

Vefa

Yaz 2023 - Sayı 22
Dergi - Bülten

Dosya Konusu:

**İlim Yayma Vakfı
"İlimden İrfana 50 Yıldan Asra"**

Dr. Âlim KAHRAMAN
**Vakf Etmek
Vakf Olmak**

Dr. Kurtuluş ÖZTÜRK
İlim Yayma Cemiyeti Örneği

Prof. Dr. Kasım KÜÇÜKALP ile
**Mülemma Meseleler
Üzerine Kısa Bir
Fikir Teatisi**

Prof. Dr. Hayrettin AKKAYA
İlimden İrfana 50 Yıldan Asra

Doç. Dr. Murat Mücahit YENTÜR
**İlim Yolcularının Vefa Durağı:
İlim Yayma**

hayata iyi bakarız

Hayat Holding ve T.C. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından başlatılan Hayata İyi Bakarız Ekolojik Okuryazarlık Eğitimi ile on binlerce çocuğumuz ekolojik okuryazar olarak yetişiyor, iklim ve doğal yaşam konularında bilgilenererek geleceği aydınlatıyor!

2022 - 2023
EĞİTİM ÖĞRETİM YILI:

10 İL

30.000
ÖĞRENCİ

İlim Yayma Vakfı, 50 yıl önce “güzel insan yetiştirme” gayesi ile kurulmuştur. Bu kutlu yürüyüş, kendisini “ilmi yaymaya” adanmış mümtaz şahsiyetlerin üstün gayretleriyle bugünlere kadar gelmiştir. Her daim ana gayesi Vakfımıza da adını veren ve iki kelimedenden ibaret olan “İlmi yaymak” olmuştur. Bu minvalde Vakfımız, 50 yılda on binlerce bursiyere erişmiş, binlerce öğrenciye yurt hizmeti vermiş ve yüzlercesini yurt içinde ve dışında desteklemiştir.

Lisans yurdu ile bir gelenek oluşturan Vakfımız, lisansüstü öğrencilere tahsis ettiği misafirhanesi ile hem diğer sivil toplum kuruluşlarına örnek olmuş hem de ilme hizmet rotasında ihtisaslaşarak bir adım daha atmıştır.

Vakfımız, ilk ve orta öğretime yönelik kurum deneyimleri ile yüksek öğrenime yönelik eğitim hizmetlerinin ardından “bilginin üretim üssü üniversitedir” diyerek ülkemize İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi’ni kazandırmıştır.

Vakfımız, ilmin her yaştan ve alandan insana sevdirmesi ve teşviki için “Türkiye’nin Akademi Ödülleri” perspektifini belirleyerek İlim Yayma Ödülleri’ni başlatmıştır. Yetiştirdiği ve destek verdiği öğrenci ve bursiyerlerinin ürünlerini yayınlama imkânı da sağlamıştır.

İşte, yarım asırdır büyüyen bahçemiz kökleri sağlam çınarlarla dolup taşmıştır. Şöyle arkamıza dönüp de geçtiğimiz yollara bir baktığımızda türlü zorluklar, azim hikâyeleri, çokça inanmışlık ve yüzümüzü güldüren iftihar ettiğimiz bir yarım asır görüyoruz. Vakfımız, “İlimden İrfana, 50 Yıldan Asra” prensibi ile inşallah 100. yılında da asırlık bir çınar olmaya namzet bir şekilde ilme hizmet ederek güzel insan yetiştirmeye devam edecektir. Bu vesileyle Vakfımızın bugünlere gelmesinde emeği geçen her bir kurucu, bağışçı, çalışan, öğrenci, bursiyer ve hayır duada bulunanlara ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Siz kıymetli okurumuz için kapsamlı olarak hazırladığımız Vefa Dergisi 50. Yıl Özel Sayımızla, gerek derlemelerimiz gerekse sizlerden gelen katkılarla geçtiğimiz yarım asra ayna tutmaya çalışacağız. Bursiyer ve yurt öğrencilerimizin eserleri ile sizleri buluşturmanın da ayrıca mutluluğunu yaşıyoruz.

Necmeddin Bilal ERDOĞAN

*İlim Yayma Vakfı
Mütevelli Heyeti Başkanı*

Son yıllarda çeşitli imtihanlardan geçiyoruz. Pandemi süreci ve çeşitli afetlerin ardından “Asrın Felaketi” olarak nitelendirilen Kahramanmaraş merkezli depremler ile çok büyük kayıplar yaşadık. Bu vesile ile hayatını kaybeden tüm vatandaşlarımıza ve bugüne kadar ahirete irtihal eden her bir kurucu, bağışçı, mezun, müntesip ve çalışanımıza Allah’tan (cc) rahmet, kalanlara sabr-ı cemil niyaz ediyorum.

Ayrıca tüm dünya mazlumlarının zalimlerin zulmünden kurtulması, Kudüs başta olmak üzere özgür olmayı bekleyen tüm İslam beldelerinin yeniden özgür olması duasıyla...

AKADEMİSYENLER

6 - 41

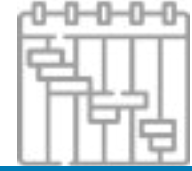
BURSIYERLER

42 - 95

İNCELEME

96 - 107

ZAMAN ÇİZELGESİ

108 - 109

ESERLER

110 - 161

YAPILAR

162 - 191

KURUMLAR

192 - 199

BİRİMLER

200 - 235

RÖPORTAJLAR
236 - 415

STK'LAR
416 - 433

MEZUN BİLGİ
DAĞILIMI
434 - 439

YABANCI
ÖĞRENCİLER
440 - 443

VEFAT
EDENLER
444 - 447

BÜLTEN
448 - 469

İlim Yayma Vakfı Adına
İmtiyaz Sahibi:
Necmeddin Bilal ERDOĞAN

Yazı İşleri Müdürü ve
Yayın Yönetmeni:
Osman YILMAZ

Editör:
Melih Sadık KÜÇÜKER
Abdulsamet ŞENTÜRK

Yayın Kurulu:
Fatih SAVAŞAN
Osman YILMAZ
Abdullah ÇAKIR
Adem ÜMÜRHAN
Kemal BOZ
Mehmet Ali YAFEZ
Sena TOPALOĞLU

Katkıda Bulunanlar:
Abdulkadir ÜNAL
İrem ŞİK
Mustafa ÖZTÜRK
Osman ACUN
Ömer BAŞBUĞ

Sanat Yönetmeni:
Emine KARABULUT

Grafik Tasarım:
Aleyna YAZOĞLU
Fatma BÜYÜKGÖKSEL

Kapak İllüstrasyon:
Esmâ EREN - Volkan HOŞCAN

İletişim:
Molla Hüsrev Mah. Akıfpaşa Sk. No:
6-12 34093 Vefa, Fatih - İstanbul
0212 511 22 90
editvefa@gmail.com

www.iyv.org.tr

@ | | | |

/ilimaymavakfi

Vefa Dergisi, İlim Yayma Vakfı tarafından senede iki defa yayınlanan bir dergi-bültendir.

Yazılardaki üslup ve hukuki sorumluluk yazarlara aittir.

Yapım:
Erk Ajans
Org. Yay. Tan. San. ve Tic. Ltd. Şti.
www.erkajans.com.tr

İstanbul, Kasım 2023

AKADEMİSYENLER

Vakf etmek olmak

Prof. Dr. Âlim KAHRAMAN

Vakıflar, bir hizmetin kalıcılığını/sürekliliğini sağlamak üzere hukukî temeller üzerine kurulmuş müesseselerdir. Mal veya hizmetin Allah yolunda tahsisi, bir adanmışlık söz konusudur bunda. İslâm medeniyetinde, devlet yapılanması içinde oynadığı vazgeçilmez bir rol olmuştur vakıf müesseselerinin. İnsana ve topluma yönelik akla gelebilecek her türlü hizmet alanında vakıfları görmek mümkündür. Başta ibadet mahalleri (cami, mescid vb.) olmak üzere, yoksullara yardım için kurulan imaretler; yolcular, ihtiyaç sahipleri için açılan misafirhaneler, kervansaraylar; temizlik için inşa edilen hamamlar; sağlık hizmeti verilmek üzere yapılan bîmarhaneler, darüşşifalar (hastahaneler); en temel ihtiyaç olan suyun insanlara ulaştırılması için yapılan su yolları, çeşmeler ve sebiller, ilk akla gelenlerdir. Bunlara bir yerden bir yere ulaşmayı sağlayan yollar ve köprüleri; şehirlerde yolların, kaldırımların yapılmasını; ölüm sonrasında insanların defni için ayrılan mezarlıkları da eklemek lazım. Fakir aile kızlarının evlenmeleri için çeyiz yardım yapan vakıflar olduğu gibi bu tür hizmetler hacca gidemeyenleri hacca göndermek, esirleri hürriyetine kavuşturmak, yolda kalanlara yardım gibi alanlara doğru çeşitlenmektedir. Sulama şebekeleri, kanalizasyonlar, deniz fenerleri hatta kaleler... İnsanlar, dedim ama, insanın ötesinde, insana hizmet edenler başta olmak üzere hayvanlara yönelik hizmetleri de unutmamak lazım. Hayvanların barınması ve dinlenmesi, yemi (bu yem develer için deve hamuru hazırlanması şeklinde de olmaktadır), ayrıca kuşlar için yapılan kuş evleri bunların başlıcalarıdır.

Başlı başına ele alınması gereken bir alan da ilim öğrenilmesi için kurulan vakıflar ve verilen hizmetlerdir. Bunun için camileri de unutmadan en başta, yapılan mektep ve medreseleri saymak mümkündür. Sadece mektep ve medresenin inşası değil, orada hizmet alan (eğitim gören) ve hizmet veren kişilerin (eğitim veren hocalar başta olmak üzere temizlikçiye kadar diğerleri) burs ve maaşları da düşünülmüştür. Tekke, hankâh ve zaviyeler de eğitimin bir başka yüzünü temsil eden vakıf müesseseleridir. Yine eğitime dahil edebileceğimiz bir başka alan da kitapların bağışı/vakfedilmesidir. Bunun için kurulan kütüphanelerdir. Buraya kadar yaptığımız belirlemeleri göz önünde bulundurduğumuzda, geçmiş dönemlerde vakıfların bugünkü belediye hizmetlerini büyük oranda üstlendiklerini söyleyebiliriz. Bunun yanında insanın ihtiyacı olan ibadet başta olmak üzere sağlık, eğitim, temizlik, barınma, ulaşım, beslenme, evlilik

ve ölüm sonrası hizmetleri karşılayacak altyapının hazırlanması ve bu hizmetlerin yürütülmesinde önemli bir pay sahibi olduğu görülmektedir. Vakıfların sosyal, kültürel ve iktisadi hayatı geniş anlamıyla kuşatması sebebiyle İslam medeniyetinin bir Vakıf medeniyeti olduğu öteden beri söylenegelmiştir. En geniş hizmet alanını Osmanlı döneminde bulmuş olan vakıfların Cumhuriyet döneminde de yeni bir tanıma kavuşarak varlıklarını devam ettirdiği görülmektedir. Devletin yerine getirmekle yükümlü olduğu hizmetleri halkın katkılarıyla azaltan vakıflarla ilgili 1967'de yapılan düzenlemelerden sonra (en önemli düzenleme getirilen vergi muafiyetidir) kurulan vakıf sayısında gözle görülür bir artış olmuştur.

Vakıf denilince hatırladığımız tüm bu hizmetlere hayat veren öz, vakıf kuran kişinin niyetinde gizlidir. Vakıfların ortaya çıkması ve varlığının sürekli kılınmasında, bir insanın yerine getirdiği rolü temelde şu iki şekilde tanımlayabiliriz: Ya mal ve parasıyla müesseseye katkıda bulunmak veya bizzat hizmetin yürütülmesinde rol almak. Birincisi maddi bir varlığını (mal, para), ikincisi gücü, aklı ve becerileriyle kendisini vakfetmekte, yani vakfolmaktadır. Bir de hem malını hem de varlığını vakfedenler vardır. Onlar adanmış insanlardır. İnsanı buna hazırlayan ve bu yolda harekete geçiren en sahih temel etken inancı ve niyetidir. Yönlendirici niyet Allah'ın rızasını kazanmak olunca bir insanın yeryüzünde yerine getirdiği her iş bir adanma, vakfoluş anlamını kazanacaktır. O kişi ailesinin rızkını kazanırken de yürüttüğü iş neyse onu yerine getirirken de vakfolma ve adanmadaki temiz, katışıksız anlamı yakalamış demektir.

Sivil Toplum, Aydınlanmacı Değerler, Modern Düşünce, Direnç Noktası STK'lar, Olası Eğitim Programlarının Temel Gereksinimleri

Bursa Uludağ Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Felsefe Tarihi

Prof. Dr. Kasım Küçükalp ile

Mülemma Meseleler

Üzerine Kısa Bir Fikir Teatısı

Abdulsamet ŞENTÜRK

Hocam merhabalar, bizleri huzura kabul ettiğiniz için vakfımız ve şahsım adına şükranlarımı sunuyorum. Müsaadenizle ilk sorumla başlıyorum. “Sivil” ve “Sivil Toplum” terimlerini kendi perspektifinizden açabilir misiniz?

Tabi, ‘sivil’ kavramının anlamı bir defa modern bir varlık oluşsal güzergahta kendini bulur. Bu tıpkı ‘birey’ kavramı, ‘özne’ kavramı gibi modern zamanlara özgü bir ayırım gibi gözüküyor. Bu yönüyle bana göre modern ulus-devlet bağlamında değerlendirilmesi gereken bir şey. Toplum kavramı, tabi yine modernitenin her ne kadar sosyolojide bir şekilde ortaya koyduğu açıklama nesnesi olarak kendisine konu ettiği bir alan mesabesinde karşımıza çıksa da, modern dünya bir şekilde cemaatten cemiyete geçişle tebarüz eder. Cemaat bir anlamda toplum boyutunu, cemiyet de bir anlamda modern toplum anlamında sivil toplumu veya işte, sivil birey kavramlaştırması çerçevesinde kendisini bulabileceğimiz bir ufka, yani bireyleşme ile birlikte ortaya çıkan sürece tekabül eder. Bu anlamıyla modernin, çağdaş yaşam koşulları içerisinde sivil toplumun kendi tarihsel bağlamı içerisinde bir yeri vardır. Yani sivil toplumu bugün modern zamanlara özgü bir varoluş ufkunda bir yerlerde düşünmemiz icap ediyor gibi gözükmemektedir. Ve bunu hesaba katmamazlık yapamayacağımızın bir realitesi var. Ama burada bu süreci bir bütün olarak mutlaklaştırmamızı, yani alkışlamamızı veya güzellememizi gerektiren bir durum yok.

Bu bir gerçeklik olarak karşımızda duruyor. O zaviyeden meseleye bakmak mümkün, yani sivil toplum bir anlamda devletin özerk, mutlak kontrol gücünü eline aldığı modern ulus devletin bir şekilde olanca haşmetiyle insanın karşısına dikildiği yerde insanın özgürlük arayışının parçasıdır bir anlamda bu. Çünkü modernitenin temel idelerini düşünecek olursak bu mesele, etik anlamda özgürlük ve eşitlik meselesidir. Yani hiçbir imparatorlukta devletin egemenliğini bu denli kendisini hissettirir, her bakımdan her şeyi kontrol edebilir bir güce ulaştığı bir durum söz konusu değildir. Bu güç modern ulus-devletle birlikte açığa çıktı. Modern teknolojinin, modern eğitimin, modern bilimin... Her şeyin devlet kontrolü içerisinde gerçekleşmesi ile ortaya çıkan bir durumda, işte liberal değerlerin farkına varmış bireyi, bireyin özgürlüğüne vurgu yapan anlayış, bir anlamda sivil topluma önemi, modern devletin otoriter, tahakkümcü ya da kuşatıcı, insanın özgürlüklerini de kısıtlayan, belirleyen boyutlarından kurtulabilmenin bir imkânı olarak ortaya çıkardı. Öyle ki bugün, işte sivil toplumun güçlenmesi bir anlamda devletin otoriter gücü karşısında bireyin özgürleşmesi anlamına gelen bir imkân olarak kendisini gösterir. O yüzden güçlü bir sivil toplumun olduğu yerde otoriter bir devlet anlayışının sarsılarak daha liberal daha demokratik değerlerin sökün ettiği bir dünya ufku çıkar karşımıza. Yani bu anlamıyla düşünebiliriz meseleyi.

Yani modern devletin aslında sloganlaştırdığı 'özgürlük' idesine bir anlamda kendisinin sahip olmaması ve kontrol-gözetim-denetim dürtüleriyle bireye yaklaşması sonucunda 'sivil toplum' bilincinin güçlendiğini ifade ediyorsunuz.

Evet, nispeten bu şekilde... ve dahası da var.

Peki bu soru bağlamında devam edeyim o halde... Modern devletin baskısı veya işte baskıları karşısında gösterilen bir reflekse 'sivil toplum' diyebilir miyiz?

Birlikte kuruldu desek daha makul, belki, yani bireyin oluşması bireyin, işte özgürlüğü ile yani nominalizmden tutalım modern bireyin ortaya çıkmasına kadar, özgür düşüncenin besleniliyor görüntüsüne ve zaman içerisinde, işte bir şekilde ulus devletlerin ulusal kimliklerin ortaya çıkması bağlantılı olan durumlar. Ama bütün bu bilimsel, teknik gelişmelerle beraber, modern devlet aygıtının sökün etmesi ile beraber sivil toplumun önemi de gerekliliği de kendini göstermeye başlıyor.

Tam burada 'sivil toplum' bilincinin oluşması olumlanırken hocam, modern devletlerin yeni bir liberalleşme biçimi olarak kendi sorumluluğunu, sosyal alanda kendi üzerine düşen sorumluluğu, sivil toplum kurumlarının omuzları üzerine bırakıyor olabilir mi?

Şimdi bu devlet anlayışları ya da işte politikaları...

Yani sivil toplum bir imkânı içinde barındırıyor gibi gözükürken başka bir açıdan politik emeller uğruna kullanılıyor olabilirler mi?

Politika anlayışlarındaki farklılıkla, yani sosyal devlet anlayışıyla liberal devlet anlayışı arasındaki farkla ilgili bir şey aslına bakarsak bu... Sosyal devlet anlayışı daha çok devletin bütün şeylerin üretiminin görev edinildiği, ekonomiyi kontrol altında tuttuğu ve belirlediği bir düzleme tekabül eder. Ama daha liberal, demokrat devlet telakkilerine baktığımız zaman, artık o devlet aygıtı, gücünü insanlar üzerinde hissettirmekten imtina eder. İnsanlar kendi varlık oluşturaları serüvenleri içerisinde devletin egemenliğinden özgürleşebilecekleri oluşum yaratma imkanına daha çok sahip olurlar. İşte sivil toplum, bir anlamda devlet aygıtının gücünden, otoritesinden özgürleşebildiğimiz bir alan olarak kendini gösterir ki, güçlü bir sivil toplum bir anlamda devletteki otoriterleşmeye mâni olacak bir güç olarak kendini gösterir. Bu anlamıyla hani STK'lar, tabii tek başına sivil toplum anlayışımızı ne kadar karşılar o ayrı bir tartışma, ama Türkiye'deki özellikle bizim bize ait STK'ların kendi iç dinamikleri Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş mantığının ortaya çıkardığı sosyoloji ile de bağlantılı gibi gözüküyor. Yani orada birtakım idealler var. Bir takım yapısal oluşum planları var. Dini kaygıların, laik devletin bir şekilde, seküler laik parametreler içerisinde devletin, kaygı olarak kendisinde barındırmadığı meseleler olarak karşımıza çıktığını görüyoruz. Buradaki bizim, bize ait STK'lar ifadesini, dini kaygıları taşıyan insani oluşumlar olarak düşünebiliriz. Yoksa laik, seküler kültürü içselleştirmiş kurum ya da bireyler "*Ben işte insanlarımı, gençlerimi dini, ahlaki, geleneksel ve kültürel değerlerinden koparmayayım*" diye bir kaygı gütmeyiz. Cumhuriyet ideallerine rağmen erken dönemlerden itibaren, Cumhuriyetin kuruluş süreci devamındaki gelişen olaylardan itibaren cemaatleşmeler sökün etmeye başladı. Yani bir anlamda tevhid-i tedrisat kanunu, yani üniversite reformu, eğitim reformu ile beraber ortaya çıkan süreçlerle birlikte Türkiye Cumhuriyeti bir modern seküler devlet olarak kendisini kuran temel parametreleri benimsedi. Yani laiklik, seküler değerler düzleminde oluşan atmosfer bağlamında düşündüğün zaman Samet, artık dine karşı dinin pratik işlevlerine veya devamlılığına karşı yansız ya da onları geleceğe taşıma kaygısı duymayan bir mefkure yarattı. Akabinde bu mefkure tüm politikaların üzerinde inşa edildiği bir zemine dönüştü.

Yani hocam, ilk dönem Cumhuriyet politikalarını üzerinde yapışökümsel bir fikir teatisi yapsak, ilgili politikaları kuran temel parametrelerin aşağı yukarı toplumun dini kaygılarını taşımadığını söyleyebilir miyiz?

Sadece bu değil! Gerektiğinde onların devletten hak talep etmelerine kulak tıkandığının ya da eğitim, hukuk ve yönetimde ve daha birçok alanda önünde duruldu. Hatta bunlarla belli ölçüde, benimsenen aydınlanmacı idealler, işte aydınlanmacı perspektif içinde halk sözde aydınlatılmaya çalışıldı. Tabiri caize modern bireylere dönüşmeleri talep edildi.

Ez cümle muasır medeniyet seviyesine çıkma ideali, aydınlanma ideallerinin telkinine dönüştü.

Yani "*Bilinçlerini modern bir seviyeye taşınınsınlar*" dediğiniz zaman o bilincin modern bilince direnen boyutlarını törpülemeniz gerekecekti, işte din ile devlet arasındaki gerilim orada neşv ü nema buldu bir anlamda. O yüzden biraz da dini şeyler yer altına çekilmek zorunda kaldı. Yani zamanında rahmetli babam anlatırdı... işte... hoca efendiler İstanbul'un bir ucundan bir ucuna fayton kiralayıp, faytonun içinde Kur'an-ı Kerim dersi veriyorlarmış... Çünkü belirli bir yerde toplanıp orada tedrisat yapmanız, ders vermeniz yasak! Üniversite kuruluyor... Üniversite kurulduğu zaman, İstanbul Üniversitesi'nin kuruluşu, Daru'l-Fünun'un ortadan kalkması ile beraber Daru'l-Fünun'da hoca olan bir çok kişi tasfiye ediliyor. Neden? Eğitim müfredatı ona göre yeniden şekillendiriliyor. Daha pozitivist bir perspektif içerisinde ilahiyat ve metafizik konuları eğitim programının dışında kılınmaya başlanıyor. Tabii orada ortaya çıkan sosyolojik ve kültürel değer anlamındaki boşlukların bir şekilde aşağıda dolması gerekiyordu. Şimdi maalesef bizdeki STK'lar, seküler değerlerle şekillenmiş, içeriklenmiş STK'lardır. Kimisi ise Cumhuriyetle beraber vukua gelen tarihsel olayların motivasyonu ile biraz da o manevi damarla beslenen, seküler parametrelerin özneleştirilen dinamiklerine direnmek için bir direnç noktası olarak ortaya çıkmış durumda.

Direnç noktası STK'lar! Peki bunlar kimdir hocam?

Tabii ki bunların bizim, yani İslami STK'lar olduğunu açıkça söyleyebiliriz. Diğer taraftan da seküler değerleri muhafaza için bir takım STK'lar ortaya çıkıyor.

İslami değerleri muhafaza etme çabası, İslami STK'ların yumuşak karnı olabilir mi hocam? Yani yapılan çalışmalar STK'ın ekonomik ve politik duyarlılığa fevkalade sahip olduğunu gösteriyor. Bir dışa bağımlılık söz konusu oluyor, çünkü yasal süreç ve ekonomik süreçle sürekli kontrol altında ve beslenmesi gerekiyor. Hele ki STK, geleneksel bağış yöntemlerinin dışında herhangi bir ekonomik kaynak bulamadıysa bu durum katmerleniyor. Yani güç sahipleri, STK'nın bu şekilde bir kuruluş amacı, kendi değerlerini muhafaza etme üzerine bir kuruluş amacı olduğunu, bir direnç noktası olarak kurulduğunu bildiği zaman kendi politik amaçları uğruna STK'ları emellerine alet etme olasılığı artmıyor mu?

Şöyle bakmak sanki daha iyi olur: Kendisini politik emeller doğrultusunda kullandırıp kullandırmamak biraz da STK'nın kendine özgü mefkuresi ile alakalı...

Yine de manevi hassasiyetleri müdafaa etme amacı, karnımızın yumuşak yerine dönüşebilir? Her an teyakkuz halinde bulunmamız gerekiyor gibi geliyor bana.

Yani *insanın* yumuşak karnı diyebiliriz buna... STK'nın değil! Yani herhangi bir insan iktidarın gücü karşısında rahatlıkla yalpalayabilir. Bunun çok ama çok fazla örneğini görüyoruz. Birtakım hocalarımız, birtakım entelektüeller politik gücü devşirme, orada bir şekilde itibar, şöhret veya işte ne bileyim bürokratik güç uğruna kendi değerlerinden bir çırpıda vazgeçebiliyor. Yani kısaca insan oluşun imtihanı ile alakalı bir şey bu... Ha STK'larda bu noktada kendilerinin ne kadar politik iktidarın gücünden, otoritesinden belirlenimlerinden kurtarıp, özerk bir güç olarak kendilerine hareket alanını açarlarsa hem kendi ideallerine hem de STK oluşum

mantığına o kadar hizmet ederler. Aslına bakarsanız bu böyledir. Ama yani STK'lar da bir yönden çaresizidir. Yani en nihayetinde hayat politiktir, bir bütün olarak hayat içerisinde politik olandan bağımsız şeyler ne yazık ki yoktur. İster istemez her şey politik olandan az ya da çok etkileniyor. Bu böyle... Hele hele Türkiye gibi daha özel, ince, hassas ayarlara sahip, modernleşme sürecinin hala sancılı olarak tecrübe edildiği bir yerde, bunların konuşulması da çok yönlü değerlendirmeyi gerektiren boyutlar taşıyor. Yani işte... Bir şekilde STK'nın varlığı, STK'nın kuruluş amacı, temel motivasyon kaynağı, İslami değerleri yaşatmak, var kılmak, devam ettirmek, ebedileştirmek, gençleri bu doğrultuda manevi değerleri olan gençler olmaya sevk etmekse veya hizmet etmek, sosyal veya kültürel anlamda o değerlerin taşıyıcısı olabilecek bir boyuta taşımaksa bu ideallerin gerçekleşmesini kolaylaştıracak İslami siyasal bir iktidarla dirsek teması önemlidir. İslami bir STK'nın perspektifinden bakarsanız, İslami iktidarın ona sağlayacağı imkanlar önemli olabilir. Yani baktığınız zaman 21 yıllık Ak Parti iktidarında birçok İslami STK daha önce hiç görmediği kadar rahat bir hareket alanı elde etmiştir. Tersinden bakacak olursak seküler değerler üzerine kurulu STK'ların da iktidardan yeterince destek görmeme noktasında bir şikayetleri söz konusudur. Gücün dolaşımı dikkate alındığında burada ince bir ayar var. O ayarı gözden kaçırmamakta fayda var. STK'ların bütünüyle politize olmamaya çalışması önemli. Yani bütünüyle politize olmak ve nihayetinde iktidarı taşıyan ana omurgaya soyunmak gibi bir şeye bürünürlerse... Bu bir STK olabilir, bir cemaat olabilir, işte FETÖ olaylarında gördüğümüz gibi... Bu sefer alternatif bir güç gibi bir şey ortaya çıkabilir. Burada negatif bir durum var. Gereğinden fazla politize olup devlet kurumlarında bir şekilde yaygınlaşma süreçlerine girildiği zaman, orada kendi cemaatinin veya içinde bulunduğu grubun değerlerini veya kendi üyelerini veya mensuplarını gözetmek, ayrımcılık benzeri musibetlere duçar olunabilir. O yüzden, hani mümkün merteye siyasal iktidarla, politikayla belli mesafe içinde yürünmesi gerek. Kendi hizmetlerinin daha meşru, anlamlı, daha ne bileyim ikna edici kılınabilmesi için... gerekse de sürekli olarak politik iktidara bağlı bir statüde anılmaması için böyle bir tavır daha kıymetli olabilir diye düşünüyorum.

Tüm bunların yanı sıra en nihayetinde iktidar gücünü çoğu zaman başka bir otoriteye aktarmaya mecbur kalır. Böyle bir durumda güce oynayan kurumlar itibarsızlık riskiyle karşı karşıya kalabilir. Bu tavır her şeyden önce stratejik olarak da uygun gözüküyor hocam...

(Hoca, tebessüm ediyor)

Bilmiyorum konuştuklarımız sorularına ne kadar cevap teşkil ediyor...

Takdir etmek haddimin sınırları aşar hocam, ama sorular bağlamında konuştuğumuzu düşünüyorum ya da zannediyorum.

Hıhı

Vakıf, dernek, STK geçmiştiniz var mı hocam? Hiç gönüllülük faaliyetine katıldınız mı? Bir de yüksek müsaadenizle camı kapatabilir miyim?

Üşüdün mü?

Hayır hocam. Sinüzitim var. Rüzgardan başım ağrıyabilir. Ayrıca dışardan gelen sesin, ses kaydına yansımamı istemiyorum.

Öyle olsun bakalım...

Yani doğrudan doğruya bir STK, dernek, vakıf faaliyeti içerisinde oldum diyemem. Yani kendimce, kendimi belli oluşumların organik bir parçası olarak görmem benim özerkliğimi biraz tehlikeye atacağı endişesini her zaman taşıdım. Çünkü İsmet Özel'in bir lafı var "Almadan vermek yalnız Allah'a mahsustur", yani benden bir şey almadan bana bir şey vermeyeceklerini düşünmüşümdür ki, bir çeşit tabiiyet ilişkisi... aidiyet olma hissini kendinizi çeki düzen vermeye zorlaması... Ne bileyim bir şekilde göbek bağı ve buna bağlı olarak bir şekilde kendinizi birtakım şeylere mecbur hissetme hissiyatınız... Tüm bunlara girmemek adına, birazda benim mizacımla alakalı, daha münzevi, salt ilimle iştigal eden bir insan olma isteği taşıdım.

İhtilat değil, uzlet. Tercihiniz akademik yalnızlık mı hocam?

Tam olarak öyle değil. Bazı kaygılar içerisinde çok da böyle sosyal, kültürel alanlara dahil olmadım.

Yani bu anlamda STK, cemiyet faaliyetlerine girmedim, ama şöyle bir şiarımız vardır, benim de abimin¹ de: "Allah diyen herkesten Allah razı olsun. İyi doğrultuda bir şeyi yapma gayretinde olan herkesten Allah razı olsun", yani bu anlamda herhangi bir STK'nın, bu seküler STK'lar da olabilir, İslami tandanslı veya İslami perspektifi olanlar da olabilir, davetlerine icabet ederim. Orada konferanstır, derstir, bunları verme noktasında en ufak bir şekilde imtina etmem, herhangi bir beklenti ile de bunu yapmam. Yani bunu benim ilmimim, Allah'ın beni bu yolda istimal etmesinin tabii sonucu olarak görürüm. Ve bunu yaptığım içinde bana minnet duygusu içinde olmalarını beklemem. Yani bir eylemin iyiliği karşısındakini minnet duygusu içinde bırakmaması ile alakalıdır bana kalırsa. Bu yüzden oradaki yaptığım şeyden dolayı da, işte bana şöyle davransınlar, bana şu imkânı açsınlar gibi bir beklenti içerisine girmedim için de kendimi daha rahat hissederim, ama hiçbir zaman da, hani benim hocalarım da öyleydi, rahmetli bir çok hocamız vardı, yani davet edildiği yere ilimle, irfanla alakalı olarak gitmekten imtina etmezlerdi. Ve bağlamda bu faaliyetlere destek verme anlamında, katkıda bulunma anlamında herhangi bir ayırım yapmaksızın iyi olana destek verme noktasında bir çaba içinde olmuşumdur her zaman.

"Elhamdülillah Müslümanım, İnşallah müminim"

Eyvallah hocam. "Almadan vermek Allah'a mahsustur" sözüyle Özel'e atf yaptınız. İsmet Özel aynı "Ne olmam gerekti isem onu oldum" diyor hocam. Olmanız gereken şey olduğunuzu düşünüyor musunuz?

"Oldum" demek çok iddialı bir şey, olmak bir süreç. Ben İmam Şafii'nin "Elhamdülillah Müslümanım, İnşallah müminim" sözüne tabiyim.

¹ Derda Küçükalkp (edt)

BATI DÜŞÜNCESİ

Felsefi Temeller

Kasım Küçükalp - Ahmet Cevizci

İSAMAK

KASIM KUCUKALP

JACQUES
DERRIDA

FELSEFENİN DEKONSTRÜKSİYONU

Kasım Küçükalp

Batı Metafizikinin Dekonstrüksiyonu:

Heidegger
ve Derrida

İmanda istisna yani...

Evet. Dolayısıyla olma süreci içinde olmaya çalışırım. Ya da Allah'ın beni istikamet üzere olanlardan eylemesi için varlığımı oraya seferber edebileceği gücü, kuvveti bana nasip etmesi için dua ederim. Ve elimden geldiğince reflekslerimi bu doğrultuda gerçekleştirmeye çalışırım. Bu bir çabadır. Yani olmuş bitmişlik sadece Allah'a mahsustur. Öyle bir olma hali, mutlak anlamda tamam bitti diyebileceğimiz bir şey değil, çünkü bu dünya bir şekilde olarak bilme, bilerek olma dünyası. *Olmak bir anlamda ölmekten önce ölmek demektir.* Olmak ölmekten daha da zordur. O yüzden hani çok keskin bir cümle ile "İşte tamam. Yapmam gereken her şeyin tam en iyisindeyim, en zirvesinde, nihai noktasındayım" iddiasının, ben Müslümanlığa tekabül etme noktasında sıkıntılı olduğunu düşünürüm. Her an teyakkuz halinde olmak gerekir. Sufilerin "Ümitsiz değilim bıkırmam" sözü bu anlamda bana çok manidar gelir. Yani eylemlerimizde, söylemlerimizde mutlaklık iddiası hem ahlaki anlamda hem epistemik anlamda şiddet doğurur. O yüzden bir keskinlik, kat'ilik dilinden vazgeçen daha mütevazı olma halini önemsediğimi ifade etmem gerekir. Ha bunu söylerken bile aslında ideal bir resim çiziyorum, ama ben o değilim. Kendimin o olduğunu kabul etmiyorum.

Yunus'un dediği gibi: "Bilmek, olmak değildir. Olmaya bak, olmaya..."

Tabi, yani ben böyle olmaya çalışıyorum, her an böyleyim, her an böyle olmaya çalışıyorum gibi bir iddia da tam tersinden aynı şeyi söylemek demektir. Anlatabiliyor muyum? Çünkü bu aynı zamanda insan ufkuna dair bahsettiğimiz bir mükaleme, insan oluşun ideal ufku böyledir... Ben o ufka yaklaşmaya çalışıyorum. Ya da öyle bir çaba içerisindeyim. Yani her an böyle bir çaba benim bilincimde dört başı mamur tam bir teyakkuz halinde gerçekleşmiş midir? Öyle bir iddiada da bulunamam tabi!

Ben bir mottoyu değerlendirmenizi isteyeceğim hocam. Vakıf, dernek ve STK'lar üzerinden sık sık gönderme yapılarak teşvik edilmeye çalışılan bir aktif vatandaş imajı var. Genelde şu şekilde ifade ediliyor: "Sivil İtaatsizlikten Aktif Vatandaşa" bu motto size neyi çağrıştırıyor hocam?

Tabi, yani bir şekilde radikal bireycilik karşısında belli sorumluluklarını üstlenmiş bir bireyin, o devlet içerisindeki yurttaşın, belli sorumluluklar içerisinde kendisine düşen, o bütünde üzerine vazife olan, sorumluluğunu yerine getirme kaygısını çağrıştırıyor. Yani bir anlamda eğer bunu STK'lar özelinde düşüneceksek...

Tam da STK'ların üstlendiği görevi ifade etmek için kullanılıyor.

Yani devlet her yerde, her şeyi dört başı mamur şekilde yerine getirme durumunda olamayabilir. O anlamda devletin yapamadığı, devletin ulaşamadığı, devletin bir şekilde etki edemediği ve insan için değer anlamında, maddi anlamda, ekonomik anlamda başka şeylerde önemli olan birtakım şeyler vardır, bu durumda insanın sorumluluğunu üstlenebilmesi gerekir. STK'ların da böyle... Bir anlamında, STK'lara biraz şey yükleyen bir şey... Yani misyon yükleyen bir şey. Aktif bir vatandaş olarak vatandaşlığın senin üzerindeki sorumluluklarını üstlenip bir şekilde kendi mevcudiyeti ile kotaramadığı ya da bir şekilde göremediği bir meseleyi, o kanalla çözebilen, o problemi giderebilen bir pozisyon alış biçimini çağrıştırıyor bana.

Eyvallah Hocam, teşekkür ediyorum. Kitapçılara gittiğiniz zaman bestseller, yani çok satanlar rafına göz atma fırsatınız oluyor mu? Oraları incelediğim zaman ya fantastik romanlarla ya Güney Kore animelerini konu alan çevrilerle karşılaşıyorum. Tabii bir de “Hayır Deme Sanatı, Kendinizi Aşın, Başarı Öyküm” vb. tahrir edici başlıklarla basılmış kişisel gelişim kitapları var. Geçenlerde kişisel gelişim kitaplarını incelerken Byung Chul Han’ın “performans toplumu” terimi yadıma düştü. İlgili terimin bu tarz kitaplara yaklaşımımızı daha doğru bir perspektife oturtacağını düşündüm. Çünkü kitap içeriklerine baktığım zaman, işte daha fazla dil öğrenmeye, daha becerili olmaya, daha fazla sanatsal aktivite ile uğraşmamız gerektiğine dair, yani sürekli aktif ve sürekli kendini geliştiren, belki hemen hemen her konuda bilinçlenmeyi salık veren ifadelere rastlıyorum. İnsan hep başarılı olmaya, her daim kendisini reddetmeye, yani lineer bir çizgide zaferi hedefletecek bir kurguyla baş başa kalıyorum. En nihayetinde yaratılmaya çalışılan şeyin tam da performansa yönelik bir şey olduğu kanaati oluştu bende. Belki biraz rahatsız edici bir soru olabilir, ama bu açıdan sizin Şadırvanlı Han’da verilen konferans dizileri performans toplumu yaratmaya dolaylı da olsa sizce katkı sağlıyor mu hocam?

Şimdi, yani oradaki oluşumun temel mantığı, kaygısı, en azından oradaki sürecin içinde aktör olarak kaygıyla var olan insanlar için performans toplumu ile alakalı, performans değeri taşıması anlamında bu işin bir kıymet-i harbiyesi yok. Ama bunu ne bileyim belediye kendi performansının bir ürünü olarak sunarsa orada belki kısmen ilişkilendirilecek bir şey olabilir, ama bunun bile bir prim değeri, yani bahsettiğimiz anlamda bir performans değeri yok, yani kötü bir değeri yok. Böyle bir durum, elbette ki, yapılan hizmetlerin görünürlüğünü, bilinirliğini de istemek istemenin bir çıktısı olabilir. Birtakım şeyleri iyi ayırmak gerekir. Yani çağdaş dünyanın imkanları ile yüzleşirken ondaki birtakım negatif tespit veya saptamalarımızın, bizim çağdaş dünya içindeki varoluşumuzu da bütünüyle sekteye uğratmaması gerekiyor. Yani elbette ki performans müptela,

görünüşe müptela, imajinatif değerlere müptela bir varlık olmak istenmeyen, reddedilen bir şeydir. Ya da işte sosyal medyada ortaya koyduğunuz bir etkinliğin ya da bir konferansın ya da ne bileyim bir çabanın sürekli beğenilmesini talep eden bir benlik oluşuyorsa bu çok kötü bir şeydir. Ama yaptığımız güzel faaliyetin çokça insana ulaşış o insanlarda bir ilmi, ahlaki, entelektüel değer oluşturma noktasında yaygınlığı da kötü bir şey değildir. Yani dolayısıyla hani Şadırvanlı Han Eğitim Akademisi, genelde kendi kuruluş mantığı itibariyle özelde de bizim özellikle felsefe alanında yapmış olduğumuz faaliyetlerle gerek içinde yaşadığımız çağın modern ve çağdaş Batı düşüncesinin gerekse de kendi geçmişimizden miras olarak alıp bugün de varlığını devam ettiren İslam düşüncesinin bir anlamda bu çağ içre var oluşunda bilinç kazandıracak birtakım şeylerin ayırdına varabilmemizi sağlama imkanı sunan, temyiz kabiliyetimizin geliştirilmesine hizmet edebilecek bir imkan arayışının ürünü. Yani “Batı Düşüncesinin Dünü Bugünü” serisinde biz Batı düşüncesinin gerek temel karakteristiklerini gerekse ön plana çıkan birtakım düşünürlerini, kavramlarını irdeleyerek nasıl bir dünya içre var oluşun mümkün olduğunu, neyle muhatap olduğumuzu, neye maruz kaldığımızı görebilme imkanlarına açılmayı sağlamaya matuf bir şeyler yaptık. Şimdi *İslam Düşüncesinin Dünü Bugünü* serisinde geçmişimiz, biz ve geleceğimiz çerçevesinde kaygılı bir varoluşun ortaya çıkardığı soruları inceliyoruz. Yani en temelde biz bir şekilde içinde yaşadığımız çağa Müslümanlar olarak ne teklif edeceğiz, teklifimiz ne? Bu çağla yüzleşmeyi, hesaplaşmayı gerektiren bir mesele. Dolayısıyla ne bu çağla gözünü kapamak ne de geçmişine ve ne de kendi taşıdığı mefkurenin varlık oluşsal teklifine duyarsız kalmak gibi bir durum söz konusu değil. Bana göre bu çaba, bu anlamıyla performans toplumu analizlerinin bir yerine oturmaz diyebilirim. Han’ın veya daha önce Boudrialle’in “Gösteri Toplumu”, “Gösteriş Toplumu” “İmajinatif Düzlem” ne bileyim “Tüketim Kültürü”, “Tüketim Toplumu” benzeri tartışmalarının bir parçasıdır aslında *performans toplumu* kavramsallaştırması... Kuşkusuz insanın aslında, yani elbette ki Han’ın düşünceleri, Boudrialle’in düşünceleri çok önemli, ama kadim bilgelik geleneklerinden hele ki İslam ahlak ve değer felsefeleri geleneğinden nazar ettiğimiz zaman, zaten bizim mensup olduğumuz değer düzlemi *itibari olana itibar etmemek gerektiğini* salık verir. Mülkün ve ilmin Allah’a ait olduğu bilincini insana verir. Ve bu anlamıyla insan hakikat

ile hakikatli bir ilişki içinde olmaya açılır. Burada kendi bulduklarını mutlaklaştırmak gibi ya da işte kendisini mutlaklaştırmak gibi ya da bir şeye sahip olmak gibi bir iddiayı da zorunlu olarak yok etmeye çalışır. Çünkü bizim geldiğimiz yerden kaybettiklerimizi, burada bulduklarımızla telafi etmemiz mümkün değil. Gideceğimiz yere buradaki bulduklarımızı da götürüyoruz. Dolayısıyla bizim hakikaten bu kavramları geçersizleştirecek bir aidiyet bilinci içinde oluşan bir mefkuremiz var aslında. Yani bu en radikal düzeyde, ilim düzeyinde de böyledir, zenginlik veya mal düzeyinde de böyledir, imajinatif değerler düzleminde de böyledir. Bizim nazarımızda dünya oyunu gücünü, bir anlamda itibari olanın insanı büyüleyen gücünden alır. Bana göre Müslüman da dünyada oyun bozmak için vardır. Peygamberler oyun bozuculardır. İtibari olanın varlık maskesini düşürdüğünüz zaman aslında bir şekilde bu tarz çağdaş düzlemde karşımıza çıkan yine gücünü itibari olandan, itibari olana attığı değerden alan yaklaşım biçimlerinden de kurtulma şansı bulunabilir diye düşünüyorum ben şahsen.

Hocam, yani genelde sosyal bilimci özeldede felsefe tarihçisi olarak mevcut epistemik düzlemdeki hümanizm, bilimcilik, homo deus, yani Tanrı-insan, insan ötesi gibi fikirlerin sağlıklı bir değerlendirmesi ve çağın aşındırıcı tekliflerini kavramak ve kavratmak için vakıf, STK ve derneklerin eğitim programlarını nasıl oluşturmaları gerekir, siz ne önerebilirsiniz? Kısaca bir eğitim programı hazırlayacak olsanız bu programın olmazsa olmazları nelerdir?

Bizim belki de vakıf ve STK'ların en eksik kaldığı yerler burası. Yani nerede olduğumuz, nasıl bir dünyaya maruz kaldığımız, bu dünyayı kuran referans sisteminin ne olduğu, hangi epistemik temeller üzerinden inşa edilmiş, hangi ekonomik, sosyal, kültürel bir bağlam içinde serpilip gelişmiş bir dünyada olduğumuzu çok iyi bildiğimiz kanısında değilim. Bu noktada STK'larımız, ne yazık ki... Hani çok da... İtham edici ifade kullanmak istemem, ama yeterince farkında oldukları da söylenemez. Yani ancak bu karşılaşmaların sancılıları ile birlikte farkına varma durumuna geçme ortaya çıkıyor. Yani siz evladınızın kendi değer dünyasına yabancılaştığını fark ettiğiniz anda kötü bir şeylerin olduğunu düşünmeye başlıyorsunuz. Biz uzun bir zaman kendi cemaatimizin içinde kendi kendimize bizi mutlu eden sözlerle iktifa etmekten ibaret bir varoluş pozisyonu almıştık.

Siz demediniz, ama ben deyim hocam... “Dostlar muhabbete görsün” ya da “Körler sağırlar birbirini ağırlar” ifadeleri hal-i pür melalimizi derinden ifade eden vecizeler... İç katalizörlerle desteklenen bir pozisyonun ötesine çok gidemedik gibi...

Yani, tabii... İşte kendi kapalı devre mantığı içinde işleyen, dışarı belli ölçüde kapalı, dışarıya ile yüzleşme ihtiyacı duymayan. Dolayısıyla küçük olsun bizim olsun, biz burada rahat edelim, rahatlıkla kendi içimizde namazımızı kılalım, orucumuzu tutalım, hizmetimizi yapalım. Bundan ibaret kalmış bazı durumlar, yani bundan ötesi yok. Bunu da mümkün kılan bir cemaatiniz, oluşumumuz varsa iktifa ettiğiniz bir şey olabiliyordu, ama hayat o kadar basit bir şekilde o kapalı devre cemaat mantığı içerisinde işleyen bir hayat değil. Dışarıdan içeriye böyle budozlama giren değerler, görseller işte özellikle rasyonun, sinemanın, televizyonun, dijital dünyanın, sosyal medyanın, internetin hayata girmesi ile beraber artık globalizm dediğimiz küreselleşme süreçleriyle birlikte farkındalıklar oluşmak zorunda kaldı, yani bir şekilde başkalarının da var olduğu, başka dünyaların da var olduğu karşılaşmalar kaçınılmaz hale geldi. Bizim STK'larımız bu karşılaşma için yeterince hazırlıklı değiller bana kalırsa.

Sonuna kadar katılıyorum...

Bu aslında bizim İslam modernleşmesi serencamımızın devam ettiği, yani henüz gerçek bir yüzleşme içerisinde bu şeyi başaramadığımızın da bir göstergesi, ama bu süreç devam ediyor. Yani ben bunu bütünüyle negatif bir şey olarak görmüyorum. Çünkü insanın karşılaşmadığı, sınanmadığı şeylerden niye sınanmadığın halde hazırlanmadın diye sorgulanması da çok makul değil, yani *kimse sınanmadığı günahın masumu olmadığı gibi sınanmadığı günahın suçlusu da değildir*. Anlatabiliyor muyum? Ancak sınanma sürecinde masumiyetimiz, suçumuz, muhasebemiz ortaya çıkacak... Dolayısıyla sınanma ile karşı karşıyayız. Hele hele postmodern zamanlarda bu karşılaşma çok daha ayyuka çıktı. Yani bu ayyuka çıkan karşılaşmaya nasıl mukabele edebileceğimiz konusunda daha sağlıklı daha geniş bir istişare kültürü içerisinde bu dünyayı bize tanıttık, bu dünyanın temel kurucu mantığına bizi erdirecek, bunu çeşitli boyutları ile anlayıp, kavrayabilmemizi ve bunun içinde ne şekilde var olabilmemizin mümkün olacağına dair bir perspektif edinmemiz

gerekiyor. Yani bu belki çok net bir prosedürü olmamakla birlikte, kimse “Ben bu işin yolunu biliyorum” diyerek de son nihai sözü söyleyebilecek konumda değil. Herkes kendi zaviyesinden bu karşılaşmada bir pozisyon alacak, katkıda bulunacak nihayetinde. Ben bu noktada ancak kendi şahsi varoluşsal tecrübem içinde yaptığım şeyi ifade edebilirim. Yani ben kendimi hep bir nevi tanzimattan bu yana devam edegelen modernleşme serencamı ile yüzleşme durumunda kalan bir Müslüman konumunda görmüşümdür. Ve Batı düşüncesine yönelik ilgim de merakım da felsefi düşünceyi kavrama çabalarım da bu kaygımızın bir parçası olmuştur her zaman. Yani *biz neye maruz kaldık?* Dolayısıyla insan maruz kaldığı şeyi bilebilme imkanlarına varlığını açmalı. Bizim bu anlamda iki şeyi birlikte gerçekleştirmemiz gerekiyor: Yani kendi varoluşsal kodlarımızın muhafazası ve yaşadığımız çağı iyi bilerek bu muhafaza içerisinde bu çağa mukabele!

Maruz kaldığımızı nereden çıkardınız hocam? Kimileri sizin “maruz kaldık” dediğiniz şeyleri, Batı’nın insanlığa bir lütfu olduğunda fevkalade ısrarcı bir tutum sergiliyor.

Maruz kalma şöyle yani elbette ki...

Neden Batı ve modernlik tarafından lütfedildi demediniz?

Yani şöyle diyelim... tabi bu maruz kalma, bu dünyanın kuruluş mantığının açıkça Allah’a meydan okurcasına kendisini tamamıyla dinden bağımsız, natüralist parametreler içerisinde doğa üstü ilahi referanslara başvurmaksızın kuran, her şeyi doğal nedenlerle açıklama cihetine giden seküler karakterdeki mefkureler çokluğu ve bunun oluşturduğu kültür ve teknikle yüzleşmek, maruz kalmak değil de nedir? Yani bu bizim imkânımız bir anlamda. Dolayısıyla bu maruz kalmak bizatihi sonuçları itibariyle bizatihi iyidir ya da kötüdür gibi yargıda bulunmaktan bahsetmiyorum. Karşılaşma anında, yani mesela bizim çocuklarımızın zihinlerinde, eğer daha önce zihni hiç rahatsız etmeyen sorular oluşuyorsa ya da bizim arzularımızda daha önce hiç arzu etmediğimiz şeyleri arzu eder hale geliyorsak, beklentilerimiz, yaşamla varlık oluşsal ilişkilerimizin ufkunda değişmeler meydana geliyorsa bu ortaya çıkan durumun üzerine düşünmeye değer demektir. Bir şekilde bizim gidişattan memnunsak zaten problem

yok. Memnunsak lütfedildi deriz. Memnun değilsek maruz kaldık deriz. Dolayısıyla maruz kalış bir şekilde ona mukabeleyi gerektirir.

Nerede memnun olmadığınızı anladığınız hocam?

Yani bu ee...

Belirli bir noktası olmasa da en çarpıcı hatırladığınız şey...

Tabi bu benim en çarpıcı şeyim... Şunu söyleyim modernist İslam anlayışı! ki öğrencilik yıllarımda modernist birisiydim onu da söyleyebilirim. Beni inandığım her şeyden ari kıldığını fark ettiğim yerde neye maruz kaldığımı daha iyi anladım. Yani *inandığınız kitap elinizden gidiyor, bir metne dönüşüyor, peygamberiniz felsefi muhakemenin parçası kılınp kaybediliyor*. Modern hermenötik veya tarihselci okuma pratikleri içerisinde müthiş bir rölativizme, değer aşınmasına maruz kalıyorsunuz. Bunların bende yarattığı varlık oluşsal hal, başıma iyi bir şey gelmediğini fark ettiren bir hal oldu. Ha bunu ben fark ettim dersem çok iddialı bir şey söylemiş olurum. Bir şekilde fark ettim tabi, ama Cenab-ı Allah’ın lütfu keremi ile tabi...

Aşmak için ne yaptınız hocam?

Zaten fark etmek aşmaktır. Anlatabiliyor muyum, yani bir şeyi fark ettiğiniz anda ne olmanızın bilinci size doğar. Yani ben onu fark ettiğim anda Müslüman oluştan daha kıymetli bir şeyin olmadığını eş zamanlı olarak fark ettim. Yani bir insanın başına gelebilecek en güzel şey Müslüman oluştur.

Mevla Teâlâ’nın verdiği de vermediğine de çok şükür. Ancak şu şeyi tekrarlamak istiyorum. Bu zaviyeden bir eğitim programı hazırlanacak olsa ne tavsiye ederiniz?

Şimdi ben çok fazla enfomasyona boğan bir eğitim mantığına sıcak bakmıyorum. Hele hele şimdiki yaşadığımız çağda, “Z kuşağı” denilen gençlerle muhatap olduğumuz bir atmosferde, görsel şeylerin bu kadar rağbet gördüğü, gözün daha çok görmeye yönelik yönlerinin kuvvetli olduğu bir zamanda konu bakımından çok boyutlu ve çeşitlilik arz eden eğitim programlarının çok işlevsel olmadığını özellikle söyleyebilirim. Yani temel birtakım şeyler ortaya konabilir, bir mefkure oluşturacak boyut olabilir. İkincisi Müslümanca düşünmenin temel parametrelerini, temel kavramlarını

öğretecek bir perspektif olabilir. Bu işin usulsüz olmadığını kavrayabilmek adına, bunda kelamcılara büyük görevler düşmekte, fıkıhçılara büyük görevler düşmekte... Gerek itikadi teorik gerekse itikadi varoluşumuzun usulsüz olmayacağını, Müslümanların bir şekilde düşünme pratiklerinin öyle keyfe keder çeşitli özne metafizikleri içerisinde geliştirilen düşüncelere kurban edilmemesi gerektiğini, belli bir mefkurenin belli bir düşünme pratiğinin, belli bir mantığın iş başında olduğunu ve bu meselelerle bir şekilde İslam'ın alımlanış mantığının da bu duruma göre kavranması gerektiğini hissettirecek bir usul eğitimi! Diğer boyutuyla bilgi teorisi ve mantık noktasında çok ciddi bir eksiklik var. Yani buna bilim felsefesini de ekleyebiliriz. Yani bizim gençlerimizin ve ilahiyat camiasındaki hoca kadrolarının büyük ölçüde en zayıf olduğu yerler bunlardır zaten. Mesela bilgi nedir? Neyi bilebiliriz? Bilginin imkanları, bilgi kaynakları, bilgi kuramı nedir? Bilim nedir? Bilim felsefesi bağlamında ortaya atılmış tartışmalara nasıl katkı sunabiliriz? Bunları bilmenin, ayırt etme noktasında birtakım şeyleri temyiz etme noktasında inanılmaz bir güç kazandırdığını söyleyebilirim. Yani bu temyiz faaliyeti geliştirilmediği için muhakeme mantığı da yerleşmiyor ve burada bir şekilde retorikten ibaret bir şey çıkıyor ortaya.

İfadelerimiz mantıksal olmaktan çok edebi, şiirsel, yani salt söylemsel değere haiz gibi görünüyor.

Dolayısıyla ben iyi bir mantık eğitiminin, mantık derken de çok teknik şeylerden bahsetmiyorum... Yani İbrahim Emiroğlu hocanın "*Mantık Yanlıları*" kitabı vardır. Yani işte tutarlı düşünme, kıyaslarken kıyaslanabilir şeyleri birbirleri ile kıyaslamak gerektiği, bir şeyi diğer şeyden temyiz etmenin mantığını iyi kavramak gerektiğini... Bu bağlamda, yani bir şeyin bilgi değerinin ne anlama geldiğine dair bir farkındalığa sahip olmamız gerekiyor. Şimdi bizim karşımıza mesela bilimselciler, bilim adı altında, bilim etiketiyle birtakım iddialarla çıkıyorlar. Fakat bunun bilgi değerinin, hakikat değerinin iyi bir muhakeme ile tartışıldığı yerde aslında söylenen şeylerin birçoğunun bilimsel değil, bilimselci iddialar olduğu rahatlıkla ortaya konabilir. Dolayısıyla bu temyiz faaliyetinin gerçekleşebilmesi için bilgi felsefesi, bilim kuramı, bilim felsefesi gibi şeylerle ilgili bir tedrisatın olması gerekiyor. Yani hem doğa bilimlerinin mantığının hem de sosyal ve kültür bilimlerinin ya da felsefe bilimlerinin

mantığının iyi kavranması gerekiyor diye düşünüyorum. Kültür bilimleri ve kültür felsefesi diyebileceğimiz alanlar, bana kalırsa çok ciddi eksiklikler olarak kendisini gösteriyor. Zamanında biz, burada² bir ihtisas programı yapmıştık. Başlarda çok farklı dersler ihdas etmiştik, ama onların istediğimiz amaca ulaştırmadığını fark ettik. Burada okuyan öğrenciler, genelde STK'larda kalan öğrenciler, belli bir üniversitede okuyorlar ya da işte belli bir eğitimden zaten geçiyorlar. Yoğun bir ders programları var. Yani biz STK'nın yapabilirlikleri içinde onlara din ve İslam bilimlerine giriş ve sosyal bilim düşüncesine dair bazı dersler verdik. Burada temel dersler vardı. Bence bilgi kuramı, bilim felsefesi, sosyal bilimler ve doğa bilimler farkı gibi bazı noktalarda bir mefkure kazandırılabilirse belli şeyleri ayırt edebilecek bir ufuk ortaya çıkar. Ama işte her şeye yetişen hiçbir şeye yetişememiştir, her şeye geç kalmıştır aynı zamanda. Dolayısıyla bu noktada her şeye yetişmeye çalışmak değil, yani bir STK'nın görevi öğrencileri epistemik anlamda medrese gibi en nihai noktaya taşımak olmamalı, olamaz da zaten... Böyle bir şeye soyunduğunuz anda işte büyük açmazlarla karşı karşıya kalıyorsunuz. İslam ilim geleneğinde akıl kavramının çağrıştırdığı bağlamla söyleyim, yani bir muhafaza eylemi, muhafaza edilmesi gereken şeyi muhafaza ederek zarar görmemesini sağlamak ile iktifa edebilecek, onun bilincine vardırarak bir mefkureye ihtiyacımız var. Ama şey çok büyük bir eksiklik bugün, konuşmalarla çok büyük tutarsızlıklar var, birtakım iddiaların temelsizliği ve temellendirilmemişliği çok göze batıyor ya da işte mantıksal olarak muhakemesi yapılmamış iddialar ortalıkta kol gezabiliyor. Yani ilim insanda en azından belli bir muhakeme mantığı içerisinde temellendirme talep eder. Bir referans mantığı kurmamızı ister. Neyi, neyle, ne için ilişkilendirdiğini belirgin hale getirecek metodolojik prosedür ister. Ha ben metotsuzum, ben yöntemsizim, o olur bu da olur falan dersenez, bundan ilim falan ortaya çıkmaz. Dolayısıyla çok şey vermektense en temelde bu bahsettiğim meseleler üzerinden bir eğitim düzenlenmesi belli bir ufuk kazandıracaktır. Öğrenciler zaten bu ufukta neyi okurlarsa okusunlar, onları temyiz edebilecek bir imkân ele geçirirler diye düşünüyorum doğrusu...

Çok teşekkür ediyorum, müsaadenizle burada iktifa edelim hocam.

Ben teşekkür ederim Samet, tabi olur.

² Uludağ Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi kastediliyor.

İLİMDEN İRFANA 50 YILDAN ASRA

Prof. Dr. Hayrettin AKKAYA

İstanbul Üniversitesi

Cerrahpaşa Veterinerlik Parazitoloji Ana Bilim Dalı

Ben Prof. Dr. Hayrettin Akkaya; 1979-1982 yılları arasında İlim Yayma Vakfı, Vefa Yüksek Tahsil Talebe Erkek Yurdu'nda kalan içinizden biri olarak anlatıyorum.

“Haydarpaşa Lisesi yıllarında Bolu Öğrenci Yurdu'nda kalan üniversiteli ağabeylerim bir vesileyle beni buraya, yuvama getirmişlerdi. Yurdun havasından o kadar etkilenmiştim ki içimden, ‘ben de üniversiteyi kazanırsam burada kalmalıyım’ diye geçirmiştim. Olağanüstü hâllerin yaşandığı, anarşinin kol gezdiği, ülke insanının birbirine düşman edildiği 1977, 78 ve 79’lu yılları Haydarpaşa Lisesi’nde geçirdikten sonra üniversite sınav sonuçlarına göre İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi’ne girme hakkı kazandım. Bu esnada ilk aklıma gelen İYV Vefa Yurdu oldu. Nasıl girebilirim diye düşünürken o günlerde vakıfta çalışan Zeki Bayramoğlu ağabeyi tanıyan bir hemşerimin (bu arada Bolu Seben’liyim) yardımıyla benimle beraber aynı fakülteyi kazanan ilkokul arkadaşım ve hemşerim Kâmil Bostan’la (Prof. Dr.) birlikte İstanbul’a yanına gittik. Allah (cc) razı olsun, onun referansı ile yurda kayıtlarımızı olduk ve yıllar önce hayalini kurduğum yuvama kavuşmuştum.

Burada çok güzel, hayırlı ve verimli üç yılım geçti. Sadece İstanbul Üniversitesi’ni değil, aynı zamanda İlim Yayma Üniversitesi’ni ve kendisi de

bir üniversite olan Hocam Rahmetli Mehmet Zahid Kotku’nun eğitimini alarak adeta üç üniversite birden bitirmiş oldum.

Bu üç yıl içinde bugün devletimizin önemli mevkilerinde görev alan başta Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere, lise

“
Yurdun havasından o kadar etkilenmiştim ki içimden, ‘ben de üniversiteyi kazanırsam burada kalmalıyım’ diye geçirmiştim.”

yıllarından ve İYV’den arkadaşım Meclis Başkanı, Bakan İsmet Yılmaz, Cumhuriyet Başsavcısı Fethi Şimşek, Milletvekilleri İsrail Kışla, Hüsnü Tuna, Dr. Selahattin Semiz, Dr. Mahmut Tokaç, Dr. Metin Erkaya (rahmetli), Vali Muammer Erol, RTÜK Başkanı Davut Dursun, Mehmet Özbilen, Ali İlhan, Vakıf Müdürü Engin Yılmaz ve daha ismini sayamadığım yüzlerce, binlerce vatan evladıyla tanışmak, bir arada bulunmak ve aynı idealler için yürek çarpmak nasip oldu. Ve olmaya da devam ediyor. Dahası büyük oğlum da yüksek tahsilinde Vefa’da kalarak feyizlendi.

Vefa Yurdu, yukarıda da dediğim gibi sadece dört duvardan müteşekkil bir bina kompleksi değildi. Bizim için ilk yuva ata ocağı ise de Vefa Yurdu ikinci ve en önemlisi olan dünyamızı da ahretimizi de kazandıran bir ilim ocağı, ilim yuvası olmuştur. İnşallah da ilelebet öyle devam eder.

Allah (cc) bu vakfı kurarak ve her türlü zorluğa rağmen yaşamasını sağlayıp Müslüman gençliğin hizmetine sunan büyüklerimizden razı olsun.

“

İLİM YOLCULARININ
VEFA DURAĞI:

İLİM YAYMA

”

Doç. Dr. Murat Mücahit YENTÜR
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

Kadim şehrin, Şehr-i İstanbul'un tam orta yerindedir Vefa. Tarihe tanıklık eden ulu mabet Süleymaniye'nin, Şehzadebaşı Külliyesi'nin, gergef gibi işlenmiş Bozdoğan Kemerinin yanı başındadır Vefa. Darülfünunun yolu geçer Vefa'dan. Asırlık komşusudur Vefa Mektep-i Sultanisi'nin. Dua askerlerinin yurdu Ebu'l-vefa'nın eşiğinden yükselir Vefa'nın bakışları, atinin ufuklarına. Sebilleri, mektepleri, kütüphaneleri ve türbeleriyle tarihin en soylu medeniyetini selamlar Vefa'nın dar sokakları. Yolu düşen talihlinin bahtına döşenmiş taşlarla bezenmiş gibidir Arnavut kaldırımları. Dolunayın şavkıyla aydınlanır zifiri geceleri, medreselerin kurşunlu kubbelerinde. Bir hüzme süzülür alemde, hilal ve yıldızdan, talebelerin hüznü ve hasret sinmiş odalarına. Vefa mekteptir, bu mektebe talebe olma bahtiyarlığını yaşayanlar bilirler ki Vefa mananın ve yüksek ahlakın mektebidir, hilale ve yıldızda sadakatin mektebidir. Vefa adalet ve gayretin mektebidir.

Vefa Yurdu'nu bütün bu kendine has nitelikleriyle dikkatlere arz etmek, onun İlim Yayma camiası içindeki müstesna mevkisini daha görünür kılmaktadır. 1950'li yıllardan beri varlığını insanlığın iyiliğine vakfetmiş İlim Yayma camiasının “*güzel insan yetiştirme*” gayesi, camianın her bir müessesesinde olduğu gibi Vefa Yurdu'nun da temel hareket noktasını teşkil eder. Bu gaye doğrultusunda bilim, edebiyat, sanat ve siyaset dünyasına binlerce nitelikli ve ahlaklı şahsiyet kazandıran Vefa Yurdu, gönül ehli büyüklerimizin müşkül şartlar altında açtığı çağırın ufka yükselmesinde büyük kıymetlere haiz gayretlerin ocağı olmuştur.

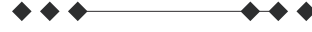
Asırlardır değdiği her havzaya şifa dağıtan ihtişamlı medeniyetimizin bu gayret ocağı, büyük fedakârlıklarla kurulup “**Vefa Talebe Yurdu**” adını aldığı anda takvimler 1972 yılını göstermektedir.

Bu tarihten itibaren Vefa İlim Yayma Yüksek Tahsil Talebe Yurdu Anadolu'nun dört bir yanından gelen gençlerimiz için sıcak bir yuva olmuştur. Üniversiteye ilk adımla başlayan bu tanışma yeni ufukların, farklı dünyaların kapılarını aralamıştır. Vefa çatısı altında dimağları ilimle, irfanla yoğrulan gençler samimi kardeşlik iklimini birlikte inşa etmişlerdir. Bu ocakta derinleşen sevgiler kalıcı dostluklara dönüşmüş; hayatın bu en güzel çağında hisler, fikirler, bilgiler ve idealler paylaşılmış, yarına dair ezgiler söylenmiştir. Ekmekçizade Medresesi'ni mesken edinmiş bu talebe yurdunda kardeşliğin şiiri medresenin revaklı avlusunda, şadırvanında ve sadeliğin ihtişamıyla yükselen kubbesinde yankılanmıştır. Vefa'da ilim ve hikmetle teşekkül etmiş bereketli atmosfer, kendi içine kısılp kalmamış, muhitine de bütün güzelliği ile nüfuz etmiştir. Öyle ki Vefa ve ilim bu kardeşlik zemininde özdeşleşmiş; Vefa semti, dostluğun ve paylaşmanın canlı bir portresine dönüşmüştür.

**Hülasa, gençlerin çıktığı
ilim ve irfan yolculuğunu
nihayetsiz bir şevkle kader
birliğine dönüştüren ocağın**

adıdır Vefa. Bu nedenle Vefa Yurdu, ben değil biz yurdudur.

Vefa'nın milletimiz ve insanlık için teşkil ettiği zemini ve ifasına gayret sarf ettiği vazifeyi daha geniş bir perspektiften kavramak üzere bazı hususlara özellikle dikkat çekmek gerekir. Her Müslüman bilir ki vakur bir duruş ve ihlasla istikamet üzere olmak ilahi emrin özüdür. Emre tam manasıyla muvafık hareket etmek, emri hayatına tatbik etmiş kimselerin yaşantılarını örnek almakla mümkündür. Bu noktada vakıf öğrenci yurtları son derece önemli işlevler üstlenir. Vakıf öğrenci yurtları, basit barınma ortamından öte, etkileşim ve paylaşım ile birlikte gelen şahsiyet inşasının vücut bulduğu mekânlardır. Vefa Yurdu da vatan ve iman şuurunu ruhunda taşıyan gençleri muhabbetle bir araya getiren kardeşlik yuvasıdır. Bu yuvada hâl ve kâl ile istikamet üzere olan gençler birbirleri üzerinde derin tesirlere vesile olmaktadır. Vefa'lı talebe kalem ve kelam ustası İbnülemin Mahmut Kemal İnal'ın “**Semere-i hayat hayır ile yad olunmaktadır.**” sözü ile hayat bulan gayenin daima idrakindedir. Bu gaye gönlü ve aklı kuşatan, vicdanlı ve diğerkâm olmanın yolunu açan gayedir. Bu gaye ile ilim ve vicdan, hesap gününün geleceği şuurunda buluşur. Bu gaye iyiliği emredip kötülüğü nehyetme sorumluluğunun bizatihi kendisidir. Bu gaye “*Hakk'ın rızası*”na sevdalananların, bu sevda ile gönüllere dokunanların gayesidir. Vefa Yurdu, gençlerin bu ulvi gaye etrafında bir araya gelmelerine vesile olarak değişim ve savrulmaların şahsiyet üzerinde sert bir kasırgaya dönüştüğü üniversite yıllarında gençlerin sığındığı güvenli liman vazifesini yerine getirir.

Vefa Yurdu'nu salt tarihi bir semtin tarihi bir yapısı ile bütünleşip anıtlamış mekân olarak ele almak yanıltıcıdır. Taş duvarları, binaları değerli kılan, asırlar içinde bu mekânlara yolu düşmüş nesillerin taş duvarlara sinmiş, vatan ve iman davasını taşıyan ruhlarıdır. Vefa Yurdu işte bu nedenle milletin gözbebeği kurumlarından biridir. Memleketin yeşerttiği vatan evlatları yüksek tahsil

ŞİİR

“İlim Yayma”

Doç. Dr. Murat Mücahit YENTÜR
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

*Hasretin gönlümde onulmaz yara
Küllenen sevgin dönüştü ummana
Bilmem ki bilemem ki kavuşmak hangi rüyada
Gönüllüler fethettin sen İlim Yayma*

*Kubbende ilimle irfanla hoş bir seda
Yüreklerde çağlar bu kutlu sevda
Erdemli yolcular sendedir hep bir safta
Gönüllüler fethettin sen İlim Yayma*

*Sevginle dostluğun fidanları yeşerir duamızda
Vakarla yürürüz, yaslanarak güzel dostlara
Benleri bize katarız, haykırırız arşa
Gönüllüler fethettin sen İlim Yayma*

*Öğretin temel düsturudur bize, vefa
İlmin aydınlığında ararız her daim ahde vefa
Aşk ile söyleriz, sadece semtin adı değildir vefa
Gönüllüler fethettin sen İlim Yayma*

Cemiyet-i İlmîyelerden Günümüze Modern Dönem ■ Eğitim STK'ları:

İLM YAYMA CEMİYETİ ÖRNEĞİ

Dr. Kurtuluş ÖZTÜRK
İlim Yayma Cemiyeti Eğitim Müdürü

İ

Modern dönemin getirdiği problemler, dünyanın birçok bölgesinde olduğu gibi Osmanlı Devleti

için de travmatik sonuçlar doğurmuştur. Özellikle 19. yüzyıl boyunca Batı'nın askeri ve iktisadi alandaki istilalarına paralel olarak batılı modern eğitim kurumları da bu sürece eşlik etmiştir. Modern eğitim kurumları 19. yüzyılda- Batı dışı toplumlara da kapsayacak şekilde hızla yayılarak yeni bir birey ve toplum inşa etmeye başlamıştır. Modern bilgi aktarımı üzerinden gerçekleşen toplumsal dönüşüme maruz kalan Osmanlı Devleti, klasik eğitim kurumları yerine, batı tarzı örgütlenmiş yeni eğitim kurumlarını merkeze almıştır. Yeni eğitim kurumları, bir taraftan modern bilginin aktarımını diğer taraftan klasik birikimin taşıyıcılığı misyonunu üstlenmiştir.

Klasik dönemde, dini merkeze olarak yürütülen eğitimin temel amacında değişme yaşanmış; eğitim, "bu dünyada pratik

faydası olan bilgileri edindiren" bir araca dönüşmüştür (Fortna, 2005). Artık marifet odaklı, hikmeti yok sayan veya geri plana iten bir eğitim anlayışı benimsenmiştir. Bu durum eğitim açısından felsefi boyutta çok büyük bir kırılmadır. Artık eğitim, ait olunan topluma, inanç ve kültüre ait bilginin aktarılmasından öte bir medeniyetin bireyini inşa etme vazifesini görmeye başlamıştır. Bu bireye verilecek bilgi, hem dış paradigma kökenli tehditlere karşı koyacak; hem de kültür ve inanç boyutuyla kendi medeniyetinin birikimini aktaracaktır. Böylece modern ve klasik birikimin dengeli bir şekilde beslediği bir şahsiyet olarak, *bireyi* yeniden inşa edecektir. Bütün bu gerekçelerden dolayı klasik müesseseler varlığını korumakla birlikte itibarını ve nüfuz alanını sürekli kaybetmiştir.

Çok yönlü ve odaklanmayı gerektiren yeni süreç, devlet - sivil toplum birlikteliğiyle işlerlik kazanmıştır. 1860'lardan itibaren yeni dönemin eğitim alanındaki

ihtiyacını desteklemek üzere sivil toplumun harekete geçmesiyle Cemiyet-i İlmîyeler kurulmuş; modern dönemin ilk özgün eğitim kurumları ortaya çıkarılmıştır. İmam Hatip Okulları, modernizmle yüzleşmeye başladığımız dönemden itibaren çift yönlü kaygıyı taşıyan devlet - sivil birlikteliğinin ürettiği eğitim kurumlarının son örneği olarak görülebilir.

1. Tarihi Arka Plan: Modern Dönemde Eğitim STK'larının Örgütlenmesi

Osmanlı klasik döneminde eğitim işleri büyük oranda vakıflar aracılığıyla yürütülmektedir. Bir anlamda eğitim özel teşebbüsün kontrolünde sürdürülmektedir. Bu yönüyle bakıldığında sivil eğitim kuruluşlarının tarihi oldukça eskidir. Ancak modern anlamda sivil eğitim kurumları Osmanlı coğrafyasında Tanzimat Dönemi (1839-1876) ile başlatılabilir. Batı'da ise bugünkü anlamda kamu ve özel okul kavramlarının gelişmesi, Sanayi Devrimi sonrası ortaya çıkmıştır. Eğitim, gerekli iş

gücünün yetiştirilmesi için devlet eliyle yaygın ve zorunlu olarak gerçekleştirilmeye başlamıştır.

Türk eğitim tarihinde ise Islahat Fermanıyla azınlıklara bu anlamda bazı haklar tanınmıştır. Alınan imtiyazlarla azınlıklar ve yabancı devletler kısa süre içerisinde çok sayıda özel okul açmışlardır. Batılı örneklerini modelleyerek açılan bu okullar kısa sürede Osmanlı coğrafyasına yayılmıştır. Özellikle Osmanlı Devleti'nin çok milletli yapısı, özellikle Hristiyan unsurlar üzerinden nüfuz alanlarını genişletmek isteyen Avrupalı devletler, Osmanlı ülkesinin her yanında özel okullar açmışlardır.

Bu okulların Müslüman çocukları için de çekim merkezi haline gelmesi kaygıları iyice derinleştirmiştir. Okulların Osmanlı Devleti aleyhine genişleyen faaliyetlerinden rahatsız olan II. Abdülhamid, okulların denetlenmesi için bazı yasal düzenlemeler getirmeye çalışmıştır. Devlet eliyle yabancı okullarla rekabet edebilecek standartlarda eğitim kurumları açılmasına girişilmiştir. Bu anlamda II. Abdülhamid Türk eğitim tarihi açısından oldukça büyük hamleler gerçekleştirmiştir. Bütün vilayetlere liseler açmış; ilk ve orta kademe eğitimleri iyice yaygınlaştırmıştır. Ancak yine de devletin mali açıdan zor durumda bulunması ve yeteri kadar mektep açılmaması, özel okulların açılması düşüncesini gündeme getirmiştir. Özel okullar, çeşitli cemiyetler tarafından açıldığı gibi

özel teşebbüs olarak da açılmıştır. Bu okullar ilk, orta ve lise düzeyinde; paralı, gündüzlü ve yatılı okullar şeklinde açılmıştır. Kızlar ve sadece erkekler için olabileceği gibi karma veya yatılı olarak da açılanlar olmuştur.

1.1. Sivil Toplum Eliyle Örnek Modern Okul Denemesi

Bir taraftan modern Batılı okullarla rekabet edebilecek diğer taraftan da kendi değer dünyasına ait birey yetiştirmek için kurulan ilk örnek okullardan biri sivil insiyatif eliyle kurulmuş olan Darüşşafa Sultanisi'dir. Bu okul, benzerleri arasında eğitim standartları ve kurucuları yönüyle ilginç bir örneklik olarak zikredilebilir. Okulun banisi, dönemin önde gelen bürokrat ve aydınları tarafından kurulmuş olan **Cemiyet-i Tedrisiye-i İslamiye**'dir. Hukuki olarak dernek statüsünde olan Cemiyet, klasik vakıf yapısından farklıdır. Cemiyetin 22 maddelik kuruluş nizamnamesinde (1871) idari yapısı, çalışma alanları ve esasları ortaya konulmuştur (Mehmet İzzet vd., 1927). Vakıflar, hayır amaçlı kurulan müesseselerin belirlenmiş amaçlar doğrultusunda işlemesi için belirli kaynakların tahsis edilmesi suretiyle oluşturulmaktadır. Vakfın kaynakları ise vâkıf tarafından belirlenen mütevellî tarafından idare edilmektedir. (Yediyıldız, 42: 479)

Cemiyet-i Tedrisiye, üyeler arasından seçimle oluşturulan bir yönetime sahiptir (Nizamname,

madde 3,5). Cemiyetin kaynakları yönetici kadro tarafından oluşturulmak zorundadır. Üstelik yönetimin, ihtiyaçlar arttıkça sürekli yeni kaynaklar üretmesi de gerekmektedir. Bu yönüyle bugünkü anlamda sivil toplum kuruluşlarının öncüsü olma özelliğini göstermektedir.

Cemiyetin 1871 tarihli tüzüğünde, ana hedef olarak İslam toplumunun eğitim seviyesini yükseltmeyi belirlediği görülmektedir. Tüzüğün ilk maddesinde bu amaç açıkça dile getirilmiştir: "Cemiyet-i İslâmiye etfâl-i Müslimine ve sair istek edenlere akâid-i islâmiye ile beraber mukaddemât-ı ulümü meccanen tedarik edecektir" (Nizamname, madde 1, 16 Teşrinisani 1287 /1871).

Cemiyet kurulduktan sonra ilk iş olarak yaygın eğitim alanında çalışma yapmıştır. Çeşitli sebeplerle eğitim alamamış çıraklık çağındaki Müslüman çocuklarının temel eğitimini üstlenen bir okul kurmuştur. Kapalı çarşının yakınındaki eski bir mektebin tamir edilmesiyle açılan bu okula çarşıda çıraklık yapan çocuklar mesai başlamadan önce gelerek bir iki saatlik eğitim almaktadırlar. Ders materyalleri Cemiyet tarafından temin edilmektedir. Dersler çeşitli kurumlarda görev yapan gönüllü memurlar tarafından mesai saatleri dışında verilmektedir. Rağbet artınca bu okulun bir şubesi daha açılmış ve ders almak isteyen herkese bu anlamda imkan sağlanmıştır.

Yine Cemiyet'in önemli çalışmalarından birisi de ders materyali üretmektir. Önce yaygın eğitim için kullanılacak ders kitaplarını bastıran cemiyet, daha sonra örgün eğitim kurumları olan ortaokul ve lise düzeyine hitap eden ders kitapları hazırlamıştır. Hazırlanan kitapların önemli bir kısmı Cemiyet'e mensup yönetici ve öğretmenler tarafından hazırlanmıştır. Cemiyet'in hazırlatmış olduğu toplam 58 kitap, dini ilimler, sosyal bilimler, fen bilimleri alanlarını kapsayacak çeşitliliktedir.

Ancak Cemiyetin en büyük hizmeti Darüşşafaka Sultanisi'ni açmak olmuştur. Yukarıda da işaret edildiği gibi, bu okul bir taraftan batılı eğitim kurumlarıyla mücadele edebilecek donanıma sahipken diğer taraftan milli olma özelliğini koruyacak şekilde yapılandırılmıştır. Okul bu yönüyle başta Sultan olmak üzere devlet kurumlarının da desteğini yoğun olarak görmüştür.

Okulun arsası bizzat Sultan Abdülaziz tarafından finanse edilmiştir. Sivil inisiyatifin girişimiyle kurulan ve padişah tarafından etkin bir şekilde desteklenen okul, 4 dilde eğitim vermiş, akademik içerik olarak da devrinin standartları üzerinde bir eğitim müfredatı uygulamıştır (**S. M. 1316:** 722-724; **1317:** 654-656; **1321:** 137 akt. Ünal, 2007).

Darüşşafaka'nın açılışına dair Sadrazam Âli Paşa imzalı tezkirede, okulun açılış gayesi özetle şu şekilde açıklanmaktadır:

“Müslüman yetimlerin talim ve terbiyesi zımında Darüşşafaka namıyla ihdas ve inşasına müsaade buyurulmuş olan mektep hitam bularak açılış zamanının geldiğine ve mezkur mektebin ihtisas ve asli vaziyeti dolayısıyla biri müslüman yetimlerin İslami akidelerle beraber gerekli ilimlerin mukaddematını tedris ve talim etmelerine ve ikincisi demiryollarına ve sair âsâr-ı nâfiyaya ait ameliyatta yabancılara müracaattan kurtulmak için mühendislik ve kondüktörlük ve makinecilik ve mimarlık gibi sanayiî talimine mahsus olmak üzere ulûm ve fûnun daireleri itibarıyla iki kısma ayrılmış olup işbu iki kısım dairelerin hemen açılması kararlaştırılmış olduğundan şu esasa göre

bunların açılmasıyla beraber keyfiyet resmen ilan olunacağı ve zikrolunan mektebin yazıldığı gibi ulûm ve fûnunca büyük bir öğretim kurumu olarak devlet ve milletçe pekçok yararlı ve hayırlı şeylere hizmet edeceğine şüphe olmadığınin beyanıyla tezkire-i senâveri terkîm kılındı” (20 Receb 1290 / 13 Eylül 1873)

Metinde, okulun uygulayacağı eğitimin ikili amacı oldukça net bir şekilde ifade edilmiştir. Okulda, hem İslam akidelerinin öğretilmesinin hem de devletin ihtiyaç duyduğu kalifiye teknik elemanların yetiştirilmesinin hedeflendiği görülmektedir.

1.2. Cumhuriyet Türkiye'sine Teklif Edilen Eğitim Modeli

Modern dönemin ihtiyacı olan okul arayışı daha sonraki dönemde de devam etmiştir. Osmanlı'nın filen çöküş tarihi olan 1918 ile Cumhuriyet'in kendi yönünü tayin ettiği 1925 arasındaki dönemi, Türkiye'nin idari anlamda araftaki yılları olarak görmek mümkündür. Kurtuluş Savaşı'nın ve yeniden bir devlet kurma sürecinin birlikte yürütüldüğü bu dönemde yerli / İslamcı aydınlar yetiştirilmesini arzu ettikleri eğitim ve birey teklifinde bulunmuşlardır. Sebilürreşad Dergisi etrafında toplanan yerli aydınların sembol ismi M. Akif, kendisinin ve arkadaşlarının önerisi olan Asım'ı (Safahat'ın 6. Kitabı) tam da bu yıllarda teklif olarak sunacaktır. Bu teklif, sivil aktörler tarafından geliştirilmiş olsa da kamu eğitim sistemine bir öneri olarak ortaya konulmuştur.

Şiir formatında ve tiyatral bir tarzda kaleme alınan eserde Akif, hem geleneksel birikimi hem de modern Batı birikimini eleştiri süzgecinden geçirir. Böylece kadim birikimin özülüyle, modern birikimin işlevsel yönlerini ortaya çıkarmaya çalışır. Marifet ve faziletle örülmüş bilgisi çift yönlü bir bilgilenme süreci önermektedir. Asım'ın bir ayağı kadim değerlerini temsil eden inancına ve tarihine yaslanırken; diğer ayağı çağın ürettiği bilgi havzalarına dayanır (Öztürk, 2022).

Aynı konuda bir başka Sebilürreşad yazarı Hasan

Hikmet (Demirbağ) ise -kendisi İlim Yayma Cemiyeti kurucularındandır- geçmiş dönemde eğitim hayatımızda yaşanan gelişmeleri uzun uzun analiz etmektedir. Her kademedeki eğitimin kendine has doğasına ve önemine değinmektedir. Yazar, geçmişte yabancıların açtığı güçlü okulların sosyal ve siyasal bünyemizde açtığı yaraları, ayrılıkçı hareketleri nasıl körüklediği ve Müslümanların çocuklarını nasıl kendi toplumlarına yabancılaştırdıklarını örnekleriyle aktarmaktadır (Demirbağ, 1340: 181-182). Tüm bu tecrübelerden yola çıkarak geleceğe güçlü bir toplum olarak yürüyebilmek için eğitimde tutulması gereken yolu ise şu şekilde izah etmektedir:

“bir taraftan ecnebî mektepleriyle tekemmülât-ı asriyye ve ilmiyye cihetiyle rekabet edecek ve halkı bu dalâlet müesseselerine muhtaç etmeyecek derecede yüksek ve ciddî mektepler tesis ve bunları memleketin her tarafına tevzi’ etmek; diğer taraftan milleti, an’ânât-ı diniyye ve içtimâiyyeye hürmetkâr bir seciyenin, metin bir terbiyenin neşr ve telkinine müteallik tedâbiri derecât-ı tahsiliyyenin her şubesine Şâmil olmak üzere tatbik etmek icap eder. Bu sûretle az bir zaman zarfında mütecanis, metin, dindar, terakkiperver ve müteşebbis bir nesil yetiştirmek sûretiyle heyet-i içtimâiyyemize terettüp eden en mütehattim bir vazife icrâ edilmiş olur.” (Demirbağ, 1340:167)

Hasan Hikmet’in önerdiği eğitim modeli de Akif’ininkiyle aynı amacı gerçekleştirmeyi hedeflemektedir. Ona göre okullarda iki alanda eğitim sağlanmalıdır. Birincisi asrın bilimlerini en üst düzeyde öğreten yabancı okulların eğitim seviyelerine denk bir müfredat uygulanmalı; ikincisi “an’ânât-ı diniyye ve içtimâiyyeye hürmetkâr bir seciye” kazandıracak terbiye verilmelidir.

1925 yılından itibaren Cumhuriyet Türkiye’si kendisine bambaşka bir istikamet belirlemiştir. Hızla gerçekleştirilen inkılaplar ve benimsenen eğitim politikaları, Akif ve Hasan Hikmet’in önerilerinin bir kısmını tamamen yok saymıştır. 1950’de Demokrat Parti iktidarına kadar bu durumun devam ettiği görülmektedir.

2. İlim Yayma Cemiyeti

1950’den sonra ülkenin siyasi ikliminde meydana gelen yumuşamayı fırsat bilen 68 kişilik bir heyet harekete geçerek; 11 Ekim 1951 tarihinde İlim Yayma Cemiyeti’ni kurmuştur. Cemiyet statü olarak bir dernektir. Kurucuları ise aralarında Osmanlı Devleti’ni yaşatmak için çaba sarf etmiş, Anadolu’nun bağımsızlık savaşına katılmış Milli Mücadele kahramanlarının da yer aldığı aydın, bürokrat, ilim adamı, tüccar gibi toplumun tüm sosyolojik katmanlarını temsil eden bir zenginliğe sahiptir.

Cemiyetin kurucularından öne çıkan birkaç ismin biyografisine yakından bakmak, onların hangi misyonu gerçekleştirmek için yola çıktıklarını açıkça göstermektedir. Bu kapsamda kuruculardan birkaçının biyografisine yakından bakmak, bu isimler arasında yer alan Osmanlı Devleti’nin İstanbul silahhane komutanı **General Ömer Cemal Karabekir**, milli mücadele sürecinde

Anadolu'ya silah gönderen isimlerden birisidir. Karabekir, I. Dünya Savaşı'nın bittiği yıllarda Harbiye Dairesi II. Piyade Şubesi Müdürü olarak görev yapmaktadır. "Maçka Silahhanesi, Gülhane Cephane Ambarları ve memleket dahilinde bir takım ambarlar bu şubenin emrindedir." Mondros Mütarekesi'nin imzalanmasını müteakip itilaf devletlerinin donanması Marmara'ya demirlediği zaman, Cemal Paşa Maçka Silahhanesi'nde bulunan 40.000 Alman mavzeri ile 250 ağır makinalı silahı envanterden düşürterek saklatmıştır. İstanbul'un işgaliyle birlikte bu silahlar Milli Mücadele'de kullanılmak üzere Anadolu'ya nakledilmiştir (Karabekir, 1991, s. 15).

Asker kökenli bir diğer kurucu **Binbaşı Vehbi Bilimer**, I. Dünya Savaşı'nda Çanakkale Cephesi'nde, İngilizlerin 13 bin esir vererek mağlup oldukları Kutulamâre'de, Milli Mücadele'de aktif görev almış bir askerdir. Gösterdiği yararlıktan dolayı Harb¹, Liyakat², Demir Salib³ ve İstiklal Madalyası 1927'de TBMM tarafından kendisine kırmızı şeritli İstiklal Madalyası verilmiştir:

"TBMM'nin 30 Mayıs 1926 tarihinde vuku bulan üçüncü ictima senesinin yüz onuncu içtimanın birinci celsesinde kabul buyrulmuş olan İstiklal Madalyası Kanunu'nun 1. maddesine müzeyyel 30 Mayıs 1926 tarihli ve 869 numaralı kanunnamenin ikinci maddesine tevkifan Milli Ordu'da vazife almış olan müstafi Erkanı Harp Binbaşı Vehbi Bey'in kırmızı şeritli istiklal madalyası ile taltifi 21 Şubat 1927 tarihinde tasdik-i aliye iktiran eylediğini mübeyyin vesikasıdır."

Av. Vehbi Çıkrıkçıoğlu, I. Dünya Savaşı sonunda başlayan işgallere karşı oluşturulan silahlı sivil direniş örgütü Kuvayı Milliye hareketini Balıkesir'de örgütleyen isimlerden biridir (Oğuz, 2021, s. 116). Eğitimle ilgili görüşlerini yukarıda aktardığımız **Hasan Hikmet Demirbağ**, Sebilürreşad Dergisi'nin toplumsal meselelere çözüm arayan ve Mehmet Akif'le birlikte Osmanlı sonrası kurulacak yeni devlete eğitim önerisi sunan yazarlarından (Çitçi, 2013). Cemiyetin ilk başkanı **Av. Seniyyüddin Başak**, genç yaşında Medresetül Kudat'a muaalim tayin edilmiştir. Ayrıca Lozan heyeti hukuk müşavirleri arasında yer almıştır (İz, 1963, s. 360). Cemiyet başkanlığı sırasında İmamı Azam'ın Fıkh-ı Ekber'ini çevirmiş, eser İlim Yayma Cemiyeti tarafından 1952'de basılmıştır (İmam-ı Azam, 1952).

İlim Yayma Cemiyeti, çalışmalarının hedefine tüm ülkeyi koyan, bir eğitim hareketidir. Bu

1. I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı cephelerinde üstün cesaret ve kahramanlık gösteren Osmanlı ve İttifak Devletleri askerlerine V. Mehmed Reşad tarafından ilk kez 1 Mart 1915 tarihinde verilen askerî madalyadır. Osmanlı İmparatorluğu'nun son madalyasıdır.
2. **Liyakat Madalyası**, 1890 yılından itibaren Osmanlı İmparatorluğu tarafından verilmeye başlanan sivil ve askerî madalyadır. Altın ve Gümüş olmak üzere iki sınıftan oluşmaktadır. Madalya, I. Dünya Savaşı'nın sonuna kadar, Osmanlı İmparatorluğu'nda verilmeye devam etti.
3. Friedrich Wilhelm tarafından 10 Mart 1813 tarihinden itibaren verilmeye başlanmış Alman savaş nişanıdır. Alman mimar ve ressam Karl Friedrich Schinke tarafından tasarlanmıştır. Napolyon Savaşları, Fransa-Prusya Savaşı, Birinci ve İkinci Dünya Savaşları sırasında savaşta yararlılık gösteren askerlere verilmiştir.

durum, kurumun tüzüğünde: “Gayemiz; ülkemizin kalkınmasına; milli, ahlaki, dini, manevi ve kültürel değerleri benimseyen, koruyan, geliştiren, vatanını ve milletini seven **bir toplumun yetişmesine** katkı sağlayacak eğitim ve kültür faaliyetlerinde bulunmaktır.” denilerek açıkça deklare edilmiştir. Tam da bu sebeple, ülke çapında inşa edilmesine öncülük ettiği 100’ü aşkın İmam Hatip Lisesi’ni, Milli Eğitim Bakanlığı’na hediye ederek milletin evlatlarının hizmetine sunmuştur.

2.1. İmam Hatip Okullarının Hamisi: İlim Yayma Cemiyeti

Cemiyetin kurulduktan itibaren yoğunlaştığı alanlara ve faaliyetlerine bakıldığında kuruluşundaki öncelikli gayenin İmam Hatip Okulları’nı yaşatmak olduğu açıktır. Ancak faaliyet alanı bununla sınırlı değildir. Yıllık faaliyet raporları incelendiğinde özellikle İstanbul’daki İmam Hatip Okullarının sahiplenildiği, onun dışındaki eğitim kültür ve yardım talepleri konusunda da oldukça aktif olduğu görülmektedir.

1952 tarihli “**İlim Yayma Cemiyeti Beyannamesi**” başlıklı 8 sayfalık broşür, cemiyetin tüm topluma hitap ettiği – bilinen- ilk metindir. Bu metinle Cemiyet, varlık sebebini ve hangi eksikliğin giderilmesi için çalışacağını gerekçeli bir şekilde ifade etmektedir. “Muhterem Hayırsever Din Kardeşlerimiz!” hitabıyla başlayan beyanname, “İnsan haklarına ve vicdan hürriyetine riayeti şiar edinmiş” olan hükümete uzun yıllar ihmal edilen “din alimlerinin yetiştirilmesi ve dini müessesatımızın yeniden diriltilmesi fırsatını memleketimizde İMAM ve HATİP mekteplerine vücut vermek suretiyle halka bahşettiğinden” dolayı minnettarlıklarını ifade ederek başlamaktadır (Beyanname, 1952: 2).

Peşinden okulun hangi gerekçelerle açıldığı, hangi ihtiyacı gidereceği aktarılır. Dini hizmetleri yürütecek liyakatli din adamı ve halka dinini öğretecek din alimi eksikliğinin giderilmesi temel hedef olarak dile getirilir. Ayrıca din alimlerinin boşluğunun cahiller tarafından doldurulmasının toplumda “muzir akidelerin” yerleşmesine sebep olacağı ve bunun oluşturacağı facialara da dikkat çekilmektedir:

“Altmış beş bin köyde ve kasabada imam, hatip, vaiz ihtiyacı, ilmin zayı olmak tehlikesinde bulunması, İslam’ın yüce hakikatlerini öğretecek alimler yerine, cahillerin geçmesi, halkın ruhunda yüce fazilet hakikatleri yerine muzir akidelerin yerleşmesi faciaları düşünülürse ne kadar süratle ve ne kadar cömertlikle bu maksada müttehiden yardım lüzumu meydana çıkar.” (Beyanname, 1952:5)

Bu durum değişmezse “milletin manevi sahadaki inancı” yok olacaktır. Beyannameye göre; ülkenin tarihteki gibi ilim ve fen sahasında yeniden zirveye ulaşması bu maneviyatın korunmasına bağlıdır. Bu vurguyla metin, ikinci bir önemli amacı dile getirmektedir. O da manevi eğitimin bütün eğitim kurumlarında uygulanması gerektiği hususudur:

“Ülkeler idare etmiş ilim ve fen sahalarında en yüksek zirvelere ulaşmış aziz milletimizin daima ileri hamleler yapması bütün Türk

vatandaşlarının başlıca arzusudur. Bunun da yegane yolu manevi inancının fertlerin vicdanında yer bulması ve üstün ahlak sahibi olmasıdır.” (Beyanname, 1952: 2).

Dini eğitimin, bütün eğitim kademelerinde ve kurumlarında olması gerektiğiyle ilgili olarak Amerika, İngiltere ve Fransa’dan örnekler verilerek iddia desteklenmeye çalışılmaktadır. Din eğitimiyle ilgili özellikle Amerika’dan detaylı rakamlar paylaşılmıştır:

“Amerika’da bütün devlet mekteplerinde din tedrisatı vardır. Bu memlekette hiçbir köy mektebinde bu tedrisatın eksikliği müşahede edilmemiştir. Devletin himayesinde bin yirmi dört üniversitenin hepsinde din tedrisatı yapılmakta ve din kürsüleri mevcut bulunmaktadır. Kiliseye ait iki yüz elli din üniversitesi, 162.222 ilk, orta ve lise okulu ve bunlara devam eden 18.209.000 talebe vardır. Hususi dini teşekküllerin de ilk, orta, lise derecesinde 12.952 mektebi ve bunlara devam eden 2.153.000 talebesi vardır.” (Beyanname, 1952:3)

Bütün bu izahlardan sonra, hükümetin bazı “vilayet merkezlerinde orta ve lise tedrisat derecesinde ve bu derecedeki tedrisat programlarına Arapça, KUR’ÂN-I KERÎM ve din dersleri ilâvesi suretiyle imam ve hatip mektepleri” açarak ilk adımı attığına işaret edilmektedir. Bu müesseseleri desteklemenin ise Müslümanların dini ve vicdani borcu oluşuna dikkat çekilmektedir.

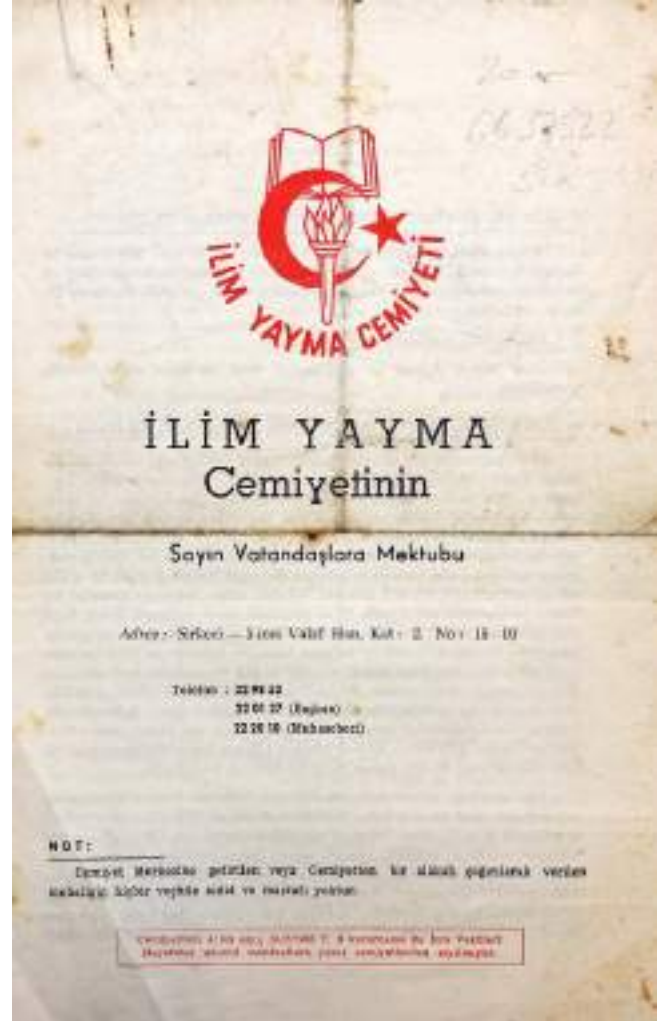
Beyanname İstanbul’da açılan İmam Hatip Okulu ve Cemiyetin ilk yıl yaptığı katkılara yer verilmiştir. Cemiyetin kuruluşundan (11 Ekim 1951) bir hafta sonra açılan okul için Cemiyet’in Vefa’da tutmuş olduğu binada eğitime başlanmıştır. Bina tadilat ve kirasından başka öğrencilerin diğer ihtiyaçlarıyla ilgili olarak da katkı sağlanmıştır. Bu katkı beyannameyle şöyle ifade edilmiştir:

“Ekserisi muhtaç olan ve sayıları 248’i bulan öğrencilere kısmen elbise ve üç öğün yemek verilmiş, kitap, defter ve kalemleri temin edilmiştir (Beyanname, 1952:4). Sonra da bu hayırlı işlere katkı sağlamak isteyen

vatandaşların irtibat kurabileceği, yapılan hizmetlerle ilgili bilgi alıp makbuz karşılığı bağışta bulunabilecekleri adresler verilmiştir. Bu adreslere bakıldığında çoğunluğu cemiyetin kurucularına ait işyerlerinin olduğu görülmektedir (Beyanname, 1952:3).

1960 yılında “İlim Yayma Cemiyetinin Sayın Vatandaşlara Mektubu” başlıklı 4 sayfalık bir bilgilendirme metni daha yayınlanmıştır. Bu metinde Cemiyet’in kuruluş gayesi tekrar hatırlatılmış, eğitimle ilgili geniş bir çalışma alanı hedefledikleri ifade edilmiştir:

“Hukuki, Dinî, Ahlâkî, Fenni ve Sinaî bilgileri yaymak için kurslar ve dersaneler açmak, neşriyat yapmak, kabiliyetli çocukları memleket dahil ve haricinde okutmak ve fakir talebelere yardım etmek gayesiyle kurulmuş bir hayır cemiyetidir.” (Vatandaşlara Mektup, 1960)

2.1.1. Cemiyeti'nin İHL Binası ve Yurt Çalışmaları

İstanbul İmam Hatip Okulu açıldığında ilk olarak bir taş mektepte hizmet vermeye başlamıştır. Ancak kısa süre sonra Cemiyet'in Vefa'da kiralamış olduğu binaya taşınmış ve eğitime orada devam etmiştir. Çoğunluğu dışardan gelen ve kalma problemi olan öğrenciler için yurt meselesi yine cemiyet tarafından çözüme kavuşturulmuştur. İlim Yayma Cemiyeti'nin okulun kuruluş serüvenindeki hamilik rolü, 1960 yılında topluma hitaben yayınladıkları mektupta şu şekilde aktarılmaktadır:

“Cemiyetimizin teşekkül ettiği sırada, Maarif Vekâletince, İstanbul'da bir İmam - Hatip mektebi açıldı. Münasip resmî bir bina bulunamadığından, Langa'da, eski bir medrese binasında, kurs halinde çalışmaya başlayan bu okula girmek için, bir hayli müracaat vardı. Fakat, bina müsait değildi. Alâkalılar, bu okulun ihtiyacıyla alâkalanmamızı, cemiyetimize tavsiye ettiler. **Hem teknik ve hem de mânevî ilimlerin tedris edildiği bu okul ile yakından alâkalanmak**, cemiyetimizin kuruluş maksad ve gayesine de uygun bulunduğundan ilk iş olarak (o tarihteki ihtiyaca kâfi gelecek) Vefadaki binayı kiralayıp mektebin bu binaya yerleşmesini temin ettik. Okul, gündüzlü olarak açılmıştı. Fakat, kayd olan talebenin mühim bir kısmını, yurdumuzun muhtelif yerlerinden gelmiş İstanbul'da barınacak yerleri ve bakacak kimseleri bulunmayan fakir çocuklar teşkil ettiği için, bunların yatacak yerlerini ve kâfi bir maişetle beslenmelerini de temin etmek zarurî görüldü. Bir taraftan, bir aşocağı tesis ederek, yemeklerini meccanen bu ocaktan vermeğe başladık ve diğer taraftan, Şehremininde, Langada ve Hırkaşerif civarında tedarik ettiğimiz üç ayrı binayı tamir ettirerek yurd haline getirdik ve mevcut talebeyi (Ahiren inşa ettirdiğimiz yeni binaya nakledinceye kadar) muvakkaten, bu binalara yerleştirdik.” (Vatandaşlara Mektup, 1960).

Vefa'daki geçici binayı kiralayan cemiyet 1957 yılında Fatih'teki binanın inşaatını tamamlayarak okulu oraya taşımışlardır:

“Vefa'daki bina -okulun bahçesinde pavyonlar

inşa edilmesine rağmen- zamanla artan ihtiyaçları karşılayamaz hale geldiğinden, büyük ve modern bir okul binasına duyulan ihtiyacı karşılamak üzere; Fatih'te Fethiye Camii civarında büyük bir arsa satın alınmış ve 1100 m2 lik inşaat sahasında 5 katlı betonarme bir mektep binası yaptırılarak, İmam- Hatip Okulu emrine tahsis edilmiştir.”

Okulun temeli 1955 yılında Büyükşehir Belediyesi Eski Başkanı Prof. Dr. Fahrettin Kerim Gökay'ın katılımıyla atılmıştır. Gökay'ın kendisi de okul binası için 25 bin lira bağışta bulunmuştur. Çalışma raporunda “Kadıköy'de dış tabibi Beşir Akınal 20 bin lira, Topbaş biraderler 100 bin liranın üzerinde bağışta bulunmuşlardır.” İfadesi de yer almaktadır. Okul yapılırken kamu kurumlarının da bir miktar katkısı olmuştur. 1957 yılında Maarif Vekaleti'nden 95 bin lira, Büyükşehir Belediyesi'nden 5 bin, Ticaret Borsası'ndan 10 lira olmak üzere toplam 110 bin lira destek alınmıştır. Ancak Cemiyet'in aynı yıl İmam Hatip binası için harcadığı rakam 319 bin liradır. (İYC Rapor, 1957) Binanın arsa dahil yaklaşık maliyeti ise 2 milyon lirayı bulmuştur (İYC Rapor, 1966).

Yurt hizmetleriyle ilgili bilgiler ise şu şekildedir. Okulun açılışıyla birlikte Şehremini, Langa, Hırkai Şerif olmak üzere 3 farklı binada yürütülen yurt çalışmalarına 1957 yılında Fethiye'deki kiralanana bina ilave edilerek mevcut öğrenci sayısı 200'e çıkmıştır. 1959 yılında ise 600 mevcutlu İmama Hatip Okulu öğrencilerinden 400'ü cemiyetin yurdunda kalmaktadır. Okulun öğrenci artışına paralel olarak yurtların kapasitesi de artmaktadır. Kurumun kendi yurt imkanları yeterli gelmediğinde kiralama yöntemiyle açık kapatılmaya çalışılmıştır. 1962-63 yılında İmam Hatip Yurdu ve Darülkur'an binasının kiralanana bir katına yerleştirilen öğrencilerle birlikte toplam 490 İmam Hatip Okulu öğrencisine yurt imkanı sağlanmıştır. 1966'da ise okulun bitişindeki yurt binası tamamlanarak hizmete sunulmuştur. 1020 yatılı talebeden 604'ü bu yurt binasında; 416'sı da cemiyet tarafında yıllık 60.000 liraya kiralanmış olan diğer binalarda kalmaktadır (İYC Rapor, 1966).

1966 - 67 döneminde 1247 İmam Hatip öğrencisinden 1001'i yatılıdır. 586'sı kurumun kendi yurtlarında, kalan 415'i kiralanana yurtlarda kalmaktadır. Ayrıca

İmam Hatip Okulu'nun kapasitesinin üzerinde başvuru yapan öğrenciler, masrafları cemiyet tarafından karşılanmak üzere Anadolu'daki İmam Hatip okullarına yönlendirilmiştir.

1970 -1971 yılında İmam Hatip Okulu'nun yatılı mevcut 750 öğrencisine, İstanbul İmam Hatip'in şubesi olarak faaliyete geçen, Gazi Osman Paşa İmam Hatip için açılan yurdun 300 talebesi de ilave olmuştur. Böylece yatılı İHO öğrenci sayısı toplam 1050'ye ulaşmıştır. (İYC Rapor, 1971). 1975 yılına gelindiğinde yatılı İmam Hatip öğrenci sayısı 1400 olurken, 1976 yılında Fatih, Gazi Osman Paşa ve Zeytinburnu yurtlarında toplam İmam Hatip öğrencisi 1750'ye; 1977 yılında 2100'e çıkmıştır.

Yurt hizmetlerinin bir parçası olarak görülen yemek hizmetleri de titizlikle takip edilmiştir. "Leyli talebemize sabah, öğle ve akşam yemek verme işi devam etmiş ve etmektedir. Yemekler Cemiyetin temsilcisi Dr. Niyazi Kurtulmuş'un mektep idaresi ile müştereken hazırladıkları Haftalık (tabelaya) göre pişirilmektedir. Kalitesi Maarif Vekaletinin leyli okullar ile diğer hususi okullarinkinden farksız, hatta daha üstündür" (İYC Rapor, 1963).

Okulun kütüphanesi de Cemiyetin gündemindeki başlıklardan biridir. 1963 yılı raporunda İH Okulu kütüphanesine yapılan yardımlarla ilgili olarak "Okul Müdürlüğünün emrine kütüphane, tarihi ve kıymetli el ve basma eserler ve laboratuvar ve sair ders araçlarının satın alınması için (8259) lira tahsis edilmiştir." denilmektedir.

2.1.2. İ.H.O. Öğrencilerinin Kişisel İhtiyaçlarının Karşlanması

Cemiyet, sadece okulun ihtiyaçlarıyla değil çocukların kişisel ihtiyaçlarıyla da yakından ilgilenmiştir. Kayıtların detaylı tutulması ise bir hassasiyetin göstergesi olarak düşünülebilir. 1963 yılı raporunda "1962 -963 Tedris yılı zarfında leyli ve nehari talebemize (233) takım elbise diktirilmiş, (354) çift ayakkabı, (760) gömlek, (450) kravat, (800) çift çorap, (400) atlet, (125) yün fanile, (240) adet havlu, (1600) defter ve (1300) kalem tevzi edilmiştir" denilmektedir (İYC Rapor, 1963). Bu

destek bir defaya mahsus olmayıp farklı yıllara ait raporlarda tekrar etmektedir. Öğrenci sayısındaki artışa göre rakamlar da artmaktadır. Örneğin takım elbiseyle ilgili 1970 raporunda 950 adet, 1976 yılı raporunda 1300 adet rakamı zikredilmektedir.

2.1.3. İHO Öğrencilerinin Eğitim İçin Yurt Dışına Gönderilmesi

İmam Hatip öğrencilerinin özellikle İslami İlimlerde yurt dışı tecrübesi kazanmaları yurt dışına gönderilmiştir. 1977 yılı raporlarında Suudi Arabistan, Kuveyt, Mısır ve Lübnan'la eğitim amaçlı temasa geçildiği ve 20 İmam Hatip öğrencisinin Suudi Arabistan'a eğitim için gönderildiği belirtilmektedir (İYC Rapor, 1977). Ertesi yılki raporda 100 İmam Hatip öğrencisinin eğitim için Suud'a gönderilmek üzere tespit edildiği kaydedilmiştir (İYC Rapor, 1978).

2.1.4. İmam Hatip Okulları'nın Siyasi, Sosyal, Kültürel Alanlara Etkisi

İmam Hatip Okulları'nın cazibesi, verdiği dini eğitim kadar, toplumsal değerleri dikkate almayan modernleşme tecrübesinin yol açtığı kimlik yabancılaşmasına ve değer bunalımına dirençli bir nesil yetiştirilmesi ile ilgilidir. Yatılı olarak ülke çapında hızla yaygınlık kazanan bu okulların temel olarak üç büyük sosyal ve siyasi etkisi olmuştur. Bunlardan ilki, Anadolu çocuklarının şehirlere taşınarak önce şehirlileşme sürecini tamamlaması, ardından da siyasetten bürokrasiye, akademiye iş dünyasına kadar hayatın bütün alanlarına taşıyan bir kapı vazifesi görmüş olmasıdır. Bu şekilde binlerce öğrencinin okumak için kırsaldan şehre taşınması, süreç içinde gerçekleştirdikleri sosyal ve siyasi dönüşüm, bu sürecin yürütücülerinin dahi tahminlerinin ötesine geçmiştir. İkinci önemli yansıması, ötekileştirilen dindar kitlelerin, yeniden kendi varlıklarını fikri ve sosyal gerçeklik düzeyinde ifade etme imkanı bulmasını sağlamak olmuştur. Bu iki sürecin tabii bir sonucu olarak üçüncü bir yansıma da, ülke çapında yaygın ve güçlü bir sosyal ağın meydana gelmesidir. Bu ağ sayesinde toplumsal örgütlenme ve dönüşüm ciddi bir ivme kazanmıştır (Öztürk, 2017).

2.2. Yüksek Tahsil Alanındaki Hizmetleri

İmam Hatip Okulları'nın hamiliğini üstlenen Cemiyet, eğitimin diğer alanlarında da oldukça kıymetli katkılar sağlamıştır. Bu katkılardan birisi yüksek tahsil yurt hizmetleridir. 1959 yılında, İbnülemin Mahmut Kemal İnal tarafından vakfedilmiş olan konak, 80 kapasiteli üniversite öğrenci yurdu haline getirilerek ilk yükseköğretim öğrenci yurdu açılmıştır (İYC Rapor, 1959). Yine açılış döneminde Yüksek İslam Enstitüsü için de Vefa'daki binada derslik ve yurt imkânı oluşturulmuştur. 1966-67 döneminde Yüksek İslam Enstitüsü'nün Bağlarbaşı'na taşınması üzerine Atik Valide Medresesi tadilatından geçirilerek 120 kişilik bir yurt haline getirilmiştir (İYC Rapor, 1967).

1962-63 yılı raporunda "İstanbul Üniversitesi ve emsali Yüksek Öğretim müesseselerinde tahsil yapmak üzere memleketimizin dört bucağından gelmiş olan gençlerimizin Yurt davaları yürekler acısıdır." denilerek imkanlar ölçüsünde bu alanda da faaliyetlerini artırmaya çalışmıştır. Örneğin, 1968 -69 döneminde İmam Hatip ve Yüksek İslam Enstitüsü öğrencilerinden başka "Çarşıkapı, Topkapı, Eyüp ve Ekmekçizade'deki yurtlarda" 302 üniversite öğrencisi kalmaktadır (İYC Rapor, 1969).

Bu yıldan itibaren İstanbul'un farklı semtlerinde kiralanmış veya vakıflara ait binaların tadil edilmesi suretiyle yüksek tahsil öğrencileri için yurt hizmetlerini artırmıştır. 1976 yılından itibaren yükseköğretimle olan çalışmalarını İlim Yayma Vakfı'na devretmiştir.

Yine Cemiyetin bu alandaki önemli faaliyetlerinden birisi de lisans ve lisans üstü çalışmalara vermiş olduğu destektir. Asistanlara ve yurt dışı ihtisas eğitimi almaya gidenlere yönelik destek çalışması da raporlara yansımıştır. Her yıl bursiyer sayıları net olarak verilmemekle birlikte, başarı ve başka bir takım kriterlere göre burs verildiği anlaşılmaktadır. Örneğin 1970 yılı raporunda 100 lisans öğrencisine, 40'ta asistana burs verildiği kaydedilmiştir. Ancak burs konusunda 1979 yılında ciddi bir sıçrama

yaşanmıştır. 1979 yılı mali raporuna göre, o sene bir burs komisyonu kurulmuş, komisyon etkili bir çalışma yaparak 1254 lisans ve doktora öğrencisine burs sağlanmıştır. 1980 yılında bursiyer sayısı 1500'e ulaşmıştır (İYC Rapor, 1979, 1980).

Burslar kültürel kalkınmamızda önemli bir yer tutmaktadır. Bugün ilim ve fikir hayatımızda yer etmiş Erol Güngör, Mehmet Genç, Hatemi kardeşler, Salih Tuğ, Necmettin Hacıeminoğlu, Sezai Karakoç gibi çok sayıda isim, Cemiyetin bursiyerleri arasındadır (Zaim, 2008, s. 318).

2.3. İlim Yayma'nın Sivil Toplum Destek Çalışmaları

İlim Yayma Cemiyeti, Türkiye'de çalışmaya başlayan birçok STK'ların mayaya tutması ve sosyal sorumluluk projelerini desteklemiştir. 1971 yılı mali raporunda memleketteki derneklerin %90'ı cemiyetten yardım talep ettiği belirtilmektedir; ancak bunu devlet bütçesiyle karşılanabileceği ifade edilmektedir. Cemiyetin bu konudaki yaklaşımını görmek için rapordaki şu ifadeler oldukça dikkat çekicidir:

"Cemiyetimiz her müracaat eden ve hayra çalışan bu derneklere yardım yapamamış olmanın ızdırabı içindedir. Gönül isterdi ki milli ve dini davada çaba gösteren mezkur derneklere yardım yapabilelim. Gerek temsilcilerinin merkeze kadar zahmet ederek bizzat izah ve gerekse yazılılarıyla ortaya koydukları davalarının memleketimiz hayrına matuf bulunduğuna ve gecikmelerinin zararlar tevlihd edeceğine kanaat getirdiğimiz bu hizmetlere iştirak sadedinde derneklere (244.000) T.L. yardım yapılmıştır" (İYC Rapor 1971:15).

1968 – 1977 arasında 129 farklı kuruma çeşitli oranlarda ekonomik destek sağlanmıştır. Cemiyetin bir grup dinamizmiyle değil de ülke genelinde eğitim, kültür, sanat, sivil toplum alanındaki tüm girişimleri destekleyen geniş bir vizyonla hareket ettiği görülmektedir. Bu kurumlardan bir kısmı sadece bir defa destek almış, bazılarıysa daha uzun süre bu destekten yararlanabilmiştir. 10 yıllık bu kesitte

kendisine ulaşan yardım taleplerine cemiyetin ayırdığı kaynak 7 milyon liradan fazladır. Kurumların çeşitliliğine baktığımızda sivil kurumların yanında devlet okulları da yer almaktadır. Kendilerine gelen eğitim, kültür, dini hizmet, toplumsal örgütlenme alanlarındaki bütün taleplere güçleri nispetinde yardım etmeye çalıştıkları görülmektedir. Yardım edilen kurumlar listesinde okuldan cami kütüphanelerine; fen lisesi mezunlar derneğinden ilahiyat öğrenci derneklerine; ilkokuldan üniversite kliniğine; İmam Hatip okulundan kız lisesine; hemşehri derneğinden öğretmenler birliğine kadar çok geniş bir yelpazeden gelen taleplere destek olunmuştur.

Yardım Yapılan Kurumlardan Bazıları:

1. Anadolu Kültür Birliği
2. Anadolu Yüksek Tahsil Talebe Yurdu
3. Ankara Fen Lisesi Mezunları Cemiyeti
4. Ankara İlahiyat Fakültesi Talebe Derneği
5. Aydın Kethuda Kütüphanesi Onarma Derneği
6. Arap Cami Kütüphanesi
7. Bakırköy Din Görevlileri
8. Bayburt Kül. ve Yard. Cemiyeti
9. Bodrum Hüsnü Bayer İlkokulu
10. Cafer Hatun Okulu Yaptırma Derneği
11. Çapa Birinci Cerrahi Kliniği
12. Doğu Türkistan Göçmenler Cemiyeti
13. Erzurum Üniversitesi Asistanlar Derneği
14. Fatih Kız Lisesi
15. Haseki Diyanet E. Merkezi
16. İdealist Mühendisler Cemiyeti
17. İstanbul Edebiyat Cemiyeti
18. Küçükçekmece Lise Yaptırma Derneği

19. Milli Türk Talebe Birliği
20. Pertevniyal Lisesi Öğrencileri Koruma Derneği
21. Sağır ve Dilsizler Cemiyeti
22. Sağmalcılar Kapalı Ceza ve Tevkif Evi
23. Sındırgı Öğretim Kursu Derneği
24. Türk Dilini Koruma ve Geliştirme Cemiyeti
25. Türkiye Sağlık ve Tedavi Vakfı
26. Türkiye Muallimler Birliği Genel Merkezi
27. Ülkücü Öğretmenler Sendikası
28. Yüksek İslam Enstitüleri Federasyonu
29. Vakıf Guraba Hastanesi Kütüphane

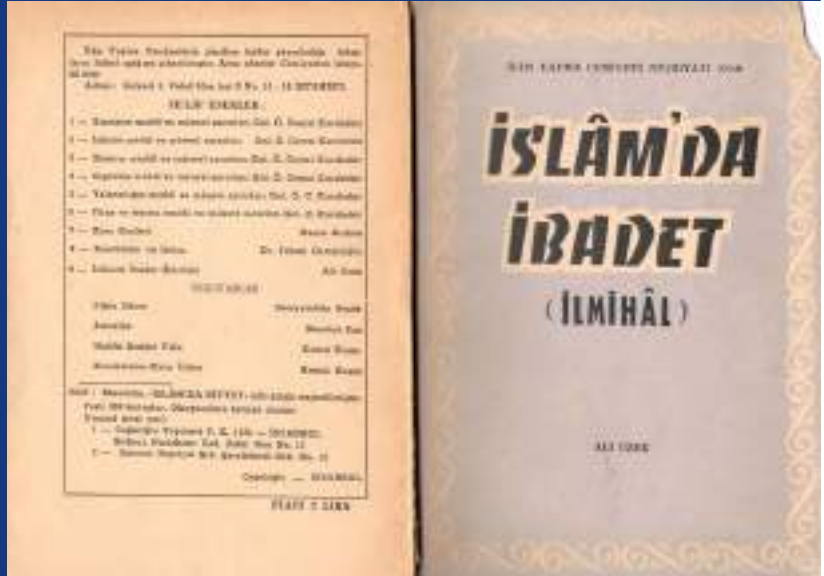
2.4. Yayın Çalışmaları

Cemiyet kuruluşundan itibaren yayıncılığı önemli bir çalışma başlığı olarak gündemine alan Cemiyetin bu alandaki çalışmalarını üçe ayırmak mümkündür. Bunların ilki Tohum, Oku, İslam Medeniyeti, Yeşilay, Büyük Türkiye, Hareket gibi milli manevi alanı besleyen dergilerin desteklenmesi için abone olunması, satın alınıp dağıtılması gibi uygulamalardır. İkincisi, İmam Hatip Okulu öğrencileri ve Yüksek İslam Enstitüsü öğrencileri başta olmak üzere, ders kitabı, inanç ve kültür hayatını besleyen yayınların satın alınıp kişi ve kurumlara ulaştırılmasıdır. Cemiyetin destek kalemleri arasında okul ve cami kütüphanelerine yapılan katkı oldukça önemli bir yekün tutmaktadır. Cemiyetin bir de doğrudan kendi adına bastığı kitaplardan oluşan bir yayıncılık çalışması bulunmaktadır. İlk yayınlanan kitaplar Cemiyetin kurucularından Ömer Cemal Karabekir'in dini ve sosyal içerikli kitaplarıdır. Yayınlanan kitapların türüne bakıldığında dini, kültürel, sağlık, siyasi / fikri temalı eserler olduğu görülmektedir. Kuruculardan Ömer Cemal Karabekir'in dini, ahlaki risaleleriyle başlayan yayın çalışmalarının istenilen seviyede sürdürülemediği Cemiyetin faaliyet raporlarına da yansımıştır (İYC Rapor 1971:15).

Cemiyet Tarafından Basılan Kitaplar:

- 1- Kumarın Maddî ve Manevî Zararları, Ömer Cemal Karabekir, 1963.
- 2- İçkinin Maddî ve Manevî Zararları, Ömer Cemal Karabekir
- 3- Zinanın Maddî ve Manevî Zararları, Ömer Cemal Karabekir
- 4- Gıybetin Maddî ve Manevî Zararları, Ömer Cemal Karabekir
- 5- Yalancılığın Maddî ve Manevî Zararları, Ömer Cemal Karabekir
- 6- Fitne ve Fesadın Maddî ve Manevî Zararları, Ömer Cemal Karabekir
- 7- Kore Gazileri, Nazım Arıkan, 1955 (7. Kitap)
- 8- Komünizm ve İslam, Dr. Fehmi Cumalioğlu, 1968.
- 9- İslamda İbadet (İlmihâl), Ali Özek, 1964.
- 10- İstanbul Selatin Camileri, S. Bilge; 1978.
- 11- Bitler ve Bitlerle Bulaşan Hastalıklar, Ekrem Kadri Unat, 1979.
- 12- Kitabü't-Tevhid ve Risaletü'l-Akaid, Türkçesi Ali Nar

Tercümeler

- 1- Fıkhı Ekber, Seniyyüddin Başak
- 2- Amerika, Nezahat Ege, 1953.
- 3- Hakiki Saadet Yolu, Kemal Kuşçu
- 4- Komünizme Karşı İslam, (Tercüme) Kemal Kuşçu, 1961.

İlim Yayma Cemiyeti'nin yayıncılık alanındaki girişimlerinden biri de Sönmez Neşriyat'ın kurulmasıdır. 1959'da kurulan müessesenin kurucuları arasında ağırlıklı olarak Cemiyet'in kurucuları yer almıştır. Cemiyet, inanç ve düşünce hayatımıza katkı sağlayacak bazı kitapları Sönmez Neşriyat vasıtasıyla bastırmıştır. Söz gelimi Cemiyet'in 14.12.1960 tarihli yönetim kurulu toplantısında alınan aşağıdaki karar bu duruma örnektir:

“Muhammed Fazlurrahman Ansari tarafından yazılmış Komünizm Karşısında İslam Adli ve Muhammed Abdul Alem tarafından yazılmış hakiki Saadet Yolu adlı İngilizce kitapların Kemal Küçücu tarafından yapılan tercümelemleri mutahassıs arkadaşlarımız tarafından tetkik edilerek Cemiyet namına Türkçe olarak neşri teklifi muvafık bulunarak beher kitap bir lira bedelli olarak beşer bin adet Sönmez Neşriyat matbaasında bastırılması...”

16.02.1961 tarihli YK kararında ise basılan 10.000 kitabın 2.500 kadarının ilgili kurumlara “meccanen” dağıtılmasına karar verilmiştir. Cemiyet ihtiyaç duyduğu farklı materyalleri de buradan bastırarak kurumun gelişimine destek olmaya çalışmıştır. 12 Eylül 1963 tarihli yönetim kurulu kararında Cemiyet adına Sönmez Matbaası'ndan 25.000 adet takvim satın alınmasına karar verilmiştir. Cemiyet zaman zaman Sönmez Neşriyat'ın bastığı “ahlaki, edebi, fenni ve dini” yayınlardan satın alarak talep edenlere dağıtmıştır (04.06.1964 tarihli YK Kararı). Bu kitapların gönderildiği yerler arasında köy odaları, cami kütüphaneleri, imam hatipler başta olmak üzere okul kütüphaneleri yer almaktadır. Kararlarda buradan alınan kitapların yurt dışına da gönderildiği anlaşılmaktadır. 11.02.1965 tarihli yönetim kurulu kararında İsveç'e gönderilmek üzere kitap alınması kararı bulunmaktadır.

2.5. İlim Yayma Vakfı

İlim Yayma Cemiyeti'nin Türkiye geneli

İmam Hatip çalışmalarına yoğunlaşması, yükseköğretim alanına odaklanacak ayrı bir yapının kurulmasını zorunlu kılmıştır. Bu sebeple özellikle lisans ve lisansüstü çalışmalara odaklanacak bir vakfın kurulması için 1971 tarihinde çalışmalara başlanılmıştır. Bir vakıf kurma fikrini doğuran gerekçelerden biri de ülkede darbelerin oluşturduğu güvensiz ortamdır. Özellikle Cemiyete ait mülklerin Vakıf kurumu altında muhafaza edilmesi, vakfın kuruluş gerekçelerinden biridir.

Cemiyet yönetim kurulunun 31 Mart 1971 tarihli toplantısında kurulacak olan vakıfla ilgili “Cemiyetin bünyesi içinde kurulması düşünülen vakıf hakkında “Yüksek Müşavere Heyeti ile idare heyetimizin ve riyasetçe davetlerine lüzum göreceği ilim adamlarının iştiraki ile 3.4.1971 tarihinde” istişare toplantısı kararı alınmıştır. 3 Nisan tarihinde yapılan istişarede “Prof. Dr. Sabahattin Zaim, Doç. Dr. Salih Tuğ, Osman Kılıç, Dr.Niyazi Kurtulmuş, Mahir İZ, Dr. Asaf Ataseven, Ömer Derin, Feyzullah Değerli, Mustafa Runyun” söz almışlar ve vakfın kurulmasına destek vermişlerdir. Toplantıda, kurulacak bir komisyonun cemiyet nizamnamesine ve ilgili kanunlara uygun olarak bir vakıf tüzüğünü hazırlamasına karar verilmiştir.

Vakıf çalışmalarıyla ilgili süreç bir yıl kadar devam etmiş, 4 Nisan 1972 tarihli toplantıda hazırlanan vakıf senedini değerlendirmek üzere 12 Nisan 1972 tarihinde -cemiyetin bütün yetkili kurullarının davet edilmesiyle- toplanılması kararlaştırılmıştır. 10 Mayıs 1972 tarihli yönetim kurulu toplantısında komisyonca hazırlanan Vakıf Senedi taslağı müzakere edilmiştir. 21 Kasım 1972 tarihli yönetim kurulu toplantısında Cemiyetin yetkili organları tarafında da incelenen senet, hukuki mütalaaların ardından kurucular maddesi hariç kabul edildi. Kurucuların 98 kişi olmasına karar verildi. Kurucular kurulu listesini belirlemek üzere Abdulkadir Çavuşoğlu, Av. Yusuf Türel, Hasan Uğur, Nazif Çelebi, Dr. İ. Niyazi Kurtulmuş ve Osman Kılıç'tan oluşan bir “Ayrırma Komisyonu” oluşturulmuştur.

Belirlenecek 98 kişi öncelikle Cemiyet Merkez İdare Heyeti, Yüksek Müşavere Heyeti, Merkez Murakabe Heyeti, Yüksek Haysiyet Divanı, Cemiyetin hayatta olan kurucuları arasından katılmak isteyenler arasından belirlenmiştir. Daha sonra cemiyetin üyeleri arasından uygun görülecek olanlar sonra da üye olmayanlardan önerilen kişiler Vakıf Kurucusu olarak seçilmiştir. Ayrıca İstanbul Valisi Vefa Poyraz'a bir heyet gönderilerek kurucular arasında yer alması teklif edilmiştir (İYC Karar Defterleri). Hazırlıkların tamamlanması üzerine 29 Mayıs 1973'de İlim Yayma Vakfı'nın kuruluşu resmen tescil edilmiştir.

Vakıf kurulduktan sonra Türkiye'nin farklı illerinde Cemiyete ait mülklerin vakfa devredilmesiyle ilgili kararların alınmaya başladığı görülmektedir. 27 Mart 1973 tarihli yönetim kurulu toplantısında ilmi çalışmalarda kullanılmak üzere Ekmekçizade Medresesi'nin de İlim Yayma Vakfı'na devredilme kararı alınmıştır. 21 Şubat 1975 tarihli yönetim kurulu toplantısında "Cemiyetimizce kurulan İlim Yayma Vakfı'na intikal ettirilen gayrimenkul ve sair değerlerin müteberrilerinin rahmetle anılması ve vasiyetnameleri icabının yerine getirilmesi için vasiyetnameleri havi dosyaların zimmetle vakfa intikal ettirilmesi" kararı alınmıştır.

İlim Yayma Vakfı, lisans ve lisansüstü öğrenci yurdu, lisans üstü ve araştırma bursları, Kurucusu olduğu Sabahattin Zaim Üniversitesi, Akademik toplantı ve yayınlar ile üst düzey bilginin üretilmesine anlamlı katkılar yapmaktadır. Türkiye'nin nitelikli ilim insanlarını teşvik etmek üzere ihdas ettiği İlim Yayma Ödülleri ihdas edildi. Çalışmaları 2017'de başlayan ödül süreci ilk ödülleri 2019'da verdi. Şimdiden Türkiye'nin en prestijli ödülleri arasına giren İlim Yayma Ödülleri, uluslar arası bir ödül olma yolunda ilerlemektedir.

2.6. Darbe Dönemleri ve İlim Yayma Cemiyeti

İlim Yayma Cemiyeti'nin İmam Hatiplere olan

ilgisi sadece bunlarla sınırlı değildir. Millet ruhundan gelen dalgalanmaları kontrol altına almak amacıyla periyodik olarak gerçekleştirilen darbe girişimleri bu okulların önünün kapatılması yönünde atılan bir takım adımları da beraberinde getirmiştir. 1960 yılında gerçekleştirilen Cumhuriyet tarihinin ilk darbesinin hemen ardından Cemal Gürsel'in irtica çığırtağlarının tahrikiyle İstanbul İmam Hatip Lisesi'ne gelişinde kendisini, aynı zamanda emekli bir asker olan İlim Yayma Cemiyeti Başkanı Vehbi Bilimer ve yönetim kurulu üyeleri karşılar ve okulun kapanmasıyla sonuçlanabilecek bir sürece engel olunmuştur.

Cemiyet 1980 Darbesi'nden sonra üç yıllık bir kayyım dönemi yaşamıştır. 23.2.1983 tarihinden 1.1.1986 tarihleri arasında Cemiyete kayyım atanmıştır. Em. Alb. Yusuf Sarıçoban kayyım olarak görev yapmıştır. 19.11.1985 tarihinde 34 aylık sıkıyönetim uygulamasının kalkmasıyla cemiyetin yönetim kurulu olarak faaliyete geçmesi için müracatta bulunulmuştur. Valilik tarafından 23 Aralık 1985 Tarih ve Güvenlik 24312 Der. İst. 34.01/110 sayılı yazılılarıyla faaliyete geçilmesinde bir sakınca olmadığı belirtilmiştir. İstanbul 9. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 16.1.1986 tarih, 1986/18 esas, 986/2 Karar sayılı ilamıyla da kayyımlik idaresi kaldırılmıştır. Bu dönemde orta öğretim yurtlarında 1050 öğrenci kalmaya devam etmiş, kurban organizasyonları yapılmış ancak yükseköğrenim bursları kayyım süreciyle aksamıştır (İYC 1982 -1985 Yılı Faaliyet ve Mali Raporları).

28 Şubat 1997'de başlayan süreç de Cemiyetin çalışmaları için önemli bir dönüm noktası olmuştur. Ülke çapında İmam Hatip Okullarını yaygınlaştırmak için çaba sarf eden Cemiyet, bu tarihten itibaren okulların kapanmaması için öğrenci toplamak, Türkiye'de eğitim imkanı bulamayan İHL mezunlarının -başta Viyana, Üsküp, Saraybosna olmak üzere- yurt dışında eğitim almalarına destek olmak gibi çalışmalar yürütmüştür.

28 Şubat sürecinde İmam Hatiplerin yaygınlaşma imkanının kalmaması üzerine, Cemiyet'in İmam Hatip merkezli ana çalışma alanı öğrenci yurtlarına çevrilmiştir. Bu tarihten itibaren Cemiyet ülke çapında çok sayıda öğrenci yurdu açmıştır. Günümüzde ise üniversitelerin ve öğrenci yurtlarının yaygınlaşması, bu alandaki ihtiyacı belli bir düzeyde ortadan kaldırdığı için İlim Yayma Cemiyeti, yurt faaliyetlerine ilave olarak yaygın eğitim, ihtisas projeleri ve eğitim merkezleri alanına odaklanmıştır. 2023 yılı itibariyle Cemiyet'in Türkiye genelinde yaklaşık 30 bin kapasiteli 176 yurdu, 90 kitap kahve ve eğitim merkezi bulunmakta ve buralarda farklı eğitim düzeylerine ve branşlara hitap eden eğitim programları yürütülmektedir. Sabahattin Zaim Hoca'nın ifadeyle Cemiyet kurulduğu günden itibaren "var olan imkanlarını eğitim sahasına yönelterek kültürel kalkınmayı" sağlamaya çalışmıştır (Zaim, 2008, s. 308).

KAYNAKÇA

- Cemiyet-i Tedrisiye-i İslamiye Nizamnamesi, 16 Teşrinisani 1287 (1871).
- Çitçi, S. (2013). *Batılılaşmaya Karşı Tezler (Hasan Hikmet Demirbağ'ın Hatayı ve Sebülürreşad'daki Yazıları)*. Akademi Titiz Yayınları.
- 3- Demirbağ, Hasan H. (1340). İçtimâiyâtta Garpcılık ve Bozgunculuk: Asrî Terbiye-1, *Sebülürreşad*, 23 (584), 180-182.
- Demirbağ, Hasan H. (1340). İçtimâiyâtta Garpcılık ve Bozgunculuk: Asrî Terbiye-1, *Sebülürreşad*, 23 (587) 587, 233-235.
- Fortna, B. C. (2005). *Mekteb-i Hümayun. Osmanlı İmparatorluğunun Son Döneminde İslâm, Devlet ve Eğitim*. İletişim Yayınları.
- İlim Yayma Cemiyeti Beyannamesi (1952). 30 Ağustos, İstanbul: Berksoy Matbaası.
- İlim Yayma Cemiyeti'nin Sayın Vatandaşlara Mektubu (1960). 25 Şubat, İstanbul: Çeltük Matbaası.
- İlim Yayma Cemiyeti İdare Heyetinin 1957 Çalışma Raporu, İstanbul.
- İlim Yayma Cemiyeti Dokuzuncu Sene Kongreye Sunulan Rapor, Ocak 1960.
- İlim Yayma Cemiyeti 1963 Yılı Faaliyet Raporu, İstanbul, 1964.
- İlim Yayma Cemiyeti 1964 Yılı Faaliyet Raporu, İstanbul, 1965.
- İlim Yayma Cemiyeti Merkez İdare Heyeti 1965 Yılı Çalışma ve Mali Raporu, İstanbul, 1966.
- İlim Yayma Cemiyeti 1966 Kongresi, İstanbul, 1967.
- İlim Yayma Cemiyeti 1968 -1969 Faaliyet ve Mali Rapor, İstanbul.
- İlim Yayma Cemiyeti 1969 -1970 Faaliyet ve Mali Rapor, İstanbul.
- İlim Yayma Cemiyeti 1970 -1971 Faaliyet ve Mali Rapor, İstanbul.
- İlim Yayma Cemiyeti 1975 Yılı Faaliyet ve Mali Rapor, İstanbul.
- İlim Yayma Cemiyeti 1976 Yılı Faaliyet ve Mali Rapor, İstanbul.
- İlim Yayma Cemiyeti 1976 Yılı Faaliyet ve Mali Rapor, İstanbul.
- (İlim Yayma Cemiyeti 1977 Yılı Faaliyet ve Mali Rapor, İstanbul.21- İlim Yayma Cemiyeti 1978 Yılı Faaliyet ve Mali Rapor, İstanbul.
- İlim Yayma Cemiyeti 1982 -1985 Yılı Faaliyet ve Mali Raporları, İstanbul.
- İmam ve Hatip Mektepleri Talimatnamesi. (1340). Türkiye Cumhuriyeti Maarif Vekaleti Orta Tedris Müdür-i Umumiliği, Ankara: Yeni Gün Matbaası.
- İmam-ı Azam. (1952). *Fıkhı Ekber* (S. Başak, Çev.). İlim Yayma Cemiyeti.
- İz, M. (1963). Merhum Senü'yiddin Başak. *Sebülürreşad*, 14(348), 360.
- Karabekir, Ö. C. (1991). *Maçka Silâhhanesi Hatıraları - İstiklâl Harbi Kahramanları*. Nehir Yayınları.
- Mehmet İzzet, Mehmet Esat, Osman Nuri, Ali Kami. (1927). *Darüşşafaka Türkiye'de İlk Halk Mektebi*, İstanbul: Evkaf-ı İslamiye Matbaası.
- M. Akif. (1335 /1919 -1340/1924). *Asım*, *Sebülürreşad*, no. 341 - 613.
- Oğuz, İ. (2021). Yeni Mecmua'da Yayınlanan Bir Milli Mücadele Hatıratı Üzerine. *Belgi*, 23, 99-123.
- Öztürk, K. (2017). Eğitimde Sivil Toplumun Yeri ve İmam Hatipler: İlim Yayma Cemiyeti Örneği. *Geleceğin İnşasında İmam Hatip Okulları*, 2, 181-193.
- Öztürk, K. (2022). *Modern Bireyi Eğitmek II. Meşrutiyet Dönemi'nde Tedrisat, Terbiye ve Eğitim*. Nokta Kitap.
- Ünal, Filiz. (2007). Maârif Sahnâmelerine Göre İstanbul'da Eğitim - Öğretim (1898-1903), YL Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yediöldüz, B. (2012). Vakıf, DİA, 42, 479-486.
- Zaim, S. (2008). *Bir Ömrün Hikayesi*. İşaret Yayınları.

AKADEMİSYENLER

ܠܡܢܗ
ܘܟܠܘܢ ܘܠܘܠܘܢ
ܘܠܠܘܠܘܢ ܘܠܠܘܠܘܢ
ܘܠܠܘܠܘܢ ܘܠܠܘܠܘܢ
ܘܠܠܘܠܘܢ ܘܠܠܘܠܘܢ
ܘܠܠܘܠܘܢ ܘܠܠܘܠܘܢ
ܘܠܠܘܠܘܢ ܘܠܠܘܠܘܢ

Antakya ve Tüm Doğu Süryani
Ortodoks Patrikliği Kütüphanesi:

Süryani Yazınmaları

Şam/Ma'arrat Saydnâyâ

Dr. Abdullah DİLEK
Kültür ve Turizm Bakanlığı

Giriş:

Hıristiyan Mirasının Ortadoğu Temsilcileri: Süryâniler, Kıptiler, Ermeniler, Maruniler ve Rumlar

Günümüzde çok sayıda dinî ve mezhebî geleneğin temsilcisi makamındaki topluluklara ev sahipliği yapan Ortadoğu coğrafyası, erken dönem Hıristiyanlığı'nın doğduğu ve geliştiği alanın merkezinde bulunmaktadır. İslâm'ın doğuşundan kısa süre sonra bu coğrafya, milâdî yedinci yüzyıldan itibaren müslümanların hâkimiyetine girmiştir. İslâm kültürünün etkisinde kalarak varlığını devam ettiren Doğu Hıristiyanlığı, İskenderiye, Antakya ve Kudüs şehirlerine nispet edilen patriklik seviyesindeki unvanlara sahip dinî hiyerarşiler tarafından idare edilmektedir. Ortadoğu'da

varlığı devam eden kiliseler Süryâniler (Suriye, Irak, Lübnan, Türkiye); Kıptiler (Mısır); Ermeniler (Lübnan, İran, Suriye, Türkiye); Maruniler (Lübnan, Suriye, Kıbrıs, Filistin) ve Rumlar (Lübnan, Suriye, Filistin) arasında dağılmıştır. Bu milletlerin bir kısmı hem Katolik hem Ortodoks (Süryânî, Kıpti, Ermeni, Rum) mezhebine mensup iken bir kısmı ise sadece Katolik (Maruniler) inancı üzere varlığını korumaktadır.

Doğu Hıristiyanlığı'nın üç patrikliğinden biri olan Antakya Patrikliği, günümüzde beş kilise tarafından, ismen devam ettirilmektedir. Bu beş kiliseden biri olan Antakya ve Tüm Doğu Süryânî Ortodoks Patrikliği, 1959 yılından beri Süryânî Ortodokslar'a Şam merkezli olarak dinî, kültürel ve eğitim hizmetleri sunmaktadır. Süryânî Ortodoks Patrikliği bünyesinde "Patriklik

Kütüphanesi" (*el-Mektebetü'l-Batriyarkiyye*), "Mor Afrem İlahiyat Fakültesi" (*İklirikiyyetü Mor Afrâm el-Lâhûtiyye*) ve "Süryânî Çalışmalar Dairesi" (*Dâ'iretü'd-Dirâsâti's-Süryâniyye*) gibi kurumlar bulunmaktadır. Patrikliğe bağlı Süryânice yazmalar ise "Patriklik Yazmaları" (*el-Mahtûtâtü'l-Batriyarkiyye*) ismiyle Patriklik Kütüphanesi bünyesinde korunmaktadır.

Süryânî Ortodoks Patrikliği Yazmaları

Süryânî Kilisesi'nin sahip olduğu yazmalar bugün çeşitli kiliselere (Deyrüzafaran, Deyrüş-Şerfe) ve şehirlere (Mardin, Şam, Atşâne, Dar'un - Harîsa / Kisrevân) dağılmıştır. Bu kiliselerden bazıları sahip olduğu kıymetli yazmalarıyla öne çıkmaktadır.

1160-1933 tarihleri arasında

Süryanice (Estrengelo) Bir Yazma Örneği

Süryânî Patrikliği'ne ev sahipliği yapan Deyrüzafaran, 1400 civarında yazmaya sahiptir.¹

Kisrevân'ın Dar'ûn ve Harisâ kasabalarında bulunan Süryânî Katolik Patrikliği merkezi olan Deyru's-Şerfe'de ise 2200 civarında yazma bulunmaktadır.²

Şam'da ki Süryânî Ortodoks Patrikliği yazmaları ise 1950'lerde hazırlanan ilk katalogda 366 adet olarak kaydedilmiştir. Daha sonra gelen bağışlarla beraber bu koleksiyondaki yazmaların sayısı artmıştır. Atşâne yazmaları, Nimetullah Danû yazmaları ile Şam Patriklik Vekilliği yazmalarının ilavesi ve daha başka bağışlarla bu koleksiyon zenginleşmeye devam etmektedir. Patriklik yazmaları en son 725 civarında bir sayıya ulaşmıştır.

Patriklik yazmaları Arapça ve Süryânîce dillerindedir. Buradaki yazmaların en eski tarihli nüshası milâdî 666 yılına kadar gitmektedir (nr. 12/22).³

Patriklik yazmaları 2000 yılında ilk kez Hazâ'il Sûmî (Hazail Soumi) tarafından, kısmen dijitalleştirildi. Aralık 2014'ten itibaren ise Atşâne ve Şam'da yeniden dijitalleştirilmeye sürecine gidildi. 6 Ocak 2015'te Süryânî Çalışmalar Dairesi'nin kurulmasıyla birlikte Patriklik yazmaları, uluslararası standartlara göre dijitalleştirilmeye başlandı. 2017 yılı itibariyle Patriklik yazmalarından 365 adeti dijitalleştirilmiştir. Patriklik yazmaları ile ilgili yapılacak bir sonraki çalışma olan araştırmacılar için yazmaların tam bir katalogunun hazırlanması projesi ise halen devam etmektedir.

- 1 Deyrüzafaran yazmaları 2016 yılı itibarıyla beri *Hill Museum & Manuscript Library* (HMML) tarafından dijitalleştirilmiştir. Bk. vhmml.org.
- 2 İshak Ermele (İshâq Armaleh), *et-Tarfe fî Mahtûtâtî Deyri's-Şerfe*, Matba'atü'l-Âbâ'i'l-Mürselîn el- Lübnâniyyîn, Cünye 1936. Deyru's-Şerfe yazmaları, Süryânî Katolik Patrikliği tarafından dijitalleştirilme sürecindedir.
- 3 Bülis Behnâm, *Nefehâtü'l-Hazzâm ev Hayâtü'l-Batriyark Afrâm*, takd. Nazîr Zeytûn, Matba'atü'l-Hasân, Musul 1959, s. 166-167 (nr. 12/22); Yûannâ Dôlabânî, "Catalogue des Manuscrits de la Bibliothèque du Patriarcat Syrien Orthodoxe à Homs (Auj. à Damas)", trc. René Lavenant - Sebastian Paul Brock - Samir Khalil Samir, *Parole de l'Orient*, c. 19, 1994, s. 606-607 (nr. 12/22).

KAYNAKÇA

1. Bülis Behnâm, *Nefehâtü'l-Hazzâm ev Hayâtü'l-Batriyark Afrâm*, takd. Nazîr Zeytûn, Matba'atü'l-Hasân, Musul 1959.
2. İshak Ermele (İshâq Armaleh), *et-Tarfe fî Mahtûtâtî Deyri's-Şerfe*, Matba'atü'l-Âbâ'i'l-Mürselîn el- Lübnâniyyîn, Cünye 1936.
3. James F. Coakley, "Manuscripts", *Gorgias Encyclopedic Dictionary of the Syriac Heritage*, ed. Sebastian Paul Brock v.dğr., Gorgias Press, New Jersey 2011. [gedsh.bethmardutho.org/entry/Manuscripts]
4. Yûhannâ Dôlabânî, "Catalogue des Manuscrits de la Bibliothèque du Patriarcat Syrien Orthodoxe à Homs (Auj. à Damas)", trc. René Lavenant - Sebastian Paul Brock - Samir Khalil Samir, *Parole de l'Orient*, c. 19, 1994.
5. *Dâ'iretü'd-Dirâsâtî's-Süryâniyye* [dss-syriacpatriarchate.org/department-of-syriac-studies] [syriacpatriarchate.org/st-aphrem-theological-seminary/patriarchal-collection-manuscripts]
6. *Hill Museum & Manuscript Library* (HMML) [vhmml.org]

İlme Atılmış Güçlü Bir İmza:

İlim Yayma Vakfı Vefâ Lisans Yurdu

Murat ÜLGEN
Edebiyat Öğretmeni

Vefâ Yurdu, yıllar yılı milli ve manevi şuurla mayaladığı ilim hamurunu irfan ile yoğurmuş ve Anadolu'nun dört bir yanına, ülkesine bağlı, şuurlu ve vatani için dur durak bilmeden çalışan insan yetiştirmiştir.

İbnü'l-emin Mahmut Kemal İnal Yükseköğretim Erkek Öğrenci Yurdu ya da daha bilindik adıyla Vefâ Yurdu, İlim Yayma Vakfı tarafından 1973 yılında hizmete açılmış bir lisans yurdudur.

Yolu hasbel kader bu güzide mekâna düşen üniversite talebelerinin kimi için yuva sıcaklığı, kimi için İstanbul'un yoğun keşmekeşinden uzaklaşılan sakin bir dinlenme mekânı, kimi için başarının anahtarı bir okul, kimi için ilmin irfana dönüştüğü bir üniversite...

Bu mekâna yolu düşen her Vefâ talebesi için burası, hep bir kardeşlik iklimi, dostluk ve muhabbet meclisi, ilmin irfana, irfanın vefâya dönüştüğü bir medrese, kendisinden önce gelmiş nice başarılı büyüklerini örnek aldığı başarı meşalesi, anne sıcaklığını aratmayan bir şefkat yuvası olmuştur.

Anadolu'nun nice farklı coğrafyalarından ilim tahsili için buraya gelmiş üniversite talebeleri, geldikleri mekânın coğrafi renkliliklerinde kendi milli ve manevî benliklerini bulmuş, aynı dili konuşmanın verdiği kültürel tatla Vefâ'yı aşan ve Vefâ'dan taşan muhabbet köprüleri kurmuş, hazırladıkları ülfet ve kardeşlik sofrasında hatırlanması nice güzel anılar biriktirmiştir.

Vefa Yurdu, yıllar yılı millî ve manevî şuurla mayaladığı ilim hamurunu irfan ile yoğurmuş ve Anadolu'nun dört bir yanına, ülkesine bağlı, şuurlu ve vatanı için dur durak bilmeden çalışan insan yetiştirmiştir. İlim ve irfan tohumunu, tıpkı bir muallim edası ile kendisine yolu düşen misafirlerine ekmiş ve o topraktan nice irfanî nesiller meydana gelmiştir. Bu istikrar ve şuurla tam 50 yıldır yılmadan dur durak bilmeden çalışan bu mabedin bacası hep tütmüş, tenceresi hep kaynamış, mürekkebi hiç tükenmemiş ve hoş sedası hiç dinmemiştir. Çünkü o mabedin güzide işçileri olan ilim talebeleri öğrenciler, "En büyük ve en üstün zenginlik ilim zenginliğidir." şuurunu hep ilme aç zihinlerinde taşımışlar, ilim yolundaki gayretlerini vatan sevgisine susamış sinelerinde aşkla meczederek ülkesine hizmet eden hayırlı evlatlar olmuşlardır.

Bu yurda yolu düşmüş her talebe "*İnsanların en hayırlısı insanlara faydalı olandır.*" hadisini kendine bir yol pusulası bilmiş ve asrın tüm çekiciliğinden, bu Nebevî düstura sımsıkı sarılarak yolunu bulmuştur.

Bu yazının kaleme alınmasındaki sebep-i telifine, İlim Yayma Vakfı'nın yarım asırlık kutlu hikâyesi vesile olmuştur. Yazımızı, Vefâ Yurdu hakkında derin araştırmaların birer sonucu değil de Vefâ'dan yolu geçmişlerden sadece birinin gözlemlerini kâğıda dökmesi olarak görmek daha doğru olacaktır.

İstanbul'un Fatih ilçesi Vefâ semtinde tarihi Vefa Caddesi ile Cemal Yener Tosyalı Caddesi'nin birleşiminde konumlanan Vefâ Yurdu'nun şimdiki yeri, 1940'lı yıllara kadar Nuri Paşa Konağı'ydı. Daha sonra bu konak, o zamanda yeni yeni temelleri atılan imam hatip liselerinin ilki olarak hizmet vermeye başlamış ve Türkiye'nin ilk imam hatip

okulu olmuştur. Bir süre imam hatip okulu olarak hizmet veren bu yapı, 1972 yılında İlim Yayma Cemiyeti tarafından vakfi hizmetler için satın alınmış ve bu tarihten günümüze üniversite talebeleri için barınma sağlayan bir yurt haline gelmiştir. Vefâ Yurdu, İlim Yayma Vakfı kurulmadan önce İlim Yayma Cemiyeti tarafından kurulmuş ve bir yıl sonra, 1973 yılında Vakf'a devredilmiştir. Yurdun ismi, 9 Mayıs 2000 tarihinde Mütevelli Heyeti tarafından alınan karar ile İlim Yayma Vakfı İbnü'l Emin Mahmut Kemal İnal Yüksek Tahsil Talebe Yurdu olarak değiştirilmiştir.

Yurt kuruluşundan 2015 yılına kadar vakıf hizmetleri bünyesindeyken 23 Temmuz 2015 tarihinden sonra iktisadi işletme tescili almıştır. Bugün Vefâ Yurdu, T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın yurt yönetmeliği ve denetimleri yurt faaliyetlerine devam etmektedir.

Vefâ Yurdu, iç işleyişinde, müdür, müdür yardımcısı, yönetim memuru, teknik personel, idari işler şefi, yemekhane personeli, kantin sorumlusu, güvenlik görevlisi ve temizlik personeli hizmet vermektedir. Yurdun tüm işleyiş şekli ve karar almaları İlim Yayma Vakfı'nın mütevelli ve idari yönetimindedir. Bu noktada yurdun kendine has

bazı işleyişi ve teamüllerinden de söz etmek gerekmektedir. Bu işleyiş ve teamüller, yılların vermiş olduğu tecrübelerle oluşmuş ve disiplinli bir şekilde gelecek kuşaklara aktarılmıştır. Bu aktarımın sağlıklı yapılması sayesinde yeni gelen yetkili/ yönetici yapacağı işin yol haritasını elinde bulmuş ve zorlanmak şöyle dursun o işi daha nasıl geliştirebilirimin çabası işine girmiştir. İşte bu nokta Vefâ Yurdu, kurulduğu yıllardan bugüne, oluşturduğu disiplinli ve kurumsal yurtçuluk kimliğiyle, Türkiye'deki öğrenci barındıran yurtlara örnek bir kurumsal yapı olmuştur. Yurdun genel hatları ile işleyişi sonraki paragraflarda zikredilecektir.

Yurda kabul ve barınmaya hak kazanma süreci, Vefâ'nın kurulduğunda bu yana oluşturduğu birtakım teamüller ve kurallara dayanılarak gerçekleşmektedir. Yurda ilk defa kabul alacak bir talebe, seçici bir ön elemanın ardından yönetici, bağışçı ve akademisyenlerden oluşan bir mülakata tabii tutulur. Vefâ Yurdu'nda barınma hakkı kazanmak için öğrencinin, dört yıllık bir üniversitenin birinci öğretim programında en fazla ikinci sınıfta okuyor olması, kendisinin ya da ailesinin İstanbul dışında ikamet ediyor olması, maddi olarak ihtiyaç sahibi ve başarılı olması (kabulünde belirleyici olarak), millî ve manevî değerleri benimsemiş olması, sigara içmemesi ve herhangi bir kötü alışkanlığının olmaması gibi kabul şartlarını sağlaması gerekmektedir.

Vefâ Yurdu'nun kendine has işleyiş dinamiğini yönetici-talebe arasında yürütülen iş birliği

oluşturur. Yurdun resmi yönetim kadrosunun yanında tamamının talebelerin oluşturduğu bir sivil yönetici kadrosu da vardır. Bunlar: yurt temsilcisi, bölüm başkanı, kulüp başkanı ve oda başkanlarından oluşur. Bunlardan ilki ve en önemlisi, yurttaki genel işleyişi takip etmek ve talebelerin yönetime karşı sözcülüğünü yapmak adına görev yapan, tamamen öğrencilerin oyu ile demokratik bir ortamda seçilen Yurt Temsilci'sidir. Temsilci, öğrencilerin istek, arzu ve şikayetlerini yönetime iletmek, yapılan disiplin kurulu toplantılarına katılmak ve öğrencilerin oluşturduğu yemek menüsü belirleme komisyonuna başkanlık etmek gibi görevleri yerine getirir.

Yurt yönetimi, bölümlerin kendi arasında iletişim ve etkileşimini arttırmak adına öğrencileri bölümlere göre gruplandırmıştır. Bunlar: Eğitim, Hukuk, Sağlık, Mühendislik ve Mimarlık, Siyasal ve İktisat bölümleridir. Toplam altı bölüm ve her bölümün üst sınıf ve tecrübeliler arasından yönetimce seçilmiş bir Bölüm Başkanı bulunur. Bölüm kendi içinde yapılan toplantı, etkinlik ve diğer tüm işleyişinde bölüm başkanı sorumludur. Talebeleri bölümlere ayırmadaki mantık ise öğrencilerin, bir eğitim dönemi içerisinde, çeşitli etkinliklerle hem kendi arasındaki bağları kuvvetlendirmek hem de bölüme yönelik yapılan konferans, gezi, okuma, makam ziyareti vs. gibi etkinliklerle kendilerini geliştirmek imkânı bulmalarına yardımcı olmaktır.

Yurdun, başlangıçtan bu yana dönem dönem ufak değişiklikler sayılmayacak olursa kontenjanında pek bir değişiklik gözlenmemiştir. Vefâ Yurdu'nun

toplam 66 yatakhaneğinde (oda), 367 talebe konaklamaktadır. Her odada, en az iki dönem yurttaki kalmış, üst sınıf ve tecrübeli öğrenciler arasından idarece seçilmiş bir Oda Başkanı bulunmaktadır. Oda Başkanları odanın genel düzeni, odanın haftalık temizliği, oda toplantılarının icrası ve başkanlığı gibi görevleri yerine getirir.

Görüldüğü üzere, Vefâ'da farklı görev ve sorumluluklar, yönetim tarafından öğrencilerle paylaşılarak onlarda, daha öğrencilik yıllarında sorumluluk bilinci, yönetici tecrübesi ve bilâ-bedel, Allah rıza için bir şeyler yapma şuuru ve irfanı oluşturulmaya çalışılmıştır.

Yurttaki öğrencilerin kendilerini geliştirecekleri, sorumluluk alacakları ve zamanlarını daha kaliteli hale getirecekleri Kulüp Faaliyetleri bulunmaktadır. Yurttaki öğrencilerin oluşturdukları Gezi, Fotoğrafçılık, İlim İrşat, Sosyal Sorumluluk, Spor gibi kulüpler sanki birer üniversite kulüpleri gibi çalışmış ve Vefâ'nın ikinci üniversite olma misyonunu en güzel şekilde yansıtmaktadır. Bu kulüplere, idarenin tecrübeli ve alana yatkın öğrenciler arasından seçtiği öğrenciler başkanlık etmektedir. Kulüp başkanları, sorumlu olduğu kulüp ile ilgili konferans, kitap okuma halkası, sosyal sorumluluk faaliyetleri, geziler, eğitimler gibi etkinlikleri düzenlemekte ve yönetmektedir.

Yurdun öğrencilere aşladığı bu sorumluluk bilinci, onları geleceğe taşıyan birer staj hüviyeti alır. Temsilcilik, bölüm, oda ve kulüp başkanlığı gibi görevler daha mesleklerine başlamadan onları hayata hazırlar ve bila-bedel ilim ve kardeşlik şuuru aşkına onları çalışmaya ve gayrete teşvik eder.

Yurttaki konferans, atölye ve düzenler sayesinde öğrenciler kendi yeteneklerini keşfetmeleri, boş zamanlarını değerli hale getirmeleri sağlanır. Hat sanatı, kaligrafi, bağlama, ney, diksiyon ve daha birçok kurs çalışmasıyla öğrenciler, alanında usta eğitimci tarafından tamamen ücretsiz bir şekilde eğitim görmektedir. Bunun yanında Ekmekçiade Medresesi'nde yapılan düzenli derslerle de Medrese'nin ruhuna uygun şekilde yıllardan bu yana Vefâ Yurdu tarafından sürdürülmektedir. Bunlar arasında Tarikat-ı Muhammediye, İlmihal, Tefsir, Ortadoğu Okumaları, Adab-ı Muaşeret gibi daha birçok konuda dersler öğrencilerin faydasına sunulmuştur.

Bu güzide mekânın şahsına münhasır kişiliği, ilmi ile âmil, tavrı ile hüsn-i misal ve hoş muhabbet abisi Ömer Aydın da Vefâ Yurdu denince akla ilk gelenlerdendir. Vefâ'dan birçok insan gelip geçmiştir ama vefa yarışında meşaleyi bu kadar süre azim ve fedakârca taşıyanı nadir olmuştur. Ömer Aydın ya da bütün İlim Yaymalılarının Ömer abisi, 11 yıl Vefâ Yurdu müdürlüğü yaptıktan sonra bir "Vefâlı" olarak hizmetine eğitim danışmanı olarak devam etmiştir. Hemen her akşam, yurt kantini, medresede ya da Vefâ semtinin farklı mekânlarında yurt öğrencileriyle hasbihal eder, onların sorunlarına kulak verirdi. **Ömer Abi, seçkin Vefâ talebelerinin ilim tohumu atılmış sinelerini derin münazaralı sohbetleri ile yeşertirdi. Vefâ'nın misyon ve vizyonun en güzel şekilde ifade eden Ömer Abi konuşmalarında,**

milli birlik ve bütünlük, İslami bir diriliş beklentisi, başta Sezai Karakoç olmak üzere seçici edebi okumaların önemi, vatani konulardaki uyanıklılığın ve şuurun ehemmiyeti, geçmişteki ağır imtihanların tekerrürünün gerçekleşmemesi için ne yapılması gerektiği noktasında bilinç oluşturma ve daha birçok başlıkta sohbetlerde bulunurdu. Onun bu sohbetleri, talebeler için birer iştiyak kaynağıyken verilen tüm nasihatlerse ilim tohumunu yeşerten irfanî sorumluluk aşısıydı. Nitekim onun sohbetlerinden çok güzel insanlar yetişmiş ve yetişmektedir.

Yurtta, öğrencilerin sosyal farkındalıklarını arttırmak ve

farklı coğrafyaları keşfedip kültürel birikimlerini zenginleştirmek için her dönem yurt içi ve yurt dışı geziler düzenlenmektedir. Vefâ'nın yurt içinde klasikleşen gezileri İstanbul çevresi gezileridir ve bu geziler Bursa, Edirne, Bolu, Çanakkale gibi şehirlere düzenlenir. Bu şehirlerin yanında ülkemizin farklı bölgelerindeki farklı şehirlere de birçok geziler düzenlenmiştir. Yurt dışı gezileriyse başta umre amaçlı Mekke, Medine ile Kudüs olmak üzere Mısır, Lübnan, İspanya, Balkanlar, İran gibi daha birçok ülkeye tertip edilen gezilerdir. Bu geziler sayesinde Vefâlı talebeler, hem uygun bütçeli gezme imkânı bulmakta hem de üniversiteli yıllarında vaktini en verimli şekilde değerlendirmektedir.

Vefâ semtinin 400 yıllık kadim ilim mabedi Ekmekçizâde Ahmed Paşa Medresesi, Vefâ Yurdu'nun simgesi olmuş ve yıllardır birbiri ile olan münasebetleri birlikte anılmalarını sağlamıştır. Nitekim, Ekmekçizâde Medresesi, 1994 yılında bugüne Vefâ'nın talebelerine hizmet etmiş bir ecdat yadigarıdır. Osmanlı İmparatorluğu'nun en ihtişamlı döneminin eseri olan Medrese, talebeler için İstanbul'un keşmekeş ve kalabalığından uzak, sakin, huzurlu ve bir o kadarda maneviyat kokan bir yerdir. Burası, Vefâlı talebelerin kitap okuyup mütâlaa ettikleri, ilmi mülâhazalarda bulunup, avlusunda dinlendikleri, mescidinde cemaatle namaz kılıp dersler okudukları bir mekân olmuştur. Ayrıca bu mekânda çok

değerli ilim şahsiyetleri dersler vermiştir. Bunlar arasında, Muhammet Emin Saraç Hoca'nın Hadis Dersleri, Mahmut Toptaş Hoca'nın Tefsir Dersleri ve Osman Öztürk Hoca'nın İslam Medeniyeti Tarihi Dersleri sayılabilir. Böylelikle, Vefâ Yurdu ile Ekmekçizade Medresesi'nin bütünleşmesiyle hem bânîsinin hayırına hizmet edilmiş hem de Osmanlı ecdadımızın mirasına vakıf kültürü bilinci ile sahip çıkılmıştır.

Tamamının bağış kitaplardan ve envanterinin öğrencilerin kendi çabaları ile oluşturduğu ve Ekmekçizade Medresesi içinde bulunan İbnü'l-emin Kütüphanesi, Vefâ'nın ilim talebeleri için uğrak noktalardandır. Kütüphane, seçkin ilmi ve edebi eserleriyle günün her saati Vefâli talebelerine misafirlik etmektedir. Hazır kitaplardan söz etmişken, yurttan, kitaba dair yapılan etkinliklerden bahsetmeden geçmek olmaz. Her hafta birbirinden değerli ve seçilmiş eserlerden oluşan haftanın kitabı ve senede bir defa yapılan kitap fuarı adında gelenekselleşmiş kitap şölenleri vardır. Böylelikle öğrenciler, kitap okuma zevklerini geliştirecekleri eserlerle buluşmaktadırlar.

Talebelerin yorucu ders ve sınav dönemlerinin akabinde keyifli vakitler geçirecekleri, birbirleri ile olan muhabbetlerini arttıracakları ve aidiyet duygularını perçinleyecekleri birtakım etkinlikler Vefâ'nın gelenekselleştirdiği faaliyetlerdir. Bunlar arasında yurda ilk kez gelmiş talebelerin yurdu tanınması için düzenlenen Oryantasyon Programı; seçilen bölüm, oda ve kulüp başkanlarının görev sorumluluklarının belirlendiği

ve istişarelerin yapıldığı Oda Başkanları Kampı; her sene ilkbahar mevsiminde finaller sonrası gerçekleşen Geleneksel Yurt Pikniği ve Boğaz Turu; Bölümler Arası Bilgi Yarışması, Futbol, Voleybol, Masa Tenisi, Mangala, Turnuvaları; Vefâli öğrencilerin icrası ile gerçekleşen Ramazan ayındaki Vefâ'dan Taşan Sanat Müzik Programı; mezun öğrencilerin için gerçekleştirilen Mezuniyet Yemeği ve Mezuniyet Töreni bu etkinliklerden sadece birkaçı.

Üniversite mezuniyetlerinden sonra da yurttan bağıni koparmayan Vefâ talebeleri, kurdukları VEFADER adındaki sivil toplum kuruluşu ile mezun, mensup ve halihazırdaki öğrencilerle hep iletişimde olmuştur. Dernek, Vefâ mezunları için her yıl geleneksel hale getirdiği etkinlikleri düzenlemektedir. Bunlar arasında, her yıl 1 ocak tarihinde Geleneksel Vefâ Kahvaltısı ve Geleneksel Pilav Günü yurttan mezun talebelerin eski günleri yâd etmek, eski dostlukları perçinlemek ve anıları tazelemek için katıldıkları programlardır.

Vefâ Yurdu, bu vatana nice evlatlar yetiştiren bir irfan mabedidir. Şanlı bayrağımızın dalgalandığı her köşeye doktorunu, mühendisini, öğretmenini, avukatını, akademisyenini, sanatçısını, vaizini, polisini göndermiştir. Bu ilim emekçisi insanlardan Vefâ aşkı ile dolu olanlar bu mabedi hiçbir zaman unutmamışlar ve hep o üniversiteli yıllarının sevdası ile Vefâ'ya özlem duymuşlardır.

İlim Yayma Vakfı, 50 yıllık ilmî ve hayrî faaliyetlerine, kurulduğu günkü heyecan ve iştîyakının yanında vakıf kültürü düsturları ve vâkıf insanlarıyla devam etmektedir. Bu kutlu yolculuğun başlangıcından bugüne tüm kilometre taşlarında emeği geçen bütün bağışçılarımızın, yöneticilerimizin, görevlilerimizin ve tüm talebelerimizin ebediyete irtihal etmiş olanlarına Cenab-ı Hak'tan rahmet, kalanlarına ise hayırlı uzun ömürler diliyor, Vakfımızın 50. yılının nice ilmî ve hayrî güzelliklere vesile olmasını Rabbimizden niyaz ediyoruz.

Vakıf Kültüründe Vakıf Kültüründe

Yetimim Çocukları

Nevzat YILDIRIM
Fotoğraf Sanatçısı

Vakıf kavramının tarihçesine kısaca bakacak olursak ilk defa Hazreti Ömer (ra)'ın Hayber savaşında elde edilen ganimetlerden kendi payına düşen bir araziyi satmayıp, miras bırakılmaması ve bağış yapılmaması şartıyla muhtaçlara ve Allah yolunda olan insanların hizmetine sunmasıyla, yani vakfetmesiyle vakıf ve vakıf malı müessesesi kavramı ortaya çıkmıştır.

Bizim coğrafyamızda ise Osmanlı'dan günümüze vakıf kültürü ve vakıf kurumları yüzyıllardır ülkemizde değerli çalışmalarıyla her zaman var olmuştur. Toplum yararına çalışan vakıflar farklı kademelerindeki insanların

yaşamlarını kolaylaştırmış, onların hayatlarına hayırseverler ve gönüllüler sayesinde olumlu katkılar sunmuştur. Vakıflarımız, yardıma muhtaç ya da kimsesi kalmamış insanlarımızın ve yetim yavrularımızı da himaye edip yanlarında olmayı önemseyen gibi alanında başarılı gelecek vadeden öğrencileri de desteklemektedir. Bir bakıma vakıflarımız koruma ve kollama duygusunun vücut bulmuş hali ve kadim medeniyetimizin en önemli sivil toplum kuruluşlarından bir tanesi olmuştur. İlim Yayma Vakfı da bu anlamda yarım yüz yıldır öğrenci bursları, barınma ihtiyacını karşılayan yurt hizmetleri ve akademik burslar gibi değerli çalışmaların yanında her yıl binlerce yetim yavrumuza

da gerekli destekleri karşılıksız olarak veriyor. Yetimlere dair bu kıymetli destekler hepimizin akıllarına şu hadisi şerifi getiriyor. Resûlullah efendimiz parmağını göstererek (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Kendi yetimini veya başkasına ait bir yetimi himâye eden kimseyle ben, cennette şöyle yanyana bulunacağız."

Dünyanın pek çok farklı coğrafyasında özellikle Ramazan ve Kurban Bayramları dönemlerinde Türk sivil toplum kuruluşlarının bir anlamda dünyanın vicdanı olarak yardım faaliyetlerinde bulunduğunu biliyoruz. Ben de fotoğraf sanatçısı olarak 2011 yılında toplumumuzun büyük çoğunluğunun saygınlığını

kazanmış İHH İnsan Hak ve Hürriyetleri Vakfı'nın bir yöneticisinin davetiyle gönüllülük esasıyla yardım götürmek üzerine ilk defa yurtdışı deneyimimi yaşadım. "Mesleğinizin zekatını verin ve bizimle birkaç seyahate katılın." şeklinde ki davet üzerine Güney Afrika'ya ve hemen ardından Malawi'ye hem yardım götürmek hem de tüm süreci profesyonel bir göz olarak fotoğraflamak için 10 günlük bir ziyaret gerçekleştirdim. Bugün ise bu yolculuklara Yetim Vakfı ile devam ediyor ve yeni hikayeler bulup sanatsal bağlamda konuyu ele alıp toplumsal bir bilinç oluşturmak amacıyla ve sanatın gücünü kullanarak fotoğraflarımla tüm dünyaya anlatmaya gayret ediyorum.

İşte o dönemde gerçek anlamda yetim çocukların yaşam koşullarına tam anlamıyla şahitlik ettim ve bende bir sanatçı olarak farklı bir bilinç oluştu. Öncelikle ülkemizde ve yer yüzünün herhangi şehrinde bu tarz faaliyetlerde bulunan değerli vakıflarımız tarafından desteklenen yetim çocukların yaşam koşullarını ve insan hikayelerini sanatın evrensel diliyle bir fotoğraf projesi olarak çalışmak istedim. Bu çalışma yaklaşık 12 senedir sürüyor ve konu üzerine bir sanatçı hassasiyeti ile yayınlamak istediğim fotoğraf kitabı ile global çerçevede dikkat çekmeyi amaçlıyorum.

Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu kayıtlarına göre Ortadoğu'dan Afrika'ya, Asya'dan Avrupa'ya dünya çapında iki yüz milyondan fazla çocuğun savaşlar, çevre sorunları, hastalıklar ve benzeri nedenlerle yetim kaldığı, üç milyondan fazla yeni yetim ve terk edilmiş çocuğun olduğu kaydediliyor. Ne yazık ki her yıl bu sayıya yüzbinlerce yeni yetim kalmış çocuklar ekleniyor. Ben de bir sanatçı olarak bu fotoğraf projemin bir kitabını yapmak istiyorum. Sırasıyla Malavi, Güney Afrika, Irak, Yemen, Uganda, Bangladeş, Nepal, Afganistan, Tayland, Sudan ve Lübnan gibi ülkeleri bu proje için ziyaret ettim ve en az birer hafta onların yaşamlarını inceledim ve fotoğraflar çektim. Onlarla birlikte yetimhanelerde oyun oynarken, zaman zaman aynı çatı altında kalıp onların ruh dünyalarını ve hayatlarını hissetmeye çalıştım.

Tüm bu detayları göz önünde bulundurarak geleceği ve çevremizi şekillendiren kızların anne, erkeklerin ise baba olacağı ve bu nedenle bir sanatçı ve insan olarak bu yazıya eşlik eden eserlerin bizi bu gerçeği yeniden düşünmeye zorlayacağını umuyorum. İzleyiciler bu projedeki fotoğraflara bakarak kendileriyle ilgili içsel ve sürekli bir diyalog içinde cevaplar bulabilirler.

Senden ne haber? Dünyamızı
daha iyi ve yaşanır kılmak için
sevgi ve şefkatle acaba bir yetimi
gülümsettiniz mi?

Ya da sen de “Benim
çocuklarımdan birisin!”
dedin mi? Şefkatle onları
kucaklayarak?

Dünyanın Yetim Çocukları
2011 - 2023 © Nevzat Yıldırım, Sanatçının İzniyle.

Bir Seyyahın Gözünden
Ortaçağ
İslâm Toplumunda

Vakıflar

Elif ÜNAL
İstanbul Üniversitesi, Orta Çağ
Tarihi, Doktora Öğrencisi

İslâm toplumunda vakıf anlayışının temeli Kur'ân-ı Kerîm'e dayanmaktadır. **"Hayır işleyiniz ki kurtulabilesiniz."**¹ buyuran Allâhu Teâlâ birçok âyette insanları iyilik yapmaya, sadaka vermeye, mallarını Allah yolunda harcamaya teşvik etmiştir. Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav) de söz ve amelleriyle vakıf kavram ve kurumuna dayanak teşkil eden fiillerde bulunup hayır işleri yapanları müjdelemiştir.² İslâmiyet'in yardımlaşma ve hayırseverliğe atfettiği değer İslâm ülkelerinde vakıf müesseselerinin tesisine vesile olurken, bu veçhile gelişip büyüyen vakıflar İslâm medeniyetinin içtimaî, iktisadî, kültürel yaşantısının tekamülünde mühim bir vazife üstlenmişlerdir. Bu bağlamda 1145-1217 yılları arasında yaşamış Endülüslü Seyyah İbn Cübeyr'in XII. yüzyıldaki seyahatleri sırasında gezip gördüğü İslâm ülke ve kentleriyle ilgili izlenimlerini anlattığı *er-Rihle* adlı eseri Ortaçağ İslâm toplumlarında vakıf anlayışı ve faaliyetlerine dair değerli bilgiler ihtiva etmektedir.³ Eserde İslâm kentlerinde tesis edilen hayır kurumları hakkında geniş bir malumatın mevcut olduğunu dolayısıyla bu hususta söylenecek çok şey bulunduğunu belirtmek gerekir; ancak verilen bilgiler birkaç örnek üzerinden değerlendirilmekle yetinilecektir.

Mekke-Medine'den Suriye'ye, Irak'tan Mısır'a pek çok ülke ve kenti ziyaret eden İbn Cübeyr Müslümanların hâkim olduğu şehirlerde çok sayıda camii, medrese, türbe, hastane, hamam, misafirhane, köprü, çeşme, sulama kanalları ve sarnıçların yanı sıra askerî gereksinimler için yaptırılmış sur, kale, ribât gibi yapılara rastladığını kaydetmiş; tüm bu yapıların inşasında ve kurumların hizmet giderlerinin karşılanmasında vakıf gelirlerinin büyük payı olduğunu söylemiştir. İbn Cübeyr'in verdiği malumattan, vakıf hizmetlerine hem devlet erkânının hem de halkın büyük bir teveccüh gösterdiği ve sahip oldukları serveti toplumun ihtiyaç duyduğu alanlara sarf etme hususunda birbirleriyle adeta yarış içerisinde buldukları anlaşılmaktadır. Bunun güzel bir örneği müellifin büyük bir sitayişle bahsettiği Eyyûbiler Devleti'nin kurucusu ve hükümdarı Selâhaddîn Eyyûbî'dir

(1171-1193). İbn Cübeyr, Selâhaddîn'in Mısır ve Suriye kentlerini yol, köprü, çeşme, camii, türbe, hastane gibi çok sayıda eserle donattığını, İskenderiye'de açtığı eğitim kurumlarında öğrencilerin gıda, barınma, temizlik, sağlık hizmetlerinden karşılıksız yararlandığını; ayrıca kendilerine geçimleri için aylık burs tahsis edildiğini anlatmakta ve bunların masraflarının karşılanması için vakıflardan faydalandığını belirtmektedir.⁴ Sultanın vakıfların yasal zemininin güçlendirilmesi hususunda yaptığı çalışmalar ve sosyal yardım hizmetlerinden dolayı beldelerde insanların huzur içinde yaşama imkânına kavuştuğunu söyleyen İbn Cübeyr, Selâhaddîn'in yolcular için de bir hayır kurumu tesis ettiğinden bahsetmektedir. Müellifin aktardığına göre burada yabancı yolcular için günlük iki ekmek yardımı yapılmakta ve ekmeklerin uygun bir şekilde dağıtımından sorumlu güvenilir bir hizmetli bulunmaktaydı. Kurumun masrafları zekât gelirlerinin yanı sıra bizzat sultan tarafından vakfedilen mallardan karşılanmaktaydı. Şayet dağıtılan yiyeceklerin miktarında herhangi bir azalma meydana gelirse, sultan bizzat kendi şahsi mallarından harcama yapılmasını emretmişti.⁵

Selâhaddîn Eyyûbî Türbesi, Şam/Suriye

Rihle'de İslâm devletlerinin idarecilerinin Mekke ile Medine'deki vakıf hizmetlerine de değinilmiştir. Nitekim, Ortaçağ'ın Müslüman halkının bu iki kutsal kentin iaşesi, bakımı ve ihyasını kendilerine vazife addettikleri birçok kaynakta zikredilmektedir. İbn Cübeyr'in bu hususta, Zengîler Devleti'nin

1 Kur'ân-ı Kerîm, Hâc 22/77.

2 Bu husustaki âyet-i kerime ve hadis-i şerîfler hakkında geniş bilgi için bkz. Yusuf Ziya Keskin, "İslâm'da Vakıf ve Toplum Açısından Önemi", *Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, sayı 2 (Haziran 1996): 181-192; Hakkı Yapıcı, İslâm Tarihinde Vakıf Kültürü Üzerine Bir İnceleme", *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi* 1, (2013): 66-76; Hacı Mehmet Günay, Vakıf, DİA, c. XLII, 475-479.

3 İbn Cübeyr ve eseri *er-Rihle* hakkında tafsilatlı malumat için bkz. *The Travels of Ibn Jubayr: A Medieval Journey from Cordoba to Jerusalem*, İngilizce trc. R. J. C. Broadhurst (I.B. Tauris: 2019); Mehmet Öztekin, *İbn Cübeyr Seyahatnamesi* (Terceme ve Tahlil), (Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, 2001); Nasuhi Ünal Karaarslan, "İbn Cübeyr, DİA, c. XIX, 400-402.

4 *The Travels of Ibn Jubayr*, 53-54.

5 *The Travels of Ibn Jubayr*, 54-55.

veziri Cemâleddin İsfahânî (ö. 1164) hakkında verdiği bilgiler dikkate şayandır. Ömrünün büyük bir kısmını Allah ve Resûlü'nün haremelerinde hizmet ederek geçiren bu zat, Mekke ve Medine'nin susuzluk sıkıntısının giderilmesi için yaptığı çalışmaların yanı sıra burada tesis ettiği yol, sur, camii, mektep ve daha nice eserlerle iştihar etmiştir. Cemâleddin ayrıca, Müslümanların kutsal mabedinin bakım ve onarımıyla da meşgul olarak, Kâbe-i Muazzama'nın kapılarını altın ve gümüşlerle bezeyip yenilemiş, eski kapıdan ise kendine bir tabut yapılmasını istemiştir. İslâmiyet'e olan sevgisi ve hayır yolundaki amelleriyle adından çokça söz ettiren Cemâleddin, hizmetlerini Irak, Şam, Hicaz'a kadar götürerek su kanalları, hastaneler, misafirhaneler inşa ettirmiş; yetimlerin ve yolcuların gıda ile barınma ihtiyaçları için zengin vakıflar tesis etmiştir. Cemâleddin'in vakıf hizmetlerinden büyük bir övgüyle bahseden İbn Cübeyr bu konuda şöyle demektedir:

“Böylece onun eserleri sonsuza dek baki kalmıştı. Cemâleddin gibi şanslı mutluların bu tür güzel övgülerle anılmaları, ahiret yaşantısında da devam edecektir. Zira Cenâb-ı Allah, iyilik edenleri mükâfatlandırma konusunda kullarına kefilidir. ...O yüce Allah, kefillerin en sağlamı, cömertlerin ise en cömert olanıdır.”⁶

İbn Cübeyr'in verdiği bilgilerden Ortaçağ İslâm toplumlarında kadınların da vakıf hizmetleri hususunda büyük bir rol oynadığı anlaşılmaktadır. Şam'da tesadüf ettiği medrese, kervansaray ve mescit gibi yapılardan birçoğunun inşası ve idamesi için hükümdar kızları ile hanımlarının şahsî mülklerini vakfettiklerini belirten müellif Abbâsî Halifesi Hârûnürreşîd'in eşi Zübeyde bint Ca'fer'in (ö. 831) faaliyetlerine eserinde geniş bir yer ayırmıştır. Zübeyde bint Ca'fer'in, Bağdat'tan Mekke'ye kadarki yol üzerinde su sarnıçları, çeşmeler, konaklama tesisleri inşa ettirip birçok vakıf çalışması yaptığını, insanların bu hizmetlerden oldukça istifade ettiğini ve kendisinin dahi bu hayır kurumlarından faydalanarak rahat bir yolculuk geçirdiğini belirtip şöyle demiştir:

“Eğer şu yol üzerinde onun yaptırdığı bu değerli eserler olmasaydı zaten yol kapanırdı. O hayırsever kadının yaptırdığı eserlerden dolayı ona verilecek olan mükâfatın kefilisi ise Cenâb-ı Allah'tır.”⁷

Yetimlere sahip çıkmak ve gözetmek İslâmiyet'in önemli bir değeri olduğundan İslâm toplumunda yetimlere de ayrı bir ihtimam gösterilmiş ve onlar için özel vakıflar tesis edilmiştir. İbn Cübeyr Şam'a yaptığı seyahat sırasında yetimler için kurulan bir sosyal yardım merkezinden bahsederek buranın büyük bir vakfı olduğunu, mezkûr

Aynizübeyde Su Yolu

6 The Travels of Ibn Jubayr, 142-145, 198, 222; Öztekin, İbn Cübeyr Seyahatnamesi, 104-107.

7 The Travels of Ibn Jubayr, 120, 197, 236, 261; Öztekin, İbn Cübeyr Seyahatnamesi, 209.

Sümeysâtiye Hankahı

vakıftan çocukların gıda, giyim vb. ihtiyaçlarının karşılanması ve eğitimcilerin geçimlerinin sağlanması hususunda istifade edildiğini belirtip bu örneği Şam'ın "*medâr-ı iftihârî*" olarak nitelendirmiştir.⁸

İbn Cübeyr, seyahati esnasında gerek Mısır'da gerek Şam'da çok sayıda türbe, zâviye ve Kur'ân kursuna rastladığını kaydetmiştir. Bahsi geçen yapıların birçoğunun tarla, bahçe, konut vb. gibi gayrimenkullerinin bulunduğunu ve bunların belli bir kısmının hayır işlerine sarf edilmek üzere hibe usulü vakfedildiğini zikreden seyyah, ayrıca bu tarz dinî kurumların bir kısmının bakımı ve hizmetlilerinin maaşlarının ödenmesi için ihtiyaç duyulan meblağın da yine vakıflar tarafından karşılandığını söylemektedir. Örneğin, Şam'daki el-Kevseriyye ismiyle anılan bir Kur'ân kursunda Kur'ânı öğrenip hatmedenlere senelik 150 dinar gelir getiren bir vakıf kurulduğunu kaydetmiştir. İbn Cübeyr benzer şekilde Şam'da Emevî Halifesi

Ömer b. Abdülazîz'e (717-720) izafe edilen bir evin Ebü'l-Kasım Ali b. Muhammed es-Sümeysâtî (ö. 1061) tarafından hankaha dönüştürülmesinden bahsetmiştir. Müellifin nakline göre Sümeysâtî, zamanında hasta birine yaptığı iyilikler karşılığında büyük bir defneye malik olmuş ve bundan edindiği kazançla halifeye nispet edilen evi satın alıp onu yeniden imar ederek sûfiler adına vakfetmiştir. Öldüğünde ise her Cuma başında Kur'ân hatminin yapılmasını istemiş ve bunun için belli bir ödenek de tahsis etmiştir. Bu sayede ihtiyaç sahibi ve kimsesiz kişiler yıllar boyu Sümeysâtiye Hankahı'nda pek çok sosyal yardımdan faydalanarak yaşamlarını sürdürmüşlerdir. İbn Cübeyr, İslâm kentlerinde daha nice hayır kurumları gördüğünü ancak bunları anlatmanın uzun zaman alacağını vurgulamıştır.⁹

Sonuç olarak, İslâmiyet'in en önemli değerlerinden biri olarak yükselen vakıf müessesinin Ortaçağ İslam toplumlarında büyük bir öneme haiz

⁸ *The Travels of Ibn Jubayr*, 303

⁹ *The Travels of Ibn Jubayr*, 322-325.

...Böylece
Allah Azze ve
Celle iyilik edenlerin
sevabını zayi etmez.
Günlerin geçmesiyle
birlikte bu değerli vakıflarda
aynı şekilde devam
edecektir. Allah yaptıkları
vakıf eserleriyle onları
faydalandırırın.

olduğu aşikârdır. Müslümanlar ilâhî rızaya nail olmak maksadıyla hayır faaliyetleri hususunda birbirleriyle yarışırken, sarfedilen bağışlar ve tesis edilen vakıf eserleri şehir toplumu üzerinde derin tesirler bırakmıştır. Çok sayıda mülk, eğitim-sağlık hizmetleri, dinî-kültürel müesseseler ve bayındırlık faaliyetleri için vakfedilirken; vakıflara gelir sağlamak için tesis edilen muhtelif kurumlar şehircilik alt yapısının gelişimine katkı sağlamıştır. Böylece İslâm toplumlarının refah seviyesi yükseldiği gibi İslâm medeniyeti adeta bir “vakıf medeniyeti” hüviyeti kazanmıştır. Bu minvalde sözlerimizi yine İbn Cübeyr’in şu satırlarıyla sonlandıralım:

“...Böylece Allah Azze ve Celle iyilik edenlerin sevabını zayi etmez. Günlerin geçmesiyle birlikte bu değerli vakıflarda aynı şekilde devam edecektir. Allah yaptıkları vakıf eserleriyle onları faydalandırırın.”¹⁰

BİBLİYOGRAFYA

Kur’ân-ı Kerîm.

Günay, Hacı Mehmet. “Vakıf”. DİA. XLII: 475-479.

Karaarslan, Nasuhi Ünal. “İbn Cübeyr”. DİA. XIX: 400-402.

Keskin, Yusuf Ziya. “İslâm’da Vakıf ve Toplum Açısından Önemi”. Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, sayı 2 (Haziran 1996): 181-192.

Öztekin, Mehmet. İbn Cübeyr Seyahatnamesi (Terceme ve Tahlil). Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi, 2001.

The Travels of Ibn Jubayr: A Medieval Journey from Cordoba to Jerusalem. İngilizce trc. R. J. C. Broadhurst. I.B. Tauris, 2019.

Yapıcı Hakkı. “İslâm Tarihinde Vakıf Kültürü Üzerine Bir İnceleme”, Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, sayı 1 (2013): 66-76.

10 Öztekin, İbn Cübeyr Seyahatnamesi, 305.

Vakıf ve Önemi

Abdülhamit Hüzeyfe NAZILLI

Doktora Öğrencisi, Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü,
Dinler Tarihi Ana Bilim Dalı

Vakıf; insanın
insanların
menfaati için
kendi şahsi
servetinden
feragat
etmesiyle
mümkün
olmaktadır.

Vakıf, insanın insanların menfaati için kendi şahsî servetinden feragat etmesiyle mümkün olmaktadır. Burada kişi hem Allah'ın rızasını elde etmeyi hem de insanların yeryüzünde huzur içinde yaşamasını hedeflemektedir. İslam dininin en çok üzerinde durduğu Allah'a teslimiyet ve insanlara yardım prensipleri vakıf ile birlikte gerçekleşmektedir. Bu nedenle, vakfın Kur'an-ı Kerim'den ilham alarak işini yürüttüğünü söyleyebiliriz. Vakıf insanı, işlerini Allah'ın rızasını kazanma gayesiyle yaptığı için bu hedefini her zaman gönlünde tutar. Bunun dışı vurumu ise sosyal alanda insanlara yaptığı hizmettir. Tarihte toplumumuz sosyal alanda insanlara fayda verecek birçok vakıflar kurmuştur. Bu nedenle vakfın, bizim için bir de millî yönünün olduğunu söyleyebiliriz.

Bir vakfın kurulabilmesi için elbette servet sahibi olmak gerekir. Ancak bu yalnız başına yeterli olmayıp bir de İslam dini ile motive olunulması gerekmektedir. Bilindiği üzere İslam'da dünya hayatının geçici olduğu ve gerçek huzurun cennette olduğu düşüncesi üzerinde durulur. Bu nedenle kişi servetini vakfederken bunun karşılığını Allah'tan beklemektedir. Bu gerçek göz

önünde bulundurulduğunda, vakfeden insanların içtenlikle dindar kimseler olması gerektiğini varsayabiliriz.

İslam'da ve diğer dinlerde de olduğu gibi insanın kendi nefisini dizginlemesi beklenir. Bunun olabilmesi için kişi nefsi arzularına rağmen doğru olanı seçip uygulamalıdır. Örneğin Ramazan'da oruç tutmanın amaçlarından birisi de kişiye, nefsi arzularından arındırmayı öğretmektir. Kişiyi maddî dünyaya bağlayan en önemli hususlardan birisi, insanlar arasında kişiye güç, itibar ve statü kazandıran servettir. Kur'an-ı Kerim'in birçok ayetinde Müslümanların ihtiyaç sahiplerine, karşılık beklemeksizin yardım etmeleri tavsiye edilmektedir. Bu davranışın iki tarafa da faydası vardır: Hem insanlara yardım ulaşmış olur hem de yardım edeni maddî dünyanın zincirlerinden kurtarır. Kişi, ihtiyaç sahiplerine maddî olarak yardım etmekle birlikte geri kalan hayatında kendisinin ölümlü bir varlık olduğunu ve öldükten sonra ahirette ebedî bir yaşam sürdüreceğinin bilincinde hareket eder. Vakıflar bu inançlı ve yardımsever insanları bir araya getirir, organize eder ve onları bir hedef doğrultusunda yönlendirir. Böylece tek bir

kişinin yapabileceği sınırlı yardımdan daha fazla hizmetlerde bulunabilmektedir.

Ben Avusturya'da doğup büyüdüm ancak Türkiye'ye eğitim görmek için geldiğimde buradaki vakıfları görünce oldukça şaşırılmıştım. Çünkü geldiğim yerde buna benzer kuruluşlar bulunmuyordu. Türkiye'deki vakıflar; insanlara eğitim, barınma, yemek ve maddî destek gibi imkanlar sağlıyordu. Geldiğim yerdeki sistem, insanlar üzerinden daha fazla güç elde etme politikasına dayanıyordu ve biz buna yurt dışında oldukça alışmıştık. Vefa'daki İlim Yayma Vakfı yurdunda kaldığım zamanlarda, ilk defa bir vakfın nasıl işlediğine şahit oldum ve vakıfların hangi motivasyona sahip olduğunu öğrendim. İlk geldiğimde, buranın da Avrupa'daki kuruluşlar gibi olduğunu düşünerek, içime kapanık yaşadım. Ancak yapılan hizmetleri ve insanların iyi niyetlerini gördüğümde buradaki vakıf anlayışının çok daha farklı olduğunu anladım. Vakıflar insanlara yardım etmekle birlikte onları iyilikte birleştirmekte ve başarılı, huzurlu ve iyilikle dolu bir gelecek inşa etmede insanlara öncülük etmektedir.

حکم غبن در شریعت اسلام و راه‌های زدودن آن از معاملات

محمد نسیم حسام

مطلب اول: مفهوم غبن و انواع آن:
الف- غبن در لغت:

مقدمه:

غبن در لغت به معانی متعدد آمده است؛ از جمله: فریب، ضعف، نقص، پنهان کردن، خساره، حسرت، غلط کردن، فراموش نمودن و غافل شدن، می باشد.

برخی که از طریق غبن، حاصل شود؛ غیر مشروع بوده و برای مسلمان به دست آوردن و استفاده از آن جواز ندارد و جیبه هر مسلمان است که احکام مربوط به آن را بداند و در معاملات از آن اجتناب نماید.

- مثال خدعه و فریب، نقص و ضعف، چنانچه عربها می گویند: "عَبْنَهُ فِي الْبَيْعِ أَي: خَدَعَهُ"، یعنی در بیع او را فریب داد. "و عَبْنَ رَأْيَهُ، أَي: نَقَصَ وَ ضَعَّفَ" یعنی رأی و نظرش ضعیف و ناقص شد، فطانت و ذکاوتش از بین رفت.

استفاده از روشهای غیر مشروع در معاملات چون غبن، نتیجه حاکم بودن نظام سرمایه داری، بیخبری و عدم توجه به احکام اقتصادی اسلام، می باشد؛ که باید مسلمان آنرا دانسته و از آن اجتناب نماید.

- مثال خساره و حسرت: "رَجَعَ بِصَفْقَةِ الْمَغْبُونِ أَي: حَسِرَ وَ رَجَعَ فَارِعَ الْيَدَيْنِ، عَادَ خَائِبًا" یعنی با زیان و خساره و پشیمان برگشت.

غبن در معاملات یک عمل مذموم بوده و اسلام خواهان محو آن می باشد، به همین جهت است که در شریعت اسلامی برای محو آن روش های وقایوی و علاجی هردو وجود دارد.

- مثال پنهان کردن و پوشاندن: "غَبْنُ الشَّيْءِ أَي: أَخْفَاهُ" یعنی شی را پنهان کرد "غَبْنُ اللَّصِّ سَرِيقَتَهُ" یعنی دزد، شی دزدی کرده اش را پنهان نمود.

در صورتیکه شخص نتواند از روش های وقایوی و یا علاجی استفاده نماید، ربی که از این معامله به جانب مقابل حاصل شده غیر مشروع می باشد، مگر اینکه شخص متضرر بعد از آگاهی به آن رضایت نشان بدهد.

- مثال غلط کردن، فراموش نمودن و غافل شدن، چنانچه عربها می گویند: "عَبْنُ مَوْعِدِ السَّفَرِ أَي: نَسِيَهُ، أَغْفَلَهُ، غَلَطَ فِيهِ" یعنی وقت سفر را فراموش و غلط کرد و از آن غافل شد.

ب- غبن در اصطلاح:

این بحث مختصر دارای چهار مطلب می باشد که در مطلب اول مفهوم غبن و انواع آن، و در مطلب دوم حکم تکلیفی غبن در شریعت اسلامی، و در مطلب سوم راه های زدودن غبن از معاملات، و در مطلب اخیر شروط تحقق خیار غبن، بیان شده است.

غبن در اصطلاح قبل از اینکه به انواع تقسیم شود، و همچنان بعد از تقسیم آن به انواع، هر نوع آن به طور جداگانه، تعریف شده است.

فقهاء غبن را در اصطلاح چنین تعریف نموده اند: "الغبن أنْ يَكُونَ أَحَدُ الْعَوَظَيْنِ غَيْرَ مُتَعَادِلٍ مَعَ الْآخَرِ، بَأَنْ يَكُونَ أَقْلٌ مِنْ قِيَمَتِهِ أَوْ أَكْثَرُ مِنْهَا".^۱

۱ - الفقه الاسلامي و أدلته، ج: ۴، ص: ۶۷۵.

یعنی غبن فاحش عبارت از غبنی است که [معمولاً] مردم در آن فریب نمی خورند.

یعنی غبن عبارت است از اینکه یکی از عوضین [در عقد]، معادل دیگر آن، نباشد، بلکه یا کمتر از قیمت آن باشد و یا هم بیشتر.

چون غبن دارای انواع می باشد و هر نوع تعریف اصطلاحی متفاوتی دارد بناء لازم است نخست انواع غبن بیان شده و بعداً هر یک در اصطلاح تعریف گردد.

ج- انواع غبن:

فقهاء غبن را باعتبار تأثیر و عدم تأثیر آن در عقد، به دو نوع تقسیم نموده اند:

۱- غبن فاحش:

در رابطه به معنای اصطلاحی غبن فاحش، چند تعریف از فقهاء نقل شده است که برخی از این تعاریفات در ظاهر متفاوت ولی بعد از دقت و با توجه به هدف از آن، با هم یکسان و مشابه می باشند.

برخی از فقهاء غبن فاحش را چنین تعریف نموده اند: «الْعَبْنُ الْفَاحِشُ هُوَ مَا لَا يَدْخُلُ تَحْتَ تَقْوِيمِ الْمُقْوَمِينَ» ۲۰

یعنی غبن فاحش عبارت از غبنی است که در قیمت گذاری قیمت گذاران داخل نشود.

مثلاً اگر یک شی به ۱۰ افغانی فروخته شود و بعضی از قیمت گذاران قیمت آنرا ۵ افغانی و بعضی ۶ افغانی و بعضی دیگر ۷ افغانی بدانند، پس این غبن فاحش است؛ زیرا که هیچ یک از قیمت گذاران قیمت آن شی را ۱۰ افغانی ندانسته اند.

و اگر بعضی از قیمت گذاران قیمت آن شی را ۸ افغانی و بعضی ۹ افغانی و بعض دیگر ۱۰ افغانی بدانند، پس این غبن فاحش نمی باشد. ۳

و برخی دیگر غبن فاحش را چنین تعریف نموده است:

برخی از علماء مقداری را که معمولاً کسی، در آن فریب نمی خورد؛ بیشتر از نصف عشر (نصف دهم حصه) دانسته و اگر تفاوت بین عوضین به اندازه نصف عشر و یا کمتر از آن بود، پس آن از جمله غبن فاحش حساب نمی شود.

و برخی ها این مقدار را در وسایل و اسباب بیشتر از نصف عشر (نصف دهم حصه) و در حیوان بیشتر از عشر (دهم حصه) و در عقار بیشتر از خمس (پنجم حصه) دانسته و اگر به همین مقدار یا کمتر از آن باشد از جمله غبن فاحش حساب نمی شود، و علت آنرا این دانسته که تصرف در وسایل و اسباب بیشتر می باشد و در عقار کمتر و در حیوان متوسط، و کثرت غبن بخاطر قلت تصرف می باشد.

صاحب کنز مقدار یا تفاوتی را که معمولاً کسی، در آن فریب نمی خورد؛ به قیمتی که در قیمت گذاری هیچ یک از قیمت گذاران داخل نشود، تفسیر نموده است. ۵

پس می توان این دو تعریف غبن فاحش را:

یکی: قیمتی که در قیمت گذاری هیچ یک از قیمت گذاران داخل نشود.

دیگر: تفاوتی [بین عوضین] که [معمولاً] کسی در آن فریب نمی خورد؛ به اساس تفسیر صاحب کنز مترادف دانست.

و همچنان غبن فاحش در برخی از مسائل به فروختن یک شی به دو چند قیمتت تفسیر شده است، چنانچه در بیان حالات جواز تیمم آمده است: کسی که نمی تواند آبی را برای وضوء به طور رایگان بیابد و صاحب آب آنرا به غبن فاحش می فروخته باشد. در این صورت برای شخص جائز است که تیمم نماید و غبن فاحش در این مسأله به فروختن آب به دو چند قیمتت تفسیر شده است.

و همچنان غبن فاحش را برخی به زیاد بودن از ثلث قیمت و برخی دیگر ثلث قیمت دانسته اند.

۲ - البحر الرائق، ج: ۳۱، ص: ۵۳۳.

۳ - رد المحتار، ج: ۵، ص: ۷۶۲.

۴ - البحر الرائق، ج: ۱، ص: ۶۵۴.

۵ - البحر الرائق، ج: ۴۱، ص: ۸۶۴.

غبن یسیر عکس و ضد غبن فاحش می باشد یعنی هرگاه تعریف غبن فاحش بالای غبنی صدق ننمود، آنرا می توانیم غبن یسیر بگوئیم.

برخی از فقهاء غبن یسیر را چنین تعریف نموده اند: «الغبن اليسير هو ما يدخل تحت تفويم المؤمنین»^۶ غبن یسیر عبارت از غبنی است که در قیمت گذاری قیمت گذاران داخل شود.

و برخی دیگر غبن یسیر را چنین تعریف نموده است: «الغبن اليسير هو ما يتعائن الناس فيه»^۷ غبن یسیر عبارت از غبنی است که مردم در آن -غالبا- فریب می خورند.

پس می توان هر دو تعریف را یکی ساخته و غبن یسیر را چنین تعریف نمود:

غبن یسیر عبارت است از قیمتی که در قیمت گذاری، قیمت گذاران داخل بوده و در بین عوضین چنان تفاوتی باشد که در عرف؛ فریب، ظلم و تعدی پنداشته نشود.

که قانون مدنی افغانستان این تفاوت را کمتر از (۵۱) فیصد دانسته است.

مطلب دوم: حکم غبن در شریعت اسلامی:

این مبحث دارای دو مطلب است که مطلب نخست حکم غبن را در شریعت اسلامی و مطلب دوم طرق علاج آنرا که شامل روش وقایوی و علاجی می شود، بیان می دارد.

با توجه به نصوص شریعت اسلامی غبن یک عمل مذموم و حرام بوده اسلام خواهان محو آن در معاملات می باشد، و خوردن مال مسلمان با استفاده از غبن از قبیل خوردن مال مسلمان به طریقه باطل می باشد.

چنانچه الله (جل جلاله) می فرماید:

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ

بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ

مِنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ۸

ترجمه: ای کسانی که ایمان آورده اید اموال همدیگر را به ناروا مخورید مگر آنکه داد و ستدی با رضایت همدیگر تان باشد، و

با وجود اینکه نظریات متفاوت در رابطه به تعیین مقدار غبن فاحش ذکر گردید، به نظر بنده چنانچه که برخی از فقهاء صراحتاً به آن اشاره نموده، و از ذکر "قیمتی که در قیمت گذاری هیچ یک از قیمت گذاران داخل نباشد" در تعریف غبن فاحش نیز چنین مطلب دانسته می شود؛ قرار دادن عرف به عنوان معیار برای تعیین مقدار غبن فاحش، در هر زمان و مکان بهتر و مناسبتر خواهد بود، چنانچه که از تفاوت نظریات علماء در رابطه به تعیین مقدار غبن فاحش نیز چنین نتیجه گرفته می شود که اساس این تفاوت اختلاف عرف در رابطه به موضوع، زمان و مکان شی بوده می تواند.

چون تفاوت قیمت اشیاء به اساس نفیس بودن و خسیس بودن یک شی و یا به اساس کم بودن و یا زیاد بودن یک شی، و یا هم به اساس مکان و زمان یک شی فرق می کند، به طور مثال یک شی که ارزش آن در عصر امروزی یک افغانی باشد، آن به دو افغانی فروخته شود، اگر مشتری اینرا بداند هم، نظر به کم ارزش بودن یک افغانی، در مقابل آن حساسیت نشان نداده و آنرا مهم نمی داند.

و به همین ترتیب در برخی اشیای که ارزش آن بلندتر باشد، مشتری در مقابل دهم حصه تفاوت هم، حساسیت نشان داده و آنرا مهم می داند.

پس به نظر بنده بهتر است که عرف در تعیین غبن فاحش اساس قرار داده شده و غبن فاحش چنین تعریف گردد:

غبن فاحش عبارت است از قیمتی که در قیمت گذاری هیچ یک از قیمت گذاران داخل نبوده و در بین عوضین چنان تفاوتی باشد که در عرف؛ فریب، ظلم و تعدی پنداشته شود.

قانون مدنی افغانستان تفاوتی را که در عرف فریب و ظلم پنداشته می شود، ۵۱ فیصد یا بیشتر از آن دانسته است.

چنانچه در تعریف غبن فاحش آمده است: غبن وقتی فاحش گفته می شود که تفاوت بین قیمت حقیقی مال در هنگام عقد و قیمتی که مال بفروش رسیده به (۵۱) فیصد یا بیشتر از آن بالغ گردد.

پس قانون مدنی هرگاه تفاوت بین قیمت حقیقی مال و قیمتی که مال به فروش رسیده کمتر از (۵۱) فیصد باشد آنرا غبن فاحش ندانسته بلکه از جمله غبن یسیر می داند.

۲- غبن یسیر:

۶ - البحر الرائق، ج: ۳۱، ص: ۵۳۳.

۷ - مرجع سابق، ص: ۶۵۴.

۸ - سوره نساء، آیت: ۹۲.

الف: روش وقایوی:

خودتان را مکشید، زیرا الله همواره بر شما مهربان است.

شریعت اسلامی با وضع اصول و قواعد عمومی برای معاملات، خواهان جلوگیری از وقوع غبن می باشد و مسلمانان باید از آن اجتناب نمایند.

چنانچه الله (جل جلاله) می فرماید:

بدون شک که هیچ کسی در داد و ستد و معاملات تجارتي رضایت به این ندارد که مورد غبن قرار بگیرد، پس هرگاه یکی از عاقدین مال دیگری را به طریقه غبن و فریب بخورد، در حقیقت عبارت از خوردن مال به طریقه ناروا و باطل می باشد.

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ

بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ

مِنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ۱۰

و همچنان خوردن مال مسلمان با استفاده از غبن از قبیل خوردن مال مسلمان بدون خوشی او می باشد.

چنانچه از انس بن مالک (رضي الله عنه) روایت است که رسول الله (صلى الله عليه وسلم) فرموده: «لَا يَجِلُّ مَالُ امْرِئٍ مُسْلِمٍ إِلَّا بِطَيْبِ نَفْسِهِ»^۹

ترجمه: [خوردن] مال شخص مسلمان حلال نمی باشد مگر با خوشی او.

ترجمه: ای کسانی که ایمان آورده اید اموال همدیگر را به ناروا نخورید مگر آنکه داد و ستدی با رضایت همدیگر تان باشد، و خودتان را مکشید، زیرا الله همواره بر شما مهربان است.

معامله که در آن غبنی باشد که شخص از او آگاهی نداشته باشد، در حقیقت این معامله با خوشی و رضایت او نمی باشد.

بدون شک که هیچ کسی در داد و ستد و معاملات تجارتي رضایت به این ندارد که مورد غبن قرار بگیرد، پس هرگاه یکی از عاقدین مال دیگری را به طریقه غبن و فریب بخورد، در حقیقت عبارت از خوردن مال به طریقه ناروا می باشد و این معامله تجارت و داد و ستدی با رضایت همدیگر نمی باشد، چرا که هرگاه شخص از غبن و فریب آگاهی می داشت، به این معامله رضایت نشان نمی داد.

به همین جهت است که در شریعت اسلامی برای محو آن روش های وقایوی و هم علاجی وجود دارد.

در رابطه به مردود بودن غبن و اینکه شریعت اسلامی جهت عدم بروز آن در معاملات روش های وقایوی متعددی را تعیین نموده هیچ اختلافی بین فقهاء وجود ندارد.

و همچنان از انس بن مالک (رضي الله عنه) روایت است که رسول الله (صلى الله عليه وسلم) فرمود: «لَا يَجِلُّ مَالُ امْرِئٍ مُسْلِمٍ إِلَّا بِطَيْبِ نَفْسِهِ»^{۱۱}

ترجمه: [خوردن] مال شخص مسلمان حلال نمی باشد مگر با خوشی او.

ولی در رابطه به روش علاجی که بعد از وقوع غبن می باشد، در مورد شروط رد و یا استرداد مبیعه، یا به عباره دیگر در مورد شروط فسخ عقد، برخی از اجتهادات و تعلیلات متفاوت وجود دارد، که برخی آنها در ظاهر متفاوت ولی بعد از دقت باهم مشابه و یکسان می باشند.

معامله که در آن غبنی باشد که شخص از او آگاهی نداشته باشد، در حقیقت این معامله با خوشی و رضایت او نمی باشد.

مطلب سوم: راه های زدودن غبن از معاملات:

جهت پاک بودن معاملات در جامعه اسلامی از غبن، در شریعت اسلامی طرق و روش های وجود دارد که عبارت اند از:

و همچنان نصوصی زیاد وجود دارد که مسلمانان را از خوردن مال مسلمان به طریقه ناروا از قبیل ظلم، فریب، و بدون رضایت او منع نموده است. هرگاه مسلمان این نصوص را مورد توجه قرار بدهد هیچگاه اقدام به غبن و فریب برادر مسلمان خود نمی نماید.

۹ - و به روایت از أبو حَرَّةَ الْوُقَايِيَّيْ از عم اش به لفظ: «لَا يَجِلُّ مَالُ امْرِئٍ مُسْلِمٍ إِلَّا عَنْ طَيْبِ نَفْسٍ» می باشد. سنن الدارقطني، ج: ۳، ص: ۶۲، رقم: ۱۹. السنن الكبرى للبيهقي، ج: ۶، ص: ۴۰۱، رقم: ۵۲۳۱۱. و در این باب حدیثی است که از عمرو بن یثربی روایت شده که فرموده: «شَهِدْتُ رَسُولَ اللَّهِ فِي حَجَّةِ الْوُدَّاعِ بِمِثِّي فَسَمِعْتُهُ يَقُولُ "لَا يَجِلُّ لِامْرِئٍ مِنْ مَالِ أَخِيهِ شَيْءٌ إِلَّا مَا طَابَتْ بِهِ نَفْسُهُ. فَقُلْتُ جَبْتِيذٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ إِنْ لَقِيتُ غَنَمَ ابْنِ عَمٍّ لِي فَأَخَذْتُ مِنْهَا شَاةً فَاجْتَزَّزْتُهَا أَعْلَى فِي ذَلِكَ شَيْءٍ قَالَ: إِنْ لَقِيتَهَا نَعَجَةً تَحْمِلُ شَفْرَةً وَأَزَادًا فَلَا تَمْسُهَا». سنن الدارقطني، ج: ۳، ص: ۵۲. زیلعی در مورد اسناد این حدیث گفته: وَ إِسْنَادُهُ جَيِّدٌ وَ در مورد حدیثی که از انس بن مالک روایت شده گفته: وَ أَخْرَجَ نَحْوَهُ عَنْ أَنَسٍ بِإِسْنَادَيْنِ: فِي الْأَوَّلِ مَجَابِلُ، وَ فِي الثَّانِي عَلِيُّ بْنُ زَيْدٍ بْنُ جُدْعَانَ، وَ اللَّهُ أَعْلَمُ. نصب الراية، ج: ۴، ص: ۹۶۱. ۱۰ - سوره نساء، آیت: ۹۲. ۱۱ - تخریج آن تحت عنوان حکم غبن گذشت.

خيار تعيين نمود و لسانش نیز ثقیل بود، پیامبر (صلی الله علیه وسلم) برایش گفت: «بِعْ وَقُلْ لَا خِلَابَةَ» یعنی بخر [به جانب مقابل] بگو: که فریب و خیانت نباشد. و من می شنیدم که می گفت: لَا خِلَابَةَ لَا خِلَابَةَ و چیزی را می خرید بعداً نزد اهلش می آمد برایش می گفتند که این گران است. پس می گفت: پیامبر (صلی الله علیه وسلم) مرا در بیع [ی که انجام می دهم] اختیار داده است.

در روایت دیگری از ابن عمر (رضی الله عنه) آمده که پیامبر (صلی الله علیه وسلم) برایش فرمود: «إِذَا بَايَعْتَ فَقُلْ لَا خِلَابَةَ ثُمَّ أَنْتَ بِالْخِيَارِ فِي كُلِّ سَلْعَةٍ ابْتِغَاءَهَا ثَلَاثَ لَيَالٍ فَإِنْ رَضِيتَ فَأَمْسِكْ وَإِنْ سَخِطْتَ فَارْذُدْ» ۱۵

ترجمه: هنگامیکه خرید و فروش می نمودی - به جانب مقابل - بگو: که فریب و خیانت نباشد. بعداً در هر جنسی که می خریدی سه شب اختیار داری، اگر راضی شدی همراهی نگاه کن و اگر راضی نبودی دوباره برایش رد نما.

و فقهاء به مشروعیت خيار شرط و اینکه حد اکثر آن سه روز می باشد، به این حدیث استناد نموده و آن - خيار شرط - را به عنوان وسیله برای مصونیت از غبن، فریب و خیانت در معاملات معرفی نموده اند.

و همچنان خيار رؤیت نیز بخاطر دفع غبن و فریب در معاملات تجارتي می باشد.

چنانچه از ابوهریره (رضی الله عنه) روایت است که پیامبر (صلی الله علیه وسلم) فرمود: «مَنْ اشْتَرَى شَيْئًا لَمْ يَرَهُ فَهُوَ بِالْخِيَارِ إِذَا رَأَاهُ» ۱۶

ترجمه: کسیکه چیزی را ندیده باشد بخرد، پس او هنگامیکه آنرا ببیند اختیار دارد [که بیع را تایید نماید و یا اینکه فسخ کند].

پس به طور خلاصه گفته می توانیم: خياراتی که در فقه اسلامی وجود دارد از جمله روش های وقایوی است تا از غبن، فریب و ظلم در معاملات جلوگیری شود.

و همچنان از جمله روش های وقایوی که شریعت اسلامی جهت محو غبن در معاملات تجارتي تعیین نموده و مسلمانان بخاطر اینکه در معاملات تجارتي از غبن و فریب دیگران خود را محفوظ نگهدارند می توانند از آن استفاده نمایند، خیارهای می باشد مانند خيار شرط، خيار رؤیت، خيار عیب و ...

بناء کسیکه در معامله خوف غبن و فریب را داشت و می خواست که از آن مصون بماند می تواند هنگام خرید یا فروش همراهی جانب مقابل شرط بگذارد که سه روز یا کمتر از آن، اختیار دارد که این معامله را بپذیرد و یا دوباره آن را برگرداند.

از عبدالله بن عمر (رضی الله عنه) روایت است که فرموده: «أَنَّ رَجُلًا ذَكَرَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ يُحَدِّثُ فِي النَّبِيِّ فَقَالَ إِذَا بَايَعْتَ فَقُلْ لَا خِلَابَةَ» ۱۲

ترجمه: شخصی به پیامبر (صلی الله علیه وسلم) ذکر نمود که همیشه در خرید و فروش غبن شده و فریب می خورد؛ پیامبر (صلی الله علیه وسلم) برایش فرمود: هنگامیکه خرید و فروش می نمودی [به جانب مقابل] بگو: که فریب و خیانت نباشد.

شخصی که به جانب مقابل چنین چیزی می گوید در حقیقت او را متوجه این می سازد که فریب و خیانت در معامله جواز نداشته و اسلام هر کسی را که چنین کاری را انجام بدهد و باعث ضرر به جانب مقابل شود، مکلف به جبران ضرر می داند.

و همچنان از ابن عمر (رضی الله عنه) روایت است که فرموده: «كَانَ حَبَّانُ بْنُ مُنْقِذٍ رَجُلًا ضَعِيفًا وَكَانَ قَدْ سَفَعُ فِي رَأْسِهِ مَأْمُومَةً فَجَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - لَهُ الْخِيَارَ فِيمَا اشْتَرَى ثَلَاثًا وَكَانَ قَدْ ثَقُلَ لِسَانُهُ فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ -: «بِعْ وَقُلْ لَا خِلَابَةَ». فَكُنْتُ أَسْمَعُهُ يَقُولُ: لَا خِلَابَةَ لَا خِلَابَةَ وَكَانَ يَشْتَرِي الشَّيْءَ فَيَجِيءُ بِهِ أَهْلُهُ فَيَقُولُونَ هَذَا غَالٌ فَيَقُولُ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - خَيْرَنِي فِي بَيْعِي» ۱۴

ترجمه: حبان بن منقذ یک شخص ضعیف بود، به علت اینکه در سر او زخمی وارد شده بود [در معامله فریب می خورد]، پیامبر (صلی الله علیه وسلم) برای او در چیزی که می خرید سه روز

۱۲ - صحیح البخاری، ج: ۳، ص: ۵۶، رقم: ۷۱۱۲.

۱۳ - اگر چه مشهور اینست که حبان بن منقذ مورد غبن و فریب قرار می گرفت و از بعضی روایات دانسته می شود که آن کس منتقد پدر حبان بود. و معنای "لا خلابه" یعنی غبن و فریب نباشد.

۱۵ - السنن الکبری للبیہقی، ج: ۵، ص: ۳۷۲، رقم: ۵۶۷۹. ابن ماجه از طریق دیگر به روایت محمد بن یحیی بن حبان این حدیث را نقل نموده است. سنن ابن ماجه، ج: ۲، ص: ۸۷. البانی در تعلیقش بر این ماجه این حدیث را حسن دانسته است.

۱۶ - سنن الدار قطنی، ج: ۳، ص: ۴، السنن الکبری للبیہقی، ج: ۵، ص: ۸۶۲، رقم: ۹۲۷۹. این حدیث به طور مستند و هم مرسل روایت شده است دار قطنی در سننش از داهر بن نوح و او از عمر بن ابراهیم بن خالد کردی و او از وهب یشگری از محمد بن سیرین از ابو هریره به طور مستند روایت نموده است. و در مورد عمر بن ابراهیم کردی، دار قطنی می گوید: «وَعَمْرُو بْنُ إِبْرَاهِيمَ هَذَا يُقَالُ لَهُ: الْكُرْدِيُّ يَضَعُ الْأَحَادِيثَ». یعنی عمر بن ابراهیم که برایش کردی گفته می شود، احادیث را وضع می کند. ابن القطان در کتابش می گوید: داهر بن نوح که از کردی روایت می کند، او غیر معروف است و شاید جنایت از وی باشد. این حدیث را به طور مرسل ابن ابی شیبہ در مصنفش و دار قطنی و بیہقی در سنن شان از اسماعیل بن عیاش از ابوبکر بن عبدالله بن ابی مریم از مکحول که به پیامبر نسبت داده، روایت نموده اند. و در اخیرش اضافه نموده اند: «إِنْ شَاءَ أَحَدُهُ، وَإِنْ شَاءَ تَرَكَهُ» دار قطنی گفته: هَذَا مُرْسَلٌ، وَأَبُو بَكْرٍ بْنُ أَبِي مَرْزِيَمٍ ضَعِيفٌ. یعنی این حدیث مرسل است و ابوبکر بن ابی مریم ضعیف است. و در این مورد طحاوی در شرح معانی الآثار، ج: ۴، ص: ۱۰۱ و بیہقی در سننش ج: ۵، ص: ۸۶۲ از علقمه بن ابی وقاص چنین روایت نموده اند: «أَنَّ طَلْحَةَ اشْتَرَى مِنْ عُثْمَانَ مَالًا. فَقِيلَ لِعُثْمَانَ: إِنَّكَ قَدْ غُبَيْتَ، فَقَالَ عُثْمَانُ: لِي الْخِيَارُ لِأَنِّي بَعْتُ مَا لَمْ أَرَهُ، وَقَالَ طَلْحَةُ: لِي الْخِيَارُ، لِأَنِّي اشْتَرَيْتُ مَا لَمْ أَرَهُ، فَحَكَمَا بَيْنَهُمَا جُبَيْرُ بْنُ مُطْعِمٍ، فَقَضَى أَنَّ الْخِيَارَ لَطَلْحَةَ، وَلَا خِيَارَ لِعُثْمَانَ» طلحه از عثمان مالى را خرید [در برخی از روایات آمده: عثمان بن عفان زمینی را که در بصره داشت بالای طلحه بن عبیدالله فروخت] برای عثمان گفته شد: که فریب خوردی، او در جواب گفت: برای من خيار است چرا که چیزی را که نه

که خریدار از آن حیوان استفاده نموده است. به این معنا که در این معامله نباید خریدار و نه هم فروشنده متضرر شود.

ب: روش علاجی:

روش علاجی را که شریعت اسلامی برای محو و نابودی غبن و فریب روی دست گرفته - که بعد از وقوع آن می باشد - عبارت از رد به اساس خیار غبن و خیانت می باشد.

به این معنا که هرگاه کسی در معامله خرید و فروش از روش وقایوی کار نگرفت و مورد غبن، فریب و خیانت قرار گرفت می تواند که خود را از ضرر وارده نجات داده و دوباره معامله را رد نماید.

چنانچه که در این مورد از ابو هریره (رضی الله عنه) روایت است که رسول الله (صلی الله علیه وسلم) فرمود: «مَنْ ابْتَاعَ شَاةً مَصْرَاةً ۱۷ فَهُوَ فِيهَا بِالْخِيَارِ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ إِنْ شَاءَ أَمْسَكَهَا وَإِنْ شَاءَ رَدَّهَا وَرَدَّ مَعَهَا صَاعًا ۱۸ مِنْ تَمْرٍ» ۱۹.

ترجمه: کسیکه گوسفندی - بزی را بخرد در حالیکه شیر او چند روزی دوشیده نشده باشد - بخاطریکه خریدار فکر کند شیر زیاد می دهد - پس آن شخص در آن معامله سه روز اختیار دارد، اگر خواست آن حیوان را همراهی خود نگاه می کند - رد نمی کند - و اگر خواست دوباره به صاحب آن همراهی یک صاع خرما برمیگرداند.

«مصرأة» گوسفند یا بزی را می گویند که صاحب او چند روزی شیر آن را نمی دوشد تا پستان آن بزرگ معلوم شده و خریدار فکر کند که این حیوان شیر زیاد می دهد ولی هنگامیکه خرید و دوشید می داند که فریب خورده و آن حیوان طوریکه فکر می کرد، نمی باشد.

در این صورت چون خریدار فریب خورده و متضرر شده، می تواند حیوان را که خریداری نموده دوباره به صاحبش برگرداند و پول خود را اخذ نماید.

و یک صاع خرما را که پیامبر (صلی الله علیه وسلم) به خریدار دستور داده تا به صاحب حیوان بدهد، در مقابل شیری می باشد

این حدیث به اتفاق فقهاء دلیل برای جواز خیار در بیع است، با این تفاوتی که جمهور و امام ابویوسف آنرا دلیل برای خیار عیب و امام ابوحنیفه و امام محمد آنرا دلیل برای خیار شرط می دانند و می گویند: «از همین جهت است که این خیار به سه روز محدود شده است».

رد مبیعه و یا فسخ معامله به اساس خیار غبن و خیانت در صورتی می باشد که شروط آن تحقق یابد.

مطلب چهارم: شروط تحقق خیار غبن:

برای اینکه شخص به اساس غبن بتواند معامله را فسخ نماید شروط ذیل ضروری می باشد:

شرط اول: فاحش بودن غبن:

از جمله شروط رد مبیعه یا ثمن به بایع یا مشتری به اساس خیار غبن، و یا به عبارتی دیگر شرط اثر غبن بالای عقد، در راجع نزد فقهای حنفی، مالکی، شافعی و حنبلی اینست که غبن فاحش باشد.

چرا که غبن فاحش قابل تحمل - پذیرش - نمی باشد به خلاف غبن یسیر که آن قابل تحمل و پذیرش است. و احتراز از غبن یسیر مشکل بوده و وقوع آن در معاملات روزانه بیشتر و مردم عادتاً در مقابل آن تسامح می کنند. و می گویند: هرگاه غبن فاحش نباشد در عرف آنرا غبن نمی دانند. و هرگاه غبن یسیر موجب رد شود اکثر معاملات استقرار نخواهد یافت و منازعات بیشتر خواهد شد.

غبن یسیر در برخی از حالتها بخاطر وجود تهمت (اتهام) موجب فسخ می شود، که قرار ذیل می باشد:

۱- تصرف شخص مدیونی که محجور ۲۰ باشد به سبب دینی که تمام

دیده ام فروخته ام؛ و طلحه گفت: برای من خیار است چرا که من چیزی را خریده ام که نه دیده ام؛ بین ایشان جُبَيْرُ بْنُ مُطْعِمٍ حکمت می کند، پس حکم می کند که برای طلحه خیار است و برای عثمان خیار نیست. و این در محضر صحابه - رضی الله عنهم - صورت گرفته است. نصب الراية، ج: ۴، ص: ۹.

۱۷ - المصراة: التي لا تحلب أياما حتى يجتمع اللبن في زرعها، لیظن من يريد شراءها أنها غزيرة اللبن. معجم لغة الفقهاء، ج: ۱، ص: ۲۳۱. مصراة عبارت از حیوانی است که چند روز دوشیده نمی شود تا شیر در پستانش جمع شود و مشتری فکر کند که شیر زیاد می دهد.

۱۸ - صاع عبارت از پیمانه است که توسط آن حیوانات اندازه میشد صاع پیامبره که در مدینه بود، چهار مُد و آن پنج رطل و ثلث می شود و نزد امام ابوحنیفه صاع هشت رطل می باشد بخاطر اینکه در تعامل مردم عراق چنین می باشد. و این عرف مردم عراق می باشد که به عرف شرع اضافه گردیده است. هنگامیکه امام ابویوسف به حج رفت با امام مالک ملاقات و در مورد صاع صحبت نمود، امام ابویوسف گفت: که صاع هشت رطل می باشد. امام مالک گفت: که صاع رسول الله پنج رطل و ثلث می باشد بعداً جماعتی را حاضر نمود که با ایشان چندین صاع (پیمانه) بود و ایشان خبر دادند که پدران شان به همین صدقه فطر را اندازه نموده و به پیامبره می سپردند. بعداً اینها آنرا معیار قرار دادند و آن پنج رطل و ثلث بود سپس امام ابویوسف از سخن خود رجوع نمود. المصباح المنیر، ج: ۱، ص: ۱۵۳. پس صاع شرعی در نزد امام ابوحنیفه هشت رطل است که معادل ۳ کیلو و هشتصد (۰۰۸۳ گرام) می باشد. و نزد صاحبین و جمهور ۲ کیلو و یکصد و هفتاد و شش گرام (۸۷۲ گرام) می باشد. الفقه الاسلامی و ادلته، ج: ۱، ص: ۹۱۱. هیئت علمای بزرگ در کشور عربستان سعودی در مورد مقدار "صاع" به کیلو گرام بحث نمودند و بحث شان پیامون موضوع، به اساس این که صاع پیامبره چهار مُد و هر مُد به اندازه دو حفته (پوری دست) شخص متوسط می باشد؛ استوار بود. و نتیجه تحقیق شان این شد که مقدار مد نزدیک به ۰۵۶ گرام است که مقدار "صاع" ۲ کیلو و ۰۰۶ گرام (۰۰۶۲ گرام) می باشد. بحث فی تحویل الموازين والمكاييل الشرعية الى المقادير المعاصرة، ج: ۱، ص: ۸۱.

۱۹ - صحیح مسلم، ج: ۵، ص: ۶، رقم: ۸۹۳.

۲۰ - المحجور الممنوع من التصرف علی وجه ینفذ فعل الغير علیه شاء أم أبی " التوقیف علی مهمات التعاریف، ج: ۱، ص: ۶۴۲. یعنی: محجور عبارت از شخصی است که ممنوع از تصرف می باشد طوریکه فعل غیر، بخواد یا - نخواهد بالایش نافذ می شود.

ج: اقدام به عقد و معامله بعد از آگاهی به غبن در حقیقت رضایت به آن می باشد و این دلیل است که سلامت از غبن مقصود این شخص نبوده پس برای او خیار غبن معنای ندارد.

و این مانند خیار عیب است، چنانچه در خیار عیب عدم آگاهی شخص هنگام عقد و یا هنگام قبض شرط است، هرگاه کسی با وجود آگاهی از عیب هنگام عقد و یا هنگام قبض اقدام به عقد نماید برایش خیار عیب نمی باشد. چرا که اقدام به خرید با وجود علم به عیب رضایت به عیب می باشد و همچنان است اگر علم به عیب هنگام قبض برایش حاصل شود و با وجود آن شی را قبض نماید، خیار عیب ساقط می شود.^{۲۱}

شرط سوم: تغیر جانب مقابل:

الف- مفهوم تغیر:

تغیر از غرر گرفته شده به معنای فریب و خدعه می باشد.

چنانچه اللهاله (جل جلاله) می فرماید:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرُّكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغُرُّكُم بِاللَّهِ الْغُرُورُ^{۲۲}

ترجمه: ای مردم بی گمان وعده الله حق است پس هرگز زندگی دنیا شما را فریب ندهد و هرگز [شیطان] فریبکار شما را در باره الله نفریبید.

عربها می گویند: «غُرٌّ فَلَانًا» یعنی فلائی را خدعه و فریب داد.^{۲۳}

تغیر که از باب تفعیل و متعدی می باشد به معنای فریب دادن - شخص دیگر - است.

ب- انواع تغیر:

تغیر به دو نوع می باشد قولی و فعلی:

۱- تغیر قولی: عبارت از تغیری است که توسط سخن صورت می گیرد. مانند اینکه بایع به مشتری بگوید که ارزش این جنس چنین مقدار است، و یا اینکه بگوید مانند اینرا در شهر یافته نمی توانی، و یا بگوید که فلان کسی به چنین مقدار می خواست ولی من ندادم، در حالیکه همه آن دروغ باشد.

در ماده ۴۶۱مجملة الاحکام تغیر قولی چنین تعریف شده: توصیف

دارایی او را در بر گرفته باشد: هرگاه این شخص چیزی از مال خود را بفروشد یا بخرد اگر چه به غبن یسیر هم باشد دائن حق دارند که این عقد را فسخ نمایند - مگر در صورتی که شخصیکه مال محجور را به غبن یسیر خریده و یا به غبن یسیر بالایش فروخته، غبن را از بین ببرد. - چرا که تصرف شخص مدیون موقوف به اجازه دائن می باشد اگر اجازه دادند نافذ و اگر ندادند باطل می شود.

۲- تصرف شخص مریض به مرض موت: هرگاه این شخص بفروشد و یا بخرد به غبن یسیر، دائن و یا ورثه بعد از وفات این شخص مریض، می توانند این معامله را فسخ نمایند، مگر در صورتی شخصیکه مال را به غبن یسیر خریده و یا به غبن یسیر بالایش فروخته، غبن را از بین ببرد.

۳- وصی چیزی از مال یتیم را و یا مضارب چیزی از مال مضاربه را و یا وکیل در وکالت مطلق نزد امام ابو حنیفه چیزی از مال موکل خود را، به غبن یسیر به کسی بفروشد که شهادت او به نفع وی جایز نباشد مانند پسرش، خانمش، پدرش و امثال آن، در این صورت نیز عقد فسخ می شود. و همچنان اگر صاحب مال مضاربه چیزی از مال مضاربه را به غبن یسیر بخرد.

قاعده عمومی در این مورد اینست: هر کسی که در تصرفش امکان تهمت (اتهام) وجود داشته باشد، آن تصرف نه تحمل غبن فاحش و نه هم تحمل غبن یسیر را دارد.

شرط دوم: عدم آگاهی شخص از غبن:

از جمله شروط خیار غبن اینست که شخص هنگام معامله از غبن آگاهی نداشته باشد، در صورتیکه شخص با وجود آگاهی به غبن هنگام عقد، اقدام به عقد نماید و مورد غبن قرار بگیرد به اتفاق فقهاء برایش خیار غبن نمی باشد؛ یعنی نمی تواند که این عقد را بنا بر دلائل ذیل فسخ نماید:

الف: چرا که در این صورت اصلاً تقصیری از جانب مقابل نبوده و این از جمله تجارت با رضایت همدیگر می باشد.

ب: و این از قبیل خوردن مال مسلمان با رضایت و خوشی او می باشد.

معامله که در آن غبنی باشد که شخص از او آگاهی نداشته باشد، در حقیقت این معامله یا خوشی و رضایت او نمی باشد. ولی اگر از او آگاه باشد و بعداً آنرا انجام بدهد پس با خوشی و رضایت او می باشد.

- بدائع الصنائع، ج: ۲۱، ص: ۹۱۳. ۲۱

- سوره فاطر، آیت: ۵. ۲۲

- معجم اللغة العربية المعاصرة، ج: ۲، ص: ۴۰۶۱. ۲۳

فقهایی که تغییر را شرط خیار غبن می دانند سه حالت را استثناء نموده اند که در آن غبن فاحش بدون تغییر و فریب جانب مقابل نیز موجب فسخ عقد می شود که قرار ذیل است:

۱- غبن فاحش در مال یتیم واقع شود.

۲- در مال وقف واقع شود.

۳- و یا اینکه در بیت المال واقع شود. ۲۷

و قانون مدنی افغانستان نیز این حالات را از شرط تغییر برای فسخ عقد به اساس خیار غبن، استثناء نموده است.

چنانچه در فقه ۳ ماده ۵۷۵ قانون مدنی افغانستان آمده: غبن فاحش در مورد اموال دولت، وقف و مال شخص محجور به هر نحویکه صورت گرفته باشد، موجب فسخ عقد می گردد.

نتیجه گیری:

ربحی که از طریق غبن، حاصل شود، غیر مشروع بوده و برای مسلمان به دست آوردن و استفاده از آن جواز ندارد. غبنی مؤثر در عقد، غبن فاحش می باشد، که عبارت است از قیمتی که در قیمت گذاری هیچ یک از قیمت گذاران داخل نبوده و در بین عوضین چنان تفاوتی باشد که در عرف؛ فریب، ظلم و تعدی پنداشته شود.

غبن در معاملات یک شی مذموم بوده و اسلام خواهان محو آن در معاملات می باشد، به همین جهت است که در شریعت اسلامی برای محو آن روش های وقایوی و هم علاجی وجود دارد.

در صورت وقوع غبن در معامله و فراهم شدن شروط تحقق خیار غبن، شخصی که مورد غبن قرار گرفته می تواند معامله را تأیید و یا فسخ نماید.

هرگاه شخصی بنابر عذری نخواهد ضرر وارده را از خود دفع نماید، و یا اینکه نتواند آنرا ثابت نماید، معامله در جانب کسی که سبب غبن و خیانت شده از هر نوع حرمت میرا و منزه نمی باشد بلکه کدام ربحی که از این طریق برای شخص حاصل شده غیر مشروع می باشد.

والله أعلم

مبیعه (جنس) به مشتری بر خلاف صفت حقیقی و واقعی آن. ۲۴

اگر چه در مجله الاحکام به فرق بین تغییر قولی و فعلی اشاره نشده و این نیز تذکر داده نشده که این تعریف تغییر قولی می باشد ولی با توجه به ماهیت و حقیقت این تعریف، دیده می شود که تعریف تغییر قولی است.

اعلانات تجارتي که خلاف واقعیت و حقیقت، جنس را تعریف و توصیف نماید و این باعث شود که مردم آن را با کیفیت و اعلی دانسته بخرند، از جمله تغییر قولی محسوب می شود.

۲- تغییر فعلی: تغییر وصف در مبیعه (جنس) طوریکه مشتری از حالت واقعی و حقیقی آن بهتر و خوبتر فکر کند. مثلاً جنسی را که به فروش گذاشته همان مقدار اعلی آنرا در قسمت بالای جنس یعنی در معرض دید مشتری و مقدار ادنی آنرا در قسمت پایین جنس یعنی از دید مشتری پنهان، قرار داده شود تا خریدار همه جنس را اعلی فکر کند. ۲۵

اعلانات تجارتي که با استفاده از رسانه های تصویری صورت می گیرد، هرگاه چیزی بر خلاف حقیقت و واقعیت آن به مردم نشان داده شود، و این باعث شود که مردم آن را بخرند و یا استفاده نمایند بعداً برایشان معلوم شود که این جنس خلاف آنچه بوده که آنها در اعلانات دیده بودند، این نیز از جمله تغییر فعلی محسوب می شود.

و همچنان هرگاه بالای جنس مارک (نشان و علامه) کمپنی یا کشوری که اکثراً جنس های با کیفیت و خوب تولید می کند، زده شود و مشتری به فکر این که این جنس از فلان کمپنی و یا کشور می باشد بخرد، در حالیکه از آن کمپنی و یا کشور نباشد، بلکه از کشور و یا کمپنی باشد که معمولاً جنس های خوب و با کیفیت تولید نمی کند؛ این نیز از جمله تغییر فعلی می باشد. و گاهی ممکن تغییر قولی و فعلی هر دو با هم یکجا واقع شوند.

در صورت تغییر و فریب جانب مقابل، به اتفاق فقهاء برای شخصی که مورد غبن قرار گرفته خیار فسخ و تأیید عقد، هر دو ثابت می شود. ۲۶

ولی در مورد اینکه آیا بدون تغییر و فریب جانب مقابل هم، شخصی که مورد غبن فاحش قرار گرفته می تواند خواهان فسخ عقد شود و عقد را فسخ نماید و یا خیر، در این مورد فقهاء اختلاف دارند.

۲۴ - مجلة الأحكام العدلیة، ج: ۱، ص: ۴۳.

۲۵ - الفقه الإسلامي وأدلته، ج: ۵، ص: ۳۰۲.

۲۶ - البحر الرائق، ج: ۳۱، ص: ۴۲۳-۵۲۳. بداية المجتهد، ج: ۲، ص: ۶۳۱. حاشیة الدسوقي، ج: ۴، ص: ۶۸۲-۷۸۲. منح الجلیل، ج: ۵، ص: ۶۱۲-۹۱۲. المهذب في فقه الإمام الشافعي، ج: ۲، ص: ۶۳.

الحاوی الكبير، ج: ۵، ص: ۸۷۷-۱۸۷. المغنی في فقه الإمام أحمد بن حنبل الشیبانی، ج: ۴، ص: ۲۹.

۲۷ - مجلة الأحكام العدلیة، ج: ۱، ص: ۰۷، مادة: ۶۵۳.

فهرست مراجع:

١- القرآن الكريم.

٢- ابن رشد الحفيد، محمد بن أحمد بن محمد بن أحمد بن رشد القرطبي الاندلسي (٥١٤١ق - ٥٩٩١م) بداية المجتهد ونهاية المقتصد. تحقيق: خالد العطار. بيروت- لبنان: دار الفكر.

٣- ابن عابدين، محمد أمين (ب ت) رد المحتار. بيروت - لبنان: دار الفكر.

٤- ابن نجيم المصري الحنفي، زين الدين بن ابراهيم بن محمد (٨١٤١ق- ٧٩٩١م) البحر الرائق شرح كنز الدقائق. بيروت - لبنان: دار الكتب العلمية.

٥- البخاري، أبو عبد الله محمد بن إسماعيل بن إبراهيم بن المغيرة (٢٢٤١ق) صحيح البخاري. تحقيق: محمد زهير بن ناصر الناصر. الناشر: دار طوق النجاة.

٦- البغدادي، أبو الحسن علي بن عمر الدارقطني (٦٨٣١ق- ٦٦٩١م) سنن الدارقطني. تحقيق: السيد عبد الله هاشم يماني المدني. بيروت: دار المعرفة.

٧- البيهقي، أبو بكر أحمد بن الحسين بن علي بن موسى (٤١٤١ق- ٤٩٩١م) سنن الكبرى. تحقيق: محمد عبدالقادر عطا. مكة المكرمة: مكتبة دار الباز.

٨- الجندي، خليل بن إسحاق (٦٢٤١ق- ٥٠٠٢م) مختصر خليل. تحقيق: أحمد جاد. قاهره: دار الحديث.

٩- الحاكم، أبو عبد الله محمد بن عبد الله النيسابوري (١١٤١ق- ١٠٩٩م) المستدرک علی الصحیحین. تحقيق: مصطفى عبد القادر عطا. بيروت: دار الكتب العلمية.

١٠- الدسوقي، شمس الدين محمد عرفه (ب ت) حاشية الدسوقي على الشرح الكبير. الناشر: دار إحياء الكتب العربية.

١١- الرازي، محمد بن أبي بكر بن عبدالقادر (٥١٤١ق- ٥٩١١م) مختار الصحاح. تحقيق: محمود خاطر. بيروت: مكتبة لبنان ناشرون.

٢١- الزحيلي، د. وهبة (ب ت) الفقه الاسلامي و أدلته. سورية- دمشق: دار الفكر.

٣١- الزركلي، خير الدين بن محمود بن محمد بن علي بن فارس (٢٠٠٢م) الأعلام للزركلي. الناشر: دار العلم للملايين.

٤١- الزيلعي، جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن محمد (٨١٤١ق - ٧٩٩١م) نصب الراية لأحاديث الهداية. تحقيق: محمد عوامة. بيروت- لبنان: مؤسسة الريان للطباعة والنشر.

٥١- السرخسي، شمس الدين أبو بكر محمد بن احمد بن أبي سهل (١٢٤١ق- ١٠٠٢م) المبسوط للسرخسي. تحقيق: خليل محي الدين الميس. بيروت- لبنان: دار الفكر.

٦١- الشيرازي، ابو إسحاق إبراهيم بن علي بن يوسف (٩٧٣١ق) المهذب في فقه الإمام الشافعي. بيروت: دار المعرفة.

- ٧١- عليش، محمد (٩٠٤١ق - ٩٨٩١م) منح الجليل على مختصر سيد خليل. بيروت: دار الفكر.
- ٨١- عمر، د أحمد مختار عبد الحميد (٩٢٤١ق - ٨٠٠٢م) معجم اللغة العربية المعاصرة. الناشر: عالم الكتب.
- ٩١- الفيومي، أحمد بن محمد بن علي المقري الفيومي (ب ت) المصباح المنير في غريب الشرح الكبير للرافعي. بيروت: المكتبة العلمية.
- ١٠٢- القزويني، أبو عبدالله محمد بن يزيد (ب ت) سنن ابن ماجه. تحقيق: محمد فؤاد عبد الباقي. بيروت: دار الفكر.
- ١٢- قلججي، محمد (٨٠٤١ق - ٨٨٩١م) معجم لغة الفقهاء. بيروت- لبنان: دار الفكر.
- ٢٢- الكاساني، علاء الدين أبو بكر بن مسعود (٦٤١ق - ٦٨٩١م) بدائع الصنائع في ترتيب الشرائع. بيروت - لبنان: دار الكتب العلمية.
- ٣٢- لجنة مكونة من عدة علماء وفقهاء في الخلافة العثمانية (ب ت) مجلة الأحكام العدلية. كراتشي - باكستان: كارخانه تجارت كتب، آرام باغ.
- ٤٢- الماوردي، ابو الحسن (ب ت) الحاوي الكبير. بيروت: دار الفكر.
- ٥٢- مجموعة من المؤلفين (٧٠٠٢م) الموسوعة الفقهية الكويتية. الكويت: وزارة الأوقاف والشئون الإسلامية.
- ٦٢- المرادوي، علي بن سليمان (ب ت) الإنصاف في معرفة الراجح من الخلاف على مذهب الإمام أحمد بن حنبل. تحقيق: محمد حامد الفقي. بيروت: دار إحياء التراث العربي.
- ٧٢- المقدسي، أبو محمد، عبد الله بن أحمد بن قدامة (٥٠٤١ق) المغني في فقه الإمام أحمد بن حنبل الشيباني. بيروت: دار الفكر.
- ٨٢- المناوي، محمد عبد الرؤوف (١٠٤١ق) التوقيف على مهمات التعاريف. تحقيق: د. محمد رضوان الداية. بيروت - دمشق: دار الفكر المعاصر.
- ٩٢- النجاري، محمود بن أحمد بن الصدر الشهيد برهان الدين مازه (ب ت) الميخبط البرهاني. بيروت: دار إحياء التراث العربي.
- ١٠٣- النيسابوري، أبو الحسين مسلم بن الحجاج بن مسلم القشيري (ب ت) صحيح مسلم. بيروت: دار الجيل.
- ١٣- وزارت عدليه (٥٥٣١ش) «قانون مدني افغانستان» جريدة رسمي. شماره ٣٥٣.

Kanûnî Sultan Süleyman Döneminde
Kudüs'te
Yapılan Osmanlı Eserleri

Ramz B. R. ABUSALAMED
İstanbul Üniversitesi, Özel Doktora Öğrencisi

Islâmiyet başta olmak üzere üç semavî din için özel yere sahip olan Osmanlı ismiyle Kudüs-i Şerîf şehri, tarih boyunca birçok farklı imparatorluğun yönetimi altında bulunmuştur. İslâm yönetimi boyunca önce Emevî, Abbasî, Fâtımî, Eyyübî, Memluk ve daha sonra Osmanlı hakimiyet dönemi, şehrin tarihini yapılandıran en önemli dönemler olarak kabul edilebilir. Kudüs'teki Osmanlı hakimiyeti, 1616 yılında Mercidabık savaşından sonra Yavuz Sultan Selim'in Filistin'e girmesiyle başlamış ve 1916 yılına kadar devam etmiştir.

Osmanlı eserleri, Kudüs'teki tarihi eserlerin yaklaşık %70'ini oluşturmaktadır. Bu eserler sayesinde bugün Kudüs'ün sokaklarında, mahallelerinde, çarşılarında yürüyen kişinin Kudüs'teki Osmanlı medeniyeti hissedebileceği kadar derindir.

1520 tarihinde tahta geçen Kanuni Sultan Süleyman'ın hakimiyeti 1566 tarihine kadar devam etmiştir.¹ Bu süre içerisinde yapılan esaslı onarım ve mimarî çalışmalar, Kudüs şehrinin kutsal bölgelerinde, binalarında oldukça belirgin bir etkiye sahiptir.² Kanuni Sultan Süleyman döneminde yapılan

Kudüs Çevresindeki Surlar

imar çalışmaları hakkında detaylı bir yazı yazılması oldukça hacimli olacağı için bu makalede Kudüs'te Padişah'ın bıraktığı en önemli izlere ışık tutulmaya çalışılacaktır.

1. Kent Çevresindeki Surlar

Kudüs'ün çevresindeki surların tarihi bir kısmı Yebüsi, Kenani bir kısmı da Bizans dönemlerinden kalmıştır.³ Eyyubiler ile Haçlılar arasında gerçekleşen Hittin Muharebesi'nde surun büyük kısmı yıkılmıştır. Ardından 300 yıl boyunca tamir edilmemiştir.⁴ Kanuni Sultan Süleyman döneminde şehrin mukaddes yerlerini muhafaza etmek ve şehri istilacılardan korumak amacıyla, en önde gelen Osmanlı mimarları görevlendirilerek surun yeniden inşa edilmesi emredilmiştir.⁵ Çalışmalar 5 yıl devam etmiş olup

1537 yılında tamamlanmıştır.⁶ Surun toplam uzunluğu 4000 metre, yüksekliği de 12 metre civarındadır.⁷

Kudüs surlarında 7 kapı bulunmaktadır: Kuzeyde Amud, Sahire ve Cedid kapısı, güneyde Hz. Davut ve Megaribe kapısı, doğuda Esbat kapısı ve batı tarafında ise Halil kapısı vardır.⁸ Kapıların çoğunun restorasyonu Kanuni Sultan Süleyman döneminde 1536-1540 yıllarında yapılmıştır.⁹ Kudüs'ün ana kapısı, kapıların en meşhuru ve büyüğü Amut kapısıdır.¹⁰ Bu kapı Kanuni Sultan Süleyman döneminde 1537 yılında yeniden inşa edilmiş olup dikkat çekici bir gelişmeye tanık olmuştur. Bugün Amut kapısı orijinal Osmanlı formuna oldukça yakındır.¹¹ Hz. Davut kapısı da 7,5 metre yüksekte otantik Osmanlı tarzıyla inşa edilmiştir. Kapının

1 Jaburi, Ahmad Hasan, Osmanlı döneminde Kudüs, 1516-1640, 1. Baskı al-Hamed Yayınevi, Amman, 2010, s. 49.

2 Kudüs'te Bulunan Tarihi Osmanlı Eserler, Mirasımız Derneği, İstanbul s. 3-4, www.mirasimiz.org.tr erişim tarihi 28.4.2023.

3 Köse, Feyza Betül, Osmanlı Dönemi Kudüs'ünde Mimari Çalışmaları, KSÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi, 29 (2017), s. 29.

4 Jaburi, a.g.e., s. 343.

5 Kudüs Açık Üniversitesi, Kudüs Tarihi, Açık Eğitim Merkezi. Hasanoğlu, Eldar vd., Huzuru Bekleyen Şehir: Kudüs, İlim Yayma Vakfı Yayınları, İstanbul, 2021, s. 122.

6 Köse, a.g.e., s. 29. Jaburi, a.g.e., s. 343.

7 Kudüs'te Bulunan Tarihi Osmanlı Eserler, a.g.e. s. 5.

8 Vezira, Yahya, Kudüs-i Şerif Şehrinin Kentsel Gelişimi ve Mimari Mirası, al-thakafiye Yayınevi, mısır, 2004, s. 113.

9 Jaburi, a.g.e., s. 348. Vezira, a.g.e., s. 118-123.

10 Bu kapı Şam ve al-Nasr isimleriyle de bilinmektedir. Vezira, a.g.e., s. 113.

11 Jaburi, a.g.e., s. 347.

Amud Kapısı

üst kısmında yaptırmanın kimliğini ve yapım yılını teyit eden kitabe (bu mübarek surun inşa edilmesini 947 tarihinde Sultan Salim Hanın oğlu Mevlâna Sultan Süleyman emretmiştir) mevcuttur. Bu kapının orijinal görüntüsü İsrail işgali neticesinde bomba ve mermilerden ötürü bozulmuştur.¹²

Belirtmek gerekir ki, Kanuni Sultan Süleyman Kudüs surunu ve kapılarını yeniden inşa ederken Levant'a, Hicaz'a, Irak'a ve Mısır'a dönük yapmaya çalışmıştır. Bu şekilde Padişah'ın Kudüs şehrini bir buluşma yeri yapmaya çalıştığı ve istisnasız her yönden İslâm ümmetini içine almaya hazırladığı düşünülmektedir.

2. Kale Kulesi (Kudüs Kalesi)

Kale Kulesi Kudüs surunun batı kısmında, Halil kapısının yanında

bulunmaktadır. Bu kale Memluk döneminden uzanan bir eserdir. Osmanlı döneminde askerî kışla olarak kullanılmıştır. 1531 yılında Kanuni Sultan Süleyman kaleyi restore ettirmiş ve kalenin içindeki mescide bir minareyi ilave ettirmiştir.¹³ Minare ilave ettirmekteki ana amacı ise şehirde İslâm dininin egemenliğinin bir dönüm noktasını oluşturarak Kudüs şehrinin Müslümanlara ait olduğuna dair belirgin bir işaret bırakmayı istediği düşünülmektedir. 1976 tarihinden sonra Kudüs kalesi İsrail işgalci güçler tarafından polis merkezine sonra müzeye dönüştürülüp Davut Kale Müzesi olarak isimlendirilmiştir.¹⁴

3. Kubbetü's-Sahra Restorasyonu

Kubbetü's-Sahra mescidi, Emevî Halifesi Abdülmelik'in emriyle

691-692 yılında inşa edilmiştir. Kanuni Sultan Süleyman döneminde mescidin onarımı yapılmış olup Osmanlı nişanesi eklenmiştir. Yaklaşık 10 yıl süren onarım işlerinde padişah, Mimar Sinan'ı Kudüs'e göndermiş, Mısır, Şam ve Halep'ten mimar, usta ve nakkaşlar getirtirmiştir.¹⁵

Başlangıçta Kubbetü's-Sahra yeşil ve sarı mozaiklerle çevriliydi. Osmanlı döneminde mozaik sürekli tamirlere ihtiyaç duyduğu için kaldırılmış, yerine çini levhalar konulmuştur.¹⁶ Çini levhalarda yeşil ve sarının yanında mavi renk eklenmiştir. Kubbetü's-Sahra mescidini kaplayan mavi renkli çini camiye özel bir estetik kazandırmıştır. Çinilerin üzerinde çevrili bir şekilde Ahmed Karahisari hattıyla Yasin suresi ve her köşesinde "Selamun kavlen min Rabbin Rahim" ayeti yazılmıştır.¹⁷ Aynı zamanda mescide rengârenk cam pencereler eklenmiş ve kubbe kurşunla kaplanmıştır.¹⁸

4. Haseki Sultan Tekkesi (al-İmara l-Amira)

Haseki Sultan Tekkesi, Kudüs'ün eski beldesinde Mescidi Aksa'dan 150 metre uzaktır. Şam ülkelerinde en önemli Osmanlı eserlerinin birisi, Filistin'de en büyük hayır kurumu¹⁹ ve Kudüs'ün en büyük tekkesidir.²⁰ Bu tekke 1552-1556 Şam'dan götürülen ustalar ve mimarlar sayesinde inşa edilmiştir.²¹

12 Jaburi, a.g.e., s. 343-344. Vezira, a.g.e., s. 114.

13 Jaburi, a.g.e., s. 355.

14 Kudüs'te Bulunan Tarihi Osmanlı Eserler, a.g.e., s. 6.

15 Köse, a.g.e., s. 34.

16 Hasanoglu vd., a.g.e., s. 122.

17 Köse, a.g.e., s. 34-35.

18 www.aljazeera.net

19 al-Natşeh, Yusuf Said, Haseki Sultan Mimari Yapı İle Anlarım, Filistin Çalışmaları Dergisi, cilt 14, No: 55, 2003, S. 2-3. Kudüs Açık Üniversitesi, a.g.e.

20 Hasanoglu vd., a.g.e., s. 122.

21 Katnani, Abeer, Osmanlı Döneminde Vakıf Kurumları (Kudüs'te al-imara al-Amira ve Sosyal Hayata Etkisi), Bayt al-Makdis Çalışmaları Dergisi, 17 (1), 2017, s. 83

Batı ismiyle “Roxelane”, neşeli kişi anlamına gelen Osmanlıların verdikleri isim ise “Khurem”, Sultan Süleyman eşi (Khuremi) ilk çocuğunu doğurduğunda sultanın sevgilisi anlamına gelen “Haseki Sultan” ismini vermiştir.²² Tekke kelimesi ise Türkçede mutasavvıfların ikamet ettiği yer anlamına gelmektedir. Filistin’de ise yemeğin ücretsiz olarak sunulduğu yer anlamıyla kullanılmaktadır.²³ Haseki Sultan Tekkesi, Kanuni Sultan Süleyman’ın eşi Haseki Sultan tarafından fakirlere, Kudüs’teki ve Kudüs’e gelen misafirlere hizmet, barınma ve yemek sunmak amacıyla yaptırılmıştır. Tekkede mescit, abdesthane, mutfak, fırın, yemekhane, depo, han ve Şeyh Sadeddin er-Rassafa’ya ait olduğu iddia edilen bir kabir bulunmaktadır.²⁴ Haseki Sultan Tekkesi şimdiki kadar hizmet vermeye devam etmiş olup Kudüs’ün en iyi sosyal kurumlarından bir tanesi sayılmaktadır.

5. Sebiller

Kudüs’ün su kaynaklarından yoksunluğu Kanuni Sultan Süleyman’ın dikkatini çekmiştir. Problemi çözmek amacıyla Kudüs şehrinin yaklaşık 20 km. uzak Beytülahim şehrinin güneyinde 3 gölet yaptırmıştır.²⁵ Göletlerden

Harem-i Şerif bölgesinde Kasım Paşa Sebili

Kudüs şehrine su ulaştırmak amacıyla gereken tesisatları yaptırmıştır ve göletlere bağlı olarak Kudüs’te su sebilleri inşa etmiştir.²⁶ Kanuni Sultan Süleyman döneminde 1526-1527 yılında Kasım Paşa Sebili, 1536-1537 yılında Sultan Bereketi, Vadi Yolu, el-Atem, Süleyman Yolu, Silsile Kapı ve al-Nather Kapısı Sebilleri yaptırmıştır.²⁷

Harem-i şerif içerisinde Osmanlı dönemine ait iki sebil yer almaktadır. Birincisi Süleyman Yolu Sebili’dir. Tam olarak Harem-i Şerif’in kuzeyinde Süleyman Yolu’nun arka tarafında bulunmaktadır.²⁸ Güzel bir çeşme şeklinde olan bu sebil abdest almaya tahsis edilmiştir.²⁹ İkincisi ise Kasım Paşa Sebili’dir ki bu sebil Mahkeme Kapısı Sebili olarak da isimlendirilmektedir. Bu sebil Silsile Kapısı’ndan yaklaşık on metre uzaklıktadır. Batı duvarında yazılan yazıya

göre Kanuni Sultan Süleyman döneminde özellikle 1526-1927 tarihinde Kudüs Valisi Kasım Paşa tarafından yaptırılmıştır. Bu sebil sekizgen bir taş yapıdan oluşmaktadır. Her birinin altında bir su musluğu ve her musluğun önünde abdest alanlar için taştan bir oturma yeri bulunmaktadır.³⁰

6. Kurşunlu Mescidi (Mescidi Rasasi)

Eskiden Kurşunlu Medresesi olarak adlandırılmıştır. 1540 yılında Kanuni Sultan Süleyman döneminde Bayram Javiş tarafından yaptırılmıştır. Kurşunlu Mescidi olarak adlandırılması mescidin bina tekniklerinden gelmektedir. Kurşun dökülerek taşın üstüne taş yerleştirilmiştir. Bu teknik ile mescidin bütün cepheleri inşa edilmiştir.³¹

Kudüs’teki Osmanlı eserleri dahil olmak üzere bütün tarihi anıtlar

22 Katnani, a.g.e., s. 82.

23 Katnani, a.g.e., s. 86.

24 Köse, a.g.e., s. 39-40.

25 İsrail, Filistin’i işgal ettikten sonra Süleyman göletlerinin kontrolünü ele alıp alanı gürültülü Yahudi kutlamaları düzenlemek için tahsis etmiştir.

26 Hasanoğlu vd., a.g.e., s. 122.

27 Jaburi, a.g.e., s. 356-357.

28 Köse, a.g.e., s. 42-43.

29 Jaburi, a.g.e., s. 358

30 Köse, a.g.e., s. 42. Jaburi, a.g.e., s. 356. Vezira, a.g.e., s. 273.

31 Vezira, a.g.e., s. 191.

komplexlerin oyunlarından kurtulamamıştır. Filistin’de 1948’den beri şimdiye kadar devam eden İsrail işgali ve ona bağlı ardışık saldırılar Kudüs’teki eserlerin bir kısmını tahribe maruz bırakmıştır. Bu kadarı da yetmemiş olacak ki, sokakların, mahallelerin, kapıların ve binaların Arapça ve Osmanlı Türkçesi isimlerini Yahudi isimleriyle değiştirilerek şehrin Osmanlı tarihi ve kimliği tahrif edilmeye çalışılmaktadır.³²

32 Kudüs’te Bulunan Tarihi Osmanlı Eserleri, a.g.e., s. 15.

Kudüs’te Osmanlı Devleti etkisi sadece mimari eserler ve binalara dayanmamaktadır. Aynı zamanda bu Kudüs’ün ruhuna ve kimliğini de uzanmış bir etkidir. Bu mirasa sahip çıkıp onu korumak amacıyla her türlü bilinçlendirme çalışması yapılmaya devam edilmelidir.

KAYNAKÇA

Al-Natseh, Yusuf Said. Haseki Sultan Mimari Yapı İle Anlarım, *Filistin Çalışmaları Dergisi* cilt 14, No: 55, (2003).

Jaburi, Ahmad Hasan. *Osmanlı Döneminde Kudüs, 1516-1640*, 1. Baskı al-Hamed yayınevi, Amman, 2010.

Hasanoğlu, Eldar vd. *Huzuru Bekleyen Şehir: Kudüs*, İlim Yayma Vakfı Yayınları, İstanbul, 2021.

Katnani, Abeer. Osmanlı Döneminde Vakıf Kurumları (Kudüs’te Al-imara al-Amira ve sosyal hayata etkisi), *Bayt al-Makdis Çalışmaları Dergisi*, 17 (1), (2017).

Köse, Feyza Betül. Osmanlı Dönemi Kudüs’ünde Mimari Çalışmaları, *KSÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 29, (2017).

Kudüs Açık üniversitesi, Kudüs Tarihi, Açık eğitim merkezi. <https://dspace.qou.edu/contents/0104/unit5/index.html>

Kudüs’te Bulunan Tarihi Osmanlı Eserler, mirasımız derneği, İstanbul. www.mirasimiz.org.tr

Vezira, Yahya. *Kudüs-i Şerif Şehrinin Kentsel Gelişimi ve Mimari Mirası*, al-Thakafiye Yayınevi, Mısır, 2004.

Kudüs’te Osmanlı eserler, bilgisel film, www.aljazeera.net, <https://www.youtube.com/watch?v=YZI5-ovzcQg&t=2091s>

Euthyphron Dialogue; Is a Kind of Gift of Humanitas Divinitas?

Abdulsamet ŞENTÜRK
Istanbul University, Philosophy,
Religious Studies, Philosophy of
Religion Master Student

Content

Exploring human knowledge and understanding concerning morality forms a critical area of inquiry within philosophical discourse. At some point, every individual experiences situations that provoke a reevaluation of their misconceptions, engendering an understanding that what they perceive as 'knowledge' may merely be subjective 'opinion.' This cognitive transformation can be applied to morality and the search for absolute truths. The issue at hand, thus, is whether we, as individuals, can claim possession of absolute truths in moral matters or if our 'knowledge' consists of subjective opinions.

For individuals who engage less frequently with the proverbial information highway, it may be possible to answer this question or construct some judgments concerning morality. However, for philosophers, who are often conceptualized as the 'subjects of the absolute,' engaging with this

question becomes unavoidable. The philosophy of morality, particularly concerning religion and justice, is profoundly important in understanding these nuances. This intersection between moral philosophy and the philosophy of religion is exemplified in the dialogue between Socrates and Euthyphro, and it is through this lens that these complex topics will be examined.

The study will examine the dialogue's characteristics and consequential impact on our interpretative approach. Subsequently, we will delve into the arguments of Socrates and Euthyphro, providing analysis and evaluation of their philosophical contentions. By undertaking this structured approach, we aim to offer a comprehensive exploration of the correlation between individual perception and moral absolutism, effectively illuminating the complex terrain of moral philosophy within the broader field of philosophical inquiry

Introduction

The endeavor to understand the 'meaning' of distinct

entities such as the Euthyphron Dialogue, the Kaaba, the statue of Marcus Aurelius in the square of Campidoglio, Kandinsky's Composition VI, or even a portion of Beef Wellington, poses a complex challenge. More precisely, where does this 'meaning' lie? Could it potentially rest within the librarian who shelves the dialogue, the artist who captures the Kaaba on canvas, the caretaker who meticulously maintains the statue, the painter who prepares the wall for Kandinsky's masterpiece, or even the beggar who savors the Beef Wellington in Bristol, funded by his efforts in Cardiff? This conundrum plunges us into whether meaning holds a temporal and intersubjective expansion.

Interestingly, one would expect to confront such quandaries in the preface of a literary work steeped in the fiction genre. However, philosophical texts, themselves products of fiction or bearing fictional logic, are no strangers to these questions. A good question would be about the characters between whom Plato masterfully constructs his dialogues and the debates they engage in.

A profound interpretation of Plato's Euthyphro Dialogue can reveal an inquiry about the wellspring of morality and its interplay with religiosity. Embodying a significant cleric, Euthyphro endeavors to elucidate morality, repeatedly drawing on the concept of divinitas. This interrelation between religiosity and divinity will be interpreted through the Latin paradigms of "Humanitas" and "Divinitas."

Humanitas does not merely signify the humane or existential aspects of subjects. Instead, it is a nuanced concept delineating sections where religion, value, morality, history, culture, language, and art germinate alongside humans. Divinitas, in contrast, denotes Gods and divine beings, encapsulating all things divine.¹ The debate then revolves around whether humanitas can be considered a gift from divinitas.² This question primarily probes whether the origin of morality and interlinked elements like culture, history, and art can be attributed to divine intervention.³

1 Carl Bezold, *Semitistische Studien Glossarium Latino-Arabicum* (Berlin: Emil Felber, 1900); Richard A Bauman, *Human Rights in Ancient Rome* (London: Routledge, 2003).

2 Francis Edward Jackson Valpy, *An Etymological Dictionary of the Latin Language* (London: Printed By A. J. Valpy, 1828).

3 The reason for choosing "Humanitas" as a concept in this article is; It is meant to point out the emphasis that morality cannot be separated from values, culture, tradition, language and art. The title was inspired by the following article by Nedelisky, bkz. Paul Nedelisky, *Realizm*, "Realite: Bir Müşterinin Rehberi", çev. Abdulsamet Şentürk, *Din ve Felsefe Araştırmaları Dergisi* 5/9 (2022).

In light of the above, this article aims to hypothetically and speculatively analyze the general characteristics of dialogic texts. Concurrently, it strives to extract and critically assess the arguments propounded within these dialogues, adding another layer to our comprehension of these philosophical exchanges.

Characteristics of "Dialogue" and Deconstruction of Dialogue

Plato's texts, laden with elements capable of forming a play scenario, engage the reader with a unique construction in the form of dialogues.⁴ This observation lays the foundation for comprehending the texts through a lens of fiction, like the Euthyphro dialogue, which is perceived as unfolding on a theatrical stage. However, this perspective necessitates a departure from a purely dialogical interpretation; the text is ultimately a construction by an agent, authorial or otherwise, influenced by various epistemic parameters.

Such an understanding transcends the simplicity of direct narration; it mirrors the complexity of deciphering the meaning within architecture, sculpture, or painting. Here, we can apply this model of understanding to a host of historical "objects" where the author's presence is indirect or implicit.⁵

4 Arthur C. Danto, "İnanç, Dil ve Dini Tecrübe Üzerine Bir Diyalog", ed. Sidney Hook, çev. Abdulsamet Şentürk, *Din ve Felsefe Araştırmaları Dergisi* 5/2 (2022), 239-252.

5 Jacques Derrida, *Gramatoloji* (İstanbul: Bilgesu Yayıncılık, 2011).

Platonic dialogues distinguish themselves with an indirect message transmission method, eschewing a straightforward, vertical, or monological approach. Instead, the text encapsulates its message through the interactions of characters, events, and places, intersecting with the author's intentions and temporal context. These arguments in the dialogue are not merely lined up for examination;⁶ instead, they are enmeshed within a tapestry of life experiences⁷ - through manifestations of emotions, moral judgments, sudden encounters, and even negative traits such as selfishness.⁸ As such, the reader is invited to unravel the message within this dialogic writing style, suggesting that understanding is an ongoing, unbounded process.

Further underlining this theme of dialogic texts like the Euthyphro Dialogue is the presence of mimetic elements within the speech. Thus, The understanding subject is faced not with an analytical text where the author is an authoritative figure but with a dynamic scene that prompts action and engagement.⁹ This invites a shared intellectual

endeavor marked by gaps that stimulate reflective thinking rather than merely obeying instructions.¹⁰

Consider Plato's questioning style as evidence; he prompts his characters with propositions laden with mimetic actions and words, such as "Is something good or not because it is a requirement of divine command or because of its nature?"¹¹ This approach encourages critical reflection, opening a space for thought rather than merely presenting propositions or judgments.¹²

Regardless of their stylistic construction - whether prose, propositional, or dialogic - philosophical texts such as Plato's dialogues are fundamentally narratives with a philosophical essence. Far from merely expanding historical knowledge as in biographical narratives, these texts present a layered comprehension that simultaneously reveals and conceals, drawing the reader towards certain insights while obscuring others.

This characteristic underscores the relative and partial nature of understanding. When the light of understanding is focused on a particular point in a philosophical text, other areas inevitably dim, mirroring the limitation of human comprehension. Thus, it becomes apparent that philosophical texts, despite seemingly innocent facades, contain complexity and subtlety that necessitate a thoughtful and engaged approach to their interpretation.

Whether a philosophical text is constructed in the form of a poem, propositional or dialogue, Caesar or Omar b. It is different from a narrative that only expands our historical knowledge, as in the biography of Abdulaziz, or from pure knowledge that contributes to human positive knowledge. It is, after all, a philosophical narrative. Narratives, like discourses, can lead, pull somewhere, show one thing and hide other things.¹³ The latter is similar to the fact that when the light of the lantern is focused on a certain point, even if it is to illuminate a place, the places outside the focal point are

6 The daily equivalent of logical reasoning may be best explained by this ironic video of famous rapper Snoop Dogg: <https://www.youtube.com/watch?v=c6BTooUbbTM>

7 Robert Burton, *The Anatomy of Melancholy* (Philadelphia: E. Clacton & Company, 1923). "We are subject to flaws, unhappiness, interruptions, swings, volatility, and ups and downs, and uncertainty and vulnerability, as well as the ebb and flow of everything we trust. Those who do not know this and cannot resist this reality cannot keep up with living in this world."

8 This is much closer to the spelling of existential philosophy. See for a detailed example; Mahmud Derviş, "الغرد الأعجب", *Nadwah* (12 Ocak 2016).

9 Hans George Gadamer, *el-Hakikat ve'l-menhec*, çev. Nazım Hasan - Salih Ali Hakim (Mısır: Dârul-evyâ, 2007); Hans George Gadamer, *Hakikat ve Yöntem* (İstanbul: Paradigma, 2009).

10 Burhanettin Tatar, *3 Derste Hermenötik* (İstanbul: Vadi Yayınları, 2018).

11 Plato, "Euthyphron", Puplic, *The Project Gutenberg EBook of Euthyphro, by Plato* (2008); *Eflâtûn, El-Muhâverât-u'l-Kâmile* (Beyrut: Al Dar - Al Ahlia Bookstore, 1994).

12 Martin Heidegger, Heidegger Özel Sayı, "Platon'un Hakikat Doktrinini", çev. Zeynep Berke Çetin, *Kutadgubilig Felsefe-Bilim Araştırmaları* 1/30 (Haziran 2016), 27.

13 Ludwig Wittgenstein, *Felsefi Soruşturmalar*, çev. Deniz Kani (İstanbul: Küyerel Yayınları, 1998); Ludwig Wittgenstein, *Felsefi Soruşturmalar*, çev. Haluk Barışcan (İstanbul: Metis Yayınları, 2014).

less bright. In this respect, it can be said that every understanding experience is partial and relative and contains elements such as intentionality and intentionality. Every understanding event does not require the epistemic subject to focus on the knowledge object as 'knowledge'. When it comes to knowing, the epistemic subject is compelled to rationally bracket what he has made the subject of. Understanding, on the other hand, requires experiencing that object, not just encompassing it.¹⁴ Whether it is an object of knowledge that is surrounded on all sides, or an object that is a figure of the event of experience, it becomes the referrer the moment it turns into discourse. Therefore, philosophical texts such as any dialogue or discourse may not be as innocent as it seems.

About Euthyphro

First of all, the analysis of the Euthyphro dialogue and the other dialogues it is connected with force us to think about the nature of language. Here, it can be seen that phenomenologists, Heidegger and Gadamer's claim that language is an ontological ground as well as epistemic use can be seen to be confirmed.¹⁵ Because in Euthyphro, language enables to talk about the future, the court, which has not yet happened but has the possibility of realization. In Apology there is a talk about the moment of the court, that is, the present, and in the Crito there is a talk about the post-court, that is, the past. The Phaedo differs temporally from other dialogues.

In the Phaedo, there is talk of exiting the cycle of the past, present and future, arriving at alethia, in other words, a non-categorical time.¹⁶ It all happens in the now, which can never be captured by reference to the author's writing moment and the reader's reading moment. As it is seen, language is not only a tool for the service of human beings, but also a transcendental ground in which the past-future

and the present make a real dialogue or a living conversation.

To sum it up, the Euthyphro dialogue is the first piece of the puzzle. It is the first dialogue in which Plato turns Socrates into a narrative.¹⁷ The vast majority of researchers think that the following four dialogues, in order, complement each other: "Euthyphron, Apology, Crito and Phaidon". Euthyphron is one of Athens' top religious leaders. In this dialogue, the trial of Socrates has not yet taken place, but the future and possible court is discussed. While the moment of the court is exhibited in Apology, the events that happened after the court are told in the Crito. The Phaedo differs from these texts in that it talks about the soul. Because the court took place, the death of Socrates was decided. Now the final question has to be asked: "And will Socrates perish with death? What is soul? Is the soul immortal? These questions are discussed in the Phaedo."¹⁸

Let's explain the meaning of the text well and describe it. The Euthyphro dialogue is the opening act in a series of dramatic narratives masterfully crafted by Plato, where Socrates is the principal character. According to most scholars, this narrative serves as a prelude to a sequence of dialogues often studied in conjunction, namely: "Euthyphro, Apology, Crito, and Phaedo." In these works, Socrates interacts with figures from Athenian society, each providing a distinct backdrop for exploring various philosophical questions. In the Euthyphro dialogue, which precedes Socrates' trial, the prominent Athenian religious leader Euthyphro is the main interlocutor. Subsequently, the Apology captures the courtroom drama of Socrates' trial, followed by Crito, which chronicles events post-trial. However, in the Phaedo, the narrative takes a different turn, discussing the nature and potential immortality of the soul—a pertinent topic

14 Paul Ricoeur, *Yorum Teorisi Söylem ve Artı Anlam*, çev. Gökhan Yavuz Demir (İstanbul: Pinhan Yayınları, 2019).

15 Gadamer, el-Hakikat ve'l-menhec; Martin Heidegger, *Varlık ve Zaman* (İstanbul: Agora Kitaplığı, 2011).

16 Gilles Deleuze, *Anlamın Mantığı Üzerine*, çev. Hakan Yücefer (İstanbul: Norgunk Yayıncılık, 2015).

17 Platon, *Euthyphron (Dindarlık Üzerine)*, çev. Güvenç Sar (İstanbul: Kabalıcı Yayınları, 2011).

18 William Altson, "What Euthyphro Should Have Said", *Philosophy of Religion: A Reader and Guide*, ed. William Laine Craig. (New Brunswick: Rutgers University Press, 2002).

considering Socrates's legal verdict and impending death (Euthyphro, Apology, Crito, and Phaedo).¹⁹

Considered Plato's earliest text, the Euthyphro dialogue addresses an important question: the essence of religion and its relation to morality. The narrative stages a debate on religiosity, the necessity of divinity in human lives, and the benefits of belief in God. Plato uses the instances of Socrates being brought to trial by Meletos and the trial of Euthyphro's father to probe these questions, weaving together narratives to form an engaging dialogue that elucidates these complex topoi.

The scene opens at the courthouse, where Socrates encounters Euthyphro. The latter, a plaintiff and revered public figure, starkly contrasts Socrates, who is accused and disliked by the populace. The narrative is further enriched by Euthyphro's intriguing accusation against his father for unintentional manslaughter. While this incident, especially given that the victim was a slave from society's lowest stratum, suggests a degree of narrative invention, it nonetheless conveys Euthyphro's commitment to justice, regardless of societal standing. Moreover, his decision to prosecute his father, seen as foolish by the Athenian elite, along with the notable case against Socrates by Meletos,

further elucidates the text's fictional intricacies.

To comprehend the dialogues thoroughly, it is crucial to understand the historical context, specifically the societal norms prevailing in Ancient Greece. The ancient Greeks were said to obey the gods primarily to avoid divine wrath, more so than out of gratitude or voluntary devotion. In order to prevent drawing this wrath upon themselves and their community, they would chastise those who disrespected the gods. Consequently, the narrative of Socrates' unorthodox approach to religion leading to a lawsuit is coherent with this societal principle. Even if Meletos were to withdraw his accusations, the social pressure could escalate the case from a personal to a public dispute. The notion, prevalent in antiquity, that aiding a criminal or provoking divine wrath rendered one equally guilty also adds a layer of complexity to these narratives. Euthyphro embodies this philosophy when he states, "The pollution is the same if you knowingly keep company with such a man and do not cleanse yourself and him by bringing him to justice." Such historical information is crucial to understand why both Socrates and Euthyphro, despite their social positions, stand on trial in the court, highlighting the shifting grounds of humanitas debates in society.²⁰

While it is established that no God with anthropomorphic traits physically descended from Mount Olympus to harm Socrates, it is also clear that his conflict was not with religion per se but with the prevailing interpretation of it. However, this begs the question: why was Socrates subjected to a trial and a subsequent penalty? To which Euthyphro explains:

"(Open your eyes, Socrates!) Meletos knows that the public will easily adopt such scribbles. I know this myself. Whenever I say something about religion in the parliament and try to tell them about what this situation about religion will lead to in the future, they make fun of me like I'm crazy!"

ss

In the historical narrative of Athens' religious society, a significant role was played by the notion of the 'other,' necessary for defining the 'us.' A crucial instance of this dynamic is evident in the religious majority's stigmatization of Socrates. Intriguingly, it could be argued that Socrates served as a catalyst for such a collective identity formation. The image of Socrates was utilized to create a concept of the 'other,' essentially allowing the religious majority of Athens to coalesce into an 'us.'²¹ This critical dynamic was further cemented through the accusations

19 Abdurrahman Bedevi, *Al-Aflatuniyya al-muhdatha 'ind al-'Arab* (Kahire: Maktabat al-Nahda al-Misriyya, 1955).

20 Altson, "What Euthyphro Should Have Said".

21 Stone, 1989, p. 23.

of Meletos against Socrates.

Meletos's accusations are twofold. He first alleges that Socrates' 'daimon' is a novel assertion of divinity, challenging the established theocratic order. Simultaneously, Meletos interprets Socrates' public speeches as subversive attempts to 'lead the youth astray,' further exacerbating the tension between the religious majority and Socrates.²²

The discourse becomes even more complicated as Socrates transfers Meletos's allegations to another character, Euthyphro. Responding to these charges, Euthyphro maintains that society is characterized by double standards regarding their understanding of religiosity. For example, he argues, "People believe that Zeus is the best

and fairest of the Gods... But the same people are pouting at me because I'm suing my father"²³. This reveals an intriguing paradox wherein society applies one standard to the gods and an entirely different one to Euthyphro, thereby challenging their understanding of piety.²⁴

While not directly opposing Euthyphro's first claim, Socrates takes considerable interest in his second claim: that society does not understand the true meaning of piety. This accusation resonates with Socrates as it insinuates that Euthyphro possesses superior knowledge or insight about piety compared to the general public.²⁵ The allegation that Euthyphro's lawsuit against his father is religiously justified ignites an intense debate with Socrates.

Thus, the dynamics between Socrates, Meletos, and Euthyphro present an intricate web of religious and philosophical tension within Athenian society. These interactions underscore the concept of 'us' and the 'other,' the societal double standards in religiosity, and the pursuit of understanding the true essence of piety.

Arguments for What Religiosity Is²⁶

- A. Euthyphro argues that it is not unreligious for him to sue his father.
- B. In general, Socrates seeks to understand the core of piety rather than specific examples. (Extrapolating general conclusions from specific, personal examples is a logical mistake.)

22 Morrison, 1994, p. 88.

23 Plato, "Euthyphron" (2008).

24 Richard Joyce, "Theistic Ethics and the Euthyphro Dilemma", *Journal of Religious Ethics* 30/1 (2002), 49-54.

25 West, 1979, p. 48.

26 In Plato's dialogue, Socrates categorizes the things that God and people cannot agree on under three dilemmas: Right-Wrong, Beauty-Ugly, Bad-Good. 45.7e. "Is it not about right and wrong, and noble and disgraceful, and good and bad?..." In my opinion, these three issues may have inspired the main issues of Kant's critical series. Epistemic right-wrong in the Critique of Pure Reason; aesthetically beautiful and ugly, in the Critique of Judgment; ethically bad-Good is explored in the Critique of Practical Reason.

- A. According to Euthyphro, anything is religious if the gods love it; otherwise, it is not.
- B. Socrates reminds us that some Gods oppose others, some approve, and some reject. If this claim is true, some things can be considered religious and irreligious.

(It is against the principle of identity that something is the same and different simultaneously.)

- A. Euthyphro believes that even if it is in line with the religion that every god loves, it is also opposed to the religion that every god dislikes.
- B. According to Socrates, this idea has the following background: Something is not good because it is good. This favor can only be attributed to him by someone else. That is, it is li-informal. Therefore, what is religious is what the gods love. A thing is good if and only if loved and per religion. It is not religious because it is good (religion is the criterion here). Why, then, what the gods love is loved? Gods are loved and good because they love (here is an absolute-universal premise). Thus, it is revealed that the gods love the pious

- A. Another argument of Euthyphro is based on the justice dimension of religiosity. He argues that piety is the dimension of justice and caring for Gods.²⁷ What is fair? Everything religious is just, while everything that is just is not religious. So what is religiosity? It is the aspect of justice taking care of the gods. It is the same care an athlete gives to training, a keeper to a baby, a dairyman to a cow. So religious conformity or piety is an art. What art? The art of

caring for the gods. What is the benefit of paying attention? Caring aims at the affair of the thing that is the subject of care. So it makes it better.

- B. If piety is caring for the Gods, and caring makes the object of care good, does our care make God (better)?
 - A. Euthyphro states that fulfilling the requirements of religion, that is, piety and conformity with religion, is the art of serving the Gods.
 - B. Here, it is the case that someone serves something else and gains a benefit in return. The art that serves the doctor is from health; Art that serves the government benefits from politics.
(In this case, what is the benefit of the gods by using humans as servants?)
- A. Euthyphro argues that piety and sincerity to god are the knowledge of sacrificing, making vows, and knowing how to beg god.
- B. To make a sacrifice is to make an altar to the gods. Prayer is asking them for something. In this case, there is a reciprocal trade-off, a give-and-take agreement. The gods both give and take.
(What they give us is for the benefit of the people they take?)
- A. Euthyphro says that Offerings to the gods are a sign of praise, gratitude, and loyalty. This is what is valuable to them. In this respect, piety is valuable to the Gods
- B. This is not so. Because we have seen that the gods disagree on the value field.

Evaluation and Conclusion

Religiousness, as conceptualized in metaphysical philosophy, is commonly understood as what God says, likes, and attempts to emulate, with specific

²⁷ Also, when we think that religiosity (or philosophy, as Kindi says) is to imitate God: Wouldn't we have to devalue the denial in favor of the believer, the body in favor of the soul, and this world in favor of the next world? However, they have a unity in themselves. The cave is always perceived as something to get rid of. But without the cave, what would contemplation of truth, alethia, or the "idea of good" matter?

manifestations of justice or righteousness. However, it is essential to acknowledge that these interpretations cannot be separated from influences, personal predispositions, emotions, and contexts. This raises a complex question: can these definitions be simultaneously verified or refuted? Further, it introduces a curious Platonarian perspective: “Is the manifestation of being itself?” (Plato). Here, it insinuates whether manifestations of piety, goodness, and morality represent their inherent selves, or are they interpretations of what God loves, which can be considered the truth of religiosity.

In pursuing this line of inquiry, one encounters many phenomena or events called “religiousness.” An observer might reduce these to a partial representation of the subject, consider the representation as truth, and disregard the true essence of the matter. Evaluating these arguments sequentially and questioning their internal consistency may necessitate accepting the epistemology of representation.

Engaging with this discussion means meeting essentialist and metaphysical arguments with counterarguments, thereby accepting the same foundational premises and pre-understandings. For example, establishing an argument against or in support of figures such as Socrates or Euthyphro is based on the

presupposition that the rules of logic will guide one to objective truth. However, this process of inadvertently accepting, rejecting, or revising one of the arguments about the nature of religiosity becomes a mechanism for constructing a new narrative for the nature issue and seeking metaphysical answers to metaphysical questions. This cyclical process may echo the missteps of classical metaphysics, where attempts to create absolute truths or essences become circular and self-referential.

This concept becomes especially pertinent when considering justice, peace, and good. If these are muted per the “metaphysics of existence,” and certain constants are established, it can inadvertently enable the manipulation and direction of information and human guidance. This perspective is echoed by Foucault, who suggests that essentialist approaches bolster the dispositifs created by power and enable the creation of humanitas, albeit indirectly (Foucault). As a result, essentialist approaches can strengthen the mechanisms of power.

Within textual and discursive contexts, truth has a dual nature, revealing itself on one side while concealing itself on the other. As such, any dialogues surrounding these concepts remain inconclusive (aporetic). This leads to interesting questions about the motivations of figures such as Socrates. Why

did he, a philosopher who built his ideas on the foundation of producing arguments against the sophists, hesitate to provide a universally accepted definition of “religiousness” or humanitas?

The ambiguity in Socrates’ philosophy may arise from an epistemological understanding that essences or universals cannot be fully grasped by the limited human experience confined to the shadow world. This philosophy translates into Socrates’ unwillingness to offer definitive solutions but aims to highlight the inherent ambiguity and epistemic limitations of human understanding.

Exploring this further, Socrates’ line of questioning often seeks to identify the essence of the topic at hand. For example, he challenges Euthyphro to provide answers about the essence of religiosity, and in response to every proposed definition, Socrates raises objections, thereby refining the essence. This situation has been likened to the statues carved by Daedalus, illustrating the moving nature of truth and understanding (Plato).

On the other hand, Euthyphro must navigate the inherent limitations of human knowledge in relating humanitas to each divinitas. These limitations are revealed in Euthyphro’s varying responses, reflecting his pragmatist, functionalist, and theocentric positions.

As Plato suggests through the

voice of Socrates, we possess only a fragment of the 'eidos,' and each fragment serves as a step that brings the soul closer to 'agethon' (Plato). However, in our current state in the shadow world, we can never fully comprehend the 'eidos.' The dialogue thus emphasizes the inherent inadequacy of human knowledge in the face of enduring dilemmas such as justice, goodness, beauty, love, and self-sacrifice.

In conclusion, while Euthyphro strives to provide answers from different perspectives, Socrates

remains critical, deconstructing each response. Ultimately, Euthyphro departs, expressing his haste and reflecting on the everyday human condition. The dialogue's closing statement made by Socrates is poignant: "I wanted to learn from you what is religious and what is not. In this way, I would be freed from Meletos' accusations... Euthyphro taught me about the Gods". It serves as a stark reminder that no definitive understanding of the divine can be achieved by human intellect, no matter how profound or informed.

KAYNAKÇA

Altson, William. "What Euthyphro Should Have Said". *Philosophy of Religion: A Reader and Guide*. ed. William Laine Craig. New Brunswick: Rutgers University Press, 2002.

Bauman, Richard A. *Human Rights in Ancient Rome*. London: Routledge, 1. Basım, 2003.

Bedevî, Abdurrahman. *Al-Aflatuniyya al-muhdatha 'ind al-'Arab*. Kahire: Maktabat al-Nahda al-Misriyya, 1955.

Bezold, Carl. *Semitistische Studien Glossarium Latino-Arabicum*. Berlin: Emil Felber, Fol. 69a. Col 1., 1900.

Burton, Robert. *The Anatomy of Melancholy*. Philadelphia: E. Clacton & Company, 4. Basım, 1923.

Danto, Arthur C. "İnanç, Dil ve Dini Tecrübe Üzerine Bir Diyalog". ed. Sidney Hook. çev. Abdulsamet Şentürk. *Din ve Felsefe Araştırmaları Dergisi* 5/2 (2022), 239-252.

Deleuze, Gilles. *Anlamın Mantığı Üzerine*. çev. Hakan Yücefer. İstanbul: Norgunk Yayıncılık, 1. Basım, 2015.

Derrida, Jacques. *Gramatoloji*. İstanbul: Bilgesu Yayıncılık, 1. Basım, 2011.

Derviş, Mahmud. "النردان". *Nadwah*. 12 Ocak 2016. Erişim 24 Aralık 2022. <https://www.arabicnadwah.com/arabpoets/nard-darwish.htm>

Eflâtûn. *El-Muhâverât-u'l-Kâmile*. V Cilt. Beyrut: Al Dar - Al Ahlia Bookstore, I., 1994.

Gadamer, Hans George. *el-Hakikat ve'l-menhec*. çev. Nazım Hasan - Salih Ali Hakim. Mısır: Dâru'l-evyâ, 2007.

Gadamer, Hans George. *Hakikat ve Yöntem*. 2 Cilt. İstanbul:

Paradigma, 1. Basım, 2009.

Heidegger, Martin. *Heidegger Özel Sayı*. "Platon'un Hakikat Doktrini". çev. Zeynep Berke Çetin. *Kutadgubilig Felsefe-Bilim Araştırmaları* 1/30 (Haziran 2016), 27.

Heidegger, Martin. *Varlık ve Zaman*. İstanbul: Agora Kitaplığı, 2. Basım, 2011.

Joyce, Richard. "Theistic Ethics and the Euthyphro Dilemma". *Journal of Religious Ethics* 30/1 (2002), 49-54.

Nedelisky, Paul. Realizm. "Realite: Bir Müşterinin Rehberi". çev. Abdulsamet Şentürk. *Din ve Felsefe Araştırmaları Dergisi* 5/9 (2022).

Plato. "Euthyphron". *Puplic. The Project Gutenberg eBook of Euthyphro, by Plato*. 2008. Erişim 11 Ekim 2022. <https://www.gutenberg.org/files/1642/1642-h/1642-h.htm>

Platon. *Euthyphron (Dindarlık Üzerine)*. çev. Güvenç Sar. İstanbul: Kabalcı Yayınları, 1., 2011.

Ricoeur, Paul. *Yorum Teorisi Söylem ve Artı Anlam*. çev. Gökhan Yavuz Demir. İstanbul: Pinhan Yayınları, 1. Basım, 2019.

Tatar, Burhanettin. *3 Derste Hermenötik*. İstanbul: Vadi Yayınları, 2018.

Valpy, Francis Edward Jackson. *An Etymological Dictionary of the Latin Language*. London: Printed By A. J. Valpy, 1828.

Wittgenstein, Ludwig. *Felsefi Soruşturmalar*. çev. Deniz Kanit. İstanbul: Küyerel Yayınları, 2. Basım, 1998.

Wittgenstein, Ludwig. *Felsefi Soruşturmalar*. çev. Haluk Barışcan. İstanbul: Metis Yayınları, 3. Basım, 2014.

*İlim tahsil etmek için yolculuğa çıkan kimse,
evine dönünceye kadar Allah yolundadır.*

(Tirmizî, İlim 2)

TÜRKİYE'DE
ULUSLARARASI
BİR ÖĞRENCİ:

Deneyim- lerimin Anlatımı

Amina BENBERTAL
Mimar Sinan Güzel Sanat
Üniversitesi, Restorasyon,
Dr. Öğrencisi

İstanbul'da uluslararası bir doktora öğrencisi olarak yurt dışında eğitim almanın hem faydalarını hem de zorluklarını deneyimledim. Yeni bir kültüre dalma ve farklı akademik sistemlerde gezinme fırsatı şüphesiz zenginleştiricidir ancak aynı zamanda göz korkutucu da olabilir. Araştırmalar, uluslararası öğrencilerin sosyokültürel uyum ve ruh sağlığı sorunları da dahil olmak üzere onların diğer

meslektaşlarına göre daha büyük zorluklarla karşılaştıklarını göstermiştir.

Ana dilimin Türkiye'de yaygın olarak konuşulmadığı veya öğretilmediği ve gelmeden önce hiç Türkçe dersi almadığım göz önüne alındığında, benim için bu zorluklardan biri eğitim dili olarak Türkçeye uyum sağlamak oldu. Karşılaştığım zorluklardan biri insanlarla Türkçe iletişim kurmak zorunda kaldığım

zamanlardı. Dili öğrenmeye devam ettiğim için hem insanları ve onların ne dediğini anlamak hem de uygun şekilde cevap vermekte zorlanıyordum. Buna ek olarak Türkçe konuşmaya çalışırken kendimi sık sık kelimelerin üzerinde tökezlerken veya kelimeleri unutturken buluyordum. Bir başka örnek olarak, üniversitede derslere katılmaya başladığımda fark ettim ki hocalar yalnızca Türkçe kullanıyordu, bu da dersleri takip etmemi ve not almamı zorlaştırıyordu. Ayrıca sadece Türkçe’de kullanılan bazı kelimeleri ve ifadeleri bağlamdan veya sınıf arkadaşlarımdan anlamaya çalışmam gerekiyordu. Ayrıca, Türkçe yazılı materyalleri anlamakta zorlanıyordum, çünkü bilmediğim kelimeleri aramak ve anlamaya çalışmak zorunda kalıyordum. Bu durum, programın akademik beklentilerini karşılarken dil yeterliliğimi ayarlamamı gerektirdi. Bir başka kültürel zorluk da bir yabancı olarak sosyal geleneklere uyum sağlamaktı. Çünkü Türkiye’nin sosyal geleneklerine aşina değildim. Örneğin insanları yanaklarından öperek selamlamanın önemi gibi geleneksel adetleri bilmiyordum. Ayrıca bir eve girerken ayakkabıların çıkarılması gerektiğini de bilmiyordum. Bu durum başlangıçta bazı garip anlara neden oldu, ancak daha fazla insanla tanıştıkça ve gelenekleri daha fazla deneyimledikçe kısa sürede kültürü anlamaya ve takdir etmeye başladım. Bu zorluklara rağmen üniversitemde uluslararası bir topluluğun parçası olmanın özel faydalarını gördüm. Çeşitli ülkelerden gelen yüksek lisans öğrencileriyle etkileşim kurmak entelektüel alanımı ulusal sınırların ötesine taşımamı sağladı. Örneğin, akrabaları arasında diğer uluslar tarafından kullanılan farklı öğrenme ve öğretme yöntemleri hakkında birçok ilginç tartışma yaşadım. Ayrıca İstanbul, zengin kültürü, mükemmel akademik kurumları ve canlı şehir hayatı nedeniyle eğitim almak için harika bir yer. Şehir, dünyaca ünlü üniversitelerden özel dil okullarına kadar çeşitli eğitim fırsatları sunuyor. İstanbul’da eğitim görenler, şehrin eşsiz bir öğrenme deneyimi sağlayan çeşitli kültürel mirasından faydalanabilirler. İstanbul aynı zamanda dünyanın en iyi üniversitelerinden bazısına ev sahipliği yapmaktadır. Bu kurumların birçoğu yüksek kalitelidir ve müntesiplerine pek çok araştırma fırsatları sunmaktadır. Ayrıca İstanbul, canlı gece hayatı ve sınıf dışında yapılacak ve keşfedilecek pek çok güzelliğiyle heyecan verici bir

şehirdir. Kültür ve akademinin eşsiz karışımıyla İstanbul, eğitim ve kültürel sahada güzel deneyim yaşamak isteyen öğrenciler için mükemmel bir seçimdir.

Yurt dışında eğitim almak, yeni kültürleri keşfetmek, değerli akademik ve kişisel beceriler kazanmak için fırsatlar sunan heyecan verici ve zenginleştirici bir deneyim olabilir. Yurt dışı eğitimi anlamında İstanbul’u düşünüyorsanız, deneyiminizden en iyi şekilde yararlanmak için aklınızda bulundurmanız gereken birkaç ipucundan bahsedilebilir:

1. Herhangi bir yanlış anlaşılma veya iletişimsizliği önlemek için İstanbul’un kültürel normlarını, geleneklerini araştırmak ve anlamak önemlidir.
2. Temel Türkçe ifadeleri ve görgü kurallarını öğrenmek günlük etkileşimde yardımcı olabilir.
3. Yerel öğrencilerle ağ kurmak ve kültürel etkinliklere katılmak, şehri ve insanları daha iyi anlamana yardımcı olabilir.
4. Yurt dışı eğitim programı koordinatörlerinizden veya akademik danışmanlarınızdan rehberlik almak, kaldığınız süre boyunca değerli kaynaklar ve destek sağlayabilir.
5. Şehri ve çevresini gezmek, keşfetmek de tavsiye edilir, ancak güvenliğe öncelik vermek ve olası risklerin farkında olmak önemlidir. Ayrıca, diyet kısıtlamalarına saygı gösterirken yerel mutfağı test etmeniz ve yeni lezzetleri deneyimlemeniz tavsiye edilebilir.

Sonuç olarak, yurt dışı deneyimi olarak İstanbul’da eğitim almak, kişisel ve akademik gelişim fırsatlarıyla dolu, hayat değiştiren bir deneyim olabilir. Ancak, şehrin sunduğu her şeyden yararlanırken yerel kültüre karşı dikkatli ve saygılı olmak önemlidir. Yeni deneyimlere açık olurken ve yerel toplumla bağlantı kurarken güvenliğe öncelik vermeyi ve gerektiğinde rehberlik almayı unutmayın. Ev sahibi aileniz veya oda arkadaşlarınızla açık ve olumlu iletişimi sürdürmek, kaldığınız süre boyunca bir birlik ve dayanışma duygusu sağlayabilir.

PETERSBURG'DAN SELAMLARLA

ПРИВЕТ ИЗ САНКТ- -ПЕТЕРБУРГА

Meryem TEKİN ŞİŞİKOĞLU

Ankara Üniversitesi, Genel Türk Tarihi, Doktora Öğrencisi

En sevdiğim yazarlardan biri olan Dostoyevski'nin sözlerini anımsayarak yazıma başlamak isterim. **“Kто хочет приносить пользу, тот даже со связанными руками может сделать много добра”**. (Kim faydalı olmak isterse, eli kolu bağlı olsa bile, pek çok iyilik yapabilir.)

Bundan tam bir sene önce Rusya Petersburg'tan bir eğitim bursu kazanmıştık ancak gidip gitmeme konusunda ciddi şüphelerimiz vardı. Çünkü öğrenci bütçemiz Petersburg'daki hayatımızı karşılamaya yetmeyecekti. Hayali bile uzak görünürken zorlu bir senenin sonunda Rusça konuşup, okuyabiliyorum. Üstelik bu sürede Rus toplumunu yakından gözlemleme fırsatı da elde ettim. Ceplerimi doldurarak geri döndüm. Bundan sonra umarım vatanıma daha donanımlı daha verimli hizmetler edebileceğim

Я хотела бы начать свою статью со слов Достоевского, одного из моих любимых писателей. «Кто хочет использовать, даже если он сотрудничает с руками, может сделать много добра».

Ровно год назад мы выиграли образовательную стипендию в Петербурге, Россия, но у нас были серьезные сомнения, ехать или нет. Потому что нашего студенческого бюджета не хватило бы на жизнь в Петербурге. Я могу говорить и читать по-русски в конце трудного года, хотя мечта кажется далекой. кроме того, за это время я имела возможность внимательно наблюдать за русским обществом. Я вернулась с максимальной пользой. Отныне я надеюсь, что смогу служить своей стране лучше и эффективнее.

Я думаю, что иногда жизнь складывается, надо отпустить себя.

Düşünüyorum bazen hayatın getirdiklerine bırakmalı insan kendini.

Bu yazıyı yazmam konusunda nezaket ve büyüklük gösteren değerli vakfımıza diğer tüm destekleri için de bir kez daha teşekkür ederim.

Eylül ayında eşimle birlikte gittiğimiz Petersburg bizi iyi karşılamadı. O kadar zorluk yaşadık ki dönmeyi düşündük. Ancak daima *“Buradaysak eğer bunun bir sebebi olmalı”* diye düşündük. Üç ay sonra eşim çalışması gerektiği için Türkiye’ye döndü. Orada kalmaya karar vermek benim için zordu. Ama dönemezdim, başladığım işi bitirmeliydim. -27 derece soğukta okula gidiyordum. Şehrin en meşhur caddesi olan Nevsky Caddesi’ni boydan boya yürüyordum. Yalnızlık ve özgürlük ruhuma, kişiliğime öyle iyi gelmişti ki. Gerçek kişiliğimin tüm yönlerini keşfediyor kafamda tüm geçmişini hesaplıyor ve sonunda ferahlıyordum. **«Свобода не в том, чтоб не сдерживать себя, а в том, чтоб владеть собой»** (*“Özgürlük kendini dizginlemek değil, kendine hakim olmaktır.”*)

Uzun süre Rus arkadaş edinemedim. Bu duruma çok üzülüyordum. Çünkü derslerde öğrendiğimi uygulamam gerekiyordu. Sadece kütüphanede her gün sohbet ettiğim iki yaşlı hanımefendi ve ders hocam Svetlana dışında kimseyle Rusça konuşamıyordum. Dünyada en fazla müze olan şehir unvanına sahip Petersburg’da hemen her müzeye gitme görme imkanım olmuştu. Sayısı her ne kadar fazla olsa da Türkiye’deki müzecilik daha iyi geldi bana.

Güneş sabah 11.00’de doğuyor, akşam üzeri 15.00’de batıyordu. Şehirdeki insanların ortak problemi uyuyamamaktı. Rusya’da kadınlar hemen her alanda her yaşta çalışıyor ancak kış döneminde ekstra gergin oluyorlar. Özellikle yaşlı kadınlara denk gelerseniz hemen uzaklaşmanızı tavsiye ederim.

Daha önce tahmin dahi edemediğim bir toplulukla birlikte yeni bir hayatın içinde olmak muhteşemdi. Kütüphane ve şehir parkları konusunda keşke

Я хотела бы поблагодарить наш уважаемый фонд, который проявил доброту и щедрость при написании этой статьи, за всю остальную поддержку.

Санкт-Петербург, куда мы поехали с мужем в сентябре, встретил нас не очень хорошо. У нас было так много трудностей, что мы думали о возвращении. Однако мы всегда думали, что *«если мы здесь, то на это должна быть причина»*. Через три месяца мой муж вернулся в Турцию, потому что ему нужно было работать. Мне было трудно решиться остаться там. Но я не могла повернуть назад, я должна была закончить начатое. Я ездила в школу в мороз -27 градусов. Я шла по Невскому, самой знаменитой улице города. Одиночество и свобода были так хороши для моей души и моей личности. Я исследовала каждый аспект своей истинной личности, проработала всю историю в голове и, наконец, почувствовала облегчение.

«Свобода не в том, чтоб не сдерживать себя, а в том, чтоб владеть собой» (Достоевский)

Я долго не могла найти друзей с русскими. вот почему мне было так грустно. Потому что мне нужно было применить то, что я узнала в классе. Я ни с кем не могла говорить по-русски, кроме с которой я каждый день болтал в библиотеке две старые женщины и мой преподаватель Светлана. Город с наибольшим количеством музеев в мире, Санкт-Петербург. У меня была возможность посетить почти все музеи Петербурга. Хотя их много, мне кажется, в Турции лучше музеология.

Солнце вставало в 11 часов утра и садилось в 15 часов вечера. Проблема всего общего города заключалась в том, что он не мог спать. В России женщины работают почти во всех сферах в любом возрасте, но в зимний период они особенно нервничают. Особенно, если вы встретите старух, я рекомендую вам немедленно уйти.

Распространенной проблемой в городе была бессонница. В России женщины всех возрастов работают почти во всех сферах, но зимой они

**ÖZGÜRLÜK
KENDİNİ
DİZGİNLEMEMEK
DEĞİL, KENDİNE
HAKİM OLMAKTIR.**

gözlemlerimi sunabilsem ve ülkemizde tatbik edebilsek. Hayatımda en büyük ve özenli, öğrenciye yardımcı kütüphanelerini ve en doğal yaşama saygılı şehir parklarını orada gördüm. Kütüphane girişlerindeki gardrop/vestiyer için görevli babuşkaların bir kanun gibi kaban ve montlarınızı almasını çok tuhaf karşılamıştım

Rus arkadaş bulamadığım için üzülürken karşıma emekli üniversite hocası olan sevgili arkadaşım İrina (kotik) çıktı. Beni zaten komünelka olan evindeki boş odasına davet etmişti. Bir kedisi ve diğer odadaki asosyal komşusuyla yaşıyordu. Komünelka kültürü Sovyetler döneminden kalma. Hep merak ederdim bu yüzden hemen kabul ettim. Orada gerçek Rus yaşamını ve fikrini yakından tanıdım. Mutfak kültürleri, özlü sözleri, şakaları, gelenekleri nelerdir hepsini öğrenmeye çalıştım. Gri, karanlık ve soğuk kış günlerinin ardından baharın gelmesiyle işler yoluna girmeye başlamıştı benim için de. Otobüs veya metroda asık suratlı insanlar gülümsemeye başlamış, dillerini anlayabildiğim ve iletişim kurabildiğim

**Свобода не в
том, чтоб не
сдерживать себя,
а в том, чтоб
владеть собой**

особенно нервничают. Особенно, если вы встретите старух, я рекомендую вам немедленно отправиться туда. Было удивительно начать новую жизнь с сообществом, о котором я раньше не могла и мечтать

Я хотела бы представить свои наблюдения о библиотеках и городских парках и применить их в нашей стране. Я видела самые большие и продуманные библиотеки помощи студентам и самые живописные городские парки в своей жизни. Поначалу мне показалось очень странным, что бабушки, отвечающие за гардероб у входов в библиотеку, забирают ваши пальто и плащи, как того требует закон.

Пока мне было грустно, что не могу найти русского друга, мы встретили моя дорогая подруга Ирина (котик), преподаватель на пенсии. Она пригласила в пустую комнату в ее доме, который коммуналкой. Она жила с кошкой и застенчивая соседка в другой комнате. Культура комунельки относится к советским временам. Мне всегда было интересно, поэтому я сразу согласился. Там я близко познакомился с настоящей русской жизнью и идеей. Я пытался узнать о кулинарных культурах, идиомах и традициях.

С приходом весны после темных и холодных зимних дней у меня все начало налаживаться. В автобусе или метро угрюмые люди начинали улыбаться, и мне стало лучше, потому что я могла понимать их язык и

için kendimi daha iyi hissetmiştim. Olumsuz duygu ve düşüncelerin yerini başarı hissi almıştı. İnsanların Rusça konuşurken ben beğenilerini ifade etmeleri iyice motivasyonu artırmıştı.

Tek bir kelime ve harf bilmeden Rusça öğrenmek için gittiğim Petersburg'da 7. ayın başında bir tarih profesörüyle Sovyetler dönemi tarih derslerine katılıyordum. Aynı anda üç yabancı dilde okuyabilir, yazabilir ve konuşabilir duruma gelmiştim. Kocamla birlikte 40 yaş hedefimiz 3 dili akıcı konuşmaktı. Bu hedefimizi yakaladığımız ve Rusça'yı Rusya'da kültürüyle birlikte öğrendiğim için çok mutluyum.

Karşısına çıkan tüm zorluklara rağmen yılmadan ve yorulmadan hedefine doğru giden herkese başarılar dilerim. Keşke her birine yardımcı olabilsem. Ancak kısaca söylemek gerekirse: Yol her zaman düz değil. Bazen taşlı, fırtınalı mutlaka zorlukları oluyor. Vazgeçmek ve geri dönmek isteyebilirsiniz. Ancak devam ettiğinizde gerçek güzelliklere erişecek ve yolun sonunda gördüğünüz karşılaştığınız kendinizle gurur duyacaksınız. Kişisel başarı isteğinden ziyade ülkemizi bu azim ve çalışkanlıkla yükseklere taşımak her birimizin en büyük görevidir.

общаться. Негативные чувства и мысли сменились чувством выполненного долга. Когда я говорила по-русски, понимание людей повышало мою мотивацию.

В начале 7-го месяца в Петербурге, куда я поехала учить русский язык, не знала ни слова, ни буквы, я посещала уроки советской истории с профессором истории. Я могла читать, писать и говорить на трех иностранных языках одновременно. Нашей целью в 40 лет с мужем было бегло говорить на 3-х языках. Я очень рада, что мы достигли этой цели и выучили русский язык вместе с его культурой в России.

Желаю успехов всем, кто идет к цели, не сдаваясь и неустанно, несмотря на все трудности, с которыми сталкивается. если бы я мог помочь всем.

Однако, если говорить кратко; Дорога не всегда прямая. Иногда каменисто, бурно, обязательно есть трудности. Возможно, вы захотите сдаться и вернуться. Но если вы продолжите, то достигнете настоящих красот и будете гордиться собой, что видите в конце пути. Больше, чем личный успех; Величайший долг каждого из нас - поднять нашу страну выше с этой решимостью и упорным трудом.

Geç Kalmak

(Ö Y K Ü)

Sena TOPALOĞLU

Sabah sonbahar rüzgârlarının hafif uğultusu pencerenin ardındaki ağaçların yaprakları arasından sert ve kararlı bir biçimde süzülürken, yorganın dışında kalan parmak uçlarının üşüdüğünü hissetti. Ayaklarını yavaşça karnına doğru çekti. Yıllardır yenilenmeyen boyasından dolayı çatlayıp damar damar çizgilenen tavana yüzünü çevirerek düşünmeye başladı. Sahi kaç yıl olmuştu bu boya yenilenmeyeli? O kadar hızla akmıştı ki zaman, hatırlamakta güçlük çekti. Tekrar dikkatlice baktı. Yine hatırlayamadı. Yılların anılarının üstüne gerdiği o ince ama toz tutmuş perde hatırlamasına engel oluyordu. Suçlu hissetti kendini. Vefayla zihninin en güzel kısmında muhafaza ettiğini, koruduğunu düşündüğü anıları; zannettiği gibi korunamamış, yavaş yavaş silikleşerek zihnindeki o tozlu perdenin ardında kalmışlardı. Suçluluk duygusu giderek bütün bedenini sardı.

Kalbi uzun zamandır hiç alışık olmadığı bir biçimde hızlı atmaya başladı. Kanının ısındığını hissetti. Genzinde acı bir sızı olmuştu. Sanki dikenli bir tel, yutkunmasına engel oluyordu. Birkaç dakika tüm bu hislerle sarmalanarak yatağın içinde hiç kıpırdamadan durdu. Sonra tüm bunlar onu rahatsız etmeye başladı. Bir an önce bu düşüncelerden kurtulup eski, sakin haline dönmek istiyordu. Yavaşça doğruldu. Ayaklarını soğuk zemine bıraktı. Sonra hızla, telaşlı adımlarla mutfığa yöneldi. Eski ve lekeli porselen çaydanlığa biraz su doldurdu ve ocağın altını yakarak çaydanlığı ocağa bıraktı. Mutfaktan çıkarak salona doğru yürüdü. Perdeler sıkı sıkıya kapalıydı. Önce açmak için atıldı fakat hemen bu fikirden vazgeçti. Uzun zaman olmuştu bunu yapmayı bırakalı. Dışarda her ne olursa olsun akmaya devam eden hayat onu rahatsız eder olmuştu. Bu yüzden perdeleri sıkı sıkıya kapatmış ve dünya ile arasına temsili bir set çekmişti. Yayıları yüzeyden kendini belli eden, kumaşı artık hafif hafif solgunlaşmış koltuğa bıraktı kendini. Derin ve uzun birkaç nefes alıp verdi. Sonra fark ettiği şey onu dehşete düşürdü. Kurtulmaya çalıştığı o hissiyat, genzine batan dikenli teller, kalbindeki çarpıntı olduğu gibi duruyordu. Ne yapacağını bilemedi. Yıllarca pençesinde kıvrandığı o suçluluk duygusu tekrar gelip bulmuştu onu. Telaştan avuç içleri terlemeye başladı. Doğruca ayaklandı. Işıksızlıktan son derece kasvetli bir havaya bürünmüş salonda hızla dolandı. Bir sağa bir sola gidiyor, dikkatini etraftaki eşyalara yöneltmeye çalışıyordu. Şakaklarında, avuç içlerinde damla damla terler birikmişti. Elini yüzünü silmek için kumaş mendilini aradı etrafta. Duvara

yaslı duran ahşap oymalarla bezeli aynalı konsolun ilk çekmecesini açtı ve donup kaldı. Onlarca çerçeve kaçmaya çalıştığı her şeyi tekrar tekrar yüzüne çarparcasına orada duruyordu. Bir tanesini eline aldı. Dikkatlice baktı fotoğrafa. Her bir çehreyi

teker teker inceledi. Gülümseyerek ona bakan yüzleri, zarar vermektense ürkercesine parmak uçlarıyla hafif hafif sevdi. Anlamıştı. Daha fazla kaçamayacaktı. Bu işaretler boşuna değildi. İlahi bir kuvvet ondan acizliğini hatırlamasını ve ona teslim olmasını istiyordu artık. Daha fazla direnmeyecekti. Bugün o gündü.

Tekrar derin bir nefes aldı. Çerçeveyi bu sefer çekmeceye geri koymadı. Nazik bir biçimde parmak uçlarıyla tozunu aldı ve arkasındaki desteği açarak onu konsolun üzerine bıraktı. Yine hızlı bir biçimde mutfığa yöneldi. Fakat bu sefer telaşlı değildi. Fokurdamaya başlayan çaydanlığın altını kapattı. Bugün bir şeyleri bekleyecek vakti yoktu artık. Mutfığın ardından hemen yatak odasına gitti. Dolabı açtı ve dikkatli bakışlarla incelemeye

başladı. Tozlanmaya yüz tutmuş birkaç parça kıyafet vardı sadece. Uzun zamandır ihtiyaçlarını karşılamak dışında dışarı çıkmadığından bu dolaptaki eşyalara elini sürmemişti bile. “Neden özeneyim ki?” diye geçiriyordu içinden. İnsanın yaşama dair bir heyecanı kalmayınca neden özenle giyinsin zaten diye bir yandan da kendini savunuyordu yine kendi zihnindeki düşüncelere karşı. Askıları birer birer ilerletip kıyafetlerini incelemeye başladı. Hiçbiri en iyisiymiş gibi gelmiyordu ona. Hızla ilerletmeye devam etti. En arkadaki askıya gelince ise durdu. Çok iyi hatırlıyordu. Bir bayram arifesinde almışlardı bu takımını. Ne çok eğlenmişlerdi o gün. Önce hep beraber alışveriş yapmış, sonra en sevdikleri

lokantaya gitmişlerdi. Her zaman oturdukları cam kenarındaki on yedi numaralı masaya oturmuş menüye bakmadan en sevdikleri yemekten sipariş vermişlerdi. Hemen takımı dolaptan çıkardı ve hızlı bir biçimde hazırlanmaya başladı. Yüreğinde çok farklı duygular vardı. Son derece heyecanlıydı ama bir yandan da bir hüzün kaplamıştı içini. Bir yanı hemen hazır olup yola koyulmak istiyor, bir yanı ise hala kaçmak istercesine ağır ağır hareket etmesini söylüyordu. Yıllarca neden kaçtığını düşündü. Anılarından kaçmıştı. Hatıralarından, hatalarından ama en çokta kendinden...

Dışarı çıkmak için evin eski merdivenlerinden birer birer inerken bir an duraksadı. Kalbi tekrar hızlandı, avuç içleri yine terlemeye başladı. Bir an yapamayacağını düşündü. Bu kadar zaman cesaret edemediğine şimdi nasıl yeltenecekti ki! Tam geri döneceği anda çekmecedeki fotoğraf canlandı gözünün önünde. Hüzünlü, yarım, belli belirsiz bir tebessüm kondu dudaklarına. Yıllardır esiri olduğu o fikirlere yine esir olmamaya bu sefer kararlıydı. Merdivenleri inmeye devam etti. Hızla apartmandan fırladı ve kalabalığın bir karınca misali sürekli ilerlediği cadde üzerinde insanların arasından sıyrılarak koşmaya başladı. Nefesi kesilinceye kadar koştu. Artık takati kalmamıştı. Caddenin kenarında durdu ve biraz soluklanmaya başladı. Kafasını sağa çevirdiğinde minik bir kız çocuğu gördü. Önünde renk renk çiçeklerin olduğu bir tezgâhın başında oturuyordu. Yüzünü avuç içlerine, dirseklerini de dizlerine yaslamış caddeden geçenleri izliyordu kız çocuğu. Hafif mütebessim bir çehre ile çocuğu izlemeye koyuldu. Kısa bir süre sonra çocukta onu fark etti. Papatyalara uzanarak içlerinden bir demet çıkardı. Beyaz bir tüle sardı, kırmızı bir kurdele ile bağladı. Ellerini şöyle bir düzelttikten sonra da çiçeği ona doğru uzattı. Çok şaşırılmıştı. Nereden anlamıştı ki çiçek istediğini? Halbuki hiçbir şey konuşmamışlardı bile. Derinlerde

bir yerde tozlanmaya yüz tutan bir hatıra canlandı zihninde. Bir gün bir deniz kenarında otururken müşfik bakışlı bir çift gözün, ahşap kapaklı, heybetli bir deftere yazılmışçasına güzel bir şiir okuduğunu anımsadı. Bu hayata yüreğiyle tutunmuş insanların kelimelere ihtiyaç duymadan sadece bakışlarıyla dahi konuşabileceğini ilk kez o gün öğrenmişti. Gözlerinin nemiyle fark edince alelacele ellerini cebine attı ve birkaç kâğıt banknotu kız çocuğunun avuçlarına bıraktı. Yüreğinin çarpıntısı iyice artmıştı. Elllerinde bir demet papatya ile tekrar koşmaya başladı.

Sonunda geleceği yere varmıştı. Kalp atışlarının yüksek ritmi onu adeta sarsıyor, kulakları uğulduyordu. Dizlerinin bağı çözülmek üzereydi sanki. Koşmaktan nefes nefese kalmıştı. Zihni şimdi ıssız bir çöl kadar sessizdi. Ağırlaşan vücuduna rağmen son bir gayretle toprak yolda birkaç adım daha ilerledi. Yavaşça etrafına baktı. Servi ve çam ağaçları her yeri kaplamıştı. Derin bir sessizlik vardı. Sadece birkaç kuşun cılız sesi duyuluyordu. Sonra tam önünde duran ağaca takıldı gözleri. Küçük bir fidandı o zamanlar. Şimdi büyük ve heybetli bir ağaç olmuştu. Bakışlarını yavaşça ağacın dibine indirdi. İşte hayattaki her şeyi sevgiye, merhamete ve mutluluğa dair her hissi; anıları, umutları tam buradaydı.

Hafifçe yere çöktü. Sımsıkı tuttuğu papatyaları toprağın üzerine bıraktı. Elleriyle yine incitmekten korkarcasına soğuk, beyaz mermeri sevmeye başladı. Bu mezarda sadece ailesi, eşi, evladı değil; hayata dair kalan son ümidi de yatıyordu. Yıllardır korkup kaçtığı yüzleşme sonunda gerçekleşmişti. Pişmanlık, suçluluk, özlem, hasret yüreğini kavururken sırtında bir yük gibi taşıyıp, hayata küsmesine neden olan tüm bu duyguların eriyip birer birer sırtından

döküldüğünü hissetti. Önce gözünden bir damla yaş süzüldü. Sonra kupkuru toprağın üzerine kapanıp hıçkırarak ağlamaya başladı.

Onları kurtarmak için geç kaldığı gibi belki buraya gelmek için de çok geç kalmıştı. Ve hayat, birçok şeyi affetse de geç kalmışlığı affetmiyordu.

15 Temmuz 2020 – 17.55 / İstanbul

Asrın
felaketinde
Rahmet-i
Rahman'a
kavuşan tüm
vatandaşlarımıza
baş sağlığı
diliyoruz. ””

**DEPREM
DEĞİL
YAPI!
ÖLDÜRÜR!**

Ahmet Muhammed ULUDOĞAN
İnşaat Yüksek Mühendisi

1. Giriş

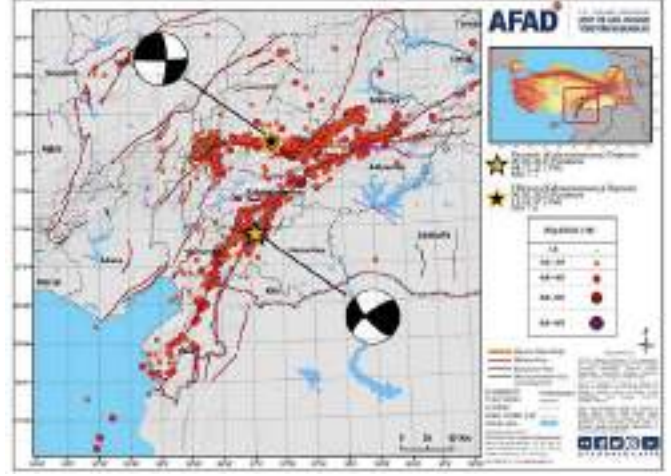
Satırlarına başlamadan önce 06.02.2023 tarihinde meydana gelen, merkez üssü Kahramanmaraş'ta olan 7.7 ve 7,6 büyüklüğünde ortaya çıkan depremden dolayı hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı ve yaralılarımıza acil şifalar diliyorum.

İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'na (AFAD) ve Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü'ne (KRDAE) göre, 06.02.2023 tarihinde saat 04:17 ve 13:24'te merkez üssü Kahramanmaraş'ta Mw 7.7 ve Mw 7.6 şiddetinde, iki deprem meydana gelmiştir. Meydana gelen ilk deprem, sığ odaklı (Odak derinliği: AFAD 8,6 km, KRDAE 5 km), büyük ve yıkıcı bir etkiye neden oldu. Depremden yaklaşık 9 saat sonra, Elbistan-Kahramanmaraş'ta sığ odaklı (Odak derinliği: AFAD 7 km, KRDAE 5 km) ikinci bir deprem meydana geldi. Depremler; başta Doğu Anadolu Bölgesi olmak üzere Güneydoğu, İç Anadolu ve Akdeniz gibi Türkiye'nin birçok bölgesinden hissedildi. Kahramanmaraş, Gaziantep, Hatay, Osmaniye, Adıyaman, Adana, Malatya, Kilis, Diyarbakır ve Şanlıurfa illerinde çok sayıda binaların yıkılmasına ve ağır hasar almasına neden oldu. Hasar sonucu çok sayıda can ve mal kaybı oldu. Meydana gelen depremler sonrasında 09.02.2023 saat: 16.00'a kadar geçen zamanda 1300'e yakın ve 16.03.2023 saat: 24.00'a kadar geçen zamanda yaklaşık 3000'e yakın artçı deprem (Şekil 1) kaydedilmiştir. (AFAD, 2023; İTÜ, 2023).

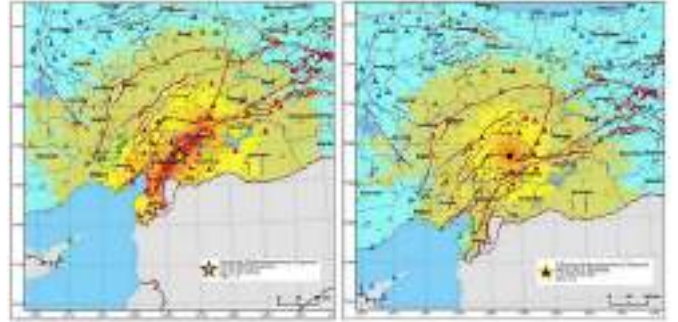
Mw 7.7 büyüklüğünde meydana gelen ilk deprem (Pazarcık), sol yanal doğrultu atımlı Ölü Deniz Fay Zonu'nun kuzey ucundaki Narlı Segmenti'nin üzerinde gerçekleşirken, Mw 7.6 büyüklüğündeki ikinci deprem ise Doğu Anadolu Fay Zonu dışında, Elbistan'ın güneyinde Çardak Fayı üzerinde gerçekleşmiştir. Depremler sonucunda Adıyaman Gölbaşı'nın güneyinde kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda Gölbaşı Segmenti'nin de kırıldığı tespit edilmiştir (AFAD, 2023; İTÜ, 2023).

Şekil 1'de 06.02.2023 Mw 7.7 Pazarcık ve Mw 7.6 Elbistan (Kahramanmaraş) depremlerinin 09.02.2023 tarihi itibarıyla artçı aktivite haritasının

görünümü verilmiştir. Şekil 2'de ise Kahramanmaraş depremlerinin AFAD-RED tahmini şiddet haritası verilmektedir.

Şekil 1: 06.02.2023 Mw 7.7 Pazarcık ve Mw 7.6 Elbistan (Kahramanmaraş) depremlerinin 09.02.2023 tarihi itibarıyla artçı aktivitesi (AFAD,2023).

Şekil 2: Kahramanmaraş depremlerinin AFAD-RED tahmini şiddet haritası (06 Şubat 2023 Pazarcık-Kahramanmaraş Mw 7.7, Elbistan-Kahramanmaraş Mw 7.6 Deprem Ön Değerlendirme Raporu, AFAD).

2. Kuzey Anadolu Fay Hattı

Kahramanmaraş Pazarcık depremi, Kızıldeniz'den başlayıp kuzeye ilerleyerek Suriye'nin batı ucunu geçen Doğu Anadolu Fay Hattı üzerinde değil, Hatay'dan ülkemize girip Doğu ile birleşen Ölü Deniz Fay Zonu üzerinde yer almaktadır. Elbistan depremi ayrı bir fay üzerinde olmakla birlikte Doğu Anadolu Fayı ile de bağlantılıdır. Çardak Fayı üzerinde gelişmiştir. Anadolu Fayı ve Ölü Deniz Fayı ile bağlantılı sistemlerde gelişen Kuzey Anadolu Fayı'nda son günlerde fayda herhangi bir hareket olmadı. Kuzey Anadolu Fayı'nın bu fay tarafından

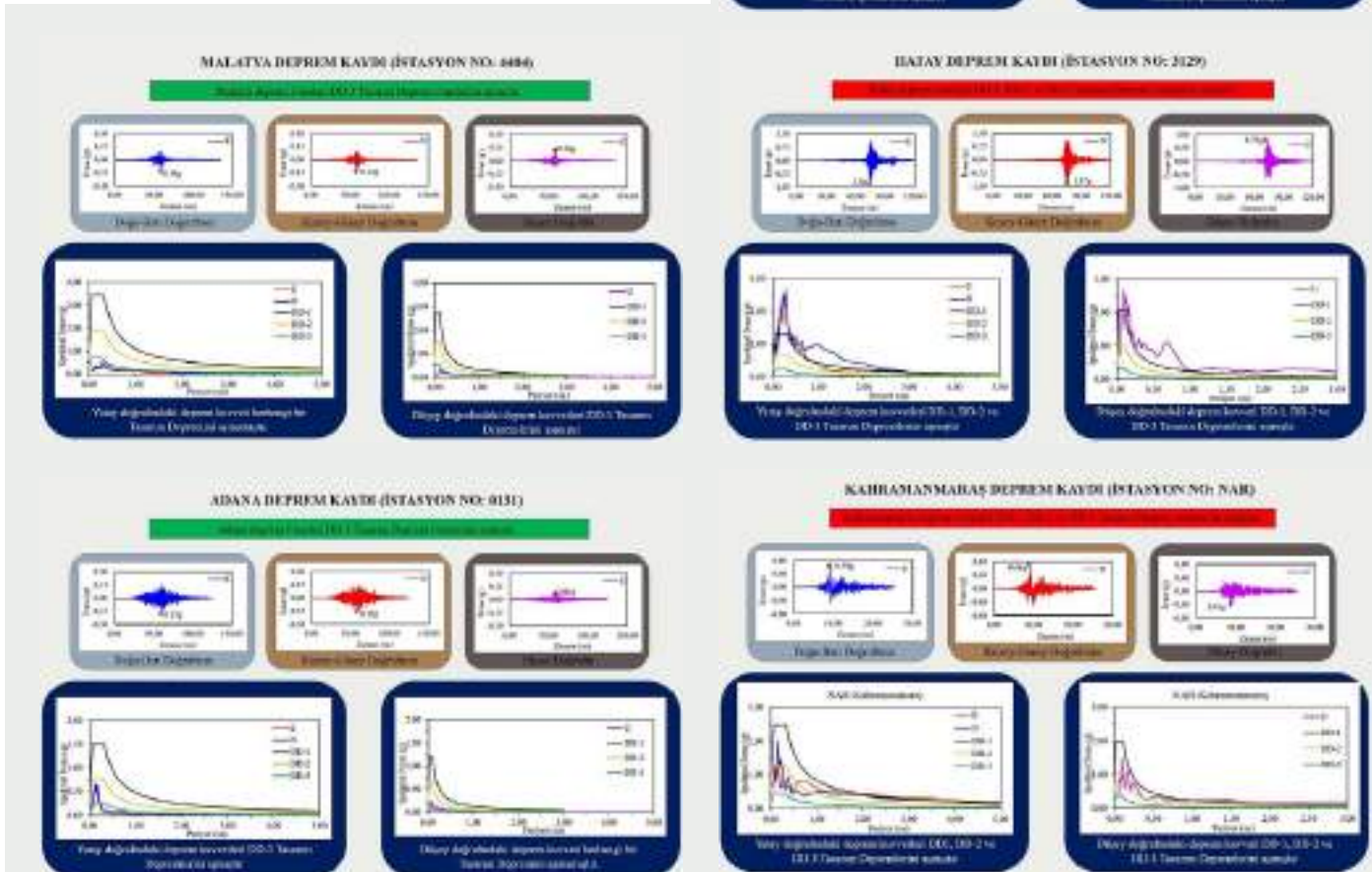
tetiklenip deprem oluşturma olasılığı çok düşüktür. Doğu Anadolu Fayı ile karşılaştırıldığında, deprem tekrarlama aralığı çok daha kısadır (50-100 yıl). Her an deprem olabilecek noktalar zaten var (Örneğin; Kuzey Anadolu Fayı üzerindeki İstanbul, Bursa-Balıkesir hattı, Erzincan-Karlıova hattı gibi). Bu lokasyonlarda veya Kahramanmaraş yönlü herhangi bir yerde meydana gelebilecek 6'dan büyük depremleri, deprem sonrası tetikleyici ile açıklamak gerçekçi bir yaklaşım olmayacaktır.

3. Kahramanmaraş Merkez Üslü Deprem İvme Kayıtları 06.02.2023

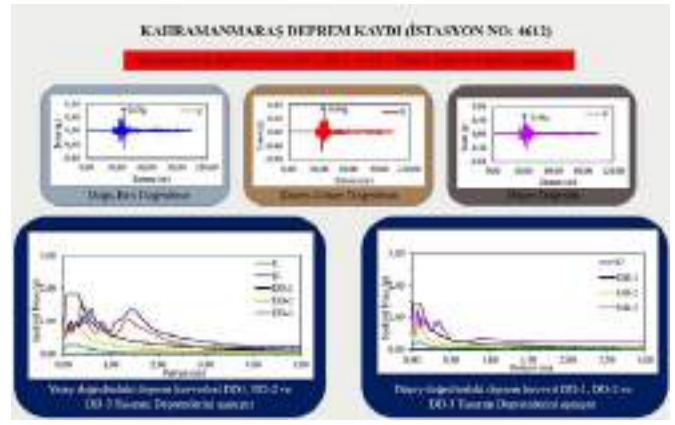
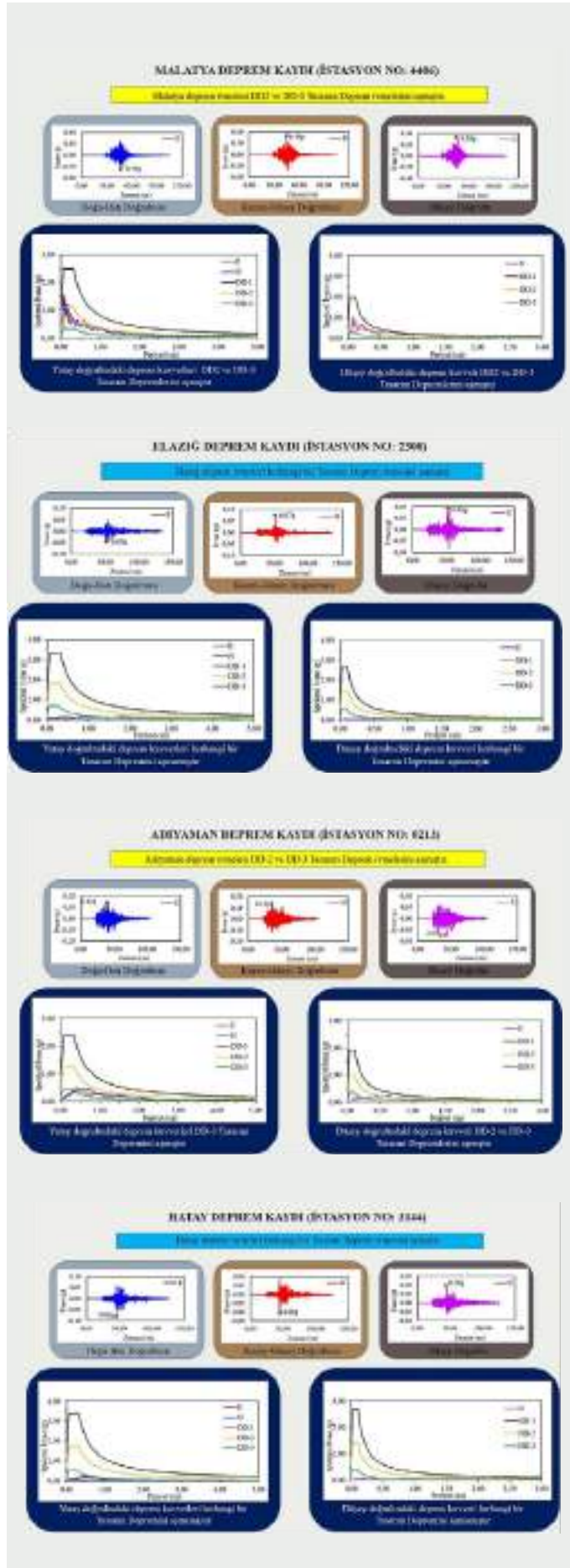
Deprem sonrası bazı iller için elde edilen ivme kaydı verileri aşağıda verilmiştir.

3.1 Pazarcık-Kahramanmaraş Mw 7.7 Deprem Kayıtları

3.2 Elbistan-Kahramanmaraş Mw 7.6 Deprem Kayıtları

Not: Bu bilgi notu, ulusal (AFAD, KRDAE) sismolojik kurumlar tarafından yayınlanmaktadır. KTÜ Heyelan Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından verilen bilgiler doğrultusunda hazırlanmıştır. (KTÜ Kahramanmaraş deprem raporundan alınmıştır.)

Bölgelerde yapılan gözlemler değerlendirildiğinde, Hatay-İskenderun ve Adıyaman-Gölbaşı'nda, zeminden kaynaklı hasarlar nedeniyle binaların temeli; radye, sürekli ve tekil temel tiplerine bağlı olarak yan yatma, batma, ya da eğik vaziyette göçtüğü saptanmıştır. Elde edilen bu bulgulardan, zemin incelemelerine yeteri kadar önem verilmediği kanısına varılmıştır. Aslında herhangi bir mühendislik yapılarında zemin incelemelerine ayrılan maliyet, toplam maliyetin %1 ile %2 oranında kalmaktadır. Deprem bölgelerinde inşaatındaki altyapıların güvenliğinin sağlanması için altyapı tasarım ve inşasında da zemin özelliklerinin dikkate alınması gerekliliği önemli bir ölçüde tekrar ortaya çıkmıştır. Binanın üst yapısı ne kadar sağlam olursa olsun zemin etkilerini ve temel tasarımlarını göz önüne alınmamış bir yapı, deprem esnasında ciddi oranda hasarlar alabilir hatta yıkılabilir. Ayrıca, Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği'ndeki tasarım ivme spektrumlarının, bazı bölgelerde ölçülen değerlerin çok altında kaldığı görülmüştür. Hatay-İskenderun ve Adıyaman-Gölbaşı gibi bölgelerde yerel zemin koşullarının göz önüne alındığı özel ivme spektrumlarının güncellenmesi gerektiği saptanmıştır. Deprem esnasında bazı bölgelerde 1.0g'nin üzerinde değerler okunmuştur. Burada yapıya etki eden depremin, AFAD verilerinden daha fazla bir büyüklükte olduğu anlaşılmıştır. Yapı analizleri yapılırken -deprem hesaplamalarında- proje mühendisi AFAD verilerini baz alarak hesaplamalar yapmaktadır. Bu yüzden AFAD verilerinin kendini sürekli güncel tutması, statik ve dinamik analizler için önem arz etmektedir.

4. Adıyaman Arazi Gözlemleri

Depremden hemen sonra, gönüllü olarak 12 gün boyunca İnşaat Mühendisleri Odası Genel Merkezi tarafından Adıyaman bölgesine, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı onayıyla gönderildim. Orada, gerek kamu binalarının gerekse konutların hasar tespit çalışmalarına ve inşaatla alakalı teknik konularda görev aldım. Bu bölümde ve sonraki bölümlerdeki fotoğraflar sahadan olup genel olarak Adıyaman bölgesine aittir.

4.1 Zeminden Dolayı Taşıma Gücü Kaybı ve Sıvılaşma Kaynaklı Hasar Durumu

Adıyaman bölgesinde ilk olarak geoteknik açısından bakıldığında, özellikle Gölbaşı ve Besni ilçelerindeki yerleşim zemininin yumuşak ve deprem fay hattına yakın yerlerde olduğu gözlemlenmiştir. Özellikle Gölbaşı bölge zeminleri Akıl ve vd. (2008) tarafından yapılmış çalışmada alüvyon çökellerin gözlemlendiği alanlar ve bataklık alanlar olmak üzere iki ayrı bölge olarak tanımlanmıştır (Akıl vd., 2008). Kum zeminlerin sıvılaşma sonucu yüzeye çıktığı görülmektedir. Kumlu ve siltli zeminlerde, yer altı suyunun etkisiyle deprem sırasında “zemin sıvılaşması” oluşmakta ve bu yüzden taşıma gücü kayıpları oluşabilmekte, sıvılaşma sonucunda yüksek değerlerde oturmalar ortaya çıkabilmektedir. Bu zemin davranışı, binaların yapısal tasarımını doğrudan olumsuz yönde etkilerken, yapıların; yan yatmasına, zemine gömülmesine ve hatta yıkılmasına sebebiyet verebilmektedir. Bazı binaların, yapısal olarak bir sorun olmamasına rağmen, zeminden kaynaklı deprem sonrasında yapının oturmasının çok fazla

olduğu ve binanın devrildiği gözlemlenmiştir (Şekil 3). Daha önceden de bahsedildiği gibi yapı ne kadar sağlam olursa olsun, sağlam bir zemin ve yeterli bir temel hesabı olmadan yapılan inşanın yıkılması kaçınılmazdır. Bu durum kötü zemin şartlarına bina yapılamaz anlamına gelmemektedir. Burada önemli olan, doğru bir zemin etüt raporunun oluşturulup bu rapora ve bina ağırlığını baz alarak gerekli temel hesaplarının yapılmasıdır. Elbette ki sağlam zemine bina inşa edilmesi, istenilen bir durumdur. Aksi halde inşaat maliyeti artmaktadır.

Şekil 3: Zemin Sıvılaşması ve Zeminde Oturma

4.2 BETONARME BİNALARDA GÖZLEMLENEN HASARLAR

Adıyaman bölgesindeki betonarme binalarla ilgili çeşitli araştırmalar sonucunda elde edilen bulgulara, yapının hem statik açıdan hem de uygulama bakımından ciddi ölçüde hasarlar ve ihmaller gözlemlenmiştir. Birçok binanın 2005 yılı öncesi yapıldığı gözlemlenmiştir. Bu binaların bazılarında herhangi bir mühendislik hizmeti alınmadan yapılmış olup, ilerleyen yıllarda yapının üzerine kat çıkılarak mühendislik açısından istenilmeyen durumlar saptanmıştır. İmar affından yararlanan binalar, genelde ağır hasarlı ya da yıkılmış bir durumda görülmüştür. Binaların beton kalitesinin düşük olduğu ve içerisindeki donatıların nervürsüz donatı olduğundan beton ile donatı arasındaki kenetlenmenin (aderans) tam anlamıyla sağlanamamış olmasından kaynaklı hasarlar görülmüştür. Tüm bu kötü durumlar bir araya geldiğinde bölgede bulunan yapılardaki hasarlar kaçınılmaz

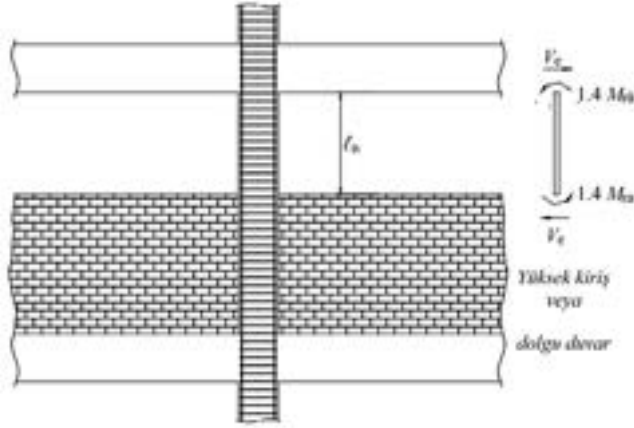
olmaktadır. Tüm bu eksiklikler ve hasar detayları, yerinde yapılan saha gözlemleri ve incelemeler sonucunda değerlendirilmiş olup, ilgili makamlara bir rapor halinde sunulmuştur.

4.2.1 Tasarımdan Kaynaklanan Eksiklikler

4.2.1.1 Kısa Kolon Oluşma Durumu

Kısa kolonlar yüksek rijitliğe ve düşük süneklığe sahip oldukları için yatay ötelenmeler altında gerekli önlemler alınmadığı takdirde kesme kırılması ile hasar alırlar (Ertürk vd. 2022).

Kısa kolon oluşumunun önüne geçebilmek adına, kolon kenarında duvar boşlukları bırakılmadan duvarlar yeterli miktarda örülebilir veya bu tarz hasarların oluşmasını önlemek amacıyla duvar ve kolon arasında sıkıştırılabilir köpük vb. malzemeler kullanılabilir. Ayrıca Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği 2018'de (TBDY-2018) belirtilen kolon boyunca sarılma bölgeleri için minimum enine donatı miktarı ve uygulama koşulları dikkate alınmalıdır (Şekil 4 ve Şekil 5), (TBDY-2018, 2018).

Şekil 4: Dolgu duvarlar ve kolonların tamamen bitişik olması durumunda enine donatıların uygulanması (TBDY-2018, 2018)

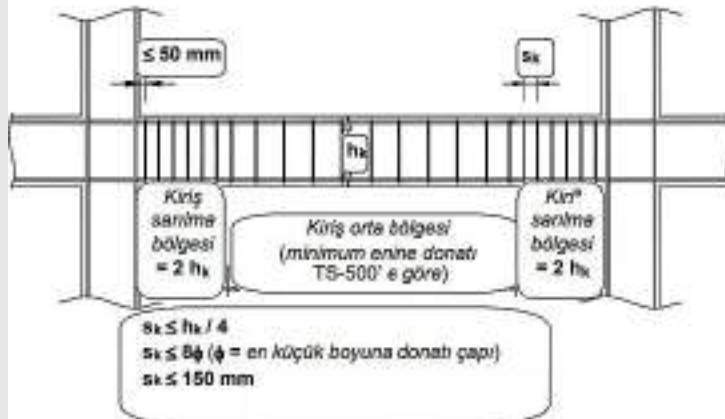

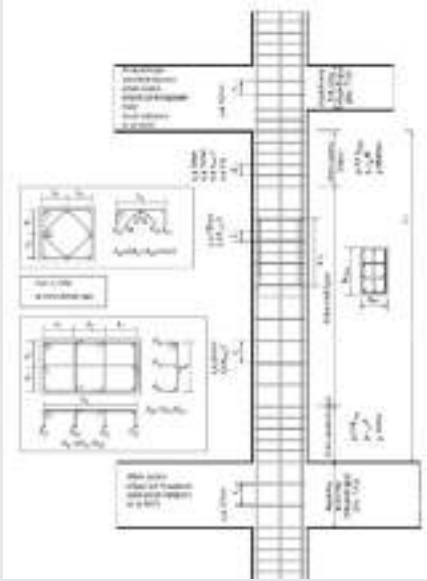
Şekil 5: Kısa kolon oluşumu

4.2.1.2 Kolon Kiriş Birleşim Durumu

Betonarme yapıların kolon-kiriş birleşim bölgelerinde yatay yükler etkisi altında büyük iç kuvvet reaksiyonlarına maruz kalmaktadır. Bu bölgelerde oluşan aşırı zorlanmalar, yapısal hasarlara sebep olmaktadır. Deprem bölgesinde yapılan saha gözlemleri sonucunda, kolon-kiriş bölgelerinde meydana gelen hasarlar gözlemlenmiştir (Şekil 6). Birleşim bölgesindeki yeterli rijitliği sağlamak için etriye aralıklarının sıklaştırılması gerekmektedir.

Kiriş donatı tariflerindeki açıklamalara esas olacak enine ve boyuna donatı ile bölgeler aşağıdaki şekilde gösterilmektedir.

Şekil 6: Kolon Kiriş Birleşim bölgelerinden kaynaklı hatalar

4.2.1.3 Dolgu Duvar Hasarları

Betonarme yapılarda bölme, duvarlarda çatlamalara ve hasarlara sebep olmaktadır. Genellikle "X" şekline olan diyagonal çatlaklar meydana gelir ve sıvalarda dökülmeler oluşur. (Şekil 7). Dolgu duvarlarda meydana gelen çatlakların ve yıkılmaların taşıyıcı sistem bakımından fazla bir etkisi yoktur.

Şekil 7: Dolgu duvar hasarları

4.2.1.4 Yetersiz Derz Boşlukları

Ülkemizin birçok yerinde binalar aralarında derz boşlukları olmadan bitişik nizamla yapılmaktadır. Fakat bu durumda binalar arasında yeterli boşluklar olmadığından iki farklı bina deprem anında salınım yaptıklarında birbirlerine çarpmakta ve binaya ciddi derecede hasar vermektedir (Şekil 8). Deprem anında bu binaların birbirinden ayrık çalışması için derz boşluklarının yönetmeliklere uygun olarak hazırlanması önem arz etmektedir.

Şekil 8: Yetersiz derz boşluklarından dolayı oluşan hasarlar

4.2.1.5 Yetersiz Enine Donatı Hasarları

Enine donatıların kullanım amacı; boyuna donatıların burkulmasını engellemek, betonun sünekliğini arttırmak ve kesme kuvvetlerini karşılamak olarak sıralanabilir. Yönetmelik şartlarına uygun olarak hazırlanmayan enine donatılar (etriye) kullanıldığında boyuna donatılar bombe şeklinde dış tarafa doğru burkulurlar (Şekil 9).

Şekil 9: Enine donatının eksikliğinden kaynaklanan hasarlar

4.2.1.6 Yapısal Düzensizlikler

TBDY 2018 bina deprem yönetmeliğine göre düzensizlik türleri aşağıdaki gibi sıralanabilir.

- Burulma düzensizliği (A1),
- Döşeme süreksizlikleri (A2)
- Planda çıkıntılar bulunması (A3)
- Zayıf kat (B1)
- Yumuşak kat (B2)
- Taşıyıcı sistemin düşey elemanlarının süreksizliği (B3)

Bu düzensizlikler yapıların deprem esnasındaki performanslarına önemli derecede zarar vermektedir. Binanın yıkılmasına yol açmaktadır.

Bir taşıyıcı sisteme karar verilirken yapının simetrik ve düzgün bir geometrik şekle sahip olması deprem anında can ve mal kaybına neden olmayacaktır. Sistem seçiminde saplama kirişlerden kaçınılmalıdır (Kiriş-Kiriş bağlantı durumları). Kirişlerin kolonlara bağlanması daha sağlıklıdır (Şekil 10).

TBDY 2018'e göre B2 düzensizlikleri (yumuşak kat), birbirine dik iki deprem doğrultusunun herhangi biri için, bodrum katlar dışında herhangi biri kattaki ortalama görelî kat ötelemesi oranının bir üst veya bir alt kattaki ortalama görelî kat ötelemesi oranına bölünmesiyle tanımlanan "Rijitlik Düzensizliği katsayısının" 2.0'den büyük olması durumunda oluşmaktadır. Bu tür düzensizlik genellikle bir binanın giriş katındaki dükkanlardan kaynaklanmaktadır. Bina girişi diğer katlara göre daha yüksek inşa edildiği için burada yumuşak kat gözlenmektedir.

Deprem sırasında alt katların daha fazla yer değiştirmesine ve taşıyıcı sistemde ağır hasarların oluşmasına sebep olmaktadır (Şekil 10).

Şekil 10: Yumuşak kat düzensizliği (Giriş kat dükkanlar) ve Saplama Kiriş

4.2.2 Yapım Aşamasından Kaynaklanan Eksiklikler

Ülkemizde meydana gelen depremlerde bir binanın her ne kadar yönetmeliklere uygun olarak statik analizleri yapılsa da projeye uygun olarak yapım aşamasındaki ihmaller o binanın yıkılmasına neden olmaktadır. Bu yüzden bir proje hesabı ne kadar önemliyse aynı şekilde uygulama kısmı da o kadar önemlidir. Bazı hata durumları aşağıda sunulmuştur.

4.2.2.1 Nervürsüz Donatı Kullanımı ve Donatı Korozyonu

Kompozit yapı özelliğine sahip betonarme elemanın kendisinden istenilen davranışı gösterebilmesi için çelik donatının ve betonun kenetlenme (aderans) özelliğine sahip olması gerekmektedir. Eğer donatı beton yüzeyinin dışında kalırsa zamanla çelik donatı korozyona uğramakta ve mekanik açıdan dayanımını kaybetmektedir. Bu yüzden beton pas payının ve donatı çeliğinin nervürlü olması önem kazanmaktadır (Şekil 11). Ülkemizde 1998'den bugüne kadar yönetmeliklerde nervürsüz donatının kullanımı yasaklanmıştır. 1998 öncesi binalarda nervürsüz donatı kullanılmaktaydı ve deprem bölgelerinde 2000 öncesi yapılarda bu durum saptanmıştır.

Şekil 11: Korozyon ve nervürsüz donatı

4.2.2.2 Düşük Beton Kalitesi

ABYYHY-1975'te "Birinci ve ikinci derece deprem bölgelerinde C18'den düşük", ABYYHY-1998 ve DBYBHY-2007'de "Deprem bölgelerinde yapılacak binalarda C20'den düşük" dayanımlı beton kullanılmaz kararı yer almaktadır. TBDY-2018'de ise tüm betonarme binalarda kullanılacak minimum beton sınıfı C25'e yükseltilmiştir. Beton kalitesini etkileyen olumsuz faktörler betonu oluşturan malzemelerin uygun oranlarda karıştırılmaması, beton üretiminde kullanılacak uygunlukta agregaların seçilmemesi, yeteri kadar vibrasyonun uygulanmaması gibi sebepler sıralanabilir. Ayrıca bu etkiler betonu oluşturan malzemelerin birbirinden ayrılmasına ve betonun homojen yapısının kaybolmasına sebep olmaktadır.

4.2.2.3 İşçilik Hataları

Bir binanın yapımı aşamasında projeye uygun olmayan hatalar ve kötü işçilik yapının dayanımını olumsuz yönde etkilemektedir. Binadan istenilen davranış gösterilememektedir. İşçilik hatalarından kaynaklanan hasarların önleminin alınması için binaların yapım aşamasında nitelikli işçilerin imalatları projeye uygun olarak özenle gerçekleştirilmesi ve imalatın her aşamasında mühendisler tarafından nitelikli denetlemelerin yapılması gerekmektedir (Şekil 12).

Şekil 12: İmalata yönelik hatalardan dolayı yıkılan binalar

5. Sonuçlar

06 Şubat 2023 tarihinde son zamanların en yıkıcı deprem sonrasında oluşan can ve mal kayıpları, mevcut yapı stoğumuzun ve özellikle belirli bir tarihten önce inşa edilmiş olanların, depreme karşı yetersiz kaldığını göstermiştir. Saha çalışmalarındaki gözlemler, 1990'lı yılından itibaren ülkemizde oluşan depremler sonrasında tespit edilen yapı hasar tipleriyle neredeyse aynı olduğunu ortaya koymuştur. Meydana gelen bu depremlerden sonra, halen aynı tip hasarlarla ve aynı yıkıcı etkiyle karşılaşmamız, deprem ülkesi olarak eski binalar için gerekli tedbirlerin alınmasında eksik kaldığını göstermektedir. Mevcut durumun önüne hızlı bir şekilde geçilmesi gerekmektedir.

Betonarme binalarda meydana gelen hasarların başlıca nedenleri olarak; yetersiz beton kalitesi, nervürsüz (düz) donatı kullanılması, uygun olmayan zeminlerde inşaatların yapılması ve uygun temelin sağlanamaması, ağır konsol çıkmalar ve binaların alt katlarındaki kat yüksekliğinin fazla olması (mağazalar/dükkanlar) belirtilmiştir.

Yığma binalarda oluşan hasarların başlıca nedenleri olarak; bağlayıcı ve yığma birimlerin yetersiz malzeme özellikleri, hatıl ve lento eksikliğinden kaynaklı zayıf taşıyıcı duvarlar belirtilmiştir.

Betonarme yapılarda kötü işçilik ve uygulama detaylarının eksikliği

hasarların gelişimi ve ilerlemesine neden olmuştur.

6. Öneriler

Ülkemizin her bölgesinde, can ve mal kaybına neden olabilecek büyüklükte depremlerin meydana gelmesi muhtemel ve kaçınılmazdır. Deprem bu coğrafyanın kaderinde her daim var olagelen bir olgudur. Bu nedenle, depreme dayanıklı yapı tasarımı kapsamında hem yeni inşa edilecek binaların uygun projelendirilmesi hem de mevcut binalarımızın depreme hazır hale getirilmesi acilen gereklidir. Bu amaçla; mühendis kadromuzun eğitimlerine sürekli olarak devam etmesi ve aynı zamanda halkımızın bilinçlendirilmesi gerekmektedir.

İnşaat mühendisliği alanına uzmanlık getirilmesi bir öneri olarak sunulabilir. Çünkü bir inşaat mühendisi lisans eğitimini tamamladıktan sonra gerek proje çizimlerinde gerekse uygulama kısmında uzmanlık alanına ve çalışma yılına bakılmaksızın her alanda imza yetkisine sahiptir. Son zamanlarda inşaat mühendisliğinin artmasıyla yeni mezun genç inşaat mühendisleri bir alanda çok tecrübeye sahip olmadan işin başına getirilebiliyor. Bu da o mühendisin hata ya da işi eksik yapmasına neden olabiliyor. Proje ve uygulama kısımlarında en az 5 yıl veya doktora, yüksek lisans eğitimi almış mühendislerin sadece uzman olduğu alanlarda (Yapı, Geoteknik, Karayolları, Hidrolik vs.) istihdam edilmesi daha doğru olacaktır. Bunun

yanında, uygulama kısmında mimarların ve inşaat mühendislerinin her biri aynı anda en fazla 5 şantiyeden sorumlu olabiliyor. Bunun yerine mimarların ya da mühendislerin sadece tek şantiyeden sorumlu olması işin daha kontrollü ve doğru yapılmasına olanak sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

06 Şubat 2023 Pazarcık-Kahramanmaraş Mw 7.7, Elbistan-Kahramanmaraş Mw 7.6 Depremlerine İlişkin Ön Değerlendirme Raporu, AFAD Deprem Dairesi Başkanlığı. AFAD-DDB, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Deprem Dairesi Başkanlığı, <http://www.deprem.gov.tr/>.

Akıl B., Akpınar K., Üçkardeşler C., Araz H. (2008). Doğu Anadolu Fay Zonu Üzerinde Yer Alan Gölbaşı (Adıyaman) Yerleşim Alanındaki Zeminlerin Jeoteknik Özellikleri ve Değerlendirilmesi. Türkiye Jeoloji Bülteni, 51(1).

Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü (KRDAE), Bölgesel Deprem-Tsunami İzleme ve Değerlendirme Merkezi (BDTİM) <http://www.koeri.boun.edu.tr/sismo/2/tr/>.

Duman, T.Y., Çan, T., Emre, Ö., Kadirioglu, F.T., Başarı Baştürk, B., Kılıç, T., Arslan, S., Özalp, S., Kartal, R.F., Kalafat, D., Karakaya, F., Eroğlu Azak, T., Özel, N.M., Ergintav, S., Akkar, S., Altınok, Y., Tekin, S., Cingöz, A. ve Kurt, A.İ., 2017, Türkiye Sismotektonik Haritası Ölçek 1:1.250.000. Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, Özel Yayın Serisi-34, Ankara. ISBN: 978-605-9516-19-8

Emre, Ö., Duman, T.Y., Özalp, S., Elmacı, H., Olgun, Ş. ve Şaroğlu, F., 2013, Açıklamalı Türkiye Diri Fay Haritası, Ölçek 1:1.250.000. Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, Özel Yayın Serisi-30, Ankara. ISBN: 978-605-5310-56-1

Ertürk E., Aykanat B., Altınışik A.C., Arslan M.E. (2022). Seismic damage assessment based on site observation following the Düzce (Gölyaka) earthquake (Mw= 5.9, November 23, 2022). Journal of Structural Engineering & Applied Mechanics (Online), 5(4), 197-221.

İTÜ: İstanbul teknik Üniversitesi. 6 Şubat 2023 04.17 Mw 7.8 Kahramanmaraş (Pazarcık, Türkoğlu), Hatay (Kırkhan), 13.24 Mw 7.7 Kahramanmaraş (Elbistan, Nurhak-Çardak) depremleri ön inceleme raporu, İstanbul, Şubat 2023.

KTÜ Kahramanmaraş Deprem Raporu "Kahramanmaraş (Pazarcık Mw=7.7 ve Elbistan Mw=7.6) Depremleri ve Artçıları, Saha Gözlemlerini, Yapısal Hasarları ve İleriye Yönelik Önerileri İçeren Değerlendirme Raporu"

TBDY-2018: Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği. (2018). 2018, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı: Ankara.

1951

1951 İlim Yayma Cemiyeti kuruldu.

1972

1972 Yıkılan Nuri Paşa Konağı'nın yerine yurt inşa edildi.

1972

Ekmekçizâde Medresesi'nin Lisans Yurdu'na tahsisi gerçekleşti.

1973

1973 İlim Yayma Vakfı kuruldu.

1973

27 Nisan'ında İlim Yayma Vakfı'nın ilk Mütevelli Heyeti toplantısı yapıldı.

1973

27 Nisan'ında Sabri Ülker Mütevelli Heyeti Başkanı oldu.

2005

2006

Yücel Çelikkbilek Mütevelli Heyeti Başkanı oldu.

2006

2005

İlim Yayma isimli bülten yayımlanmaya başlandı.

2004

Usûl İslam Araştırmaları Dergisi 2. sayısı ile Vakıf tarafından çıkartılmaya başlandı.

2004

2003

2003

Kahraman Emmioğlu Mütevelli Heyeti Başkanı oldu.

1999 - 2012

İsmail Ağan Genel Müdür oldu.

1999

1999

Sabahattin Kırkan Mütevelli Heyeti Başkanı oldu.

2008

Kur'an ve Tefsir Akademisi kuruldu.

2008

2008

İlim Yayma isimli bültenin adı İlim Yayma Vakfı Bülteni olarak değiştirildi.

2008

Vefa İlim Yayma Mezunları Derneği (VEFADER) kuruldu.

2009

2009

Mustafa Uğur Mütevelli heyeti başkanı oldu.

2009

Recai Mehmed Efendi Kütüphanesi Vakfa tahsis edildi.

2018

Osmanlı'da Tefsir Dersi Gelenekleri -Saray-Tekke-Medrese isimli eser yayımlandı.

2018

Kur'an Araştırmalarında Akademik Tezler İslam Dünyası ve Batı Mukayesesi -I isimli eser yayımlandı.

2018

2018

Recâi Mehmed Efendi Sıbyan Mektebi Sebili ve Çeşmesi isimli eser yayımlandı.

2017-2023

Adem Yavuz Genel Müdür oldu.

2017

Vakıf genel merkezi Eyüpsultan'a taşındı.

2017

Vefa misafirhane ve genel merkez binası yenileme çalışmaları başladı.

2017

Kur'an ve Tefsir Akademisi İZÜ'ye devredildi.

2017

Akademik Danışma Kurulu oluşturuldu.

2017

2019

2018

İlim Yayma Vakfı Bülteninin adı Vefa Dergi - Bülten olarak değiştirildi.

2018

İlim Yayma Ödülleri tesis edildi.

2019

İstişare Kurulu tesis edildi.

2019

İlk İlim Yayma Ödülleri gerçekleştirildi.

2019

Erzincan'da faaliyet gösteren Mer Yatırım ve Özel Eğitim Hizmetleri A.Ş.'nin tüm hisseleri satın alındı.

2023

İlim Yayma Vakfı Lisansüstü Öğrenci Sempozyumu düzenlendi.

1973

İlim Yayma Vakfı Genel Merkezi Bakırcılar/ Beyazıt.

1973

İlim Yayma Vakfı Genel Merkezi Laleli'de bir apartman dairesinde.

1974

Eymen Topbaş Mütevelli Heyeti Başkanı oldu.

1974

Ekmekçizade Medresesi'nde M. Emin Saraç Hocaefendi'nin dersleri başladı.

1985

Asım Taşer Mütevelli Heyeti Başkanı oldu

1993

İlim Yayma Vakfı Vefa'daki mevcut genel merkezine taşındı.

1998

İrfan Eğitim Kurumları kuruldu.

1998

Cemiyet ile müşterek İYEM kuruldu.

1996

İlim Yayma Üniversitesi kurulması için karar alındı.

1996 - 1999

M. Kemal Malkoç Genel Müdür oldu.

1996

Kemal Unakıtan Mütevelli Heyeti Başkanı oldu.

1993

Vefa Lisansüstü Yükseköğrenim Erkek Öğrenci Yurdu ve Misafirhanesi açıldı.

2012

Yücel Çelikkilek Mütevelli Heyeti Başkanı oldu.

2012

M. Emin Saraç Hocaefendi Ekmekçizade Medresesi'nin tadilatı dolayısı ile buradaki derslerini bitirdi.

2009

İlim Yayma Vakfı Yayınları kuruldu.

2009

Tarihten Günümüze Kur'an İlimleri ve Tefsir Usulü başlıklı eser yayımlandı.

2010

Tarihten Günümüze Kur'an'a Yaklaşımlar isimli eser yayımlandı.

2010

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi kuruldu.

2011

Osmanlı Toplumunda Kur'an Kültürü ve Tefsir Çalışmaları-I isimli eser yayımlandı.

2014

Vefa Ekmekçizade Külliyesi isimli eser yayımlandı.

2013

Geçmişten Günümüze Mushaf-ı Şerif isimli eser yayımlandı.

2013

Geçmişten Günümüze Mushaf-ı Şerif sergisi yapıldı.

2012-2017

Engin Yılmaz Genel Müdür oldu.

2012

Osmanlı Toplumunda Kur'an Kültürü ve Tefsir Çalışmaları-II isimli eser yayımlandı.

2012

Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Osmanlı Modernleşme Sürecinde Kur'an ve Tefsir Çalışmaları çalıştayı yapıldı.

2021

Huzuru Bekleyen Şehir Kudüs isimli eser el-Medîne elletî Tetûgu ile İngilizce olarak yayımlandı.

2020

Necmeddin Bilal Erdoğan Mütevelli Heyeti Başkanı oldu.

2020

Huzuru Bekleyen Şehir Kudüs isimli eser yayımlandı.

2020

İrfan Eğitim Kurumları devredildi.

2021

Vakıf genel merkezi Vefa'daki yerine tekrar taşındı.

2021

Huzuru Bekleyen Şehir Kudüs isimli eser The City Awaiting Peace Jerusalem başlığı ile İngilizce olarak yayımlandı.

2023

50 Yılda 50 Vakıf İnsan kitabı yayımlandı.

2022

İZÜ Yurtları Vakfa devredildi.

2021

İlim Yayma Ödülleri'nin ikincisi gerçekleştirildi.

2021

Kurşunla Bağlı Yalçın Bir Taş "Mehmet Âkif Ersoy" isimli eser yayımlandı.

İLİM YAYMA VAKFI BÜLTENİ VEFA'NIN TARİHÇESİ VE BURSİYER YAZILARININ BİBLİYOGRAFYASI

Talha DİLBEN

Arş. Gör., İstinye Üniversitesi
İnsan ve Toplum Bilimleri
Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı
Bölümü

İlim Yayma Vakfı tarafından ilk kez 2005 yılında, *İlim Yayma* adıyla yayımlanan *Vefa* dergisinin muhtevasının önemli bir bölümü Vakıf bursiyerlerinin yazılarından müteşekkildir. Lisans öğrencisi, Yüksek Lisans öğrencisi, Doktora öğrencisi, Araştırma Görevlisi ve Öğretim Görevlisi gibi çeşitli akademik merhalelerde bulunan bursiyerlerin yazıları, derginin 2005 yazında yayımlanan ilk sayısından itibaren tüm sayılarında yer almıştır. Bu bakımdan dergi, bursiyer öğrenciler için bir yönüyle okul işlevi görmüştür. Araştırma makalesi, deneme, kitap tanıtımı, gezi yazısı gibi çeşitli türlerde ve konularda kaleme alınan bu yazılar, dergiye ilk sayısından itibaren ayrı bir renk ve değer

katmış, bu yayının politikası Vakıf tarafından muntazam bir şekilde sürdürülmüştür. Genellikle her biri birkaç sayfadan oluşan ve tüm sayılarda yer verilen bursiyer yazıları, nitelik açısından da kıymeti haiz olduğu anlaşılan bir muhtevaya sahiptir. Bu yazıda, *Vefa* dergisinin tarihçesi verilmiş, bugüne kadar çıkarılan 21 sayıdaki bursiyer yazıları ön planda tutularak yazıların konularını içeren bir grafik hazırlanmış, mezkur yazıların ve röportajların bibliyografyası sunulmuştur.

Vefa Dergisi'nin Tarihçesi

İlim Yayma Vakfı'nın süreli yayın organlarından biri olan *Vefa* dergisi, ilk kez 2005 yazında, bir bülten hâlinde *İlim Yayma* adıyla çıkarılmıştır. Dergi, Haziran 2007 tarihli 2. Sayısında, 2018 kışına kadar ise *İlim Yayma Vakfı Bülteni* adıyla yayımlanmıştır. 2018 Temmuz'unda çıkarılan 12. Sayı'dan itibaren dergi, *Vefa* adıyla çıkarılmıştır. İlk sayıda, "Çıkarken" ve "Sevgili Okuyucum" başlıkları altında iki takdim yazısı bulunmaktadır. Bu takdim yazılarından biri, İlim Yayma Vakfı Mütevelli Heyet Başkanı Doç. Dr. Kahraman EMMİOĞLU imzalıdır. İlk sayıdaki takdim yazılarında yer alan satırlar, derginin çıkarılma gayesini özetler niteliktedir:

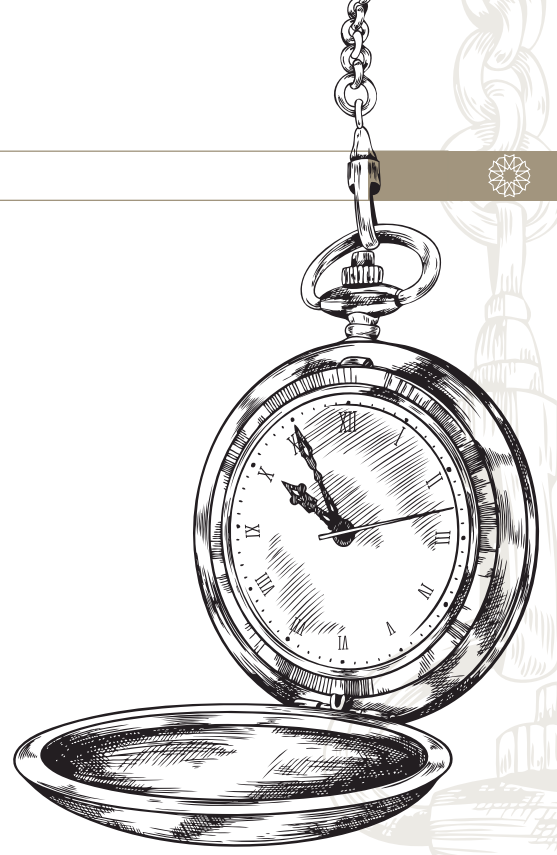
"İlimin yayılmasını kendisine amaç edinmiş bir camianın mensupları olan genç araştırmacıların dağarcıklarında biriktirdiği şeyleri nazar-ı dikkatinize sundukları ilk sayımızla karşınızdayız. Okuduklarından, gördüklerinden, dinlediklerinden biriktirdiklerini zihinlerinin ve gönüllerinin imbiğinden geçirerek huzuruza getirdiler. Omuzlarına yüklenen *istikbali inşa etme sorumluluğunun* bilincinde olarak..."

İlk takdim yazısında, dergide yazısı bulunan yazarların henüz akademisyen olmadıkları, akademisyenlik yolunda adım atan gençler olduğu belirtilmiş ve bültenin yayımlanmasındaki en önemli gayelerden biri daha açıklanmıştır:

"Şunu da belirtmeliyiz ki, makalesi yayınlanan arkadaşlarımız, profesyonel anlamda akademisyen değil, akademisyenlik yolunda adım atan genç arkadaşlarımızdır. Zaten bu bültenin yayın gayelerinden en mühimi, geleceğin ilim adamları olan genç araştırmacıların yazılı eser vermeye alışmalarına önyak olmaktır."

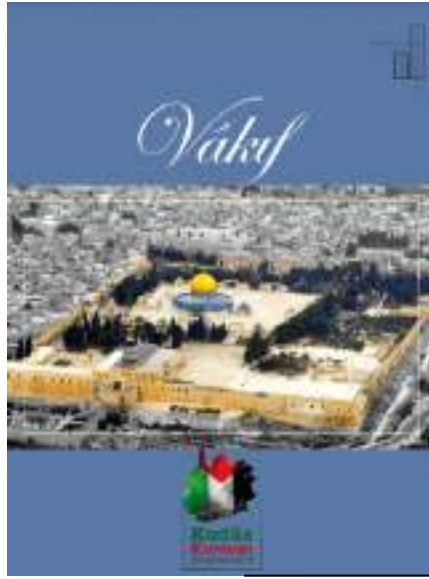
İlim Yayma Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Doç. Dr. Kahraman EMMİOĞLU imzasını taşıyan ikinci takdim yazısında da bültenin yayımlanma amacı şu satırlarla ifade edilmiştir:

"Çalışmalarımızı daha geniş kitlelere, özellikle de Vakfımız imkânlarından yararlanan ve Vakfımıza yardımlarını esirgemeyen değerli insanlarımıza kısa da olsa duyurmak ve müstait gençlerimizin ilmi ve edebi yazılarını neşredek bir vasat oluşturmak maksadıyla "İLİM YAYMA" adıyla elinizdeki bu küçük hacimli ilmi ve edebi bülteni çıkarttık..."

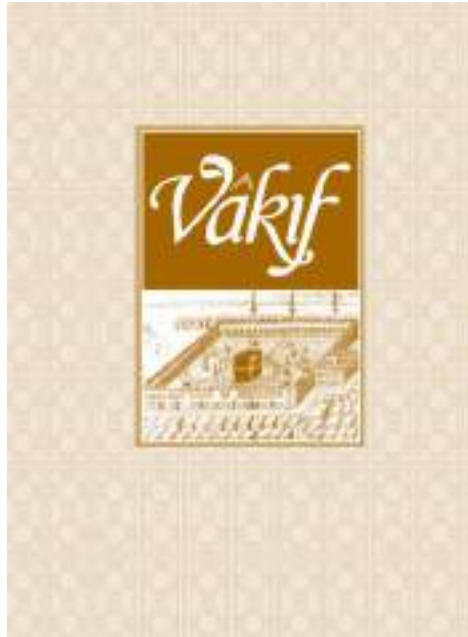

İlk sayının kapağında; "Edebiyat", "Tarih", "Din", "Siyaset" ve "Ekonomi" şeklinde konu başlıkları verilmiş ve bu konular dahilinde 16 yazı yayımlanmıştır. İlk sayı, muhteva olarak bu alanlardaki yazıları içermekte, İlim Yayma Vakfı'nın ve Vakıf bünyesindeki diğer kuruluşların faaliyetleriyle ilgili haberleri kapsamamaktadır. Dergi, ilk sayısında henüz tekâmül aşamasında olduğu için bu faaliyetleri içeren yazılara 2. Sayı'dan itibaren yer verildiği görülmektedir.

İlim Yayma Vakfı Bülteni'nin 2. Sayısı ise Haziran 2007 tarihlidir. 2. Sayı'nın ön sözü, Mütvevelli Heyeti Başkanı Yücel ÇELİKBİLEK tarafından kaleme alınmıştır. Bu sayıda yazı konuları biraz daha çeşitlenmiş, İlim Yayma Vakfı'nın ve Vakıf bünyesindeki kuruluşların çalışmalarına, haberlerine de yer verilmeye başlanmıştır. İlim Yayma Vakfı Genel Kurul Toplantılarına dair haberler, röportajlar, yurt içine ve yurt dışına yapılan seyahatlere dair içerikler, 2. Sayı'dan itibaren görülmektedir. Sonraki sayılarda Vakıf ile ilgili gelişmeleri ve haberleri içeren bu içeriklerin

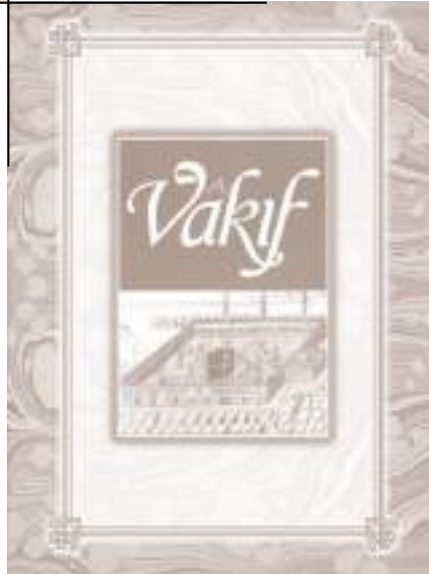

görülen önemli yeniliklerden biri, bursiyer yazılarının "Vakıf" başlığı altında verilmeye başlanmasıdır.

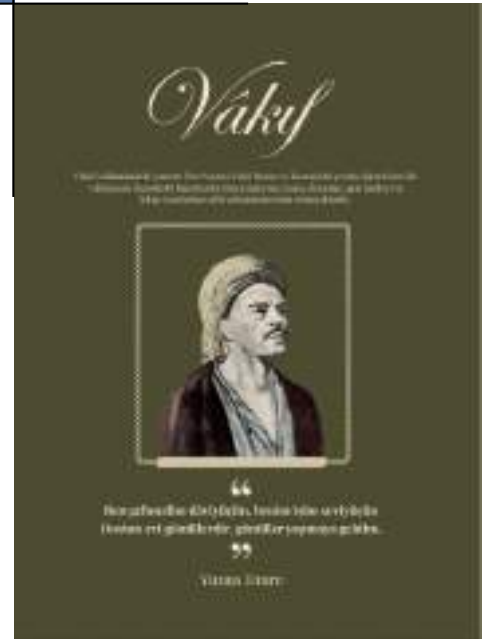

2. Sayı'dan itibaren görülen bir diğer önemli içerik de röportajlardır. Haziran 2007 tarihli 2. Sayı'da bulunan, Aliosman PEKMEZCİ tarafından Ömer Lütfi TAKE ile yapılan röportaj, dergide yayımlanan ilk röportajdır. Sonraki sayılarda da röportaj yazılarına yer verilmeye devam edilmiştir. Ekseriyetle Osman ACUN, Abdullah TIRABZON, Adem YAVUZ, Mustafa DOĞAN, Mikail UĞUŞ ve Abdulkadir ÜNAL tarafından özellikle hayırsever kişiliğiyle

sayısı daha da artmış; mezun buluşmaları, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi'ne dair haberler, mesleki ve kültürel geziler, İbnülemin Mahmud Kemal İnal Yurdu, Vefa İlim ve Kültür Derneği (VEFADER)'in faaliyetleri, İlim Yayma Vakfı Kur'an ve Tefsir Akademisi, İlim Yayma Eğitim Merkezi (İYEM), Akademik Danışma Kurulu, İlim Yayma Ödülleri ve taziye yazıları gibi içerikler hâlinde çeşitlenmiştir. 2. Sayı'da

tanınmış isimlerle yapılan bu röportajların yekûnu, oldukça değerli bir arşivi meydana getirmiştir. Derginin 2. Sayısında "Vakıf" bölümü yer aldığı için sadece bir yazarın öğrenim durumunun belirtilmiştir. Bu sayıda bursiyer yazarların öğrenim bilgilerinin bu sayı için tespitini zorlaştırmaktadır. Ancak 3. Sayı'dan itibaren yazarların öğrenim durumlarının daha düzenli bir şekilde verildiği, derginin Vakıf, Editörler, Yayın

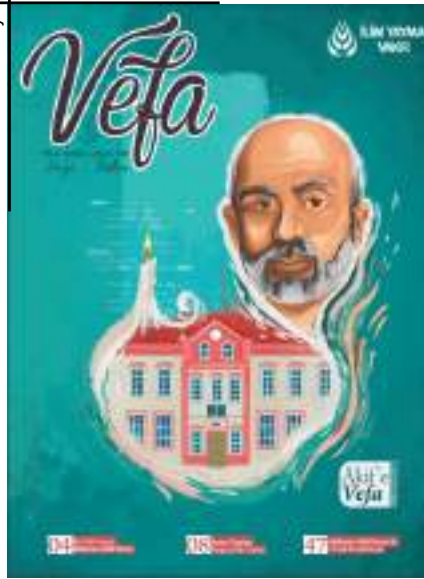
Kurulu, Yayın Yönetmeni ve yazarların gayretleri ve titiz çalışmalarıyla her sayıda daha ileri bir seviyeye taşındığı görülmektedir.

Mart 2008 tarihli 3. Sayı, İlim Yayma Vakfı Mütvevelli Heyeti Başkanı Yücel ÇELİKBİLEK'in takdim yazısıyla; 3,5 yıl sonra, Ekim 2011 tarihinde yayımlanan 4. Sayı ise Çelıkbilek'ten sonra

Dergide 2. Sayı'dan itibaren yer verilmeye başlanan ve Lisansüstü bursiyerlerin yazılarını içeren "Vakıf" bölümünün bazı sayılardaki giriş sayfa (2. 6. 12 ve 21. Sayılar)

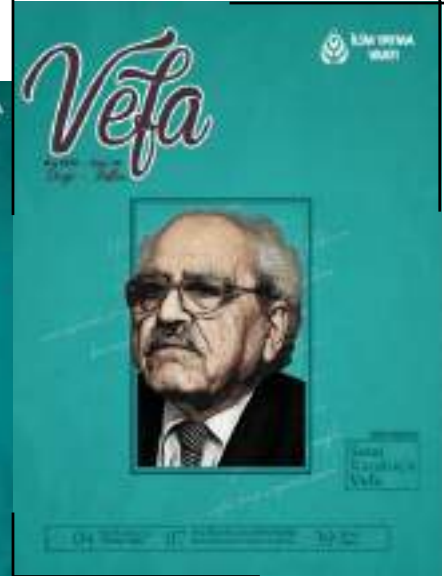
Mütevelli Heyeti Başkanı olan Mustafa UĞUR'un takdim yazısıyla çıkmıştır. Mustafa UĞUR'dan sonra Mütevelli Heyeti Başkanlığı görevine tekrar Yücel ÇELİKBİLEK gelmiş, Haziran 2012 tarihli 5. Sayı'dan, 2020 yazında yayımlanan 16. Sayı'ya kadar toplam 12 Sayı, vefatına kadar Mütevelli Heyeti Başkanlığı görevinde bulunan olan Yücel ÇELİKBİLEK'in takdim yazısıyla yayımlanmıştır.

Derginin 12. Sayısında önemli yenilikler yapılmış, ilk sayısı *İlim Yayıma*, 10 sayısı ise *İlim Yayıma Vakfı Bülteni* adıyla çıkan dergi, 12. Sayı'dan itibaren *Vefa* adıyla yayımlanmıştır. İlk kez 12. Sayı'da görülen ve sonraki sayılarda sürdürülen bir diğer yenilik de her sayının bir dosya konusu etrafında şekillenmesidir. Daha önceki sayılardan 7.

Sayı'da da "Mütevelli Heyet Üyelerimizle Sohbet" konulu bir dosya başlığı yer aldığı görülse de 12. Sayı'dan itibaren dosya konuları daha programlı ve muhtevayı daha kapsayıcı bir hâle gelmiş ve sayı kapaklarında dosya konularına yer verilmiştir. Ayrıca yine 12. Sayı'dan itibaren görülmeye başlanan ve sonraki birçok sayıda da sürdürülen yeniliklerden biri, "Aile Boyu İlim Yayımlıları" başlıklı yeni bir bölüme yer verilmesidir. Mütevelli Heyeti Başkanlığı döneminde *Vefa* dergisinde önemli yenilikler görülen Yücel ÇELİKBİLEK, derginin 16. Sayısının takdim yazısını da yazmış ancak bu sayı yayımlanmadan vefat etmiştir. Takdim yazısının yer aldığı 16. Sayı'nın içerisinde Çelikbilek için Vakıf tarafından yazılmış bir taziye yazısı ve Osman ACUN tarafından yapılan röportaj da aynı sayıda yayımlanmıştır. *Vefa*, 2021 kışında çıkarılan 17. Sayı'dan itibaren Mütevelli Heyeti Başkanı Necmeddin Bilal ERDOĞAN'ın takdim yazısıyla yayımlanmaktadır. Necmeddin Bilal ERDOĞAN'ın Mütevelli Heyeti Başkanlığı'nda derginin kalitesindeki yükseliş devam etmektedir. Özellikle son yıllarda yayımlanan sayılar, derginin giderek daha da artan niteliğini göstermesi bakımından önemlidir.

Derginin son 5 sayısının kapağı (17, 18, 19, 20 ve 21. Sayılar)

21 Sayının Künyesi: Mütevelli Heyeti Başkanları ve Yayına Hazırlayanlar

Sayı	Sürelî Yayın Adı	Yayın Tarihi	İlim Vakfı Adına İmtiyaz Sahibi	Yazı İşleri Müdürü	Editör	Yayın Kurulu	Sanat Yönetmeni
1	İlim Vakfı	Yaz 2005	Mütevelli Heyeti Başkanı Doç. Dr. Kahraman EMMİOĞLU	Ömer AYDIN	-	-	-
2	İlim Vakfı Bülteni	Haziran 2007	Mütevelli Heyeti Başkanı Yücel ÇELİKBILEK	Ömer AYDIN	B. Şükrü YAVUZ	Adem YAVUZ, Recep YÜCEDOĞRU, Aliosman PEKMEZCİ, Adil AKBAŞ, Ömer SÖĞÜT, Kadir YELER, Fazıl BAŞ, İlyas ALTUNER, Eldeniz RAJABOV	Ziya ER
3	İlim Vakfı Bülteni	Mart 2008	Mütevelli Heyeti Başkanı Yücel ÇELİKBILEK	Ömer AYDIN	B. Şükrü YAVUZ	Adem YAVUZ, Aliosman PEKMEZCİ, Adil AKBAŞ, Ömer SÖĞÜT, Fazıl BAŞ, İlyas ALTUNER, Niyazi KORKUT	Ahmet ER
4	İlim Vakfı Bülteni	Ekim 2011	Mütevelli Heyeti Başkanı Mustafa UĞUR	Ömer AYDIN	Engin YILMAZ, Osman ACUN	Engin YILMAZ, Nurullah BAYHAN, Adem YAVUZ, Abdullah TIRABZON, Mustafa GÖKSAL, Muhammed GÖÇGÜN, Abit BALİN	Adem DOĞAN
5	İlim Vakfı Bülteni	Haziran 2012	Mütevelli Heyeti Başkanı Yücel ÇELİKBILEK	Ömer AYDIN	Osman ACUN, Mikail UĞUŞ	Engin YILMAZ, Nurullah BAYHAN, Doç. Dr. Bilal GÖKKİR, Doç. Dr. Necmettin GÖKKİR, Yrd. Doç. Dr. Abdullah TIRABZON	Adem DOĞAN
6	İlim Vakfı Bülteni	Aralık 2012	Mütevelli Heyeti Başkanı Yücel ÇELİKBILEK	Ömer AYDIN	Osman ACUN, Mikail UĞUŞ	Engin YILMAZ, Nurullah BAYHAN, Doç. Dr. Bilal GÖKKİR, Doç. Dr. Necmettin GÖKKİR, Yrd. Doç. Dr. Abdullah TIRABZON, Abidin SÖNMEZ	Adem DOĞAN
7	İlim Vakfı Bülteni	Ekim 2013	Mütevelli Heyeti Başkanı Yücel ÇELİKBILEK	Ömer AYDIN	Mikail UĞUŞ	Engin YILMAZ, Osman ACUN, Nurullah BAYHAN, Prof. Dr. Bilâl GÖKKİR, Doç. Dr. Necmettin GÖKKİR, Yrd. Doç. Dr. Abdullah TIRABZON, Abidin SÖNMEZ	Adem DOĞAN
8	İlim Vakfı Bülteni	Mayıs 2014	Mütevelli Heyeti Başkanı Yücel ÇELİKBILEK	Ömer AYDIN	Mikail UĞUŞ	Engin YILMAZ, Osman ACUN, Nurullah BAYHAN, Prof. Dr. Bilâl GÖKKİR, Doç. Dr. Necmettin GÖKKİR, Yrd. Doç. Dr. Abdullah TIRABZON, Abidin SÖNMEZ	Adem DOĞAN
9	İlim Vakfı Bülteni	Ocak 2015	Mütevelli Heyeti Başkanı Yücel ÇELİKBILEK	Ömer AYDIN	Mikail UĞUŞ, Bilal DEMİR	Engin YILMAZ, Osman ACUN, Nurullah BAYHAN, Prof. Dr. Bilâl GÖKKİR, Doç. Dr. Necmettin GÖKKİR, Yrd. Doç. Dr. Abdullah TIRABZON, Abidin SÖNMEZ	Adem DOĞAN
10	İlim Vakfı Bülteni	Ocak 2016	Mütevelli Heyeti Başkanı Yücel ÇELİKBILEK	Ömer AYDIN	Mikail UĞUŞ, Bilal DEMİR	Engin YILMAZ, Osman ACUN, Nurullah BAYHAN, Prof. Dr. Bilâl GÖKKİR, Prof. Dr. Necmettin GÖKKİR, Yrd. Doç. Dr. Abdullah TIRABZON, Abidin SÖNMEZ	Adem DOĞAN

Derginin ilk sayısı dışında tüm sayılarında Yazı İşleri Müdürü, Editör, Yayın Kurulu ve Sanat Yönetmeni görevlerini gerçekleştiren isimler dergide belirtilmiştir. Bu bağlamda *İlim Yayma*, *İlim Yayma Vakfı Bülteni* ve *Vefa*'nın 21 sayısı yayımlandığı sırada Mütevelli Heyeti Başkanlığı görevinde bulunan isimlerle Yazı İşleri Müdürü, Editör, Yayın Kurulu ve Sanat Yönetmeni görevlerini yerine getiren isimler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Sayı	Sürelî Yayın Adı	Yayın Tarihi	İlim Yayma Vakfı Adına İmtiyaz Sahibi	Yazı İşleri Müdürü	Editör	Yayın Kurulu	Sanat Yönetmeni
11	<i>İlim Yayma Vakfı Bülteni</i>	Şubat 2018	Mütevelli Heyeti Başkanı Yücel ÇELİKBİLEK	Ömer AYDIN	Mikail UĞUŞ, Burak KOÇ	Murat YALÇINTAŞ, İdris SARISOY, Adem YAVUZ, Uğur ÖZTÜRK, Enes GÖK, Oğuz DEMİR	Osman ACUN (Yayın Yönetmeni)
12	<i>Vefa</i>	Temmuz 2018	Mütevelli Heyeti Başkanı Yücel ÇELİKBİLEK	Adem YAVUZ	Mikail UĞUŞ, Burak KOÇ	Murat YALÇINTAŞ, İdris SARISOY, Zafer BİLGİ, Uğur ÖZTÜRK, Enes GÖK, Oğuz DEMİR	Osman ACUN (Yayın Yönetmeni)
13	<i>Vefa</i>	Ocak 2019	Mütevelli Heyeti Başkanı Yücel ÇELİKBİLEK	Adem YAVUZ	Abdulkadir ÜNAL, Oğuz DEMİR	Murat YALÇINTAŞ, İdris SARISOY, İsmail KÜÇÜK, Zafer BİLGİ, Muhammet ASAN, Enes GÖK	Osman ACUN (Yayın Yönetmeni)
14	<i>Vefa</i>	Yaz 2019	Mütevelli Heyeti Başkanı Yücel ÇELİKBİLEK	Adem YAVUZ	Abdulkadir ÜNAL	Murat YALÇINTAŞ, İdris SARISOY, İsmail KÜÇÜK, Zafer BİLGİ, Muhammet ASAN, Enes GÖK	Osman ACUN (Yayın Yönetmeni)
15	<i>Vefa</i>	Kış 2020	Mütevelli Heyeti Başkanı Yücel ÇELİKBİLEK	Adem YAVUZ	Abdulkadir ÜNAL	Murat YALÇINTAŞ, İdris SARISOY, İsmail KÜÇÜK, Osman ACUN, Ahmet Kerim NALBANT, Feyyaz KALKAN, Enes GÖK	Bayram YALÇIN (Yayın Yönetmeni)
16	<i>Vefa</i>	Yaz 2020	Mütevelli Heyeti Başkanı Yücel ÇELİKBİLEK	Adem YAVUZ	Murat ÜLGEN	Murat YALÇINTAŞ, İdris SARISOY, İsmail KÜÇÜK, Osman ACUN, Feyyaz KALKAN, Enes GÖK	Bayram YALÇIN (Yayın Yönetmeni)
17	<i>Vefa</i>	Kış 2021	Mütevelli Heyeti Başkanı Necmeddin Bilal ERDOĞAN	Adem YAVUZ	Murat ÜLGEN	Murat YALÇINTAŞ, İsmail KÜÇÜK, Osman ACUN, Feyyaz KALKAN, Enes GÖK, Abdulkadir ÜNAL	Bayram YALÇIN (Yayın Yönetmeni)
18	<i>Vefa</i>	Yaz 2021	Mütevelli Heyeti Başkanı Necmeddin Bilal ERDOĞAN	Adem YAVUZ	Murat ÜLGEN	Murat YALÇINTAŞ, İdris SARISOY, Osman ACUN, Enes GÖK, Abdulkadir ÜNAL	Osman YILMAZ (Yayın Yönetmeni)
19	<i>Vefa</i>	Kış 2022	Mütevelli Heyeti Başkanı Necmeddin Bilal ERDOĞAN	Adem YAVUZ	Murat ÜLGEN	Osman ACUN, Mehmet Ali YAFEZ, Enes GÖK, Abdulkadir ÜNAL, İdris SARISOY, Murat YALÇINTAŞ	Osman YILMAZ (Yayın Yönetmeni)
20	<i>Vefa</i>	Yaz 2022	Mütevelli Heyeti Başkanı Necmeddin Bilal ERDOĞAN	Adem YAVUZ	Murat ÜLGEN	Murat YALÇINTAŞ, İdris SARISOY, Osman ACUN, Mehmet Ali YAFEZ, Bekir TURAN, Abdulkadir ÜNAL, Feyyaz KALKAN	Osman YILMAZ (Yayın Yönetmeni)
21	<i>Vefa</i>	Kış 2023	Mütevelli Heyeti Başkanı Necmeddin Bilal ERDOĞAN	Adem YAVUZ	Abdulsamet ŞENTÜRK	Fatih SAVAŞAN, Abdullah ÇAKIR, Adem ÜMÜRHAN, M. Hamid ARİF, Kemal BOZ, Mehmet Ali YAFEZ	Osman YILMAZ (Yayın Yönetmeni)
22	<i>Vefa</i>	Yaz 2023	Mütevelli Heyeti Başkanı Necmeddin Bilal ERDOĞAN	Osman YILMAZ	Melih Sadık KÜÇÜKER, Abdulsamet ŞENTÜRK	Fatih SAVAŞAN, Abdullah ÇAKIR, Adem ÜMÜRHAN, M. Hamid ARİF, Kemal BOZ, Mehmet Ali YAFEZ, Osman YILMAZ	Osman YILMAZ (Yayın Yönetmeni) Emine KARABULUT (Sanat Yönetmeni)

YAZAR KİMLİKLERİ

Dergide yazıları bulunan bursiyerler; Lisans Öğrencisi, Yüksek Lisans Öğrencisi, Yüksek Lisans mezunu, Doktora Öğrencisi, Araştırma Görevlisi veya Öğretim Görevlisidir. Dergideki bazı yazarların öğrencilik yıllarında başlayan yazarlık serüveni, akademik unvana sahip olduktan sonra da devam etmiştir. Bu da derginin bir nevi okul işlevi gördüğünü ortaya koymaktadır. 2005 yılında çıkan 1. Sayı'da "Osmanlı Devleti'nde Nevruz" adlı bir yazısı yayımlanan ve bu yazı yayımlandığı sırada Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlahiyat Anabilim Dalı İstanbul Tarih Bilim Dalı Doktora Programı öğrencisi olan Fatih Köse, Ekim 2011 tarihli 4. Sayı'da yer verilen "Şeyh Ebu'l-Vefa Külliyesi" başlıklı yazıyı ise Dr. unvanıyla yayımlamıştır.

YAZILARIN MUHTEVASI

Bursiyer yazıları, kimi zaman derginin farklı bölümlerinde de yer almış olmakla birlikte genellikle "Vâkıf" başlığının altında verilmiştir. İlk defa 2. Sayı'da eklenen bu başlığın altında, dergide yer alan bursiyer yazılarının yazarları ve yazıların türleriyle ilgili olarak sonraki sayılar için şu bilgi eklenmiştir:

"Vâkıf" bölümündeki yazılar; vakfımız misafirhanesinde kalan, vakfımızdan lisansüstü burs alan öğrencilerin deneme, gezi notları, ülke ve kitap tanıtımları vb. çalışmalarından oluşmaktadır."

İlim Yayma, İlim Yayma Vakfı Bülteni ve Vefa dergisinde yayımlanan bursiyer yazıları, "Vâkıf" başlığının altında belirtildiği gibi tür ve konu olarak oldukça çeşitlidir. Araştırma makalesi, kitap tanıtımı, biyografi, ve deneme gibi türlerde yazılan yazılar; edebiyat, kültür ve medeniyet, tarihî eserler, din, tarih, siyaset ve politika, savunma sanayi, ekonomi, seyahat, hukuk, yurt dışında eğitim, ülke tanıtımı, musiki, felsefe, iktisat, Türk dünyası, insan ve toplum, gastronomi ve sanayi gibi çok sayıda konuda kaleme alınmıştır. Dergide yer alan bursiyer yazılarının konu dağılımı genel itibarıyla aşağıdaki grafikte² gösterilmiştir:

BURSIYER YAZILARININ VE RÖPORTAJLARIN BİBLİYOGRAFYASI³

“VEFA”
dergi - bültenlerini incelemek için

BENİ TARA

Bibliyografya, İlim Yayma, İlim Yayma Vakfı Bülteni ve Vefa'nın toplam 21 sayısında yayımlanan bursiyer yazılarıyla sınırlandırılmıştır. Ancak derginin ikinci sayısında bir yazar dışında yazar bilgilerinde öğrenim bilgisi verilmediğinden, ikinci sayıya mahsus olmak üzere öğrenim bilgisi verilmemiş yazarların yazıları da bibliyografyaya dahil edilmiştir. Ayrıca kitap kritiği, kitap tanıtımı, eser incelemesi gibi konulardaki yazıların da bursiyerler tarafından yazıldığı düşünülerek -yazar öğrenim bilgisi verilmemişse dahi- bibliyografyaya eklenmiştir. “Vâkıf” bölümünde yer verilen diğer yazılar da bibliyografyada gösterilmiştir. Dergide röportaj yazıları da oldukça değerli yazılar olduğu için bursiyerler tarafından yapılmamış olsalar dahi ayrı bir bibliyografya hâlinde, bursiyer yazılarından sonra verilmiştir.

Bibliyografya, 207
bursiyer/eski bursiyer
yazısı ve 28 röportaj
olmak üzere, dergide
yayımlanan 235
yazının künyesinden
oluşmaktadır.

- 2 Grafik, bursiyerler veya eski bursiyerler tarafından yazılan ve derginin 21 sayısında yayımlanan 165 yazı esas alınarak oluşturulmuştur. Grafikin amacı, yazıların konu başlıklarını genel itibarıyla gösterebilmek olduğu için röportajlar ve kitap tanıtımı gibi yazılar grafiğe dahil edilmemiştir. Bazı yazılar birden fazla konuya dahil edilebilecek nitelikte olmakla birlikte grafikte içeriğin en çok örtüştüğü tek bir konu başlığına alınmıştır. “Diğer” konu başlığında gastronomi, musiki, Türk dünyası, sanayi, enerji, mühendislik, iktisat, mimari, sağlık, yurt dışında eğitim ve gençlik gibi temalarda yazılar bulunmaktadır.
- 3 Çalışmada yer verilen bibliyografya, röportajlar dışında sadece bursiyerlerin veya akademik unvanı yeni elde ettiği düşünülen eski bursiyerlerin yazılarını konu edindiği için diğer yazarların yazıları bu bibliyografyada yer almamaktadır.

VEFA DERGİSİ'NİN 18 YILLIK SERÜVENİ

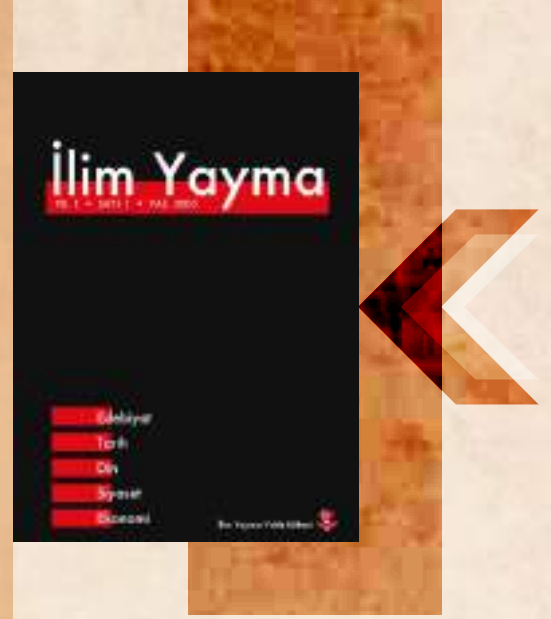

Mehmet Tarık COPUR
Milli Savunma Üniversitesi,
Uluslararası İlişkiler Bölümü,
Yüksek Lisans Öğrencisi

İlim Yayma Vakfı, ismi gibi ilmi yaymak için kurulduğu tarihten itibaren birçok faaliyet ve projelere imza atmıştır. Ülkemizin geleceğini emanet edeceğimiz öğrencilerimize barınma, beslenme, eğitim, sosyalleşme ve burs imkanları sağlayarak ilmin yayılmasını kolaylaştırmıştır. Hiç şüphesiz ilmin yayılma yollarından bir diğeri ise, kitabımız Kur'ân-ı Kerim'deki metotlardan birisi olan okuma eylemidir. Bu nedenle İlim Yayma Vakfı yazılı eserler üretmek ve çok değerli okuyucularına sunmak için 2005 yılında İlim Yayma Vakfı Bülteni (İYV Bülteni) çıkarmaya başlamıştır. Bu bültende vakfımızın senelik olarak gerçekleştirmiş olduğu hedef ve programları görseller kullanılarak hazırlanmış ve yayımlanmıştır. Bu yazılı eserler vakfımıza bağışlanan maddi ve manevi tüm kaynakların tamamının ilmi yaymak için harcandığının bir nişanesi olmuştur. Bülten sayıları 2005 yılından 2017 yılına kadar devam etmiştir. 2018 yılında İlim Yayma Vakfı yazılı eser programında bir revizyon yapmıştır ve Vefa Dergisi'nin ilk sayısını çıkarmıştır. Bu tarihten itibaren birçok akademik ve kültürel eser Vefa Dergisi'nde yerini almış ve kıymetli okuyucularımız için hem fiziki hem de internet ortamında okumalarına sunulmuştur. Bu yazımızda İlim Yayma Vakfımızın 2005 yılından itibaren ülkemizin yaşadığı maceralar ve gerçekleştirdiği atılımlarla eş güdümlü olarak değişen ve ilerleyen İlim Yayma Vakfı'nın bülten ve derginin tüm sayıları için kısa değerlendirmelerde bulunulacaktır.

2005 yılında ilk sayısını çıkaran İYV Bülteni, okuyucuya edebiyat, tarih, din, siyaset ve ekonomi olmak üzere 5 ana başlık altında eserler sunmaktadır. Bu ana başlıklar altında ülkemizin değerli fikir insanları yazılar yazmışlardır. Yazılar birer denemeden ziyade akademik bir makale gibi kaynakçası ve atıflarıyla oldukça profesyonel metinlerdir. Ana başlık altındaki konular ise oldukça ilgi çekicidir. Ayrıca akademik meseleleri ortalama bir insanın okuyabileceği kadar da sade ve basit bir anlatıma sahiptir. İlk bülten sayısı hiçbir görsel ve renk içermeden yalnızca yazının olduğu bir eserken sonraki sayılarda görsellerin ve renkli arka fonların kullanılmasıyla bülten, okunması daha tatlı bir hale getirilmiştir. 5 ana başlık altında eser yazma planı değiştirilmiş ve bunun yerine sanata ve kültürel yazılara daha çok odaklanılmıştır. Ayrıca İlim Yayma Vakfı'nın lisans yurdu İbnülemin Mahmud Kemal İnal Yükseköğrenim Erkek Öğrenci Yurdu'nun o sene gerçekleştirdiği faaliyetler de görselleri ve yazılarıyla bültene eklenmiştir. Lisans yurdu şehir içi ve dışı kültürel geziler, başarılı iş dünyasından insanlarla buluşmalar ve ülkemizin değerli mütefekkirleriyle hasbihaller olmak üzere birçok program gerçekleştirmiş ve bültene eklenmiştir. Yalnızca bununla da kalınmamış; Sabri Ülker, Sabahattin Zaim, İbnülemin Mahmut Kemal İnal gibi ülkemizin önemli şahsiyetlerinden olan kişilerin hayatlarına ve fikirlerine yer verilmiştir. Böylece bu değerli şahsiyetlerin gençler tarafından okunup tanınması sağlanmıştır. Ayrıca ülkemize büyük katkıları olan ve hala hayatta olup lakin yaşı kemale ermiş olan mütefekkirlerimizle röportajlar yapıp bültene eklenmiştir. Onların düşüncelerini ve anılarını kaydederek geleceğe aktarılmıştır.

Tüm bunlara ek olarak, tarihi yarımada olan Fatih ilçesindeki eserler başta olmak üzere İstanbul'un önemli eserleri tanıtılmıştır. Bu eserlerin hikayeleri, gizemleri ve bugün o eserlerde neler yapıldığı anlatılmıştır. Böylece gündelik hayatta yanından farkında olmadan geçip gittiğimiz onlarca tarihi yapının gizemli geçmişine ışık tutulmuştur.

2011 yılında çıkan 4. sayıda, İlim Yayma Vakfı'nın önderliğinde kurulmuş olan Sabahattin Zaim Üniversitesi'nin tanıtımı yapılmıştır. Bu tarihten itibaren lisans yurdunun faaliyetlerine ek olarak Sabahattin Zaim Üniversitesi'nin akademik ve kültürel faaliyetleri de bültene eklenmeye başlamıştır. Böylece üniversitedeki akademik kadroların yazıları bültende yer almaya başlamıştır. Vefa İlim ve Kültür Derneği'nin (Vefader) faaliyetleri de bültene eklenerek İlim Yayma Vakfı'nın tüm kuruluşları tek bir bültende toplanmıştır.

Bülten, ilk sayılarında daha çok bilindik ve tanınır isimlerin yazılarına yer verirken ileriki sayılarında daha çok genç ve üniversitesi öğrencilerine bu fırsatı sunmaya başlamıştır. Öğrencilerin kalem tutmasını ve yazılar yazmasını desteklemiştir. Bu fırsat, ülkemizdeki öğrencilerin özgüvenlerinin artması, kişisel gelişimi ve toplumda tanınırlığının

oluşturulması için çok önemlidir ki ülkemizdeki birçok lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencisinin kariyeri İYV Bülteni ile başlamıştır ve içerinden çok başarılı akademisyenler ve idareciler çıkmıştır. İlim Yayma Vakfı gençlere her daim öncelik tanıyan ve onların önünü açan bir vakıf vizyonu ile hareket etmiştir ve bu vizyonunu İYV Bülteni'ne ve Vefa Dergisi'ne yansıtmıştır.

2018 yılına gelindiğinde, İYV Bülteni yerini çok daha profesyonel ve keyifli bir okuma sunan Vefa Dergisi'ne bırakmıştır. Bültenden farklı olarak Vefa Dergisi'nde kış ve yaz olmak üzere senede iki sayı çıkarılır ve her sayı için temel bir konu belirlenip içerikler bu konuya göre dergiye eklenmiştir. O sene ülkemiz ve vakfımız için en önemli konu ne ise o seçilmiş ve bu konuya uygun yazılar için çağrı yapılarak dergi hazırlanmıştır. Buradaki en güzel nokta, yazılarını yayınlamak isteyen binlerce fikir sahibi gence Vefa Dergisi'nin fırsat vermesidir. Böylece ülkemizin genç yazarlarına eserlerini yayınlamaları için bir kapı açmış olunur. Her sene farklı dergi konusu seçilerek edebiyattan savunma sanayine, tarihten felsefeye çok geniş bir alanda gençleri yazı yazmaya teşvik etmiştir. Dergi nasıl bir değişimden geçmiş, yıllar derginin içeriğini nasıl değiştirmiş, hangi konular seçilmiş ve içeriğinde neler anlatılmış bunlara kısaca bir göz atacağız.

12. Sayı:

“İstanbul'un Manevi Muhafızları”

Bu sayının konusu İstanbul'u İstanbul yapan, ona diğer şehirlerden farklı bir ruh katan mekanları ve insanları ele alıyor. Ecdadın İstanbul'da bıraktığı izlerin peşinden gidiyor. Bunu öyle bir ustalıklarla yapıyor ki, aslında her gün yanından geçip gittiğimiz basit eserlere şöyle bir durup baktırıyor bizleri ve aslında hiç de basit olmadıklarını gösteriyor. İstanbul'da gündelik hayatta farkında olmadan geçip gittiğimiz nice eserleri ortaya çıkarıyor. Ayrıca İstanbul'un bu kadim eserlerinde yıllarını geçirmiş değerli insanlarla röportaj yapılıyor ve insanların bu mekanlardaki anı ve hikayelerini kaydediyor. Eğer böyle bir çalışma yapılmıyorsa, yaşı kemale ermiş olan vatandaşlarımızın bu tarihi mekanlardaki güzel anıları unutulabilirdi. Lakin böylesi değerli anıları kaleme almak ve gelecek nesillere bu anıları aktarmak tarihin korunması açısından pek değerlidir.

13. Sayı:

“İlim Rütbesi Rütbelerin En Yücesidir”

2018 yılında Vefa Dergi'mizin ilk sayısı bu başlık ile çıkartılmıştır. Bu sayı bir hadisi şerife atfedilmiş ve medeniyetimizde ilmin ne kadar değerli bir mefhum olduğu anlatılmıştır. Bunu yaparken günümüz Türkiye'sinde kendisini ilime adanmış şahsiyetlerin ilham verici hayatlarına yer verilmiştir. Ayrıca İstanbul'da ilim merkezi olarak kullanılan tarihi mekanların hikayeleri gün yüzüne çıkartılmıştır.

14. Sayı:

“Anadolu İrfanı Hikmetli Bir Seziş, İnce Bir Kavrayıştır”

İlim Yayma Vakfı'nın bu sayısı irfan nedir sorusuna cevap vermekte ve cevap verirken sizi hem tarihte hem de Anadolu'da tatlı bir yolculuğa çıkarmaktadır. Bunu yaparken hem tarihi şahsiyetlerden hem de günümüz ilim insanlarının sözlerinden kesitler vermektedir.

Ayrıca dergiye, 15 Temmuz başarısız darbe girişiminde Türkiye Cumhuriyeti'nin bekasını savunmak için dışarı çıkan ve bu haklı mücadelede gazi olan vatandaşlarımızı eklemeleri oldukça manidardır. Bazen doğru şeyi yapmak için odalar dolusu kitap okumak, en iyi üniversitelerde eğitim almak yetmemektedir. Bazen yalnızca ince bir kavrayış, temiz bir niyet ve biraz cesaret size doğru işler yaptırabilmektedir. İşte bu sayı, irfan sahibi olmanın ne demek olduğunu ve irfan sahibi bir halkın ne yapacağını göstermektedir.

15. Sayı: “Medeniyetin İnşasında İnsan”

İlim Yayma Vakfı bu bülteninde diğerlerinden çok farklı olarak, oldukça derin bir konuyu işlemiştir. Dergimiz insan olmak adlı bölümle başlamaktadır. Ardından çevresi tarafından sevilen, kabul edilen, karakterine ve kişiliğine saygı duyulan güzel insanlarla röportajlar silsilesi başlamaktadır. İnsanı, medeniyetin mikro parçaları olarak ele almaktadır. Bu gerçekten dünyaya çok güzel bir bakış açısını sunmaktadır. Evimizi, mahallemizi, şehrimizi, ülkemizi, coğrafyamızı ve dünyamızı biz yani insan şekillendirmektedir. Biz nasıl yaşarsak yaşadığımız yer de öyle olmaktadır. Bu nedenle insan dünyayı düzeltmek istiyorsa önce insanı düzeltmelidir. Bu sayıda da bu konu işlenmiş ve en iyi şekilde insan olmanın tarifi yapılmıştır.

16. Sayı:

“Vakıf İnsan, Vakfeden Kültür”

Bu sayımızda İlim Yayma Vakfı'nın 1973'ten bugüne uzanan vakıfçılık tecrübeleri konu edinilmiştir. Toplumu ve medeniyeti daha güzel bir hale getirmek için yapılan faaliyetlere yer verilmiştir. Ayrıca vakıf denince akla gelen değerli şahsiyetlerle röportajlar yapılmış ve onların fikir dünyası resmedilmiştir. Ayrıca o sene ilki gerçekleşen İlim Yayma Ödülleri programından kesitler dergide yerini almıştır. En büyük vakıfçılığın ilmi yaymak olduğu ve ilmin en yüksek rütbe olduğu düsturuyula gerçekleşen İlim Yayma Ödülleri'nin dergide yer verilmiş olması da pek manalı olmuştur. Ülkesi, milleti ve insanlık için zamanını, emeğini ve ilmini vakfeden çok değerli şahsiyetler dergiye konuk olmuştur.

17. Sayı:

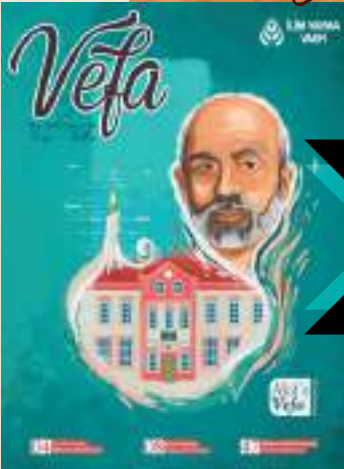
“Bilge Diriliş Ayasofya”

İlim Yayma Vakfımızın bu sayısında fethin ve dirilişin sembolü olan Ayasofya Camii yer almaktadır. Hadisi şerife konu olmuş olan İstanbul şehrinin tarihi yarımadasındaki en yüksek bina olan ve insanların şehre baktığında ilk gördükleri yapı olan Ayasofya, Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'da kıldığı ilk Cuma namazına da ev sahipliği yapan önemli bir mekândır. Fetihle beraber dört köşesine minare yerleştirilen yapı, o tarihten itibaren İslam'a hizmet etmek için ayakta duran bir yapıya dönüşmüştür. Bizler için “Kızılma” vizyonunu hatırlatan Ayasofya aynı zamanda Türkiye'nin uluslararası arenada dış ülkelerin baskılarından kurtuluşunun da bir sembolüdür. Dergimizde bu çok güzel anlatılmış ve bu durum Türk Milli Şuuru olarak nitelendirilmiştir. Ayrıca dergide ülkemizin çok değerli tarihçilerinden birisi olan Prof. Dr. Erhan Afyoncu ile röportaj yapılmış ve Ayasofya hakkında fikirleri dergiye yazılmıştır. Ayrıca gençlerin Ayasofya hakkında yazılarına dergide yer verilmesi oldukça önemlidir. Gençlerin kendilerine olan özgüvenlerini destekleyen ve onların fikirlerini önemseyen bir dergi olduğunun kanıtı olmuştur.

18. Sayı:

“Akif'e Vefa”

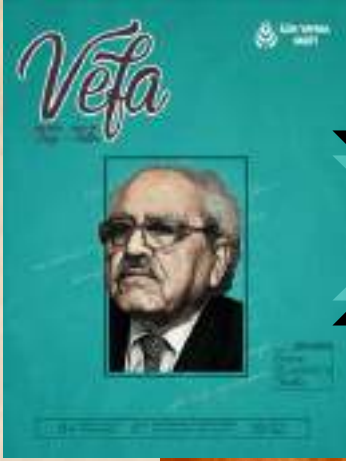
Bu sayımız ülkemizin en çok okunan ve bilinen eserin sahibi olan Mehmet Akif Ersoy'a atfedilmiştir. Vatan Şairimizin kendi hayatını vatanına ve milletine vakfedişinden bahsedilmiş ve hayatına yer verilmiştir. Ayrıca Mehmet Akif'i yalnızca bir şair olarak değil aynı zamanda mücadeleci bir Müslüman olduğunu hatırlatan anılar ve hatıralar eklenmiştir. Buna ek olarak Mehmet Akif'in zihnindeki ideal gençlik olan “Asım” nesli için bir söyleşinin olması oldukça ilgi çekicidir. Ardından Mehmet Akif Ersoy'un mücadelesine benzer hayatlar yaşamış ve İlim Yayma Vakfına büyük yardımlarda bulunmuş günümüz şahsiyetleriyle röportaj yapılmıştır. Böyle güzel insanların fikirlerinin, motivasyonlarının ve tecrübelerinin paylaşılması genç neslin gelişimi için çok önemlidir. İnsan, tüm hataları yapacak kadar uzun bir hayata sahip değildir. Bu yüzden kendisinden önce yaşamış insanların tecrübelerinden ders çıkarmalıdır. İşte bu sayımızda ülkemizin gençlerine, içinde çok güzel derslerin olduğu yaşanmış hayatlara yer verilmiştir.

19. Sayı:

“Sezai Karakoç’a Vefa”

Dergimizin 19. sayısında Türk edebiyatının ender şahsiyetlerinden birisi olan Üstat Sezai Karakoç’a yer verilmiş olup, onun yüce davasının bizlere edebi bir şekilde hatırlatılması çok kıymetlidir. Üstat, sönmeye yüz tutmuş kültürümüze ışık tutup bu gaflet uykusundan nasıl uyanacağımızı bizlere her satır arasında fısıldamaktadır. Zira insan olmak önemli, Müslüman olmaksa çok daha önemlidir. Nasıl her damla suyun taşıdığı ile ağır ağır akan bütün bir nehrin özelliği ortaya çıkıyorsa, kişilerin ruh ve zihin yükleri, medeniyet ve kültür mirasından paylarına düşenle de bir milletin toplam manevi varlığı oluşmaktadır. Bizim yaşlanarak veya elimizde kahve ile okuduğumuz kitapların ve fikirlerin nasıl bir çileyle yoğrulduğunu görmek insanı biraz mahzun etse de satırların sahibinin bu vakarı insanı kendisine getirmektedir.

20. Sayı: “Teknolojide Yerlilik ve Millilik”

Devletimizin ve milletimizin tarihi kökenlerinden bugüne kadar uzanan uluslararası kimliğine baktığımızda gerek kendi halkına gerekse dünya çapında nerede veya nereli olursa olsun her türden insana yardım eli uzatan bir yapıda olduğumuz hakikatini görmekteyiz. Ancak ülkemizin taşıdığı bu kimliğe ait gereklilikleri yerine getirmede askeri ve güvenlik konuları da dahil olmak üzere her bakımdan güçlü olması çok önemlidir. Güçlü olunmadan mazluma yardım edilemez. İşte teknolojiye, özellikle savunma sanayiinde atılan ciddi adımlar bu noktada önemi artan gelişmelerden olmuştur. Yer altı kaynaklarının etkili bir şekilde değerlendirilmesinden tutun da uzay çalışmalarının gerçekleştirilmesine kadar ki alanlarda yerleşme ve millileşmenin değeri artmıştır. Bugün Doğu Akdeniz ve Kuzey Suriye sınırı gibi bölgelerdeki egemenliğimize yönelik tehditleri caydırma konusunda da güvenlik güçlerinin teknolojik kabiliyetleri hayati düzeydedir. Vakfımızın dergide yer verdiği çalışmaların bu hususları daha iyi anlama konusundaki aydınlatıcı etkisi için tüm emeği geçenlere teşekkürlerimi sunarım.

21. Sayı:

“Gönüllülük”

Tarihteki büyük başarılar, yüksek medeniyetler, huzurlu hayatlar yalnızca alış-veriş dediğimiz ticari ilişkilerle oluşturulmamıştır. Bilakis dünya tarihinde büyük dinlerin, kudretli imparatorlukların ve büyük zaferlerin o tatlı ve sade başlangıçları bu ticari ilişkilerden çok uzakta, insanların kendi gönüllerinden gelen ve karşılıksız sundukları gayret, istek ve coşkularıyla inşa edilmiştir. Bu nedenle gönüllülük insanlık kadar eski olan dostane bir kavramdır. İnsan sevdiği ve gelişmesini istediği birçok işte kendi emeğini, fikrini ve zamanını vakfeder. İşte İlim Yayma Vakfımızın 21. sayısında da bu konu işlenmektedir. Milli tarihimizde büyük bir öneme sahip olan vakıfçılık kültürümüzün en temel yapı taşı olan ve vakıfçılığın devam etmesini sağlayan gönüllülük konusu bu dergimizi doldurmuştur. Bu sayımızda gönüllülük konusunda hayatını adanmış değerli şahsiyetlerle röportajlar yapılmış, gönüllülük üzerine farklı bakış açılarıyla yazılan yayınlanmıştır. Ülkemizde ve vakfımızda güzel işler yapmak için gönüllü olmak tarihi şahsiyetler yad edilmiştir. İlim Yayma Vakfı Vefa Yurdu, Lisansüstü Yurdu, VEFADER ve İZÜ öğrencilerinin birlikte gerçekleştirdiği gönüllülük faaliyetlerinden karelere yer verilmiştir.

Bu yazımızda 2023 yaz sayısının çıkartılacağı Vefa Dergisi'nin kısaca serüvenini anlattık. 2005 yılında macerasına mütevazı bir bülten olarak başlarken bugün profesyonel bir dergi şekline nasıl dönüştüğünü gördük. Her sene, ülkemiz için önemli konulardan bir tema seçilip o temaya uygun olarak gelen yüzlerce yazının arasından özenle en güzellerinin seçilip dergiye eklendiği Vefa Dergisi'nin tarihini kısaca tanımış olduk.

Dergide bugüne kadar emeği geçen tüm ekip arkadaşlarımıza ve ilgiyle dergimizi okuyan tüm okurlarımıza büyük bir sevgi ve saygı ile teşekkürlerimizi sunarız. 18 yıldır aralıksız bir şekilde devam eden Vefa Dergimizin daha nice sayılarını görmek temennisiyle...

Kur'an ve Tefsir Akademisi*

Ahmet ER

İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Tefsir Anabilim Dalı, Doktora Öğrencisi

* Makalede kullanılan fotoğraflar İlim Yayma Vakfı Arşivi'ne aittir. Fotoğrafların temininde yardımcı olan İlim Yayma Vakfı Genel Müdür Yardımcısı Osman Acun Beyefendi'ye teşekkür ederim.

1. Kur'an ve Tefsir Akademisi

İlim Yayma Vakfı, ilim ve irfan yolundan geçerek bir medeniyet inşa edilebileceği düşüncesiyle ülke çapında eğitimin her kademesinde çeşitli kurum ve kuruluşlarla olsun, nakdî ve aynı yardımlarla olsun 50 yıldır faaliyetlerini aralıksız sürdürmektedir.

İlmî çalışmaların geliştirilmesi ve ülkemizin akademik dünyada öncü konuma yükselebilmesi adına; düzenlenen seminer, kongre, konferans ve sempozyumlarla ayrıca yapılan yayınlarla ve yayın yapanlara verilen maddî-manevî desteklerle bir asansör vazifesi görmektedir. Bu anlamda vakfın yürüttüğü çalışmalardan biri de **Kur'an ve Tefsir Akademisi**'dir.

Akademi'nin kurucularından Prof. Dr. Bilal Gökkr, bu projenin özellikle ülkemiz akademisinde fark ettikleri iki eksige istinaden teşekkül ettiğini aktarmaktadır. Bunlardan birincisi, yeni yetişen akademisyenlerin bilimsel toplantılara yeterince teşvik edilmemesi; ikincisi de her alanın kendi akademik çemberinde daralıp kalması disiplinler arası yaklaşım ve çalışmaların yeterli olmamasıdır. Kur'an ve Tefsir Akademisi ile bu boşlukları doldurmaya yönelik 2007 yılında projeyi tartışmaya başladıklarını ve bunun ilk oluşumunda kendisiyle birlikte Prof. Dr. Necmettin Gökkr ile Doç. Dr. Necdet Yılmaz'ın yer aldığını bildirmektedir. Daha sonra istişareler neticesinde bu ekibe başka isimler de eklenmiş ve ilk program 2-6 Ağustos 2008 tarihinde gerçekleştirilmiştir.¹

2. Kur'an ve Tefsir Akademisi'nin Gayesi

Kur'an ve Tefsir Akademisi, Kur'an ve Tefsir alanında akademik çalışmalar yürüten genç akademisyenlerin yaptıkları çalışmaları desteklemiş, onları alanın öne çıkmış tecrübeli isimleri ile bir araya getirip bilgi ve tecrübe aktarımını sağlamıştır. Bu nedenle doktorasını yapmakta olan veya henüz tamamlamış bulunan akademisyenlere

öncelik vermiştir. Dolayısıyla Akademi, genç akademisyenlerle tecrübeli akademisyenleri bir araya getiren bir proje niteliği taşımaktadır.²

Prof. Dr. Bilal Gökkr, bu program çerçevesinde yapılan çalışmaların sadece Tefsir Anabilim dalı sınırlarında kalmayıp disiplinler arası olmasını Akademi'nin temel özelliklerinden birisi olarak belirtmiştir. Zira ona göre bu, günümüz akademisinin bir gereği olmasından değil, bizzat hem Kur'an-ı Kerim'in ve Kur'an kültürümüzün hem de Tefsir literatürümüzün "yapay akademik bir bilim dalı sınırlarının çok fevkinde", disiplinler üstü çalışmayı gerektiren bir zenginliğe sahip olması hasebiyledir. Dolayısıyla projenin sadece Tefsir Ana Bilim Dalı, İlahiyat, İslâmî İlimler ya da Din Bilimleri ile sınırlı kalmadığını vurgulayan Gökkr, edebiyat, sosyoloji, felsefe alanlarının da dâhil olduğu çok daha geniş bir sahayı çevrelediğini zikretmektedir.³ Kur'an ve Tefsir Akademisi bu manada Tefsir Ana Bilim Dalı ile öteki ana bilim dalları akademisyenlerini kaynaştıran interdisipliner küçük bir kurultay olarak da görülebilir.⁴

3. Kur'an ve Tefsir Akademisi'nin Faaliyetleri ve Çalışma Şekli

Akademi, iki alanda faaliyet yürütmüştür. Birincisi; genel itibariyle Kur'an ilimleri ve Tefsir usulü, Osmanlı'da Kur'an ve Tefsir kültürü, Kur'an ve Mushaf tarihi konuları olmak üzere her yıl Kur'an ve Tefsire dair düzenlenen takriben beş günlük akademik toplantılar. İkincisi ise; Kur'an ve Tefsir akademisyenlerini yetiştirmek üzere bilimsel araştırma, akademik yazım ve bilim etiği üzerine eğitimlerin yer aldığı akademik gelişim programları. Bilimsel toplantılar ve eğitim programının yanı sıra Akademi, 2017 senesinde, çalışma konusu olarak Kur'an araştırmaları alanında yapılan akademik tezleri gündemine aldığı bir sempozyum düzenlemiştir.⁵ Ayrıca farklı tarihlerde ve ülkelerde Mushaf sergisi de düzenlemiştir.⁶

1 Doç. Dr. Bilal Gökkr, "Kur'an ve Tefsir Akademisi", 32.

2 "İYV Tefsir" (Erişim 05 Haziran 2023).

3 Doç. Dr. Bilal Gökkr, "Kur'an ve Tefsir Akademisi".

4 Doç. Dr. Bilal Gökkr, "Giriş", *Tarihten Günümüze Kur'an İlimleri ve Tefsir Usulü* (İstanbul: İlim Yayma Vakfı Kur'an ve Tefsir Akademisi, 2009), 8.

5 Bilal Gökkr, "Sunuş", *Kur'an Araştırmalarında Akademik Tezler İslam Dünyası ve Batı Mukayesesi I (Uluslararası Sempozyum 24-26 Kasım 2017)* (İstanbul: İlim Yayma Vakfı Kur'an ve Tefsir Akademisi, 2018), 15.

6 "Haberler - İYV Tefsir" (Erişim 07 Haziran 2023); "Tarih Boyunca Mushaf-ı Şerif Sergisi - Haberler - İlim Yayma Vakfı, İYV" (Erişim 09 Haziran 2023).

Fotoğraf 1 ve 2: Kur'an ve Tefsir Akademisi'nin tertip ettiği ilk akademik toplantıdan.

Programlar yılda bir kez genellikle yaz aylarında, İlim Yayma Vakfı misafirhanesinde yapılmıştır. Programlar başlığı belirlendikten sonra ilanların ilahiyat fakültelerine ve sosyal bilimler enstitülerine gönderilmesiyle birlikte internet üzerinden de duyurulmuştur. Evvela ön elemelerden geçmek üzere özetler alınarak müracaatlar kabul edilmiş ve hakemlere gönderilmek üzere ana başlıkla bağlantılı, akademik ve özgün olmak kaydıyla tebliğler istenmiştir. İki hakemin müspet tavrından sonra tebliğler programa alınmıştır. Programların icrasında ilk gün dışarıya açık olarak protokol, açılış konuşmaları, panel ve konferanslar olmuş; ardından dört gün ise sadece katılımcıların olduğu yuvarlak masada tebliğler geniş biçimde ele alınıp tartışılmıştır.⁷

Gökkır, çalışmaların niteliğine dair yaptığı açıklamada; gündelik ve geçici popüler konulardan uzak, kalıcı ve kültür mirasımıza hizmet edecek, ülkemize ve ülkemiz akademisine ve uluslararası birikimlere katkıda bulunacak, problemlerimizi çözmeye yönelik ve geçmiş birikimimizi gün yüzüne çıkaracak çalışmalar planladıklarını beyan etmiştir.⁸

3.1. Akademik Toplantılar

3.1.1. Tarihten Günümüze Kur'an İlimleri ve Tefsir Usûlü

Kur'an ve Tefsir Akademisi, ilk akademik toplantısını 18-23 Ağustos 2008 tarihleri arasında,

“Tarihten Günümüze Kur'an İlimleri ve Tefsir Usûlü” serlevhasıyla gerçekleştirmiştir.

Bu ilk toplantıda, bugüne tevarüs eden “Ulumu'l-Kur'an” ve “Tefsir Usûlü” üzerine; “Tefsirin usulü yoktur.” iddiasıyla birlikte, kavramsal boyutları, fıkıh usulüyle ilişkisi, bir metodoloji olup olmaması

7 Doç. Dr. Bilal Gökkır, “Kur'an ve Tefsir Akademisi”.

8 Doç. Dr. Bilal Gökkır, “Kur'an ve Tefsir Akademisi”.

vs. bakımından müzakereler yapılmıştır. Ulûmü'l-Kur'an literatürü ve Tefsir usulünün metodik kurgusu göz önüne alınarak bütün parametreleriyle sorgulanmış; modern yöntemlerin bu iki alana göre konumu tartışılmıştır. Ana hedeflerinden biri bu toplantılardan elde edilen verileri kitaplaştırmak suretiyle de Kur'an araştırmalarına katkıda bulunmak olan Akademi, bu ilk toplantıda sunulan 23 tebliği kisve-i tab'a büründürmüştür.⁹

3.1.2. Tarihten Günümüze Kur'an'a Yaklaşımlar

Kur'an ve Tefsir Akademisi'nin 10-14 Ağustos 2009 tarih aralığında düzenlediği ikinci akademik toplantı ise "Tarihten Günümüze Kur'an'a Yaklaşımlar" ile alakalıdır. Bu minvalde ilk dönem itibariyle günümüze kadar Kur'an'a, ayetlere farklı yaklaşım tarzlarının altında yatan sebepler ve bu farklılıkların oluşturduğu siyasi ve itikadi ekoller tahlil edilmiştir. Tefsir ilmi için metodolojik bir kriz dönemine girdiğimiz 19. ve 20. yüzyıllarda Kur'an tefsirlerindeki farklılaşma ve değişimlere özellikle dikkat çekilmiş ve yine bunların sebepleri ve

neticeleri irdelenmeye çalışılmıştır. Bu toplantıda sunulan 24 tebliğ de matbu halde bulunmaktadır.¹⁰

3.1.3. Osmanlı Toplumunda Kur'an Kültürü ve Tefsir Çalışmaları

2010, 2011, 2012 yıllarında "Osmanlı Toplumunda Kur'an Kültürü ve Tefsir Çalışmaları" başlığıyla yapılan üç akademik toplantıda da Kur'an ve Tefsir alanında kendi tarihî birikimimiz ve Kur'an kültürümüz üzerinde durulmuştur. Osmanlı Tefsir birikimi üzerine akademik alanda yeterince çalışma yapılmış olmadığından, makale olarak 60 civarında çalışmaya vesile olan bu toplantılar, bu birikimin ve bir toplumun Kur'an kültürünün ortaya çıkarılması, bilim dünyasına tanıtılmaya çalışılması ve ayrıca bunlara akademisyenlerin ilgisini çekebilmesi itibariyle hedeflenen amaçların ötesine geçmiş olabilir.

2-6 Ağustos 2010 tarihleri arasında yapılan bu çalışmaların ilkinde Osmanlı klasik dönemi olarak zikredilen Osmanlı'nın 13-17. yüzyılları ele

9 Bilal Gökkır vd. (ed.), *Tarihten Günümüze Kur'an İlimleri ve Tefsir Usûlü* (İstanbul: İlim Yayma Vakfı Kur'an ve Tefsir Akademisi, 2009).

10 Bilal Gökkır vd. (ed.), *Tarihten Günümüze Kur'an'a Yaklaşımlar* (İstanbul: İlim Yayma Vakfı Kur'an ve Tefsir Akademisi, 2010).

alınmıştır. Bu toplantıda sunulan 18 tebliğ “Osmanlı Toplumunda Kur’an Kültürü ve Tefsir Çalışmaları I” serlevhasıyla bir kitapta bir araya getirilmiştir.¹¹

2011 ve 2012 senelerinde ise Osmanlı’nın modernleşme sürecindeki Kur’an ve Tefsir çalışmaları ele alınmış, Kur’an algısındaki kırılma ve Kur’an yorumlarındaki Batı etkisinin izleri tahlil edilmiştir. 19-23 Eylül 2011 tarihleri arasında “Osmanlı Toplumunda Kur’an Kültürü ve Tefsir Çalışmaları (13-20. Yüzyıllar)” başlıklı; 04-08 Temmuz 2012 tarihlerinde “Tanzimat’tan Cumhuriyet’e Osmanlı Modernleşmesinde Kur’an ve Tefsir Çalışmaları” başlıklı programlar icra olunmuştur. Her iki programda sunulan çalışmalar “Osmanlı Toplumunda Kur’an Kültürü ve Tefsir Çalışmaları II” başlığıyla kitaplaştırılmıştır.

3.1.4. Tarihten Günümüze Mushaf-ı Şerif

Kur’an ve Tefsir Akademisi, altıncı yılında akademisyenleri “Tarihten Günümüze Mushaf-ı

Şerif” konusu çerçevesinde bir araya getirmiştir. 20-22 Aralık 2013 tarihleri arasında gerçekleştirilen programda sunulan tebliğlerin Usul Dergisi’nde yayınlanacağı bildirilmiştir.¹²

3.1.5. Osmanlı Tefsir Dersi Gelenekleri

Kur’an ve Tefsir Akademisi’nin 07-09 Ekim 2016

11 Bilal Gökçür vd. (ed.), *Osmanlı Toplumunda Kur’an Kültürü ve Tefsir Çalışmaları I* (İstanbul: İlim Yayıncılık Kur’an ve Tefsir Akademisi, 2011).

12 “Haberler - İYV Tefsir” (Erişim 06 Haziran 2023). Bilal Gökçür, 2016 senesinde gerçekleştirilen “Osmanlı’da Tefsir Dersi Gelenekleri” adlı akademik toplantıda yaptığı açılış konuşmasında, iki yıl öncesinde Usul Dergisi’ni İlim Yayıncılık çatısı altına aldıklarından bahsederek, bundan sonra programda sunulan çalışmaların derginin özel sayısı olarak yayınlamayı planladıklarını belirtmiştir.

"Osmanlı Tefsir Dersi Gelenekleri" isimli akademik toplantıdan.

tarihlerinde yedincisini gerçekleştirdiği akademik toplantının başlığı "Osmanlı'da Tefsir Dersi Gelenekleri" şeklindedir.

Bu programda sunulan tebliğlerde, Osmanlı'da başta medreseler olmak üzere camilerde, tekkelerde, saray ve konaklarda, zaman zaman da başka mekânlarda düzenli olarak yürütülen Tefsir dersleri gündeme alınmış; bu derslerin nasıl yapıldığı ve sonrasında ortaya çıkan ürünler üzerinde durulmuş, ayrıca derslerde öne sürülen fikirlerin ve bu fikirler etrafında yürütülen tartışmaların tefsir ilmine katkıları değerlendirilmiştir. Aynı zamanda günümüzle mukayese edilerek, Osmanlı'nın söz konusu bu kültürel mirasından, bugün için, istifade imkânları ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Toplantı esnasında yapılan müzakereler neticesinde tebliğler, yazarları tarafından yeniden ele alınıp geliştirilmiş ve hepsi bir araya getirilerek 2018 yılında tab olunmuştur. Bu, genel anlamda Osmanlı'daki tefsir dersi geleneklerinin ele alındığı ilk çalışma olmuştur.¹³

3.1.6. Uluslararası Lisansüstü Tefsir Tezleri Çalıştayı

Kur'an ve Tefsir Akademisi, 2017 yılında Kur'an

"Osmanlı Tefsir Dersi Gelenekleri" çalıştayı sonrası bazı katılımcılar.

araştırmaları alanında yapılan akademik tezleri gündemine almış; tezlerin bilimsel kalite ve standartlarını tespit etmek, araştırmacıların elde ettiği verileri ve sonuçları değerlendirmek üzere ilk olarak 21-23 Nisan tarihlerinde, ardından da 22-24 Eylül tarihleri arasında farklı üniversitelerde görev yapan akademisyenlerle birlikte çalıştaylar düzenlemiştir.

Lisansüstü eğitim hakkında, sisteminden tezlerde yaşanan sorunlara kadar birçok konu muhtelif

13 Ömer Kara vd. (ed.), *Osmanlı'da Tefsir Dersi Gelenekleri Saray Tekke Medrese* (İstanbul: İlim Yayma Vakfı Kur'an ve Tefsir Akademisi, 2018).

Katılımcılarla birlikte sempozyum sonrası.

açılardan irdelenmiş ve Doğu-Batı lisansüstü çalışmaları arasında mukayeseler yapılmıştır. Bu minvalde özellikle Almanya, Fransa ve Ürdün'de yapılan Kur'an araştırmaları ve Tefsir tezlerinin ele alınarak benzerliklerin, farklılıkların ve etkileşimlerin konu edinilmesi bu çalıştayın bir yeniliği olarak sayılmıştır.¹⁴

3.2. Sempozyum

3.2.1. Kur'an Araştırmalarında Akademik Tezler –Batı ve İslam Dünyası Mukayesesi

Yukarıda bahsi geçen çalıştaylardan elde edilen bilimsel verilerin olgunlaştırılmasını ve rapor haline getirilmesini sağlayan Akademi, bu konuyu “Kur'an Araştırmalarında Akademik Tezler –Batı ve İslam Dünyası Mukayesesi” başlıklı sempozyumla uluslararası bir platforma taşımıştır.

24-26 Kasım 2017 tarihleri arasındaki bu

sempozyum, Türkiye'deki 25 farklı üniversiteden katılan akademisyenlerle birlikte 16 farklı ülkeden olmak üzere toplam 93 akademisyenin katılımı ile eş zamanlı olarak, Marmara İlahiyat Fakültesi'nde, üç ayrı salonda 19 farklı oturumda gerçekleştirilmiştir.¹⁵

Lisansüstü eğitimin, bidayetinden nihayetine kadar, neredeyse her kademe ve aşaması ile alakalı çok sayıda mesele tebliğlerle tartışılmaya açılmıştır. Aynı zamanda tezlerin ilk ortaya çıkmasından günümüze kadarki serüveninin değerlendirildiği kısımda, feminizm, oryantalizm gibi ideoloji ve perspektiflerin tezlere olan etkilerine dikkat çekilmiştir. Mevcut tezler muhteva ve yöntem açısından tasnif edilmiş, disiplinler arası yaklaşımlara sahip tezler incelenmiştir. Aynı şekilde başka ülkelerde hazırlanmış tezler de incelenmiş; bu minvalde Almanya, Fransa, İngiltere, İsrail gibi Batı, Hindistan, Pakistan, Suudi Arabistan, Fas, Mısır, Irak, Ürdün, Katar, Cezayir, Malezya, Endonezya ve İran gibi İslam ülkelerinde yapılan akademik

14 "Haberler - İYV Tefsir" (Erişim 07 Haziran 2023).

15 "Haberler - İYV Tefsir" (Erişim 07 Haziran 2023).

çalışmalar mukayeseli olarak tahlil edilmiştir. Böylelikle Doğu ve Batı ülkelerinde hazırlanan

akademik tezlerin Türkiye üniversitelerinde yapılan tefsir tezleriyle olan benzerliklerin, farklılıkların ve etkileşimlerin görülmesine imkân tanınmıştır. Sempozyumda sunulan tebliğler daha sonra bir araya getirilerek basılmıştır.¹⁶ Bu eser daha sonra Arapçaya da tercüme edilmiştir.

Sempozyumun yanında üç gün boyunca “Tarihten Günümüze Mushaf-ı Şerif” sergisi ilgililerin izlenimine sunulmuştur.¹⁷

3.3. Tarihten Günümüze Mushaf-ı Şerif Sergileri

Kur'an ve Tefsir Akademisi'nin faaliyetlerinden biri de “Tarihten Günümüze Mushaf-ı Şerif” sergisidir. Yukarıda bahsi geçen sempozyumdan sonraki sergi, büyük çabalarla yapılan toplam dört sergi sunumunun sonuncusudur. Akademi'nin üyeleri Prof. Dr. Bilal Gökkır, Prof. Dr. Necmettin Gökkır, Prof. Dr. Ömer Kara, Doç. Dr. Muhammet Abay ve İlim Yayma Vakfı Genel Müdür Yardımcısı Osman Acun tarafından, uzun süren bir araştırma

İYV Genel Başkanlarından Yücel Çelikbilek, sempozyum sonrası Marmara İlahiyat'ta açılan Mushaf sergisini incelerken.

¹⁶ Prof. Dr. Bilal Gökkır vd. (ed.), *Kur'an Araştırmalarında Akademik Tezler -Batı ve İslam Dünyası Mukayesesi-* (İstanbul: İlim Yayma Vakfı Kur'an ve Tefsir Akademisi, 2018).

¹⁷ “Haberler - İYV Tefsir”.

Ürdün'de açılan Mushaf-ı Şerif sergisinden.

neticesinde, yüzlerce nadide Mushaf malzemesi tespit edilmiş ve bunlar arasından ilk asırdan günümüze kadarki tarihî süreç dikkate alınarak seksen tanesi seçilmiştir. Daha sonra bunlar 50x70 ebadında 5 mm. kalınlığında fotobloklara uygulanmış ve bu bloklarda Türkçe, Arapça ve İngilizce tanıtıcı bilgilere de yer verilerek bu sergi oluşturulmuştur.¹⁸ Daha sonraları sergide sunulan nüsha örnekleri, tanıtıcı bilgileriyle birlikte iki kapak arasına alınarak matbu hale getirilmiştir.

Bir önceki sergi ise aynı senenin 19 Mart'ında, Altunizade Kültür Merkezi'nde yapılan İYV Genel Kurul Toplantısı esnasında açılmıştır.¹⁹

2015 senesinde Almanya'da da sunulan sergi ilk defa²⁰, İlim yayma Vakfı Kur'an ve Tefsir Akademisi Ürdün Üniversitesi İslam Kültür Merkezi ile

birlikte, 6-11 Kasım 2012 tarihinde, Ürdün'ün başkenti Amman'da "Tarih Boyunca Mushaf-ı Şerif" serlevhasıyla ilgililere arz edilmiştir.

Topkapı, Türk İslam Eserleri Müzesi, Paris, Londra, Taşkent'te bulunan nüshalar gibi, İslam tarihinin ilk yüzyıllarından günümüze kadar gelmiş nüshalardan ve ayrıca İbnü'l-Bevvab, Yakut el-Musta'simî, Şeyh Hamdullah, Hafız Osman gibi hattatlar tarafından yazılmış önemli Mushaflardan alınan toplam 54 örnek nüsha, açıklamalarıyla birlikte sergilenmiştir. Bu sergi program sonunda Ürdün Üniversitesi İslam Kültür Merkezi'ne bağışlanmıştır. Ayrıca serginin açılışı münasebetiyle iki günlük uluslararası bir sempozyum tertip edilmiştir. Rektörlük binasında icra edilen açılışa Ürdün Baş Kadısı, milletvekilleri, Ürdün Üniversitesi rektörü ve çok sayıda başka

¹⁸ "Haberler - İYV Tefsir".

¹⁹ Osman Acun, "Kur'an ve Tefsir Akademisi'nin Faaliyetleri" (Görüşmecisi: Ahmet Er, Görüşme 09 Haziran 2023).

²⁰ Osman Acun, "Kur'an ve Tefsir Akademisi'nin Faaliyetleri" (Görüşme 09 Haziran 2023).

Kur'an ve Tefsir Akademisi'nin tertip ve bilim heyetinden bir fotoğraf.

dinleyiciler de iştirak etmiştir. Sergi açılışının ardından sempozyum oturumlarına geçilmiş ve dört gün boyunca tebliğ sunumları devam etmiştir.

Akademik Gelişim Programları

İYV Kur'an ve Tefsir Akademisi, yapılan akademik toplantılar ve sempozyumların yanı sıra, 2016 yılı itibarıyla, "Türkiye'deki Kur'an araştırmaları ve Tefsir alanında yapılacak çalışmaların kalitesini artırmaya katkı sağlamak ve genç akademisyenlere danışmanlık yapmak amacıyla" "Akademik Gelişim Programı" tertip etmeye başlamıştır. Lisansüstü eğitimine yeni başlamış genç akademisyenlerin başvurabildiği bu program 15 günlük paket program halinde 100-150 saat ücretsiz olarak icra edilmiş, İstanbul dışından gelenlerin yol, konaklama ve iaaş giderleri de vakıf tarafından karşılanmıştır.

İlk programını 25 Temmuz-07 Ağustos 2016 tarihleri arasında yapmayı planlayan Akademi, 15 Temmuz darbe girişimi sebebiyle 11-25 Aralık 2016 tarihleri arasında gerçekleştirmiştir.²¹ Programı başarıyla tamamlayan öğrencilere katılım sertifikaları takdim edilmiştir.²²

Programın ikincisi 21 Ocak-4 Şubat 2017 tarihlerinde yapılmış, bu sene iki ayrı program daha icra edilmiştir. İlk programda katılım 20 ile sınırlı tutulurken sonraki programlarda sayı peyderpey arttırılmıştır. Ayrıca programların sayısı arttıkça programa katılan eğitimci sayısının artışı da dikkat çekmektedir. Program için önceleri İYV Misafirhanesi, daha sonraları İYV Genel Merkezi ve Sabahattin Zaim Üniversitesi'nin Halkalı'daki merkezi kullanılmıştır.

²¹ "Haberler - İYV Tefsir" (Erişim 07 Haziran 2023).

²² "Haberler - İYV Tefsir" (Erişim 07 Haziran 2023).

Katılımcılar bilimsel araştırmalar, akademik çalışmalar, kaynak kullanımı üzerine teknik, teorik derslerin sonrasında bu verileri pratik hale getirme imkânı da bulmuştur.²³

Sonuç

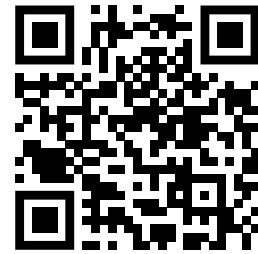
Alanın uzmanlarını tebliğ ve müzakerelerle bir araya getirmiş bir proje olan Kur'an ve Tefsir Akademisi, faaliyetlerini 2008 yılında başlatmıştır. Akademi'nin ilk çalışmalarında Prof. Dr. Bilal Gökkr ile birlikte Prof. Dr. Necmettin Gökkr, Prof. Dr. Mustafa Karagöz, Prof. Dr. Ömer Kara, Doç. Dr. Muhammed Abay, Doç. Dr. Necdet Yılmaz yer almıştır. Daha sonraları değişkenlik gösteren bu yürütme ekibine İlim Yayma Vakfı Genel Müdürü Engin Yılmaz ve İlim Yayma Vakfı Genel Müdür Yardımcısı Osman Acun da dâhil olmuş, 2012 yılından itibaren programların organizasyonunu Osman Acun üstlenmiştir.²⁴

Akademide fark ettikleri boşlukları doldurmak ve akademide kaliteyi arttırmak düşüncesiyle özellikle genç akademisyenlerin katılımını hedefleyen Kur'an ve Tefsir Akademisi, onların akademik manada gelişimine destek vermiş, onları alanın tecrübeli isimleri ile bir araya getirip bilgi ve tecrübelerinden istifade etmesine olanak sağlamıştır. Ayrıca akademik toplantılarda sunulan tebliğlerin matbu

hale getirilmesi Kur'an ve Tefsir araştırmalarına da mühim bir katkı sunmuştur. Halen bu kitapların birçoğuna <http://www.tefsir.gen.tr/yayinlar> adresinden de ulaşabilmek mümkündür.

Bugün Akademi, faaliyetlerini sürdürmüyor, aktif değil maalesef. 2016 senesinde, bir programın açılış konuşmasını yaparken Prof. Dr. Bilal Gökkr, baştan beri koydukları ama gerçekleştiremedikleri, gerçekleştirme imkânı bulamadıkları bir hedeften bahsediyor; uluslararası olmak ve uluslararası çalışmalarla ülkemiz adına İslam araştırmalarına kaliteli yayınlar sunmak ve hatta yön vermek. Yaptıkları çalışmalarla bu vizyona ve donanımına sahip olduğunu gösteren Akademi, umarız ki, yakın zamanda kaldığı yerden devam ederek adını uluslararası alanda duyurabilecek çalışmalar yürütmek, projelere imza atmak suretiyle bu hedefini de gerçekleştirir.

Kur'an ve Tefsir Akademisi
Yayımlarını
incelemek için
BENİ TARA

23 "Haberler - İYV Tefsir." (Erişim 07 Haziran 2023).

24 Osman Acun, "Kur'an ve Tefsir Akademisi'nin Faaliyetleri" (Görüşme 09 Haziran 2023).

KAYNAKÇA

Bilal Gökür vd. (ed.). *Osmanlı Toplumunda Kur'an Kültürü ve Tefsir Çalışmaları I*. İstanbul: İlim Yayma Vakfı Kur'an ve Tefsir Akademisi, 2011.

Bilal Gökür. "Sunuş". *Kur'an Araştırmalarında Akademik Tezler İslam Dünyası ve Batı Mukayesesi I (Uluslararası Sempozyum 24-26 Kasım 2017)*. 15. İstanbul: İlim Yayma Vakfı Kur'an ve Tefsir Akademisi, 2018.

Bilal Gökür vd. (ed.). *Tarihten Günümüze Kur'an İlimleri ve Tefsir Usûlü*. İstanbul: İlim Yayma Vakfı Kur'an ve Tefsir Akademisi, 2009.

Bilal Gökür vd. (ed.). *Tarihten Günümüze Kur'an'a Yaklaşımlar*. İstanbul: İlim Yayma Vakfı Kur'an ve Tefsir Akademisi, 2010.

Doç. Dr. Bilal Gökür. "Giriş". *Tarihten Günümüze Kur'an İlimleri ve Tefsir Usûlü*. 8. İstanbul: İlim Yayma Vakfı Kur'an ve Tefsir Akademisi, 2009.

Doç. Dr. Bilal Gökür. "Kur'an ve Tefsir Akademisi". *İlim Yayma Vakfı Bülteni 4* (Ekim 2011), 32-33.

Osman Acun. "Kur'an ve Tefsir Akademi'sinin Faaliyetleri" (Görüşmecisi: Ahmet Er, Görüşme 09 Haziran 2023).

Ömer Kara vd. (ed.). *Osmanlı'da Tefsir Dersi Gelenekleri Saray Tekke Medrese*. İstanbul: İlim Yayma Vakfı Kur'an ve Tefsir Akademisi, 2018.

Prof. Dr. Bilal Gökür vd. (ed.). *Kur'an Araştırmalarında Akademik Tezler -Batı ve İslam Dünyası Mukayesesi-*. İstanbul: İlim Yayma Vakfı Kur'an ve Tefsir Akademisi, 2018.

"Faaliyetler - İYV Tefsir". Erişim 09 Haziran 2023. <http://www.tefsir.gen.tr/>

faaliyetler/6-_tarih_boyunca_mushaf_i_serif_sergisi

"Haberler - İYV Tefsir". Erişim 07 Haziran 2023. http://www.tefsir.gen.tr/haberler/62-uluslararası_tarihten_gunumuze_mushaf_i_serif_sergisi

"Haberler - İYV Tefsir". Erişim 06 Haziran 2023. http://www.tefsir.gen.tr/haberler/22-kur%E2%80%99an_ve_tefsir_akademisi_6_yil_programi_yapildi

"Haberler - İYV Tefsir". Erişim 07 Haziran 2023. http://www.tefsir.gen.tr/haberler/59-uluslararası_tefsir_tezleri_calistayi_sona_erdirdi

"Haberler - İYV Tefsir". Erişim 07 Haziran 2023. http://www.tefsir.gen.tr/haberler/61-%E2%80%9Ckur%E2%80%99an_araştırmalarında_akademik_tezler_sempozyumu_yapildi

"Haberler - İYV Tefsir". Erişim 07 Haziran 2023. http://www.tefsir.gen.tr/haberler/25-kur_an_ve_tefsir_akademisi_akademik_gelisim_programi

"Haberler - İYV Tefsir". Erişim 07 Haziran 2023. http://www.tefsir.gen.tr/haberler/29-tefsir_araştırmaları_akademik_gelisim_programi_2016_1_tamamlandı

"Haberler - İYV Tefsir." Erişim 07 Haziran 2023. http://www.tefsir.gen.tr/haberler/33-akademik_gelisim_programi_2017_3_katılımcıları_acılandı

"İYV Tefsir". Erişim 05 Haziran 2023. <http://www.tefsir.gen.tr/>

"Tarih Boyunca Mushaf-ı Şerif Sergisi - Haberler - İlim Yayma Vakfı, İYV". Erişim 09 Haziran 2023. <https://www.iyv.org.tr/tr/haberler/34/tarih-boyunca-mushaf-i-serif-sergisi.html>

Usul Dergisi'ndeki Fıkıh Usulüyle İlgili Makalelerin Tematik Değerlendirmesi

Burak ENGİN

Temel İslam Bilimleri,
İslam Hukuku Anabilim Dalı, Doktora Öğrencisi

Usul İslam Araştırmaları Dergisi 2004 yılında yayın hayatına başlamış, günümüze kadar devam etmiş ve toplam 50 sayı yayımlanmıştır. Haziran ve Aralık olmak üzere senede iki yayın yapan dergide İlahiyat alanında yapılan çalışmalara ağırlık verilmektedir. Dergide özellikle Temel İslam Bilimleri'ne dair çalışmalar daha fazla yoğunluktadır. Bu bağlamda fıkıhla ilgili birçok çalışma yapılmıştır. Fıkıh usulüyle ilgili toplam 28 makale vardır.

Fıkıh usulüne ilişkin kaleme alınan makalelerin çoğunluğunun konu merkezli olduğu görülür. Özellikle nasların yorumlanmasına dair tartışmaları ve yöntemleri ele alan fıkıh usulünde genellikle *elfâz bahisleri* olarak irdelenen lafız ve dille ilgili meseleler ve akıl yürütme ile naslardan hüküm çıkarmanın usulünü inceleyen kıyas meselesine ilişkin yapılan yayınlar diğer usul meselelerine nazaran daha fazladır. Nitekim Salih Güner'in *Hâss Lafzın Delâleti Çerçevesindeki Tartışmalar ve Fürû Fıkha Yansımaları (Hanefî ve Şâfiî Mezhebi Özelinde)* adlı yazısı, Nasî Aslan ve Derviş Dokgöz'ün *Fıkıh Usulündeki 'İşaretin Delâleti' ile İşârî Tefsirlerdeki 'Ayetin İşareti'nin Karşılaştırılması* isimli makalesi, Fatih Orhan'ın *Serahsi'ye Göre Naslardan Hüküm Çıkarma Ameliyesinde Meskûtun Anha*

Usul Dergisi kapağı. İZÜ tarafından (32-38. Sayılar) yayınlanan akademik dergi. (İYV Arşivi)

Dair Yapılan İctihat Hataları çalışması, Fetullah Yılmaz'ın *Mutabakat, Tazammun ve İltizam Delâletlerinin Kökeni ve Fıkıh Usûlüne Girişi* çalışması, lafız konusuyla ilgili yayımlanan yazılardan bazılarıdır. Bu çalışmalarda nasların dil açısından yorumlanmasına dair ortaya konan yöntemler fıkıh usulü açısından irdelenir.

Dergide yayımlanan yazıların diğer bir yoğunluk alanı ise kıyas ve bununla ilişkili olan illet, istihsân gibi kavramlar üzerine yapılan çalışmalardır. Halit Çalış'ın *Kâsır İletle Ta'lil Tartışmalarına Metodolojik Bir Katkı* isimli çalışması, Mehmet Macit Sevgili'nin *Cüveynî'nin Ta'lil Anlayışında Münasip Mânâ* makalesi, Zuhâl Dağın'ın *Hanefî İlet Teorisinde Asıla Özgü Vasıflar İle Ta'lilin İmkânı* yazısı, Soner Duman'ın *Hanefî Usulcülerinin İmam Şâfiî'nin Kıyas Anlayışına Yönelik Eleştirileri* makalesi dergide kıyas ve bununla ilişki konular bağlamında yazılan makalelerden bazılarıdır. Bu yayınların önemli bir kısmında kıyasın rüknü olarak kabul edilen illet meselesi ve bunun tespit yöntemi ele alınır. İlet konusu, fıkıh usulünde detaylı bir şekilde tetkik edilen meselelerden biridir. Özellikle illetin nasıl tespit edileceğiyle ilgili uzun uzadıya tartışmalar yapılır.

Ayrıca dergide Batılı araştırmacılara ait iki önemli çeviri vardır. Bunlardan biri Wael b. Hallaq'ın *A Prelude to Ottoman Reform: Ibn 'Abidîn on Custom and Legal Change* ait makaledir. Bu makale Ömer Faruk Ocakoğlu tarafından *Bir Osmanlı Reform Öncüsü: Örf ve Hukukî Değişim Üzerine İbn Âbidîn* başlığıyla çevrilmiştir. Diğer çeviri ise

Norman Calder'in *The Uqud rasm al-mufti of Ibn Abidin* adlı makalesidir. Bu makaleyi Şenol Saylan *İbn Abidin'in 'Ukudü Resmî'l-Müftî" Adlı Risalesi* başlığıyla çevirerek yayımlamıştır.

Dergide fetvayla ilgili yapılan yayınlar da dikkat çekmektedir. Nuray Keskin'in *Muînü'l-Müftî Çerçevesinde Üskübî'nin Fetva Verme Usûlüne Dair* çalışması, Eda Uğur'un *Kuruluşundan Günümüze Ürdün'de Fetvânın Tarihi ve Fetvâ Müesseseleri* isimli makalesi fetva konusu hakkında yapılan çalışmalardır. Aynı şekilde fıkıh ve ahlak ilişkisi meselesiyle alakalı *Fıkıh - Ahlâk İlişkisi İslâm Amelî Ahlâkının İlke ve Uygulamaları Çerçevesinde Bir Giriş* ve *Fakih ve Ahlâk - Fıkıh Etiği Üzerine Bazı Notlar* isminde Ahmet Yaman'a ait iki önemli makale vardır. Dergide yayımlanan diğer bir mühim makale ise İbrahim Kafi Dönmez'e ait *İctihadın Bağlayıcılığı Meselesi ve Fıkıh Mezheplerine Bağlanmanın Anlamı* isimli çalışmadır. Makalede mezhebe bağlanmanın felsefi ve sosyal yönü irdelenmektedir.

Dergi usul literatürüne konu merkezli çalışmalarla katkı sağlamıştır. Kıyas ve lafız konularıyla ilgili yaptığı yayınlarla alanda önemli bir boşluğu doldurmuştur. Ayrıca nesih, fetva usulü, akıl nakil ilişkisi, fıkıh ve ahlak, içtihad, bir mezhebe bağlanma gibi fıkıh usulünün farklı

meseleleriyle ilgili yayınlar yapılmıştır. Bununla birlikte dergide fıkıh usulüyle alakalı literatür çalışmaları yok denecek kadar azdır. Aynı şekilde dergide tematik ve dönemsel çalışmaların olduğunu söylemek zordur. Öte yandan derginin tarandığı dizinlerin bir hayli düşük olduğu görülmektedir. İlerleyen süreçte derginin tarandığı dizinlerin yükseltilmesi ve uluslararası dizinlere girmesi, dergiyi nitelik açısından önemli bir yere taşır.

Derginin ilerleyen sayılarında Memlükler, Osmanlı gibi farklı dönemlere ait tematik çalışmalar yapılabilir. Ayrıca İslam ilim tarihine damgasını vurmuş İmâmü'l-Haremeyn Cüveynî (ö. 478/1085), onun öğrencisi Gazzâlî (ö. 505/1111), Fahreddin er-Râzî (ö. 606/1210), Sadrüşşerîa (ö. 747/1346), Molla Hüsrev (ö. 885/1480) gibi önemli âlimlerin çalışmalarından hareketle şahıs merkezli özel yayınların yapılması mümkündür.

USUL'de

T E F S İ R

Abdullah ÇAKIR

İstanbul Üniversitesi, Felsefe ve Din Bilimleri,
İslam Felsefesi Dr. Öğrencisi

Usul kavramına yeni anlamlar yükleyen ve dini bilginin asıllarını araştırarak doğru bilgiye ulaşmanın metodunu ortaya çıkarma şiarıyla yayın hayatına 2004 yılında başlayan **USUL DERGİSİ** ağırlıklı olarak Temel İslam Bilimleri alanlarında bilimsel makalelere yer vermektedir. Yayın politikasına uygun çalışmalarla birlikte titiz bir şekilde seçilmiş olan kitap tanıtımları da nerdeyse bütün sayılarda mevcuttur. Genel olarak dergi, usule hamlettiği anlamalara uygun çalışmalara ağırlık veren bir hüviyet ile yılda iki sayı ile meraklı okuyucularıyla buluşmaktadır.

Dergide tefsir ilmi ile ilgili yayımlanmış çalışma konularının çok geniş bir spektrumda seyredildiği görülmektedir. Ağırlıklı olarak çalışmaların hüviyetine baktığımızda; klasik dönemde yaşamış bazı alimlerin (*Ebû Hanîfe'nin Kur'ân Anlayışı*, *Şâtîbî'nin Kur'ân'ın Ümmîliği ve İlmi Tefsir Görüşleri Üzerine Bir Değerlendirme*, *Sadruşşeria'da Te'vilin Kodları-Yusuf Kısası Örneği*) ve modern zamanda yaşamış düşünürlerin (Kur'ân'ın Aktüel Değeri-Roger Garaudy'nin Kur'ân Tasavvuru Üzerine), Kur'ân-ı Kerîm anlayışları, tefsir ve te'vil tasavvurları ile birlikte müfessirlerin bir konu hakkındaki görüşlerinin mukayeseli olarak genel başlıklarla ifade edebileceğimiz çalışmalar yer almaktadır. Bununla birlikte birkaç çalışmada bir sure veya ayet ile ilgili seçilmiş bir konuyu işleyen değerli çalışmalar bulunmaktadır. Örneğin *Fâtiha*, *Fil-Nâs Arası Sürelerin Değerlerinin Günümüze Taşınması Merkezinde Bir Tefsir Denemesi* ve *Nur Suresi'nin 35. Ayetinin Tefsir ve Te'vili Bağlamında Allah'ın İnsana Dört Hidayeti: Fıtri Din, Akıl, Peygamber ve Kitap* unvanlı makaleler, bu minval üzerine yazılmıştır. Benzer şekilde sınırlı da olsa ahkâm âyetlerini konu edinen (*Vakıa Suresi 79.*

Ayet Bağlamında Mushaf'a Abdestsiz El Sürme Meselesi) örnek bazı çalışmalar bulunmaktadır.

Tefsir tarihinin ilk dönemlerinden itibaren, Kur'an'ın manalarının hüküm ve hikmetleriyle kendisiyle anlaşıldığı usul konularını oluşturan vahiy, nâsîh-mensuh, muhkem-müteşâbih, mücmel-mufassal vb. konuların ağırlıklı olarak dergide işlendiği görülmektedir. Bu konularda yazılmış önemli bazı makaleler *Mukatil b. Süleyman Örneğinde Erken Dönem Nesih Algısı, Yazır ile Nursi'nin Müteşâbih Âyetleri Anlamaya Katkıları, Kur'an'da Vezni, Mizân ve Mevzûn Kelimeleri -Vücûh ve Nezâir Bağlamında Bir İnceleme-* ve *Tefsir Tarihi Açısından Mükerrer Nüzûl Görüşünün Tenkidi* gibi çalışmaları zikretmek mümkündür.

Sayıca az olsa da, dergide Kur'an'ı anlama çabalarına çağdaş felsefi temelli yaklaşımların çalışmaların mevcudiyetinden bahsedebilir. Bu yaklaşıma örnek çalışmalar: *Etimolojik Anlamın Kur'an Çevirileri Açısından Konumu ve Sınırları, Kur'an'ı Anlamada Mantık Sorunsalı* değerli iki çalışmadan bahsedebiliriz.

Dergide tefsir alanında önem arz eden Osmanlı

dönemi çalışmaları ve beraberinde keşfedilen tefsir eserlerinin ilim dünyasına tanıtılması kayda değerdir. Zira örnek teşkil edecek olan Ahmed Cevdet Paşa'nın *Tefsir İlmine Katkısı ve Tercüme-i Şerife Adlı Eseri* ve *Molla Hüsrev'in Risâle fi Esrâri'l-Fâtihâ Adlı Eserinin Tahkik ve Değerlendirmesi* bunların arasındadır. Bütün bu konularla birlikte tefsir disiplini ile ilişkilendirebilecek, Kur'an ve mushaf tarihi, kıraat, meal kültürü ve Kur'an'ın ezberlenmesi ile ilgili muhtelif çalışmalarda yer almaktadır.

Genel olarak belli bir sayıya ulaşmış bir dergide tefsir ilmi ile bağlantılı olan bütün çalışmaların değerlendirilmesini yapmak farklı nedenlerden dolayı güç bir durumdur. Derginin ilk sayılarındaki çalışmalarda genel konular ele alınmaktaydı. Sonraki dönemlerde tahsis gerektiren çalışmaların ağırlık kazanması ile birlikte ilmi çalışmaların derinlik kazandığını söylemek mümkündür. Zira bu konudaki başarıyı, derginin serüveni takibi yapılarak fark edilebilir. Fakat makalelerde konu çeşitliliğinin bulunması çok değerli bir anlayış olmakla birlikte, dergide yayımlanmış tefsire dair makaleler bir ekolün temsiliyetini taşımamaktadır. Doğal olarak bu yaklaşımın eksikliği, dergiyi belli bir tutum ve ahenkten uzak tutmaktadır.

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE MUSHAF-I ŞERİF THE HOLY QUR'AN PAST AND PRESENT

Hatice Ece ERÇİN

Istanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Tefsir Anabilim Dalı, Doktora Öğrencisi

Geçmişten Günümüze Mushaf-ı Şerif / The Holy Qur'an Past And Present ismiyle yayımlanan eser, İlim Yayma Vakfı tarafından 2013 yılında basılmıştır. 5 Aralık 2013 tarihinde İlim Yayma Vakfının 40. kuruluş yıl dönümüne özel, Bağlarbaşı Kongre ve Kültür Merkezi'nde düzenlenen "Mushaf-ı Şerif Sergisi"nde yer alan mushaflar, Mehmet Özçay tarafından görsele aktarılmıştır. Proje danışmanlığını Muhammet Abay'ın yaptığı bu eser, bir sergi kataloğundan oluşmaktadır. Kitabın girişinde İlim Yayma Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Yücel Çelik'e ait bir sunuş yazısı yer almakta, akabinde giriş, Muhammet Abay tarafından hazırlanan ön söz ile devam etmektedir.

Kitabın ön sözünde Kur'an tarihine ilişkin malumat, özet bir şekilde aktarılmaktadır. Kitabın ön söz yazısından sonra

kaynak bilgisi bulunmaktadır. Ardından gelen diğer sayfaların tamamında ise seksen bir mushaf görseli yer almaktadır. Seksen bir mushafın içinde yer alan on iki mushafın on birine ait iki, diğerinin de üç farklı görsel sayfalarına yer verildiği görülmektedir. Dolayısıyla kitapta farklı tarih ve müzelerde yer alan toplam altmış altı farklı mushafın sayfa görüntüsüyle beraber, mushafların tarihi, nerede yer aldığı, eb'âdı, yazı çeşidi ve tahkik eden hakkında hem Türkçe hem de Arapça ve İngilizce yazılmış tanıtım mahiyetindeki bilgilere yer verilmiştir. Kitapta dikkat çeken bir diğer özellik ise Muhittin Serin tarafından telif edilen *Hat Sanatı ve Meşhur Hattatlar* eserine referansta bulunarak toplam 4 yerde kaynak bilgisinin doğrudan belirtilmesidir. Diğer mushaflara ait aktarılan bilgilerin ise Mehmet Özçay'a ait olduğu anlaşılmaktadır.

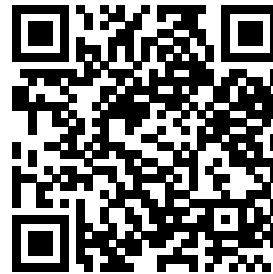

Çalışmada; İslam El Yazmaları Merkezi Kütüphanesi, Türk ve İslam Eserleri Müzesi, İst. Üni. Nâdir Eserler Kütüphanesi, Chester Beatty Lb Kütüphanesi, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Süleymaniye Kütüphanesi (Fâtih), Süleymaniye Kütüphanesi (Kasıdecizâde), Sakıp Sabancı Müzesi ve Husûsî koleksiyonda yer alan mushaflar incelenmiştir. Bilgisine yer verilen altmış altı mushaf arasında, miladi 7, 11, 13, 15 ve 20. yüzyıla ait birer mushaf yer almaktadır. Geriye kalanlar ise ikisi 8. yüzyıl, dördü 10. yüzyıl, yedisi 14. yüzyıl, on biri 16. yüzyıl, on ikisi 17. yüzyıl, on beşi 18. yüzyıl, onu da 19. yüzyıla ait mushaflardır.

8. ve 10. asırlara ait olan mushafların, biri hicazî olup diğerlerinin kûfî hattıyla yazıldığı ve bazılarının hattat bilgisine erişilemediği anlaşılmaktadır. Yine meşrik kûfisi ile yazılmış 10. yüzyıla ait iki mushafın yanı sıra 11. asra ait İbnü'l-Bevvab'ın (ö. 413/1022) reyhânî, tevkî hattıyla yazdığı mushaf da bulunmaktadır. Diğer yandan 13. yüzyıla ait mushaf reyhânî hattına sahip iken, 14. asırda muhakkak,

nesih, kûfî ve sülüs hattıyla yazılan mushafların bilgisine yer verilmiştir. 15. asırdaki mushaf nesih, kûfî, 16. asırdaki mushaflar nesih, sülüs, rikâ', tevkî muhakkak, reyhânî, 17. asırdaki mushaflar nesih, rikâ', 18. asırdaki mushaflar nesih, rikâ', sülüs, 19. asırdaki mushaflar nesih, ta'lik sülüs, rikâ', tevkî, 20. asırdaki mushaf ise nesih, rikâ' hattıyla yazılmıştır.

“Mushaf-ı Şerîf”
sergisini incelemek için
BENİ TARA

Burak Koç, Osman Yılmaz (ed.),
Kurşunla Bağlı Yalçın Bir Taş
Mehmet Âkif Ersoy
(İstanbul: İlim Yayma Vakfı Yayınları, 2021, 201 s.)*

Feyza CİNSER

İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Doktora Öğrencisi

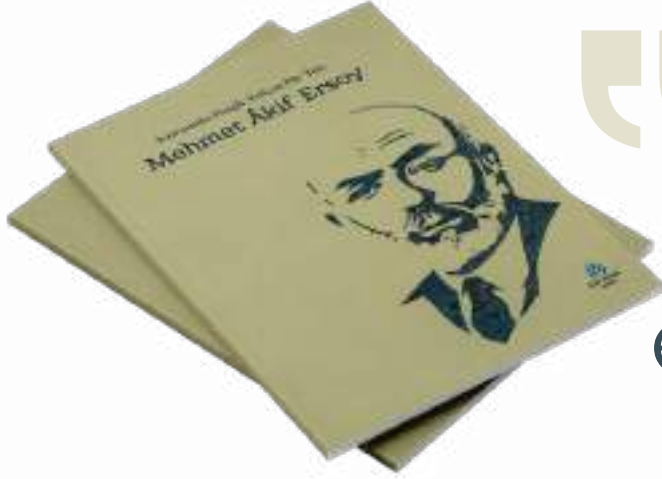
“İlim rütbesi, rütbelerin en yücesidir” nebevî buyruğuyla güzel insan yetiştirmek amacıyla 1973 yılında yolculuğuna başlayan İlim Yayma Vakfı, bu yıl kuruluşunun 50. yılını idrak etmiş bulunmaktadır. Vakfımızın yayın faaliyetlerinden biri olan Vefa Dergisi de Yaz 2023-22. sayısında İlim Yayma Vakfının 50 yıllık serüvenini konu alacaktır.

Gayesi, “Memleket dâhilinde ilmin yayılmasını teşvik” olan İlim Yayma Vakfı’nın hizmet alanlarından biri yayınlardır ve vakıf senedinde, bu gayeye ulaşmak amacıyla yapacakları arasında “İlmin yayılması maksadı ile her türlü neşriyatı yapmak ve aynı gaye ile neşriyat yapan şahıs ve müesseselere ayni ve nakdi yardımlarda bulunmak” maddesi yer almaktadır. Vakıf, son yıllarda “İlim Yayma Vakfı Yayınları” adıyla farklı konularda bazı ilmi eserlerin yayımını gerçekleştirmiştir. Bunlardan biri de “Mehmet Âkif Ersoy ve İstiklâl Marşı Yılı” olan 2021’de, Öğr. Gör. Burak Koç ve Dr. Osman Yılmaz editörlüğünde yayıma hazırlanan *Kurşunla Bağlı Yalçın Bir Taş: “Mehmet Âkif Ersoy”* adlı “vecibe” mahiyetindeki eserdir.

Eserin adının “Kurşunla Bağlı Yalçın Bir Taş” olmasının sebebi, şairin *Safahat*’ında yer alan “İki Arkadaş Fatih Yolunda” adlı şiirinde, İlim Yayma Vakfı Vefa yurduna komşuluk yapan Ekmekçizâde Ahmed Paşa Medresesi’ne dair şu dizeleridir:

*“Evet, bu sıska vücudun yarın durur nefesi;
Fakat şu gördüğün ‘Ekmekçioğlu Medresesi’
Yaşar, demir gibi göğsüyle, belki on bin yaş...
Ya her kaburgası: Kurşunla bağlı yalçın taş!”*

* Kitap Tanıtımı

İlim rütbesi, rütbelerin en yücesidir

Şüphesiz bu dizeler yalnız medreseyi değil, Mehmet Âkif'i de tasvir etmektedir. Bu maksatla, editörlerin de deyimiyle eserdeki verilmek istenen temel mesaj, "Bir Medrese Olarak Mehmet Âkif Ersoy" cümlesinin ihtiva ettiği her şeydir: Şairin hayatı, sanatı ve sanata dair hassasiyeti, eserleri; kısacası, "her kaburgası yalçın taşlardan oluşan kurşunlarla bağlı yaşayan bir şahsiyet." Bu kapsama uygun olarak eserde, değerli hocalar ve araştırmacılar tarafından yazılmış ve her biri Âkif'in farklı bir cephesine ışık tutan 15 çalışma yer almaktadır.

İlk çalışma, araştırmacı ve yazar Dr. Âlim Kahraman tarafından kaleme alınan "Mehmet Âkif: Altmış Üç Yıllık Bir Ömür" adlı yazıdır. *Mehmet Âkif/ Tutuşmuş Bir Yürek, Adanmış Bir Hayat* adlı kitap esas alınarak oluşturulan yazı, şairin

doğumundan ölümüne kadar geçen 63 yıllık ömür serüvenini ele almaktadır. Yazıda, Âkif'in ailesi, çocukluğunda aldığı eğitimler ve kazandığı istidatlar, kişiliği ve ilk şiirleri, Baytar Mektebi yılları, dostlukları, *Sıratım* üstakim ve *Sebilürreşad* dergisi faaliyetleri, Darülfünûn hocalığı, *Safahat*'ın yayınlanması ve diğer kitapları, Milli Mücadele yıllarındaki faaliyetleri, İstiklâl Marşı'nın milli marşımız olarak kabul edilişi, Mısır seyahati ve rahatsızlığı gibi pek çok konu yer almaktadır.

İkinci çalışma, Doç. Dr. Canan Olpak Koç tarafından ele alınmıştır ve "Güneşe Dargın Adam: Mehmet Âkif ve Mısır Hayatı" başlığını taşımaktadır. Çalışmanın odağı, şairinin ömrünün neredeyse on bir yılını geçirdiği Mısır, oradaki yaşantısı ve dönüşüdür. Yazar, meseleyi "Çöl Rüzgârına Doğru: Yolculuk

Öncesi", "Rüzgârlı Yıllar: Mısır Hayatı", "Şahitliklerle Mısır Hayatı", "Rüzgârın Fısıldadıkları: Mısır'da Edebi Hayatı" ve "Dönüş" alt başlığını taşıyan beş bölümle ele almıştır.

"Mehmed Âkif Ersoy'un Son 194 Günü" başlığını taşıyan üçüncü çalışmanın yazarı ise araştırmacı-yazar M. Ertuğrul Düzdağ'dır. Yazar, şairin Mısır'dan döndüğü 17 Haziran 1936 Çarşamba gününden, vefat ettiği 27 Aralık 1936 Pazar akşamına kadar vatanında geçirdiği 194 gününden bazı detaylara değinen Fethi Tevetoluğlu'nun hatıralarını derlemiştir.

Dördüncü çalışma, Prof. Dr. Yılmaz Daşcıoğlu'nun kaleme aldığı "Doğruluk ve Güzelliğin Kaynaşma Noktası: Âkif'in Şiirini Oluşturan Tarihsel ve Toplumsal Öz"dür. Daşcıoğlu, Âkif'in eserinin tarihsel ve

toplumsal niteliği ile estetiği arasındaki ilişkiyi ele almıştır.

Beşinci çalışma ise Prof. Dr. Mehmet Samsakçı tarafından kaleme alınmıştır ve “Dünya ve Ukbâda Beraber: Âkif - Nazif - Naim” başlığını taşımaktadır. Samsakçı, ahiret komşusu ve “üç kalem mücahidi” olan Mehmet Âkif, Süleyman

Nazif ve Babanzade Ahmet Naim’in dostluklarını ve münasebetlerini “Milletin Tek Kara Gün Dostu: Süleyman Nazif”, “Ashabdan Sonra En Sevgili: Ahmed Naim (Hacı Baba)” başlıkları altında ele almaktadır.

Altıncı çalışma, Doç. Dr. Dursun Ali Tökel tarafından hazırlanan “Akıl Yaşta Değil Başta’dır: Mehmet Âkif ve Çocuk Eğitimi” başlıklı yazıdır. Büyük şahsiyetlerin bariz vasıflarından biri olarak insan ve özellikle de çocuk eğitimine yaptıkları vurgu özelinde, Mehmet Âkif’in hitaplarında, kaleme aldığı yazılarında ve mısralarında çocuk eğitimine bakışı incelenmiş, onun dikkat ve uyarılarına kulak verilmek istenmiştir.

Yedinci çalışma, Prof. Dr. Mehmet Demirci’nin “Mehmed Âkif ve Safahat’ta Tasavvuf” yazısıdır. Çalışmanın “Âkif ve Tasavvuf” başlıklı birinci bölümü, “Âkif’in Fikir Çevresi”, “Onu Nasıl Tanıttılar?”, “Kişiliğinden Çizgiler”, “Mesnevî’ye İlgisi”, “Mûsikî Sevgisi”, “Zâhir-Bâtın Dengesi”, “Tasavvufun Kötüye Kullanılışı” ve “Âkif’in Anlayışı” alt başlıklarını taşımaktadır. Çalışmanın “Safahat’ta Tasavvuf” başlıklı ikinci bölümü ise kendi içerisinde iki bölümden oluşmaktadır. “Umûmî Bakış” başlıklı birinci bölüm, “Tecelli”, “Vakit Kavramı”, “İnsan”, “Vahdet-Kesret”, “Yakîn Nuru”, “Nâsût-Lâhût”, “Semâhâne-Ney”, “Şehitler Velî sayılır”, “Fâil-i hakikî Allah’tır”, “Vücûd-i Hakikî de O’dur” gibi bazı tasavvuf

nazariye ve tabirleri etrafında şekillenmiş ve bunların yer aldığı mısra ve beyitlerden örnekler verilmiştir. “Tasavvuf Ağırlıklı Şiirler” başlıklı ikinci bölümde ise “Tevhid yahut Feryad”, “Gece”, “Secde” ve “Hicran” gibi tasavvufî düşüncenin ağırlıklı işlendiği şiirler ele alınmıştır.

Sekizinci çalışma, Prof. Dr. Aliye Uslu Üstten tarafından kaleme alınan “Mehmet Âkif Ersoy’un Mûsikî Sevgisi”dir. Şairin mûsikîşinas kimliğini ele alan çalışma, “Âkif ve Mûsikîşinas Dostları”, “Üç Farklı Çevrede Mûsikî” ve “Medeniyet Bağlamında Mûsikî Anlayışı” alt başlıklarından oluşmaktadır.

Dokuzuncu çalışma, Arş. Gör. Sevim Güldürmez tarafından kaleme alınmıştır ve “Süleyman Nazif’e, ‘Bülbül’ ve ‘Leyla’ Şiirleri Etrafında Mehmet Âkif ve Millî Mücadele” başlığını taşımaktadır. Güldürmez, şairin *Gölgeler* başlığını taşıyan yedinci kitabında yer alan bu üç şiirini Millî Mücadele’yi temel olarak incelemiş ve dönemin Âkif’in şiirindeki yansımalarını ortaya koymaya çalışmıştır.

Onuncu çalışma, Prof. Dr. Ali Şükrü Çoruk tarafından kaleme alınmıştır ve “İstiklâl Marşı ve İstanbul” başlığını taşımaktadır. Çoruk, dönemin gazetelerinde yer alan haberler ve bilgilerden hareketle İstiklâl Marşı’nın metin olarak İstanbul gazetelerinde ilk defa yayınlanması ve besteli hâliyle kamusal alanda seslendirilmesi hususu üzerinde durmuştur.

On birinci çalışma, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Doktora öğrencisi Zineb Derradj tarafından yazılan “Mehmet Âkif’in İzinden Giden Arap Şairler”dir. Derradj, Âkif’in Mısır’da geçirdiği süre zarfında onunla bir araya gelme fırsatı yakalayan, ondan faydalanan, ölümünden sonra eserlerinden etkilenen ve izinden giden bazı Arap şairlerini tanıtmaya ve Âkif’ten ne tür izler taşıdıklarına değinmeye çalışmıştır. Bu şairler, Mısırlı Abdülvehhâb Azzâm, Cezayirli Moufdi Zakaria ve Sudanlı Abdullah Et-Tayyib’dir.

On ikinci çalışma, Doç. Dr. Ahmet Koçak tarafından hazırlanmıştır ve “Bir Karakter Abidesi Mehmet Âkif ve ‘Sıratımüstakim’/‘Sebilürreşad’ Dergisi” başlığını taşımaktadır. Çalışma, “İttihad-ı İslâm Düşüncesinde Bir Dergi: ‘Sıratımüstakim’/‘Sebilürreşad’”, “Sıratımüstakim’/‘Sebilürreşad’da Mehmet Âkif’in Şiirinin Yankıları” ve “Safahat’ın Yankıları” alt başlıklarından oluşmaktadır.

On üçüncü çalışma, Medeniyet Üniversitesi, Bilim Tarihi ve Felsefesi Doktora öğrencisi Enes Güllü tarafından kaleme alınan “Mehmed Âkif’in Zemininden Bir Kare: Hersekli Arif Hikmet Bey” adlı yazıdır. Yazar, Âkif’in şiirinde ve nesrinde Hersekli’nin izini sürmüştür.

On dördüncü çalışma, İstanbul Üniversitesi, Temel İslam

Bilimleri Doktora öğrencisi Akile Tekin tarafından kaleme alınmıştır. “Bülbül’ünden Âkif: Hasan Basri Çantay’ın Yeğeni Abdüllatif Çantay ile Mehmet Âkif Ersoy’a Dair Bir Hasbihal” başlığını taşıyan bu çalışma, Mehmet Âkif’in *Safahat* adlı eserinde “Bülbül” tabirini kullandığı ve şiirini ithaf ettiği en değerli dostu olan Hasan Basri Çantay’ın yeğeni Abdüllatif Çantay ile Mehmet Âkif Ersoy’a dair bir hasbihaldir ve dokuz soru ve cevaptan oluşmaktadır.

yer verilmiş ve ayrıca çalışmaların başlarında ve kitabın sonunda *Sıratımüstakim* dergisinin 1-16. sayılarının görselleri kullanılmıştır.

Bu değerli çalışmanın ortaya çıkmasında emeği geçen herkesi, yazarları ve çizerleri tebrik eder; esere bakan gözlerde yeni açılımlar yaratmasını temenni ederim.

Son çalışma, kitabın editörlerinden biri olan Öğr. Gör. Burak Koç’a aittir ve “Selma Argon ile Mehmet Âkif Hakkında Söyleşi” başlığını taşır. Çalışma, şairin en küçük torunu olan Selma Argon’a yöneltilmiş dokuz soru ve cevaplardan oluşmaktadır.

Ayrıca çalışmada çizimleri yer alan Hazal Sezgin, Hasan Aycın ve Beyza İpek’i unutmamak gerekir. Bu çizimlerin yanında, ele alınan yazıların konuları ile bağlantılı olarak bazı fotoğraflara

“Mehmet Akif Ersoy”
kitabını okumak için

BENİ TARA

İslam Sanatlarında İlk Kubbenin

Sembolik Anlamı Üzerine Bir İnceleme

Demet KÖROĞLU GÜNGÖR
Yıldız Teknik Üniversitesi, Sanat ve
Tasarım, Doktora Öğrencisi

İslam mimarisinde sıklıkla kullanılan yuvarlak ve yarı küresel bir yapı olarak karşımıza çıkan kubbe yapısı, birçok yapının çatısını oluşturmaktadır. Yapının merkezinde konumlanan kubbeler, büyük alanları örtebilen nitelikte tasarlanmıştır. Bu yapı kullanım amacının dışında estetik bir form özelliği de taşımaktadır. Estetik bir form özelliği ile gözlenen yapı ise her bir kültürde sembolik ve gizil bir anlam taşıyabilmektedir. Bir ihtiyaç, düşünce ve inanıştan hareketle oluşan formlar bir kavramın karşılığını taşıyor olabilir.

Giriş

İslam mimari türlerinde karşımıza çıkan yapı türlerinden olan kubbe, arştaki gök kubbenin temsili olma özelliğini taşımaktadır. Kubbe insan etrafını çevreleyen alem ile mimarinin şekil aldığı mekân birbirini tamamlayan formlar niteliğindedir. Sınırları içinde bulunanları kutsayan bir yapı özelliğinde olan bu yapı sonsuzluğu işaret etmektedir.¹ Kubbe form olarak, merkezi işaret eden kilit taşından, çemberin tüm noktalarına eşit uzaklıkta bir konuma sahiptir. Bu durum da kubbe yapısının merkez sembolizminin diğer yapı özelliği olduğunu göstermektedir. Kubbenin simgesel anlamı tüm kültür çevrelerinde kabul görmüş olsa da, bu çevreler tarafınca farklı anlamlar yüklenmiştir. İslam'ın hâkim olduğu coğrafyaya bakıldığında tevhid anlamına Türkler tarafından bir de göksel algı eklenip anlamı zenginleştirilmiştir.² Türk çadırlarından yola çıkan mimarlar, mevcut düzeni geliştirmiş nihayetinde Osmanlı cami mimarisine dek varan bir çizgi takip etmişlerdir. Sanat tarihçisi Josef Strzygowski gök kubbeyi temsil edenin Türk kubbesi (topak ev) olduğunu belirtmiştir.³

Tarihi gelişim içinde daha da büyüyen kubbe yapısı asıl dikkat çekici gelişmesini Türk ve İslam mimari alanında ortaya koymuştur. Özellikle Osmanlı mimari yapısında tam ve yarım kubbeler şeklinde düzenlenerek en gelişmiş haline kavuşmuştur.⁴

İslam Sanatında Kudüs'e Bakış

Kudüs şehri pek çok milletin izlerini taşımaktadır. Osmanlı Devleti'nin 400 yıllık hâkimiyeti esnasında Kudüs'e gösterilen önem, işaretleriyle açıkça görülmektedir. Kudüs şehri üzerinde hakimiyet kuran İslam devletleri ve idarecileri tarafından, sanat ve mimari alanlarında oldukça önemli eserler bırakılmıştır.⁵

Kubbetü's-Sahra, Mehmet Top arşivi, 2020

Kubbetü's-Sahra İslam mimarisinin bilinen ilk kubbeleri eserlerindedir.⁶ İslam sanatında kendine has planı ile günümüze dek yıkılmadan gelen en eski tarihli abide kategorisinde kubbeli bir yapıdır. Yapılış amacı ile ilgili birden çok görüş bulunmaktadır. Müslümanların kendilerine has bir oluşumla bir abidevi yapı meydana getirdiklerini göstermek amacıyla yapıldığı kabul edilen görüşlerdendir.⁷

Tapınak Dağı terasının merkezinde konumlanan kubbenin yüksekliği otuz metreyi bulmaktadır. Kubbe dört sütun üzerinde bulunan silindirik şekilde bir sahanlığı örtmektedir. Sütunlar arasında revaklar bulunmaktadır ve her bir revak bölümünün üç sütun üzerinde yükseldiği görülür. Kubbe çevresinde sekizgen bir yapıda dış sıra vardır. Bu dış sıra da revakların birbirine tutunduğu sekiz sütunlu bir halka ile iki geçit olarak ayrılmıştır. Her bir pusula kenarında dört ana kapı yapının girişine olanak tanır. Sahanlıkta bulunan on altı pencereden ve her duvar kesitinde beşer adet sekizgen alt katın dış bölümündeki kırk pencereden ışık içeriye girmektedir.⁸ Bazı görüşlere göre abide olan bu yapı, mimari özelliği ve içerisinde bulunan süslemeler ve bezemelerle İslam sanatlarının özel örneklerindedir.

1 Temel Sağlam, "İslam Mimarisinin Sembolik Anlatıları Üzerine Bir Deneme", *Journal of Interdisciplinary and Intercultural Art*. 5/10, (Haziran-Temmuz/2020) s. 266.

2 Temel Sağlam, *age*. s. 266.

3 Selçuk Mülayim, "Kubbe" *TDV İslâm Ansiklopedisi* 26. Cilt (Türkiye Diyanet Vakfı 2002), s. 301.

4 Selçuk Mülayim, *age*. s. 30.

5 Mehmet Top, "İslam Sanatlarında Kudüs" Huzuru Bekleyen Şehir Kudüs, (2020), s. 175.

6 Mehmet Top, *age*. s. 72.

7 Abdülkadir Dündar, "Bulunduğu Şehir İnşa Edildiği Alan, Mimarisi ve Süslemeleri Bakımından Kubbetü's-Sahra", *Dini, Tarihi ve Edebi Açılardan Kudüs*. Editörler: İbrahim Çelik, Mehmet Dursun Erdem, Özcan Güngör, Necip Fazıl Kurt, (İstanbul: Dün Bugün Yarın Yayınları, 2018), s. 291-294.

8 Markus Hattstein, Peter Delius, "İslam Sanatı ve Mimarisi" (Literatür Yayınları 2005), s. 64.

Önemli ölçüde kendine has hali ile korunmuş olan iç mekân süslemeleri etkileyicidir. Duvarların alt bölümleri değerli taş levhalarla örtülmüştür. Bu kısmın üst bölümünde, duvarlar altın bir zemin üzerinde etkileyici bir bahçenin tasvirinin bulunduğu mozaiklerle bezenmiştir. Çeşitli ağaç ve bitki motifleri üzerine farklı türde meyve ve mücevherler işlenmiştir. Payandaların ise kendine has tunç kaplaması vardır. Kaplama palmiye hasırlarının, bitki yapraklarının ve filizlerinin kompoze edilmesi açısından klasik antik çağın modellerine uymaktadır.⁹ Kubbe kasağında kufi yazı bulunmaktadır. Bu yazı İslam mimarisinde bulunan en eski yazı olma özelliğini taşımaktadır.

Yapının içi, mermer kaplamalar, çiniler, cam mozaikler, maden üzerine işlenen süslemeler yazı ile tezyin edilmiştir. Bu süslemeler Helenistik, erken Bizans ve Sasani sanatlarından izler taşımaktadır.¹⁰

Kubbetü's-Sahra birçok disiplinde eski ve kıymetli eserleri içinde barındırmaktadır. İslam sanatında görülen yüzeylerin dolu ve kusursuz geometrik düzen yapısı içerisinde süslemelerle bezenmiş olan yapı ihtişamlı bir görünüme sahiptir. Manevi açıdan önemli bir yere sahip olan Kubbetü's-Sahra İslam sanatı açısından da oldukça önemli bir yere sahiptir. Pek çok medeniyet Kudüs'te kendi kültürlerinden bir işaret bırakmak istemiştir. Kubbetü's-Sahra bu izler arasında ihtişamlı bir konuma sahiptir.

9 Markus Hattstein, Peter Delius, *age* s. 64.

10 Abdulkadir Dündar, *age* s. 263.

“Sanatın, yani insanı kuşatan ortamları güzelleştirme tekniklerinin toplum ya da bireyler tarafından ve onlar için yapılmış ya da kurulmuş şeylere değer vermenin bütün kültürler için geçerli olduğu varsayılar. Her yerde sanat ideolojik, sosyal, dinsel, tarihsel ya da coğrafi kısıtlamalardan etkilenmiştir; bu durum uygarlıkların niçin birbirinden farklı sanatsal geleneklere sahip olduğunu açıklar.”¹¹

İslam sanatları estetik kuram ve geometri ile görülür. Geçmiş zamanlarda birkaç bilgin kişi “İslami Estetik” kuramı belirlemek için çalışmıştır. Bu belirsiz bir anlaşma felsefe ve sanat üzerine olmuştur. Konulardan biri canlı-cansız tüm şeylerin birebir aynı atomların bileşimlerinden oluşan atomculuk anlayışıdır. Atomları bir arada konumlandırarak şeylere dönüştürmek ilahi bir ayrıcalık niteliği taşımaktaydı. Sanatçı ya da zanaatkârlar yaratıcı ile yarış içine girmemek kaydı ile atomları diledikleri şekilde düzenleyebilirlerdi. Böylelikle, özgür ve özgün çeşitlemelere sahip İslam sanatının alışılmışın dışında motif bileşimleri oluşturulmuştur. Bu oluş, gerçekliğin özelliğine ilişkin felsefi bir öğretinin yansımaları olarak algılanan bir yaklaşım ortaya çıkarmıştır. Sanatlarla ilgili diğer bir özellik, dışsal ve içsel anlamlar arasındaki zıtlıktır. Her tür varlığın biçiminde zıtlık mevcuttur. Herkesin kolaylıkla

ulaşabileceği açık ve az sayıda kişinin erişebileceği gizli bir anlamı vardır.¹²

Sonuç

Sembolik anlatım dili tarihin çok eski zamanlarına uzanmaktadır. Medeniyetlerin ortaya çıkması ve her birinin kendi kültür ve inancı doğrultusunda geliştirdiği dil farklılık göstermektedir. Bir ihtiyaçtan ve amaçtan doğabilen yapı faktörleri, kökensel farklılıkları ve yaklaşım tarzlarıyla medeniyetlere ve inanış biçimlerine göre değişkenlik gösterebilmektedir. İslam sanatlarında kubbe örneğinde ve bu sanatın bir örneği olan Kubbetü’s-Sahra’ya bakıldığında, estetik yapısıyla insanı etkileyen ve mimari yapı bütünlüğünde insanları toplayan bir yapı niteliği taşıdığı görülmektedir.

Her bir yapısı ve bu yapıyı oluşturan disiplinler, içerisinde bulunan sanat işleri ve sembolik anlatım dilinin derinlemesine incelenmesi kıymetlidir. İçinde bulunan eserlerin ihtişamının yanı sıra sembolik anlatı dilinin etkin olduğu da görülmektedir. Pek çok medeniyetin uzun zamanlar hakimiyet kurmaya çalıştığı, iz bırakma gayretine girdiği Kudüs şehrinde bulunan Kubbetü’s-Sahra şüphesiz ki birçok medeniyet için birbirinden farklı gizli anlamlar içermektedir. Evrendeki birliğin sembolünü işaret eden kubbe, geometrik yapısını oluşturan daire ile de sonsuzluğu niteliğinde görülebilir.

KAYNAKÇA

Dündar, Abdulkadir. “*Bulunduğu Şehir İnşa Edildiği Alan, Mimarisi ve Süslemeleri Bakımından Kubbetü’s-Sahra*”. Dini, Tarihi ve Edebi Açından Kudüs. İstanbul: Dün Bugün Yarın Yayınları. 2018.

Hattstein M.- Delius P., 2005, *İslam Sanatı ve Mimarisi*. İstanbul: Literatür Yayınları. 2005.

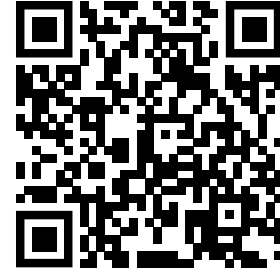
Mülayim, Selçuk. “Kubbe”. Ankara: TDV İslâm Ansiklopedisi 26. Cilt. 2002.

Sağlam, Temel. “İslam Mimarisinin Sembolik Anlatıları Üzerine Bir Deneme”. *Journal of Interdisciplinary and Intercultural Art*. Volume: 5, Issue: 10, June-July / 2020 Cilt: 5, Sayı: 10, Haziran-Temmuz / 2020.

Top, Mehmet. 2020, *İslam Sanatlarında Kudüs, Huzuru Bekleyen Şehir Kudüs*, İstanbul: İlim Yayma Vakfı Yayınları: 8.

“Huzuru Bekleyen Şehir KUDÜS” kitabını okumak için

BENİ TARA

11 Markus Hattstein, Peter Delius, age. s. 35.

12 Markus Hattstein, Peter Delius, age. s. 46.

BİR VEFA İNCELEMESİ

Huzuru Bekleyen Şehir:

Kudüs

Miraç ERTEN

Doktora Öğrencisi, Eğitim Bilimleri
Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı
Öğretmenliği Bölümü

“Yürü kardeşim! Ayaklarına bir KUDÜS gücü gelsin”¹

Yahudilik, Hristiyanlık ve Müslümanlık için kutsal kabul edilen Kudüs şehri tarih boyunca birçok devlete ve millete ev sahipliği yapmıştır. Üç dinin birleştiği önemli bir merkez olması, Kudüs'ün geçmişten günümüze kıymetini korumasını sağlamıştır. Kudüs, İslâm peygamberi Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Mi'rac hadisesinin gerçekleşmesinden önce ayak bastığı yerdir. Müslümanların ilk kibleleri olarak bilinen Mescid-i Aksâ yine bu kutsal şehirde yer almaktadır. Kudüs ayrıca birçok peygamberin de ömrünü burada geçirdiği ve ziyaretlerini yaptığı yer olarak bilinmektedir.

İlim Yayma Vakfı, bütün bu özellikler çerçevesinde Kudüs şehrine yakışır bir titizlikle Kudüs şehrini her yönüyle ele alan bir kitap hazırlamıştır. Görseller ile anlatılanlar zenginleştirilmiş ve okuyucunun merak duygusu her makalede diri tutulmaya çalışılmıştır. *Huzuru Bekleyen Şehir: Kudüs* adıyla

yayımlanan bu kitap adından da anlaşılacağı üzere birçok acıya şahit olmuş toprakların tarihinden, coğrafyasından, yerleşim yerlerinden, kültürel yapısından, olaylarından, insanlarından ve etrafında şekillenen birçok unsurdan bahsetmektedir. Kudüs ile ilgili böyle detaylı bilgilerin bu kitapta bulunması Kudüs'ü merak edenlere, bilgi toplamak isteyenlere, araştırma yapmak ve bu konuda çalışmak isteyenlere önemli kaynak niteliğinde olacaktır. Kitap hazırlanırken de bu hususlar özellikle dikkate alınmış olup İlim Yayma Vakfı olarak bu mübarek mekânı her daim gündemde tutmak, Kudüs'le alakalı doğru bilgileri derli toplu bir şekilde ilgililerin istifadesine sunmak amacıyla bu çalışma hazırlanmıştır.

Huzuru Bekleyen Şehir: Kudüs eseri; Kudüs hakkında yazılan kitaplardan biri olmak suretiyle önemli bir çalışma olarak İlim Yayma Vakfı tarafından literatüre

dâhil edilmiştir. Çalışmamızda yer alan yazarımız Doç. Dr. Osman Aydın'ın kitabın yayın dünyasına katkısını şu şekilde açıklamaktadır:

“Tarih boyunca Kudüs hakkında yazılan binlerce kitap vardır. Bizim kitabımız da bu alandaki literatürü zenginleştirmek, bu kutsal şehre bir nebze katkıda bulunmak ve onunla ilgili objektif bilgiler sunmak amacıyla, halktan her kesimin mümkün mertebeye anlayacağı sade bir dil ile, alanında mütehassıs akademisyenler tarafından kaleme alınmış, ilmi ve kültürel bir çalışmadır.”

1 Anneler ve Kudüsler, Nuri Pakdil, Edebiyat Dergisi Yayınları, Ankara, 2014, s. 60.

2 Huzuru Bekleyen Şehir: Kudüs, Doç. Dr. Osman Aydın'ın, İlim Yayma Vakfı Yayınları, İstanbul, 2020, s. 6.

Gerçekten de *Huzuru Bekleyen Şehir: Kudüs* baştan sona incelendiğinde herkesin anlayabileceği ve Kudüs hakkında geniş bir bilgiye sahip olacağı bir çalışma olduğu görülmektedir.

Huzuru Bekleyen Şehir: Kudüs kitabı Kubbetü's-sahra/Mescid-i Aksâ fotoğraflarıyla başlamakta olup yayın bilgileri ve içindikiler kısmı ile devam etmektedir. Ardından müteveli heyeti başkan vekili Sayın Necmeddin Bilal Erdoğan'ın takdim yazısı ve editör Doç. Dr. Osman Aydınli'nın Kudüs hakkında verdiği bilgiler yer almaktadır. İçindikiler kısmına bakıldığında çalışmanın hangi konular üzerine yapıldığını görmek mümkündür. Araştırmacının ya da okuyucunun Kudüs hakkında bilgi toplamak istediği konuya göre bu kısımdan tercih yapabilmektedir. Çalışmada yer alan makaleleri sıralayacak olursak karşımıza çıkan makaleler şunlardır: Doç. Dr. Eldar Hasanoglu "Kudüs Hakkında Genel Bilgiler ve İslam Fethine Kadar Kudüs", Doç. Dr. Osman Aydınli "Kudüs'ün Müslümanlar Tarafından Fethi ve Hulefâ-i Râşidîn Döneminde Kudüs", Prof. Dr. Nuh Arslantaş "Emevîlerden Haçlılara İslâmî Dönemde Kudüs", Doç. Dr. Eldar Hasanoglu "Haçlılar Döneminde Kudüs", Doç. Dr. Ziya Polat "Selahaddin Eyyubi ve Eyyubiler Döneminde Kudüs", Prof. Dr. Cengiz Tomar "Memlûkler Döneminde Kudüs", Dr. Öğr. Üyesi Abdullah Çakmak "Osmanlı Yönetiminde Kudüs", Dr. Öğr. Üyesi Can Deveci "Balfour Deklarasyonundan İsrail'in Kuruluşuna: Filistin'in İşgali", Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Hüseyin Mercan "Siyasal Bir Tartışma Alanı Olarak Kudüs", Prof. Dr. Nuh Arslantaş "Yahudi Geleneğinde Kudüs", Prof. Dr. İsmail Taşpınar "Hristiyanlık'ta Kudüs", Doç. Dr. Eldar Hasanoglu "İslam'da Kudüs ve Önemi", Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Top "İslam Sanatlarında Kudüs", Dr. Âlim Kahraman "Klasik ve Modern Türk/İslam Edebiyatında Kudüs", Dr. Öğr. Üyesi Selim Tezcan "Seyahatnamelerde Kudüs", Dr. Öğr. Üyesi Harun Yılmaz - Arş. Görevlisi Muhammet Enes Midilli "Kudüs'te İlmî Hayat, Ulemâ ve Eğitim Müesseseleri", Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Öksüz "Osmanlı Kudüs'ünde İlmîye Sınıfına Bir Bakış", Doç. Dr. Veysel Akkaya "Kudüs'te Tasavvufî Hayat", Dr. Öğr. Üyesi Fettah Aykaç "Beytül-Makdis'in Önemli İslami Yapıları", Dr. Abdullah Çakmak "Osmanlı Kudüs'ünde Bir Arada Yaşama", Prof. Dr. Mustafa Güler "Osmanlı Döneminde Kudüs Vakıflarının Sosyal ve Ekonomik İşlevleri."

Yukarıdaki makaleler incelendiğinde Kudüs ile yüklü bir miktarda bilgi toplanacağı aşikârdır. İslam öncesi Kudüs, İslam sonrası Kudüs, Emevîler ve Haçlılar döneminde Kudüs, Eyyubiler ve Memlûkler döneminde Kudüs, Osmanlı zamanında Kudüs, siyasal çerçevede Kudüs, Yahudilik ve Hristiyanlıkta Kudüs, İslam dininde ve sanatında Kudüs, Kudüs'te ilim ve eğitim, tasavvufî hayat, önemli yapılar, sosyal ve toplumsal hayat hakkında detaylı açıklamaların yer aldığı görülmektedir. Bunun yanında her bir makalenin sonunda yararlanılan kaynaklar yer almaktadır. Bu çalışmayı okuduktan sonra daha da detaylandırmak isteyen okuyucular ve araştırmacılar, kaynakçalar sayesinde ulaşmak istediği kaynaklara ulaşabilir.

Kitapta yer alan makaleleri ele alarak sizlere Kudüs hakkında yazılanları daha geniş çerçevede açıklamak isteriz. Kâtip Çelebi Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı'nda görev yapan Doç. Dr. Erdal Hasanoğlu'nun "Kudüs Hakkında Genel Bilgiler ve İslam Fethine Kadar Kudüs" yazısında Kudüs tarih boyunca Yahudilik, Hristiyanlık ve İslam dinine tanıklık eden Kudüs şehri birçok yönden anlatılmaktadır. Burada Kudüs'ün coğrafi konumu, iklimi, yerleştiği zemin, sur içindeki, sur dışındaki eski hâli ve su kaynaklarına yer verilmiştir. Kudüs'ün bu özelliklerinin fotoğraflarla yer alması Kudüs şehrini yakından incelemek isteyenlerin hafızalarında daha kolay yer edecektir. İslamiyet öncesi dönemde Kudüs kısmında ise; İslamiyet öncesinde Kudüs'te ilk yerleşimin nasıl olduğuna dair geniş bilgiler mevcuttur. Huzuru bekleyen şehirde ilk yerleşimin

nasıl olduğunu öğrenmek isteyen araştırmacılarımız Kudüs'te yaşamın MÖ III. bin yılın sonlarında başladığını ve şehrin ilk sakinlerinin avcılar ve göçebe hayvancılar olduğunun tahmin edildiğini buradan öğrenebilir. Eski tabletlerde Kudüs'ün nasıl yer aldığına, şehirdeki dinî hayata, Yahudilerin Kudüs'te var olmaya başlamasına, Hz. Davut döneminin ne şekilde ortaya çıktığına, Hz. Süleyman döneminde neler yaşandığına, I. Mabet dönemi olan Yehuda Krallığı'na, II. Mabet dönemi Persler dönemine, Makedonyalı İskender'in bölgeyi nasıl ele geçirdiğine, Ptolomeler Hanedanı'na, Selefkiler dönemi ve Haşmoniler dönemine, Pompey'in Kudüs'ü işgaline, Büyük Herod dönemine, II. Mabet'in yıkılmasından önce Kudüs'ün durumuna, şehrin düşüşüne, Roma dönemine buradan ulaşabilir. Yahudi yapılara ait fotoğraflarla zihinlerde Kudüs daha canlı yer etmektedir. Yine Kudüs şehrinin imar çalışmaları, Bizans ve Hristiyanlık dönemi, Kudüs'teki Hristiyan yapılar fotoğraflarla birlikte karşımıza çıkmaktadır.

Doç. Dr. Osman Aydın'ın (Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam Tarihi Bilim Dalı Öğretim Üyesi) "Kudüs'ün Müslümanlar Tarafından Fethi ve Hulefâ-i Râşidîn Döneminde Kudüs" yazısında şehrin Müslümanlar tarafından nasıl fethedildiğine ve dört halife döneminde neler olduğu konu edinilmiştir. Aynı zamanda Hz. Ömer tarafından Kudüslülere verilen Emannâme metni görmek isteyenler için belgenin Arapçası ve Türkçesi bulunmaktadır. Ömer Mescidi/Kible Mescidi'nin tarihçesi ve fotoğrafı da buradadır.

Prof. Dr. Nuh Arslantaş'ın (T.C. Melbourne (Avustralya) Başkonsolosluğu, İdari ve Sosyal İşler Ataşesi) "Emevilerden Haçlılara İslâmi Dönemde Kudüs" adında makalesinde Emeviler, Abbâsiler ve Fâtımiler dönemindeki Kudüs'ün nasıl şekillendiğini görmekteyiz. Bunun yanı sıra Kudüs'ün Türklerle nasıl tanıştığı ve Türk (Selçuklu) hâkimiyetinin başlaması yer alan bilgiler arasındadır. Yine Doç. Dr. Erdal Hasanoglu'nun "Haçlılar Döneminde Kudüs" adlı yazısında Kudüs'ün Haçlılar tarafından nasıl ele geçirildiğini ve yaşamın nasıl şekillendiğini görebiliriz.

Doç. Dr. Ziya Polat tarafından kaleme alınan "Selahaddin Eyyubi ve Eyyubiler Döneminde Kudüs" makalesi araştırmacılarımıza Selahaddin Eyyubi döneminden, Selahaddin Eyyubi'nin Kudüs fethinden ve fetih sonrası şehrin durumundan bilgiler sunmaktadır. Prof. Dr. Cengiz Tomar "Memlükler Döneminde Kudüs" makalesinde ise; araştırmacılarımıza Memlükler döneminde Kudüs'ün nasıl olduğuna dair geniş bilgiler sunmaktadır. Dr. Abdullah Çakmak'ın (Afyon Kocatepe Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi) "Osmanlı Yönetiminde Kudüs" adlı çalışmasında Osmanlı'nın Kudüs'ü fethedişi anlatılmaktadır. Memlüklerden ilhak edilen Kudüs'ün ilk idari yapılanması, Osmanlı yönetimindeki Kudüs'te öne çıkan siyasi gelişmeler, 19. yüzyılda Kudüs'ü etkileyen Mısır'ın işgali ve Kavalalı Mehmed Ali Paşa'nın isyanı gibi konular Osmanlı döneminde Kudüs'ün yerini gözler önüne sermektedir.

İsrail'in kuruluşu ve Filistin'in işgali hakkında detaylı bilgi sahip olmak isteyen okuyucularımız Dr. Can Deveci'nin "Balfour Deklarasyonundan İsrail'in Kuruluşuna: Filistin'in İşgali" adlı yazısını inceleyebilirler. Filistin'in siyasi durumu, Yahudi göçleri, 1920-1925, 1922-1946 yılları Filistin'deki nüfus dağılımı, Filistinli Arapların siyasi gelişmelerdeki tavrı, Filistin'in bölünme süreciyle beraber başlayan İsrail'in kuruluşu birçok ayrıntıyla bu yazıda mevcuttur. Yine Dr. Muhammed Hüseyin Mercan (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, Dr. Öğretim Üyesi) "Siyasal Bir Tartışma Alanı Olarak Kudüs" adlı yazısında Kudüs'ü siyasal çerçevede ele almaktadır. İsrail'in kurulmasından sonra statüsü giderek

değişen Kudüs'ün siyonist bir devletin başkentine dönüştürülmeye çalışması anlatılmaktadır. Sonuç olarak da Kudüs'te Siyonist devlet uygulamaları filen uygulanmaya başlar, bu da Filistin'in bağımsız olmasının önündeki en büyük engel olarak karşımıza çıkar.

Yahudi geleneğinde Kudüs'ün nasıl olduğu Prof. Dr. Nuh Arslantaş (T.C. Melbourne (Avustralya) Başkonsolosluğu, İdari ve Sosyal İşler Ataşesi)'in "Yahudi Geleneğinde Kudüs" çalışmasında anlatılmaktadır. Hz. Musa'dan önce, onun zamanında ve ondan sonraki iki asır boyunca önemli ve kutsal bir merkez olarak kabul edilmeyen Kudüs'ün Hz. Davud döneminde nasıl kutsallaşmaya başladığını burada görmekteyiz. Hristiyanlık'ta Kudüs'ün yerini öğrenmek isteyenler için Prof. Dr. İsmail Taşpınar (M.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü M.Ü. İlahiyat Fakültesi Dinler Tarihi Öğretim Üyesi)'in "Hristiyanlık'ta Kudüs" adlı makalesi önemli bir makedir. Kudüs'ün Hristiyanlık'taki kutsallığı İsa Mesih'in Kudüs'te yaşaması ile ilişkilendirilmiştir. Ancak sadece Hz. İsa değil onun hayatında önemli yeri olan kişilerin de kabirlerinin orada olması hasebiyle Hristiyanlar için önemlidir.

İslâm dininde Kudüs'ün yerini daha iyi anlayabilmek için Doç. Dr. Erdal Hasanoglu'nun "İslâm'da Kudüs ve Önemi" adlı yazısına bakmak gerekir. Yahudilik ve Hristiyanlık dininde kutsal kabul edilen Kudüs, İslâm dininde de kutsal sayılmaktadır. Kudüs'ün İslâm dininin ilk kıblesi olması, İsrâ ve Mi'rac mucizesinin ilk duraklarından biri olması, Kur'an-ı Kerim'de ve hadislerde pek çok kez yer alması Kudüs'ün Müslümanlar tarafından kutsal olarak kabul olmasına vesile olan en büyük nedenlerdendir. Kur'an-ı Kerim'de, hadis ve siyer kaynaklarda Kudüs'ün ne şekilde yer aldığına örneklerle buradan ulaşmak mümkündür.

İslâm sanatlarında Kudüs'ün yer almasına dair Dr. Mehmet Top (Öğretim Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü) "İslâm Sanatlarında Kudüs" adlı bir yazı kaleme almıştır. Özellikle sanatla ilgilenen araştırmacılarımız bu kutsal şehir Kudüs'ün sanat ve mimarî açıdan nasıl konumlandığına buradan ulaşabilirler. İslâm sanatlarında Kudüs'ü

anlayabilmemiz için öncelikli olarak Mescid-i Aksâ ve Kubbetü's-Sahra'ya bakmamız gerekir. Ayrıca Kudüs'te yer alan kubbe, mihrab ve mescit örnekleri isimleri ve fotoğraflarıyla gösterilmektedir. Bunların yanında Harem dışında ve içinde yer alan birçok yapı karşımıza çıkmaktadır: Medrese, halvethâne, zâviye, namazgâh, hankâh, makam türbeleri, çeşme, sebil ve şadırvan olarak gruplandırılan bu yapılar ile bunlara ait birimler. Motifler, süslemeler, cam mozaikler, kemerler, çeşmeler, taş yapılar vb. şeyler Kudüs'ün mimarî özelliklerinin dönemin tiplerine ve üslubuna göre şekillendiğini gösterir. Bütün bunlar İslâm sanatını ve Kudüs coğrafyasını anlamak için önemlidir.

Türk edebiyatında Kudüs'ün yerini anlamak üzere Dr. Âlim Kahraman (İslam Araştırmaları Merkezi (İSAM) / Diyanet İslam Ansiklopedisi (DİA) İlim Heyeti)'in "Klasik ve Modern Türk/İslam Edebiyatında Kudüs" adlı yazısı kitapta yerini alır. Klasik şiir ve metinlerde Kudüs, 20. yüzyılın başlarında bazı hatıra kitaplarında Kudüs, son dönem edebiyatında Kudüs adlı başlıklar altında Türk edebiyatından örneklerle Kudüs'ün yeri anlatılmaktadır. 13. yüzyıldan bugüne kadar Türk/İslam edebiyatının yansıttığı Kudüs'ü burada görebiliriz. Dr. Âlim Kahraman'ın tespitlerine göre; "Kudüs'ün İslam idaresinde bulunduğu uzun dönemde, daha çok şiirin yüklendiği algı, temelde, bu toprakların geçmiş peygamberlerin yurdu olması, İslâm'ın ilk kıblesi olması ve Hz. Peygamber'in Mi'racına mekân olması etrafında bir dil örmüştür. Osmanlı'nın son dönemindeki hatıralar, bölge üzerindeki iktidar kavgasının gittikçe su yüzüne çıkışına tanıklık etmektedir. Tüm bunların ötesinde, şehrin manevî atmosferinin ruhlarda uyandırdığı iç titremelerini tespit eden satırlar da az değildir. Kudüs'ün düşmesinden sonra ve özellikle bölgede İsrail Devleti'nin kurulmasının ardından yaşanan zulüm ve acılar edebî eserlerde ilk plana geçer.

Seyahatnamelerde Kudüs'ün nasıl yer aldığını

merak eden araştırmacılarımız için Dr. Semih Tezcan'ın (Öğretim Üyesi, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi, Tarih Bölümü) "Seyahatnamelerde Kudüs" adlı yazısı sizlere yeni bir bakış açısı kazandıracaktır. Burada Osmanlı döneminin başından itibaren şehre gelen seyyahların kendi zamanlarındaki Kudüs'ün genel görünümüne, evlerine, sokaklarına, insanlarına, yiyecek ve içeceklerine, Mescid-i Aksâ ve içindeki camilere, İslâm dönemi eserlerine yer verilmektedir. Semih Tezcan'ın ifade etmiş olduğu üzere; Osmanlı dönemi Kudüs'üne seyahatnamelerin merceğinden bakmak, bize şehri vakayinâmeler, arşiv belgeleri ve diğer yerel kaynakların

elverdiğinden farklı bir gözle görme imkânını verir. Seyyahlar, şehrin havasını ilk kez solumanın keskinleştirdiği duyuları ile alışkanlığın örtüsünün altına nüfuz eder, bu bölümde gördüğümüz gibi diğer kaynakların pek değinmediği, gündelik hayatın detaylarına dek uzanan taze gözlemlerini kayda geçirirler. Seyyahların Kudüsleri de böylece tarihsel Kudüs resminin ayrılmaz bir parçası olarak kendilerine mahsus yerlerini alırlar.

Dr. Harun Yılmaz ve Arş. Görevlisi Muhammet Enes Midilli'nin birlikte hazırladığı "Kudüs'te İlmî Hayat, Ulemâ ve Eğitim Müesseseleri" adlı çalışması; Abbâsîler, Fatimîler, Selçuklular dönemindeki âlimler, Eyyubîler ve Memlûkler döneminde

kurulan medreseler, Osmanlı zamanındaki mevcut medreseler ve vakıflar hakkında; Dr. Mustafa Öksüz'ün (Dr. Öğretim Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi) "Osmanlı Kudüs'ünde İlmîye Sınıfına Bir Bakış" adlı çalışmasından ise Osmanlı dönemindeki medreseler, ilmîye aileleri ve onların bünyesinde oluşan vakıflar, mülkler, ilmîye mensupları hakkında bilgi almak mümkündür.

Kudüs'te tasavvufî hayatın nasıl olduğunu Doç. Dr. Veysel Akkaya'nın (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İslâmî İlimler Fakültesi) "Kudüs'te Tasavvufî Hayat" başlıklı makalesinde görmekteyiz. İslâm'ın yansıması olan tasavvufî hayat, Mescid-i Aksâ'nın bulunduğu Kudüs'te de tarih boyu canlılığını devam ettirmiştir. Diğer İslâm şehirlerinde olduğu gibi Kudüs'te de ilk asırlardan itibaren sûfîler varlığını sürdürmüştür. Asırlar içerisinde Kudüs çevresinde birçok tarikata ait zâviyeye hankâhlar kurulmuştur. Bu bilgiler ışığında Kudüs'ün tarih boyunca tasavvufî hayatın en canlı yaşandığı merkezlerden biri olduğunu söyleyebiliriz.

Kutsal toprakların önemli İslâmî yapılarına Dr. Fettah Aykaç'ın (Öğretim Üyesi, Sabahattin Zaim Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü) kaleme aldığı "Beytü'l-Makdis'in Önemli İslami Yapıları" adlı çalışmasından ulaşmak mümkündür. Araştırmacılarımız Beytü'l-makdis alanının önemine, Kudüs'ün ilahi dinler tarihi açısından tarihine, Beytü'l-makdis alanının mabet yapıları inşası açısından tarihine, Kudüs'e ve Beytü'l-makdis alanında Osmanlı'nın hizmetlerine, Kudüs Beytü'l-makdis alanı ile civarında bulunan Müslümanlara ait diğer mimari unsurlar ve yapılara, mescidlere, Kubbetü's-sahra'nın iç duvarlarındaki mozaik kitabelere, Beytü'l-makdis civarındaki diğer önemli alanlara, minarelere, kemerlere, camilere, mescidlere, kapılara, kubbelere, revaklara, su sebillerine, minberelere, haritalara ve namazgâhlara fotoğraflarla birlikte kapsamlı bir çalışmaya ulaşacaklardır.

"Osmanlı Kudüs'ünde Bir Arada Yaşama" makalesi Dr. Abdullah Çakmak (Afyon Kocatepe Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi) tarafından kaleme alınmış olup İslam'da ibadet ve inanç özgürlüğü, Kudüs gayrimüslimlerine verilen ilk ahitname, Osmanlı Devleti ve Kudüs gayrimüslimleri ve Kudüs mahallelerinin dağılımı hakkında detaylar verilmektedir. Bu doğrultuda Osmanlı Devleti yönetimindeki Kudüs'te yaşayan gayrimüslimlerin can ve mal güvenliği korunmuş, ibadet ve inançları

hususunda özgürlük tanınmış, Hristiyan ve Yahudilere mabetleriyle ilgili birçok kolaylık sağlanmış ve onların toplumun bir parçası olduğu her zaman hissettirilmiştir.

Kitabımızın son makalesi olan "Osmanlı Döneminde Kudüs Vakıflarının Sosyal ve Ekonomik İşlevleri" Prof. Dr. Mustafa Güler tarafından hazırlanmıştır. Kudüs vakıfları hakkında detaylı bilgi almak isteyen okuyucularımızın bu çalışma sayesinde bu konudaki bilgileri artacaktır. Hepimiz biliyoruz ki; vakıflar Abbasi döneminden İslâm dininin hâkim olduğu devletler ve toplumlar tarafından farklı gelir kaynakları ile görevlerini yerine getirmişlerdir. Osmanlı Devleti'nin Kudüs'ü ilhak edip sahiplenmesiyle beraber Kudüs'te sosyal ve ekonomik politikalar geliştirmeye başlamıştır. Kudüs'teki evkaf-i kadîmenin idame ve ihyası, XVI. asrın sonunda Kudüs surresi vakıfları, XIX. asrın başında Kudüs surresi vakıfları, XIX. asrın sonunda Kudüs surresi vakıfları, Kudüs vakıflarının Kudüs'ün sosyal ve ekonomik hayatına katkısı ve akabinde XVI. ile XIX. asrın sonu vakıfar eliyle sağlanan istihdamlar Kudüs'teki vakıfların çalışmalarının özeti mahiyetindedir. Prof. Dr. Mustafa Güler'in belirttiği gibi;

*"Osmanlı'nın ilk döneminden Kudüs'ten çekildiği 1918 tarihine kadar hatta bugüne uzanan süreçte Osmanlı vakıfları Kudüs ve çevresinde hem sosyal hem ekonomik hayatın merkezinde yer aldığı gibi günümüzdeki işgallere karşı mevzi korumalar ve tarihi eserlerin muhafazasında en önemli maddi, belgesel ve uluslararası katkıyı sağlama durumundadır."*³

Yukarıdaki anlatılanlar ışığında görülecektir ki Kudüs eseri içeriği ve anlatmaya çalıştıkları ile üzerinden çok zaman geçse de değerini yitirmeyecek, klasik bir eser olacaktır. Kudüs'le ilgili derli toplu bilgileri barındırması ve içeriğinin doyuruculuğu bu alanda çalışma yapacak araştırmacılar için doğru bir kaynak olarak kullanılabilir. Bu kıymetli eser üç dinin de kutsal saydığı Kudüs şehri hakkında bilgi vermenin

3 Huzuru Bekleyen Şehir: Kudüs, Doç. Dr. Osman Aydın, İlim Yayma Vakfı Yayınları, İstanbul, 2020, s. 370.

yanı sıra, Müslümanlığın ortak hazinesine yeni değerler katması, tanıdığımızı düşündüğümüz Kudüs'ün aslında bilmediğimiz pek çok yönünü bize göstermesi ve bu coğrafyada yaşayan insanların hayatlarını bize aktarması bakımından da öneme sahiptir.

Eser, İlim Yayma Vakfı'na, bu alanda çalışma yapacak araştırmacıları aynı potada buluşturma açısından katkı sağlarken İlim Yayma Vakfı da Kudüs'ün bilimsel veriler ışığında daha fazla tanınmasını sağlamış ve bu güzide çalışmanın yapılmasına vesile olmuştur. Her biri alanında yetkin olan akademisyenlerce anlatılanlar soyut terimlere boğulmadan ifade edildiği için eserin dili oldukça sade ve ilk bakışta okuyucuları çekecek niteliktedir. Bu sarıh üslubu ile zamanla daha da fazla okuyucuyu kendisine çekeceği aşikârdır. Ayrıca kadim şehir Kudüs'ün Müslümanlar açısından ehemmiyeti herkesçe bilindiğinden bu eser gelecek nesillere bırakılabilecek kıymetli bir hazine olacaktır.

Eserin tekniği makale şeklinde ilerlediği için okuyucunun daha fazla verim almasını sağlarken akılda kalıcılığı da arttırmaktadır. Ayrıca okuyucu Kudüs'le ilgili araştırmak istediği kısımları başlıklardan belirleyip makale seçimini ona göre yapabilmektedir. Bu da araştırmacının zamandan tasarruf edebilmesine olanak sağlamaktadır. Eserde bulunan pek çok görsel Kudüs'ü hiç bilmeyen kişilerin dahi hafızalarında Kudüs'le ilgili bir şehir kompozisyonu ortaya çıkarabilmektedir. Kapak görselinin çizim olması ve arka planda Mescid-i Aksâ'nın

bulunması *Huzuru Bekleyen Şehir: Kudüs* kitabını görsel açıdan daha zengin ve uyumlu göstermektedir.

Bu makale eğitsellik yönü ağır basmasına rağmen bir yönüyle de edebî bir çalışmadır. Zaten edebiyat ve eğitim bir elmanın iki yarısı gibidir. Edebiyat kelimesinin kökünün "edeb" olması, yani "eğitim, terbiye, ahlak" anlamlarına gelmesi de aralarındaki bağı yansıtmaktadır. Bazı kitaplar oluşturulurken insanların istifadesine sunulabilecek olmasına dikkat edilir. Okumaya başlayınca bırakamayacağınız bu Kudüs kitabı da insanların anlam dünyalarına farklılık katacak ve onları geliştirecektir. Biraz da değerler kısmına değinelim. Kudüs'ün Müslümanlar için önemine yukarıda değinmiştik. İnsanlar, oluşturdukları değer yargılarıyla bazı kalıp davranışlar sergilemeye başlar ve neyi önemli görüp görmediklerini zihinlerinde tanımlarlar. Kudüs'ü kıymetli kılan da işte budur. İnsanların bu kutsal şehre atfettikleri değer sayesinde Müslümanlar için Kudüs'ün önemi her geçen saniye artmaktadır.

Kudüs kitabında ortaya konan ürünler, eserin dilinin sade oluşu sebebiyle ilk bakışta fark edilebilmektedir. Böylece araştırmacıların dikkati dağılmadan mukaddes şehir Kudüs hakkında ansiklopedik bilgilere ilk elden ulaşılabilir. Ayrıca Kudüs'le ilgili bir makale ya da araştırma hazırlayacak olanlar için de bulunmaz bir değer olarak bu eserden faydalanma imkânı mevcuttur.

İlim Yayma Vakfı Yayınları'ndan çıkan bu eserle ilgili

gelecekte ya da devamında yürütülecek çalışmalarla ilgili bazı geliştirmeler yapmak mümkündür. Öncelikle kitabın içeriği genişletilebilir. Kudüs'le ilgili sadece dinî, ekonomik, sosyal yönden değil daha pek çok alana değinilebilir. Daha önce eserin hazırlanışında makale yazarak katkıda bulunan değerli akademisyenlerin sayısı artırılabilir. Ancak dikkat etmek gerekir ki sayısı artan makalelerin içerik yönünden de belli bir kalitede olması elzemdir. Aksi halde okuyucu Kudüs'e dair bilgi edinmeye çalışırken daha ilk makaleden sıkılmaya başlayabilir.

Böyle bir eserin ilim dünyasında bulunmasına katkı sağlayan İlim Yayma Vakfı'na ve binbir emekle makaleleri yazan değerli akademisyenlere teşekkür eder, bu yazıyı okurken kıymetli vaktini harcayan siz değerli okurlarla bir sonraki yazıda görüşebilmeyi dilerim.

KAYNAKÇA

Aydınlı, Osman. *Huzuru Bekleyen Şehir: Kudüs*. İstanbul: İlim Yayma Vakfı Yayınları, 2020.

Pakdil, Nuri. *Anneler ve Kudüsler*. Ankara: Edebiyat Dergisi Yayınları, 2014.

"Huzuru Bekleyen Şehir KUDÜS"
kitabını okumak için

BENİ TARA

“50 Yılda 50 Vakıf İnsan”
kitabını okumak için

BENİ TARA

50. Yılın
Kâğıda Dökülen Hikâyesi:

50 Yılda Vakıf İnsan

Mehmet Ali YAFEZ

İlim Yayma Vakfı Eğitim ve Burs İşleri Uzmanı

Bir Boşnak atasözü “Yol ile yolcunun arasındaki en büyük engel kapının eşiğidir” der. Bundan 72 yıl önce sayıları bir hayli az olmasına rağmen Allah rızası ve vatan sevgisiyle kalbi dolu insanların attığı tohumlar bugün İlim Yayma Vakfı'nın 50. kuruluş yılı olarak meyve vermiş durumda. 11 Ekim 1951 tarihinde İlim Yayma Cemiyeti ile atılan ilk adım, 8 Ocak 1973 tarihinde İlim Yayma Vakfı'nın kuruluşu ile yarım asırlık yürüyüşün hikâyesini oluşturmuş vaziyette.

50. Yıl Etkinlikleri kapsamında hazırlanan *50 Yılda 50 Vakıf İnsan* kitabı İlim Yayma Vakfı'nın kuruluş sürecini, vakfın kurulma neden ve gayelerini, vakfın yönetim ve hizmetlerini konu almakla birlikte vakfın kuruluşunda ve sonraki yönetim aşamalarında vakfa büyük emek ve desteklerini veren 50 vakıf insanı tanıtmaya açısından kılavuz bir eser vazifesi görüyor. Osman Acun'un yayın yönetmenliğinde basılan kitabın yayın kurulunda; Adem Yavuz, Osman Acun, Dr. Alim Kahraman, Prof. Dr. Tahsin Özcan, Dr. Rıdvan Kaşıkçı, Abdulkadir Ünal, Ömer Aydın, Recep Kabakçı ve Dr. Osman Yılmaz yer alıyor.

Kitap, İlim Yayma Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Necmeddin Bilal Erdoğan'ın takdim yazısıyla başlıyor. Bilal Bey yazısında: “Vakfımızın kuruluşunun 50. yılında yarım asırlık yürüyüşümüze dair ‘İlimden İrfana 50 Yıldan Asra’ mottosuyla başlatmış olduğumuz 50. Yıl

Etkinliklerimiz kapsamında ‘İlim Yayma Vakfı 50 Yılda 50 Vakıf İnsan’ adını verdiğimiz bir eser hazırlamak istedik. Bu eser vesilesiyle hem vakfımızın tarihçesini hem de kurucularımızla ilgili bilgileri derli toplu bir araya getirmek, tarihe not düşmek hedefimizdi.” sözleriyle kitabın nihai yazılış amacını ifade ediyor.

Dr. Âlim Kahraman eserin editörlüğünü vakfın özel kalem müdürü Abdulkadir Ünal ile birlikte üstlenmiş. Titiz bir çalışmayla hazırlanan bu eserde iki ismin de kıymetli katkıları şüphesiz göz ardı edilemez. Âlim Kahraman “Bu Kitap” bölümüyle eseri tanıtmış. İlgili yazıda kitabın yazılış sürecini şu şekilde anlatmış: “Bu kitap bir ortak çalışmadır. Yayınına karar verildikten sonra belli aralıklarla toplanılarak planlamalar yapılmış, bazı kararlar alınmıştır. Hakkında çalışma yapılacak isimler ortaya çıkarıldıktan sonra -listeye son hali vakıf Mütevelli Heyeti'nce verilmiştir- onları yazacak kişilerin belirlenmesi yoluna gidilmiştir. Önümüzde fazla zaman bulunmadığı için çok yazarlı bir çalışma kararlaştırılmış, vakıfla yakın bağları bulunan yüksek lisans ve doktora aşamasındaki 30 genç arkadaş, sorumluluğunu üstlendikleri biyografileri ilmî usuller çerçevesinde yazmaya başlamışlardır.”

Bu bölümden sonra Prof. Dr. Tahsin ÖZCAN “Kuruluşundan Günümüze İlim Yayma Vakfı ve Hizmetleri” başlıklı bölümde 36 sayfalık yazısında

Yol ile yolcunun
arasındaki en büyük
engel kapının eşiğidir.

50 Vakıf İnsan ve Yazarlar

	Kurucu Adı Soyadı	Yazar
1	Abdulkadir ÇAVUŞOĞLU	Talha Dilben
2	Abdullah TİVNIKLİ	Akile Tekin
3	Abdülkavi BEŞER	İsa İlkay Karabaşoğlu
4	Adnan ÇELİK	Meliha Yonca Erdem
5	Ahmet Yahya KİĞİLİ	Abdulkadir Ünal
6	Ahmet YILDIZ	Hüseyin Etil
7	Asım TAŞER	Bekir Turan
8	Celalettin ÖKTEN	Musa Melih Demirbaşı
9	Ali Eymen TOPBAŞ	Osman Yılmaz
10	Fehmi BİLGE	Elif Yafez
11	Fehmi ÇELİKKOL	Havva Kılıç Çelikten
12	Ferruh ERTÜRK	Elif Yafez
13	Ahmet Fikret EVYAP	Meliha Yonca Erdem
14	Hasan SAĞLAM	Nurten Yalçın
15	Hasan Tahsin UĞUR	Gözde Söğütü
16	İbnülemin Mahmut Kemal İNAL	Talha Dilben
17	İbrahim BODUR	Hüseyin Etil
18	İsmail ADAK	Esra Aka
19	İsmail KAHRAMAN	Meryem Tekin Şişikoğlu
20	İsmet AĞAN	Osman Acun
21	Kahraman EMMİOĞLU	Muhammet Ali Yapıcı
22	Kazım SAVAŞ	Sümeyye Cinisli
23	Kemal UNAKITAN	Musa Melih Demirbaşı
24	Abdurrahman Korkut ÖZAL	Adem Nas
25	Mehmet Akif AYDIN	Nurten Yalçın
26	Mehmet Avni İMAN	Hatice Ece Erçin
27	Mehmet Emin SARAÇ	Ahmet Er
28	Mehmet Mehdi SUNGUR	Furkan Şimşek
29	Mehmet Rahmi BİLGE	Fatih Demir
30	Mehmet ÜRETMEN	Mehmet Feyzi Çetinkaya
31	Mehmet YILDIZ	Ahmet Abdurrahman Turan
32	Musa UĞUR	Adem Nas
33	Mustafa Kemal MALKOÇ	Meryem Tekin Şişikoğlu
34	Mustafa KÖSEOĞLU	Esra Aka
35	Mustafa UĞUR	Adem Nas
36	Münevver AYAŞLI	Nurten Yalçın
37	Nazif ÇELEBİ	Enes Güllü
38	Nevzat YALÇINTAŞ	Mustafa Arı
39	İsmail Niyazi KURTULMUŞ	Abdulkadir Ünal
40	Osman ÖZTÜRK	Mehmet Ali Yafez
41	Sabahattin KIRKAN	İsa İlkay Karabaşoğlu
42	Sabahattin ZAIM	Hatice Ece Erçin
43	Sabri ÖZPALA	Mustafa Arı
44	Sabri ÜLKER	Meliha Yonca Erdem
45	Salih TUĞ	Gözde Söğütü
46	Sedat ÇEBİ	Mehmet Selim Okuyucu
47	Süleyman YALÇIN	Fatih Demir
48	Yurdakul DAĞOĞLU	Sena Topaloğlu
49	Yusuf TÜREL	Mustafa Arı
50	Yücel ÇELİKBİLEK	Enes Güllü

öncelikle “vakıf” kavramını açıklamış. Vakıf insan kavramını ve geçmişteki bazı vakıf örneklerini kaleme almış. İlim Yayma Cemiyeti'nin kuruluşu ve cemiyetten vakıf kuruluma giden süreç detaylıca kaleme alınmış. Kitapta vakfın kuruluşuna karar verilen belgeye de yer verilmiş. Akabinde vakfın tarihçesi, ilk kurucular ve vakfın yönetimi gibi konular yazılmış. Bu bölümde güncel logonun 2012 yılında seçildiğini öğreniyor ve vakfın ilk logosunu da görebiliyoruz. Vakfın hizmetleri kısmında ise; Yurt Hizmetleri, Burs Hizmetleri, Eğitim Hizmetleri, Yayın Hizmetleri, İlim Yayma Ödülleri ve Diğer Hizmetler alt başlıklarında detaylıca vakfın kuruluşundan bugüne yapılan hizmetler okurla paylaşılmış.

Sonraki bölümde 50 kurucunun hayatlarına dair bilgiler yer almakta. Bu isimlerin hayat hikâyeleri, eğitim durumları, yaptıkları çalışmalar ve vakıfla olan ilişkileri şahitlikler ve fotoğraflar ile kaleme alınmış.

Bu kıymetli kitabın hazırlanmasıyla vakfın tarihi ve vakfın kurucuları hakkında detaylı bilgilere sahip olabiliyoruz. Böyle değerli bilgileri iki kitap arasına alınmasında emeği geçen herkese teşekkürlerimi sunup, vefat etmiş kurucularımıza da Allah'tan rahmet dileyerek bitiriyorum yazımı.

Ekmekçizade Külliyesi

Doç. Dr. Mikail UĞUŞ
Sakarya Üniversitesi İletişim Fakültesi

Dört asırlık bir yapının tarihini araştırmak ve günümüz okuruna ulaştırabilmek adına, kaynaklarıyla ilgili belli zorluklarıyla beraber bir deneyimin uzun tarihini temsil edebilme noktasında önem taşımaktadır. Vefa semti gibi önemli bir İstanbul mahallesinin sakinleri ile yapılarının üst düzey Türk mimarisinin zarafetini temsil ediyor olduğu bir hakikattir. Süleymaniye ve Fatih semtlerinin arasında yer alarak İlmîye ve Kalemîye sınıfının üyelerine ev sahipliği yapıp Türk Evleri'nin seçkin örnekleri ile dolup taşmıştır. Bu yazının kapsamı sınırlarında ele alacağımız Ekmekçizade Külliyesi semtin ayakta kalan en eski yapısıdır. Külliye'nin belli başlı bileşenlerinden medrese, sebil, hazire ve türbe hakkında

bilgi verilecektir. Başlarken medreselerin varlıkları ve okutulan derslerden bahisle nasıl bir dünyayı temsil ettikleri üzerinde durularak, Ekmekçizade Ahmed Paşa'nın çalkantılı hayat hikâyesi ile günümüze ulaşan diğer hayır eserleri ile birlikte ele alacağız.

Medreselerde okutulan dersleri aklı ve naklî gibi sınıflamalara ayırabiliriz. Medresede okutulan dersler esas itibarıyla *hesap hendese, hey'et ve hikmet dersleri; alet ilimleri kabul edilen belâgat, mantık, kelim, Arap sarf ve nahvi, dil ve edebiyat dersleri; ulûm-ı âliye denilen tefsir, hadis ve fıkıh derslerinden* oluşmaktaydı. Derslerde belli başlı kitaplar takip edilirdi ki bunların hemen hepsi Arapça idi. Müderris İslam dünyasından Gazzâlî, Nesefî, İcî, Seyyid Şerîf Cürcânî,

Kâdi Beyzâvî, Zemahşeri ve Râzi gibi müfessir ve mütefekkirlerin Arapça klasik metinlerini/ kitaplarını takrir eder, tartışmalar, soru-cevaplar Türkçe yapılırdı.

Medresedeki eğitimin verildiği büyük odada rahle önüne oturan talebeler müderrisin anlattığı dersi dinlerlerdi. Haftanın iki günü, Salı ve Cuma günleri tatil olur, öğrenciler aldıkları ödevleri ve üzerinden geçmeleri gereken konuları bu günlerde çalışırdı. Dersler sabah namazı sonrası ve ikindi namazı sonrası olmak üzere iki kısımda gerçekleşirdi. Sabah dersleri, medrese eğitiminin esas kısmını oluşturuyordu. Talebelerin sayısı bugüne kıyasla kalabalık olmayıp, belirli bir sayıda idi. Mübahat Kütükoğlu'nun 1792 için Fatih Medresesi nüfusu hakkında verdiği rakamlara bakacak olursak; Sahn ve Tetimme kısımları olarak toplam 447 talebe mevcuttur. 10 Müderris, 36 mülazım, 3 muid, 198 molla, 181 refik, 9 mülazım, 8 çömez ve 21 talebede taşrada olarak gösterilmektedir. Aynı tarihte Süleymaniye Kütüphanesi'nde 131 odalı medresede, 11 müderris, 2 bevvab, 1 kadı/naib, tek kişi olarak kalan 55 kişi, bir refikle kalan 60, bir çömezle kalan 50, iki çömezle kalan 18, çömez ve refikle kalan 33, bir refik ve iki çömezle kalan 4 ve geçici kalan 3 kişi ile birlikte 223 kişidir.

I. Dünya Savaşı'nın çıkması ile asker ihtiyacının karşılanması için müderris ve talebelerin cepheye gönderilmesi neticesinde birçok medrese boşalmıştır. Çetin süren savaş şartlarının uzaması ile geri dönen talebe-müderris pek fazla olmamıştır. Savaş sırasında çıkan İstanbul yangınları ile zarar gören medreseler olduğu gibi; Vefa yangınına hatırlayacak olursak, yalnız Vefa'da 800 ahşap konak kül olmuştur, yangın dolayısıyla evsiz kalanların sığınma yeri medreseler olmuştur.

Cumhuriyet'in ilanı ile medreseler, bir yanda modern usulde eğitim veren mekteplerin artışı ile varlıkları tezat oluşturdukları algısı yaratılarak, çok geçmeden 3 Mart 1924'te çıkarılan Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile tamamen kapatıldı.

Medreseler, birer vakıf müessesesi olarak kurulduğu için, vakıf kurucusunun, daha sonra mütevellisi olacak kişinin, binanın yapıldığı sırada başlayan bir telaşesi olurdu ki, o da bu medreseye atanacak müderrisin bulunması idi. Bu, kurucuları uzunca bir süre meşgul eden bir konu idi. Muhtelif kişilerden

fikirler alınır, hocaların derslerine katılıp gözlemde bulunulurdu. Nihayet bir hocada karar kılındıktan sonra açılış merasimine geçilirdi ki burada, civardaki yetkin hocaların huzurunda müderris olarak düşünülen kişi imtihana tabi tutulur, dualar edilerek besmele ile ilk derse geçilirdi.

Meserret Dirioz'un 'Gazanfer Ağa Medresesi'nin Açılışına Dair Bir Mesnevi' başlıklı makalesinde bahsettiği açılış, bu anlattıklarımızı daha güzel örneklendirecektir. Gazanfer Ağa medresenin yapımının sürdüğü sırada, ilmine güvendiği Nişancı Muhyi Paşa'yı çağırarak kendisine müderris konusunda danışır. Muhyi Paşa, kabiliyetli bir âlim olduğunu anlayıp kızını verdiği Seyfizâde'yi tavsiye eder. Gazanfer Ağa, iyice araştırınca görür ki, Seyfizâde tasavvurundan üstün çıkan bir âlimdir. Koca Sinan Paşa'dan Seyfizâde'nin tayini hususunda Padişah'a arz edilmesini talep eder.

50 akçelik yevmiyeli müderrisliğe talip olan müderris Seyfizâde, Şeyhülislam, Kazasker ve o dönemin ünlü ellilik medreselerin müderrislerinin de hazır bulunduğu bir imtihandan geçer. Bu, açılan medresenin hangi seviyede ise o seviyedeki medrese müderrislerinin açılış merasiminde bulunduğunu gösterir. Seyfizâde, Kur'ân tefsirine başlayarak hadislerle ve ince manalarla yorum getirerek Osmanlı medreselerinde okutulan âlimlerin eserleri ve görüşlerini sunar. Sabah namazının hemen akabinde başlayan bu merasim, sonrasında girişilen münakaşalarla devam edilerek, Seyfizâde'nin ilmî üstünlüğü kabul edilir ve 'müderrislik en çok onun hakkıdır' denilerek karar kılınır.

Öğle ezanı ile birlikte ders tamamlanıp namaza geçilerek dualar ile bitirilen namaz sonrasında yemeğe başlanılır. Burada Meserret Dirioz, hazırlanan yemek hakkında teferruatlı bilgi vererek, simit ekmeğinden yağlı çöreğe, bal ve şekerle yapılmış dane, zerde, halib, zülabiye'ye, büryan, börek ve baklavaya kadar sofraya gelenleri, *Mesnevi*'den alıntıyla anlatır. Yemek sonrası tekrar padişaha dualarla hazirûn dağılır.

Ekmekçizâde Ahmed Paşa'nın Hayatı

Edirne'li bir sipahinin oğlu olan Ekmekçizâde Ahmed Paşa, iyi bir eğitim alıp sipahilik görevini yapmaktayken, kendisinde gördüğü kabiliyeti ile daha büyük işler yapacağını düşündüğü devlet kademesinde görev alma düşüncesiyle İstanbul'a gelir. Cizyedarlık görevinde bir müddet bulunan Ekmekçizâde, h. 1005/m. 1596 yılında Satırcı Mehmed Paşa'nın kumandasında Macaristan'a Sefer Defterdarlığı görevi ile gider. Savaş sırasında ordu içerisinde çıkan huzursuzluk ile başarısız olunan sefere padişah, İbrahim Paşa'ya görev verir ve Satırcı Mehmed Paşa görevden alınır ve Ekmekçizâde de tevkif edilir. Fakat, yeni kethüdayı araya sokarak bu olaydan kurtulmayı başaran Ekmekçizâde'ye bu olay, gönderdiği hediyelerle bir hayli pahalıya mal olur.

I. Ahmed dönemi (m. 1603-17) Osmanlı Devleti, bir tarafta Batı'da Habsburg (Avusturya-Alman İmp.) savaşın sonlandığı ve antlaşma için eski Sadrazam Kuyucu Murad Paşa'nın gönderildiği, bir taraftan İran'ın saldırganlığı ile Tebriz'i ele geçirmesi ve bir diğer taraftan da Anadolu'yu kasıp kavuran Celalî İsyanları ile uğraşmaktadır. Bu dönemin en etkin ismi hiç kuşkusuz Kuyucu Murad Paşa'dır. Habsburg (Avusturya- Alman İmp.) ile antlaşma için Padişah tarafından görevlendirilen ve sonrasında topladığı ordu ile Anadolu'da Celalîler ve Celalîlerin Suriye'de kurdukları (Canbuladoğlu) devletle savaşmaya gittiğinde Kuyucu Murad Paşa, 80 yaşındadır.

Bu sefer esnasında Ekmekçizâde'ye, Sadrazam Kuyucu Murad Paşa haber göndererek yola çıkmasını söylemesine rağmen İstanbul'da oyalanıp gecikince, Ekmekçizâde, zor durumda kalan Kuyucu Murad Paşa'nın gözünden düşer. Ve aralarında süregiden bir çekişme başlar.

Ekmekçizâde Ahmed Paşa'nın Hayır Eserleri

Ekmekçizâde Ahmed Paşa, ömrü hayatında inşâ ve ihyâ eylediği pek çok eser vardır. Bunların ilki hiç kuşkusuz Selanik Mevlevihanesi'dir. Vakıflar Genel Müdürlüğü ve Başbakanlık Osmanlı Arşivlerinde inceleme imkânı bulduğumuz pek çok arşiv kaydında; "Selanik'de bina ve ihya eylediği Mevlevihanesi" notu düşülmüş olmakla birlikte vakıf defterleri giderlerinde; Mevlevihane şeyhi başta olmak üzere imamet, müezzin, naat-han, oşür-han, ser-kudum, ser-sani, mütevellisine ve cabisine de günlük akçe ödemeleri yapılmıştır. Vakfyesine henüz ulaşamadığımız Mevlevihane ile ilgili olarak Süheyl Ünver Hoca, dergahın ilk şeyhi Abdülkerim dede ile Ekmekçizâde arasında geçen konuşmayı verdikten sonra ne zaman inşa edildiği hakkında h.1024 (m.1615) yılını vermektedir.

Yine arşiv kayıtları üzerinden edindiğimiz bilgilere göre, Ekmekçizâde, Selanik Mevlevihanesi dışında Yunanistan'ın Samako ve Yenişehir'de (bugünkü Larissa) zaviyeler kurmuş ve vakfından

buraların görevlilerine de günlük ücretler bağlanmıştır.

Memleketi Edirne'de Tunca nehri üzerine inşa ettirdiği köprüsü, Edirneli şair Kâmi tarafından düşünülen ve kitâbesinde yer aldığına göre h. 1016 (m.1607-1608) yılında yaptırmıştır. Önceleri Edirne'de yapılan köprülerin sonuncusu olduğu için Yeni Köprü olarak adlandırılırken sonradan Eski Köprü olarak günümüze kadar gelmiştir. Köprü, 136,30 m. uzunluğunda ve 6,90 m. genişliğindedir. On gözden oluşan kemerlerinin genişliği ise 15 metredir. Kitabesinin de yer aldığı köşkü orta kısımdadır. Kitabesi şöyledir;

Etmekçi-zâde Ahmed Paşa-yı
kâmkârı

Hayrâtını görenler itmez mi hayr
ile yâd

Bu devlet içre defterdâr oldı on
sekiz yıl

Bâ-haşmet-i vezâret bâ-îzzet-i
Hudâ-dâd

Toldurdu Tunca nehrin bî-şübhe
sîm ü zerle

Bu cîsr-i bî-'adîli lî'llâh itdî bünyâd

Maksûdı bir du'âdur ancak gelüp
geçenden

Lâyık budur ki sen de rûhını
idesin şâd

Kâmî didi esâs-ı müstahkemine
târîh

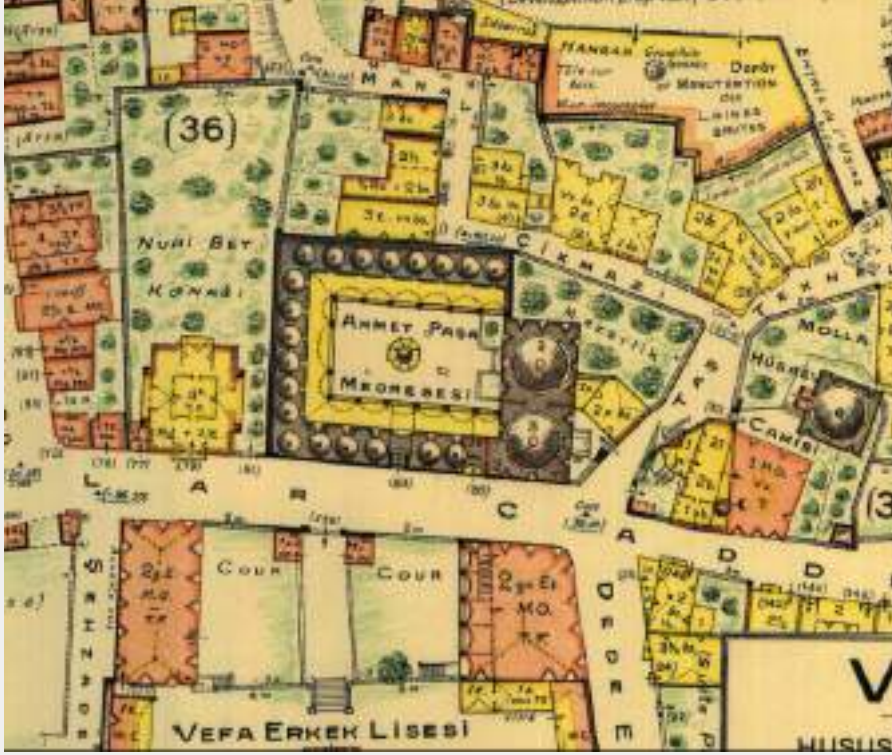
Zibende râh-ı gülşen bu Cîsr-i
Ahmed-âbâd

Sene 1016

Edirne’de inşa ettirdiği bir diğer eser, kendi adıyla anılırken daha sonra Ayşe Kadın Camii’ne yakınlığı dolayısıyla Ayşe Kadın Kervansarayı’dır. Kitabesine düşülen notta h. 1018 (m. 1609-1610) yılında yapıldığı yazmaktadır. Mimarının Mimarbaşı Sedefkâr Mehmed Ağa olduğu, Edirneli Mimar Hacı Şaban’ın da ona yardım ettiği bilinmektedir. Kesme taş, tuğla ve ahşap malzeme ile inşa edilen yapı, yakın zamanda Trakya Üniversitesi’ne tahsis edilmiş olup üniversitenin eğitim ve kültürel faaliyetlerinde kullanılmaktadır.

1972 Yılı. Alman Arşivi

Ekmekçizâde Medresesi

Vefa semtinin hâlihazırda en önemli medresesi olan Ekmekçizâde Medresesi, aynı zamanda ayakta kalabilen Vefa’nın tek medresesidir. Vefa’nın konum olarak orta noktası diyebileceğimiz bir mevkide olan medrese, haziresi, sebili ve türbesiyle bir bütün halinde külliye görünümündedir. Molla Hüsrev Camii’nin hemen karşısında yer alan medrese, aynı zamanda Hüsrev Kethüda’nın Mimar Sinan’a m. 1565 yılında yaptırdığı Darü’l-kurra’ya da komşudur.

Kafzâde Fâizî Abdülhay Efendi’nin h.1013/m.1604 yılında Ekmekçizâde Medresesi’nde eğitim veren ilk müderris olduğunu öğrenmekteyiz. Bu tarih öncesi müderris kaydı ile ilgili herhangi bir nota ulaşamamakla birlikte medresenin inşa tarihini de bu tarihten itibaren başlatmak uygundur. Kitabesinin günümüze ulaşamamış olması ve kaynaklarda da ne zaman inşa edildiğine dair düşülen herhangi bir kayda da rastlayamadık. Ekmekçizâde’nin inşa ve ihya eylediği ulaşabildiğimiz vakıf eserlerinin önemli bir kısmının tarihi, paşanın yedi küsur yıllık defterdarlık dönemine tesadüf ettiğini, bu medreseyi de bu zaman diliminin ilk dönemlerinde inşa ettiğini düşünmekteyiz.

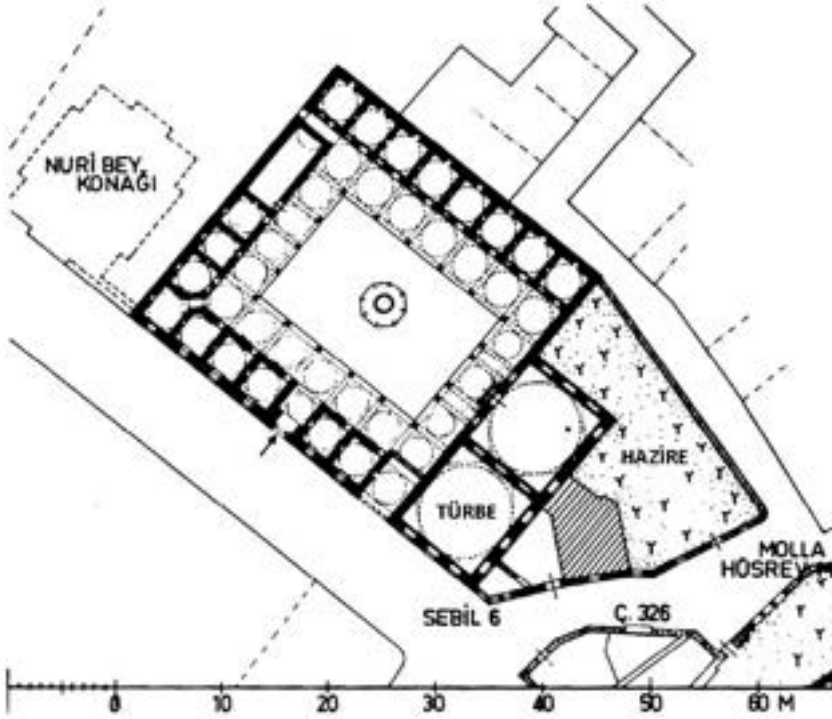
Kovacılar Caddesi ile Taştekneler Sokağı’nın kesiştiği noktada bulunan medresenin, 19. yy. İstanbul Haritasında yalnız doğu ve

güney yönü sokakla çevrili iken günümüzde üç taraftan yolla çevrili durumdadır. Mimarının kim olduğunu bilememekle birlikte, 17. yüzyıl başının hassa mimarbaşı olan Sedefkâr Mehmed Ağa’nın bu medreseyi tasarlama ihtimalinin yüksek olduğunu, bunda da Mehmed Ağa’nın mimari uygulamalarının medresenin mimarisi ile büyük benzerlikler taşıdığını gösterebiliriz. Örnek vermek gerekirse, Klasik devir Türk mimarisinin medrese örneklerinin en bilinenleri olan Sinan Paşa, Gazanfer Ağa, Kuyucu Murad Paşa ve Amcazâde Hüseyin Paşa medreseleri ile birçok ortak özellikleri ihtiva eder.

Giriş kapısından girdiğimizde üzeri kubbeye örtülü 5.00 x 3.00 metre genişliğinde duvarları kufeki taşı ile kaplanmış olan bir alan bizi karşılamaktadır. Bu kısmın süsleme elemanı olarak bazı kalem işlerinin var olduğunu, fakat bunların daha çok Barok devri süslemesinin bir ürünü olduğunu belirten Erdem Yücel, bu bezemelerin altında orijinal kalem işlerinin olup olmadığı bilinmemekle birlikte, ilk yapılarında buranın da klasik özelliklere sahip kırmızı zemin üzerine beyaz Rûmilerden meydana getirilmiş kalem işleri ile süslü olduğunun kuvvetli

bir ihtimal olduğundan bahsetmektedir. Bu süslemelerden bugüne herhangi bir iz kalmamıştır.

Medresenin giriş kısmı dikdörtgen biçimindeki avluya açılarak 27.50 x 20.50 m. ölçülerinde ferah bir alana bizi ulaştırır. Avlunun üç tarafı medrese hücreleri ile çevirili olup girişin hemen solunda 4, sağında 3 hücre ile girişin karşısında 8 ve dershanenin tam karşısında yer alan batı yönünde 2, toplam 17 hücre ile gusülhanesi bulunmaktadır. Avlunun dört yanı baklava başlıklı süslemesi ile 19 mermer sütun tarafından çevirilmiş olup bunların orijinal sütunlar olmadığını, 1966 öncesi çekilen fotoğraflarda medresenin bu kısımlarının yıkık olduğu, bu sütunların sonradan yapıldığı anlaşılmaktadır. Bugün dükkân olarak kullanılan girişin hemen sağ kısmında ki yer, medrese hücrelerinden birisinin daha sonra dükkâna çevrilmiş halidir. Vakfiyesi sayesinde orijinalinde böyle bir dükkânın olmadığını düşünmekteyiz.

Medresenin Planı. Müller, Bildlexikon, s. 358

Medrese hücrelerinin genişliği 3.00 x 3.00 m. ölçülerinde olup duvarlarının kalınlığı da 1.00 m.'ye yakındır. Yalnız banyo olarak kullanılan odanın genişliği biraz büyüktür, 4.50 x 4.50 m. olan medrese hücreleri, halihazırda kütüphane olarak kullanılmaktadır. Hücreler pencerelerden gelen ışıkla aydınlatılıp, ön cephede olanlar sokağa diğerleri ise avluya dönüktürler. Kitapların konulması için duvara açılmış nişler bulunmakta olup odalarda bir de ocak vardır

Avlunun kible yönünde yer alan dershanesi ile türbesi, külliye biçimindeki yapının en heybetli kısmıdır. Bu kısmın önünde yer alan revaklardan ortada büyük olan iki revak ile yanlara serpiştirilen iki küçük revak arasında bir kompozisyon meydana getirilerek ortadaki kemerlerin dayandığı sütunlar da diğerlerinden ayrılarak sekiz köşeli süsleme kullanılmış, kısacası mimar dikkatleri buraya toplamak için ne lazımsa yapmıştır. Dershaneye iki basamaklı merdivenle

çıkılmaktadır. Yuvarlak kemerli giriş kapısı ile bu beyaz mermer merdivenler yenilenmiş olup kufeki taşından orijinal kemer izleri de dikkatlerden kaçmayacak şekildedir.

Sekiz köşeli bir kaide üzerine oturan ve kare görünümü arz eden dershanenin ölçüleri 9.00 x 9.00 m.'dir. Dershanenin aydınlatılması altı-üstlü iki sıra pencereler ile sağlanmış olup, alt sırada 9 ve üst sırada 12 pencere olmak üzere toplam 21 pencere yer almaktadır. Dershaneye girer girmez ilk dikkatimizi çeken şey mihraptır, derslerin burada işlenmesi ile birlikte ibadetlerin de burada yapıldığını gösterir. Medrese manzumesinin süslemesi ile en zengin kısmı olan dersane, mihrap yanındaki pencerelerdeki kalem işlerinden büyük geniş kubbe üzerindeki işlemlere değin bir zamanlar çok zengin kalem işleri vardı. Fakat 2013 yılında gerçekleştirilen restorasyonun bu bölgedeki başarısız uygulaması ile mihrabın yanındaki pencerelerde bulunan kalem işleri tamamen silinmiş olup yalnız geniş kubbe üzerindeki kalem işleri elden geçirilerek daha canlı kılınmıştır.

Medrese dershanesinin hemen sağ tarafına bitişik olan türbede, merhûm Ekmekçizâde Ahmed Paşa ve ailesine ait sekiz sanduka bulunmaktadır. Türbede medfun bulunanların isimleri şöyledir; Ekmekçizade Ahmed Paşa, eşi Safiyye Hanım ve kızı Fatma Hanım, torunu Ahmet Vasıf Efendi ve hanımı, Ahmed Vasıf Efendi'nin torunu Siyret Bey ve hanımı ile Hafız Mehmed Efendi. Türbenin ölçüleri 8.00 x 8.50 m. olup, dersane ile türbe arasındaki duvarın kalınlığı 1.50 m.'yi bulmaktadır. Dershanede olduğu gibi türbenin de üzeri sekizgen kasnağa

oturan pandatifli merkezi bir kubbe ile örtülüdür. Türbe ile derslane arasında 3 pencere bulunmaktadır, medresenin bu türden türbe ile bitişik inşa edilmesinin nadir örneklerinden birisini teşkil etmektedir.

Türbenin, medrese avlusu ile herhangi bir irtibatı bulunmayıp, Taştekneler Sokağı cephesinden açılan kapı ile türbeye ve sebile ulaşılmaktadır. Bu girişin hemen sağ tarafında yer alan hazire, medresenin yapıldığı dönemde düşünülmüş olmayıp, okuduğumuz bütün mezar taşlarının en erken tarihli olanının 19. yüzyılın ilk dönemlerine rastladığına tanık olmaktadır.

Medresenin ve içerisinde bulunan talebeler hakkında ilk yazılı bilgi, 1792 yılını kapsayıp iki talebenin o sırada taşrada bulunduğu bilgisi verilerek 24 kişinin bulunduğu ve bu talebelerden 10'unun hücrelerinde yalnız kalırken, 8'i ise hizmetini gördükleri mollalar ile kalmaktaydı.

1918'de meydana gelen büyük Vefa yangını, semtte bulunan beş yüzden fazla konağın yok olması ile sonuçlanmıştır. Birinci Cihan Harbinin sonlarına denk gelen bu yangınla Vefa, kaybettiği bu zenginliğine bir daha kavuşamamıştır. Yangın sonrası Ekmekçizâde medresesine sığınan semt sakinleri, bir süre burada ikamet etmek zorunda kalmıştır.

Vefa semtinin büyük otoparklarından olan Darü'l-Vefa otoparkının yerine kurulmuş olan cıvata fabrikası, Ekmekçizâde medresesini depo olarak kullanmış olup burada bir müddet cıvata fabrikasının kömürlerini tutmuştur.

1963 yılında boşaltılan medrese tekrar tamirata alınarak kelimenin tam anlamıyla yeniden inşa edilmiştir. Harap olan medrese hücreleri elden geçirilerek avluda yer alan mermer sütunlar yenilenmiştir. Vakıflar Bölge Müdürlüğü arşivindeki dosya kaydına göre gerçekleştirilen restorasyon çalışmaları Y. Mimar Cahide Tamer tarafından yapılmış olup çeşitli eksikliklerin giderilmesi derken restorasyon 1968 yılına kadar sürmüştür.

Ekmekçizâde Medresesi'nin hemen bitişğinde yer alan Nuri Bey Konağı'nın talihi, medrese ile bu tarihten sonra kesişmeye başlayacaktır. Zira medresenin tahsisi, konağı okul ve daha sonra yurt olarak işleyen İlim Yayma Cemiyeti'ne verilir. 1948 yılında Zeyrek Ortaokulu olarak hizmet veren konak, 1951-52 yılları arasında Celaleddin Ökten Hoca'nın konağa tesadüf etmesi ile İstanbul'daki ilk İmam Hatip Okulu olarak hizmet veren Samatya'daki okul buraya taşınmıştır. İlk mezunlarını 1955-56 yıllarında veren okulun mezun sayısı 9'dur. İmam Hatip Lisesi, 1958 yılında Draman'daki yeni binasına taşınınca, Nuri Bey Konağı kısa bir süre Vefa Lisesi'ne bağlanmıştır. Kadir Mısıroğlu tarafından açılan lisans öğrenci pansiyonu, yalnız giriş katında hizmet vermiştir. Mülkiyeti İlim Yayma Cemiyeti'ne ait olan konak, ihtiyacı karşılayamadığı için 1968 yılında yıkılarak şuan ki İbnü'l-Emin Mahmud Kemal İnal yurt binası yapılmıştır.

Yeni yurt binasının hizmet vermeye başlaması ile medresenin kütüphane olarak hizmet vermesi karşılığında İlim Yayma Cemiyeti'ne tahsisi uzatılmıştır. O tarihten bu yana İlim Yayma

Cemiyeti-Vakfi'na tahsis edilen medrese, İbnü'l-Emin Mahmud Kemal İnal Yurdu öğrencilerinin kulüp faaliyetlerine ev sahipliği yapmaktadır. Medrese, hakkında ansiklopedi maddelerinde yazıldığı aksine yurt olarak kullanılmayıp aslına uygun olarak ebru, hat, ney ve çeşitli dil eğitimi (Arapça, Osmanlıca, İngilizce) yanında İslami ilimler üzerine derslerin verildiği yerdir.

Ekmekçizâde Haziresi

Hazire, medresenin kurulmasından yaklaşık iki yüzyıl sonra oluşturulan hazirede en erken mezar taşlarının tarihinin 18. yüzyıl sonlarına tesadüf ettiğini görüyoruz. Vefa'daki hazireler üzerine yapılmış önemli bir çalışma olan *Vefa'nın Cennet Bahçeleri* adlı kitapta belirtilen 1856-7 tarihi aksine 1861 yılına denk gelen es-Seyyid Muhammed Ziyâ'ü'd-din Efendi hazireye defnedilen son kişidir. Hazireye ilk gömülen ise **Şerife Âdile Monla** olup vefat tarihi 1205/1790-91'dir.

Hazireye defnedilenler arasında Ekmekçizâde Medresesi müderrislerinden Divrikli Vâ'iz-zâde Seyyid Ahmed Efendi de bulunmaktadır. Bunun dışında olanlar katip, müderris, din adamı, çeşitli meslek erbabında olanlar vardı. Mezar taşlarındaki başlıkları incelediğimizde 24 katibi, 10 dinî görev yapmış kimseler, 10 Mahmûdi fes, 1 Azîzi ve son olarak bir de Mevlevî sikkesi taşıyan başlık bulunmaktadır. Cinsiyet olarak baktığımızda ise 68 kadın, 59 erkek mezarı bulunmakta, 2 tanesinin ise cinsiyeti belirlenemeyip toplamda 129 mezar taşı okunmuştur.

VEFA SEMTİNİN

TARİHİ ŞAHİDESİ:

NURİ BEY VE KONAĞI

Zafer BİLGİ

İlim Yayma Vakfı,
Vefa Lisansüstü Yükseköğrenim
Erkek Öğrenci Yurt Müdürü

“

Bu yazıda İstanbul'un merkezinde yer alan kadim bir konağın hayatına etraflıca yolculuğa çıkacağız. İstanbul'da Fatih ilçesi Vefa semtinde bulunan Nuri Bey konağı, kritik bir dönemde 19. Yüzyıl sonları ile 20. Yüzyıl başlarında, semtin nabzının attığı noktalardan biri olmuştur. Gayet tabii, tarihi yapılar etraflarındaki yapılarla ve yaşadıkları dönemlerle ele alındığında daha iyi anlaşılması mümkün olmaktadır. Bir bütünün parçası olması hasebiyle genelden özele, özelden genele okumaların tarihi yapılarda önemi büyüktür.

Nuri Bey Konağı, Şehri Şahanenin orta noktasında bulunmaktaydı. Tarihi konağı barındıran kadim semt Vefa, şehrin en gözde mekânlarından biridir. **Vefa semti, hem coğrafi hem de manevi manada şehrin merkezi konumundadır.** Coğrafi merkezliğini, dünyanın gözbebeği İstanbul şehrinin merkez noktası kabul edilen Şehzadebaşı Külliyesi köşesindeki yeşil sütuna borçludur. Manevi merkezi olmayı da semte ismini veren Şeyh Ebul Vefa Tekke- Camii ve türbesine borçludur. Âlim Konyalı Muslihiddin Efendi, Ebul Vefa ismiyle ebedi istirahatgahına, Şeyh Ebul Vefa Camii haziresinin çilehane kısmının karşısında çekilmiştir. Çilehane bugün hala, bir ibret vesikası olarak, camii haziresinde türbenin karşısında

durmaktadır. Bu durum da oldukça manidardır, hayattayken kabir ebatında çilehanesine çekilip, ölmeye önce defalarca ölen şeyhin, gerçek manada ahirete intikal etmesi aslında sevgiliye uğurlanışı, çilehanenin hemen karşısındaki türbesine çekilmesiyle olmuştur.

Tarihte önemli şahsiyetlere ev sahipliği yapan bununla nam salmış bir semt olan Vefa'yı anlamadan buradaki konakları anlamamız mümkün değildir. Bilhassa tarihi Nuri Bey konağını daha yakından tanımak, içinde bulunduğu muhiti de anlamakla mümkündür.

İnsanların yaşadıkları toplumlarda devamlı veya geçici olarak ikamet etmelerine olanak

sağlayan “Mahalle” kavramı ve bunun tamamlayıcısı olan “Semt” kavramını doğru anlamak bize bir topluluğu, şehri ve daha fazlasını, hatta bir kültürü, onun da ötesinde bir medeniyeti anlamamızı sağlayacaktır. Bizans devrinden başlamak üzere Latin işgaline, Osmanlı Devleti’nin hâkimiyetinden günümüze gelene dek uzanan İstanbul’un, tarihsel süreçte birçok değişime uğramış semtinin bize ulaşan adı **“Semt-i Vefa”**. Kilise ve camilerin, hazirelerin, kütüphanelerin, medrese ve mekteplerin, külliye, sebil, çeşme gibi birçok mimari yapının varlığını devam ettirdiği bir sosyal yaşam alanı olan bölgede seçkin kimselerin makamlarının da bulunması semte ayrıca önemli bir ayrıcalık katmaktadır.

Vefa; Bizans, Osmanlı ve Cumhuriyet döneminden günümüze kadar önemi devam eden İstanbul’un tarihi semtlerinden biridir.

Vefa semti, İstanbul Tarihi Yarımada bölgesinde bulunan ve Fatih İlçesi’ne bağlı olan bir yerleşimdir. Tarih boyunca bir kısmı günümüze ulaşabilmiş, bir kısmı tahrip olmuş pek çok sivil ve anıtsal mimariye ait eseri bünyesinde barındırmıştır.

Vefa’nın coğrafi konumuna baktığımızda tarihsel süreçte önemli ipuçlarına ulaşmamız mümkündür. Bizans döneminden kalma şehrin görüntüleriyle alakalı kısmi bilgileri dikkate alacak olursak Karoly Kos, 1420 tarihli Boundelmonte’nin

haritasında şehrin tarihçesinin yanında bazı yapılar hakkında da bilgiler olduğundan bahseder. Bu eserin de bu bölgenin, II. Theodosius zamanından kalma olduğunu ve 424 tarihli olduğunu aktarır. Buna göre şehrin eski Roma örnek alınarak inşa edildiğinden ve 14 idari bölgeye ayrıldığından söz eder.¹ Vefa Semtinin konumunu ise 10. idari bölge olarak konumlandırılmaktadır.

Fatih Sultan Mehmed şehre girdikten sonra Bizans saraylarının bölgede bulunmasından hareketle ilk olarak içerisinde Vefa semtinin de bulunduğu bölgeye yerleşmişti. Daha sonraları ise İstanbul’un dördüncü tepesinde kendi külliyesini inşa ettirecek ve bu bölgede demirciler, saraçlar, bökçüler gibi esnafların bulunduğu yoğun bir yaşam alanı olmaya başlayacaktı.²

Fatih Camii Külliyesi’nin inşası başlarken hemen yakınlarında bir diğer komşu semt olan Vefa’da da külliye inşası başlamıştı. Kılıç hakkı olarak fethedilen şehrin sembolik belli başlı kiliselerinin camiye çevrilmesi meselesinden hareketle Fatih Sultan Mehmed, evvela Ayasofya’yı bunu izleyen zamanlarda ise asıl adı Theotokos Kiriotissa Kilisesi olan Kalenderhâne Camii’ni ve akabinde “Kilise Camii” olarak adlandırılacak Hagios Teodoros Kilisesi’ni hocası Molla Gürânî’nin adını vererek Molla Gürânî Camii’ne

dönüştürmüştür.³ Bu yapılar, Osmanlı Vefa semtinin ortaya çıkmasına ve semtin çehresinin ilk şekillenmesini sağlamıştır.

Böylece Vefa nahiyesi kuruluşundan beri rağbet gören bir bölge olmuştu. Bilhassa saraya yakın olması hasebiyle seçkin grupların oluşturduğu bir bölge idi. Kurulan ilk Osmanlı semtlerinden biri olan Saraçhane bölgesinin kısmen sınırları içerisinde yer alması bakımından da ayrı bir öneme sahipti. Molla Hüsrev, Molla Gürânî, Hızır Bey gibi ulema ve zengin esnafların gayretleri ile şekillenmiş bir cami ve mescid birliği oluşmuştu.⁴

Şehir yerleşiminde, toplum genel olarak mütevazı yapılarda ikamet etmektedir. İbadethanelerinin kâgır yapılardan özenli ve nizami olmasına itina gösterilirken, oturdukları evlerin daha sade ve ahşap yapılardan olmasına önem verdikleri görülmektedir. Sosyal ve fiziki yapılar olarak değerlendirildiğinde toplumsal yaşamın bir parçası iken aynı zamanda bütün içerisinde özgün yapılar halinde kendilerine yer bulmaktaydı.⁵ Bunda dönem dönem ve belirli aralıklarla ortaya çıkan yangın felaketinin de etkisi olmakla birlikte genel olarak sade ve gösterişten uzak bir hayatı tercih etmenin etkisi olmuştur.

Osmanlı toplumunda malzemeye ulaşım kolaylığı, maliyetinin düşük olması ve işçiliğin daha maharetli olarak görülmesinden hareketle daha çok ahşap yapılar tercih edildiği görülmektedir.⁶

1 Karoly Kos, *İstanbul: Şehir Tarihi ve Mimarisi*, (trc.) Naciye Güngörmüş, Kültür Bakanlığı, Ankara, 1995. s. 23. – s.25

2 “Vefa” Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, s.372.

3 Semavi Eyice, (2001) “Kalenderhâne Camii” DİA C. XXIV, İstanbul, s. 251

4 İlber Ortaylı, *Suriçi İstanbul-Fetihten Önce ve Fetihten Sonra*, (İstanbul: Fatih Belediyesi Yay., 2017), s.206.

5 Gonca Büyükmihçi, “Bir Kültür Örüntüsü Olarak Mahalle Kavramı ve Osmanlı Dönemi Mahalle Yaşamı Üzerine (The Notion Of Neighborhood As Cultural Network The Neighborhood Life In Ottoman Era),” 21. yy. Penceresinden Kültür ve Kimlik Uluslararası Sempozyumu, Bakü, Azerbaycan, 2014, s. 1.

6 Kemalettin Kuzucu, “Osmanlı Döneminde Vefa Yangınları ve Semt Topoğrafyasına Etkileri”, haz. Bilge Özel İmanov-Yunus Uğur, Bir

Vefa semtinin ahşap yapılarından en belirgin olanlarından konaklarını işlevsel açıdan ele alacak olursak, yetenekli bürokrat ve eğitilmiş kesimlerin bu semtte yetişmesi civar mahalle ve semtlere nazaran daha elit bir semt oluşmasına yol açmıştır. Bu elitlik, gözde bir kültür-sanat camiasının bu konaklarda oluşmasını sağlamıştır. Bu semtin devletin yönetim merkezine hemen hemen her dönemde yakın olması da bu kültür-sanat eğitim mecrasının büyük bir rolü olmuştur.

Vefa'da canlı bir hareketliliğin olduğuna dair, yakın bölgelerde yaptırılan üç adet sebilin bulunmasını örnek gösterebiliriz. Sebiller ancak aktif insan yaşamının olduğu yerlerde kurulmaktadır.⁷

Bu üç öncülünden hareketle hamam, çeşme, sebil gibi yapıların Osmanlı'da hayatîyetin varlığını göstermesi ve bu eserlere yüklenen anlamın sadece bir ihtiyacı gidermek olmadığını aynı zamanda bir estetik kaygının da gözetilerek inşa edildiğini düşündürmektedir.

Osmanlı toplum yapısında kültür ve tasavvuf boyutunda önemli gelişmelerin Osmanlı'nın son dönemlerinde şekillenmeye başladığı gözlemlenmektedir. Medreselerde verilen eğitimlerin çeşitlenmesi ve belli bir dayanışma içerisinde mahalle ve semt olgusunun devam ettiği düşünülmektedir. Semtin son yüzyıla girilene dek

muhafazakâr-sosyal yapısında ise çok büyük değişiklikler göze çarpmamaktadır. Osmanlı insanı sade bir yaşamı seçmekle birlikte yetiştirilecek olan her bir bireyi yeteneklerine ve pozisyonuna göre konumlandırmış olması Vefa semtinde yaşayan sınıflar arasında da gözlenmektedir. Öncelikle aileden gelen bir donanım varsa bu işlenmeye çalışılmış, eğer daha fazla yetenekli olduğu düşünülüyor ise istidadı nispetinde yönlendirildiği görülmektedir.

Sosyal hayatın ve şehirciliğin en önemli unsurlarından çevre temizliği konusunda ise Vefa Senti'ne uğrayan yollarda lağım temizliklerinin ve genel bir tamiratın 18. yüzyılda yapılıyor olduğunu görmekteyiz.⁸

Belediyecilik anlayışının bir başka tezahürü olarak tanımlayabileceğimiz bir diğer mesele ise semtin içerisinde mahalleler arasında geçişin sağlandığı kaldırımların tamiridir. Bu hususta da belgeler Vefa semti sınırlarında yüzyıl içerisinde harap olan kaldırımların tamirinin yapıldığını göstermektedir.⁹

Robert Mantran'ın, *17. Yüzyılın İkinci Yarısında İstanbul*, çalışmasına baktığımızda, semtteki meslek gruplarının civar mahallelere kıyasla daha fazla saraya yakın çevrelerden oluşan mesleklerden ve çalışma mekânlarının saraya yakın bu semtte konuşlandığı anlaşılmaktadır. Saraya ilişkin

birçok faaliyetler yürüten doğramacıyan, doğramacı başı imalathanesinde bir araya gelmiştir.¹⁰

Mantran, 17. yüzyılın sonlarında Vefa semtinde ciddi oranda bir satıcı ve zanaatkâr olduğundan bahsetmektedir. Ayrıca esnafın yaptığı meslekleri gösteren haritayı da yorumlarken tahtacılar ve dericilerin Vefa semtine yakın yerlerde imalathanelerinin olduğunu vurgulamaktadır.¹¹

Yine semti öne çıkaran bir başka durum da şuydu: İstanbul'un şehremini olan yöneticinin iki önemli yardımcısı bulunuyordu. Bunlardan birisi olan mimarbaşının iki mühim bürosu bulunmaktaydı. Bu iki makamdan birisi sarayın içerisinde diğeri de Vefa semtinde yer almaktaydı.¹²

Sosyo-kültürel gelişim, bireyden başlayarak hanesine, haneden mahalleye ve semt kültürüne doğrudan katkı sağlamaktadır.

Vefa semti özelinde, ilmin merkezi sayılabilecek bölgede birçok önemli zatın ikamet ettiği ve burada bıraktıkları eserler ile semte ve hatta kente büyük katkılar sağladıkları anlaşılmaktadır. Semtin

entelektüel gelişiminde burada bulunan ilmiye ve kalemiye sınıfına mensup zatların önemli rolü bulunmaktadır. Molla Hüsrev, Molla Gürânî, Defterdar Ekmekçizade Ahmed Paşa, Şehid Ali Paşa, Defterdar Âtîf Mustafa Efendi ve Şeyh Ebü'l-Vefa gibi ilim ve devlet adamlarının semte katkıları yadsınamayacak

⁷ Semte Vefa /Vefa Senti: Dünü, Bugünü, Yarını Sempozyumu, Klasik Yayınları, İstanbul, 2009. 565-588.

⁸ Semavi Eyice, "Bizans'tan Osmanlı'ya Vefa", haz. Bilge Özel İmanov; Yunus Uğur, Bir Semte Vefa /Vefa Senti: Dünü, Bugünü, Yarını Sempozyumu, s.23.

⁹ BOA. C.M.L. 744/30327-3-4

¹⁰ BOA. C.BLD. 46/2291-1-2

¹¹ Robert Mantran, *17. Yüzyılın İkinci Yarısında İstanbul*, C.II, TTK, İstanbul, 1990. s.11.

¹² Robert Mantran, a.g.e., İstanbul, 1990. s.59.

¹³ Robert Mantran, a.g.e., İstanbul, 1990. s.155.

ölçüdedir. Özellikle semte ismini veren Şeyh Ebü'l-Vefa'nın bıraktığı cami etrafında II. Bayezid döneminde şekillenen külliye'nin, sonradan kurulacak olan külliye'lere de rol model oluşturduğu görülmektedir.

Diğer taraftan köklü bir geçmişe sahip olan Vefa semtinin, kültürel ve tarihî anlamda kendine seçkin bir yer tutmasında, bu yüzyılda gerçekleşen değişim ve gelişimlere ayak uydurması da önemli bir yer tutmaktadır. Birçok medeniyetin yeni gelişen durumlar karşısında kendi öz yapısını muhafaza etmekte sorun yaşamasına rağmen, Osmanlı müesseselerinin bu tip değişimlere karşı ayakta kalma noktasında daha az sorun yaşadığı görülmektedir.

Dönemin mimarî yapısını başarılı bir şekilde yansıtan Şehit Ali Paşa Kütüphanesi, Atıf Efendi Kütüphanesi ve Recai Sıbyan Mektebi Sebil ve Çeşmesi, Vefa semti sınırları içerisinde 18. yüzyılda inşa edilmiştir. Atıf Efendi Kütüphanesi, külliye veya merkezi bir yapıya bağlı kalmadan müstakil olarak inşa edilen özgün kütüphane örneği olarak karşımıza çıkmaktadır. Birinci katında sebil-çeşme, ikinci katında ise mektep formunun ilk kez kullanıldığı Recai Mehmet Efendi Sıbyan Mektebi Sebil ve Çeşmesi ise barok-rokoko mimari tarzı farklı bir özgün yapı olarak görülmektedir. Vefa semti özelinde bu tip farklı formda mimarî yapıların eklenmesinin semtin genel yapısını bozmadığı, aksine semte mimarî bir zenginlik katmış olduğu da ayrıca görülmektedir.

Vefa semtinin 18. yüzyıldaki sosyo-kültürel durumunu etraflı değerlendirdiğimizde karşımıza çıkan bulgular, köklü bir geçmişe sahip olan bu semtin özgün yapısını ve tarihi-kültürel formunu bir sonraki yüzyıllara nazaran bu yüzyılda daha etkili muhafaza edebildiğini göstermektedir.¹³

Vefa semti genelinden, semtin en önemli ilim merkezlerinden biri olan **Ekmekçizade Medresesi'ne** gelelim.

Vefa'nın merkez konumundaki en büyük medresesi olan Ekmekçizade Medresesi'nin konumu dolayısıyla hemen yanı başındaki Nuri Bey konağıyla bir dönem komşuluk bağı oluşturmuş semtin en kadim eğitim yapılarından biridir.

Bu medrese dönem olarak 17. Yüzyılın ilk çeyreğine tarihlendirilmektedir. 17. yüzyıl içinde ele alınan küçük ölçekli külliye'nin tamamı medresenin merkez olduğu yapılar topluluğudur. Bu külliyelerde cami mevcut olmayıp, medresenin dershanesi aynı

zamanda mescittir. Kuyucu Murad Paşa (1610), Ekmekçizade Ahmed Paşa (1618'den önce), Köprülü Mehmed Paşa (1661), Merzifonlu Kara Mustafa Paşa (1680-90), Amcazade Hüseyin Paşa (1700) ve Feyzullah Efendi (1700) külliyelerindeki medreseler bu grup içinde değerlendirilmektedir.¹⁴

Bu medreseler aslında bir imar ve inşa faaliyetinin devamı niteliğindedir. Şehrin bayındır hale getirilip, işlenmeye başlanması 1453 yılında İstanbul'un fethi ile birlikte başlamıştır. Şöyle ki; İstanbul fethedilip başkent yapıldıktan sonra, önceki şehirlerdekine benzer uygulanan imar ve iskân uygulamalarıyla şehir hızlıca bayındır hale getirilmiştir.

Şehirdeki üretim ve ticaret faaliyetlerinin canlandırılması için yapılan uygulamaların yanı sıra idari merkez olarak, günümüzde İstanbul Üniversitesi'nin bulunduğu alanda inşa edilen ve Saray-ı Atik olarak adlandırılan Saray'ın inşası, ardından bu sarayın yetersiz kalmasıyla Topkapı Saray'ı olarak bilinen Saray-ı Cedid-i Amire'nin inşası ön plana çıkmaktadır. Kara ve deniz surlarının çevrelediği alanın yanı sıra merkezini dini-sosyal nitelikli, cami-mescit-tekke-imaret-külliye gibi yapıların oluşturduğu yeni mahallelerin kurulmasıyla şehrin hızlıca büyüyerek, her bakımdan ileri bir seviyeye ulaşması, Osmanlı şehirlerinin fiziki karakterine uygun adımların atılmasını yansıtmaları bakımından dikkate değer adımlardır.¹⁵

13 Uğur Özçelik, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Tarih Programı, 18. Yüzyıl İstanbul'unda Vefa Semti, Yüksek Lisans Tezi, sy.20-21, İstanbul, 2021.

14 Ahmet Vefa Çobanoğlu, *Osmanlı Mimarisinde Plan ve Projeler*, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, sy. 9, (Ankara, 2018).

15 3. Edirne Araştırmaları Sempozyumu, Osmanlı Şehirlerinin Kuruluş ve Gelişmeleri Bağlamında Ekmekçizade Ahmet Paşa'nın Edirne

20 Ağustos 1330 (2 Eylül 1914) tarihli bir keşif raporunda medresenin o sıradaki durumu şöyle anlatılmaktadır:

“Zemine muttasıl ve birkaçının arka pencereleri olmağla bir dereceye kadar cereyân-ı havâyâ müsaîd ise de, diğerlerinin arkaları kapalı olduğundan cereyân-ı havâdan ve cümlesi de ziyâ-ı şemsin nüfûzundan mahrûm ve râtib on yedi odası, gusûlhâne, abdesthâne, çamaşırhâne ve suyu nâ-mevcud bir şadırvan ile bir dershanesi, hey’et-i mecmûasıyla harâb bir halde olduğundan, talebe iskânı fennen mahzûrdan sâlim değildir. Havlısı vüs’at-i kâfiyyede olmağla tâdilât ve tâ’mîrât-ı fenniyye icrâsıyla talebe iskân etdirilebilir; yirmi kişi ikamet edebilir.”

Vefa - Ekmekçizade Medresesi, Sebili, Türbedar evi, Haziresi, 1938. Salt Araştırma Ülgen Ailesi Arşivi.

1914’te rutubetli ve harap durumda olmasına rağmen “kadro dâhili” olan Ekmekçizade Medresesi’nin 1918’deki büyük yangın felâketinden sonra evleri yananlar tarafından işgal edildiği aynı belgedeki bir ek nottan öğrenilmektedir.¹⁶

Medrese bir derslane ve on yedi medreseden oluşmaktadır. Hücreleri ocaklı olan medresenin kubbeli ve kare planlı bir yapıya sahip olup, dikdörtgen planlı avlu kısmının üç tarafını U çizerek çevrelemektedir. Son kısımda türbe ve derslane konumlanmaktadır. Ayrıca 18. yüzyılda Ekmekçizade Ahmed Paşa Medresesi’nde Bosna Kadılığı yapan Şâban-zâde Kethüdâsı Ahmed, Eyyub Ağa Hocası Mehmed, Sirozi Hasan Efendi gibi

ve İstanbul’daki İmar Faaliyetleri, Prof. Dr. Mustafa Özer, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Sanat Tarihi Bölümü, 11-13 Mayıs 2023, İstanbul

¹⁶ Mübahat S. Kütükoğlu, “1869’da Faal İstanbul Medreseleri”, *TED*, sy. 7-8 (1977), s. 50, nr. 98.

isimler müderrislik görevinde bulunmuştur.¹⁷

Ekmekçizâde Ahmet Paşa, Sultan I. Ahmet (1603– 1617) zamanında Rumeli Beylerbeyi olmuş (1607), ardından Halep Valiliği görevine atanmıştır. Ekmekçioğlu Ahmed Paşa 1616'da baş defterdar (Günümüzde maliye-hazine bakanına o dönemde verilen ad) olmuş ve 1618 yılında da vefat etmiştir. Kendi yaptırdığı türbesine defnedilmiştir. Türbe ile ortak olan yan duvara açılan üç pencere, iki iç mekân arasında görsel ve simgesel ilişki sağlamaktadır. Bu durum çok anlamlıdır. Adeta türbede yatan Ekmekçizade Ahmed Paşa öğrencilerden kendilerini unutmamalarını ve dua etmelerini istemektedir.

Medresenin avlusu sahrada bir vaha gibidir. Avluda bir sekizgen şadırvan ve bir kuyu bulunmaktadır. Ayrıca avluda birçok ağaç ve çiçek bulunmaktadır. Medrese avlusunda kuş cıvıltıları da hiç eksik olmamaktadır. Türbe, medrese ile sebül arasında bulunmaktadır. Kesme taştan kare planlı olan türbenin üzeri kubbe ile örtülüdür. Türbenin içerisinde yapıldığı dönemi yansıtan 17. yüzyıl kalem işleri bulunmaktadır.

Türbede Ekmekçizâde Ahmet Paşa, eşi Hanım Sultan, kızı Fatma Sultan, yakınlarından Ahmet Vasıf Efendi, Vasıf Efendi'nin eşi, torunu Siret Bey, Siret Bey'in eşi ve Hafız Mehmet Efendi'ye ait sekiz sanduka bulunmaktadır. Medresenin haziresinde 60'tan fazla mezar taş bulunmuştur. Hazire

bakımsız bir vaziyettedir. Bazı mezar taşları kırılmış, bazıları yere yatmış, bazıları aşınmıştır. Hatta mezar taşlarından biri hazire duvarının güney doğu kısmındaki köşede, dışarıda duvara dönük ve ters bir vaziyette durmaktadır. Türbenin güneyinde sebül bulunmaktadır ve sebülün ilk banisi 16. yüzyılda Hüsrev Kethüda olup, 17. yüzyılda Ekmekçioğlu Ahmed Paşa'nın türbesinin yapımı sırasında yenilenmiştir.¹⁸

1914'te rutubetli ve harap durumda olmasına rağmen "kadro dâhili" olan medresenin 1918'deki büyük yangın felaketinden sonra evleri yananlar tarafından işgal edildiği rivayet edilmektedir. 1963'e doğru vakıflar idaresince tahliyesi yoluna gidilerek mimar Cahide Tamer tarafından 1966–1968 yılları arasında tamir edilmiştir. Bir müddet sonra da bitişigindeki Nuri Bey Konağı'nın yıkılması ile yerine yaptırılan İlim Yayma Vakfı Yüksek Tahsil Talebe Yurdu'nun müstemilatı olmuştur. Halen bu maksatla kullanılmaktadır. Bu medresede geçmişte çok öğrenci yetiştiği gibi günümüzde de birçok öğrenci bu medresenin büyüklü atmosferinden istifade etmektedir.

Vefanın son dönemde simge yapılarından olan Ekmekçizâde Medresesi'nin hazîre duvarı ile türbenin birleştiği köşede çok güzel bir sebül bulunmaktadır. **Ayvansarâyî, Molla Hüsrev Camii'nden bahsederken bunun bitişiginde Hüsrev Kethüdâ adında bir hayır sahibinin bir dârülkurrâsı ile (1565-1566) sebülünün olduğunu da kaydeder.**¹⁹

Bugün işlevsel açıdan baktığımızda Ekmekçizâde

Medresesi, özellikle sosyal ve kültürel faaliyetler için eşsiz bir mekân özelliğine sahiptir. Öğrenciler bu tesisten geniş bir şekilde istifade etmekte, medrese binası kuruluş amacına da uygun olarak verimli bir şekilde değerlendirilmektedir. Medresenin 80 kişilik mescid-dershanesinde namazların eda edilmesine ek olarak kandillerde ve özel günlerde dini merasimler icra edilmekte, çeşitli ders halkalarında öğrencilerin gönüllü katılımlarıyla ders ve sohbetler icra edilmektedir.

Mescid-dershane içerisinde memleketimizin yetiştirdiği değerli ilim adamlarından Muhammed Emin Saraç (ö. 2021) hoca sağlığı elverdiği ölçüde uzun yıllar hadis dersleri vermiş hem yurt öğrencileri hem de dışarıdan gelen talebeleri istifade imkânı bulmuştur. Bunun yanında alanında uzman akademisyen ve hocaların çeşitli zamanlarda düzenli olarak verdikleri akaid, Tarikat-ı Muhammediyye, ilmihal ve tefsir dersleri de İlim Yayma öğrencilerinin vakfın kuruluş amacına uygun şekilde millî ve manevî değerlerle teçhiz edilerek yetiştirilmesinde önemli katkı sağlamıştır.

Medrese binasında öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik olarak farklı faaliyetler de icra edilmektedir. Atölye çalışmaları için tahsis edilmiş odalarda ücretsiz olarak temel elektronik, bilgisayar, hat, kaligrafi, ney, bağlama, diksiyon, Osmanlı Türkçesi ve Arapça kursları düzenlenmektedir. Yurt ve medrese binalarında iftar programları, mezuniyet törenleri, mezunlar için pilav günü gibi

17 Zekeriya Kurşun; Bekir Cantemir; Mustafa Göleç, "Medâris-i İstanbul Yaşayan İstanbul Medreseleri" C. I. , s. 249-250.

18 Fatih Köse, İlim Yayma Vakfı Bülteni, Sayı:2, İstanbul, Haziran 2007.

19 Ayvansarâyî, *Hadikatü'l-cevâmi'*, I, 201; a.e.: Camilerimiz Ansiklopedisi: *Hadikatü'l-cevâmi'* (haz. İhsan Erzi), İstanbul 1987, II, 50.

etkinliklere de yer verilmektedir.²⁰

Vefa semtinin en büyük medreselerinden Ekmekçizade Ahmet Paşa Medresesi'nin avlusuyla bitişik olan Nuri Bey Konağı tarihi konumuyla birçok olaya ev sahipliği yapmıştır. Vefa semti daha çok vüzera-vükela-ulema konaklarına ev sahipliği yapan bir noktadaydı. **Bu ahşap konaklar üst düzey önemli devlet erkânının hâne-i saâdetleri olmuştur.** Nuri Bey de devlet erkânında bulunduğu konum dolayısıyla bu medresenin yanı başındaki ahşap konağı bir dönem çalışmalarında üs olarak kullanmıştı.

İstanbul şehrinin merkezi konumundaki Şehzade Mehmed Külliyesi yakınındaki Vefa semtinin merkezi noktasında bulunan Nuri Killigil Bey Konağı, tarihin kritik sürecine şahitlik etmiş bir yapıydı. Bu konak, yanındaki Vefa Ekmekçizade Medresesi, karşısındaki Vefa Lisesi, içinde bulunduğu semt Vefa semti ve yakınında

bulduğu Şehzade Mehmed Camii ile İstanbul şehrinin geniş resminin bir parçasıdır. Bu resim, şehrin en renkli noktalarından, kalbinin attığı bir resimdir.

Nuri Bey Konağı'nı daha yakından tanımak için dönemin konaklarının şehir hayatında yeri ve önemine değinmek isabetli olacaktır. Bugünden baktığımızda semtin, genel kimliğini etkili muhafaza ettiğini söylemek için bu tarz tarihi konakların varlıkları oldukça önem arz etmektedir.

Konaklar, ebat olarak saraydan küçük, evden büyük, geleneksel Osmanlı aile yapısının ortaya çıkardığı gösterişli ve ferah mesken tiplerindendi. Osmanlı dönemi geleneksel İstanbul yaşamında kent içindeki büyük konutlar olarak da kabul edilirler. Köşk ve yalı ise konak kültürünün sayfiye semtlerinde ve su kenarlarında şekillenmiş halleridir. Sayfiyede, yazlık konut için "köşk", su kıyılarındaki büyük konutlar

için "yalı" ve "sahil saray" sözcükleri kullanılmıştır.²¹

Osmanlı son döneminde Şehr-i İstanbul'da konaklar önemli bir yer tutmuştur. Ancak birçoğu günümüze ulaşamamış, ulaşanlar ise yeni sosyo-kültürel yapı içinde özgün işlevlerini koruyamamışlardır. Osmanlı toplumunda sosyal hayat, gelenek, görenek ve dini kurallara dayanmakta olup, barış, uyum ve kardeşlik duyguları ön plandaydı.

İstanbul'un tarihi konakları, maaile yaşayışa uygun büyüklükteydi. Geniş bir ailenin, çocuklarını, damat, gelin ve torunları ile eve bakan hizmetkârları barındıracak çapta yapılarıydı. Konaklar çoğu zaman sokaktan görülmeyecek şekilde ve genellikle mahalleler arasında taksim edilmişti. Böylece sosyal etkileri mahallere yayılırdı. Konak sahiplerinin genellikle bayramlarda fakir halka yardım etmesi ahlaki bir kaideydi.²²

Konakların etrafında büyük duvarlar ve bunların arkasında büyük bahçeler bulunurdu. Bazı semtlerde konakların bahçeleri birbirine yaklaşır, orta halli ev ve bahçelere pek yer kalmayabilirdi.²³

Kent içi konaklarının da diğer evler gibi arka bahçeleri vardı. Bu konaklara son dönemde doğrudan girilebildiği gibi, bir ön veya yan bahçeden girilebilirdi. Konağın büyüklüğüne göre bu bahçe bütün servis bölümlerini içerebildiği gibi, bir ön kapıcıların, bekçilerin bulunduğu bir dış bahçe, ahır, samanlık, arabalık ve yatakhanelerin olduğu bir iç bahçeden de oluşabilirdi. 19.

20. yüzyıl başında Vefa'dan Süleymaniye'ye doğru uzanan konaklar

20 İlim Yayma Vakfı, *50 Yılda 50 Vakıf İnsan*, sy. 33, İstanbul, 2023.

21 Selami Alan, Sâmiha Ayverdi'nin Eserlerinde Üç Temel Mekân: Konak, Köşk ve Yalı, Yüksek Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, sy. 37, Eskişehir, 2005.

22 Sedat Hakkı Eldem, *Türk Evi*, II. Cilt, TAÇ Vakfı Yayınları, sy. 15, İstanbul, 1986.

23 Sedat Hakkı Eldem, a.g.e., sy. 15, İstanbul, 1986.

yüzyılda küçük sokaklar içinde, ön cepheleri sokağa açılan ve yanlarda diğer evlere bitişik, daha küçük boyutlu kent konakları da olmuştur.²⁴

Konaklar genellikle iki ya da üç katlı yapılardır. Üst kat, evin efendileri ve erkek misafirlere mahsustur. Alt kat ve avlu ise hizmetçi odaları ve hizmet birimlerine ayrılmıştır. Genellikle,

zemin kat taştan, üst katlar ise ahşaptan yapılmışlardır. Üst katlarda zemin katın duvarları üzerine dışarıya cumba dediğimiz çıkıntılar yapılır.²⁵

Konakların çeşitli kısımları herhangi bir geometriye göre tertiplenmemekle beraber bölüklerin içinde planlı, düzenli, disiplinli, iç ve dış sofalı tiplerdedirler. Kullanım katının bütün iç mekânları, zamanın en zengin süsleme ve döşeme imkânlarına göre bezenmişlerdir.²⁶

Konakların alt katları çoğu zaman taşlık ve sarnıç olur. Genellikle de taşlıktan sonra bir ara kat olurdu. Arazi meyilli olduğu zaman istinat duvarları bulunur ve binanın kat sayısını ve yüksekliğini etkilerdi.²⁷

Konağın varlığı kapısından belli olurdu. Yayalar için yapılmış ana giriş kapısının yanında bazen atlı arabalar için yapılmış yüksek girişli ikinci bir kapı daha bulunurdu. Kapıların üstü saçaklı olur ve yanında halka açık bir çeşme olurdu. Kapının

yanında ve hizasında bir hariciye koğuşu ve gözetleme yeri olurdu. Kapıdan içeri girilince kapı arası denilen yere girilir, Ayvaz (büyük konaklarda mutfak işlerine bakan erkek hizmetkâr) ve bekçiler burada bulunurdu. Buradan konağın büyüklüğüne göre çeşitli iç sokaklar ve duvar aralarından geçilir ve selam taşılığına varılırdı.²⁸

Konağın büyüklüğüne bağlı olarak selam ve harem bölümleri bitişik veya ayrı olabilirdi. Bunların özel hamam, mutfak bazen de hazine hanesi ve meşk hanesi olurdu. Hamam ve mutfakların sayısı da konağın büyüklüğüne göre değişirdi.²⁹

Meşkhâne ve hazine bölümü demir kepenkli ve parmaklı taş odalardır. Bu odaların bazen son derece süslü, malakari³⁰ panoları ve lale demetleriyle bezeli ve öncelikle hava sirkülasyonu için yapılmış ocakları olurdu. Bazı konaklarda bunların dışında taştan yapılmış kitap odası veya binası bulunurdu. Büyük bir konağın, selamlık ve harem dairelerine bağlı dua odaları veya mescitler, mektepler, özel bahçeler, havuzlar, kameriye ve köşkleri vardı. Bütün bu mekânlar zamanın en zengin süsleme ve döşemeleri ile bezenmiştir. Yerler duvardan duvara kadar üzerinde atlas işlemeli mısır halıları ile döşenir ve duvarlar en güzel kumaşlarla yapılmış perde ve kumaşlarla örtülü olurdu. Ayrıca bunlar

odayı soğuktan da korurdu. Minder takımları her odada ayrı ayrı çiçekli desen ve renklerde olurdu. Konaklarda genellikle erkek aşçı kullanıldığı için mutfak selamlık avlusunun bir tarafında ve binadan ayrı olarak yapıldı. Mutfak çok sayıda konuğa yemek pişirebilecek ölçüde büyük olurdu. Konakların birçoğunda hazırlama, pişirme ve bulaşık yıkamak için ayrı bölümler vardı ve bütün konaklarda mutfaklar kâğır³¹ olarak yapılmıştır. Bahçe ve mutfağın yanında yangın mahzeni, su haznesi, ahır, arabalık gibi yapılar bulunurdu. Hizmetlilerin (ağalar, ustalar, seyisler, muhafızlar, aşçılar, tablacılar, kapıcılar ve arabacıların) ayrı daireleri vardır. Haremde kalfa, cariye ve kadın ustaların kendi oda veya koğuşları olurdu. Hizmet yerleri ayrı avlular etrafında olurdu. Binalar, iç sokaklar, köprü ve geçitlerle birbirine bağlanırdı. Çeşitli mutfak, çamaşırhaneler, ahırlar, arabalıklar, nöbet yerleri, fırınlar, bakır ve ağaç işi yapan atölyeler de vardır.³²

Mabeyin, eski konaklarda harem ile selamlık arasında yer alan ve hem harem hem de selamlık olarak kullanılabilen oda veya iki-üç odadan oluşan dairedir.³³

24 Doğan Kuban, İstanbul Yazıları, Yem. Yayınları, sy. 193, 194, İstanbul 1998.

25 Celal Esat, Arseven, Türk Sanatı, Cem Yayınevi, sy. 106, İstanbul, 1970.

26 Sedat Hakkı Eldem, Türk Evi, II. Cilt, TAÇ Vakfı Yayınları, sy. 14- 15, İstanbul, 1986.

27 Sedat Hakkı Eldem, a.g.e., sy. 15, İstanbul, 1986.

28 Sedat Hakkı Eldem, a.g.e., sy. 15, İstanbul, 1986.

29 Sedat Hakkı Eldem, a.g.e., sy. 15, İstanbul, 1986.

30 Mimaride görülen, yapıların daha çok iç yüzeylerinde kullanılan, yüzeysel alçı kabartmanın renklendirilmesi ile elde edilen bir süsleme tekniği. Kubbe, tavan ve duvarlarda görülür.

31 Taş ya da tuğladan yapılmış yapılar için mimaride kullanılan bir terim.

32 Sedat Hakkı Eldem, Türk Evi, II. Cilt, TAÇ Vakfı Yayınları, sy. 15, İstanbul, 1986.

33 Doğan Hasol, *Mimarlık Sözlüğü*, sy.202, (İstanbul: Yem Yay. 2002).

Konaklarda harem ile selamlık bölümleri mabeyin bölümü ile ayrılmıştır. Ayrıca, haremlikte bulunan kadının, selamlıkta bulunan erkeklere görülmeden bir şey verilebilmesi için, bu iki bölümünü ayıran duvarın kalınlığı arasına dik bir eksen etrafında dönen, halk arasında ise “dönme dolap” olarak bilenen dolap yerleştirilmiştir.³⁴

Selamlık daireleri, yıldızlı tavanlar, ceviz ağacından parkeler ve merdivenler, kristal merdiven korkulukları, gümüş kapı tokmakları ve duvarlarda yağlı boyalar ile bezenmiştir.

İstanbul hayatının renkli ve zengin gelenekleri, sünnet merasimleri, bayram kutlamaları, mevlitler, ziyafetler, iftar davetler, edebi söyleşiler, tasavvuf sohbetleri, dil, musiki, hat meşikleri, özel eğitim çalışmaları, hasbihal ortamları bu konakların selamlıklarında yapılmaktaydı. Selamlıklar bu manada bir eğlence, kültür ve akademi merkezi gibi işlev görmekteydi.³⁵ Osmanlı konak ve saraylarında kadınlara ayrılan ve yabancı erkeklerin girmesi yasak olan bölüme de haremlik (dâhiliye) denmektedir.³⁶

Konağın büyüklüğüne ve sahibinin konumuna göre harem dairesi, harem evi, harem bölümü, harem odası, kafes odası gibi değişik adlarla anılan ve bahçe tarafına dönük olan bu bölümler

selamlık arasında mabeyin odası bulunur. Haremlerin dışı dönük olan cumba ve pencereleri kafeslerle örtülüdür.³⁷

Ev sahibi ve ailesine ait özel bir hamam vardır. Bu hamam, bahçe tarafında bir oda, soğukluk ve hamam ve abdesthane bölümlerinden oluşmaktadır. Ayrıca kâhya kadın, nedime, kalfa ve cariyelere mahsus ikinci bir hamam daha vardır.³⁸

Mahalleler arasına dağılan konaklar, semtteki fakir halka özellikle bayramlar başta olmak üzere çeşitli yardımlar yapmaktadır. Ayrıca konaklarda yetiştirmek amaçlı gençlere çeşitli eğitimler verilmekte ve eğitim için gerekirse yurt dışına gönderilmekteydi.³⁹

Ramazan ayında zengin ve devletin önde gelen kişilerinin konaklarında, halka ve devlet erkânına iftar davetleri yapılırdı.

Bu davetler üç sofraya tertip edilir: birinci sofrada konağın sahibi tarafından davet edilen resmi zevat mabeyinde, ikinci

sofrada hanımefendinin davet ettiği kişiler ve yaşlı kadınlar haremden, üçüncü sofrada ise semtin fakir halkı selamlıkta ağırlandı. Yemekten sonra eğlenceler, edebi ve dini sohbetler yapılırdı. Davet sonrasında da misafirlere mevkilerine göre hediyeler veriliirdi.⁴⁰

Konaklar, akan zamanın ritmine aldırılmaksızın, buldukları mekânları yaşadıkları düşünsel ve duygusal atmosferi adeta dondurarak inşa ederler. Osmanlı medeniyetine tanıklık eden coğrafya ve tarihsel süreçte, insan eliyle inşa edilen mekân ya da mimari mekânlar etrafında içinde bulunduğu tarihi dokunun derinliğini yayarlar. İşte Nuri Bey Konağı da, bir dönem askeri çalışmalarının mutfağı olmakla birlikte, ilmin-sanatın-kültürün derinliğinin etrafa yayıldığı merkezlerden biri olarak göze çarpılmaktaydı.

Konaklarla ilgili bu genel malumattan sonra hassaten üzerinde durduğumuz Nuri Bey Konağı'na gelelim. Nuri Bey Konağı, şehrin merkezi konumundaki Vefa semtinin önemli konaklarından biriydi.

Vefa semtinin merkezi noktalarından birinde bulunan bu yapı, karakteristik Osmanlı konağı özelliklerini içermektedir. Şeyh Vefa Külliyesi'nden hareketle külliye merkezli bir anlayışın etrafında gelişen,

34 Celal Esat, Arseven, *Türk Sanatı*, sy. 105-111, (İstanbul: Cem Yay. 1970).

35 Necdet Sakaçoğlu, *Selamlık, Düünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, Toplumsal Tarih Vakfı Yayınları, Cilt 6, sy. 494, İstanbul, 1994.

36 Doğan Hasol, *Mimarlık Sözlüğü*, Yem Yayınları, sy.202, İstanbul, 2002.

37 Necdet Sakaçoğlu, *Selamlık, Düünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, Toplumsal Tarih Vakfı Yayınları, Cilt 3, sy. 552, İstanbul, 1994.

38 Reha Günay, *Türk Ev Geleneği ve Safranbolu Evleri*, Yem Yayınları, sy. 76, 2. Baskı, İstanbul, 1999.

39 Sedat Hakkı Eldem, *Türk Evi*, II. Cilt, TAÇ Vakfı Yayınları, sy. 15, İstanbul, 1986.

40 Uğur Göktaş, *İftar Adetleri, Düünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, Tarih Vakfı Yayınları, Cilt 4, sy. 141, İstanbul, 1994.

cami-mescid, medrese, hazire, sebil-çeşme, mektep ve kütüphane gibi birçok dini, kültürel, ilmi, mimarî yapı ve bu yapıların kullanım özelliklerini düşündüğümüzde, bu tarihi konak hayatın nabzının tutulduğu noktalardandı.

Bilhassa Osmanlı son dönemlerinde, toplum yapısındaki değişimler, 18. yüzyılda sıklıkla meydana gelen yangınların sosyal hayata etkileri, meslek gruplarının sosyal hayattaki yansımaları ve saraya yakınlığından hareketle seçkin zatların semtle olan ilişkileri bu muhitin dikkat çeken noktalarıydı.

Ülkemizin tanınmış sanat tarihi hocalarından Semavi Eyice, Ekmekçizade Ahmet Paşa Medresesi'nden bahsederken günümüzde mevcut olmayan Nuri Bey Konağı'na ilişkin şunları ifade etmiştir:

“Vefa semtinde, Cemal Yener Tosyalı (Eski Kovacılar) caddesi üzerindeki Molla Hüsrev Camii karşısındadır. Bânisi olan Ekmekçizâde Ahmed Paşa, 1015 yılı Safer ayından (Haziran 1606) 1022 Şevvali sonlarına kadar (Aralık 1613) baş defterdarlık makamında bulunmuş, 1027'de (1618) vefat edince medresesinin bitişiğindeki türbesine defnedilmiştir. Medreseyi de baş defterdarlığı sırasında yaptırmış olabileceği tahmin edilmektedir.”

“Bu tarihten sonra uzun yıllar bakım görmeyen ve birtakım yersiz yurtsuzlara barınak olan medrese, ancak 1963'e doğru Vakıflar İdaresi'nce tahliyesi yoluna gidilerek Mimar Cahide Tamer tarafından 1966-1968

Nuri Bey Konağı, ön cephe görüntüsü.

yolları arasında tamir edilmiştir. Bir müddet sonra da bitişindeki Nuri Bey Konağı'nın yıkılması ile yerine yaptırılan İlim Yayma Cemiyeti⁴¹ talebe yurdunun müstemilâtı olmuştur.”⁴²

Ayrıca bu tarihi konak, ayakta olduğu dönemler açısından da bir yandan Osmanlı Devleti'nin yıkımına şahitlik ederken, diğer taraftan yeni bir Cumhuriyet'in de kuruluşuna tanıklık etmiştir. En kritik dönemleri içinde barındıran bu süreçte, I. Cihan Harbi yaşanmıştır. **Bu harbin içerisinde yaşanan Çanakkale Savaşı, Sarıkamış Harekâtı, Kut'ul Amare Savaşı gibi savaşlar bu konağın tanıklık ettiği olaylar olmuştur.** Tarihi konağı sahibi olan Nuri Killigil Bey'in, dönemin genelkurmay başkanı Enver Paşa'nın kardeşi olması hasebiyle bu süreçte aktif rol olması söz konusu olmuştur.

Koca bir Osmanlı İmparatorluğu'nun çözülüşüne tanıklık eden bu tarihi konak ve içindekiler, sonrasında verilecek Milli Mücadele'ye ve Kurtuluş Savaşı'na da tanıklık edecektir. Bu süreçte de kritik roller üstlenecek, gerek halkın Kuva-yı Milliye ruhuna destek olma adına lojistik altyapıya dönük planların yapıldığı tarihi konaklardan biri olacak, gerekse İstiklal Harbi esnasında halkın örgütlenmesinin alt yapısını oluşturacak, askeri teçhizatın sağlanması noktasında da aktif rol oynayacaktır.

Bu tarihi yapı, en önemli rolünü sahibi olduğu Nuri Killigil Bey'e borçluydu. “*Şerefül mekân bir mekin, mekânları şerefliendiren içindekilerdir.*” misali bu mekânı Nuri Bey ve yakın arkadaşları

kritik değere kavuşturmuşlardır. Nuri Bey'in bu konağında tarihi ve askeri önemi oldukça yüksek Milli-Yerli sanayinin temellerini atmış olması muhtemeldir. **İlk**

yerli silah fabrikası kurucusu olan Nuri Bey, bu fikrinin temellerini bu tarihi konakta atmış, ilk yeşeren tohumların, fikri altyapısının oluşturulması bu tarihi mekânda gerçekleştirilmiş olmalıdır.

Nuri Bey Konağı, arka cephe görüntüsü.

41 Burası daha sonra İlim Yayma Vakfı'na tahsis edilmiştir.

42 Semavi Eyice, Ekmekçizade Ahmet Paşa Medresesi, TDV, İslâm Ansiklopedisi, 10. Cilt, 548. sy. İstanbul, 1994.

Bu tarihi yapı, İlim Yayma Vakfı, İbn'ül Emin Mahmud Kemal İnal Yüksek Tahsil Talebe Yurdu'nun bulunduğu yerde ahşap bir konak halinde konuşlandırılmıştır. **Ahşap 3 katlı bir yapı olan bu konak, İstanbul İmam Hatip Okulu'na ilk kurulduğu yıllarında ev sahipliği yapmıştır. İmam Hatip Okulunun ilk öğrencileri derslerini bu konakta yapmışlardır.** Celaleddin Ökten, Nureddin Topçu gibi döneminin büyük mütefekkir hocalarının da ders verdiği bu konak, İmam Hatip Okulu'nun, bugünkü yeri, Fatih-Çarşamba'ya taşınmasından sonra atıl duruma düşmüştür.

Yılların aşındırmasıyla yorgun düşen konak, bir süre öğrenci yurdu olarak da kullanılmış ancak yapı yaşlandığı için bu görevini devam ettirmesi zor olmuştur. Harap vaziyetteki konak daha sonra İlim Yayma Cemiyeti tarafından satın alınarak, tekrar yurt olarak kullanılsa da binanın artık kullanılamaz hale gelmiş olması nedeniyle yenilenmesi zorunlu hale gelmiştir. Konağın arsası üzerine, satın alınan bitişik parsellerle birlikte bugün, İlim Yayma Vakfı, İbn'ül Emin Mahmud Kemal İnal Yüksek Tahsil Talebe Yurdu binası inşa edilerek üniversite gençliğinin hizmetine sunmuştur. Günümüzde yurt binasının yenilenmesine yönelik çalışmalar sürdürülmektedir. Bu kapsamda Nuri Paşa Konağı'nın da asli şekliyle yeniden inşası ve bir İmam Hatip ve İlim Yayma Müzesi yapılması planlanmaktadır.⁴³

Nuri Bey Konağı 1970'li yıllarda yıkılana kadar eski görüntülerde görülmektedir. Pervitich haritalarında da tespit edilebilen yapıya ait eski fotoğraflar Ekmekçizade Ahmet Paşa Medresesi'ne ait fotoğraflarda da görülebilmektedir.

1922-1945 yılları arasında hazırlanan Pervitich Sigorta Haritası'nda Nuri Bey Konağı takip edilebilmektedir. Geniş bir bahçe içinde yer alan konak sarı renkte işlenmiştir. Harita lejantında sarı renk ahşap yapılar için kullanılmıştır. Kat sayısı ve ölçüleri kısmen yazılmıştır. Köşe çizgilerinde kullanılan kırmızı renkler konağın temelinde taş malzemenin kullanıldığına işaret etmektedir.

Pervitich Haritalarında Nuri Bey Konağı.

43 İlim Yayma Vakfı, 50 Yılda 50 Vakıf İnsan, sy. 30, İstanbul, 2023.

Konağın önemini daha iyi kavrama adına, son olarak **Nuri Bey'in hayatına** bir yolculuk yapmamız gerekmektedir. Nuri Bey'i yakından tanımamız, tarihi konağın önemini kavramamıza yardımcı olacaktır.

Enver Paşa'nın kardeşi olarak tarih sayfalarından tanıdığımız, Nuri Bey, 1890'da Balkanlar'da, bugünkü Makedonya topraklarında bulunan, Manastır'da doğdu. İlkokul ve lise eğitimini burada tamamladıktan sonra, 1909'da Manastır Harbiye'sinden üstteğmen olarak mezun oldu. Balkanlar'da çeşitli bölgelerde görev yapan Nuri Bey, 1911'de Trablusgarp Savaşı'na katıldı. Osmanlı Devleti'nin Birinci Cihan Harbine katılmasının ardından, Nuri Bey'e padişah yaverliği rütbesi verildi. Nuri Bey, 1917'ye kadar Trablusgarp ve Bingazi bölgesinde görev yaptı, İngiliz, İtalyan ve Fransız kuvvetlerine karşı birçok savaşa girdi.

Enver Paşa, Azerbaycan ve Dağıstan'ın Osmanlı'dan yardım talep etmesi üzerine kurduğunu Kafkas İslam Ordusu'nun kumandanlığına kardeşi Nuri Paşa'yı getirdi. Paşa'nın komuta ettiği Kafkas İslam Ordusu, Azerbaycan'ı Bolşevik birlikleri ve Ermeni çetelerinden temizledi, 15 Eylül 1918'de Bakü'yü kurtardı. Bu zaferden sonra "Bakü Fatihisi" olarak anılan Nuri Paşa, Azerbaycan'da gittiği yerlerde hürmetle karşılandı. Bakü'de büyük coşku ile karşılanan Nuri Paşa, Tezehir Camisi'nde minbere çıkarak halka hitap etti. Bu minber, bölgede hala, "Nuri Paşa Minberi" diye anılıyor ve camide korunuyor. Paşa'nın Gence'de konakladığı ev de müze olarak faaliyet gösteriyor.

Mondros Mütarekesi imzalandıktan sonra Kafkas İslam Ordusu, Bakü'yü terk etmek zorunda kaldı, Nuri Paşa İngilizler tarafından Batum'da tutuklandı. 8 Ağustos 1919'da yargılanmak üzere götürülürken Kafkasyalıların yardımıyla hapisten kaçmayı başardı. Kurtardığı Bakü'nün daha sonra Bolşevikler tarafından işgal edilmesi Paşa'yı çok üzdü. Azerbaycanlı Cabbar Ertürk, 1956'da kaleme aldığı "Anayurtta Unutulan Türklük" isimli kitabında Nuri Paşa'nın şu ifadesine yer verdi:

"Ağabeyimin (Enver Paşa) şehit olması kalbimi ne kadar sızlattıysa, Azerbaycan'ın istilası kalbimi ondan daha çok sızlattı. Ağabeyim bir faniydi. Fakat Azerbaycan'daki Türklük ebedidir. Keşke hayatımı kaybetseydim de Azerbaycan, Türklüğün dışında kalmasaydı."

1921'de Berlin'e giden Nuri Paşa, burada çiniciliği öğrenerek 1924'te İstanbul'a döndü ve Kütahya Çinicilik Anonim Şirketini kurdu. Askerlik hayatı kahramanlıkla geçen Nuri Paşa, bir süre sonra fabrikasını devrederek savaş sanayisine yöneldi. Sütlüce'de bulunan bir fabrikayı satın alarak ordu için silah ve cephane üreten

Nuri Paşa, çeşitli silah tasarımları yaptı ve bunların patentini aldı. "Nuri tabancası" adını verdiği Türkiye'nin ilk 9 milimetrelilik silahın seri imalatını gerçekleştirdi.

Kurduğu fabrikada top, havan, uçaksavar mermi ve tapalarının yanı sıra uçak bombaları imal eden Nuri Paşa, özel sektör olarak yerli harp sanayisinin gelişmesine ve Türk ordusunun ateş gücünün artırılmasına katkı sağlayan ilk girişimcilerden biri oldu. Bu çalışmalarıyla, Türk savunma sanayiinin öncülerinden biri oldu.

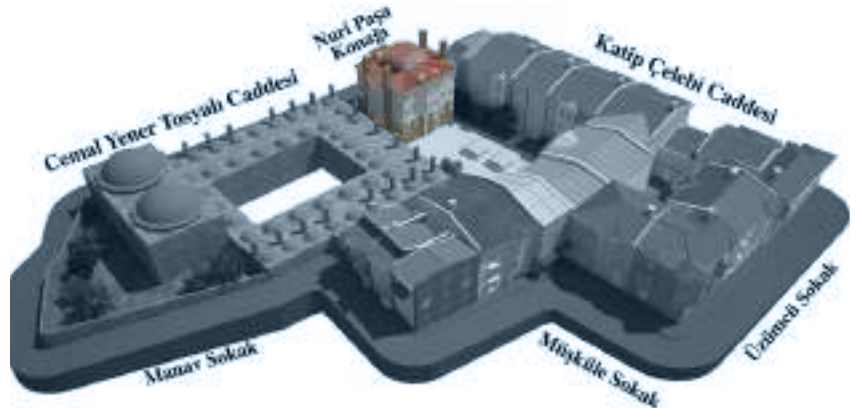
Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 30 Ağustos 2020'de, Roketsan Uydu Fırlatma, Uzay Sistemleri ve İleri Teknolojiler Araştırma Merkezi ile Patlayıcı Hammadde Üretim Tesisi Açılış Töreni'nde yaptığı konuşmada Nuri Paşa'dan şöyle bahsetmişti:

"Nuri Demirağ'ın Kayseri'de kurduğu uçak fabrikası, Nuri Killigil'in İstanbul'da kurduğu silah fabrikası savunma sanayimizin öncüleri olarak halen hafızalardadır. Ancak tüm bu kritik projeler dönemin ufuksuz idarecileri tarafından sabote edilmiştir. Türkiye adeta kasıtlı ve bilinçli bir şekilde savunma sanayinde yurt dışına mahkûm bırakılmıştır. Oysa Nuri Demirağ'a, Vecihi Hürkuş'a, Nuri Killigil'e sahip çıkılışaydı, Türkiye bugün savunma sanayinde bambaşka bir konumda olurdu. Bırakın sahip çıkmayı, şayet bu projeler kasıtlı olarak

engellenmeseydi bugün ülkemiz silah sanayi ve havacılıkta dünyanın en güçlüleri arasında yer alırdı."

Yine önemli bir husus da, Nuri Paşa, Arap-İsrail Savaşı'nda Arap ordularını ve Filistin halkını desteklemiştir. İsrail'in kuruluşundan sonra da Arap direnişçiler için silah ve cephane üreten Nuri Paşa, Sütlüce'deki fabrikasında 2 Mart 1949'da meydana gelen büyük patlamada hayatını kaybedene kadar Filistin halkının yanında olmuştur. Bu olay üzerine patlama, kimileri tarafından kaza, kimileri tarafından İsrail istihbaratı tarafından organize edilen suikast olarak değerlendirilmiştir. Ailesi, Osmanlı Devleti'nin son dönemine damga vuran kişilerden oluşan Nuri Paşa'nın abisi Enver Paşa, amcası Kut'ül Ammare'de İngilizleri mağlup eden Halil Kut Paşa olup, en küçük kız kardeşi Mediha Hanım ise Rauf Orbay'ın eşidir. Yakın dönemde onarılan, Nuri Killigil Paşa'nın kabri, İstanbul Edirnekapı Şehitliğinde, Topçular, Bostan Aralığı mevkiindedir.

İşte böyle etkili bir şahsiyet olan bu paşanın ev sahipliğini bir dönem, İstanbul'un Fatih ilçesindeki Vefa semtindeki Nuri Paşa Konağı yapmıştır.

İbnülemin Mahmud Kemal İnal Yüksek Öğrenim Erkek Öğrenci Yurdu'nun tekrar inşasıyla yapılması düşünülen proje. (İYV Arşivi)

KAYNAKÇA

- Afrika Grupları Komutanı Kafkas İslâm Ordusu Komutanı, *Sütlüce Fabrikasının Sahibi Nuri Paşa (Killigil) (Enver Paşa'nın Kardeşi) Dr. Nejdet Karaköse*, İstanbul: Ötüken Yay., 2. Basım, 2019.
- Arseven, Celal Esat. *Türk Sanatı*, İstanbul: Cem Yayınevi, 1970.
- Ateş, Muhammet. *Geleneksel Türk Konutlarının Plan Kurgusu ve Karakteristik Özelliklerinin İrdelenmesi, Restorasyon ile Birlikte Yeni İşlev Verilen İstanbul Konaklarının İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Ana Bilim dalı, Mayıs, İstanbul, 2008.
- Ayvansarâyî, *Camilerimiz Ansiklopedisi: Hadikatü'l-Cevâmi'* (haz. İhsan Erzi), II. Cilt, 50. sy, İstanbul, 1987
- Ayvansarâyî, *Hadikatü'l-cevâmi'*, I. Cilt, 201. sy., İstanbul, 1987
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Cevdet Belediye, 46/2291-1-2
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Cevdet Maliye, 744/30327-3-4
- Belge, Murat. *İstanbul Gezi Rehberi*, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2003.
- Bilgin, Ceyda. *İstanbul Vefa Sempti Cemal Yener Tosyalı Caddesi İçin Koruma ve Yeni Yapılaşma Önerisi*, Yüksek Lisans Tezi, Mimarlık Anabilim Dalı, Rölöve ve Restorasyon Programı, Danışman Doç. Dr. Ceylan İrem Gencer, İstanbul, Eylül- 2020.
- Çobanoğlu, Ahmet Vefa. *Osmanlı Mimarisinde Plan ve Projeler*, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ankara: 2018.
- Çelik, Zeynep. *19. Yüzyılda Osmanlı Başkenti Değişen İstanbul*, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1996.
- Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, "Vefa", Kültür Bakanlığı, Tarih Vakfı, Yurt Yayınları, 7. Cilt, İstanbul, 1994.
- Eldem, Sedat Hakkı. *Türk Evi*, II. Cilt, İstanbul: TAÇ Vakfı Yayınları, 1986.
- Eldem, Selami. *Sâmiha Ayverdi'nin Eserlerinde Üç Temel Mekân: Konak, Köşk ve Yalı*, Yüksek Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir, 2005.
- Eyice, Semavi. "Bizans'tan Osmanlı'ya Vefa", haz. Bilge Özel İmanov-Yunus Uğur, Bir Semte Vefa /Vefa Sempti: Dünü, Bugünü, Yarını Sempozyumu, Klasik Yayınları, İstanbul, 2009.
- Eyice, Semavi. "Kalenderhâne Camii" *DİA*, C. XXIV, s. 251, İstanbul, 2001
- Eyice, Semavi. *Ekmekçizade Ahmet Paşa Medresesi*, TDV, İslâm Ansiklopedisi, 10. Cilt, İstanbul, 1994
- Göktaş, Uğur. *İftar Adetleri*, Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları, Cilt 4, 1994.
- Günay, Reha. *Türk Ev Geleneği ve Safranbolu Evleri*, İstanbul: Yem Yayınları, 2. Baskı, 1999.
- Hasol, Doğan. *Mimarlık Sözlüğü*, İstanbul: Yem Yayınları, 2002.
- İlim Yayma Vakfı, *50 Yılda 50 Vakıf İnsan*, Yay. Yön. Osman Acun, İstanbul: İlim Yayma Vakfı Yayınları, 12, 2023.
- Karaköse, Nejd. *Askeri, Siyasi ve Silah Sanayicisi Kişiliği İle Nuri Paşa (Killigil)*, Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri Ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü, İzmir-2010
- Kos, Karoly. *İstanbul: şehir tarihi ve mimarisi*, (trc.) Naciye Güngörmüş, Ankara: Kültür Bakanlığı, 1995.
- Köse, Fatih. *İlim Yayma Vakfı Bülteni*, Sayı: 2, İstanbul: Haziran 2007.
- Kuban, Doğan. *İstanbul Yazıları*, İstanbul: Yem, Yayınları, 1998.
- Kurşun, Zekeriya, Bekir Cantemir ve Mustafa Göleç, "Medâris-i İstanbul Yaşayan İstanbul Medreseleri", C. I., İBB Basın Yayın Müdürlüğü, İstanbul, 2008.
- Kütükoğlu, Mübahat. S. "1869'da Faal İstanbul Medreseleri", *TED*, sy. 7-8 (1977), s. 50, nr. 98.
- Mantran, Robert. *17. Yüzyılın İkinci Yarısında İstanbul*, C.II, TTK, İstanbul, 1990.
- Ortaylı, İlber. *Suriçi İstanbul-Fetihten Önce ve Fetihten Sonra*, İstanbul: Fatih Belediyesi Yayınları, 2017.
- Özçelik, Uğur. *18. Yüzyıl İstanbul'unda Vefa Sempti*, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Tarih Programı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2021.
- Özer, Mustafa. İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Sanat Tarihi Bölümü, 3. Edirne Araştırmaları Sempozyumu, Osmanlı Şehirlerinin Kuruluş ve Gelişmeleri Bağlamında Ekmekçizade Ahmet Paşa'nın Edirne ve İstanbul'daki İmar Faaliyetleri, İstanbul, 11-13 Mayıs 2023.
- Sakaoğlu, Necdet. *Selamlık, Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, İstanbul: Toplumsal Tarih Vakfı Yayınları, Cilt 3, Cilt 6, 1994.
- Uğuş, Mikail, *Vefa Ekmekçizade Külliyesi*, İstanbul: İlim Yayma Vakfı, 2014.
- Vefa Sempti: Dünü Bugünü Yarını, Ulusal Sempozyum, BİSAV, 3-5 Kasım 2006, İstanbul.
- Salt Araştırma, Ülgen Ailesi Arşivi, Vefa, Ekmekçizade Medresesi ve Sebili, 1938, İstanbul
- Tanman, Baha. *Osmanlı Şehrinde ve Mahallesinde Tekkelerin Yeri: İstanbul Örneği*, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2014.
- <https://www.aa.com.tr/tr/kultur-sanat/baku-fatih-nuri-pasa/2365194>
- <http://www.mehmetciktv.com.tr/haber/1213/tarihin-unuttugu-kahraman-nuri-pasa.html#V92d24iLTIU>
- <https://www.fikriyat.com/tarih/2017/11/03/baku-fatih-nuri-pasa>
- <https://www.derintarih.com/gundem/enver-pasanin-kardesi-nuri-pasanin-kabri-onarildi/>

Dr. Mehmet Ali Sarı hocanın hayat hikâyesinin ve döneme şahitlik eden anılarının yer aldığı, Beyoğlu'nda Bir Hafız kitabında yer alan tarihi konağın içinde yaşananlarla ilgili bir bölüm...

İstanbul İmam Hatip Okulu¹

Demokrat Parti'nin iktidara gelişinden bir yıl sonra Türkiye'nin yedi ilinde açılan İmam Hatip okullarından biri İstanbul'da, diğerleri de, Adana, Ankara, Kayseri, Konya, Isparta ve Maraş illerinde açıldı. Çok istediğim, kaydolmak için çok mücadele verdiğim resmî okul öğrenciliğim, 1951-1952 ders yılında Langa-Etyemez'de, giriş kayıtlarının yapıldığı Sultan III. Selim tarafından yaptırılan Sıbyan Mektebi'nde başlamış oldu.

Okula 350 civarında talebe kaydolmuştu. Şartların ağırlığı, geleceğin bilinmezliği sebebi ile kayıtlarını yaptırdıktan sonra onar, yirmişer kişilik gruplar hâlinde durmadan ayrılanlar oluyordu. İstanbul'un merkezinden bana göre hayli uzak ve oldukça sapa bir yerde, metruk bir binada açılan okul, tek kubbe altında, araları kalın halatlarla bölünmüş dört sınıf hâlinde idi. Bu sınıflarda birbirini dinleyecek vaziyette derslere devam ederek ilk yarıyılı zar zor tamamladık.

İkinci yarıyıla, Beyazıt-Vefa semtindeki Zeyrek Ortaokulu olarak hizmet ömrünü tamamladığı için yıkılmaya terk edilmiş olan üç katlı tarihî ahşap binada başladık. Geleceği gören hayır sahipleri, o metruk binayı geçici olarak ale'l-usûl tamirden sonra eğitim ve öğretime hazır hâle getirdiler.

Derslere giren hocalarımızın tamamına yakını son Osmanlı Dönemi'ni de yaşamış yaşlı emekli hocalar idi. Onlar, gacır gucur ses veren eskimiş, aşınmış ahşap merdivenlerden, kendilerini tartarak ağır ağır inip çıkarken bizler, onlardan evvel sınıfa girelim diye hocalarımızın sağından solundan patır patır koşarak çıkar, sınıfta yerimizi alırdık.

İkinci yarıyılında taşındığımız Eski Zeyrek Ortaokulu

¹ Beyoğlu'nda Bir Hafız, Dr. Mehmet Ali Sarı, Mihrabad Yayınları, 4. Baskı, İstanbul, 2023.

Taşındığımız bu bina eski ama merkezi bir yerde idi. Binanın eskiliğine aldırılmıyor, heyecanla bir şeyler öğrenmenin hazzını yaşıyorduk. Yattığımız yerler cami odaları, medrese köşeleri her türlü fizikî imkândan mahrum olsa da, öğrenim saatlerimiz aydınlık ve ümit verici idi. Her gün yeni şeyler öğreniyorduk. O da bize yetiyor, hepimizi motive ediyor, bizleri gelecek aydınlık günlere hazırlıyordu.

Hocalarımız, ileri yaşlarına aldırılmadan heyecanla ve ümitle kendi yerlerine bizleri hayrül-halef olarak yetiştirme gayreti içinde idiler. Ömer Aköz Hocam, 15 Temmuz 1952'de Kastamonu'dan Ankara'ya giderken Çankırı yakınlarında meydana gelen trafik kazasında vefat ederek yaşlı hocalar kadrosundan ebedî olarak ayrılmış oldu. Allah, rahmet eylesin. Mekânı cennet olsun.

Müdürümüz ve Arapça Hocamız Mahmut Celaleddin Ökten, başında beresi, bazen takkesi, elinde uzunlamasına kat kat dürülü pamuklu mendili, titreyen elleri ile hafiften enfiye çektiği burnunu yoklayarak, kürsüde oturur, ders anlatırdı. Ağzından çıkan yıllanmış, tortusuz, hikmetli cümlelerini âdeta nefes almadan dinler, beynimizin derinliklerine nakşederdik. Ortaokulun birinci, ikinci sınıflarında idik ama yaşlarımız on yedi, on sekiz, hatta yirmilerde idi. İçimizde evli, çocuk sahibi olanlar bile vardı.

Celal Hoca (Mahmut Celaleddin Ökten)

Osmanlı'dan Cumhuriyet'e geçiş dönemi ricalinden olan hocamız, yetiştiği aile ortamı, elde ettiği kurumsal eğitim imkânları, özel olarak da okuduğu hocaları ile zamanın kültür değerlerini elde etme fırsatını yakalamış, zeki, hafızası kuvvetli, son derece donanımlı, okuduklarını her cihetten özümsemiş, değerli biri idi.

İçinde yaşadığı toplumun, manevî yönüne âriz olan problemleri yakından görmüş, bunların nasıl çözüleceği hususunda zihin yormuş, görüşler, çözümler ortaya koymuş, muallimliği ön plânda olan entelektüel bir vatansaver idi. Onu ve yakın asırdaşlarını yakından görmüş ve dinlemiş olma şansını elde etmekle kendimi cidden bahtiyar sayıyorum.

1882'de Trabzon'da doğan Celal Hoca, eğitim ve öğretim kademelerini bir bir tamamlama yolunda önce çocuk yaşlarında hafız olmuş. Rüşdiyeyi (ortaokul) ve idâdiyi (lise) memleketinde bitirdikten sonra İstanbul'da Dârulmuallimîn-i Aliyye'de okumuş, 1911 yılında Dârulfünûn Edebiyat Fakültesi'nden mezun olmuştur.

Ahmet Hamdi Akseki'nin solunda Mahmut Celaleddin Ökten (Celal Hoca) ve arkadaşları.

Babanzade Ahmet Naim, İzmirli İsmail Hakkı, Mehmet Akif Beyler gibi zamanın önde gelen değerlerini tanıyarak, onların dikkatini çeken, iltifatlarına nail olan bir talebelik hayatı olan hocamızı hayli yaşlı iken tanıma fırsatı bulduk. Darüşşafaka, Vefa Lisesi gibi resmî eğitim kurumlarında Arap Edebiyatı ve Felsefe dersleri okuttuktan sonra, 1947 yılında emekli olmuştur. Bir yıl sonra 30 Aralık 1948'de on ilde açılan, on ay süreli İmam Hatip Kursları'nın programlarını düzenlemiş, İstanbul İmam Hatip Kursu'nda müdürlük ve hocalık yapmıştır. Kurslara o tarihlerde sayıları çok fazla olmayan ortaokul mezunları alındığından, yetenekli uygun talebe yerine bulunanlar alınmıştır.

Talebe olarak kaldığım Beyoğlu Ağa Camii'ne bu kursiyerlerden otuz, otuz beş yaşlarında melon şapkalı biri gelmiş, İstanbul İmam Hatip Kursu'nda talebe olduğunu söylemişti. Hocamız Rahmi Efendi, *"On ayda imam olunur mu? Mihraba geçip nasıl Kur'an okuyup, namaz kıldıracaksın?"* diye kursiyere sorduğunda, *"Kur'an'dan bir sayfayı mihraba yapıştırır, bakarak okuyarak kıldırırım"* demiş, orada bulunanları hayretler içinde bırakmıştı. Görüldüğü üzere iş, bu seviyelere kadar düşmüştü.

bunların yerine liseye denk, İmam Hatip Okulları açılması gerektiğini yakından görme ve düşünme fırsatı bulmuştur. Bu konuda yetkili birçok kimse ile ve özellikle de dönemin Bayındırlık Bakanı olarak Milli Eğitim Bakanlığı'na da vekâlet eden ve talebesi de olmuş olan Tevfik İleri ile liseye denk orta dereceli İmam Hatip Okulları açılması projesini görüştüğünü ve olgunlaştırdığını biliyoruz. Bu yorucu çalışmalar sonucu konjonktürün de kısmen müsait hâle gelişi ile 17 Ekim 1951'de ilerde Türkiye'nin kaderine hükmedecek, yeniden ihya hareketlerine vesile olacak kadroların yetişeceği İmam Hatip Okulları'nın açılmasına karar veriliyor ve Celaleddin Ökten kurucu hoca olarak İstanbul İmam Hatip Okulu'nun ilk müdürü oluyor. Bundan sonra da Ankara'da Talim ve Terbiye Kurulu'nu meydana getiren rejim bekçilerine, okulun müfredat programını kabul ettirme mücadelesi başlıyor.

Dil olarak Arapça'nın okunması istenmediği gibi, Kur'an-ı Kerim'in dahi latin harfleri ile okunması şart koşuluyor. Her seferinde Ankara'dan hüsrarla dönen hocamız, azmini yitirmiyor, ümidini

asla kaybetmiyor, mücadelesine aynı kararlılıkla devam ediyordu. Onu, Vefa'daki okulumuzdan koluna girip yürüyerek defaatle Çağaloğlu'ndaki İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne götürdüm. Sanki geleceği apaçık seyrediyor, olacakları önceden görüyor gibi gayretliydi. Kabul ettirmek istediği Arapça'lı, Kur'an'lı, Hadis'li müfredat programını, laik, bürokrat kesim asla kabul etmiyordu. Yıllardır Türkiye'nin kaderine hükmetmiş olan, kendilerini ülkenin yegâne sahibi olarak gören tek parti zihniyetine sahip kökleşmiş bu katı bürokrasi, iktidarın değişmiş olmasına rağmen hâlâ iş başındaydı.

İstanbul İmam Hatip Okulu'nun ilk öğrencilerinden bir grup.

Böyle lise seviyesinde imamı, hatipli bir okulu, Arapça ve Kur'an okuyan talebe profilini istemiyorlardı ama ok yaydan çıkmıştı. Talim-Terbiye Kurulu ile ders yılı ve müfredat programı üzerinde cereyan eden uzun ve zorlu müfredat savaşları, Celal Hocamız ve Tevfik İleri'nin öncülüğünde, zor da olsa Cenâb-ı Hakk'ın takdiri ve lütfu ile kazanıldı.

Okulda, Celal Hoca başta olmak üzere Ali Rıza Sağman, Nurettin Topçu, Bekir Hâkî Yener, Hafız Ömer Aköz, Medineli Hacı Osman Efendi, Zekai Konrapa gibi emekli hocalarımızın yanında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nin ilk mezunlarından Halil Ziya Erce, Hayati Ülkü, Mehmet Sofuoğlu gibi genç meslek dersleri hocalarımız da vardı. Onlarla beraber Tahir Alangu, Ali Rıza Ülgen, Turgut Ulusoy, Rasim Uslugil gibi çoğu ileri yaşlardaki tecrübeli emekli hocalarımızdan da kültür dersleri alıyorduk.

Okulun orta ve lise kısmını, son sınıf hariç Vefa'daki o eski binada Celaleddin Ökten, Cemil Yener, Enver Kutluğ sonra da Gündüz Akbıyık hocaların müdürlüğünde tamamladık. Eski olmasına rağmen okulumuzu Tevfik İleri gibi birçok önemli zevat ziyaret etmişti. Celal Hocamızın dersine giren Tevfik İleri'nin huzurunda sınıfta heyecanla, ayaklarım titreyerek aşır okuduğumu hatırlıyorum. Büyük çoğunluğu yaşlı öğrenciler olmak üzere hepimiz resmî öğrenime susamıştık. Hocalarımızı çok seviyorduk. Her gün artan bir arzu ve hevesle yeni

bilgiler ediniyor, İstanbul'un dört bir yanından, o günlerin ağır ulaşım şartlarını zorlayarak okula devam ediyorduk.

Son sınıfı, 1958-59 ders yılında Draman'daki yeni binada okuyarak bir sene fire ile mezun oldum. İstanbul İmam Hatip Okulu'na kaydını yaptıran 350 kişiden yedi yıl sonra 120 kişinin mezun olduğu düşünülürse, o günlerin zor günler, geleceğin de ne kadar karanlık ve meçhul olduğu çok rahat anlaşılabilir.

Mesela ben, okula gitmek için çok erken saatlerde Ağa Camii'nden tramvayla Eminönü'ne gidiyor, oradan Draman'a giden Eminönü-Draman otobüsüne biniyor, okula yakın bir yerde inerek, aradaki mesafeyi her gün, yağmur çamur demeden yürüyerek okula ulaşıyordum. Bazen Eminönü'nden Balat'a yürüyor, oradan da yokuş yukarı on beş, yirmi dakika kadar yürüyerek derslere yetişiyordum. Bu öğrenim işini seviyor, zorluklara aldırıyor, güçlüklerin her türlüünü sineye çekiyorduk.

Bu zorlukların yanında, teşvik göreceğimiz, takdir edileceğimiz yerde bir de basın tarafından tahkir ediliyor, aşağılanıyorduk. Din aleyhtarlığı, İmam Hatip düşmanlığı âdeta moda hâlindeydi. Sadece dışarıdan değil, içerideki hocalarımızın bazılarında da aynı olumsuz tavır görüyorduk. Mesela bunlardan müdür ve aynı zamanda matematik hocası Cemil Yener, **"Ne duruyorsunuz burada, gidin liselerde okuyun"** diyordu. **"Burası lise değil mi? Biz de ilkokuldan sonra yedi sene okuyoruz"** dediğimizde, **"Değil"** diyor, şu örneği veriyordu: Tahtaya yan yana, alanları aynı olan bir kare ile bir dikdörtgen çiziyor, **"Görüyorsunuz, alanları aynı ama durumları farklı"** diyor bizi iknaya çalışıyordu. Ama o menfi tavır ve sözler, okulunu bitirmeye azmetmiş, yolunu çoktan seçmiş olan biz öğrencilere tesir etmiyor, derslerimize aşkla, şevkle devam ediyorduk.

Celeddin Ökten Hocamız, İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü'nde de iki yıl Kelâm ve İlm-i Tevhit derslerimize girdikten sonra, İmam Hatip Okulu'nun birinci sınıfından itibaren İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü'nden mezun olacak olan çok sevdiği öğrencilerinin mezun oluşlarını göremeden 21 Kasım 1961 yılında Hakk'ın rahmetine kavuştu ve 23 Kasım'da Fatih Camii'nde namazı kılınarak Edirnekapı aile kabristanına defnedildi. Allah rahmet eylesin, mekânı Cennet olsun.¹

1 Beyoğlu'nda Bir Hafız, Dr. Mehmet Ali Sarı, Mihrabad Yayınları, 4. Baskı, sy.134-141. İstanbul, 2023.

RECAI MEDMED EFFENDI SEBİLİ VE ÇEŞMESİ

Doç. Dr. Mikail UĞUŞ
Sakarya Üniversitesi İletişim Fakültesi

Osmanlı bakiyesi bir sıbyan mektebinin 240 yıllık geçmişini araştırmak, ister istemez daha geniş boyutta bir araştırma yapmamızı gerektirdi. Sıbyan mekteplerinin ortaya çıkışı ve Osmanlı Devleti'nde sıbyan mektebi eğitimini de kapsayan bu çalışma, araştırma konusu ettiğimiz sıbyan mektebinin ve sebilinin bulunduğu Vefa semtinden, hiç kuşkusuz ayrı dűřünülemezdi. Osmanlı insanının zihninde önemli bir yer tutan sıbyan mektepleri, cumhuriyetin ilk yıllarına kadar eğitime devam etmişlerdir. Sonrasında karşılaştıkları muamele, geçirdikleri yangın ve depremleri aratacak einstendir. Yıkılıp üzerine kalıntılardan ev yapılı, atölye, büfe olarak kullanılmı olduğu gibi restorasyon çalışmaları ile birçok ayrıntısını kaybedeni de olmuştur. Geçirdiđi yangın ve depremlerle eski silüeti tamamen silinen semttir, Vefa. Nadide sayılabilecek ahşap konaklarının yerinde yellere esmektedir.

1838'de Umür-i Nâfia Meclisi'nde mektepler için hazırlanan bir lâyhada mektepler büyük ve küçük olmak üzere ikiye ayrılır; küçük mahalle mekteplerinde Kur'an öğretilmesi; camilerin yanındaki büyük mekteplerde ise (sınıf-i sâni) kulak dolgunluğu olması için Türkçe inşâ, *Tuhfe-i Vehbi*, *Sübhâ-i Sıbyan* gibi lugatlarla Birgivi'nin Risale'si gibi kitaplar, ahlak risaleleri okutulması, hat ve kitabet okutulması kararlaştırılmıştır. Ardından bu lâyiha bazı değişikliklere uğrar ve sarf

ve nahiv dersleri de programa eklenerek bu mekteplere Rüşdiye adı verilir.

Sıbyan mekteplerine başlama yaşı, 4-6 yaşları arası idi. "Âmin alayı veya bed-i besmele cemiyeti denen mahalle mektebinin ilk adımı, yani mektebe yeni verilecek çocuğun hocanın, mahallelilerin ve çocukların da iştirak ettiği oşkulu ve kalabalık bir törenle evinden alınıp mektebe getirilmesi ve ilk dersini alması merasimi, hem sembolleri hem de yapış şekli itibariyle bugün bile daha etkileyici, renkli ve mükemmeline bulamadığımız, hatır ve hayalden çıkmayacak tam bir şölen, herhalde eski insanların hayatlarının en kıymetli bir-iki hadisesinden biri.

Ders programları buldukları yere göre değişiklik gösterdikleri gibi vakfiye şartlarına ve hocalara göre de değişiklik arz ederdi. Fakat değişmeyen; namaz surelerini tecvitli okuyacak derecede Kur'anı Kerim ve tecvid bilgisi, ilmihal ve namazın nasıl kılınacağı gibi bilgilerle birlikte tekbir, salâvat, ilahi gibi musiki eğitimi verilir, ancak ders programının esasını Kur'an-ı Kerim teşkil ederdi.

Kuruluş amacı doğrultusunda parasız okutulan çocuklar, mektepteki imkânlar dâhilinde yer, içer ve hatta kimi sıbyan mektebi vakfiyelerinde basma, mest, pabuç, takke ve bez gibi öğrencilerin ihtiyaçlarının yılın belli dönemlerinde karşılanması şart koşulurdu. Öğrencilerin tatil günleri perşembe öğleden sonra başlar cumartesiye kadar devam ederdi. Bayramlarda ve kandillerde mektep tatil edilirdi.

Âmin alaylarının düzenlendiği günler ve Ramazan ayı da, ders yükünün hafif olduğu günlerdi.

Hocanın yardımcısı olarak da bilinen halife (kalfa) gelmediğinde hocanın yerine bakar, genel asayışten sorumlu olurdu. Bevvab (kapıcı) dediğimiz bir üçüncü kişi de vardırı ki, mektepte geniş bir görev alanına sahiptir. Mektebin sabah açılması, temizliği ve öğrencilerin toplanıp mektebe getirilmesi, âmin alaylarının icrasında bulunur. Sebil kısmında görevli olan su nâzırı, sakî, su yollarının tamircisi de sebil-küttâb olan vakıfların vakfiyelerinde sıklıkla anılır. Sıbyan mekteplerini genellikle sultanlar, yüksek dereceli devlet memurları ve zenginler bina etmiş ve bütün giderlerini karşılamak için kendilerine ait mal varlıklarını bağışladıkları 'Vakıf'lar kurmuşlardır. Vâkıf, düzenlediği vakfiyesinde kurmayı planladığı mektep, medrese, sebil gibi hayır eserlerinin işleyişini belirlerdi. Bu vakfiye bazen bir Kadı'nın huzurunda, bazen de Kazasker huzurunda şahitlerle birlikte yazdırılırdı. Yine bu kurulacak olan yapının ömrünün uzun olması için gerekli mâli kaynakları (dükkân, tarla, ev), vakfın düzeni, işleyişi ile ilgili şartları, Mütevellinin görev ve haklarını da mutlaka vakfiyeye eklerdi. Vakıf kurucusu, isterse mâli desteği artırmak için 'zeyl' de yazdırabilirdi. (bkz. Defterdar Recâi Efendi Vakfı) Bütün bunlar bir yana sebili ve eşmesi ile birlikte sıbyan mektebi yaptırmak isteyenler için bir başka konu bağlayıcıydı. Vakfiyeyi Kazaskere yazdırmadan önce 'evvel suyu bağlasın sonra sebili yaptırırsın'

sözyle karşılaştığı olurdu. Vakfiye kadı tarafından tasdik edildikten sonra hükümleri değiştirilmeden uygulanır, vakfın denetimini ise kadı ve/veya merkezdeki evkaf dairesi üstlenirdi. Sıbyan mekteplerinde görevli olanların başında Hoca veya daha geniş bilinen adıyla Muallim gelir. Her mektepte bir hoca olmakla birlikte birden fazla olduğu da vakidir. Bunlar, “muallim-i evvel, muallim-i sâni” olarak adlandırılırdı. Sıbyan mektebinde ders veren hocalar, genelde medrese mezunudur ve camilerde imamlık görevinde bulunmuşlardır. Kalfalar (halife) ise müezzinlik görevini ifa eden kimselerdir. II. Mahmud döneminde özel bir eğitimden geçirilen bu hocalar, Maârif-i Umûmiyye Nizamnamesi’nde yalnız bu okullardan mezun olanların sıbyan mekteplerinde hocalık yapabileceği notu düşülmüştür. Sebül, zamanına göre su ile birlikte şerbet ve süt dağıtımının da yapıldığı yerdir. Belirli gün ve gecelerde, banisinin bıraktığı vasiyetle farklı türde içecek dağıtılırdı. Bazı sebül pencere aralıklarının yalnız zincirli maşrapanın sığacağı kadar aralıklı yapılması ve oval mermerde oluşan zincir izleri hala görülebilecek izlerdir.

Tarihi Bir Semt Olarak VEFA

Tarihi suriçi İstanbul’un en önemli semtlerinden olan Vefa, adını fetihten ya da fethin hemen akabinde Fatih tarafından adına türbe ve cami yaptırılan Şeyh Ebu’l Vefa’dan almaktadır. Kitabının kapağında adını Mustafa b. Ahmed es- Sadri el-Konevi diye yazmış fakat Vefa, İbn Vefa, Vefa-zade, Ebu’l-Vefa gibi lakaplarla da anılır olmuştur. Bizans devri hakkında Vefa semti ile ilgili kaynaklar pek zayıf olmakla birlikte burada bir kilisenin varlığı bilinmektedir. Molla Gürani veya Vefa Kilise Camii olarak bilinen yapıt, Bizans dönemi mimari izlerini üzerinde taşıması bakımından önemini korumaktadır. Fethin müyesser olduğu dönemde Semtte bulunan 6 cami (Revânî Çelebi Camii bugün tamamen yıkılmıştır.); 26 çeşme ve sebül (6’sı yok olmuştur); 3 sıbyan mektebi; Ekmekçizâde Medresesi; Vefa ve Büyük Kovacılar Hamamı, 2 kütüphanesi (Şehit Ali Paşa ve Atıf Efendi Kütüphaneleri); semtte Osmanlı döneminde çok hareketli, canlılık dolu bir yaşamın var olduğunun göstergesidir. Süleymaniye ve Beyazıt’a olan yakınlığı ile seçkin insanlara ev sahipliği yapmış olan Vefa, nadide denilebilecek konakları ile de bilinir.

Vefa ile ilgili bir diğer husus ise, semtin merkezinde bulunan Kovacılar Caddesi-Sokağı ve Hamamı’dır. Bir meslek olarak kovacılar ile ilgili bakmamız gereken ise İstanbul Kapanları’dır. İstanbul’a dışarıdan getirilen zahire ve diğer bilumum ürünlerin tutulduğu ve fiyatlarının belirlendiği yerlerdir, kapan. İstanbul’da belli başlı üç kapan bulunmaktadır; Unkapanı adını, yakınında bulunan Unkapanı Değirmeninden alır, Eminönü’nde Yavuz Sinan Mahallesi, 515 numaralı ada üzerinde yer almaktaydı. 1866 yılında, Taksim, Fatih, Zeyrek ve Süleymaniye’ye yakınlığı göz önüne alınarak kurulmuştur. Yağkapanı ile Balkapanı Galata’da ve Tahtakale’de bulunan İstanbul’un diğer iki kapanlarıdır.

Bütün bu kapanlara yakınlığı olan Vefa, Büyük Kovacılar Hamamı ve Büyük-Küçük Kovacılar caddesi-sokağının bulunması, bu mesleği icra edenlerin burada meskûn olduğunu göstermektedir. Eski Kovacılar yeni Cemal Yener Tosyalı Caddesi üzerinde ve bugün otopark olarak kullanılan alan, eski fotoğraf ve haritalarda ‘Oksijen Fabrikası’ olarak gösterilmiştir.

1930 öncesi haritalarda Oksijen Fabrikası olarak geçmemekle birlikte yapının mimari olarak, un değirmeni olarak inşa edildiğini düşündürmektedir. Tarihi bir atfı olan Kovacılar Caddesi’nin adının değişmesinin öyküsü de şöyledir; Vefa Lisesinde Trafik Kolu Başkanı olan Cemal Yener Tosyalı’nın caddeden karşıya geçmekte iken geçirdiği trafik kazası ile hayatını kaybetmesi üzerine, adının bu caddeye verildiğidir. Umudumuz o yöndedir ki, bu eski ad yeniden kullanılır.

Mehmet Âkif ve Vefa

...

-Dönüp dönüp bakıyorsun... Ne geldi hatırıma?

-Şu karşılıklı binalar düşündürdü mü seni?

-Niçin düşündürecek önce söyle hikmetini...

-Şu sağ taraftaki?

-Mektep.

-Evet, bu cephedeki?

-Bir eski medrese olmak gerek... Değil mi?

-Peki.

-Peki nedir? Biraz izah edilse, çok eksik!

-Zavallı milleti vahdet-cüdâ eden "ikilik",

-Sırtmıyor mu? o pis dişleriyle karşında?

-Nasıl tükürmesin insan şu hale baksın da?

-Yıkılmamış ne kadar yıkmak istesek, iman;

-Ayırmak istemişiz sonra dini dünyadan.

-Ayırmışız, ederek Şer'i muttasıl ihmâl;

-Asıl ikincisi olmuş, şu var ki, berzede-hâl!

-Evet bu sıska vücudun yarın durur nefesi;

-Fakat şu gördüğün "Ekmekçioglu Medresesi",

-Yaşar demir gibi göğsüyle, belki on bin yaş...

-Ya her kaburgası: kurşunla bağlı yalın taş!

-Olaydı koskoca bir millette beyinli kafa;

-"Vücudu bir yana atmak, dimağı bir tarafa,

-Akıllı kârı değil!" der de böyle yapmazdı.

-Ne oldu, sor bakalım? Milletin öz evladı,

-Yabancıdan daha düşman kesildi birbirine.

...

Mehmet Akif Ersoy, *Safahat*, neşre hazırlayan M. Ertuğrul Düzdağ, İstanbul: Gonca Yayınevi, 2000, s. 213.

Recâi Mehmed Efendi Hayatı ve Eserleri

Borlulu Halil Ağa'nın oğlu olan es-Seyyid Recâi Mehmed Efendi, h.1131 (m. 1717)'de doğmuştur. Divanî Hat'ta olan hâkimiyeti ile kethüda kalemine girip Koca Ebubekir Paşa'yla Divan Kâtibi olarak Cidde de bulunup, hac farızasını da oradayken yerine getirmiştir. 1169'un Rebiyülevvel (m. Aralık 1755) ayında Tezkire-i sâni, 1170 (m. 1756) Tezkire-i evvel olup 1175 senesinde Reis'ül-küttâb olarak atanmıştır. 1177 (m. 1763) senesinde sırasıyla Çavuşbaşılık, Sadaret Kethüdalığı yapmış, 1179 (m. 1765) de Tersane eminliği görevine getirilmiştir. Bir sene sonra azledilerek görevden alınmış ve 1180 Şevvalinde (m. Şubat 1167) Arpa emini ve 1181'de Tersaneeminliği ve çok kısa bir süre sonra da Reis'ül-küttâblığa tekrar atanmıştır. 1185 Şevval onbeşinde (m. 20 Ocak 1772) hastalığı sebebiyle görevden alınmıştır. 1187 de Reis vekilliği, 1188 de Rikâb Çavuşbaşısı ve Kethüdâ-yı Sadr-ı Âli olup 1189 Muharrem'inde (m. Mart 1774) Defterdâr-ı Şikk-ı Evvel, 1190'da Nişancı, 1192'de Defter Emini olup 1193'de (m. 1779) azledildi. Bir yıl sonra 1194 Receb'inin beşinci günü hamamda geçirdiği şiddetli bir felç inmesiyle vefat edip, Şehzâdebaşı Camii'nin tramvay yoluna (Bugünkü Fevzipaşa Caddesi) bakan kısmına defnedilir. Mütedeyyin bir kimse olmakla birlikte bütün mal varlığını kendi adına kurduğu vakfına bağışlamıştır.

Vefa semtinin sakinlerinden olup vefat ettiğinde büyük-küçük 18 yetimi bırakmıştır. Bunlardan İbrahim Münib, Celal Süleyman Bey ve Ali Tevfik Bey ile Şefik Bey ilim rütbesine ulaşmışlar. Son dönem Galatasaray Lisesi mezunlarından olan ve 1917-1922 senelerinde Kabataş Lisesi müdürlüğü yapan Abdülkerim Nadir Bey de torunlarındanır.

Mezartaşı kitâbesinde şöyle yazmaktadır:

*Cennet-mekân Firdevs-i âşiyân
Sâbikan tevkî-i hümâyûn merhûm
ve mağfûrû'l-muhtâc ilâ rahmeti
rabbehu'l-gafûr el-Hâc
Mehmed Emîn Recâî
Efendi rûh-ı şerif için
El-Fâtîha
Sene 1194 fi 5 Receb.*

Recâi Mehmed Efendi vefatından altı sene önce ağır bir hastalığa yakalanmış ve ümitsiz bir duruma düşmüştü. Bu halde iken Recâi Mehmed Efendi şâyet iyileşirse, şükür için bu dünyada bir hayır eseri olarak kâgîr (taş) bir mektep ve sebîl binâsı inşa etmeyi nezretmiş, adakta bulunmuştu. Bu ağır bir hastalıktan kurtulunca yaptırmayı nezrettiği mektep ve sebile vakfetmek üzere uhdesindeki iki zeametın kendisine hibe edilmesini talep etmişti. Nefs-i Geyve'de Hacı İsa Pazarı ve Hüdavendigâr Sancağı, Atranos Nahiyesi'ndeki arsalarından senelik toplam hasılatın 2300 akçe olduğunu, 3824 akçe Nefs-i Geyve'de ve 800 akçesi Hacı İsa Pazarı'ndaki gelirin senevi 1000 kuruş miktarı mahsulleri olduğunu ve bununla birlikte 51.433 akçesinin olduğunu, mektebin hademelerinin maaşları ve mektebin bakım ve onarım masrafları için yıllık 7.800 akçeye ihtiyaç olacağını tahmin etmekteydi. Bu bilgiler ile, mektep ve sebile vakfetmek üzere uhdesindeki zeametlerin kendisine hibe edildiği, ruusu hümayunla da onaylanmıştır. (7 Receb 1188-1774) 2 Şaban 1189/28 Eylül 1775 tarihli vakfiye, Mürsel

Mevlana Hatîpzâde Ali Efendi'nin bilirkişiliği ile Kethüda Esir Halil Ağa ve Rumeli Kadısı'nın şahitliğinde kayda alınmıştır. Mektep ve sebîl arsasının padişah tarafından kendisine verildiği ve tapusunun uhdesinde olduğu da belirtilmiştir.

1970 yılında Kültür Bakanlığı'na tahsisi gerçekleşmeden hemen önce önemli bir restorasyon çalışması yapılmış ve fakat bu çalışma ile ilgili Vakıflar Bölge Müdürlüğü ve Anıtlar Kurulu tarafından tutulan herhangi bir kayda veya fotoğrafa rastlanılmamıştır. İlköğretim ve liselere yakın olması nedeniyle yoğun ilgi gören Recâi Efendi Çocuk Kütüphanesi, genç müdavimlerine on dört sene hizmet vermiştir.

Vakıflar Bölge Müdürlüğü ile Kültür Bakanlığı arasındaki yazışmalardan takip edebildiğimiz kadarıyla, tahsis süresinin tekrar uzatılmamasına neden olarak sebîl kısmının lojman olarak kullanılması gösterilmiştir. Bunun biran önce düzeltilmesini isteyen Vakıflar Bölge Müdürlüğü, tahsis süresinin sona ermesiyle tahsis süresini tekrar uzatmaya gerek duymamıştır. 1970-1984 yılları arası Çocuk Kütüphanesi olan mektep, tekrar kapısına kilit vurularak yalnızlığa terk edilmiştir.

2000 yılında Vefa İlim ve Kültür Vakfı'na tahsisi gerçekleştirilen yapı, iki yıl boyunca aidat ödemelerinin düzenli gerçekleştirilmesine rağmen, tadilatı hususunda geç kalındığı ve/veya gerçekleştirilmediği nedeniyle 2003 yılında tahsis belgesi feshedilmiştir.

2006 yılında Eminönü Belediyesi'ne tahsis edilen ve İlim Yayma Vakfı'nın gayretli çalışmaları ile başlayan restorasyon çalışmaları, kütüphane olarak kullanılmak üzere tahsisi yeniden düzenlemiştir. Tahsisi sonrası geniş çaplı girişilen restorasyon çalışması, İstanbul Büyükşehir Belediyesi-Fen İşleri Daire Başkanlığı tarafından yürütülmüştür. Onlarca yıl sonra gerçekleştirilen bu çalışma yapının içler acısı halinden kurtarılması için önemli bir adımdır. Yüklenici firmanın restorasyon çalışmaları sırasında, İstanbul Teknik Üniversitesi-Mimarlık Fakültesi hocaları tarafından önce Anıtlar Kurulu'na ardından KUDEB Bölge Müdürlüğü'ne gerçekleştirilen yazılı başvuru ile işlem başlatılarak çalışmalar beş ay durdurulmuştur.

2010 yılı Haziran ayı itibariyle nihayete eren restorasyon çalışmaları, *İlim Yayma Vakfı*'na Kütüphane olarak hizmet vermek şartıyla tahsis edilmiştir. Tahsisin hemen akabinde başlayan çalışmalarla yapının *Sebîl* kısmında bin kadar Osmanlıca - Arapça matbu eserle birlikte *Mektep* kısmında sosyal bilimler ağırlıklı on bin eser bulunmaktadır. Türk Şehir Tarihçiliği alanında önemli kitapları koleksiyonunda barındıran kütüphanede, İstanbul üzerine yapılan çalışmalar ağırlıktadır.

Kayıtların tamamı YORDAM 2001 otomasyon programına kayıtlı olup, İlim Yayma Vakfı sitesi üzerinden katalog tarama mümkündür. Kütüphane'de internet üzerinden sorgulamalar yapma ve kullanma imkânı vardır. Kâmil Nazik yönetiminde sürdürülen varaklama çalışmaları ile mermerin temizlenmesi, 2011 yılında KUDEB tarafından gerçekleştirilmiştir.

Cephesindeki hat yazılarının okunuşu şöyledir;

*Recâi Mehemed nâm emînü'd-devle sâhib-cûd
Ki oldu zâtı câh-ı Defterîye mâ bihi't-tebhic
Li-vechillâh edüp bu çeşme-sâr u mektebi ibdâ'
Rızâ-yı Hakk'ı tahsil etdüğünde şübhe yoktur hiç*

*Du'âsın su gibi etfâl-i devrân eyleyüp ezber
Dü 'âlemde ola bu hayr-ı câri bâdi-i tefric
Te'alallâhe zihî mâü'l-hayat-ı rûh-perver kim
Letâfetde zülâl-i 'Adn-ile hem mâye-i temzic*

*Senâ-kâr-ı kadîm ü müstedîmi bende-i Şâkir
Muammâ-güne târihin eder bu beytten tahrîc
Bu târih-i sebilde eyleyüp suyu başından sayd
Dedi atşâna sâhib-i hayr olan âbımdan el aç iç*

*Etdi bu mekteb-i vâlâyı binâ vü ihsân
Defteri câh-ı Recâi celilü'l-ünvân
Sâhibü'l-hayr Mehemed ola âfetten emîn
Bâng-i âmîni kopardıkça gürûh-ı sibyan
Derse teşvik için etfâle denilsin Şâkir
Oldu o dâru'l-ilm nev-kafes Hakk Kur'an*

*Allahu Latîfun bi-ibâdihî.
Vema tukaddimû li-enfusikum min hayrin tecidûhu indallâhî.*

*Ve ce'alnâ mine'l mâi külle şey'in hayy.
Aynen fihâ tüsemmâ selsebilâ.*

*Mâşâallahu kâne.
Ve sekâhüm Rabbühüm şerâben tahirâ.*

'Acibtü li-men talebe'd-dünyâ ve'l-mevtu tâlibuh.

Ulaşabildiğimiz en eski fotoğraf, Alman Konsolosluğu İstanbul Fotoğraf Arşivi'nde 1900 yılına ait olup, bu fotoğrafta gördüğümüz sebilin hemen üstünde yer alan ve halen var olan demir tutamakların zamana karşı dayanıklılığını yitiren mermerin ve kitabenin ömrünün uzun olması için yaptırıldığıdır. Branda çekilerek muhtemelen kış aylarında, sebil ve çeşme kısmının kapatılması ile bu amaç sağlanırdı.

Barok ve Rokoko tarzı mimari anlayışın zirvede olduğu dönemde mimarbaşı olan ve bunun en önemli örneklerini temsil eden Laleli, Beylerbeyi ve Ayazma Camileri ile III. Mustafa Türbesi'nin mimarı Mehmed Tahir Ağa'nın mimarbaşılığı döneminde yapılan Recâi Efendi Mektebi, Sebili ve Çeşmesi'nin hat yazıları, kitabesinden Recâi Mehmed Efendi'nin dostu olduğunu anladığımız Şakir Efendi tarafından talik hatla yazılmış olup, hattını da Mehmed Esad el-Yesari yapmıştır. Sebil kısmı olan alt katın ön cephesi tamamen som mermer ile kaplanmış olup üzerine üç çeşme konmuştur. Bir yanındaki çeşme, diğer yanındaki kapıya nazaran bir çıkıntı teşkil etmektedir. Rokoko tarzındaki üç pencere sebilhanenin, özellikle aynı tarz demir şebekelerle çevrili olması dikkat çekmektedir. Üstlerinde girintili çıkıntılı kemerler ve bu kemerlerin üzerinde de kitabeleri yer almaktadır. Çeşme iki sütun arasına yerleştirilmiş olup yukarı kısımlarında çok zengin motiflerle süslenmiştir.

Almanya Konsolosluğu İstanbul Fotoğraf Arşivi. 1900.

Encümen Arşivi. 1943.

İLİM YAYMA EĞİTİM MERKEZİ (İYEM)¹

Meliha Yonca ERDEM²

İstanbul Üniversitesi, Türk Dili ve
Edebiyatı Anabilim Dalı, Türk Dili ve
Edebiyatı Bölümü, Doktora Öğrencisi

**İlim Yayma Eğitim Merkezi
(İYEM) tanındıkça âdeta bir
marka oldu.**

İlim Yayma Eğitim Merkezi (İYEM) İstanbul'da, 1997 yılında ilk olarak İlim Yayma Cemiyeti Eğitim Müdürlüğü olarak açılışını gerçekleştiren kuruluştur. İlim Yayma Eğitim Merkezi'nin (İYEM) ilk idarecisi ise Abdullah Tırabzon'dur. Kendini sıfırdan var eden İlim Yayma Eğitim Merkezi'nin (İYEM) birincil gayesi, vatanına ve milletine hizmette bulunurken ihtiyaçları tespit etmek ve akabinde bu ihtiyaçları gidermek olmuştur. Bu kuruluşun oluşumunda ve hizmet haritasını çizmede Abdullah Tırabzon ile o yıllarda İlim Yayma Cemiyeti'nin genel müdürü, bugün ise Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Başdanışmanı olan Dr. İsrail Kışla'nın istişareleri oldukça tesirli olmuştur. Abdullah Tırabzon, söz konusu süreçte kuruluş üzerine Dr. İsrail Kışla ile bulunduğu istişareler hakkında şöyle bilgiler aktarmıştır:

“İlim Yayma Eğitim Merkezi'nde (İYEM) göreve başladığımda elimizde sadece boş bir bina vardı. Her şeyi sıfırdan oluşturuyorduk. Kendimize bir çalışma programı belirlememiz gerekiyordu. Bu konuda bilhassa o yıllarda İlim Yayma Cemiyeti Genel Müdürü olan Dr. İsrail Kışla Bey ile istişarelerde bulunduk. İsrail Bey, çalışma planını geniş tutuyor; kuruluşun Sosyal Bilimler alanında bir araştırma merkezi olarak değerlendirilmesini öneriyordu. Ben ise ilk etapta büyük planlar yapıp bu planların altını dolduramamaktan endişe duyduğum için kuruluşun Yabancı dil kursu olarak çalışmalarına başlamasını istiyordum. Zaten akademik camiada dil eğitimi önemli bir ihtiyaçtı. Taşrada lisansüstü öğrenim gören, akademisyen olmayı planlayan ve doçentlik basamağındaki pek çok arkadaşımız dil problemiyle karşı karşıya kalıyordu. Bu yüzden benim fikrim, İlim Yayma Eğitim Merkezi'nin (İYEM) öncelikle ilk elden yabancı dil sınavına yönelik kurs açmasıydı. Hem böylece kuruluş olarak da yavaş yavaş kendimizi tanıtmış olacaktık.”

İlim Yayma Eğitim Merkezi (İYEM) yapılan istişareler sonucunda odağını dil eğitiminde kararlaştırmıştır. Kararın sağlıklı işlenmesi için kuruluşun yöneticisi Abdullah Tırabzon, evvela İstanbul'daki pek çok dil kursu ile birebir görüşme sağlamış, dil öğrenim yöntemleri konularında bilgiler toplamıştır. Devamında İlim Yayma Eğitim Merkezi'ne (İYEM) hükmi bir hüviyet kazandırmak

1 Bu metin 27.05.2023 tarihinde Abdullah Tırabzon ile gerçekleştirilen mülakattan istifade edilerek oluşturulmuştur.

2 (Doktora Öğrencisi) İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı ABD

üzere İlim Yayma Cemiyeti'nden ve İlim Yayma Vakfı'ndan üçer temsilciyle İlim Yayma Eğitim Merkezi (İYEM) Yönetim Kurulu oluşturulmuştur. Ayrıca İlim Yayma Cemiyeti, İlim Yayma Eğitim Merkezi'ne (İYEM) personel ve bina temin ederek, İlim Yayma Vakfı ise bu kuruluşun il dışından gelen öğrencilerine yurt desteği ve maddi destek sağlayarak çeşitli katkılarını esirgememiştir. Bunlarla birlikte İlim Yayma Eğitim Merkezi (İYEM) hem cemiyetin hem de vakfın tanınırlığından istifade ederek çeşitli üniversiteler ile görüşmeler sağlamış ve memleketin geneline yayılan bir dil eğitimi hizmetinde bulunmak idealini hedeflemiştir. Bu zeminle kuruluş, 1997 yılının Ekim ayında faaliyete geçmiştir. Dil eğitimi programlarının işleyişi başlangıçta tek bir hocayla ve sadece hafta sonları sürdürülmüştür. İlim Yayma yurtlarında barınan öğrenciler, ilim yolunda ilerleyen ve doçentlik için dil sınavı puanına ihtiyaç duyan akademisyenler İlim Yayma Eğitim Merkezi'nden (İYEM) istifade eden ilk kesimler olmuşlardır.

Kuruluş, daha sonra mevcut programı yoğunlaştırabilmek gayesiyle İstanbul Teknik Üniversitesi'nin tecrübeli dil eğitmeni Mustafa Sencar ile birlikte çalışmaya başlamıştır. İlim Yayma Eğitim Merkezi (İYEM) kısa süre içinde İlim Yayma Cemiyeti ve İlim Yayma Vakfı'nı buluşturan bir kurum hâline gelmesiyle öne çıkmış ve sunduğu hizmetler konusunda günden güne büyümeyi sürdürmüştür. Söz konusu öne çıkış ve büyümeyi kuruluşun idarecisi Abdullah Tırabzon'un vatana ve millete sunmak istediği hizmet aşkı ve heyecanı kamçılamıştır. Kendisi, kuruluşun büyüme ve çalışma anlayışı konularında şunları dile getirmiştir:

“Sadece hafta sonları verilen

İngilizce eğitimleriyle hizmete başlayan İlim Yayma Eğitim Merkezi (İYEM), kısa süre içinde hafta içlerine yayılan ve talep gören dil eğitim programlarıyla gelişme gösterdi. Talep arttıkça öğrenci alım süreçlerini belirli bir düzene oturtmak gerekti. Bu yüzden eğitimden istifade etmek isteyen öğrencileri ve akademisyenleri seviye tespit sınavına tabi tutarak onların seviyelerine uygun sınıflar oluşturduk. Çalışma anlayışımız öğrencilere ve akademisyenlere KPDS, TOEFL ve IELTS gibi yabancı dil sınavlarından yüksek puan kazandırmaya yönelikti. Dil pratiği ihtiyacını gidermek gayesiyle yabancı hocalarımızdan yardım aldık. Yine bu noktada adlarını anmak gerekir: Mustafa Sencar Hoca vesilesiyle Gülnur Gezici, Mehmet Aydın, Şakir İmamoğlu,

Her ne kadar İlim Yayma Eğitim Merkezi (İYEM) hizmete amatör bir ruhla başlasa da kısa zamanda pek çok kitleye hitap eden bir kuruluş hâline geldi.

Kemal Adıyaman ve Bilal Tuncel gibi hocalarımız kuruluşumuzdaki eğitim programlarını geliştirip zenginleştirdiler. Bu hocalarımızın İlim Yayma Eğitim Merkezi'ne (İYEM) hizmetleri büyüktü. Nitekim artan talepler doğrultusunda, zaman içinde İngilizce haricinde Fransızca, Almanca, Arapça ve Boşnakça kurslarımız da açıldı. Her ne kadar İlim Yayma Eğitim Merkezi (İYEM) hizmete amatör bir ruhla başlasa da kısa zamanda pek çok kitleye hitap eden bir kuruluş hâline geldi. Öğrencilerimizle ilişkimiz bir aile

gibiymi. Kuruluşun idaresinde bulunduğum sürece eğitimlerimizden istifade eden tüm öğrencilerimizle mesafeyi uzak tutmadık, dil sınavlarından edindikleri başarılar sonrasında dahi irtibatı devam ettirdik.

Kasım 1997'de İYV ve İYC arasında yapılan protokole göre, İYC Ortaöğretim ve Lisans, İYV ise Lisansüstü ve Doktora sonrası öğrencilerine hizmet etmeye karar verdi. Bu bağlamda İYEM dil çalışmalarının yanında İlim Yayma Vakfı'nın desteğiyle binlerce öğrenciye Yüksek Lisans ve Doktora ve bine yakın akademisyene yurtdışı eğitim desteği

Merkezi'ni (İYEM) örnek olarak Sakarya'da ve Ankara'da benzer bir kuruluş açmayı hedefledi. İlim Yayma Eğitim Merkezi (İYEM) bünyesinde hayal edemediğim gelişmeler yaşandı. Tüm bunlar, İlim Yayma Cemiyeti'nin ve İlim Yayma Vakfı'nın destekleriyle, kurucularımın samimiyetiyle, vatan-millet aşkıyla, ilmi yaymak gayretleriyle yaşandı."

Abdullah Tırabzon, İlim Yayma Eğitim Merkezi (İYEM) gibi vatana-millete hizmet etmeyi ve ilmi yaymayı kendine ilke edinen her bir çalışmayı gönülden desteklediğini ve daima destekleyeceğini şöyle anlatmıştır:

"İlim Yayma Eğitim Merkezi (İYEM) 2011 yılından itibaren bir süre daha sadece dil eğitimi hizmeti verdikten sonra akabinde merkezi öğrenci yurduna dönüştürüldü. Son iki yıldır İYEM Merkezi İYC Fatih Şubesi olarak vatanımıza ve milletimize hayırlı insanlar yetiştirmek gayesiyle çalışmalarını sürdürmektedir. İlim Yayma çatısı altında gerçekleştirdiğimiz her bir çalışma ve hizmet bir marka oldu. İlim Yayma, vatanına ve milletine hayırlı hizmetlerde bulunacak hayırlı insanlar yetiştirebildiği müddetçe varlık gayesine erişiyor."

Kuruluşun, hizmete başlangıcından sonra geçen on yıllık süre zarfında beş bine yakın öğrenciye dil eğitimi verdiğimizizi fark ettik.

sağladık. Kuruluşun, hizmete başlangıcından sonra geçen on yıllık süre zarfında beş bine yakın öğrenciye dil eğitimi verdiğimizizi fark ettik. Bu sayının büyük çoğunluğunu lisansüstü öğrencilerimiz ve doçentlik için dil puanına ihtiyacı olan akademisyenler teşkil ediyordu. 2010 yılında üniversitedeki görevime geçince İlim Yayma Eğitim Merkezi'ndeki (İYEM) görevimden ayrılmak durumunda kaldım. 2011 yılından itibaren İlim Yayma Vakfı'nın akademik danışmanlık görevini yürütmeye başladım. İlim Yayma Eğitim Merkezi'nin (İYEM) hayatımda ayrı bir yeri oldu. Bugün Anadolu'ya gittiğimizde pek çok İlim Yayma Eğitim Merkezi (İYEM) öğrencisiyle karşılaşmak mümkün. İlim Yayma Eğitim Merkezi (İYEM) tanındıkça âdeta bir marka oldu. Cemiyetimiz, İlim Yayma Eğitim

Abdullah Tırabzon, İlim Yayma Eğitim Merkezi'nin (İYEM) faaliyetleri süresince vermiş olduğu tüm hizmetleri çok yakından takip ve idare etmiştir. İlim Yayma Cemiyeti'nin ve İlim Yayma Vakfı'nın destekleriyle oluşum ve gelişim gösteren bu kuruluşun vatana ve millete istifade sunma hususunda önemli bir yerinin olduğunu bir kez daha vurgulamak elzemdir. Ayrıca İlim Yayma Eğitim Merkezi (İYEM), bugün adıyla ve çalışma anlayışıyla İlim Yayma Cemiyeti Genel Merkezi ve Eğitim Bilim ve Sosyal Araştırmalar Derneği'nin (EBSAD) birlikte yürüttüğü program olan İYEM Lisans Akademi Programı'na bir emsal teşkil ettiği de söylenmelidir.

UTANSIN

Tohum saç, bitmezse toprak utansın!
Hedefe varmayan mızrak utansın!

Hey gidi Küheylan, koşmana bak sen!
Çatlarsan, doğuran kısırak utansın!

Eski çınar şimdi Noel ağacı;
Dallarda iğreti yaprak utansın!

Ustada kalırsa bu öksüz yapı,
Onu sürdürmeyen çirak utansın!

Ölümden ilerde varış dediğin,
Geride ne varsa bırak utansın!

Ey binbir tanede solmayan tek renk;
Bayraklaşamıyorsan bayrak utansın!

NECİP
FAZIL
KISAKÜREK

“VEFADER” GEÇMİŞİNDEN BESLENİP GELECEĞİNİ İNŞA ETMEYE DEVAM EDİYOR!

Mustafa BOLAT
VEFADER Başkanı

İlim Yayma Vakfı mensuplarının gaye ve gönül birliğini devam ettirmek; mezunlarını gönüllülük, diğerkâmlık ve fedakârlık temelinde buluşturmak amacıyla 2005 yılında bir platform olarak kurulan VEFADER, faaliyetlerini sürdürüp zenginleştirerek 2009 yılında dernekleşme sürecini tamamlamıştır.

Kurulduğu günden bugüne kadar mensupları arasında kardeşlik ve dostluk bağlarını güçlendirme amacıyla hareket eden ve bu meselenin mutlak anlamda bilincinde olan derneğimiz (VEFADER), yaptığı çalışmalar ve icra ettiği organizasyonlarla yıllardır açık bulunan büyük bir boşluğu doldurmaya çalışmaktadır. Sizlere ulaşmak, sizlerle bir şeyler paylaşmak, gönüller arasında köprüler kurmak, dostların sevinçlerini artırırken acılarını azaltmak, fikirlerini karşılıklı saygı ve sevgi çerçevesinde paylaşacak bir zemin oluşturmak, en büyük arzumuzdur. VEFADER, bu yolda yaptığı çalışmalarda siz değerli mensuplarının desteğini ve teşviklerini sürekli olarak yanında hissetmektedir. Zira marifet iltifata tabidir.

VEFADER, aynı ilim ve fikir membaından beslenen İlim Yayma Vakfı mezunlarının gönül bağlarını; yine ilim, fikir, derin muhabbet ve dayanışmayla sağlamlaştırmayı şiar edinmiştir. Bu doğrultuda, VEFADER; İlim Yayma Vakfı ruhunu taşıyan güçlü bir sivil toplum oluşturmak üzere faaliyetlerini samimi bir gayretle yürütmeye devam etmektedir.

Kuruluşumuzdan bugüne, aralıksız her yıl gerçekleştirdiğimiz “Geleneksel 1 Ocak Kahvaltı Buluşması”, “İlim Yayımlar (Pilav Günü) Buluşması” ve “İftar Programı” ile mensuplarımızın birlik ve beraberliğine katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

Camiamızın temelini teşkil eden ‘ilmi yayma’ gayesi ile aylık düzenlediğimiz “Vefa Buluşmaları”na konusunda uzman bir İlim Yayma Vakfı mezununu davet ederek, mensuplarımızın ilmî derinliklerini paylaşmalarına vesile oluyoruz.

2017 yılında ilk defa düzenlediğimiz “Burs

Organizasyonu” ile ilim tahsil eden öğrencilerimizin, ilim ile dertlenmelerini sağlamaya çalışıyoruz.

Neslimizin dünyaya karşı medeniyet şuuruyla bir duruş sergilemesi için medeniyetimizin omurgasını gösteren “Kudüs Programı”, “Diriliş Kampı” gibi pusula nitelikli faaliyetler düzenliyoruz.

Üstünlüğünü ırkından değil, Yaradan’ın kendisine bahşettiği ‘eşrefi mahlukat’ payesinden alan anlayışla insanı yaşatmak üzere “Suriyeli Aileler Buluşma Programları” düzenledik.

Derneğimizin destek verdiği ve yurttan kalan öğrencilerin oluşturduğu Vefa Havacılık Takımı Amerika’da düzenlenen International Rocket Engineering Competition (IREC) Yarışması’nda 6. olmuş, yine çoğunluğunu yurt öğrencilerinin oluşturduğu İTÜ Hyperbee Takımı da Teknofest’te 3. olarak bizleri gururlandırmıştır.

Ülkemizi derinden etkileyen, 6 Şubat 2023’te gerçekleşen Kahramanmaraş merkezli

depremde yurdumuzda kalan ve depremde aileleri etkilenen 26 öğrenciye ilk anda derneğimiz burs bütçesinden yardım yapılmıştır. Ayrıca bölgede depremden etkilenen mezunlarımız için de kampanya düzenlenerek destek verilmiştir.

VEFADER tarafından, lisans öğrencilerinin yabancı dil becerilerinin konuşma pratikleriyle geliştirmeleri, yurt dışı deneyimi yaşayarak farklı kültür ve yaşamları yerinde görmeleri amacıyla Kanada Dil Bursu duyurusu yapılmıştır. Türkiye Maarif Vakfı'nın yurdunda 3 kişilik odalarda konaklayacak şekilde, 8 haftalık konaklama ve kurs ücretinin karşılanacağı belirtilen ilana 60 lisans öğrencisi başvuru yapmıştır. Yayınlanan ilan ile aynı zamanda öğrenciler arasında farkındalık oluşturularak yurt dışı yabancı dil öğrenimi ile yüksek lisans ve doktora yapılması yönünde teşvik edilmesi de hedeflenmektedir. VEFADER yönetimi tarafından mülakat heyeti oluşturulmuştur. Heyet, öğrencilerin vakıf bilinci yanında okul başarısı, kariyer hedefleri ile İngilizce seviyeleri hakkında mülakat yapmıştır. Mülakatın son bölümleri İngilizce karşılıklı diyalog şeklinde olmuştur. Böylelikle başvuran kişilerin dil seviyeleri tespit edilmiştir. Seçilen öğrencilerin vize başvuru süreçleri devam etmektedir.

Eğitim meselemizin, 'var olma' meselemiz olduğu bilincindeyiz. Bu bilinçten hareketle "24 Kasım Eğitimciler Buluşmaları" nı gerçekleştirdik. Ayrıca İlim Yayma Vakfı ve VEFADER'in misyonunun etkin biçimde sürdürülebilmesine katkı sunması amacıyla "Akademik İstişare Kurulu" oluşturduk. Diğer yandan, kurumsal yapımızı güçlendirecek komisyonlar kurduk, belirli illere il temsilcileri atadık; böylece aktif ve güçlü bir yönetim mekanizması ortaya koymaya gayret ettik.

VİZYONUMUZ

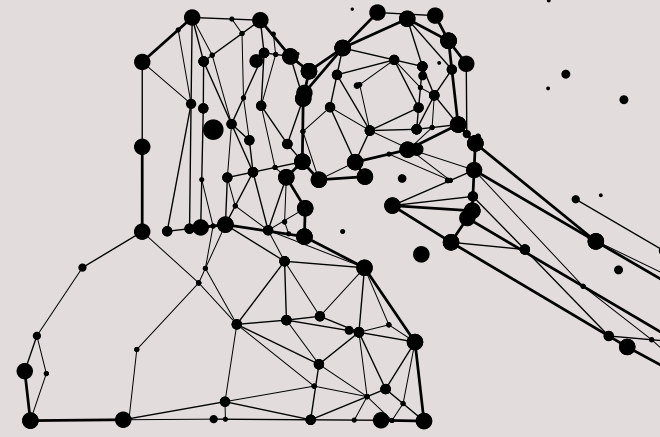

Mezun ve mensuplarımız arasında sevgi ve kardeşliği artırarak geleceğin dünyasını medeniyetimizin referansları ile inşa etmektir. Sevinci ve kederi paylaşmak, aramızda VEFA'yı, her daim Mezun ve mensuplarımız arasında sevgi ve kardeşliği artırarak, geleceğin dünyasını medeniyetimizin referansları ile inşa etmektir.

MİSYONUMUZ

Hiçbir ayırım gözetmeksizin; "İnsanların en hayırlısı insanlara en faydalı olanıdır." düsturu ile hareket eden; milli ve manevi değerlere bağlı, aklı ve ilmimi, ahlakı ve faziletiyle bütünleştiren gençler yetiştirmektir.

VEFADER'İN FAALİYETLERİ

1. Geleneksel 1 Ocak Kahvaltıları
2. Geleneksel Pilav Günü Buluşmaları
3. Lisans yurdu ihtiyaç sahibi öğrenciler için Burs Organizasyonu
4. Öğrencilere Proje Desteği
5. İlim Yayma Mezunları ile İftar Programı
6. Yeni Öğrencilerle Buluşma Organizasyonu
7. Aylık Vefa Buluşması Konferansları
8. Diriliş Kampı Organizasyonu
9. Kudüs Organizasyonu
10. Suriyeli Ailelerle Kahvaltı
11. Akademik Danışma Kurulu Toplantısı
12. Komisyon Oluşturma Toplantıları
13. Lisans ve Yüksek Lisans Yurdu Öğrencileri ile Sezon Başı Tanışma Toplantıları
14. Hukuk, Tıp, Mühendislik, Sosyal Bilimler, Eğitim, İktisadi İdari Bilimler ve İlahiyat İhtisas Toplantıları
15. Öğrencilerimize Kariyer Danışmanlığı ve Staj Desteği
16. Yabancı Dil Eğitimi ve Yurt Dışı Eğitim Rehberliği
17. Öğretmenlerimizle Buluşma ve Kaynaşma Organizasyonu
18. Sosyal Medya Çalışmaları
19. İhtiyaç Sahibi Mezunlarımıza Nakdi Destek

MİLLÎ, İLMÎ, İRFANÎ:

İRFAN OKULLARI

Meryem Betül KOÇAK ERTANO
Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi,
Türk Dili ve Edebiyatı, Dr. Öğrenci

Temel faaliyeti eğitim-öğretim hizmetleri alanında kurumlar kurmak ve bu kurumları geliştirmek olan İlim Yayma Vakfı, “anaokulundan üniversiteye” uzanan millî, ilmî, irfanî bir eğitim anlayışıyla 1998 yılında İrfan Okulları’nı açmıştır.

İrfan Okulları, yarım asırdır değerler eğitiminin odağında sürdürdüğü eğitim sistemi ile markalaşmış köklü bir okul olma özelliğini taşımaktadır. Ümraniye’de yer alan Madenler Kampüsü’nde anaokulundan lise kademesine kadar her sınıf seviyesinde eğitim ve öğretim faaliyetlerine devam etmektedir. Kampüs sorumlusu ve lise müdürü Harun Şahin, ortaokul müdürü Serhat Karaaslan, ilkokul müdürü Yaşar Kuru’dur.

İrfan Okulları, yirmi birinci yüzyılın becerileriyle donatılan, teknolojiyi “amaç” değil; “araç” olarak kullanan, manalı öğrenmeyi ve uygulamayı esas alan, insanlığın birikiminden faydalanarak Türkiye adına yerli ve milli projeler üreten genç yetenekler yetiştirmeye ve sevgiye dayalı eğitim misyonu ile ilerlemektedir.

Bütünsel eğitim ve öğretim modellerinin hayata geçirilmesi için gereken özgün eğitim sistemlerini ve bu sistem doğrultusunda uygun programları geliştirmeyi amaçlayan İrfan Okulları bu doğrultuda kodlama ve robotik atölyesi, drama atölyesi, görsel sanatlar atölyesi, müzik atölyesi gibi

uygulamalarla ilmî ve sanatsal etkinlikler yürütmektedir. Derslerde teorik olarak öğrenilen bilgilerin uygulamalı olarak somutlaştırıldığı Fen Bilimleri Laboratuvarında öğrenciler; farklı bilimsel deneyler ile araştırma inceleme çalışmaları, ulusal ve uluslararası projeler geliştirme gibi kalıcı öğrenme faaliyetleri yapmaktadır.

İlmî ve sanatsal faaliyetlerin yanı sıra sportif faaliyetler de gerçekleştirilmektedir. Günümüzde gelişen teknoloji ile yetişkinler gibi çocuklar da hareketsizliğe alışmış durumdadırlar. Daha ilk yaşlarından itibaren televizyon, tablet, bilgisayar ve cep telefonu ile tanışan çocuklar, evlerinden

hiç çıkmadan sadece okul teneffüslerinde vakit geçirerek büyüyorlar. Bu nedenle son yıllarda özellikle çocuklarda ve gençlerde obezite olmak üzere birçok sağlık problemi oranı artıyor. Spor bu ve başka sebeplerden ötürü çocuk sağlığı için faydalıdır. Çünkü her bir olumlu değişim, vücutta farklı bir bölgede daha olumlu bir gelişime neden olabilir. Genel vücut sağlığını desteklediğinden, spor çocuklar için gereklidir. Bu doğrultuda futsal, masa tenisi, okçuluk, voleybol, badminton, taekwondo, jimnastik, kickboks, basketbol, yüzme, güreş, futbol gibi spor dalları uygulanmaktadır. Hareket eğitimi ve beceri koordinasyon, beceri gelişim ve fiziksel uygunluk gibi eğitimler verilmektedir.

“Dil öğrenimi” kavramından çok “dil edinimi” üzerinde durarak oluşturulan yabancı dil öğretim programında hedef; öğrencilerin kendilerini İngilizce olarak rahat ve akıcı bir şekilde sözlü ve yazılı ifade edebilmelerini sağlamaktır.

Derslerin yanı sıra psikolojik destek de sağlanmaktadır. Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Birimi; öğrencilerin kendini tanıması,

anlamlandırması, çevresindeki imkanları fark etmesi ve doğru kararlar vererek özünü gerçekleştirebilmesi için öğrencilere sunulan sistematik ve profesyonel bir yardımdır. PDR Birimi her öğrencinin gereksinimlerinin, yeteneklerinin ve gelişim özelliklerinin birbirinden farklı olduğu ilkesinden yola çıkıp bu noktada “koşulsuz kabul” ilkesinden hareket ederek yargılamadan, gizlilik ve güvenilirlik ilkelerine bağlı kalarak çalışmalarını yürütmektedir.

Lise Hazırlık Programı, akademik çalışmalar ve PDR Birimi uygulamaları olmak üzere iki başlık altında gerçekleştirilmektedir. Ortaokul öğrencileri, Lise Hazırlık Programı sayesinde bir sonraki eğitim hayatına sağlam bir alt yapı ile hazırlanmaktadır. Lise öğrencileri, Üniversite Hazırlık Programımız sayesinde eğitim öğretim dönemi boyunca gelecekteki kariyerlerine hazırlanmaktadır.

İlim Yayma Vakfı'nın, vakıf senedinde yer alan “ülkemize ve insanlığa hayırlı ve faydalı nesiller yetiştirmek” gayesine uygun olarak topluma ‘inançlı, irfanlı, erdemli ve nitelikli bireylerin’ kazandırılması hedeflenen İrfan Okulları'nın eğitim anlayışında değerler eğitimi çalışmaları önem arz etmektedir.

Değerlerin kazandırılmasında; öğrencilerin karakterli, milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren, ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan bireyler olmalarını sağlamak amacıyla müfredatta işlenen konulara paralel olarak değerler eğitimi müfredatı uygulanmaktadır.

Bu amaç doğrultusunda, Her Sınıfın Bir Yetim Kardeşi Var projesi, Kardeş Aile Projesi, Kan Bağışı Yardım Organizasyonu, Darulaceze ziyareti, Kışlık Kıyafet Yardımı Projesi, Sokak Hayvanlarını Besleme Projesi, İsrafa Hayır Projesi, Mevlit Kandili, İhya programı, Sohbetler, Hadis ve İlmihal dersleri, manevi ve kültürel geziler, ayın değerine yönelik seminerler, kamplar düzenlenmektedir.

256 konuk kapasiteli konferans salonu ve sahne alanında birçok alanda bilimsel, sosyal, kültürel faaliyetler yapılmakta; ulusal ve uluslararası seminer ve sempozyumlar düzenlenmektedir.

Kütüphane ve okuma saatleri uygulamasıyla öğrencilerde düzenli kitap okuma ve yaşam boyu kütüphaneyi kullanma alışkanlıklarını geliştirmek, öğretmen ve öğrenci için gerekli kaynakları sağlamak ve öğretim programını destekleyici faaliyetler yapmak amaçlanmaktadır.

Öğrencilerin ders aralarında vakit geçirdikleri dış bahçe alanlarının yanında yağmurlu, karlı ya da soğuk günlerde de verimli vakit geçirebilecekleri, oyun ve hareket derslerinde aktif olarak kullanılan çok amaçlı kapalı alanlar mevcuttur.

Öğrencilerin eğitim verimliliği, dengeli ve sağlıklı beslenme için sabah kahvaltısı, öğle yemeği ve bunun yanı sıra anasınıfında ikindi ikramı verilmekte. 500 m² alana sahip yemekhane, lise servis alanı ve ilk-ortaokul servis alanı olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Yemekhane yemek üretimi, hijyen koşulları sağlanarak diyetisyen ve gıda mühendisi denetiminde okul içinde yapılmaktadır. Helal gıda, Beslenme Dostu, TSE Temiz

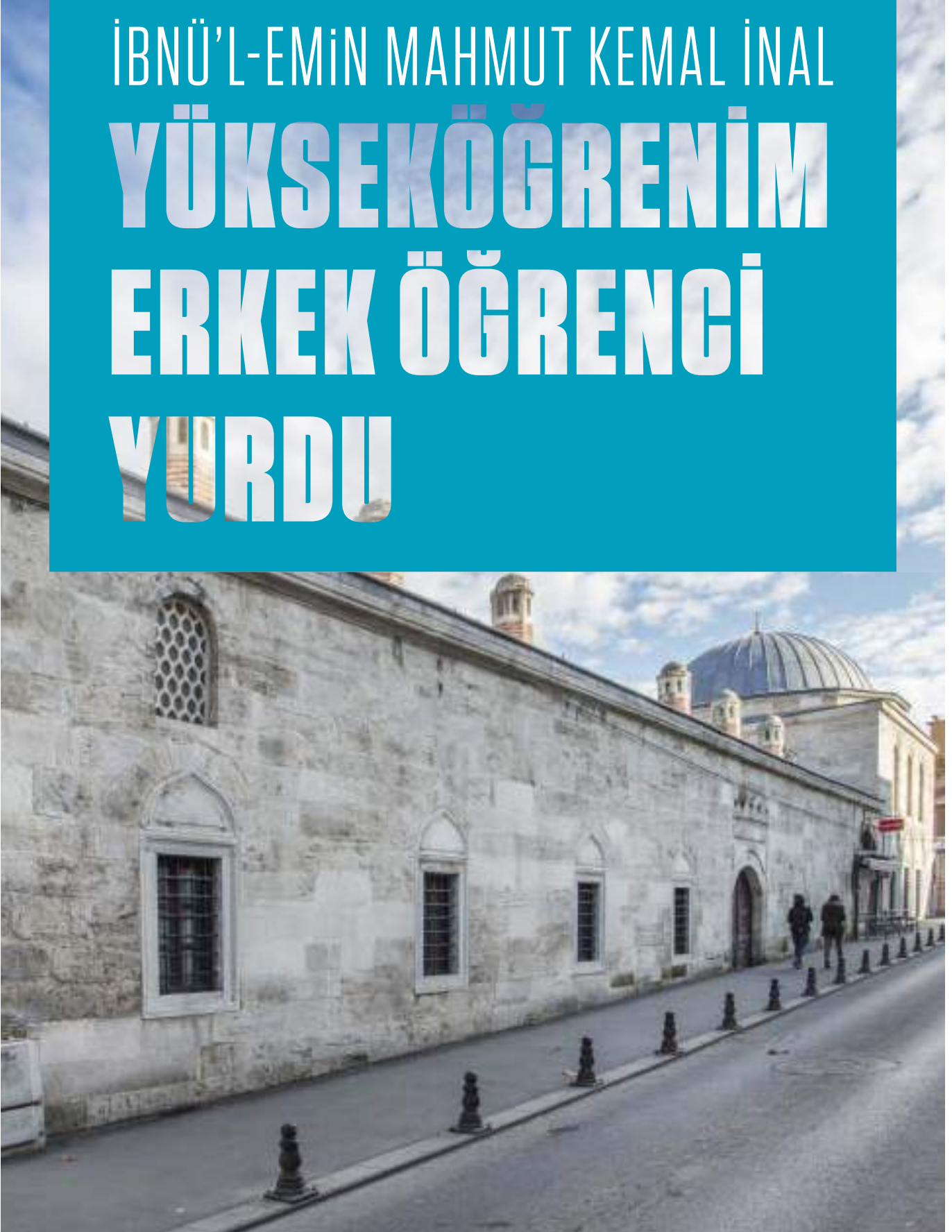
Okul belgelerine sahip İrfan Okullarında belirli standartları yerine getirmekle mükellef yemek şirketiyle anlaşma yapılmakta, porsiyon ve zengin menü çeşitliliği sağlanmaktadır. Özel diyeti olan öğrencilere de ayrı menü imkânı sunulmaktadır.

Eğitim alanında devletin kamusal yükünü azaltmak ve milli, manevi değerler ışığındaki eğitim anlayışını öğrencilerle buluşturmak amacıyla kurulan Yeni Türkiye Eğitim Vakfı (YETEVE) 1998 yılında kurulan İrfan Okulları, 2011 yılında kurulan Palet Okulları ve 2015 yılında kurulan Yenidoğu Okullarını; 2020 yılında “Birlikten güç doğar.” düsturundan yola çıkarak kendi çatısı altında bir araya gelmiştir. Bu sayede eğitim yolculuğuna tek çatı altında devam eden bu kurumlar kendi özerk yapılarını koruyarak, sahip oldukları güçlü yönleri ve kadim birikimleri ile birbirlerine destek olmaktadır. İrfan Okulları'nı da bünyesinde barındıran YETEVE, her kademe ve türdeki eğitim kurumunda, toplum ve kişilerin ekonomik, sosyal, kültürel ihtiyaçlarını karşılayacak nitelik ve niceliğe ulaşması için gereken alt yapıyı oluşturmak, bu kapsamda maddi, manevi katkıda bulunmayı amaçlamıştır. Bu doğrultuda şehit, gazi, yetim ve başarı bursu ile eğitim gören öğrencilerimize de ev sahipliği yapmaktadır.

İrfan Okulları milli, manevi değerler ışığındaki eğitim anlayışını öğrencilerle buluşturarak onlara faydalı olma gayreti içinde olmaya devam etmektedir.

İBNÜ'L-EMİN MAHMUT KEMAL İNAL YÜKSEKÖĞRENİM ERKEK ÖĞRENCİ YURDU

Ilim Yayma Vakfı Vefa Lisans Yurdu, İstanbul Fatih ilçesinde Vefa semtinde bulunan ve yükseköğrenim öğrencilerinin konakladığı köklü bir maziye sahip bir yurttur. Vefa Yurdu, önceleri Cemiyet tarafından imam hatipliler için barınma

sağlarken daha sonra Vakfa devredilerek lisans yurdu olmuştur.

Vefa Lisans Yurdu, İstanbul dışından üniversite okumak için gelen öğrencilere 50 yılı aşkın bir süredir misafirlik yapmaktadır. Toplam 400 öğrenci kapasiteli bu yurt öğrencilerine çok farklı alanlarda maddi ve manevi destek ve imkanlarda bulunmaktadır.

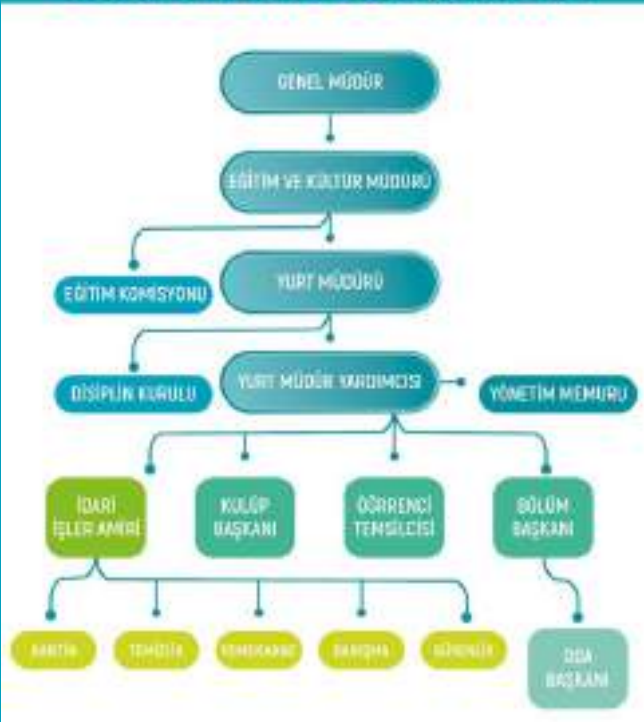
Yurdun iç işleyişinde, müdür, müdür yardımcısı, yönetim memuru, teknik personel, idari işler şefi, yemekhane personeli, kantin sorumlusu, güvenlik görevlisi ve temizlik personeli hizmet vermektedir. Yurdun tüm işleyiş şekli ve karar almaları İlim Yayma Vakfı'nın müteveli ve idari yönetimindedir.

İlim Yayma Lisans Yurdu'nda, öğrencilerden oluşan ve yurttaki gelenek halini almış olan yurt temsilciliği, bölüm başkanlığı, oda başkanlığı ve kulüp başkanlığı farklı görevler vardır. Yurt temsilcisi yurttaki öğrencilerin sözcülüğünü yapar ve öğrencilerin istek, dilek ve arzularını yönetime bildirir. Yurttaki bulunan Eğitim, Hukuk, Sağlık, Mühendislik ve Mimarlık, Siyasal ve İktisat gibi bölümlere bölüm başkanları başkanlık eder. Bölüm başkanları bölümle ilgili etkinlikleri, konferansları, gezileri düzenler.

Vefa Yurdu'na alınan öğrenciler bir takım ön eleme sürecinden ve mülakattan geçmektedirler. Sigara içmek, iki yıllık bölümde okumak, ailenin İstanbul

İbn'ül Emin Mahmut Kemal İnal Erkek Öğrenci Yurdu

ORGANİZASYON ŞEMASI

sınırları içinde oturuyor olması ve alttan derslerin olması yurda girişlerdeki engellerdir. Yurt mülakatları; öğrencilerin ahlaki, milli ve manevi boyutlarının ölçüldüğü titizlikle yürütülen bir süreçtir.

Vefa Yurdu'nda toplam 66 oda bulunur ve her odada tecrübeli öğrenciler arasından seçilen oda başkanları bulunur. Oda başkanları odanın genel düzeninden sorumludur.

Yurtta kulüp faaliyetleri son derece önemli ve öğrencilerin vakitlerini verimli şekilde değerlendirebileceği ortamlardır. Satranç, Fotoğrafçılık ve Sinema, Spor, Sosyal Sorumluluk, İrşad, Gezi, Kültür ve Edebiyat gibi kulüpler vardır. Yine bu kulüplere öğrenciler arasından seçilen kulüp başkanları başkanlık eder.

Yurtta öğrencilerin kendilerini geliştirebilecekleri atölye ve düzenli dersler de bulunur. Hat sanatı, kaligrafi, bağlama, ney, diksiyon gibi dersler alanında uzman hocalar tarafından verilmektedir. Ayrıca ilmihal, Kuran-ı Kerim, tecvid, Tarikat-ı Muhammediye gibi dersler de yurdun medresesi olan Ekmekçizade Medresesi'nde verilmektedir. Bu

derslere geçmiş yıllarda Osman Öztürk, Muhammed Emin Saraç gibi hocalarımızda iştirak etmiş ve çeyrek asır Vefa talebelerine dersler vermişlerdir.

İlim Yayma Vakfı Vefa Yurdu'nda geziler öğrenciler için önemli yer tutar. Lisans öğrenimi boyunca her öğrenciye mutlaka gezi imkanı sunulmaktadır. Edirne, Bursa, Çanakkale, Bolu gibi şehir içi; Kudüs, Mekke, Medine gibi şehir dışı gezileri hemen her sene yapılmaktadır. Böylelikle öğrenciler ilmi yerinde öğrenmekte ve farklı coğrafyaları görerek kültürel zenginlikleri tatmaktadırlar.

Vefa Yurdu'nun bazı gelenekselleştirdiği faaliyetler bulunmaktadır. Bunlar arasında yurda ilk kez gelmiş talebelerin yurdu tanınması için düzenlenen Oryantasyon Programı; seçilen bölüm, oda ve kulüp başkanlarının görev sorumluluklarının belirlendiği ve istişarelerin yapıldığı Oda Başkanları Kampı; her sene ilkbahar mevsiminde finaller sonrası gerçekleşen Geleneksel Yurt Pikniği ve Boğaz Turu; Bölümler Arası Bilgi Yarışması, Futbol, Voleybol, Masa Tenisi, Mangala, Turnuvaları; Vefalı öğrencilerin icrası ile gerçekleşen Ramazan ayındaki Vefâ'dan Taşan Sanat Müzik Programı; mezun öğrencilerin için gerçekleştirilen Mezuniyet Yemeği ve Mezuniyet Töreni gibi etkinliklerdir.

Bunların dışında yurdun bazı fiziki özellikleri ve imkanları ise şöyledir:

Öğrencilerimiz yurda giriş çıkışta kartlı geçiş sistemini kullanmaktadır. Yurdumuz 24

saat kamera ve yangın uyarı sistemi ile korunmaktadır. Odalarımız 4-5-6 kişilik olarak donatılmıştır. Tüm odaların camları ısıcamlı, plastik doğrama olup, odalarda tam ortopedik yaylı yataklar mevcuttur. Yurdumuzda 24 saat sıcak su hizmeti mevcuttur.

Spor salonunda masa tenisi oynayabilme imkanı yanında, koşu bantı, halter, kondisyon bisikleti vs. spor yapma ayrıcalığına da sahiptirler.

Mimarlık bölümünde okuyan öğrenciler için çizim masaları ile donatılmış bir mimar çalışma odası bulunmaktadır. 170 bilgisayar kapasiteli (kişisel dizüstü bilgisayar) İnternet giriş imkânı olan

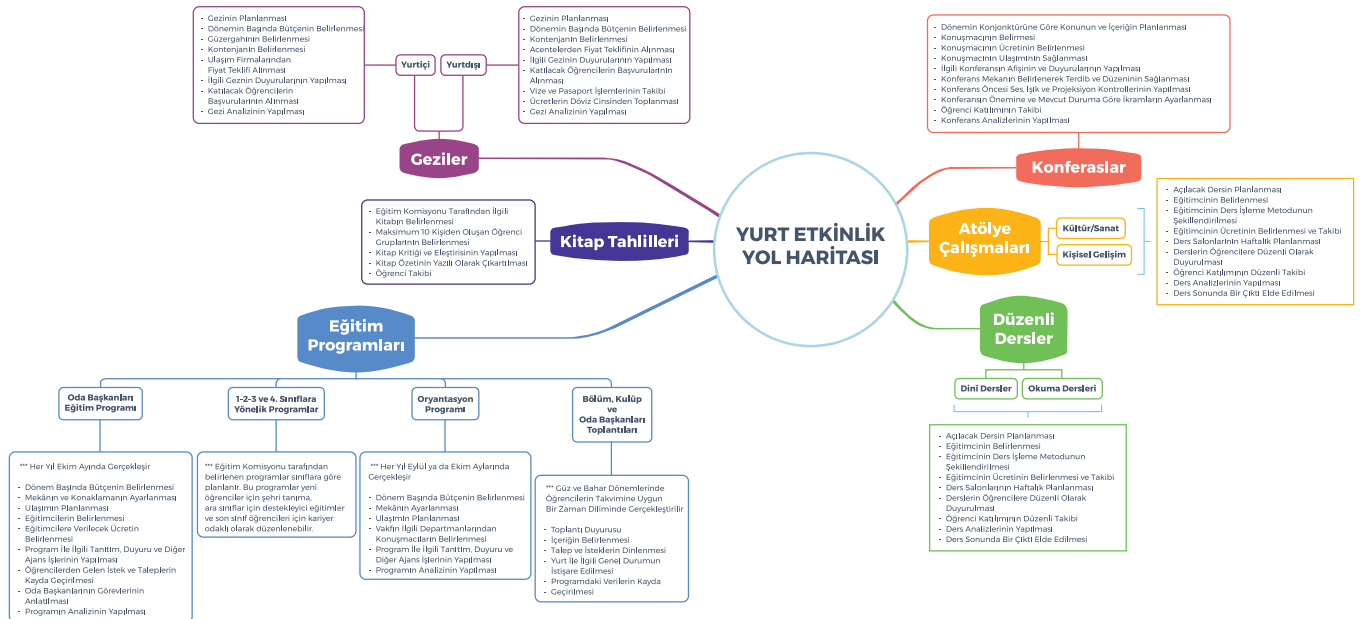
bilgisayarlı etüt salonu bulunmaktadır.

Yazıcı - fotokopi - tarayıcı hizmeti bulunmakta olup aynı anda 367 kişinin ders çalışabileceği Etüd Odaları 24 saat kullanıma açıktır.

Mevcut olan çamaşır makinelerinde çamaşır yıkatılabilmekte ve ütü odasından istifade edebilmektedirler.

Özel bir firma tarafından işletilen yemekhane ve mutfakta, ekmek kesme makinesi, ekmek kızartma makinesi, bardak yıkama ve sanayi tipi bulaşık makineleri, ücretsiz soğuk su alınabilen hijyenik su arıtmalı sebiller ile temiz ve kaliteli bir hizmet sunulmaktadır.

Yurdumuzun kantin ve kafeteryası, öğrencilerimizin arkadaşlarıyla birlikte rahat ve nitelikli vakitler geçirebilmesi için modern bir tasarım ile hazırlanmış olup, hoş sohbetlerin vazgeçilmez mekanı olmuştur.

İZÜ İLİM YAYMA YURTLARI

Mehmet Tark COPUR
İZÜ Erkek Öğrenci Yurdu, Yurt Müdür Yrd.

Yurt nedir kısaca bahseder misiniz Muhammet Hocam?

Muhammet Ali Akarsu:

Tabii, yurtlar bir öğrencinin eğitimini ailesinden uzakta tamamlayabilmesi için alternatif barınma yerleridir. Bu durum, yurttan ilk kez kalacak öğrenci için tedirgin olsa da aslında oralarda kalmak insanı hayata hazırlar. Yurttan kalan bir talebe, diğer öğrencilerle sosyal bağ kurarak arkadaşlıklar edinir. Bu bağlar kendilerini rahat hissettirir ve okul ortamına daha kolay alışmasına vesile olur. Ayrıca yurttan kalmak, kurallara uyma, zamanında ders çalışma, yatağını düzeltme, odasını toplama, yemek saatini gözetme ve yerine getirilmesi gereken günlük görevleri ifa etme, sorumluluk sahibi olma gibi alışkanlıklarını geliştirerek hem hayat hem de akademik başarılarının artmasını vesile olur. Bunların yanı sıra hem yaşadığı ülkenin çeşitli kültürlerini hem de dünyanın farklı kültürlerini tanıyarak dünya görüşünün genişlemesine ve kültürler arası anlayışının artmasına olanak sağlar. Bir öğrenci yurttan kalarak ailesinden uzak yaşadığı için bağımsız olmayı öğrenir. Bu, öğrencilerin kendi kararlarını kendilerinin almasını, sorunlarını bizâtihi çözmesini ve hayatlarını kendi başlarına yönetme becerilerinin gelişmesini sağlar. Yani, yurttan kalma başlı başına insana başarı getirir. Bunların tamamen artı pozisyonunda olabilmesi için doğru değerlere sahip bir yurt anlayışı ve yönetimi gereklidir.

Yurt yönetim personelleri hakkında bilgi verir misiniz Gönül Hocam?

Gönül Parlaticı:

Yurt yönetim personelleri, müdür, müdür yardımcısı, yönetim memuru ve yönetim rehberinden oluşmaktadır. Yurt müdürleri yurtları, kişi, resmi makam ve kuruluşlara karşı temsil etmekle birlikte öğrenci kabul süreçleri zamanlarında aktif olmak, kültür, sosyal, sanat ve sportif faaliyetleri düzenlenmesinde öncülük eder. Ayrıca o, müdür yardımcısı, memurları, rehber ve diğer personelin arasında iş bölümü yaparak çalışmalarını denetler. Bütün bunların yanında müdür, o yurdun temel direği, öndeki lideridir ve tüm personel kendisini ona göre şekillendirir. Çünkü bir yurttan müdür ne ise yukarıdan aşağıya doğru aynı özellikler o yurdun personellerine sirayet eder.

Müdür yardımcısı, işleyişte müdürün en büyük destekçisi konumunda olup onun vermiş olduğu her türlü işi yapmakla yükümlüdür. Ayrıca o, ilgili birimler arası yazışmaları, devlet kurumlarının sistemlerinin takibi, yurttan sosyal ve kültürel faaliyetlerin işleyişi, yapısal sorunlar, düzen, temizlik vb. işleyişlerin kovuşturmasını yaparak müdüre rapor etmekten vazifelidir. Yönetim memuru ise yurttan ilgili her türlü yazıları hazırlama, evrak kabul ve düzeni, dosyalama ve arşiv işlerini yürütme, ücret ödeme ve takibini yapmak, öğrenci kayıt işlemlerini gerçekleştirme, boş kontenjan

tespiti, yurt temizliği, ihtiyaç listesi ve gerektiğinde ğrenci velileriyle iletişime geçmek gibi konulardan sorumludur. Aynı zamanda o, yurdun işleyişinde müdür ve müdür yardımcısının en büyük destekçisidir.

Yurt yönetim rehberine gelince, aslında bu hizmette olan kişilere eğitim danışmanı da denilebilir. Rehberler öncelikle yurt öğrencilerine psikolojik rehberlik ve danışmanlık yaparak öğrencinin tüm sorunlarıyla yakından ilgilenip onlara huzurlu bir ortam sunmaya çalışmakla görevlidir. Öğrenciyle birebir ilgilenip öğrencinin hangi alanda desteğe ihtiyaç varsa onu belirleyip ekip arkadaşlarıyla koordineli bir Şekilde problemi/leri çözmeye çalışarak gerekli yönlendirmeleri yapar. Bununla birlikte öğrencilerin sosyal ve kültürel açıdan gelişimi için birçok seminer, spor müsabakaları ve geziler düzenler.

Sizin yurdunuzda uyguladığınız yönetim modeli nasıldır Merve Hanım?

Merve Kaya:

Yurdumuzda mesai saatlerinde müdür ve yönetim memurları tüm resmi işlemleri yürütürken, bu görevi mesai saatlerinin dışında müdür yardımcısı yapmaktadır. Yurdumuz kuruluşundan bu yana, öğrenciler için çeşitli sosyal faaliyetleri yaparak, doğrudan öğrenciye dokunan idari personellere sahiptir. Aynı zamanda öğrencilerin huzuru için gerekli disiplini sağlama hususunda ayırt edici bir vafı haiz olmuştur. Yani, müdür, müdür yardımcısı ve yönetim memuru her türlü resmi yazışma, talep, yapısal problem, öğrencilerin yurda giriş ve çıkış saatleri, kahvaltı, yemek listeleriyle ilgilenirken, rehberler de her zaman ayrı bir konumda olmuştur. Ayrıca rehberin dışında kalan tüm idari personellerimizde öğrenciyle kurduğu diyalogun neticesinde gerektiğinde rehberlik yapabilir. Fakat rehber konumundaki birine idarecilik yaptırdığınızda öğrenciyi kaybetme olasılığınız çok yüksektir. Örneğin akşam yoklama hususunda geç giriş yapan bir öğrenciyi uyarma işini rehber hoca yapmamalıdır. Bu iş eğer rehber hocaya yaptırılıyorsa, öğrenciyle olan bağında kopmalar hatta bağ kuramamaya sebep olmaktadır.

Tüm bu işleyişlerin yukarıdan aşağıya sağlıklı olabilmesi için idari ekibin kendi içinde uyumu çok önemlidir. Hatta bu, personel alımında çok daha önem arz etmektedir. Her biri farklı

bölümlerden mezun olan bir idari ekipteki renklilik yurda çok Şey katacaktır. Benzer Şekilde farklı fitratlardaki çalışanlar da buldukları mekânı renklendireceklerdir. Çünkü insan fitratıyla ön plana çıkar ve ne yklendiyse kendisi de ona meyleder. Hangi bölümün mezunu olursa olsun çok hareketli, cıvı cıvı, eğlenmeyi seven bir fitrata sahip kişiye yurttaki program paylaşımında öğrencileri eğlendirici faaliyetlere tevdi edilmeli. O kişinin fitratına aykırı, örneğin masa başı iş verdiğinizde hem işe hem de Şahsa zulmetmiş olursunuz. Bu hususta müdüre çok büyük bir iş düşmekte ve personel alırken söz konusu mevzuda çok dikkat etmesi gerekmektedir. Zira yurttta yapılacak her türlü organizasyona uygun personel alındığında ortaya muhteşem bir uyum çıkar. Bir benzetme yapacak olursak sağlıkta bazı hastalıklara tek başına vücuda alındığında bir ilacın etkisi az olmaktadır. Ancak o ilacı farklı ilaç kombinleriyle bir arada kullanıldığında etkisi iki üç katına çıkmaktadır. Aynı durum yurttaki personeller arası uyumda da geçerlidir.

Bir yurdu idare etmek özveri ve sabır ister. Çünkü ğrenci tam gününü orada geçirdiği için en ufak bir sorunu göz ardı edemezsiniz. Bundan dolayı tüm yurt personelliği gönüllülük ister. Çoğu zaman mesainizi açma mecburiyetindesiniz. Çünkü yurttta kalan evlatlar, size ailelerin emanettir. En ufak bir hatanızda o emanetleri zayı edebilirsiniz. Sadece barınma ihtiyaçlarını gidermek yurtuluktan ziyade otel hizmetine girmektedir. Dolayısıyla ğrencilerin kalplerine dokunmalısınız aksi takdirde problemler artar tıkanır kalırsınız. Bunun için yurt ekibinin her daim diri olması gerekir ve bir ekip işi olarak kendi içinde kendini beslemeli, değişen dünyaya ayak uydurabilmek için uygun vakitlerde uygun eğitimler almalıdır. Müdür, personelini iyi tanımalı iyi anlamalı hatta bazen onların performans düşüşlerine göz yummalıdır. Her zaman onların koşmasını beklememeli, çok yorulduğuunda onları dinlemeye almalı, kısa bir süre sonra oradan onu çekip çıkarmalıdır. Bunun ayarı iyi yapıldığında kişinin enerjisini de çok yükseltmiş olursunuz.

Yurtlarımızda destek personeli olarak temizlikte 5, danışmada ise 3 personelimiz vardır. Temizlik personelimiz apartları ve ortak alanları her gün düzenli bir Şekilde temizlemektedir. Destek personelimiz özellikle geniş kapsamlı programlarımızda en büyük destekimizdir. Aslında yurtlar idari personel, destek personeli ve öğrencisiyle geniş bir aile gibidir. İdeal bir

idarecinin destek personelini de öğrenci gibi bize emanet düşüncesiyle hareket edildiğinde derdini dert, sıkıntısında sıkıntınız olarak kabul ettiğinizde, yurtlar gerçekten tam bir aile sıcaklığı oluşturur. Onlarla haftalık sohbetler yapmaktayız ve bu sohbetler bazen manevi bazen de hasbihal şeklinde seyretmektedir. Neticede onlarla kaynaşmak, dertlerine ortak, sofralarına misafir olduğunuzda sınıf farkı aradan kalkar. Böyle bir ortamda onlar görev bilinciyle kendi işlerine koyulduklarında sanki kanatlanıp uçuşlarını hissedersiniz. Buldukları mekânı benimseyip evleri gibi sahiplendiklerinde yurtlar onlar için evleri olur.

İdarecisi olduğunuz yurdun yapısı nasıldır ve sizce ideal yapı nasıl olmalıdır Hayri Hocam?

Hayri Sarı:

Yurtlar genel olarak pansiyon, apart ve otel sistemi şeklinde olabilir. Pansiyon ve apart şeklinde olan yurtlar az kapasitelidir. Otel sistemi yurtlar çok daha fazla öğrenci barındırır. Az kapasiteli bir yurdu yönetmekle çok kapasiteli yurdu yönetmek arasında elbette çok farklılıklar bulunmaktadır. Burada bir yurt inşa ederken amacına yönelik inşası çok önem arz etmektedir. Amaç sadece insan barındırmak ya da barınma ihtiyacını karşılamaksa sayıca çok fazla öğrencinin barındığı otel sistemi yurtlar yapılabilir. Fakat gelen öğrenciyi eğitmekse amacımız, onun vatanına milletine hayırlı bir evlat olmasını istiyorsak bunu daha dar kapasiteli ve apart-daire sistemi yapılabilir. Eğer bu iş ciddi yapılacaksa yetişmiş bireyler istiyorsak geniş kapasiteli yurtlarda bunu yapmak zor. Ama alternatif olarak zamanında büyük hacimli yapılan yurtların yanına daha butik yurtlar yapıp gelecek vadeden öğrenciler buralara alınıp üzerlerinde özel çalışmalar yapılabilir.

Yapı deyip geçmemek lazım bazen zamanında düşünülen yapısal durumlar az çalışanla bile aynı verimi almanızı sağlar. Yurtlarda mutlaka bilhassa kız yurtlarında tüm teknik aksamalar (kazan daresi, sistem odaları vb.) yurdun zemin katına yapılmalı ve girişleri dışarıdan olmalı. Sürekli kontrol gereken bu yerlerde yurt içine erkek personel girişi rahatsızlığı vermeme adına çok önemli bir husus. Bununla birlikte mutlaka spor salonları, hem sesli hem de sessiz çalışma alanları, yemekhane, olmazsa olmazımız çok çeşitli atölyeler ve bunlara ilaveten dinlenme alanları, minik hobi mutfaklarını da bunlara ekleyebiliriz.

Mevcut yurdumuz 9 bloktan oluşup 4 katlıdır. Her katta 9 daire (apart) 90'a yakın öğrenci bulunmaktadır. Dairelerimiz 7, 11 ve 13 kişiliktir. Dairelerimizde tuvalet ve banyo ortak alanlardır. Ayrıca bu alanlarda yemek masası, mutfak dolapları ve buzdolabı bulunmaktadır. Her bir dairemizde 1, 3 ve 4 kişilik odalar mevcuttur. Bireyselliğin arttığı ve buna binaen sosyalleşmenin azaldığı günümüzde yurdumuzun apart sistemi bu olayı çözmeye fiziksel olarak bize çok yardımcı olmaktadır. Öğrencimiz tek kişilik odada bile kalsa tuvalet, banyo veya bir kahve ihtiyacı için ortak alana çıkmaktadır. Böylece dairede kalan herhangi biriyle istemese de diyalog kurmak zorunda kalmaktadır. Apart tipi yurtlar rehber hocalarımız eşliğinde daire sakinlerini ortak alanda buluşturmak onların sorun ve problemlerini dinlemek ve hatta aktarmak içinde uygun yerlerdir. Mini toplantı olarak niteleyebileceğimiz bu mekanlar, istediğiniz ne varsa yapabilmemiz için size fırsat sunmaktadırlar. İlk bakışta ortak tuvalet, banyo, vb. yerlerin olması dezavantaj olarak görülebilir. Ancak ortak alan sayısı arttıkça doğal olarak problemlerin artması kişiyi konfor alanından çıkarttıkça kişi bazlı sorunların olması bir taraftan gençlerin problem çözme yeteneklerini de artırmaktadır. Merhametli, anlayışlı, gönle dokunan yönlendirmelerle öğrenciler tecrübe kazanmakta hayat başarılarını artırmaktadır.

Anladığım kadarıyla yönetim rehberine farklı bir misyon yüklenmiş gibi, bunu biraz daha açar mısınız Halis Hocam?

Muhammet Halis İnal:

Her katın sorumlu bir rehber hocası bulunmakta ve toplamda 9 apartla yakından ilgilenilmektedir. Aslında bu sayı günümüzün gençliği üzerinde etki oluşturmak için yeterli bir sayı değildir. Öğrenciyle birebir ilgilenmek, her öğrencinin gelişimine destek vermek istiyorsak, yurtları bir eğitim yuvasına dönüştürmek istiyorsak 50 öğrenciye bir rehber hoca planlaması yapılmalıdır. Hatta bu sayı otuza kadar düşürülebilir. Nedeni de insanın mekanik bir varlık olmayışıdır. Akşam ders yoğunluğundan çıkmış yorulan genç, geç saatte yurda girmekte onunla ilgilenilebilir için yatma vaktine kadar çok dar bir zaman dilimi vardır. Bu kısa zamanı da en iyi şekilde değerlendirilmesi gerekir. Daha nitelikli birliktelik oluşturabilmek iyi bir rehberlik hizmeti sunulabilmesi için kendini genç yetiştirmeye adanmış, sayıca kişi başı düşen öğrenci sayısına göre rehber hocalara ihtiyaç

vardır. Hayatın koşuşturmasında biz yetişkinler bile nitelikli birliktelik, birbirimiz iyi anlama, anlaşılma gibi hususlarda hep karşı taraftan bir beklenti içindeyse, hayatın baharında olan gençler de bu çok yüksek bir ihtiyaçtır. Üzüldüğünde, sevindiğinde hayatını önemli ölçüde etkileyecek yeni kararlar aldığı anda onları dinlemelisiniz. Hayat her zaman tek düze gitmemektedir, bazen buhranlı dönemlerinde sizin onu dinlemenizi ister ve bu onlar için bir terapi niteliğindedir. İşte tam burada nitelikli rehber hocaları, gençleri çok güzel yönlendirebilirler. Ama burada devreye nitelikli, kendini genç yetiştirmeye adanmış personel ihtiyacı ortaya çıkmaktadır.

Gündüz ve gece vakitlerinde personellerin irtibatını nasıl sağlamaktasınız Saadet Hanım?

Saadet Sema Demir:

Gece ve gündüz ortak çalışma alanı olan 16:00 ile 17:30 saatleri arası çalışma ekibinin birbiriyle en aktif aktarım yaptığı saat aralığıdır. Haftalık toplantılar, gece ve gündüzde yaşanan idari problemler, öğrenci sorun ve değerlendirmeleri hep bu zaman diliminde yapılır. Hafta başında tüm ekip tarafından yapılan haftalık toplantıda bütün görev dağılımları yapılır. Bir hafta boyunca herkes üstüne düşen görevi en üst performansta yerine getirmeye çalışır ve bir sonraki hafta başındaki toplantıda, geçen hafta yapmış olduğumuz planı gerçekleştirmede neyi ne ölçüde yapabildiğimizin değerlendirmesi yapılır. Bu durum bizi her zaman diri tutmaktadır.

Yurdunda gerçekleşen faaliyetlerden bahsedebilir misiniz Beyza Hanım?

Elif Beyza Balcı:

Dönem başlamadan, dönemin planı, sosyal ve kültürel programlar, her türlü uzun soluklu eğitimler, gelişim faaliyetleri vb. tümü idari ekip tarafından takvime yerleştirilir. Geriye haftalık olarak bu programların uygulaması kalır. Bazen takvimde kaymalar yaşansa da alternatif programlar önceden çalışılıp yedekte olduğu için aylık ve haftalık düzenlemelerde yapılır.

Yurtlarımızda öğrenci faaliyetleri iki ana başlıkta gerçekleştirilir. Bunlar gelişim ve sosyal-kültürel faaliyetlerdir. Gelişim faaliyetleri öğrenciye verdiğimiz uzun soluklu eğitimleridir. Program içeriğine göre katılım belgesi veya sertifika verilir.

Bu eğitimler öğrencinin gelişimine ciddi oranda katkı sağlar. İş odaklı; ofis programları, grafik tasarım eğitimi, kişisel gelişim; ennegram, beden dili müzikte; keman, kalimba, sporda; zumba, pilates, manevi gelişimde; siyer ve peygamberler tarihi gibi birçok alanda dersler verilmektedir. Bunlar yaz döneminde planlanır. Öğrenci yerleşiminden hemen sonraki hafta öğrenciye eğitim ve kurs başlıkları anket olarak sunulur. En çok oy alan kurs ve eğitimler belirlenir ve akademik takvime göre yerleştirilir. Öğrenci ile birebir iletişimde zaman kalması için saat aralığı olarak tüm gelişim faaliyetlerimiz saat 20:00'de bitirilmesi hedeflenir. Sosyal ve kültürel programlarımız ise tüm günlere idari ekibin müsaitlik vaktine göre dağılımı sağlanır. Tabii, burada yurttan öğrenci yoğunluğunun en çok olduğu günler ve günler içinde de saatler belirlenip yerleştirilir. Bu programlar en az 10 öğrencinin katılım sağladığı atölyeler tarafından belirlenir. Bu atölyelerimiz tüm öğrencilerimize hitap edecek niteliktedir.

Ne tür atölyeniz var kısaca bahsedebilir misiniz Elif Hanım?

Elif Nur Uçkun:

Yurdumuzda eğitim-medeniyet, kültür-sanat ve eğlence, gezi ve spor, mimarlık, el sanatları ve beceri, sosyal sorumluluk atölyeleri olmak üzere toplamda altı atölyemiz aktif olarak çalışmaktadır. Kısaca bu atölyelerin içeriğine baktığımızda;

Eğitim Medeniyet Atölyesi: Bu atölyemiz yurdumuzdaki her türlü mânevî programları hazırlar bir rehber hocası ve 10'a yakın öğrencisi vardır. Atölyemizin gerek hocası gerekse öğrencileri mânevî yaşayışlarıyla örnek temsil edecek kıvamdadır. Bu atölye dini içerikli seminerler, sohbetler, Kur'an'ı Kerim dersleri, İhyâü Ulûmi'd-Din okumaları, Riyâzü's-Sâlihîn okumaları, zaman zaman teheccüt namazı kılma programları, cuma sohbetleri, sabah namazı programları, kandiller, eyyam-i biyye oruçları, pazartesi-perşembe oruçları (sahur ve iftarlarıyla birlikte), değerler eğitimi gibi programları organize eder. Atölyemiz Ramazan ayında ayrı bir çerçevede çalışır. Ramazan ayı girmeden yurttan, oruç, iftar, sahur, teravîh vb. konularda fikhî açıdan kısa bilgilendirmeler yapılır.

ESVB (El Sanatları ve Beceri) Atölyesi: Bu atölyemiz yurdu gelin gibi süsler, koridorlar gül suyu ile yıkanır ve ışıklandırılır. Bu hazırlıkları

Kolaj Yapım Atölyesi, Bileklik ve Kolye Yapım Atölyesi, Kutu Oyunları ve Sulu Boya Atölyeleri, Çuval Yarışları, El Yüz Boyama, İp Atlama Etkinlikleri

gören öğrencilerde bu heyecana ortak olarak odalarını süslemeye başlarlar. Namaz vakti öncesi, yurt geneli hoparlör sisteminden salavatlar, tekbirler dinletilir. Ramazan temalı kısa ezgilerle kalplere dokunur ve bu ayın tazeliğini son güne kadar yaşatması konusunda gayret sarf ederler.

Kültür-Sanat ve Eğlence Atölyesi: Bu atölyemizde yine bir rehber hocamız ve 10'a yakın öğrencisi vardır. Bu atölyemizde yurttaki edebiyat, şiir, sanat, kitap ve makale kritiği gibi her türlü eğlence meraklılarına hitap etmektedir.

Gezi ve Spor Atölyesi: Bu atölyemiz, yıl boyunca toplu olarak yapılacak yurt içi ve yurt dışı gezi ve pikniklerin yapılmasına öncülük eder. Yine bir hocası ve 10'a yakın öğrencisi vardır. Gezmeyi ve sporu seven rehber hoca ve öğrencilerden oluşur. Gelişim faaliyetleri çerçevesinde yıl boyunca en çok talep gören zumba, pilates vb. kursların genel takibini yaparlar. Yıl boyunca yurt geneli veya apartlar arası kaynaşma hedefli, masa tenisi, voleybol, basketbol turnuvaları düzenler.

Mimarlık Atölyesi: Yurttaki mimar öğrencilere yönelik bir atölyemizdir. Her türlü tecrübe aktarımın

yapıldığı içinde mimari gezilerinde bulunduğu minik fakat bir o kadar da keyifli bir atölyedir. Haftalık olarak toplanan mimar adayları, kendi aralarında üst alt sınıf tecrübe aktarımı, proje çizim ve maket sergileri bu atölyemizde gerçekleşmektedir. Aynı zamanda bu öğrencilerimiz hem yurdumuzda hem de üniversitemizin farklı birimlerinde az ve basit malzeme ile ciddi güzel dekorasyonlar ortaya çıkartmışlardır.

El Sanatları ve Beceri Atölyesi: Bu atölyemiz rehber hocası ve öğrencileriyle el becerileriyle yurttaki ön plandadır. Her türlü dikiş-nakış, boyama, sınav kitleri, mutfak atölyesiyle karşımıza çıkarlar. Yardım kermeslerimizi bu atölye organize eder. Kermeslerde mantı, sarma, kurabiye, kısır vb. tatlarını nerdeyse yurttaki tatmayan kimse yoktur. Aynı zamanda yurttaki her türlü konsept hazırlıkta onlar başrolde oynar.

Sosyal Sorumluluk Atölyesi: Bu atölyemiz ortak bir atölyedir. Tüm atölyelerin sorumlu hocaları ve öğrencileri ortak çalışır. Temsilen seçilen öğrenciler, belirli STK'larla ortak hizmet yürütülür. Sevgi evlerinde temsilci öğrenci, her türlü yardım kermeslerinin organizasyonu yapma, ev ziyaretleri

neticesinde ihtiyaçlı aile tespiti, yetim giydirmeye projeleri, iftarlar, su kuyusu açtırma, erzak kolisi hazırlama ve dağıtım, prefabrik ev temini (Suriyeli aileler için) vb. birçok projede yer alırlar.

Atölyelerimiz mevcut personelin kabiliyetleri doğrultusunda ortaya çıkar. Hatta bundan dolayı personel değişiminde isimleri bile değişir. İşte tam burada çok keyifli bir durum ortaya çıkar her atölye hoca ve öğrencisiyle var olan kabiliyetlerini ortaya koyma ve geliştirme fırsatı sunar. Her atölye ayda bir toplanıp dönem başında genel taslak olarak hazırlanan takvimin içeriğini hazırlar ve idareye sunar. Bu bize aynı zamanda öğrencinin talebi doğrultusunda güncel kalarak bir şeyler yapmayı da sağlar. Böylece hem öğrenci tarafından kabulü daha kolay hem de öğrencilerin programı sahiplenmesine vesile olur. Bu durum verimin yüksek olmasına olanak tanıırken aynı zamanda öğrenci ve idarenin uyumlu çalışmasına katkı sunar. Böylece idare ve

öğrenciler arasında bir kopukluk olmaz. Öğrencinin işin içinde olması idari işleyiş olarak bizi yorsa da kazanımları gördüğümüzde tüm yorgunluğumuzu unutturur. Çünkü her atölyede 10 sorumlu öğrenci olduğunu hesap edersek yaklaşık 50'ye yakın öğrenciyle aktif bir şekilde çalışmış oluruz. Öğrenci burada çok gelişim kaydeder. Sorumluluk alma, zaman yönetimi, aldığı işi sonuna kadar yapma, zorluklarla baş edebilme gibi yetilerinin gelişmesini sağlar. Özetle yurttan kalmamak kalmamaya karşılaştırıldığında hayatta iki sıfır önde kılabilir insanı.

Peki Mehmet hocam bir soruyu da siz cevaplayınız. İlim Yayma Vakfı yurtlarının hedefi nedir?

Mehmet Tarık Copur:

İlim Yayma Vakfı yurtları, öğrencilerine yalnızca barınma imkânı sunmaz. Öğrencilere sosyal, akademik, kültürel ve sportif programlarla kendilerini keşfetme ve geliştirme fırsatı sunar. Bu programlarla hedefimiz öğrencilerimizin dünyadaki misyonlarını bulmalarını sağlamaktır. Bu misyonu bulan öğrencimiz, hayatta üzerine düşen maddî ve mânevî her türlü mesuliyeti yerine getirmeye hazır ve muktedir olur. Böylece kendisine, toplumuna ve gelecek nesillere büyük faydalar sağlayabilir. Ülkesi için yüksek görevlere gelebilir ve bu zorlu görevleri icra edebilir ve programlarımızın yegane hedefi budur. Öğrencimizi imza atacakları büyük başarılarla hazırlamaktır.

Öğrencilerimize açık alan dersleri kapsamında Çuval Yarışması, Mendil Kapmaca, Halat çekme, İp atlama, Yakartop, Yüz boyama ve el boyama etkinlikleri gerçekleştirildi.

İZÜ

YÜKSEKÖĞRENİM

ERKEK

ÖĞRENCİ YURDU

Tanım

İZÜ Yüksek öğrenim Erkek Öğrenci Yurdu Sabahattin Zaim Üniversitesinde öğrenim gören lisans öğrencilerine konaklama ve eğitim hizmeti vermektedir. 7.990 m² bir alana sahip olan yurdumuz birbirine koridorlarla bağlanan 8 blok üzerine kurulmuştur. 7, 11, 13 kişilik apartların içlerine 1, 3, 4 kişilik odalar halinde dizayn edilen yurdumuzun kapasitesi toplamda 298 kişiliktir.

Tarihçesi

2010 yılında İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesinin eğitim öğretime başlamasından 2 yıl sonra Erkek Öğrenci Konukevi ismiyle öğrencilere hizmete başlamıştır. 2012-2021 yılına kadar bu isimle öğrencilerine hizmet eden birimimiz 2021 yılı itibariyle Gençlik ve Spor Bakanlığı özel yurtlar kapsamında İZÜ Yükseköğrenim Erkek Öğrenci Yurdu olarak hizmetlerine devam etmiştir.

Daha önce birimde hizmet etmiş kişiler

Erkek yurdu sorumlusu olarak sırayla 2 yıl Hayri Sarı, 2 yıl İdris Soylu, 1 yıl Faruk Sümer ve son olarak 2017 itibariyle 6 yıldır Muhammed Ali Akarsu yurt müdürü olarak hizmet vermeye devam etmektedir.

Diğer birimlerle olan ilişkileri

İZÜ Erkek yurdu 2012 yılından 2021 yılına kadar üniversite bünyesinde hizmet etmiştir. Bu hizmeti sağlarken üniversitenin birçok birimi ile entegre çalışmıştır. Ücretlerin muhasebeleştirilmesi ve fatura işlemleri ile ilgili işleri mali işler daire başkanlığı birimi ile, yemek kahvaltı, peyzaj, temizlik ve güvenlik işleri ile destek hizmetleri daire başkanlığı ile, satın alma ve tedarik için satın alma birimi ile, yabancı öğrencilerin iş ve işlemleri için uluslararası ofis ve Erasmus ofis ile, dilekçe ve elektronik belge yönetim sistemleri içinin yazı ileri birimi gibi birçok iş ve işlem için üniversitenin birçok birimiyle entegre olarak çalışılmaktaydı. 2022 yılı itibariyle Kurucu vakfımız olan İlim Yayma Vakfı bünyesine geçmemizle beraber yurt olarak bağlı olduğumuz Eğitim Kültür Müdürlüğü başta olmak üzere İdari Mali İşler, Tanıtım ve Reklamcılık gibi birimlerle beraber işler yürütülmektedir.

Hizmet alanı ve faaliyet kapsamı

Bir yurt olarak güvenli ve rahat konaklama hizmetinin yanında öğrencilerimizin sosyal ve kültürel anlamda derslerine ek olarak eğitim ve seminerler vererek ilmi ve fikri olarak daha yetkin kimseler olmalarını hedefliyoruz. Bu bağlamda normal yurt anlayışının aksine öğrencilerimizden beklediğimiz yurdu bir otel olarak değil kendilerini geliştirebilecekleri ve yetkinliklerini arttırabilecekleri bir alan olarak görmelerini istiyoruz. Öğrencilerimize düzenlenen programlardan kısaca bahsedecek olursak; eğitim alanında diksiyon, beden dili, ofis programları gibi eğitimler vererek iş hayatına atıldıklarında daha donanımlı olmalarını, yurtiçi ve yurt dışı geziler düzenleyerek kültürel anlamda kendilerini geliştirmelerini, sportif faaliyetlerle sağlıklı yaşamlarını desteklemeyi, konferans ve seminerlerle ufuklarını açmalarını hedefliyoruz.

Gelecek vizyonu

Kuruluşundan itibaren öğrencilerimizin yurdu bir konaklama yerinden çok kendilerini geliştirebilecekleri, vatanına ve dinine hizmet edecek, mezun olduklarında eğitim ve kültür anlamında daha yetkin bireylerin yetişmesini hedeflemekteyiz. Bu vizyon doğrultusunda günün ihtiyaçlarına binaen öğrencilerin eksik hissettikleri alanlarda sosyal, kültürel ve eğitim desteklerini sürdürmeyi arzuluyoruz.

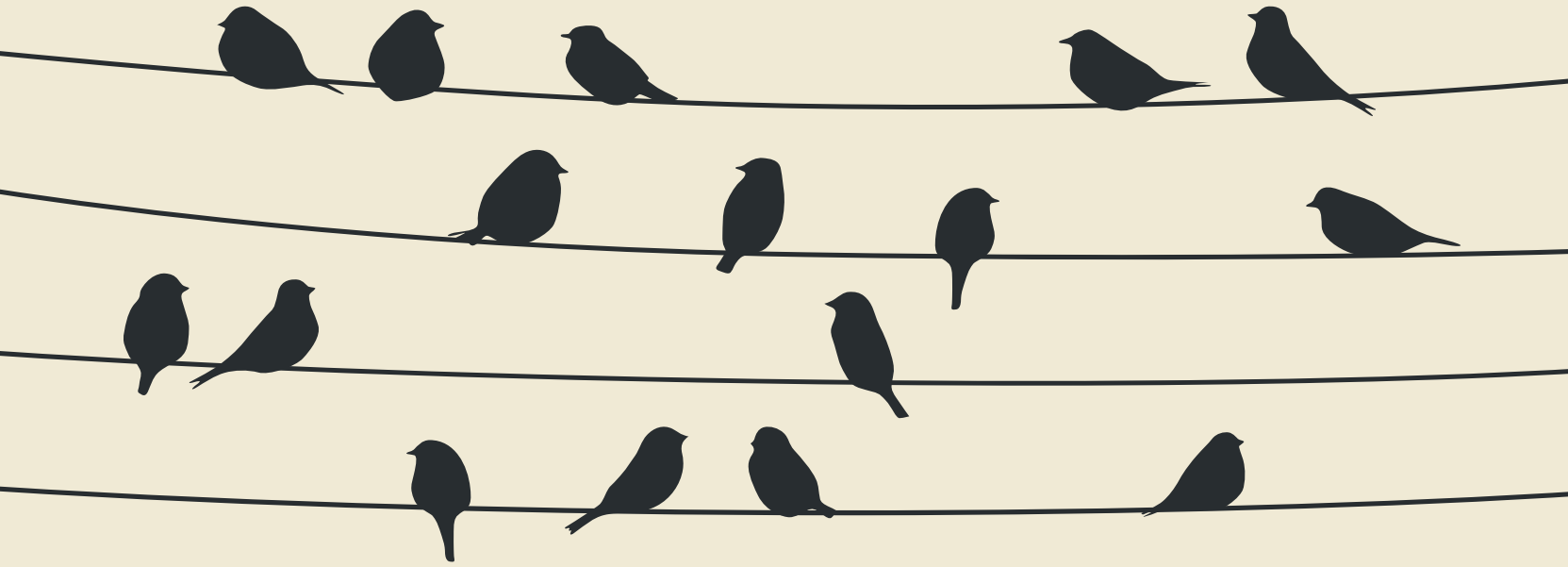

ÖĞRENCİ HAYATINDA YURT YAŞAMI VE ETKİLERİ

Elif Nur UÇGUN
Yurt Müdür Yardımcısı

Merve KAYA
Yurt Yönetim Memuru

Yurt yaşamı, öğrencilerin hayatlarında önemli bir dönüm noktasıdır.

Öğrenciler; yurt yaşamı sayesinde sosyal, akademik ve kişisel olarak gelişirler.

Bu bağlamda yurt seçimi de oldukça önem taşımaktadır.

Bir yurdun sadece barınma sağlamakla kalmaması, aynı zamanda öğrencilere sosyal, akademik ve kişisel olarak birçok fırsat sunması öğrenciler açısından oldukça kıymetlidir.

Yurt yaşamının öğrencilere sunabileceği en önemli şeylerden biri, sosyal becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmasıdır.

Yurtlarda yaşayan öğrenciler, farklı kültürlerden ve yaşam tarzlarından gelen insanlarla bir arada yaşarlar. Bu, öğrencilerin önyargıları yıkmasına ve yeni bakış açıları edinmesine olanak tanır. Ayrıca, yurt yaşamı öğrencilerin arkadaşlıklar kurmasına, sosyal ağlarını genişletmelerine ve hayatları boyunca sürecek dostluklar kurmalarına da yardımcı olur.

Yurt yaşamının bir diğer önemli yararı, öğrencilerin akademik başarılarına katkı sağlamasıdır. Yurtlarda sessiz bir çalışma

ortamı sağlar; öğrenciler, öğretmenler ve akranları tarafından sağlanan yardımlarla derslerinde daha başarılı olurlar. Bu, öğrencilerin kendilerini geliştirmelerine ve üniversite süreçlerinden en iyi şekilde yararlanmalarına yardımcı olur.

Yurt yaşamı, öğrencilere sorumluluk duygusu kazandırır. Evde olduğu gibi, yurtlarda da günlük görevler yerine getirilir. Öğrenciler; kendi işlerini halletmek, yemek pişirmek ve temizlik yapmak gibi sorumluluklarını üstlenirler. Bu, öğrencilerin kendi hayatları için sorumluluk almalarını ve yetişkinliklerine hazırlanmalarını sağlar.

Yurt denildiğinde akla; öğrencilik yıllarının unutulmaz anıları, dostlukları, paylaşımları gelir. Bizler, yurt olarak öğrencilerimizin sadece konaklama ihtiyaçlarını karşılamakla yetinmiyoruz. Vakıf yurdu olarak öğrencilerimizin eğitim dışı zamanlarını verimli geçirmeleri için çeşitli etkinlikler ve aktiviteler düzenleyerek öğrencilerimizin kendilerini geliştirmelerine, sosyal ve kültürel hayatta yer almalarına imkân sağlıyoruz. Bu etkinlikler

sayesinde öğrencilerimiz yeni arkadaşlar edinerek sosyalleşebiliyor ve streslerini azaltarak kendilerini geliştirme fırsatı buluyorlar.

Etkinlikleri planlarken öğrencilerimizin değer ve hassasiyetlerine de dikkat ediyoruz ve onların fikirlerini alarak çıkarları doğrultusunda planlama yapıyoruz. Gönüllerince eğlenebilecekleri bir ortam sağlayarak rahatlamalarına vesile oluyoruz.

Uluslararası öğrencilerimizle de etkinlikler düzenleyerek öğrencilerimize farklı kültürleri hoşgörüyle harmanlayabildikleri bir bakış açısı kazandırıyoruz. Bu şekilde, öğrencilerimizin değerlerine saygı duyarak onların kendilerini ifade etmelerine de yardımcı oluyoruz.

Yurtta yaşayan öğrencilerimize Türk kültürüne ve tarihine dair bilgiler aktarıyor ve milli ve dini bayramlar gibi özel günlerde yurtta özel etkinlikler düzenliyoruz. Bu sayede öğrencilerimiz hem kadim değerlerimize saygı duyuyor hem de bu değerleri yaşatmak için birlikte hareket etmenin önemini ve hem geleneksel değerlerimizi

korumayı hem de modern dünya ile uyumlu bir şekilde hayatlarını sürdürmeyi öğreniyorlar.

Öğrencilerimizin disiplin ve sorumluluk duygusunu kazanmaları için belirlenen kurallara uymalarını sağlıyoruz. Böylece, toplumsal yaşama uyum sağlama becerilerini de geliştiriyorlar.

Vakıf yurdu olarak öğrencilerimize sadece barınma hizmeti sunmuyoruz. Aynı zamanda kadim değerlerimize saygı duymalarını, sorumluluk almalarını, disiplinli olmalarını ve modern dünya ile uyumlu bir şekilde yaşamayı öğrenmelerini sağlıyoruz.

Öğrencilerimizin ilgi alanlarına uygun olanaklar sunarak kendilerini geliştirmelerine ve hobileriyle ilgili faaliyetler yapmalarına, keyifli zaman geçirmelerine olanak tanıyoruz.

Yurdumuzda öğrencilerimizin ilgi alanlarına uygun kulüpler oluşturuyoruz. Gezi ve Spor, Eğitim ve Medeniyet, Kültür ve Sanat, El Sanatları ve Beceri kulüpleri ile öğrencilerimiz, birbirleriyle ortak paydada buluşarak sosyal becerilerini geliştiriyorlar. Sanat ve tasarım alanında özgün fikirlerini hayata geçirmek isteyen öğrencilerimiz için sulu boya, seramik, ahşap boyama gibi atölyelerimiz mevcut olup öğrencilerimizin talepleri doğrultusunda farklı atölyeler de açılabilir.

Spor alanında faaliyet göstermek isteyen öğrenciler için yurdumuzda fitness ve pilates salonu; kampüsümüzde de yurt öğrencilerinin kullanımına açık olan basketbol sahası, voleybol sahası, futbol sahası

ve tenis kortu gibi imkanlar mevcut olup çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir. Örneğin: Masa tenisi turnuvası, basketbol ve voleybol akşamları gibi etkinliklerle öğrencilerin sportif yanları desteklenmektedir. Bu şekilde öğrenciler, sporla ilgilenenler arasında bir topluluk oluşturarak takım çalışması ve liderlik becerilerini geliştirebilirler.

Yurdumuz, öğrencilerin hayatında anılar biriktirmeleri için çeşitli şehir içi ve şehir dışı geziler düzenlemektedir. Şehir içi gezilerimizde öğrencilerimiz; şehirlerinin tarihi, kültürel ve turistik yerlerini keşfederek şehrin ruhunu yakından tanıma fırsatı bulurlar. Bunun yanı sıra yurdumuzun şehir dışı gezileri öğrencilerimize daha geniş bir perspektif sunar. Öğrencilerimiz; farklı şehirleri, kültürleri ve yaşam tarzlarını yakından tanıyarak kendilerini geliştirme ve deneyim kazanma fırsatı elde ederler. Bu gezilerde öğrencilerimiz aynı zamanda eğlenceli aktiviteler yaparak stres atma ve yeni arkadaşlar edinme imkânı da bulurlar. Yurt olarak öğrencilerimizin hayatlarına dokunabildiğimiz, anılar biriktirdiği bu gezilerin önemini farkındayız ve bu sebeple özenle planlamaktayız.

Yurdumuzda sadece eğlence ve spor faaliyetleri değil, aynı zamanda kültürel etkinlikler de düzenlenmektedir. Bu etkinlikler arasında kitap tahlilleri, seminerler ve film geceleri yer almaktadır. Öğrencilerimiz, farklı yazarların eserlerini bir araya gelerek tartışabilecekleri kitap tahlillerine katılabilirler. Ayrıca, alanında uzman konuşmacıların katılımıyla düzenlenen seminerler sayesinde öğrencilerimiz, birçok konuda bilgi ve deneyim sahibi olurlar. Film geceleri ise öğrencilerin bir araya gelerek birlikte film izleyebilecekleri, farklı kültürler ve düşünceler

hakkında fikir alışverişinde bulunabilecekleri keyifli bir etkinliktir. Yurttan düzenlenen bu etkinlikler, öğrencilerimizin kültürel gelişimlerine katkıda bulunarak, onların kişisel ve akademik hayatlarında ilerlemelerine yardımcı olur.

Kişisel gelişim noktasında uzman kişiler tarafından çeşitli eğitimler de sağlıyoruz. Diksiyon, dikiş, beden dili, temel Microsoft eğitimi, grafik tasarımı, keman gibi eğitim kursları ile öğrencilerimiz ilgi alanlarındaki becerilerini geliştirerek

kendilerini daha da donanımlı hale getiriyorlar.

Yurt yaşamı, öğrencilerimizin sosyal hayatta kendilerini ifade etmeleri için önemli bir fırsattır. Bizler de yurt olarak öğrencilerimizin bu fırsatı en iyi şekilde değerlendirmeleri için elimizden geleni yapıyoruz. Öğrencilerimizin; yurt yaşamlarında unutulmaz anılar biriktirmelerini, dostluklar edinmelerini, kendilerini geliştirmelerini ve hayatın içinde yer almalarını amaçlıyoruz.

Özetle; vakıf yurdu olarak öğrencilerimizin ilgi alanlarına uygun olanaklar sağlıyor, onların kendilerini geliştirmelerine ve sosyal hayatlarına katkıda bulunuyoruz. Bu sayede öğrencilerimiz, akademik hayatlarına ek olarak hobileriyle ilgili faaliyetler yaparak keyifli zaman geçirirler. Ailelerinden ayrı yaşadıkları bu zamanlarda onları sıcak bir ortamla kucaklayarak süreci öğrencilerimiz için kolaylaştırmaya ve güzelleştirmeye gayret ediyoruz.

Vefa Lisansüstü Yükseköğrenim

ERKEK ÖĞRENCİ YURDU

İlim Yayma Vakfı, kurulduğu günden bugüne yaklaşık yarım asırdır ilmin yayılması gayesiyle ülkemizin akademik camiasına çok sayıda ilim adamı kazandırmış, eğitimin her kademesinde gerçekleştirdiği faaliyetlerle “güzel insan” yetiştirme düşüncesini sürdürmüştür. Bu minvalde 83 kişilik kapasitesiyle lisansüstü öğrencilerine hizmet veren misafirhanesini yenileyerek daha fazla akademik çalışmanın ortaya çıkarılması ve desteklenmesi amacıyla 200 kişi kapasiteli İlim Yayma Vakfı Vefa Lisansüstü Öğrenci Yurdu’nu hizmete sunmuştur.

Modern standartlarda 6500 m² alan inşa edilen İlim Yayma Vakfı Vefa Lisansüstü Öğrenci Yurdu, 51 standart oda, 1’i engelli olmak üzere 6 vip odasının yanında etüt salonları ve konferans salonuyla öğrencilerine akademik çalışmalarını için her türlü imkânı verirken aynı zamanda hoşça vakit geçirecekleri hobi odası, kafeterya gibi olanaklara da sahiptir.

Geçmişte lisansüstü misafirhanesi, bugün ülkemizde ve yurtdışında akademik faaliyetlerine devam eden birçok araştırmacı ve akademisyeni ağırlayarak, ilim yolculuklarında kendilerine eşlik etmiştir.

Vefa Lisansüstü Yükseköğrenim Erkek Öğrenci Yurdu özellikle yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin barınma ihtiyacını karşılamak için hizmet verirken çok sayıda akademisyenin yetişmesinde önemli bir rol üstlenmiştir. Yurtta kalan lisansüstü seviyede çalışmalarını sürdüren öğrenciler barınma imkânlarının yanında lisans yurdundaki her türlü hizmetten istifade edebilmektedir. Bunun yanında lisansüstü eğitimde ihtiyaç duyulan burs ve çeşitli şekillerde araştırma destekleri sağlanmaktadır. Öğrencilerin akademik gelişimlerini teşvik

etmek için yayın teşvikleri, kongre, sempozyum vb. etkinliklere katılım desteği, yabancı dil öğrenmeye yönelik destekler de verilmektedir. Vefa’da bulunan yurt ve misafirhane binası merkezi konumu açısından Süleymaniye Kütüphanesi başta olmak üzere İstanbul’daki kütüphane ve arşivlere ulaşım kolaylığı sağladığı için İstanbul dışından gelen akademisyenlerin kısa süreli konaklama ihtiyaçlarına da yardımcı olmaktadır. Araştırma yapmak ve diğer akademik faaliyetleri için şehir dışından gelen araştırmacı ve akademisyenler uygun şartlarda misafir edilerek daha verimli bir çalışma gerçekleştirmelerine imkân sağlanmaktadır. Benzeri bulunmayan bu hizmet, akademik çevrelerde İlim Yayma Vakfı’nın hayırla anılmasını sağlamakta ve büyük bir takdirle karşılanmaktadır. Daha önce 85 kişilik kapasiteyle hizmet verilen yurt ve misafirhane binası bitişik parseller satın alınarak genişletilmiştir. Yenilenen binasıyla kapasitesi 195’e çıkarılan yurt ve misafirhane hizmetlerini sürdürmektedir. Bunlara ek olarak akademik çalışmalarını desteklemeye yönelik eğitimlerle de öğrencilerin eğitim hayatlarını

daha donanımlı bir şekilde tamamlayarak mesleğe başlamalarına yardımcı olunmaktadır. Bu şekilde ülkemizin istikbaline yön verecek ilim ve fikir insanlarının yetiştirilmesinde önemli bir görev ifa edilmektedir.

İlim Yayma Vakfı Lisansüstü Yurdu Başvuru Şartı olarak; İstanbul’da bulunan üniversitelerin “Tezli” lisansüstü programına kayıtlı olmak; Yüksek Lisans öğrencileri için 27, Doktora öğrencileri için 35 yaşını aşmamış bulunmak ve İstanbul dışında ikamet etmek şartlarını aramaktadır.

KURUMSAL İLETİŞİM DİREKTÖRLÜĞÜ

M. Enes GÖK
Kurumsal İletişim Direktörü

Kurumsal İletişim Direktörlüğü, kurumun itibarını, medya iletişimini ve halkla ilişkilerini yöneten bir birimdir. Aynı zamanda marka bilinirliğinin artırılması ve marka değerinin yükseltilmesi amacıyla kurum içi ve kurum dışında çalışmalar yapar. Bu süreçleri; organizasyon koordinasyonu, sosyal sorumluluk projeleri, basın ilişkileri, kurum içi iletişim, web sitesi yönetimi, dijital kanalların yönetimi, ajans desteği gibi faktörlerle sağlar.

Kurumsal İletişim Direktörlüğü, kurum içindeki diğer birimlerin projeleri, etkinlikleri ve programları için gelen talepleri dikkatlice karşılar ve kurumsal bir şekilde organize edilmesini sağlar. Ayrıca diğer birimlerle uyum içinde çalışarak kurumun hedefleri doğrultusunda hareket edilmesine katkıda bulunur.

Kurumsal İletişim Direktörlüğü'nün hizmet alanları şunlardır:

- **Medya ve Halkla İlişkiler:** Kurumun medya iletişimi, basın bültenleri, basın ilişkileri,

medya ilişkileri gibi alanlarda faaliyet gösterir. Medya ilişkilerinin yönetimi ve kurumun haberlerinin medyaya ulaştırılması bu birimin sorumluluğundadır.

- **Dijital Kanallar:** Kurumun web sitesi yönetimi, sosyal medya hesapları ve diğer dijital kanalların yönetimi ve içerik üretimi bu birim tarafından gerçekleştirilir.
- **Organizasyonlar:** Kurum içinde veya dışında düzenlenen organizasyonların planlanması ve yönetimi Kurumsal İletişim Direktörlüğü tarafından yapılır.
- **Kurum İçi Etkinlikler:** Kurum içi çalışan etkinlikleri, toplantılar ve diğer iç iletişim faaliyetlerinin bir kısmı bu birim tarafından organize edilir.

Geçmişten bugüne bakıldığında, Kurumsal İletişim Direktörlüğü, İlim Yayma Vakfı'nda 2017 yılında koordinatörlük olarak kurulmuştur. Öncesinde vakfın ilk kuruluş yıllarında kısa bir süre halkla ilişkiler komisyonu olarak yer alsa da zamanla dağılmıştır. Kurumsal İletişim Koordinatörü olarak M. Enes Gök, birimin ilk çalışanı olmuştur. 2022 yılı sonunda vakfın 50. Yılı'nı kutlamak için düzenlenen etkinlikler projesini üstlenen birim, 2023 yılı itibarıyla direktörlük olarak vakfın organizasyon şemasında yer almıştır.

**Emlak ve İnşaat Müdürlüğü,
vakfımızın kuruluşundan
itibaren bağışlanan, takas
yoluyla edinilen veya doğrudan
satın alınan gayrimenkulleri
verimli ve etkin bir biçimde
yöneterek, kurumumuza akar
oluşturma gayesi ile yola
çıkmıştır.**

mevcut kiracıların ilişkilerini, mâli işler müdürlüğü ile beraber ödemelerin takibini, kira bedellerinin yasal çerçevede artışlarının sağlanmasını, taşınmazların kayıtlı olduğu ilgili belediye ve tapu müdürlüklerindeki tüm işlemlerinin takibini, müstakil olmayan taşınmazlarda yönetim ve ortak alanların işleyişini, Vakıflar Genel Müdürlüğü ile olan taşınmaz mal varlığı takibini ve tüm bunlarla beraber inşaat faaliyet çalışmalarını yürütmektedir. Tüm bu çalışmaların neticesinde vakfımız, kuruluş gayesi olarak eğitime vereceği destek için müdürlüğümüz olarak yıllık bir gayrimenkul gelir

EMLAK VE İNŞAAT MÜDÜRLÜĞÜ

Vakfımız kuruluşunda mal varlığı olarak bağışlanan gayrimenkullerle birlikte emlak yönetimi var olmuştur. Daha önce müdürlük kapsamında olmasa da emlak işlemlerinin yürütülmesinde yönetici ve avukat sıfatı ile belirli arkadaşlar bu görevi ifâ ettiler. Global dünyada ve ülkemizde yaşanan gelişmeler vakfımızın yarım asırdır süre gelen varoluşu uhdemizde bulunan gayrimenkullerin de daha profesyonel yönetilmesi icap ettirmiştir. Çeşitli gayrimenkullerimize yerinde ve yeni bir vizyon katmak amacı ile yeniden inşa etme çalışmaları doğrultusunda inşaat faaliyetleri de hasıl olmuştur. Vakfımız bütün bu işlemleri ve alakalı konuları bünyesinde barındıran daha geniş kapsamlı çalışma stratejisi güdecek Emlak ve İnşaat Müdürlüğü'nü kurmuştur.

Bu doğrultuda müdürlüğümüz, mevcut olan gayrimenkullerimizi emsal değerinde kiralanmasını,

bütçesi sağlayıp genel müdürlük aracılığı ile eğitim ve kültür müdürlüğüne ve vakfın genel işleyişine ve eğitime katkı sağlamaktadır.

Müdürlüğümüz gelecek vizyonu olarak ekonomik ömrünü tüketmiş veya amortisman süresini yitirmiş olan taşınmazların elden çıkarılarak veya yerinde inşa ederek hem sağladığı kira gelirlerinin artışını hedef gözetmiş hem de toplam taşınmaz sayısı olarak mevcuttan daha az taşınmaz ile daha yüksek gelir sağlamayı ilke edinmiştir.

Bu kapsamda aşağıda görselleri verilen bitmiş ve devam eden inşaat faaliyetlerinin çalışmaları bulunmaktadır.

2020 yılında tamamlanan Mercan İLİM YAYMA İŞ HANI projesi kapsamında, eski hali ile 78 bağımsız bölümlü, bina yerinde yeniden inşa edilerek 33

bağımsız bölümden oluşan 3 büyük mağaza ve 1500 m² büyüklükte restoran katı inşa edildi. Böylece toplamda eski durumuna göre en az 3 kat kira geliri elde edilmesi sağlanmıştır.

Yapımı 2021 yılında tamamlanan ve içerisinde vakfımızın genel merkez binasında bulunan 962 adada komşu parsellerde satın alma işlemleri sonucu birkaç parsel daha eklendi. Böylelikle 11400 m² oturma sahip, giriş katında vakfımız genel merkezinin yer aldığı, toplam 6 kattan oluşan genel merkez ve yurt binası yapıldı.

Yandaki görselde Vakfımızın, Beşiktaş Nüzhetiye Caddesi'ndeki 6 adet dairesi bulunmaktadır. Komşu mâlikler

ile beraber yerinde kentsel dönüşüm projesi gerçekleştirilerek, var olan dairelerimiz yerine 6 ofis 6 mesken olmak üzere toplam 12 adet gayrimenkul kazandırılmıştır.

Yandaki görselde bulunan Fetva Han iki bağışçı tarafından vakfımıza bağışlandı. Bağışçıların vasiyeti gereği bu bina yıkılarak, zemin katta üç dükkân olacak şekilde

planlanmış ve altı katlı yurt inşaatına başlanmıştır. Bu binamız 2023 yılı Eylül ayı itibariyle faaliyete geçmesi planlanmaktadır.

Kadıköy Tuğlacıbaşı Mahallesi'nde bulunan boş arsa üzerine planlanan betonarme bina ve ahşap köşk inşaatı projeleri, Kültür Varlıkları Koruma Kurulu'nca onaylanmıştır. Projelerimiz ruhsat aşamasından sonra en kısa zamanda inşaat faaliyeti başlatılacaktır.

KURUCU VE BAĞIŞÇI İLİŞKİLERİ MÜDÜRLÜĞÜ

Osman ACUN
İlim Yayma Vakfı
Kurucu ve Bağışçı İlişkileri Müdürü

Kurucu ve Bağışçı İlişkileri Müdürlüğü; Mütevelli Heyeti kararıyla 2017 yılında kurularak vakıf organizasyon şemasına eklenmiştir. Ana hedefi; büyük bütçe kalemlerinden olan öğrenci burslarının, vakfın kira gelirleri dışında zekât ve diğer bağışlardan karşılanmasını sağlamak, bu doğrultuda etkin çalışmalar yapmak, yıllık tahmini gelir bütçesi hazırlamak, bahsi geçen hedeflere ulaşmak için aksiyon planları oluşturmak ve bunları uygulamaktır.

Görev ve sorumlulukları şu şekildedir:

- Her yıl Haziran ve Temmuz aylarında birimle ilgili bütçe çalışmaları yapıp, Ağustos ayında onaya sunmak.
- Vakfın kurucu üyelerinden başlamak üzere haftalık, aylık ve yıllık ziyaret planları hazırlamak. Her bir kurucu üyeyi yılda en az bir kez ziyaret etmek.
- Kurucu ve bağışçılardan hasta olanları ziyaret etmek, vefat edenlerin cenazelerine katılmak, taziye, hatim vb. programlar tertip etmek.
- Geçmişte vefat eden kuruculara yönelik hatim ve anma programları tertip etmek, yakınlarıyla irtibatı geliştirmek.
- Muhtemel bağışçı listesi oluşturmak, bunlara yönelik ziyaret programları yapmak.
- Gerçekleşen bağışlar için bağışçılara teşekkür mektupları, plaket vb. hediyeler göndermek.
- Yardım toplama izinlerini takip etmek.
- Bir takım büyük bütçeli organizasyonlar için sponsorluk çalışmalarını yürütmek.
- Gayrimenkul bağışlarını artırmak üzere araştırmalar yapmak.

Bu görev ve sorumluluklar çerçevesinde ilk dönemden başlayarak vefat eden kurucu ve bağışçıların yakınlarıyla temasa geçilerek vakıfla bağı zayıflayan eş, çocuk, torun ve diğer yakınlarının

vakıfla irtibatları tekrar tesis edilmesine çalışılmaktadır.

Müdürlük, vakfın genel kurullarında kabul edilen muhammen bütçesinde yer alan tahmini bağış kalemine uygun olarak dönem başında bağış bütçesini oluşturmakta ve bu kapsamda yıllık olarak yapacağı faaliyetleri önceden planlamaktadır. Beklenen ve gerçekleşen bağışlar, bu bağışların gerçekleşmesi için yapılan çalışmalar İcra Heyeti'ne aylık olarak rapor edilmektedir.

Planlanan ve icra edilen faaliyetler şu şekilde gerçekleştirilmektedir:

Kurucu ve Bağışçı Ziyaretleri

Yıl içinde kurucu ve bağışçılara yönelik ziyaretler yapılmakta ve bu ziyaretler sırasında vakfın yaptığı faaliyetler hakkında bilgi verilmekte, yapılan maddi ve manevi yardımlardan dolayı kurucu ve bağışçılara sembolik hediyelerle birlikte teşekkür edilmektedir.

Ayrıca vakıf çalışmalarına kurumsal olarak destek sağlayan bağışçılar da bu kapsamda ziyaret edilmektedir.

Kurucu ve bağışçılara yönelik ziyaretler vakıf başkanı, mütevelli heyeti üyeleri ve genel müdürün katılımlarıyla birlikte planlı düzenli bir şekilde gerçekleştirilmektedir.

Yıl içerisinde vefat eden kurucu ve bağışçıların cenaze merasimlerine ve taziyelerine iştirak edilmekte, varisi olmayan bağışçıların kabir bakımları ve vasiyetnamelerinde yazılı diğer vasiyetleri titizlikle yerine getirilmektedir.

Vakıf Tanıtım Toplantıları

Kurucu ve Bağışçı İlişkileri Müdürlüğü tarafından belirlenen tarihlerde vakıf genel merkezinde tanıtım toplantıları düzenlenmektedir. Kurucular, kurucu yakınları ve bağışçılara yönelik yapılan bu davetlerde, vakıf çalışmaları Mütevelli Heyeti Başkanı tarafından bir sunum eşliğinde ayrıntılı olarak tanıtılmakta, katılımcıların eleştirisi, görüş ve önerileri alınarak faaliyet raporlarına eklenmekte ve bu doğrultuda gerekenler yerine getirilmektedir.

İstişare ve Murakabe Heyeti Toplantıları

Vakıf senedinde yer aldığı üzere vakfın İstişare Heyeti ile yılda iki defa Mütevelli Heyeti üyelerinin de katılımıyla toplantılar yapılmakta, İstişare Heyeti üyeleri bilgilendirilmekte, kendilerinden alınan görüş ve öneriler değerlendirilmektedir.

Bayram Ziyaretleri

Yaşlı olan kurucu ve bağışçılar bayramlarda ziyaret edilerek hayır duaları alınmakta, vakıf

çalışmaları ile ilgili kendilerine bilgi aktarılmaktadır.

Burs Kataloğu, Mektup, Teşekkür Kartı Gönderimi ve Diğer İletişim Faaliyetleri

Vakfın sene içerisinde yapmış olduğu umuma hitap eden tüm faaliyetlere ilişkin bilgiler kurucular, bağışçılar ve mezunlar ile paylaşılmaktadır.

Her ayın sonunda o ay ilk defa belli bir miktarın üzerinde bağış yapan kişilere yönelik teşekkür kartı gönderimi yapılmaktadır.

Eğitim ve öğretim dönemi başında, taahhütte bulunan ve düzenli bağış yapan kişi ve kurumlara burs kataloğu ve teşekkür mektubu gönderimi yapılmaktadır.

Ahde Vefa Programları ve Vasiyet Gereği Yapılan Faaliyetler

Kurucu ve bağışçılardan vefat edenlerin vasiyetleri üzerine özel gün ve gecelerde hatim ve mevlitler okutularak duaları yapılmaktadır. Selâtin Camilerinde gerçekleştirilen hatim duası programı sonrasında vakfın genel merkezindeki Nevzat Yalçıntaş-Meliha Yalçıntaş hasbihal salonunda katılımcılara çeşitli ikramlarda bulunmaktadır. Merhum kurucuların yakınlarının davet edildiği programlar üç aylık dönemler halinde o dönemdeki vefat edenlerin anısına düzenlenmektedir. Periyodik olarak yapılan bu programlar geleneksel hale gelmiştir.

Bağışlar

Bağışçılardan gelen aynı bağışlar, kanun ve yönetmeliklerle, vakıf senedine uygun olarak kabul edilmekte, aynı bağış makbuzları kesilmekte, gayrimenkul bağışları da şartlara uygun olarak vakıf envanterine kaydedilmektedir.

Sözlü Tarih ve İlim Yayma Belgeseli

Vakfın tarihini yaşanmışlıklar üzerinden araştırmak için kurucular, eski vakıf çalışanları ve Vefa yurdu mezunları ile röportajlar gerçekleştirilmiştir. Röportajlar yapılacak olan İlim Yayma Vakfı belgeselinde değerlendirilmiştir.

50 Yılda 50 Vakıf İnsan Kitabı

Kuruluşunun 50. yılında yarım asırlık bu yürüyüşe atfen “İlimden İrfana 50 Yıldan Asra” mottosuyla başlatılan 50. Yıl Etkinlikleri kapsamında Kurucu ve Bağışçı İlişkileri Müdürlüğü’nün de katkılarıyla “İlim Yayma Vakfı 50 Yılda 50 Vakıf İnsan” adı verilen bir eser de hazırlanmıştır. Bu eser vesilesiyle hem vakfın tarihçesinin ele alınması hem de kurucularla ilgili bilgilerin toplanarak bir araya getirilmesi ve bu bilgilerle tarihe not düşülmesi hedeflenmiştir. Eserle ilgili yürütülen çalışma kapsamında hayatta olan kurucuların kendileriyle, Rahmet-i Rahman’a kavuşmuş olanların hayatta olan eşleri, çocukları ve torunlarıyla buluşarak onlardan bilgi, belge ve fotoğraflar toplanmıştır. Hazırlık aşamasındaki desteklerinden dolayı tüm kurucularımıza ve yakınlarına teşekkür ediyoruz.

Uzun süren emekler neticesinde meydana gelen bu eser, ortak bir çalışma olarak hayat bulmuştur. Yayınına karar verildikten sonra belli aralıklarla toplanılarak planlamalar yapılmış, süreçle ilgili bazı kararlar alınmıştır. Hakkında çalışma yapılacak isimler ortaya çıkarıldıktan sonra -listeye son hali vakıf Mütevelli Heyeti’nce verilmiştir- onları yazacak kişilerin belirlenmesi yoluna gidilmiştir. Zamanın kısıtlı olması nedeniyle kitabın çok yazarlı bir çalışmayla ortaya koyulması kararlaştırılmış, vakıfla irtibat halinde olan yüksek lisans ve doktora aşamasındaki 25 genç yazar, sorumluluğunu üstlendikleri biyografileri ilmî usuller çerçevesinde

yazmışlardır. Araştırmacılar ve yazarlar tarafından genel olarak iki ana kaynak kullanılmıştır: Biyografisi hazırlanan kişinin kendisine yahut ailesinden hayatta olanlara başvurularak onlardan bilgi ve belge edinilmiş yahut İlim Yayma Vakfı’nın arşiv ve yayınlarından yararlanılmıştır. İlim Yayma Vakfı Kurucu ve Bağışçı İlişkileri Müdürü Osman Acun, vakıf adına her aşamasında çalışmayı takip etmiş, katkılarını sunarak yazarlara yardımcı olmuş ve yazarların ailelerle buluşması, arşiv belgelerinin kullanıma hazırlanması gibi görevlerle eserin hazırlanmasına destek olmuştur.

İletişim Listesi - Kurucu ve Bağışçı Portföyü

İlim Yayma Vakfı’na bağış yapan kişilerin bilgileri ve bağış miktarları KVKK kapsamında kayıt altına alınmaktadır. Bu vesile ile vakfımıza bağış yapan kurucu, bağışçı ve mezunların verilerine ilişkin düzenli bir kayıt sistemi bulunmaktadır. Bilgi ve belge yönetimi kapsamında kurumsal ortak veri tabanı programı oluşturulmasına yönelik detaylı bir düzenleme çalışması başlatılmıştır.

Kurucu ve Bağışçı İlişkileri Müdürlüğü görevini, vakfın kıdemli çalışanlarından Osman Acun yürütmektedir. Yardımcılığını ise kuruluş aşamasında Mustafa Doğan bulunurken kendisinin şehir dışına taşınmasıyla görevi Erhan Çelik devralmıştır ve yürütmeye devam etmektedir.

İDARİ VE MALİ İŞLER MÜDÜRLÜĞÜ

Tanımı

İdari ve Mali İşler Müdürlüğü, İlim Yayma Vakfı Mütevelli Heyeti'nin 05.03.2019 tarihinde onaylanan organizasyon şeması ve görev tanımları belirlenerek oluşan bir birimdir. Birimimiz, Vakfımızın idari ve mali yönden tüm iş ve işlemlerinin yürütülmesini sağlar.

Vakıf ve İktisadi İşletmesi'nin her akademik dönemini kapsayan finansal bütçe çalışmalarını yaparak Eylül ayının ilk haftası Mütevelli Heyeti'nin onayına arz eder.

Her ay Vakfımız İcra Kurulu'na tüm birimlerin gelir-gider mukayeselerini ve faaliyet alanıyla ilgili verileri içeren sunumları yapar.

Personel norm kadro çalışmalarını, personel gelişim süreçlerini ve tüm özlük işlemlerini yürütür.

Ahmet KILIÇARSLAN
İlim Yayma Vakfı
İdari ve Mali İşler Müdürü

Vakıf ve İktisadi İşletmesi'nin ihtiyaçları doğrultusunda mal ve hizmet alımları ile tüm idari iş ve işlemlerinin yürütülmesini sağlar.

Tarihçesi

1973 yılında kurulan vakıf muhasebesi için; ilk defa Vakfımız Kurucu Üyesi Zeki Bayramoğlu 1976 yılında muhasebe pozisyonunda göreve başlamıştır.

Vakfımızın muhasebe ve personel iş ve işlemleri 1999 yılına kadar kurum dışında mali müşavirlik ofisinde tutulmuş olup, bu görevi uzun yıllar Mali Müşavir Mehmet Daşgın yürütmüştür. Merhum Başkanımız Kemal Unakıtan'ın talimatıyla muhasebenin yerinde tutulması için muhasebeci olarak Mehmet Ali Oruç göreve başlamış ve bu görevi 2002 yılına kadar yürütmüştür. 01.10.2001 tarihinde Muhasebe

Müdürü olarak göreve başlayan Süleyman Özdemir, Vakfımız tarafından 2010 yılında kurulan İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi'ne İdari ve Mali İşler Daire Başkanı olarak 16.02.2011 yılında atanmıştır. 25.11.2010 tarihinde muhasebe biriminde göreve başlayan Mehmet Kılıçarslan dört ay sonra Muhasebe Müdürü olarak atanmış olup, 31.08.2018 tarihine kadar bu görevi ifa etmiştir.

01 Eylül 2018 tarihinde Muhasebe Müdürü olarak göreve başlayan Ahmet Kılıçarslan, Vakfımız Mütevelli Heyeti'nin 05.03.2019 tarihinde onaylanan organizasyon şeması ve görev tanımları belirlenerek İdari ve Mali İşler Müdürü olarak görevlendirilmiştir.

Vakfımızın ve İktisadi İşletme'nin idari ve mali yönden tüm iş ve işlemlerin yürütülmesini sağlayan ekibimizde Muhasebe ve İnsan

Vatana ve millete faydalı olabilecek iyi insanlar yetiştirmek.

Kaynakları Sorumlusu Çağlar Akpınar, Bilgi İşlem Sorumlusu Harun Kadioğlu, Muhasebe Uzmanı Mustafa Öztürk ve diğer görevli personelimiz ile iktisadi işletmemizde görevli personelimiz dahil toplamda 45 kişiyle görevlerimizi ifa etmeye çalışmaktayız.

Vakfımız Mali Müşavirliği, hizmetlerini 1999 yılına kadar Mali Müşavir Mehmet Daşgın yürütmüş, 1999 yılından 2019 yılına Mali Müşavir Bilal Duman ve 2019 yılından itibaren Mali Müşavirlik ve Mali Danışmanlık hizmetlerini Yeminli Mali Müşavir Mehmet Fındıkçı ifa etmeye devam etmektedir.

Faaliyet Kapsamı ve Süreç

Vakıf ve Vakıf İktisadi İşletmesi ile ilgili bütün idari, personel, mali, finansal iş ve işlemlerin takibi ve sonuçlandırılması.

Vakfımızın, yönetim, faaliyet ve finansal bütçe çalışmaları planlaması Eylül 2018 yılında Vakfımız Kurucu Üyesi Kadri Tunç Peker'in bizzat mesai harcayarak yaklaşık altı aylık bir çalışma sonucunda belirlenen organizasyon şeması, görev tanımları ve bütçeli çalışma esasları Vakfımız Mütevelli Heyeti tarafından 05.03.2019 tarihinde onaylanarak uygulanmaya başlanmış olup, bu süreçleri İdari ve Mali İşler

Müdürlüğü olarak yürütülmesini sağlamaktayız.

Mütevelli Heyetimiz tarafından 05 Mart 2019 yılında onaylanan organizasyon şemasındaki Genel Müdürlük, Eğitim ve Kültür Müdürlüğü, Kurucu ve Bağışçı İlişkileri Müdürlüğü, Emlak ve İnşaat Müdürlüğü ile İdari ve Mali İşler Müdürlüğü'nün birim yöneticileri her ay düzenli olarak aylık faaliyet ve finansal verileri içeren raporlarını belirlenen standart sunumlarıyla Vakfımız İcra Kurulu'na düzenli olarak sunulmaya başlanmıştır.

Dört yılı aşkın süredir devam eden faaliyet ve finansal bütçeli çalışma yöntemini Vakfımıza kazandıran ve bu hususta desteğini esirgemeyen Kurucu Üyemiz Kadri Tunç Peker'e, bu süreçte bizleri teşvik ve motive eden Başkanımız Necmeddin Bilal Erdoğan'a ve yapılan bütçe çalışmalarını planlama ve onaylama süreçlerinde destekleyen ve takdir eden Mütevelli Heyetimize şükranlarımızı sunarız.

Sonuç

Vakfımızın yarım asrı aşan hizmetinde, İdari ve Mali İşler Birimi olarak *"Vatana ve millete faydalı olabilecek iyi insanlar yetiştirmek."* misyonuna az da olsa katkı sağlayabilmek temennisi ve dileğiyle...

Saygılarımla.

EĞİTİM VE KÜLTÜR MÜDÜRLÜĞÜ

Dr. Osman YILMAZ
İlim Yayma Vakfı Eğitim ve Kültür Müdürü

Eğitim ve Kültür Müdürlüğü; vakfımızın bursiyerlerine, yurt öğrencilerine ve kurum personeline yönelik eğitim, kültür ve araştırma faaliyetleri ile yurt içi ve yurt dışı araştırmaları için destek talep eden akademisyenlerin çalışmalarını ve araştırmalarını takip eden birimdir.

Genel sorumluluk alanında; burs ve destek faaliyetleri, eğitim ve kültür çalışmaları, yurt ve barınma hizmetleri ile yayıncılık bulunmaktadır. Ayrıca İlim Yayma Ödülleri ve Akademik Danışma Kurulu'nun iş ve işlemlerini takip etmektedir.

Kuruluşundan itibaren eğitim, yurt ve burs işlerine yüksek önem gösteren İlim Yayma Vakfı başlangıçta bu işlerle ilgilenmesi için Mütevelli Heyeti arasından üyeleri seçmiş, zamanla kurumsallaşarak genel müdür yardımcılarının uhdesinde görevlendirmelerde bulunmuş ve ilgili işlemler için müstakil bir müdürlük ihdas etmiştir.

Mütevelli Üyelerinden oluşan Eğitim Komisyonu'nun belirlediği perspektifte planlamalarda bulunarak genel müdürlüğe karşı sorumlu olan Eğitim ve Kültür Müdürlüğü alanı ile ilgili Mütevelli ve İcra Heyetlerinin belirlediği doğrultuda çalışmalarına devam etmektedir.

ADI SOYADI	GÖREVİ	İŞE GİRİŞ TARİHİ	İŞTEN AYRILIŞ TARİHİ
Prof. Dr. Tahsin ÖZCAN	Eğitimden Sorumlu Müdür Yardımcısı	2001	2005
Doç. Dr. Necdet YILMAZ	Eğitimden Sorumlu Müdür Yardımcısı	2005	2010
Engin YOLMAZ	Eğitimden Sorumlu Müdür Yardımcısı	2011	2012
Osman ACUN	Eğitimden Sorumlu Müdür Yardımcısı	2012	2018
Dr. Bayram YALÇIN	Eğitim ve Kültür Müdürü	2019	2021
Dr. Osman YILMAZ	Eğitim ve Kültür Müdürü	2021	-

Tablo 1. Eğitim ve Kültür Müdürleri

Prof. Dr. Tahsin Özcan 1989 yılında Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu. Marmara Üniversitesi İktisat Tarihi Anabilim Dalı'nda 1991 yılında yüksek lisansını, 1997 yılında doktorasını tamamladı. 1994-1995 yıllarında misafir öğrenci olarak İngiltere'de Warwick Üniversitesi'nde bulundu. Vakfımızda 2001-2005 yılları arasında Eğitimden Sorumlu Müdür Yardımcısı olarak görev aldı. İlahiyat Fakültesi'ne İslâm Tarihi Anabilim Dalı öğretim üyesi olarak atandı. Halen Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde İslâm Tarihi ve Sanatları Bölüm Başkanlığı görevini sürdürmektedir.

Doç. Dr. Necdet Yılmaz, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Arap Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde 1988 yılında lisans eğitimini tamamladı. Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı'nda bir müddet çalıştı. 2005-2010 yıllarında İlim Yayma Vakfı Eğitimden Sorumlu Müdür Yardımcılığı görevini yerine getirdi. İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde görev almaktadır.

Engin Yılmaz, 1960 Bilecik doğumludur. Marmara İlahiyat Fakültesi'nden 1983 yılında mezun olmuştur. Hakyol Vakfı'nda Burs İşleri Müdürü ve Valide Atık Yurdu Müdürü görevlerini yerine getirdi. Aziz Mahmut Hüdayi Vakfı İhlamurkuyu Yurdu'nda müdürlük yaptı. Kanal 7'de İnsan Kaynakları ve İdari İşler Daire Başkanı olarak çalıştı. Deniz Feneri Yönetim Kurulu Başkanlığı yaptı. 2010-2011 yıllarında İlim Yayma Vakfı Eğitimden Sorumlu Müdür Yardımcılığı ve 2012-2017 yılları arasında İlim Yayma Vakfı Genel Müdürü olarak görev aldı. İHAM'da Yönetim Kurulu Başkan Yardımcılığı görevini sürdürmektedir.

Osman Acun, 1963 Amasya doğumludur. 1986 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arap Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. İlim Yayma Cemiyeti, Fethiye Yurdu'nda müdür yardımcısı olarak çalışma hayatına başladı. Vefa Yayıncılık bünyesinde çıkan İlim ve Sanat Dergisi'nde Yayın Müdürü, Kadın ve Aile Dergisi'nde Yazı İşleri Müdürü olarak çalıştı. Daha sonra ticarete atıldı. Arkadaşlarıyla birlikte kurduğu reklamcılık ve inşaat şirketlerinde yöneticilik

yaptı. 1999 Marmara Depremi sürecinde girdiği Deniz Feneri Derneği'nde 12 yıl süreyle, Genel Müdür, İstanbul Şube Başkanı, Marmara Bölge Temsilcisi, Genel Merkez Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev yaptı. Bu süreçte birçok projenin yapımcısı ve uygulayıcısı olarak hizmet etti. 2012 yılında emekli olmak suretiyle buradan ayrıldı. 2012 yılı başında İlim Yayma Vakfı'nda Eğitim ve Kültür hizmetlerinden sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak göreve başladı. Vakıftaki çalışma sürecinde İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Tefsir Anabilim Dalı'nda yüksek lisans yaptı. Evli ve dört çocuk babasıdır. Deniz Feneri Derneği, İlim Yayma Cemiyeti, VEFADER, Gönüllü Öğrenme Grubu Derneği, Darul Fünun İlahiyat Vakfı Genel Kurul üyesidir. Şu anda vakıfta Kurucu ve Bağışçı İlişkileri Müdürü olarak hizmet vermektedir.

Dr. Bayram Yalçın, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Kimya Öğretmenliği Bölümü'nden 2001 yılında mezun oldu. 2003 yılında Berlin Teknik Üniversite Kimya Mühendisliği ve 2009 yılında Sakarya Üniversitesi Endüstri Mühendisliği programlarında yüksek lisansını tamamladı. Doktorasını 2015 yılında Southern-Esenyurt Üniversitesi İşletme Yönetimi Yönetim-Organizasyon Ana Bilim Dalı'nda yaptı. Özel sektörde sırasıyla Ülker Ak Gıda, Çağla Çikolata, Aynes Süt gibi firmalarda genel müdür ve üst düzey yöneticilikler yaptı. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi, Avrasya Üniversitesi ve Sabahattin Zaim Üniversitesi'nde öğretim elemanı ve uzman olarak görevler yapmıştır. 2018-2021 yılları arasında Eğitim Kültür Müdürü olarak İYV'de görev almıştır. Onbeş Kasım Kıbrıs Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak Savunma Sanayi Başkanlığı'nda yöneticilik hayatına devam etmektedir. Evli ve 3 çocuk sahibidir.

Dr. Osman Yılmaz, İlahiyat eğitimi ardından, yüksek lisansını fıkıh, doktorasını ise Arap Dili ve Belağatı alanlarında tamamladı. Halen İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi'nde öğretim üyeliğine devam eden Yılmaz, İlim Yayma Vakfı'nda Eğitim ve Kültür Müdürlüğü'nde vazifeli olup Genel Müdürlüğe vekalet etmektedir. Evli ve iki çocuk babasıdır.

ADI SOYADI	GÖREVİ	İŞE GİRİŞ TARİHİ	İŞTEN AYRILIŞ TARİHİ
Ergin Garip	Eğitim ve Burs İşleri Uzmanı	2010	2018
Uğur Öztürk	Eğitim ve Burs İşleri Uzmanı	2016	2018
Abdülmuttalip Parlak	Eğitim ve Burs İşleri Uzmanı / Akademik Danışma Koordinatörü	2018	2020
Uğur Ünlen	Eğitim ve Burs İşleri Uzmanı	2018	2022
Emrah Avcı	Eğitim ve Burs İşleri Uzmanı	2019	2021
Bekir Turan	Akademik Danışma Koordinatörü	2019	2022
Mehmet Ali Yafez	Eğitim ve Burs İşleri Uzmanı	2021	-
Ömer Başbuğ	Akademik Danışma Koordinatörü	2022	-

Tablo 2. Eğitim ve Kültür Müdürlüğü Personeli

Burs ve Maddi Destek Faaliyetleri

Burs ve destek kapsamında özellikle lisansüstü eğitimine devam eden çoğunluğunu bursiyerler ile yurtlarda barınan öğrencilerin oluşturduğu nitelikli bir öğrenci kitlesi ile çalışmalar yürütülmektedir. Ayrıca İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi'nde hemen her kademedeki burs ve eğitim destekleri sağlanmaktadır.

Lisansüstü Bursları

İlim Yayma Vakfı lisansüstü bursları, üniversite eğitimlerine Türkiye'de devam eden T.C. vatandaşı ve uluslararası öğrencilere destek sağlamak amacıyla her yıl yeniden başvuru ile yüksek lisans için azami 4 (bilimsel hazırlık, dil eğitimi ile 2 yıllık ders ve tez dönemi), doktora için azami 8 (bilimsel hazırlık, dil eğitimi ile 4 yıllık ders, yeterlilik ve tez dönemi) yıl verilen bir burstur. Bursiyerler 12 ay süreyle desteklenmiştir.

Yüksek lisans burs başvurusu için 28 yaşından gün almamış olmak, doktora burs başvurusu için 36 yaşından gün almamış olmak şartı aranmıştır.

Doktora Özel Araştırma Bursu

Türkiye'deki üniversitelerde doktora eğitimine devam eden (uluslararası öğrenciler dâhil) yeterlilik aşamasını geçmiş ve tez konusu

enstitü tarafından onaylanmış, ülkemizin kalkınması ve gelişmesinde stratejik öneme sahip çalışmaları gerçekleştiren doktora öğrencilerinin araştırmalarına katkı sağlamak amacıyla verilen nitelikli burs türüdür.

Lisans Bursları

Bu kapsamdaki burslar bağışçıların doğrudan şartlarını belirlediği öğrencilere ve kurucusu olduğumuz İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi'ne yöneliktir.

Şartlı Burslar

Vakfımızın kurucuları ve bağışçılarının sponsorluğuyla doğrudan kendi yahut kuruluşları adına, şartları belirlenmiş öğrencilere yönelik olarak ihtiyaç sahibi öğrencilere sağladığı burs desteğidir.

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Öğrencileri Bursları

İZÜ Lisans Bursları

Vakfımız tarafından İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi'nde öğrenim gören başarılı ve ihtiyaç sahibi öğrencilere sağlanan burs desteğidir.

İZÜ Yüksek Lisans Bursları

Vakfımız tarafından İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi'nde öğrenim gören burs mevzuatına uygun şekilde başarı kriterlerini sağlayan öğrencilere sunulan burs desteğidir.

İZÜ Doktora Bursları

Vakfımız tarafından İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi'nde öğrenim gören burs mevzuatına uygun şekilde başarı kriterlerini sağlayan öğrencilere sunulan burs desteğidir.

İZÜ Akademisyen Yetiştirme Destek Programı

Vakfımız İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi'nde doktora eğitimine devam eden, başarılı ve akademik kariyer düşünen ve kriterleri

sağlayan öğrencilere yönelik nitelikli burs desteği ve akademik gelişim için gerekli imkanları sağlamaktadır. İlim Yayma Vakfı ve İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi iş birliği ile gerçekleştirilen mülakatlar neticesinde belirlenen öğrencilere vakfımız tarafından sağlanan desteklerdir.

Lise Bursları

Şartlı burslar hariç bu kapsamda sadece yetimlere yönelik bir çalışma yapılmıştır.

Yetim Bursları

Türkiye genelinde başta Proje İmam Hatip Liselerinde eğitim gören ve belirli bir başarı ortalamasına sahip yetim ve öksüz öğrencilere 9 ay süreyle burs desteği sağlanmıştır.

Yurt İçi Proje, Yurt Dışı Araştırma ve Akademik Teşvik Destekleri

Vakfımız tarafından bilim insanlarının akademik araştırmalarını gerçekleştirmeleri için yurt içi proje ve yurt dışı araştırma destekleri sağlanmıştır. Bunun yanında vakfımızda lisansüstü bursiyeri olanlar son 1 yıl içerisinde gerçekleştirdikleri yayın çalışmalarlarıyla akademik teşvik imkanından faydalanmaktadır. Yurt Dışı Araştırma desteği; akademik çalışmaları için bir üniversiteye, araştırma merkezine veya ilgili arşivlere erişim

imkânı sağlamak amacıyla başvuruda bulunan araştırmacılara yönelik olarak hakem incelemeleri ve Akademik Danışma Kurulu değerlendirmesi önerisine göre verilmektedir. Ayrıca yurt içi ve yurt dışında gerçekleştirilen seminer veya sempozyumlarda bildiri sunmak üzere bursiyer öğrencilerimize ve mezun akademisyen adaylarımıza destek imkânı sağlanmaktadır.

Eğitim ve Kültür Faaliyetleri

Eğitim ve Kültür Müdürlüğü kurulduğu günden itibaren bursiyer ve yurt öğrencilerinin akademik ve kültürel gelişimleri için çeşitli çalışmalar düzenlemiştir. Yabancı dil kursları, sınava yönelik dil kursları ile ALES kursu, proje ve alan bazı

yazın eğitimi, öğrenci danışmanlığı, yöntem ders ve uygulamaları, kültür seminerleri, tarihi ve kültürel mekânlara gezi programları eğitim ve kültür müdürlüğü uhdesinde düzenlenmiştir.

Yurtlar

İbnül Emin Mahmut Kemal İnal Yükseköğretim Erkek Öğrenci Yurdu (Vefa Yurdu), Vefa Lisansüstü Erkek Öğrenim Yurdu ve İZÜ Kız ve Erkek Yurtları, Eğitim ve Kültür Müdürlüğü bünyesinde faaliyetlerine devam etmektedir.

İlim Yayma Cemiyeti tarafından kurulan Vefa Lisans Yurdu 1972 yılında hizmetine başladı. İbnül Emin Mahmut Kemal İnal Yükseköğretim Erkek Öğrenci Yurdu İlim Yayma Vakfı'nın kurulmasıyla vakfa devredilmiştir. Milli ve manevi değerleri ön planda tutarak Anadolu'nun dört bir yanından ve her kesimden öğrenciyi derslerinin yanında hayata da hazırlamıştır. Yurt öğrencilerinin kültürel gelişimlerini önem vererek ahlaklı bir nesil yetiştirme gayesiyle günümüze kadar hizmetlerini devam ettirmiştir. İhtiyaç sahibi öğrencileri her daim gözeten yurt ülkemiz adına önemli görevlere gelen birçok öğrenciyi yetiştirmiştir. 2023 yılında Vakfımızın 50 yurdumuzun 51. Yılında yıkım kararı alınmış ve 2022-2023 eğitim öğretim yılında son

öğrencilerini ağırlayarak kapatılmıştır. Yapılacak yeni yurt ile hizmetlerimiz devam edecektir.

Vefa Lisansüstü Erkek Öğrenim Yurdu, İlim Yayma Vakfı Genel Merkezi binasında yer almaktadır. Lisansüstü öğrenimini devam eden öğrencilere barınma imkânı sunan yurt aynı zamanda akademisyenlerin belirli bir süre için misafirhanede konaklamasına izin vermektedir. Akademik çalışmalarını sürdüren öğrencileri destekleyen yurt aynı zamanda öğrencilerin kültürel gelişimlerini geliştirecek çalışmalara da imza atmaktadır.

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversite kampüsünde yer alan İZÜ Yurtları kız ve erkek yurdu olarak 2013 yılından itibaren üniversite öğrencilerine hizmet vermektedir. 2022 yılı itibarıyla vakıf yönetimine geçen İZÜ Yurtları öğrencilerini eğitimlerinin yanında kültürel, sportif ve birçok faaliyetle desteklemektedir.

Yayın

Vefa Dergi Bülteni, her sene kış ve yaz sayısı olmak üzere iki kere çıkmaktadır. Dergide, belirlenen dosya konusu üzerine yazılar ve röportajlar, birimlerimize ait haberler ve bursiyerlerimizin yazıları yer almaktadır. Dergi; valiliklere, kaymakamlıklara, üniversite rektörlüklerine, üniversite kütüphanelerine, akademisyenlere, STK ve medya temsilcilerine, kurucu ve bağışçılarımıza gönderilmektedir.

Usul İslam Araştırmaları Dergisi, yayın hayatına 2004 yılında başlamıştır. 33. sayısı itibarıyla İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi bünyesinde yayın hayatını sürdürmektedir. Bilimsel makaleler (Türkçe, Arapça ve İngilizce), kitap, tez, konferans ve sempozyum değerlendirmeleri yayınlanmaktadır.

Tarihten Günümüze Kur'an İlimleri ve Tefsir Usûlü

Tarihten Günümüze Kur'an'a Yaklaşımlar

Osmanlı Toplumunda Kur'an Kültürü ve Tefsir Çalışmaları-I

Osmanlı Toplumunda Kur'an Kültürü ve Tefsir Çalışmaları-II

Geçmişten Günümüze Mushaf-ı Şerif

Osmanlı'da Tefsir Dersi Gelenekleri -Saray-Tekke Medrese

Kur'an Araştırmalarında Akademik Tezler İslam Dünyası ve Batı Mukayesesi

Kur'an Araştırmalarında Akademik Tezler İslam Dünyası ve Batı Mukayesesi -I

Geçmişten Günümüze Mushaf-ı Şerif

Vefa Ekmekçizâde Külliyesi

Recâi Mehmed Efendi Sıbyan Mektebi Sebili ve Çeşmesi

Huzuru Bekleyen Şehir: Kudüs kitabı 2020 yılında yayınlanmıştır.

Kudüs tarihte edindiği tüm hasletlerin üç semâvî dinin hatıralarının yanı sıra Müslümanların ilk kıblesi olmasından dolayı bizler için ayrı bir öneme sahiptir. Barışın şehri Kudüs, tarih boyunca savaflara sahne olmuştur. Kadim şehrimiz Kudüs üzerine yazıların yer aldığı **Huzuru Bekleyen Şehir: Kudüs** kitabımızın, yenilenen kapaklarıyla 2021 senesinde 2., 2023 yılında 3. baskısı yapılmıştır.

Kudüs üzerine yapılan çalışmalar sadece dinî değil kültürel alanlarda da kıymet içermektedir. Yapılan bu kapsamdaki tüm çalışmaların uluslararası boyuta taşınması önemlidir. Bu nedenle **Huzuru**

Bekleyen Şehir: Kudüs kitabının İngilizce ve Arapça çevirileri basılmıştır.

Kurşunla Bağlı Yalçın Bir Taş Mehmet Akif kitabı değerli akademisyenlerin katkılarıyla 2021'de basılmıştır. 12 Mart 1921'de kabul edilen İstiklal Marşı'nın şairini yakından tanımak için birbirinden kıymetli yazıların yer aldığı, kapakta Mehmet Akif'in portresinin ebru çalışmasının yapıldığı **Kurşunla Bağlı Yalçın Bir Taş Mehmet Akif** kitabı Sebül'r-reşâd'ın Fatiha tefsiri ile fâsılalanmış bir şekilde okurlarla buluştu.

Kütüphane

250 yıla yaklaşan tarihi dokusuyla herkesin ilgisini çeken Recai Efendi Sıbyan Mektebi 2010 yılında vakfımıza tahsis edilmiştir. İlim Yayma Vakfı Recai Efendi Kütüphanesi olarak hizmet veren tarihi yapıda bine yakın yazma eser ve dokuz bine yakın güncel eser meraklıları ile buluşmuştur.

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık

Lisansüstü bursiyerleri, lisans, lisansüstü ve İZÜ yurdu öğrencilerine yönelik olarak rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmeti verilmiştir. Bu çalışma talep doğrultusunda yüz yüze yahut çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir.

Manevi Danışmanlık

Lisansüstü bursiyerleri, lisans, lisansüstü ve İZÜ yurdu öğrencilerine yönelik olarak manevi danışmanlık hizmeti verilmiştir. Bu çalışma talep doğrultusunda yüz yüze yahut çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir.

İlim
Yayma
Ödülleri

Türkiye'nin Akademi Ödülleri'23 | Türkiye's Academy Awards'23

“
**Marifet,
İltifata
Tabidir.**
”

Av. Ömer BAŞBUĞ
İlim Yayma Ödülleri ve İlim Yayma Vakfı
Akademik Danışma Kurulu Koordinatörü

İlim Yayma Vakfı kurulduğu günden bu yana ilmin yayılması gayesiyle yurt içinde ve yurt dışında akademik çalışmalar gerçekleştirmiştir. Ülkemizin akademik camiasına çok sayıda ilim adamı kazandırmış, eğitimin her kademesinde gerçekleştirdiği yatırım ve faaliyetlerle “güzel insan” yetiştirme düşüncesini sürdürmüştür. Akademinin her alanındaki nitelikli çalışmalara destek vermek isteyen İlim Yayma Vakfı, bu amaç doğrultusunda bir ödül programı düzenlemeye karar vermiştir.

Türkiye’deki bilimsel çalışmaların ve araştırmaların teşvik edilmesi, bilimsel faaliyetlerin özendirilmesi, milli sorunlara çözüm üretebilecek yöntem ve metotların geliştirilmesine öncü olması amacıyla düzenlenecek İlim Yayma Ödülleri üç kategoriden (Büyük Ödül / Sosyal Bilimler / Mühendislik, Doğa ve Sağlık Bilimleri) oluşmaktadır. “Sosyal Bilimler” ve “Mühendislik, Doğa ve Sağlık Bilimleri” kategorisine doğrudan, “Büyük Ödül” kategorisinde ise aday gösterme yöntemiyle başvurular alınmaktadır.

Türkiye’de uygulanan ödül programlarında genellikle aday gösterme yöntemi kullanılırken, İlim Yayma Ödülleri’nde aday göstermenin yanı sıra doğrudan başvuru imkânı sunulmuştur. Ayrıca İlim Yayma Ödülleri tüm alanlardan, her türlü akademik çalışmalarla başvuru mümkün olmuştur. İlim Yayma Ödüllerini diğer ödüllerden ayıran farklılıklardan birisi de akademinin dışında kalan nitelikli ve değer üreten çalışmaları da kapsamasıdır.

İlim Yayma Ödülleri 2019

2019 yılında verilen ödüllerde “Büyük Ödül” kategorisi için 300.000 TL, “Sosyal Bilimler” ile “Mühendislik, Doğa ve Sağlık Bilimleri” kategorilerinin her biri için 100.000 TL olmak üzere seçilen çalışmalara toplam 500.000 TL değerinde ödül verilmiştir. Büyük Ödül’e “Obezite hastalığının kontrolü ve tedavisinde etkili olan bor türevlerinin sorun mekanizmaları başlıklı laboratuvar çalışmasıyla” Prof. Dr. Fikretin Şahin; Mühendislik, Doğa ve Sağlık Bilimleri Ödülü’ne “Yakıt pillerinde hidrojenin uygun depolama koşullarının oluşturulması ve bu depolanan hidrojenin enerji üretim aşamasına geçişte, tekrar elde edilmesinde nano parçacıkların katalizör olarak kullanılmasını sağlayan çalışmasıyla” Prof.

Dr. Mehmet Zahmakıran; Sosyal Bilimler Ödülü’ne ise “Altın Orda ve Rusya başlıklı kitap çalışmasıyla” Prof. Dr. İlyas Kemaloğlu layık görülerek taltif edilmişlerdir.

İlim Yayma Ödülleri 2021

2021 yılında verilen ödüllerde “Büyük Ödül” kategorisi için 600.000 TL, “Sosyal Bilimler” ile “Mühendislik, Doğa ve Sağlık Bilimleri” kategorilerinin her biri için 200.000 TL olmak üzere seçilen çalışmalara toplam 1.000.000 TL değerinde ödül verilmiştir. Büyük Ödül’e “Innovative Trend Analysis (ITA) yaklaşımı; küresel ısınmanın birçok hidrolojik/meteorolojik olaylar üzerinde istenmeyen sonuçlarını analiz etmekte herhangi bir kabule gerek duymadan bütün zaman dizilerine uygulanabilir olması çalışmasıyla” Prof. Dr. Zekai Şen; Mühendislik, Doğa ve Sağlık Bilimleri Ödülü’ne “Çok duvarlı karbon nanotüplerin ağır metal iyonlarının katı faz kullanıldığı çalışmasıyla” Prof. Dr. Mustafa Soylak; Sosyal Bilimler Ödülü’ne ise “Êthostan Ahlâka: Antik Yunan Ahlâk Literatürünün İslâm Dünyasına İntikali ve Alımlanışı başlıklı kitap çalışmasıyla” Doç. Dr. Hümeysra Özturan layık görülerek taltif edilmişlerdir.

Bilimin ve teknolojinin tüm imkânlarını kullanarak, topluma yön veren nitelikli bilim insanlarını toplumumuza kazandırmak vizyonu ile hayata geçirilen İlim Yayma Ödülleri 22 Aralık 2019 ve 19 Aralık 2021 tarihlerinde Dolmabahçe Sarayı’nda Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın teşrifleriyle gerçekleştirilen törenlerle sahiplerini bulmuştur.

2023 yılında verilecek ödüllerde ise ödül miktarlarının döviz ve enflasyon karşısında farklılık oluşturmaması adına ödüllerin altına sabitlenmesi kararı alınmıştır. “Büyük Ödül” kategorisi için 150 Tam Altın, “Sosyal Bilimler” ile “Mühendislik, Doğa ve Sağlık Bilimleri” kategorilerinin her biri için 50 Tam Altın olmak üzere seçilen çalışmalara toplam 250 Tam Altın değerinde ödül verilecektir. Ödül başvuruları 16 Mayıs-14 Temmuz tarihleri aralığında web sayfası üzerinden online olarak alınmış ve akademik değerlendirme aşamasına geçilmiştir.

Detaylı bilgi için www.ilimyaymaodulleri.org web adresini ziyaret edilebilir.

İlim Yayma Ödülleri
2019 Yılı

Ödüle Layık Görülenler

SOSYAL BİLİMLER ÖDÜLÜ
Prof. Dr. İlyas KEMALOĞLU
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi

BÜYÜK ÖDÜL
Prof. Dr. Fikrettin ŞAHİN
Yeditepe Üniversitesi

T.C. Cumhurbaşkanı
Recep Tayyip ERDOĞAN

MÜHENDİSLİK, DOĞA VE SAĞLIK
BİLİMLERİ ÖDÜLÜ
Prof. Dr. Mehmet ZAHMAKIRAN
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

İlim Yayma Ödülleri
2021 Yılı

Ödüle Layık Görülenler

BÜYÜK ÖDÜL
Prof. Dr. Zekai ŞEN
İstanbul Teknik Üniversitesi

T.C. Cumhurbaşkanı
Recep Tayyip ERDOĞAN

MÜHENDİSLİK, DOĞA VE SAĞLIK
BİLİMLERİ ÖDÜLÜ
Prof. Dr. Mustafa SOYLAK
Erciyes Üniversitesi

SOSYAL BİLİMLER ÖDÜLÜ
Prof. Dr. Hümeysra ÖZTURAN
Marmara Üniversitesi

AYŞE MELİKE KALAYCIĞOLU ile Röportaj

Hanife KUTGİ

Doktora Öğrencisi, Felsefe Bölümü,
Felsefe Ana Bilim Dalı

Merhaba Ayşe Melike Hanım. Görüşmeyi kabul ettiğiniz için İlim Yayma Vakfı adına teşekkür ederim.

Merhaba, şeref duydum, ben teşekkür ederim.

Kısaca kendinizi tanıtabilir misiniz?

Benim ismim Ayşe Melike Kalaycıoğlu. Merhum Mustafa Kalaycıoğlu'nun ortanca kızıyım. 16.03.1970 yılında İstanbul'da doğdum. Rahmetli babam Girit'de doğmuş, altı aylıkken İstanbul'a ailesiyle birlikte mübadeleyle gelmiş. O tarihten beri de hep İstanbul'da ikamet etmişler. Lise mezunuyum. Bir müddet tekstil sektöründe kendi işimizde faaliyet gösterdim. Şu anda herhangi bir işle meşgul değilim. Daha çok ailemle alakadar oluyorum. Bir kız evladım var, doktora yapıyor.

Teşekkür ediyorum. İlim Yayma Vakfıyla olan ilişkiniz ne zaman başladı? Vakıfla aranızdaki ilişkiyi nasıl tanımlarsınız?

İlim Yayma Vakfı ile ilk tanışmam rahmetli babam sayesinde oldu. Babamın çok yoğun iş hayatının yanı sıra hayır işlerine de çok ciddi vakit ayırdığına çocukluğumdan beri şahit olmuştum. Dolayısıyla vakfımızın adını babamdan çok duyardım. Daha sonra babam vefat etmeden on sene evveline kadar yaşlılığı dolayısıyla başta İlim Yayma Vakfı toplantıları olmak üzere birçok vakfa gidiş gelişlerinde kendisine büyük bir memnuniyetle eşlik ettim. Hatta hep "Sen benim hem sekreterim hem şoförüm oldun..." derdi, aramızda şakalaşırdık. Bu vesileyle de İlim Yayma Vakfı'nın kültürünü ve ruhunu tanıma şerefine nail oldum. Sonrasında 2019 yılında babamın vefatından sonra vakfımızın yönetiminin vakfımızın kurucu üyeleri arasında yer almam konusundaki nazik tekliflerini gururla kabul ettim. İlim Yayma Vakfı'na mensup olmaktan dolayı da büyük bir gurur duyuyorum ve şükrediyorum.

O gurur bize ait Ayşe Melike Hanım. İlim Yayma Vakfı mensuplarından hukukunuzun olduğu, vakfın kurumsal hafızasına ışık tutabilecek tanıdığınız simalar kimlerdir? Bu isimlere dair hatıralarımızı paylaşabilir misiniz?

Babamın dava arkadaşlarından aklıma ilk gelen isimlerden şu anda hayatta olmayanlardan

sayın İsmail Niyazi Kurtulmuş, sayın İbrahim Bodur, sayın Korkut Özal, sayın Yusuf Türel, sayın Sabri Ülker, sayın Asım Taşer, sayın Eymen Topbaş, sayın Nevzat Yalçıntaş; aramızda olanlardan da hızlıca aklıma gelen isimlerden sayın İsmail Kahraman, sayın Murat Yalçıntaş, sayın Bülent Çorapçı, sayın Zeynep Bodur, sayın Numan Kurtulmuş, sayın Ayşegül Özal gibi isimlerin yanında şu an sayamadığım, aklıma hızlıca gelmeyen pek çok değerli isim vardır. Atladıklarım vardır, kusura bakmasınlar. Saydığım bu değerli isimlerle ve şu an aklıma gelmeyen daha fazla değerli şahsiyetle babamın pek çok anısı ve beraberliği olmuştur. Her birinin benim ve ailemin hayatında çok önemli yerleri vardır. Bu vesileyle ahirete irtihal etmiş değerli büyüklerimize de Allah'tan rahmet, aramızda olanlara da sağlık ve afiyet diliyorum. Benim hatırladığım ve büyüklerimizden de duyduğum, birkaç anıları ve söylemleri var. Bunları ben gerçekten hiç unutamıyorum. Mesela o zamanlar ilk dönemlerde burs verdikleri talebelerin kaldıkları yere gidip üstlerini örterlermiş. Mutfaklarına kendi elleriyle yemek yapan, sırtlarında un çuvalları taşıyanlar mı dersiniz... Adeta hizmette ve şefkatte birbirleriyle yarışmışlar. Bunları ben duyduğum zaman etkileniyorum hâlâ ve ne mutlu diyorum. Çok değerli insanlarmış, Allah hepsine rahmet eylesin. Çok kıymetli bir vakıf gerçekten.

Allah gani gani rahmet eylesin. Bu yapılan iyilikler unutulmuyor, amel defterleri de kapanmıyor ne mutlu.

Babam da hep derdi, benim mirasım size bunlar olacak diye. Hakikaten yaşadıkça daha da iyi idrak ediyorum. Hayırlı anne ve babalar evlatlarının hayırlı yerlere gelmesine, hayırlı insanlarla tanışmasına vesile oluyor. Bu konuda gerçekten şanslıyım çok şükür.

Ne güzel ne mutlu size. Sizce kurulduğu tarihten bu yana İlim Yayma Vakfının ülkemize nasıl bir hizmeti olmuştur? İlim Yayma Vakfı ne iş yapar?

İlim Yayma Vakfı kurulduğu tarihten bu yana yarım asırdır ilim ve bilim konusunda, yolunda faaliyet gösteren bir yapıdır. Gençlerimizin milli ve manevi değerlerine bağlı bir şekilde yetişmesine katkı sağlayan, onların her daim arkasında olan ve yanında yürüyen

bir vakıftır. Bütün bunlar ışığında vakfımız tarafından 2010 yılında kurulmuş olan İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi de lisans ve lisansüstü eğitim programları ve diğer birçok faaliyetiyle ülkemize her alanda faydası dokunacak gençlerin yetişmesine ve eğitimine katkı sağlamaktadır. Verdikleri burslarla ve yurt imkânlarıyla öğrencilerimizin her zaman yanında olmuştur.

İlim Yayma Vakfıyla olan geçmişinizden yola çıkarak vakfın geleceğiyle ilgili öngörüleriniz nelerdir? Bizimle paylaşmak ister misiniz?

Bundan 50 yıl önce babalarımızın birçok zorlukla ve bin bir emekle kurmuş olduğu vakfımızın o günden bugüne maddi – manevi katma değerlerle gelmiş olması gerçekten hayranlık uyandırıcı ve son derece gurur verici benim için. Vakfımızla ilgili benim çok kıymetli bulduğum bir diğer husus da geçmiş ile gelecek arasındaki köprüyü çok güzel şekilde inşa etmiş olmaları. Geçmişte yapılan tüm kıymetli hizmetleri bugüne, şimdiki nesle en güzel şekilde aktarıyor. Bunun yanı sıra kültür, ilim ve bilim anlamında teşvik edici ve imkân sağlayıcı bütün çalışmaları da çok değerli buluyorum. Vakfımızın sahip olduğu tüm bu güzel değerler ışığında geçmişte olduğu gibi gelecekte de her geçen gün daha da büyüyerek ve güçlenerek çok değerli nesiller yetişmesine katkıda bulunacağına yüreктen inanıyorum ve sonuna kadar destekliyorum. Böyle kıymetli bir vakfın kurucu üyesi olmaktan son derece onur duyuyorum. Babamın da yattığı yer nur olsun, mekânı cennet olsun diyorum ve teşekkür ediyorum.

Bizler onur duyuyoruz sizin gibi kıymetli üyelerimiz olduğu için. Vaktinizi ayırdığınız için de ayrıca teşekkür ederiz.

Ben de buraya kadar geldiğiniz için ve nezaketiniz için teşekkür ediyorum. Çok mutlu oldum. Her zaman bekliyoruz, bizim evimiz sizlerin evleri. Büyüklerimiz ne yaptıysa biz de hizmette de şefkatte de her şeyde yarışalım diyorum.

Çok teşekkür ederiz. Bizim için de çok kıymetli bir örnek teşkil ediyor bu aynı zamanda. İnşallah bizler de sizler gibi hayırlı ve güzel işler yapmak fırsatına ulaşırız.

MAHMUT ASMALI

Nisanur KÜLTÜR DAŞDELEN

Doktora Öğrencisi, Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü,
Din Felsefesi Ana Bilim Dalı

Kısaca kendinizi tanıtabilir misiniz?

1967 yılında Rize’de doğdum. Evliyim, beş çocuk babasıyım ve dokuz torunum var. 1988 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi İnşaat Bölümü’nden mezun oldum ve inşaat mühendisiyim. 11 Eylül 2021 yılından bu yana da MUSİAD’ın yedinci genel başkanı olarak görevime devam ediyorum.

İlim Yayma Vakfı’yla olan ilişkiniz ne zaman başladı? Vakıfla aranızdaki ilişkiyi nasıl tanımlarsınız?

İlim Yayma Vakfı ile olan ilişkim esasen çok geç başladı. Vakfın faaliyetlerini her zaman yakından takip eden, bu noktada gerek vakıf kurucularına gerek vakıf idarecilerine dua eden ve her yerde şükranla anan biriydim. İlim Yayma Vakfı’nın yurtlarında kalan birçok arkadaşım oldu. Fakat vakfın mütevelli heyetinde bir yıldır yer almaktayım.

İlim Yayma Vakfı mensuplarıyla hukukunuzun olduğu, vakfın kurumsal

hafızasına ışık tutabilecek tanıdığınız simalar kimlerdir? Bu isimlere dair hatıralarınızı paylaşabilir misiniz?

Vakfın kurucuları arasında çok değerli isimler yer almaktadır. Bunların hepsi de ülkemizi hem ilim hem de ticaret sahasında temsil eden çok önemli şahsiyetlerdir. Bunları rahmet, minnet ve şükranla anıyorum. Bu kişilerin ortak özelliği vatana ve millete faydalı bireyler yetiştirme gayesiyle bir araya gelmeleri ve İlim Yayma Vakfı’nı bu niyetle kurmalarındır. Başta Mütevelli Heyet Başkanımız Necmeddin Bilal Erdoğan olmak üzere vakıf bünyesinde çok kıymetli kişiler yer almaktadır. Vakfın kuruluşundan bu yana aynı heyecan ve aynı hassasiyetle çalıştıklarına bizzat şahidim. Aynı zamanda vakıfta Ziya Altan Elmas gibi birçok meslektaşım da yer almaktadır. Ayrıca MÜSİAD camiasından yakinen tanıdığımız vakfın genel müdürü Âdem Yavuz kardeşimizle de ciddi bir hukukumuz var. Kendisiyle birçok konuda karşılıklı fikir alışverişi ve iş birliği içerisindeyiz.

Sizce kurulduğu tarihten bu yana İlim Yayma Vakfı'nın ülkemize nasıl bir hizmeti olmuştur?

İlim Yayma Vakfı bu sene 50. Yılı'nı kutluyor. Vakıf vatana ve millete faydalı insanlar yetiştirme hassasiyeti taşıyan çok sayıda ilim, iş, siyaset ve devlet adamlarının bir araya geldiği çok güzel bir oluşumdur. Bizim inancımızda insan eşref-i mahlukattır. Yani yaratılmışların en şerefli'sidir. Dolayısıyla vakfın böyle bir insanı yetiştirmeyi vazife edinmek gibi çok güçlü bir misyonu ve bilimle teknolojinin tüm imkanlarını kullanarak topluma yön veren ilim insanlarını yetiştirmek gibi de bir vizyonu vardır. Bir Çin atasözü diyor ki: **"Eğer bir sene sonrasını düşünüyorsanız tohum ekiniz. On sene sonrasını düşünüyorsanız ağaç ekiniz. Ama yüz sene sonrasını düşünüyorsanız insan yetiştiriniz."** Toplumlara değiştiren, geliştiren ve muasır medeniyet seviyesine ulaştıran en temel faktör insandır. Aileyi ve devleti kuran insandır. Bunun yanı sıra devleti yıkan da savaş çıkaran da yine odur. Bu bilince sahip vakıf kurucuları büyük bir gayretle insan yetiştirmeye odaklanmışlardır. Allah tüm kuruculardan razı olsun ve vefat edenlere de rahmet eylesin. Efendimiz hadis-i şeriflerinde **"İnsanların en hayırlısı insanlara faydalı olanıdır."** buyurmuştur. Dolayısıyla en hayırlı insan insanlara faydalı olan ve faydalı hizmetler yürütendir. Bu noktada İlim Yayma Vakfı kurulduğu günden bu yana çok önemli hizmetlerde bulunmuştur. Başta Sabahattin Zaim Üniversitesi olmak üzere birçok seçkin kurumla iş birliği yaparak ülkemizin güçlü yarınlarına çok büyük bir katkı sağlamaktadır. Yine bu noktada nitelikli ve aydın

nesiller yetiştirilmesinde İlim Yayma Vakfı'nın çok kıymetli bir değer olduğunu düşünüyorum.

İlim Yayma Vakfı ile olan geçmişinizden yola çıkarak vakfın geleceğiyle ilgili ön görüşleriniz nelerdir?

Türkiye bulunduğu konum ve etki alanıyla sadece Anadolu'ya değil aynı zamanda çok geniş bir coğrafyaya hitap etmektedir. Her daim insani hassasiyetleri ve adalet anlayışını temsil eden bir fikrin temsilciliğini yapıyor. Dolayısıyla ülkemizin son yirmi yılda attığı adımlar gençlerimizin geleceğe umutla bakmasının en önemli etkenlerinden biridir. Bununla birlikte sürekli değişen iktisadi ve siyasi denklemde belirli küresel odakların manevi değerleri yıpratma maksatlı dayatmalarına şahit oluyoruz. Dolayısıyla gençlerimizin hem ilim ve irfan ehli olması hem de ahlaki değerlere sahip çıkması çok önemlidir. Tam da bu noktada ortaya çıkan ahlaki boşluğun kapatılmasında paydaş kuruluşlar ve sivil toplum örgütleriyle tam bir koordinasyon içerisinde olan İlim Yayma Vakfı büyük bir rol üstlenmektedir. Bizler de iş dünyası temsilcileri olarak ülkemizin yeni yüzyılında aydınlık yarınların kodlarını Türk gençlerinin yazacağına inanıyoruz. Elbette bu adımlar atılırken istikbali besleyecek en önemli kaynaklardan biri de İlim Yayma Vakfı olacaktır. Dolayısıyla bu manada İlim Yayma Vakfı'na, vakfın iş dünyası kanadını temsilcisi olan MÜSİAD'a ve birçok sivil toplum kuruluşlarına bu noktada büyük görevler düşmektedir. İlim Yayma Vakfı'na emek veren herkese teşekkür ediyorum. Ahirete intikal edenlere yüce Allah'tan rahmet diliyorum. Allah hepsine çabalarının karşılığını kat kat versin inşallah.

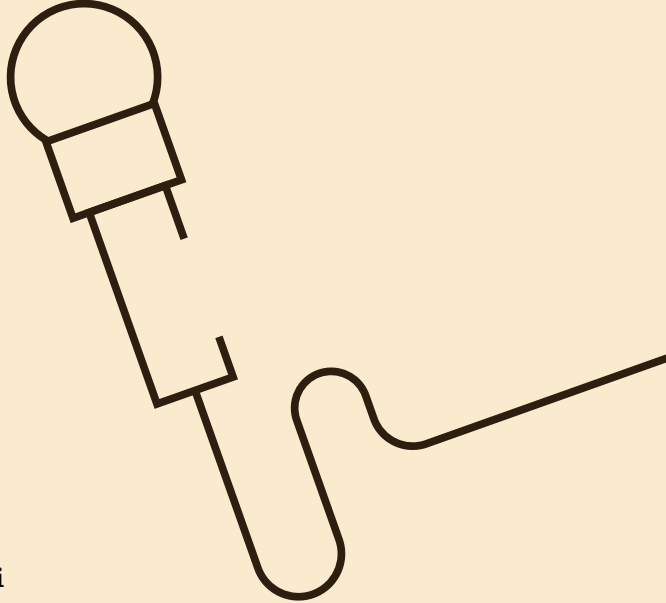

Ömer Faruk Keçebaş ile Röportaj

Merve DEMİR

İstanbul Üniversitesi, Avrupa Birliği,
Dr. Öğrencisi

Doğumu ve Ailesi

Ömer Faruk Keçebaş, tüccar bir ailenin çocuğu olarak 28 Mart 1965 yılında İstanbul Erenköy'de dünyaya gelmiştir. Memleketi Konya ilinin Kadınhanı ilçesidir. Annesinin ismi Ayhan Keçebaş, babasının ismi Mehmet Nuri Keçebaş'tır. Annesi ev hanımı olan Ömer Faruk Keçebaş'ın, babası ise Eminönü'nde Sultan Hamam'da kumaş tüccarı olarak çalışmakta idi. Bir abisi ve ablası bulunan Ömer Faruk Keçebaş ailenin en küçük üyesidir. 1988 yılında evlenen ve otuz beş yıllık evli olan Sevda ve Ömer Faruk Keçebaş çiftinin, Muhammet Ali Keçebaş adında bir de oğulları vardır. Oğlu Muhammet Ali Keçebaş, Sabancı Üniversitesi'nde Mekatronik Mühendisliği üzerine doktora eğitimini tamamlamış, ardında Amerika Birleşik Devletlerine post-doktora çalışmalarını sürdürmek için gitmiştir. Oğlu Muhammet Ali Keçebaş, Betül Şengüler ile 2016 yılında evlenmiş ve bu evlilikten Zeynep isimli birde kızları olmuştur.

Eğitim Hayatı

İlköğrenimini Erenköy Zihnipaşa İlkokulu'nda tamamlayan Ömer Faruk Keçebaş, 1976 yılında Kadıköy İmam Hatip Lisesi'ne başlamıştır. Döneminde hocalarıyla iletişimi oldukça kuvvetli olan Keçebaş, böylece başarılı bir öğrenci olarak 1983 yılında bu liseden mezun olmuştur.

Meslek Hayatı

Lise öğreniminden hemen sonra iş hayatına atılmış olan Ömer Faruk Keçebaş'ın ticari hayatı çok genç yaşta başlamıştır. Keçebaş, İstanbul'un en hareketleri semtlerinden biri olan Eyüpsultan'da bulunan ve 1951 yılında faaliyetlerine başlayan Bahariye Mensucat A.Ş.'de çalışmaya başlamış, firma 1987 yılında İkitelli'ye taşınmıştır. 1983 yılından bugüne kadar yaklaşık kırk yıllık meslek hayatını Bahariye Mensucat A.Ş.'de geçirmiş olan Keçebaş, şu an aktif olarak bu

firmada yönetici pozisyonunda çalışmalarına devam etmektedir. Tekstil sektöründe özellikle de halı ve kumaş üretiminde faaliyet gösteren ülkemizin en köklü firmalarından olan Bahariye Mensucat A.Ş., üretimini yüzde 80'ini yaklaşık 40 ülkeye ihraç etmekte ve ağırlıklı olarak Avrupa ülkelerine hizmet vermektedir.¹

İlim Yayma Vakfı'yla Olan Münasebeti

İlim Yayma Vakfı ile fikir ve gönül birlikteliğini daimî olarak muhafaza etmiş olan Ömer Faruk Keçebaş'ın, vakıf ile tanışması babası merhum Mehmet Nuri Keçebaş aracılığı ile olmuştur. Gayriresmi olarak, organik bağı çocukluğundan itibaren başlayan Keçebaş'ın 2001 yılında babası Mehmet Nuri Keçebaş'ın vefatı ile kurucular kuruluna seçilmiş ve o tarihten günümüze kadar kesintisiz bir biçimde vakfın çeşitli çalışmalarında yer almıştır. Vakıf ile arasında kurmuş olduğu gönül bağı ile vakfa çeşitli hizmetlerde ve desteklerde bulunmuştur. Vakfın sosyal faaliyetler kapsamında görünürlüğünün giderek arttığını belirten Keçebaş; vicdan, adalet, örf ve âdet gibi toplumun

önem verdiği pek çok moral değerlerinin vakıf tarafından çeşitli hizmetler aracılığı ile canlı tutulduğunu vurgulamaktadır. İlim Yayma Vakfı mensuplarından arkadaşlık bağları bulunan Ömer Hulusi Topbaş, Muhammet Hulusi Topbaş, Ömer Faruk Topbaş, Abdullah Topçu, Sabri Kefeli ve Nuri Aydın gibi vakfın kurumsal hafızasına ışık tutabilecek pek çok dostluğu, arkadaşlığı ve ailevi bağları mevcuttur.

“En Önemli Etkinlik İnsan Yetiştirmek”

İlim Yayma Vakfı'nın ülkemize ve dünyaya olan “*en önemli hizmetini dini, ahlaki ve insani vecibeleri bilen ve uygulayan, dünya görüşü kapsayıcı birer birey yetiştirme vazifesini*” layığı ile yerine getiren bir vakıf olduğunu belirten Ömer Faruk Keçebaş, vakıf aracılığı ile akademi yolunda yetişmiş bir çok öğrencinin ilerleyen yıllarda devletin değişik kademelerinde çeşitli görevlerinde önemli vazifelerde bulunduğunu vurgulamaktadır. Vakıf için “*en önemli etkinlik insan yetiştirmek*”² diyen Keçebaş, devletin çeşitli görevlerinde vakıf aracılığı ile ilim yoluna devam eden ve bu minvalde gönül bağının bulunduğu kişiler ile karşılaşmanın oldukça değerli olduğunu belirtmiştir. Son

olarak, İlim Yayma Vakfı ile olan geçmişinden yola çıkarak vakfın geleceğiyle ilgili olarak çeşitli öngörülerde bulunan Keçebaş, vakfın çeşitli üniversiteler kanalı ile Dünya'daki diğer Müslüman ülkelerde de misyonu ve vizyonu ile ilim faaliyetlerini çeşitlendirebileceğini vurgulamaktadır.

Diğer Hizmetler

İlim yayma Vakfı'nın mevcut kurucuları içerisinde bulunan Ömer Faruk Keçebaş, daha önce Aziz Mahmut Hüdayi Vakfı'nda da çeşitli hizmetlerde bulunmuştur. Keçebaş, geçmişte Aziz Mahmut Hüdayi Vakfı'nda mütevelli heyeti içerisinde görev almıştır. Aziz Mahmut Hüdayi Vakfı'na bağlı çeşitli yurtlarda fahri yöneticilik yaptığını belirten Keçebaş, ayrıca bu yurtlarda da mütevelli heyetinin içerisinde de bulunduğunu belirtmiştir. Ömer Faruk Keçebaş, yine şefkat ve merhamet duygularını çeşitli ilim faaliyetleri ile aşıl原因an bu vakıfta eğitim hizmetleri, insani yardım hizmetleri ve kurban bağışlarına yönelik olarak çalışmalar sürdürüldüğünü kaydetmiştir. Son olarak Aziz Mahmut Hüdayi Vakfı ile gönül bağını devam ettiren Keçebaş, vakıf da halen güncel çalışmalarını devam ettirmektedir.

1 Bahariye Mensucat, <https://www.bahariye.com.tr/#/Home>.

2 Ömer Faruk Keçebaş, “Kişisel Görüşme”, (Görüşmecisi: Merve Demir, 31 Mayıs 2023)

Ziya Altan ELMAS ile Röportaj

Furkan KOÇPINAR
İstanbul 29 Mayıs
Üniversitesi, İlahiyat
Fakültesi, Hadis,
Dr. Öğrencisi

Kısaca kendinizi tanıtabilir misiniz?

İsmim Ziya Altan Elmas, 1969 doğumluyum. Biz Elmas ailesi olarak, Erzincan- Refahiye'liyiz. 1936'da dedem Ziya Elmas -bu arada bana Ziya adını veren de O'dur.-İstanbul'a, Taksim'e gelmiş. Ama Erzincan'la da bağımız hala devam ediyor. Yani İstanbul'a olabildiği kadar erken gelen ailelerdeniz. Ben de İstanbul-Taksim doğumluyum. Ama ben iki yaşındayken (1971'de) babam, Erzincan'da benzin istasyonu kurunca Erzincan'a geri dönmüşüz. Kardeşlerim orada doğmuş oldu. Ben de bu sebeple ilkokulu Erzincan'da köyde bitirmiş oldum. Orta 1. sınıfa tekrar 1980'de İstanbul'da başladım. Ortaokulu Şişli Talat Paşa Ortaokulu'nda bitirdim. Sonra bir sene Taksim Atatürk Lisesi'nde okudum. Lise 2. ve 3. sınıfı da Nişantaşı'nda bulunan Işık Lisesi'nde bitirdim. Dolayısıyla Işık Lisesi mezunuyum.

Işık Lisesi'nden İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Mimarlığı kazandım. Taşkışla'da okudum. Yani dedemin askerlik yaptığı yerde, ben de mimarlık okudum. 1985/86'da girmişim, 1991'de de mezun oldum. 1992 yılında kendi işimi kurdum. Arkadaşlarımla birlikte önce bir Mimarlık olsun dekorasyon olsun diye, genel anlamda hizmet vermek üzere bir şirket kurdum. Sermayemiz emeğimizdi. Daha sonra arkadaşlarımızla ayrıldık ben kendi kardeşlerimle devam ettim. 1997'de Sur Yapı'yı kurdum. İlk olarak Taha İnşaat'ı kurmuştum. Taha İnşaat'ı, sonra 1997'de Sur Yapı kurulunca, Sur Yapı'yla birleştirdik. Böylece 30 seneyi aştı, 31'inci senenin içerisindeyiz. O günden itibaren kurmuş olduğum şirketin yani Sur Yapı'nın Yönetim Kurulu Başkanlığı yapıyorum. Sıfırdan başlamış olduğumuz bir iş. Önce dekorasyon ve ufak müteahhitlik işleriyle başladık. Sonra konut

üretmeye başladık. Önce 10 daire yaptık, sonra 20, sonra 50, sonra 100 derken böyle devam ettik. Ağırlıklı olarak konut ürettik. Her türlüşünü de ürettik. Uygun fiyatlı olsun, orta halli olsun, lüks olsun. Villalar ürettik. Ciddi anlamda geniş bir üretim yelpazemiz var. Ticari gayrimenkuller yaptık. Mesela birçok sanayi tesisleri inşa ettik. "A Plus" nitelikli ofis binaları, alışveriş merkezleri, hastaneler yaptık. İnşâi anlamda altyapıdan üst yapıya kadar birçok hizmet ortaya koymuş olduk. O günden bugüne kadar da bu işe devam ediyoruz. Merkezimiz Türkiye'de. Almanya Köln'de de 3 yıllık bir şirket kurduk. Azerbaycan'da ağırlıklı olarak altyapı yapıyoruz. Bir isale hattı tamamladık şu anda da bir baraj inşaatı yürütüyoruz. Türkiye'nin en büyük konut portföyünü yöneten firma noktasına kadar geldik. Son 4 yılda takriben 13.000 konut teslim etmiş olacağız. Konut ihtiyacının fazla olduğu bir dönemde aslında önemli bir hizmet vermiş oluyoruz. Bunun sonucunda Sur Yapı, 6 ayrı sahada 34 tane şirketi olan bir Sur Grup'a dönüşmüş oldu. Yenilenebilir enerji yatırımlarımız var. Madencilikle alakalı çalışmalarımız var. Perakende Ticari gayrimenkuller var. Konut zaten ana işimiz. Turizm yatırımımız var. Hamdolsun şuanadaki çalışmamız bu. Çeşitli sivil toplum örgütlerinde, vakıflarda derneklerde kuruculuğum var. İlim Yayma ise bizim destek verdiğimiz ana kurumdur. "İlim Yayma bizim ana amiral gemimizdir" diyebiliriz. Aynı zamanda sektörel dernek başkanlığı da yaptım. Mesela bir altı yıl kadar KONUTDER Başkanlığı yaptım. Bu dönem bıraktım.

SUR Yapı olarak Taksim Camii'nin yapımını üstlendiniz. Taksim Camii sizin için ne ifade ediyor?

Taksim Camii, Türkiye Müslümanları açısından 150 yıllık bir mesele. 150 yıldır yapılmaya çalışılıp da yaptırılmayan bir Camii. Yani Taksim Camii, Ayasofya'nın küçük kardeşidir. Bunu doğru anlamak lazım. Ayasofya niye camilikten çıkarılmışsa, Taksim'e de o yüzden camii yaptırılmamıştır. Biri bir ucu, biri diğer ucu. Dedemin Taksim'e erken gelmiş olması, babamların amcamlarla birlikte Taksim'de -o zamanlar oto yedek parçacılık daha sonra inşaatçılık yaparak- ticaret yapması, benim Taksim doğumlu olmam, bunların hepsi Taksim'in benim için ayrı bir yere sahip olmasının sebeplerindedir. Yani biz Taksim'liyiz, ben Taksim'de doğdum ve çocukluğum Taksim'de geçti. 1971-1980 yılları arası sürekli gidip geliyorduk. 1980'den itibaren de devamlı Taksim'deydik. Taksim Camii meselesi ise o zamandan bize büyüklerimiz ve ailemiz tarafından aşılana bir meseleydi. Biz bilerek her cuma, eğer hava yağmurlu değilse, seccademizi veya kartonumuzu alırdık ve bugün camiinin olduğu yerde küçük bir mescit vardı, cumamızı orada kılardık. Yani bizden önce Taksim Camii meselesi ile dertlenen büyüklerimiz -Allah hepsinden razı olsun- zamanında uğraşmış ve 30-40 metre karelik küçük bir alanı mescide çevirmişlerdi. Orası daha sonra cuma kılınır hale getirildi, biz de her cuma, namazı orada kılmaya gayret ederdik. Taksim'deki Müslümanlar mutlaka o konsoloslukla cami arasındaki alanı trafiğe kapatıp, orada namaz kılarlardı. Zaten bu davranışımız da Taksim davasının bir nişanesiydi. Hava iyiye asla başka bir yere gitmezdik. Orayı boş bırakmamaya gayret ederdik. Hatta 1986 ya da 1987 -tam tarihini hatırlayamıyorum- yıllarında amcam milletvekili, babam da ilçe başkanıydı, ikisi de ANAP kurucularındandır. İşte onlar rahmetli Özal'a Taksim Camii'ni

yapalım diye müracaat ettiler. Ama o zamanki şartlara göre Özal'ın bunu yapamayacağına dair beyanatları var. Taksim Camii'nin meselesi Türkiye'nin darbeler tarihi ile eşdeğerdir. Mutlaka her muhtıra girişimin ya önünde ya arkasında Taksim Camii meselesi vardır. Tayyip Bey bile 2002'de iktidara gelmesine ve gelmiş geçmiş en güçlü lider olmasına rağmen ancak 2017'de camiinin temelini atabildi. Yani Taksim Camii meselesi birileri için -yaptırılmaması noktasında- çok önemliymiş. Zaten bir kısmını bizzat yaşadık bir kısmını da bize tarih gösterdi. Ama **bizim her zaman hayalimizdi**. Mimarlığı bitirmeyi, inşaat firması sahibi olmayı rabbim lütfetti. İşlerimiz ve imkanlarımız baya genişledi. Durum böyle olunca, ben 2008'den itibaren Taksim Camii'ni yapmayı gönlüme koymuştum.

Hatta zaman zaman henüz camii yapılmamışken, hususi Taksim'e gidip o anlattığım Konsolosluğun oradaki alanda, yere seccademizi serip namazımızı eda edince 'Burayı yapmak bana nasip olsun' diye dua etmişliğim çoktur.

Sürecin olgunlaşmasıyla birlikte bu projeyi gerçekleştirmek adına irademizi ortaya koyduk. Cumhurbaşkanımız da -ben talip olunca- zaten birkaç tane proje hazırlattığını ifade etti. Biz de onlar üzerinden yürüdük. Uyguladığımız projenin konsepti, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nin de mimarı olan Şefik Bey'e aitti. Yani Cumhurbaşkanımız proje çalışmasını başlatmıştı zaten. Bana da projeyi hayata geçirmek düştü. Doğrusu ben de zaten projeyi beğenmişim. Sur Yapı mimarlık ekibiyle beraber -ben kendim de mimar olarak katkı vermek üzere- bu işe giriştik. Eser, mimarî olarak Şefik Bey'indir. Biz sadece yardımcı mimar gibi biraz katkı sağladık. Yani temelde o konseptin büyük bir kısmına sadık kalmakla beraber başladığımız yerden biraz farklı ve güzel bir yerde hitama erdirdik. Dolayısıyla Şefik Bey'le beraber ortak bir akılla hareket ettik. İçindeki mihrap, minber ve kürsü ile alakalı olarak ben kendisinden rica ettim 'Müsaade edersen bunları da ben yapayım' dedim, o da sağ olsun kırmadı kabul etti. Onları da ben tasarlamış oldum. Bütün inşâî süreci en ince detayına kadar 4,5 yıl bizzat kendim takip ettim. Aşağı yukarı vaktimin üçte birini aldı. Orada Sur Yapı'nın en kalifiye ekiplerini görevlendirdim. Çok şükür elhamdulillah Rabbimiz lütfetti, iyi niyetle güzel bir eser ortaya çıkmış oldu. **Benimdir diyemem, bizimdir diyebilirim.** Sonuçta gelecek nesillere örnek bir eser olması şuuruyla inşa etmeye çalıştık. Başardık gibi gözüküyor. En azından milletimizden aldığımız güzel teveccüh bunu hissettiriyor. Ben sadece Rabbime hamdolsun diyebilirim.

İlim Yayma Vakfıyla olan ilişkiniz ne zaman başladı?

12 yaşından itibaren ben hep İslamî bir gayretin içerisinde oldum. Üniversite yıllarında da daha şuurulu bir şekilde devam etti bu durum. **İlim Yayma ile ilk tanışmam da üniversitede oldu.** Üniversite yıllarında İlim Yayma'nın Vefa'daki yurdunda kalan arkadaşlarımız vardı. İlim Yayma ile ilk orada tanışmış oldum. Daha sonra İlim Yayma Vakfı ve Cemiyeti ile ciddi anlamdaki ilişkimiz Osman Kağan abi vesilesiyle oldu. O zamanlar ben Osman abiyi Ümraniye Belediyesi'nde gördüm. 'Abi burada ne yapıyorsun?' diye sordum, o da 'İlim Yayma Cemiyeti olarak Mehmet Bingöl başkanımızı ziyarete geldik, bir takım ihtiyaçlar var, onları görüşeceğiz.' dedi. Tarihi tam hatırlayamıyorum, 1994 olmalı. Ben de 'Abi ben de zaten İlim Yayma'ya destek olmak istiyordum, iş güç sahibi olduk, o zaman ben de burs vermek isterim' demiştim. Böylece Osman abinin vesilesiyle İlim Yayma maceramız başlamış oldu. O günden bugüne de devam ediyor. Bir de Ahmet Yahya Kiğılı abi var. Ben ondan da hep İlim Yayma'yı duyuyordum zaten ama Yahya abinin o zamanlar İlim Yayma'nın kurucularından ve destekçilerinden olduğunu bilmiyordum, sonradan öğrendim. Onunla da o gün bugündür devam eden güzel bir abi-kardeş ilişkimiz var, güzel bir insandır. Özellikle "Müslüman bir tüccar nasıl olmalıdır?" hususunda benim için önemli bir örnektir. Birçok nasihati benim için faydalı olmuştur.

Sizce kurulduğu tarihten bu yana İlim Yayma Vakfı'nın ülkemize nasıl bir hizmeti olmuştur? İlim Yayma Vakfı ne iş yapar?

Gençlerimizi doğru yönlendirme hususunda önemli bir rol oynadığımı düşünüyorum. Yani onların kapasitelerine uygun ve ülkenin de ihtiyaçlarına uygun bir yönlendirme görevine sahiptir İlim Yayma. Mesela, başarılı gençler genelde ya tıp ya mühendislik okuyorlar. Bu alanlar şüphesiz önemli. Tabii ki bu alanlarda araştırma yapacakların da belirli bir kapasitede olması gerekiyor. Ancak bu kapasiteli gençlerimizin bir kısmını -mesela- ilahiyata da yönlendirmemiz lazım. Bu konuda hâlâ zayıfız. Hatta bana sorarsanız bizim İlahiyat alanında okuyacak gençlerimizi Türkiye'nin en kapasiteli, gençlerin içinden seçmemiz gerekiyor. Evet, her sektör her iş önemlidir. Önemsiz sektör yoktur, çünkü hepsinin insanın hayatında bir yeri vardır. **Ekmek üretiminden tutun uçak üretimine kadar hepsi insanın hayatına dokunmaktadır.** Ama bizim de gençlerimizi yönlendirme hususunda doğru dağılımı yapabiliyor olmamız lazım. İlim Yayma Vakfı olarak da lisansüstü eğitime verilen desteklerin böyle bir vizyonla yapıldığına inanıyorum. İlim Yayma böyle bir hedefe sahip. Aynı zamanda **İlim Yayma her alanda okuyan gençlerin; akademik bilgi, birikim ve becerilerini yükseltecek bir destek ve teşvik mekanizmasıdır.** Bu yüzden vakıf, sürekli akademik alandaki çalışmalarını ve gençlerin topluma ve ilime katkısını daha bir büyütme ve derinleştirme gayreti içerisinde. İlim Yayma ödülleri de aslında bu misyonun ve vizyonun bir parçası ve bu hususta destekleyici ve özendirici bir motivasyon kaynağıdır. Aynı zamanda İlim Yayma serbest düşünebilen Müslüman yetiştirebilme noktasında önemli bir kurumdur. Yani serbest düşünebilen ama aynı zamanda inançlı, imanlı, irfanlı ve ahlaklı fertler yetiştirme misyonuna sahip olan bir kurumdur. Hedefi gençlerin kendi kabiliyetlerine göre, kendi yollarını seçebilecekleri bir yola yönlendirmek. Ama bunu yaparken gençlere bir şey dikte etmeyen, gençleri kendi elemanı gibi görmeyen, kendi görevlisi gibi görmeyen, sadece ve sadece gençlerin önünü açıp onlara her türlü imkan sunup, İslam'a hizmet etmeyi onlara sevdiren ama asla onlar üzerinde herhangi bir hesabı olmayan bir oluşumdur, böyle bir vakıftır. **İlim Yayma hesapsızdır.** Hiçbir karşılık beklemez, tek amacı hizmettir. Ben öyle gördüm.

'İlim Yayma hesapsızdır' dediniz. Bu kanıya nasıl vardınız?

Unutmamak lazım ki, ben İlim Yayma'nın bir parçasıyım. Allah'ın imkân verdiği zamandan beri zaten İlim Yayma'nın içerisindeyim. Hatta İlim Yayma'nın kuruluşuna tevellüdümüz yetmiyor. Ama biz işin içinde olduğumuz zamandan bu yana kurucuların niyetine davranışlarına şahit olduk. Kurucuların nesilden nesile aktardığı gelenek ortada. Yetişen neslin hali ortada. İlim Yayma'nın o zamandan

**İlim Yayma hesapsızdır.
Hiçbir karşılık beklemez,
tek amacı hizmettir.**

bu yana sergilediği sağlam duruşu da ortada. Bu çizgisinde herhangi bir değişiklik yok. Dolayısıyla bence bu, çok kıymetli bir şey. Bu kurumda bulunan herkes ihlaslı bir şekilde hizmet etme derdinde. Herkesin -yöneticiler olsun kurucular olsun bağışçılar olsun- ortak amacı budur. Bu yüzden 'İlim Yayma hesapsızdır' dedim. İlim Yayma'nın ihlaslı bir şekilde yaptığı bu hizmetlerin tek amacı, sadece ve sadece Allah'ın rızasına gözetecek ve Allah'ın rızasına uygun yaşayacak gençlere bir vesile olmak, onlara destek olmak, onlara hayata başlarken -az da olsa- tutunabilmelerini sağlamak.

İşte tam da bu noktada onların ilerde sağlam birer kişiliğe sahip olabilmeleri ve aynı zamanda onları rencide etmeden onlara bir aidiyetlik kazandırabilmek için, bu desteğin onlara karşılıksız yapıldığını hissettirmek önem arz etmektedir. Gençler arasında aidiyet hissedenden olur hissetmeyen olur, orası çok önemli değil. Sefer bizden zafer Allah'tan. Sonuçta maksat, insanlığa, İslam'a, vatana millete hizmet etmektir. Başka bir amaç gütmeyince bir bereket zaten ortaya çıkıyor.

Vakıfla aranızdaki ilişkiyi nasıl tanımlarsınız?

Az önceki soruda İlim Yayma'nın ne gibi hizmetleri ve hedefleri olduğunu konuştuk. İşte bu hizmetleri hep beraber yapmaya çalışıyoruz, o hedeflere hep beraber yürümeye çalışıyoruz. Ben de şahsen bundan çok mutluluk duyuyorum. Böyle bir ekibin içerisinde olmak da benim için son derece onur verici. Hem zaman ayırarak fikir vermeye çalışıyoruz hem de maddi manevi destek olmaya çalışıyoruz. Bu konuda da kendim talip oldum. Aşağı yukarı otuz yıldır İlim Yayma'nın hem vakıf tarafına hem cemiyet tarafına gerek burs ve kurban vererek gerekse çeşitli faaliyetlerinde destek olarak yanlarında olmaya çalışıyoruz.

İlim Yayma bizim için ocaktır. Bizim İslami camianın Müslüman Türk milletinin, millete dair, devlete dair, ahlaka dair, ilim ve irfana dair, bütün bu büyük kavramların gençlerimiz tarafından doğru anlaşılması ve idrak edilmesi için kurulmuş en önemli kurumumuzdur. Doğru bir bakışla, doğru bir kavrayışla gençleri yetiştirmektir. En azından benim gözümdeki değeri budur. Benim için İlim Yayma budur.

İlim Yayma Vakfı ile olan geçmişinizden hareketle vakfın geleceğiyle ilgili öngörüleriniz nelerdir? Bizimle paylaşmak ister misiniz?

Vakıf, ilimde derinleşmek arzusunda olan gençlere desteğini büyütecek. Kapasitesini daha da artırarak, toplumsal faydayı daha üst bir noktaya eriştirebilecek gençlerimizi, daha fazla destekleme hususunda vakfın

*İlim
Yayma
bizim için
ocaktır.*

bir vizyonu var. Bununla ilintili olarak lisansüstü bursları artacak ve daha farklı faaliyetlerde yürütülecek. Neticede **İlim Yayma'nın derdi güzel insan yetiştirmek. Gençlerin güzel birer kul olarak yetişmesine sebep olmak. Daha da önemlisi,**

bana göre vakfımızın önder insanlar yetiştirmeye doğru gidiyor olması. Her alanda önder pozisyonda olan, topluma liderlik yapabilecek, topluma yön verebilecek, toplumun gelişmesinde taş üstüne taş koyabilecek gençler yetiştirmek. Diğer alanlarda da gayretler var ama özellikle bu hedef doğrultusunda ayrı bir çaba söz konusu. Zaten İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

Biz mevcut Türkiye'yi büyütürken, siz büyük Türkiye'yi inşa etmiş olacaksınız.

(İZÜ) de aslında bunun bir parçası. Yani büyüklerimizden aldığımız bayrağı biz de bu dönemde taşımaya gayret ediyoruz. Sonunda biz de size devredeceğiz. Tablo budur.

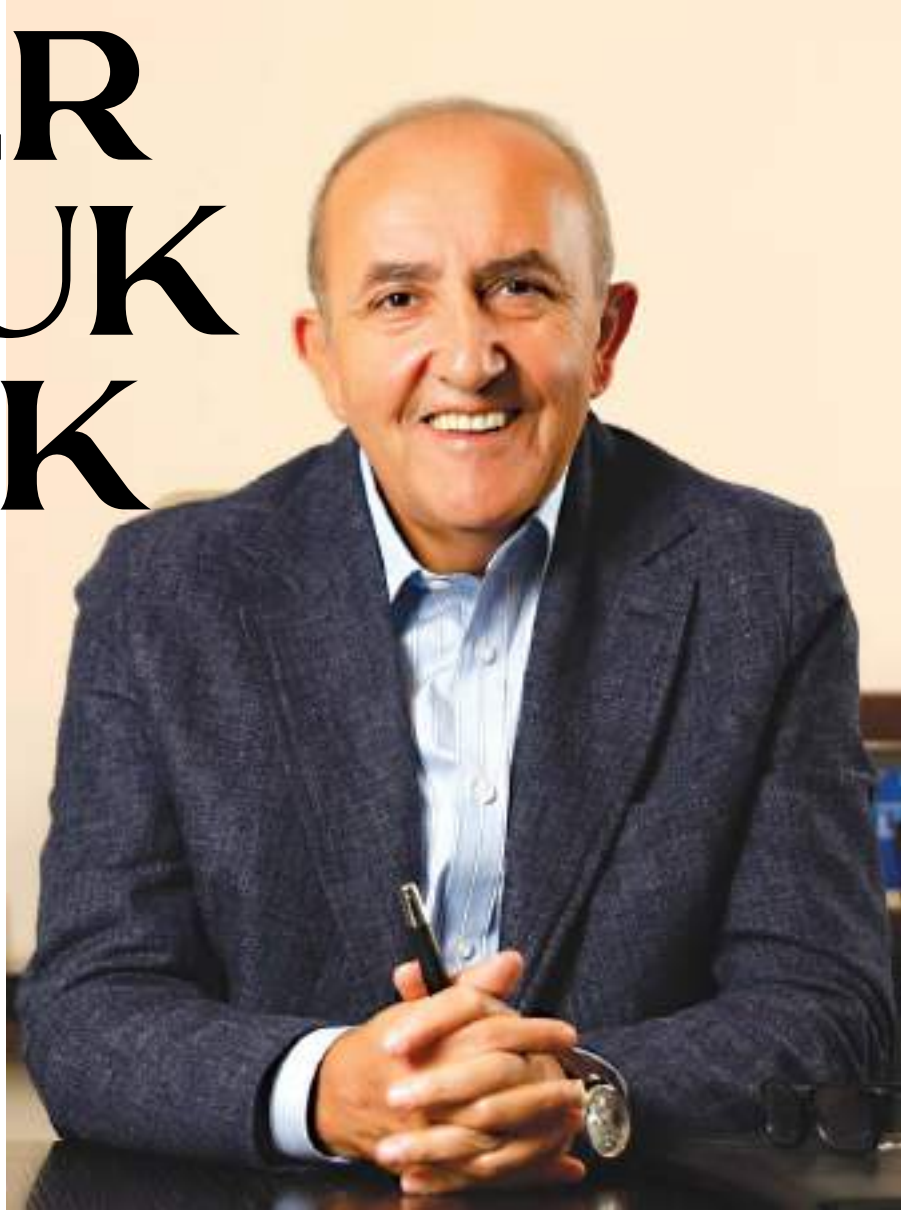
Az önce 'Büyüklerimizden aldığımız bayrağı bizde bu dönemde taşımaya gayret ediyoruz. Sonunda biz de size devredeceğiz. Tablo budur.' dediniz. Çizmiş olduğunuz bu tablo içerisinde bayrağı bizim devralmamız sizce ne anlama geliyor?

Cumhurbaşkanımız ve onun arkadaşları olan bizler bir noktada Türkiye'yi dönüştüren kadroyuz. Elimiz ve gücümüz yettiği kadar da aynı zamanda büyümeye çalışan bir ekibiz. Yani Türkiye'nin zincirlerini kırdık. Bunların sembolik örnekleri Ayasofya ve Taksim Camii'lerdir. Bilerek sembolik diyorum. Çünkü gerçek zincirler, bunlardan çok daha farklıdır, zihni zincirlerdir. Bu iki camii sadece kırılan zincirlerin göstergeleridir. Bir yerde zincirleri kırdıktan sonra gücümüzün yettiği şeylerdir bunlar aslında. Yani biz Allah'ın izniyle Türkiye'nin hem manevi hem de maddi zincirlerini kırdık. Sizleri iyi yetiştirebilirsek, bir sonraki nesli de doğru yönlendirebilirsek, kabiliyetlerini yükseltip güzel bir ahlakla birleştirebilirsek ve size doğru bir vizyon çizebilirsek, işte o zaman büyük Türkiye'yi siz inşa etmiş olacaksınız. **Biz mevcut Türkiye'yi büyütürken, siz büyük Türkiye'yi inşa etmiş olacaksınız.** Aradaki fark çok önemli. Biz zincirleri kırdık ve Türkiye'yi dönüştürdük ve büyümeye çalışıyoruz ve şu an büyütüyoruz da zaten. Siz ise büyük Türkiye'yi inşa edeceksiniz.

Büyük Türkiye, İslam ümmetinin hâmisî ve İslam ümmetinin gücü olan Türkiye'dir. Sizin önünüzde başka bir yol, başka bir seçenek yok.

ÖMER FARUK ÇELİK

Tuğba İNCİMAN ÇELİK
Doktora Öğrencisi, Eğitim
Programları ve Öğretim Bölümü,
Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı

Ömer Faruk Çelik Kimdir?

Ömer Faruk Çelik, 1961 Çorum Alacabel doğumludur. Ortaokul mezunu olup, lise 2’de eğitim hayatından ayrılmıştır. Muhasebeci olarak iş hayatına başlamış olan Ömer Faruk Çelik, birçok muhasebe ofisinde görev almıştır. Profesyonel iş yaşamına muhasebe alanında devam etmiştir. 1974 yılında Çorum’dan Ankara’ya, 1988 yılında da İstanbul’a gelmiştir.

İstanbul’a geldikten sonra “Sinpaş Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş.’de inşaat sektörü alanında işe başlamıştır. Bu şirket, gayrimenkul geliştirme, sanayi, enerji ve hizmet sektörlerinde faaliyet göstermektedir. 25 yıl bu şirkette çalışmış olan Ömer

Faruk Çelik, muhasebe, satış pazarlama alanlarında görev almıştır. 2007 yılında Sinpaş Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş.’nin kuruluş sürecini ve yurt içi ve yurt dışı fonlar ile müzakere çalışmalarını yürütüp, 2007 yılının en iyi performanslı halka arzını tamamlayan ekibin başında, İcra Kurulu Başkanlığı ve Yönetim Kurulu Üyeliği görevlerini yürütmüştür. Ayrıca Çelik, Sinpaş A.Ş.’de uzun yıllar mali işler, pazarlama ve satış görevlerinin yanı sıra, “Seranit Seramik”, “Prodek Mobilya” ve “Yapımek Asansör” gibi sanayi kuruluşları ve “Servet Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı”, “SAF Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı” gibi Sinpaş Grubunun iştirak şirketlerini yönetmiştir, bu

şirketlerde, İcra Kurulu Başkanlığı ve Holding Başkan Yardımcılığı görevleri almıştır.

Birçok alanda deneyim kazanmış ve 2013 yılında kendi inşaat şirketini kurmuştur. “EYG Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş” Kurucu ve Yönetim Kurulu Başkanı olarak halen görevinin başındadır. Kurmuş olduğu şirketin amacını “toplumun değişen beklenti ve ihtiyaçlarına yanıt verebilmek için sürekli yenilenen ve ileri teknolojiyle modern mimarinin bir araya geldiği projelere imza atmak ve satış sonrası hizmetler de dahil olmak üzere geniş yelpazede, kalite odaklı bir şirket olmayı ve yenilikçi iş modelleri geliştirmek” olarak tanımlamaktadır. Ömer Faruk Çelik, Evvel İstanbul, Adım İstanbul, Evdeki Fırsat, Kentsel Yönetim ve Narlı Bahçe Evleri markalarını EYG çatısı altında toplamakta ve proje üretiminden satışa ve satış sonrası hizmetlere kadar geniş bir yelpazede faaliyet göstermektedir. Sektördeki teslim hazırlanmış, birinci el markalı konut projelerindeki gayrimenkulleri satışa sunarak, sektöre yeni bir iş modeli getirmiş ve evdefirsat.com'u kurarak, gayrimenkul e-ticaret kullanıma hazır hale getirmiştir. Ayrıca, “KONUTDER”in, 6 yıl Kurucu Başkanlığı'nı yapmıştır ve Onursal Başkanlığı'nı yürütmektedir.

Evli ve 2 çocuk babasıdır.

İlim Yayma Vakfı'yla olan ilişkiniz ne zaman başladı? Vakıfla aranızdaki ilişkiyi nasıl tanımlarsınız?

İlim Yayma Vakfı ile ilgili ilişkisini macera şeklinde tanımlayabilirim ve bu macerayı şu şekilde açıklayabilirim: 2003 yılında Mustafa Topbaş'ın beni önermesi ile kurucular kurulu üyesi mütevelli heyet üyesi olarak göreve başladım, bu pozisyonda, 5 - 6 yıl boyunca görev yaptım ve görev süresinin bitiminde affını isteyerek ayrıldım.

İlim Yayma Vakfı mensuplarından hukukunuzun olduğu, vakfın kurumsal hafızasına ışık tutabilecek tanıdığınız simalar kimlerdir?

Eski jenerasyondan tanıdıklarım Mustafa Latif

Topbaş, Rahmetli Abdullah Tivnikli ve Patronum Avni Çelik, Mütevelli heyetinde görev alan Turgut Simitçioğlu, Ziya Altan Elmas, Ümit Kiler.

Sizce kurulduğu tarihten bu yana İlim Yayma Vakfının ülkemize nasıl bir hizmeti olmuştur? İlim Yayma Vakfı ne iş yapar?

Mütevelli heyetinde olduğum ve önceki dönemlerde de kafamda İlim Yayma Vakfı şu şekildeydi. Bir dönem imam hatiplerde okuyan öğrencilerin ve müteveyyin insanların çocuklarının okuyacağı okullar ve kalacağı yurtlarda sıkıntılar vardı. O zaman müteveyyin iş insanlarının büyük destekleri ile kurulmuş bir vakıf olarak düşünüyorum. Kuruluş itibari ile çok değerli hizmetler yapmışlar, hem okullara destek vermişler (vakıf/cemiyet karıştırmadan söylüyorum) hem de okullarda okuyacak insanların yurt ihtiyacını çözmüşlerdir. Son derece önemli hizmetler yapmışlar. Şu anda da bu hizmetler yurt ve burs olarak da devam etmektedir.

İlim Yayma Vakfı'yla olan geçmişinizden yola çıkarak vakfın geleceğiyle ilgili ön görüşleriniz nelerdir? Bizimle paylaşmak ister misiniz?

Bir miktar ana gayesinden öteye gitmesinde fayda olduğunu düşünüyorum. Şimdiye kadar bahsettiğim öğrencilerin okullarını ve yurtlarını ve bu öğrencilere burs verilmesi bugüne kadar çok önemliydi. Bundan sonra daha nitelikli öğrencileri seçip, biraz daha fazla destek vererek daha üst okullarda okutmak ve daha iyi eğitim aldirmek için gayret edilirse çok daha iyi olacağını düşünüyorum.

Yapılmış olan telefon konuşması neticesinde, Ömer Faruk Çelik beyefendinin sormuş olduğum sorulara vermiş olduğu cevaplar üzerinden toparlamış bulunduğum biyografi ve İlim Yayma Vakfı ile ilgili görüşleri, önerileri yukarıdaki gibidir. Kırmayıp görüşmemi kabul ettiği ve değerli vaktini ayırdığı için ve İlim Yayma Vakfı'na değerli katkıları için teşekkür ederim.

NUMAN EMRE BİLGE İLE RÖPORTAJ

Enes SÜSLÜ

Yüksek Lisans Öğrencisi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü,
Yeni Türk Edebiyatı Ana Bilim Dalı

Kısaca kendinizi tanıtabilir misiniz?

26 Mart 1967'de İstanbul'da doğdum. 1987 yılında İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Maliye Bölümünü bitirdim. 1988 yılında İstanbul Üniversitesi İşletme İktisadi Enstitüsünde İşletme Yönetimi alanında yüksek lisans yaptım. 1990 yılında City Of London Polytechnic-Londra/İngiltere'de İşletme Yönetimi alanında eğitim gördüm ve yüksek lisans diploması aldım. İş hayatına 1992 yılında Goodyear Lastikleri Türk A.Ş.'de başladım. Sırası ile Satış Temsilciliği, Kamyon Lastikleri Ürün Müdürlüğü, Kuzey Batı Bölgeleri Satış Müdürlüğü görevlerinde bulundum. 1998-2000 yılları arasında Goodyear Great Britain Limited (Goodyear İngiltere) organizasyonunda Pazarlama Müdürü olarak görev yaptım. 2000 yılında AXA OYAK Holding bünyesinde AXA OYAK Hayat Sigorta A.Ş.'de Satış ve Pazarlamadan Sorumlu Genel Müdür Yardımcılığı, Hayat ve Hayat Dışı Şirketlerin bütünleşmesi sonrasında Pazarlamadan Sorumlu Genel Müdür Yardımcılığı görevlerinde bulundum. 2004-2007 yılları arasında Desa Deri Sanayi ve Ticaret A.Ş.'de Genel Müdür Yardımcılığı görevinde bulunduktan sonra 2007 yılında kurulan ZİN D YATIRIM VE YÖNETİM GELİŞTİRME A.Ş.'nin hissedarı oldu. 2007 yılından bu yana iş merkezi ve konut projeleri geliştirerek inşaatlarını yapan, ZİN D Home markası ile Turizm Sektöründe faaliyet gösteren ZİN D YATIRIM VE YÖNETİM GELİŞTİRME A.Ş.'nin Genel Müdürlüğünü ve Yönetim Kurulu Başkan Vekilliği görevine devam etmekteyim. Aynı zamanda Desa Deri Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin Yönetim Kurulu Üyesi olarak devam etmekteyim.

İlim Yayma Vakfı ile olan ilişkiniz ne zaman başladı? Vakıfla aranızdaki ilişkiyi nasıl tanımlarsınız?

İlim Yayma Vakfı kurucularından olan ve eski mütevelli heyeti üyesi merhum Mehmet Rahmi Bilge amcam olmaktadır. Kendisinin 2016 yılında vefatı sonrasında üyeliğim başlamış oldu. Öncesinde rahmetli amcam vasıtası ile uzaktan da olsa yapılan hizmetler hakkında az da olsa fikir sahibi idim. Amcamın vefatı sonrasında vakıf kurucuları, vakıf üyeleri ve çalışanlarınca rahmetli amcama karşı göstermiş oldukları ilgi, saygı ve hürmet beni çok etkiledi. Vakıf üyeliğinin amcamdan bana kalan en önemli miras olarak değerlendiriyorum. Vakfı daha iyi tanıdıktan ve geçmişten günümüze kadar olan hizmetlerini, mevcut faaliyetlerini, kurucu ve bağışçıların profillerini, gelecek vizyonlarını yakından gözlemlene şansını yakaladıktan sonra aidiyet duygum ve ilgim daha fazla arttı. Özellikle eğitim alanında yapılmış olan bu girişim ve faaliyetlerini tam da toplumlumuzun ihtiyacı olan konu olarak değerlendiriyorum.

Sizce kurulduğu tarihten bu yana İlim Yayma Vakfı'nın ülkemize nasıl bir hizmeti olmuştur? İlim Yayma Vakfı ne iş yapar?

Vakıflar geçmişten bu yana hayır ve yardımlaşma anlayışı ile toplumlumuza önemli hizmetler vermiştir ve vermektedir. İlim Yayma Vakfı özellikle eğitim alanında hizmet vermeyi hedeflemiş ve pek çok eğitim kurumunun ve bu kurumlarda eğitim gören genç nesillerin yetişmesine önemli katkıları olmuştur. Özellikle Anadolu'da doğmuş ve ilk-orta eğitimini yöresinde aldıktan sonra daha ileri eğitim almayı hedefleyen başarılı, okumaya istekli, hedefleri olan, millî ve manevî değerlerine bağlı, gelir seviyesi orta ve düşük müteaddiyin ailelere mensup bireyler için büyük şehrin ekonomik ve sosyolojik zorluklarını bertaraf ederek kendilerini yetiştirmelerine olanak sağlayan dayanabilecekleri bir platform konumuna gelmiş bir durumda. Bu öğrencilerin büyük şehirlerdeki barınma ve iâşe ihtiyacını çözmek çok ön açıcı bir yaklaşım. Kuruluşundan bu yana apolitik bir çizgi izleyen ve şeffaflık ilkesini benimseyen bir yapıda olması da ayrıca çok önemli bir özellik.

Kurucuları arasında irade ve gayreti ile sadece yeni nesillere hizmet amacı güden ve ülke mozağını en iyi şekilde yansıtan esnaf, tüccar, sanayici, eğitimci, devlet kurumlarında önemli hizmetler vermiş bürokrat, özel sektörlerde yöneticilik yapmış önemli isimlerin bulunması çok kıymetli. Bu isimler amaç birliği ile hareket ederek ülkemizin geleceğinde rol alan ve aile, ahlak ve dini değerlerini ön planda tutan nesiller yetişmesine ön ayak oldular ve olmaktadırlar. Üretim faktörlerinin en önemli unsuru insandır ve kaliteli insan ve iyi eğitilmiş emeğin ülkenin sosyolojik, teknolojik, zirai ve ekonomik olarak gelişmesi ve kalkınmasında çok önemli bir rolü bulunmaktadır. Bu nedenle İlim Yayma'nın üstlendiği misyonu çok önemli görüyorum.

İlim Yayma Vakfı ile olan geçmişinizden yola çıkarak vakfın geleceğiyle ilgili ön görüşlerinizi bizimle paylaşmak ister misiniz?

Vakfın yakından izlemeye başladığım 2016'dan bu yana olan süreç içerisinde gayrimenkulleri başta olmak üzere yenilenme ve topluma karşı kurumsal olarak kendini daha iyi tanıtmaya başlama yönünde önemli adımlar attığını gözlemliyorum. Ayrıca vakfın imaj ve kabulü belirli toplum kitlesi içerisinde gayet iyi bir durumda. Ancak geniş kitlelerin vakfı iyi tanıdığı ve faaliyetleri hakkında fikir sahibi olduğu kanaatinde değilim. Ayrıca maalesef son yıllarda toplumda çeşitli nedenlerde dolayı infak duygusu da biraz zayıflamış durumda.

Vakfın hizmetlerini sürdürülebilir kılmak ve genişletmek için gelir artırmak ve kaynak üretmek gerekiyor. Bu konuda oluşturulan heyet ve yetkili organların gerekli hassasiyet ve özen ile çalıştığını biliyorum. Bunu vakfın eğitim hizmetlerinin içerik, kalite ve adet olarak artmasından da anlayabiliyoruz. Ancak bundan sonrası için ne yapılmalı diye sorarsanız bence öğrenci bursu bağışçıların yanı sıra mutlaka bağışçı sayısı artırılmalı. Bu konuda Darüşşafaka'nın gelir seviyesi yüksek ancak kendisine ileri yaşlarda bakacak kimsesi olmayan kişilere hitap eden ve yaşlılık dönemlerinde ücretsiz bakım hizmeti sunduğu sistem örnek olabilir diye düşünüyorum. Darüşşafaka uzun vadeli demirbaş yatırımları içinde kaynak oluşturmak amaçlı böyle bir sistem kurmuş. İlim yayma da buna benzer bir sistem kurabilir diye düşünüyorum.

İbrahim TAŞKIN ile Röportaj

Kısaca kendinizi tanıtabilir misiniz? (İsim-Doğum Tarihi ve Yeri, Memleket, Eğitim, Meslek)

1963 Trabzon Araklı doğumluyum. İlkokulun dört senesini Trabzon'da, son yılını ve ortaokulun birkaç yılını Artvin'de, kalan yılları da İstanbul'da tamamladım. Lise eğitimimi İstanbul'da tamamladım. 1986 yılında İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun oldum. 1989 yılından itibaren uzun yıllar İstanbul Barosunda görev yaptım. Şimdi İstanbul 2 Nolu Barosuna kayıtlı olarak serbest avukatlık yapmaktayım. Aynı zamanda 2003 yılından itibaren Ülker Ailesi'ne ait Yıldız Holding'in hukuk biriminin farklı kademelerinde kurucu olarak görev yaptım. Hâlen Global Hukuk İşleri Başkanı ve Yönetim Kurulu Üyesi olarak çalışmaktayım. Aynı zamanda Yıldız Holding'in Global Onur ve Etik

Kurulu, Gıda Güvenliği Kurulu, Kamu İlişkileri, Kurumsal İşlemler ve Ülker Mensupları Derneği Başkanlık vazifelerini yürütmekteyim.

İlim Yayma Vakfıyla olan ilişkiniz ne zaman başladı? Vakıfla aranızdaki ilişkiyi nasıl tanımlarsınız?

İlim Yayma Vakfını üniversiteye başladığım yıllarda, arkadaşlarımla burs için mürâcaat etmeleri ile öğrendim. Arkadaşlarıma uyup bende mürâcaat etmiştim. Onlara burs çıkmadı ama bana çıkmıştı. Tabii, bunu alabilmem için babamdan müsâade almam gerekiyordu. Rahmetli babama durumu anlatınca bana kızarak "O burslar ihtiyacı olan çocuklar içindir, sen alırsan başkasının hakkına girmiş olursun" diyerek hak ettiğim bursu almama izin vermedi. Tabii, babamın bu ret cevabı, başvurduğum başka vakıf ve dernek

burslarının yanı sıra Kredi Yurtlar Kurumundan çıkmış kredisini de almamama da sebep olmuştu. Sonraki yıllarda iyi ki izin vermemiş dedim, zira konunun hassâsiyetini o kadar düşünmemiştim. Yıllar sonra 2012 yılında vakfa kurucu olma teklifi gelince çok memnun oldum. Murat Ülker Bey'in teklifi ile o sene yapılan genel kurulda birçok arkadaşla birlikte seçildik. O arkadaşlar içerisinde şimdiki başkanımız Bilal Erdoğan Bey de vardı.

İlim Yayma Vakfı mensuplarından hukukunuzun olduğu, vakfın kurumsal hafızasına ışık tutabilecek tanıdığınızı simâlar kimlerdir? Bu isimlere dair varsa hatıralarınızı paylaşabilir misiniz? (Ör: Nazif Çelebi, Eymen Topbaş, Asım Taşer, Ömer Aydın...)

Merhum Sabri Ülker'in vakıf için mücadelesine bizzat tanıklık ettim. Toplantılarda hâlâ Sabri Bey'in yurtlarda gece habersizce gelip çocukları kontrol ettiğini, üstü açılanın üstünü örttüğünü, durumu olmayanların kayıt ücretlerini gizlice yatırdığını vb. hâdiseleri dinliyoruz. Şimdi başta Murat Ülker olmak üzere Ülker Ailesi'nin cömert katkıları ile İlim Yayma Vakfı ve Cemiyeti mümkün mertebede desteklenmektedir. Buralarda güzel hizmetlerin gerçekleşmesine destek oluyorlar ve biz de bu hizmetlerin yürümesine âcizane destek vermeye çalışıyoruz. Rahmetli Eymen Topbaş Bey ile halef selef sayılırız. Aynı makamda birkaç yıl arayla görev de yaptık.

Böylesine hayırhah bir insandan sonra onun koltuğunda görev yapmak kolay değildi. Şimdi bu hizmetleri fazlası ile Mustafa Latif Topbaş Bey sürdürüyor. Adlarını zikretmeden geçemeyeceğim İsrail Kışla Bey, Yusuf Tülün ve Bilal Erdoğan gibi sayamayacağım birçok güzide insan var. Burada mesâi harcayan bütün arkadaş ve dostlarımız insanları hayra teşvik etmek için ciddi, başarılı ve samimi bir gayret gösteriyorlar. Allah hepsinin ecirlerini artırsın.

Size göre, kurulduğu tarihten bu yana İlim Yayma Vakfı'nın ülkemize nasıl bir hizmeti olmuştur? İlim Yayma Vakfı ne iş yapar?

İyiliğin yayılması ve duyurulması çok önemlidir. İlim Yayma Vakfı ve öncesinde Cemiyeti, birlikte ele alırsak, milletine ve ülkesine bağlı, toplumun değerlerine saygılı ve inançlı "yetkin ve liyakat sahibi" bir nesil için çok ciddi bir çaba gösterdi ve bu çabasını artırarak göstermeye devam etmektedir. Fırsat eşitliğinin sağlanması için memleketin çocuklarına sahip çıkıyor. Geleceği kuracak ve şekillendirecek inançlı, ülkesine, milletine ve devletine bağlı genç nesillerin ihyâsı için eğitim ve öğretimin her alanında çaba sarf etmektedir. Kuruluşunun ilk yıllarında öğrencilerin barınma ve iâşe sorunlarının çözümü için çabalarken, günümüzde her aşamada okullar ve eğitim kurumları açıp desteklemektedir. Güzel bir söz var "Eğer geleceği kurtarmak istiyorsan insana yatırım yap." Çok şükür vakıf ve cemiyetimiz çocuklarımıza,

gençlerimize, insanımıza yatırım yapmaktadır.

İlim Yayma Vakfı'yla olan geçmişinizden yola çıkarak, Vakfın geleceği ile ilgili ön görüşleriniz nelerdir? Bizimle paylaşmak ister misiniz?

Vakfın sahip olduğu "kurulma amacı" ve geçmiş tecrübeleri çok önemli ve çok değerlidir. Yarım asrı geride bırakan bir tecrübe var. Vakfımız farklı dönemlerde çeşitli sıkıntılar yaşadı. Bunların hepsi ciddi tecrübelerle dönüştü. Şükürler olsun, hiçbir engel ve sıkıntı, vakfımızı doğru bildiği yoldan ayırmadı.

Vakfımız, yapageldiği işin en iyisini yapmaya devam etmeli ve eğitim ve öğretim alanında yapılacak daha çok iş var. Çocuklarımızın geleceğe hazırlanması yetmez, o geleceği şekillendirecek, kuracak bir yetkinliğe ve vizyona sahip gençler yetiştirmemiz gerekmektedir.

Kurulu düzenin bir parçası değil, "gelecekte ki düzeni hak ve adil bir anlayış üzerine, insan temelli kuracak kendi inanç değerlerine sahip çıkan gençler" yetiştirmek üzere yola devam etmelidir. Ben vakfımızın kurucu ve mütevelli heyetinin bu bilinçle hareket ettiğini biliyor ve görüyorum. Her gün daha iyisini aramaya, yapmaya ve uygulamaya devam edeceğine inanıyorum. Bu uğurda çalışan tüm vakıf çalışanlarımız, mütevelli heyeti üyelerimiz ve kurucularımızın Allah c.c. yardımcısı olsun. Emek veren başta merhum kurucularımız olmak üzere, Allah hepsinden razı olsun.

İBB Meclis 1. Başkan Vekili

Zeynel Abidin OKUL'un İlim Yayma Günlüğünden Kareler

Abdulsamet ŞENTÜRK
Mehmet Tarık COPUR

Başkanı öncelikle bizi huzura kabul ettiğiniz için İlim Yayma Vakfı adına şükranlarımı sunuyorum. Biz, sizi gösterdiğiniz misafirperverlikle birlikte biraz tanımış olsak da okuyucularımızın sizleri tanıması için şöyle bir soruyla başlayacağım: Zeynel Abidin Okul kimdir, kendinizden bahseder misiniz?

Karadenizli olup, aslen Rizeli bir ailenin temsilcisiyiz. Ailemiz, Cumhuriyetin ilk kuruluş tarihlerinde İstanbul'a gelmişler. İlkokul ve ortaokulu bitirdikten sonra, Kabataş Erkek Lisesi'nden mezun olduk. Kabataş Erkek Lisesi'nden sonra Yıldız Teknik Üniversitesi'nde Mühendislik Fakültesi'nde inşaat mühendisi olarak mezun oldum. İnşaat ve dış ticaret işleriyle uğraştım, uzun yıllar... Aktif siyaseti sürdürürken

diğer taraftan kendimi bildim bileli hayatımda merkezi bir rolü olan vakıf ve cemiyet hayatından hiç geri durmadım. Tarafıma tevdi edilen görevleri, layıkıyla ve dahî beşer gücü nispetince yerine getirmeye çalıştım. Bir dönem nasibimize İlim Yayma Vakfı Mütevelli Heyeti'nde görev almak düştü. Görev süresi bizim için çok uzun değildi, ama hakikaten her daim benim için gururla anabileceğim,

kıvanç duyduğum bir süreç oldu. Çünkü İlim Yayma'nın, Türkiye'de kendi alanında ilklerden olduğunu söyleyebiliriz. Türk gençlerinin eğitim hayatına çok büyük hizmetler veren, gurur duyacağımız insanların, vatandaşlarımızın yetiştiği bir vakıf, İlim Yayma! Şunu da gözden kaçırmamak gerekir ki; Vakıf, hiçbir devlet desteği olmadan tamamen milli manevi değerleri muhafaza etmeye çalışan bir avuç yüce gönüllü, ulvi değerlere sahip insanın bir araya gelip kurduğu bir oluşumdur. Sayısı az olmasına rağmen gücünü inançlarından alan bir avuç insanın bu denli büyük işlere imza atmış olması bana hep ilham vermiştir. Vakfın dokunduğu insanlardaki ilmi, fikri ve ahlaki evrilmeye her zaman şahit oldum. Kanımca ülkenin geleceği açısından, yeni nesillere bırakacağımız en büyük miras bu. Sizler sanayi yapıları, sanayi kuruluşları yapabilirsiniz, büyük servetler bırakabilirsiniz, üniversiteler yapabilirsiniz. Ama siz bunları yönetecek yeni kuşakları, nesiller arası aktarım yapabilecek nitelikli insanları yetiştiremezseniz yapılan maddi yatırımların hiçbir kıymeti harbiyesi kalmaz. Aksi takdirde ne kurduğunuz üniversiteleri ne de yapmış olduğunuz o sanayi yapılarını ayakta tutabilirsiniz. İlim Yayma Vakfı'nın ne yaptığını soranlar tam da bu noktaya dikkat kesilmelidir. Bu ülkeye Vakfın en büyük mirası, nitelikli insan yetiştirmesidir. Milli ve manevi değerlerine sıkı sıkıya sarılmış, yetkinleşmiş insanlar... Son yıllarda Bilal Bey'in mütevelli

heyeti başkanı olmasıyla beraber hakikaten vakıf, bir kabuk değişimine gitti. Bunu da biz çok rahatlıkla gözlemliyoruz. Bilal Bey'e de bu noktada müteşekkirim. Sağ olsun o, bütün gövdesini ortaya koydu. Programlarda yapılanları görüyor, vakfın uğradığı değişime şahit oluyoruz. Pek tabii bundan fevkalade gurur duyuyoruz.

Aileniz de vakıfla ilgili miydi?

İlim Yayma Cemiyeti'ne maddi manevi bağışları olan, zekât ve sadakalarını ilim talep edenlere sarf etmeyi tercih eden, Allah kabul etsin, elinden gelen yardımı esirgemeyen bir ailede büyüdük. Şimdi ben mesela Kahraman Emmioğlu Bey döneminde mütevelli heyeti üyesiydim. 2006- 2009 arasıydı. O dönemde heyette yaş ortalaması altmışın üzerindeydi herhalde. Yani Mehdi Sungur hocamız vardı, rahmetli... Sonra Yücel Çelikkalek beyefendi

vardı. Saygı değer büyüklerimizin olduğu bir heyetti. Şimdi ise tahminimce yaş ortalaması; kırk beş, ellidir. Bilal bey'in perspektifi hem vakfın yaptığı işlerin günceli yakalamasını hem de heyetin yaş ortalamasının düşmesi sağladı. Bu çok önemli bir şeydi. Çok büyük hizmetler var. Allah hepsinden razı olsun. Birçoğu isimsiz kahraman. Açık söyleyeyim birçoklarının da ismini cismini bilmezsiniz, ama onlar vakfa karşılıksız maddi ve manevi hizmet etmiş saygıdeğer abilerimiz. Bir kısmı zaten rahmetli oldu... Sonra şu da var ki; gençlerimiz de sahiplenme konusunda eksik kalmadı. Ondan sonra vakfımız için Türkiye'de geniş kitlelere yayılma adına da bu noktada Bilal Bey'in açılımı oldu. Allah razı olsun.

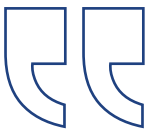
Bir STK'da olması gerekenler, gerek eğitim gerekse sosyal faaliyetler, kamu kuruluşlarıyla uyumlu

çalışması, sosyal güvenliğin sağlanması veya iş dünyasına nitelikli insan yetiştirmesi hususunda İlim Yayma Vakfı özelinde ve STK'lar genelinde beklentileriniz nelerdir?

Şimdi, bir kere İlim Yayma Vakfı zaten misyonu itibariyle gençlere eğitim noktasında hizmet veren bir vakıf. Yani temel mantalite bu. Ben, bunu da layıkıyla yaptığını düşünüyorum. Örneğin İlim Yayma Akademi Ödülleri en son galiba Çırağan Sarayı'nda gerçekleştirildi, yanlış hatırlamıyorsam...

Cumhurbaşkanımız ikisine de katıldı. Bu ödüllerin hem yurt içi hem yurt dışı nezdinde vakfın tanınması noktasında da çok büyük değer kattığını düşünüyorum. Çünkü bizim zamanımızda bazı eleştiriler yapıyordu ki, aslında biz de yapıyorduk... Vakıf muhafazakâr camiada belli bir kesim tarafından tanınıyordu. Fark ettiyseniz şu an ise çok geniş kitlelere ulaşılmaya başlandı. Hem muhafazakâr çevrede hem de

...vakfımızın ortaya koyduğu en büyük hizmet, eğitim hizmeti...

Türkiye genelinde, Vakfımızı özellikle eğitim kurumlarında bilmeyen yoktur. Daha da evrensel çapta faaliyetler yürütmesini temenni ediyorum, zaten... İşte bu tip akademik çalışmalara verilen böyle destekler, akademik ödüller ve yarışmalarla bu ruh çok daha geniş bir çevreye yayılmaya başladı. Çok önemli, çok değerli. Bu seneki lansmanda belki branşlar daha da arttırılmıştır. Umarım bu şekilde devam eder.

Şöyle bir bavgınca müthiş! İnanılmaz bir çalışma. Bu akademik kadroların da bir şekilde motivasyonunu sağlıyor. Yani orada ödül alan kişilere baktığımız zaman, hakikaten bilmediğimiz çok başarılı ne cevherlerimiz olduğu ortaya çıkıyor. Bu kişilerin toplum tarafından da tanınması sağlanıyor. Bu ödüller vesilesiyle hem gençlerin akademik noktada özendirilmesi sağlanıyor hem de bu akademik çalışmalarını yapan insanların motivasyonu arttırılıyor. Onlara bir şekilde güç verilmiş oluyor değil mi? Çok değerli yani...

Teşekkür ederiz başkanım. Malumunuz olduğunuz üzere röportajımızı İlim Yayma Vakfı'nın ellinci yılı özelinde yürütüyoruz. Dergimizin yirmi ikinci sayısı olacak Allah'ın izniyle. İlim Yayma Vakfı'nın yakın geleceği

için vakfa ne önerirsiniz?

Tabi birçok şey söylenebilir. Burada mesele değişen dünyanın şartları. Türkiye de elbette çok hızlı değişiyor, hakeza dünya da çok hızlı değişiyor. Gençlerin bu noktada, gelecekle ilgili hem ekonomik hem yaşamsal olarak farklı beklentileri var. İlim Yayma Vakfı tarafından gençlerin bu değişen dünyaya adaptasyonları noktasında farklı birimler kurularak rehberlik faaliyetleri başlayabilir, mesela bu çok önemli. Onun dışında eğitim faaliyetleri zaten ana okuldan başlayıp da üniversiteye kadar yürütülüyor. Mesela Sabahattin Zaim Üniversitesi'ne daha geçmedik. Yani o da muazzam bir atılım. İlim Yayma Vakfı'nın kuruluşundan beri kurucuların hayali olan bir şey gerçekleşmiş oldu. Bu muazzam bir olay bana göre. Bu üniversite vakfın içinden çıkmış bir üniversite. Bir kere orada en büyük olaylardan biri, seksen farklı ülkeden bildiğim kadarıyla öğrencimizin olması. Aynı zamanda kontenjanı çok fazla. İki bin küsur yabancı öğrenci olduğunu biliyorum. On bin küsur öğrencinin içinde neredeyse %20'ye yakın bir yabancı kontenjanı var. Bu dünyayla olan entegrasyon konusunda da çok önemli. Farklı kültürlerden insanlar var orada. Bunların farklı

dünya görüşleri gibi farklı ihtiyaçları da var. Bunlar hep sentezlenerek, gençlerimizin gelişimi bir şekilde desteklenebilir. Hem o yurt dışından gelip de, ülkemizi tanıyan gençlerin bu noktada önü açılabilir. Çünkü bunlar yaşanmış daha önce. Türkiye’de eğitim görüp ülkesine döndükten sonra bürokrat, devlet bakanı ya da devlet başkanı olmuş insanlar var. Bunların bize bakışı tamamen değişiyor. Ülkeler arasında çok ciddi bir sempati oluşuyor. Bir köprü oluşturma açısından da çok değerli. İlim Yayman Vakfı’nın bu konuda ortaya koyduğu vizyon dikkate değer. İşte İstanbul’da bu üniversite vizyonunu gerçekleştirdik. Belki ileride Anadolu’da bir üniversite

açılabilir. İlim Yayma Vakfı’nın içinden çıkmış bir üniversite. Öncelikle yerleşke çok önemli. Mesela Sabahattin Zaim Üniversitesi’nin yerleşkesi inanılmaz muhteşem bir yer. Bir kere girdiğiniz zaman zaten bir genç olarak farkı hissediyorsunuz. Değil mi? Bunun psikolojik bir karşılığı var.

Bugünkü zihni birikiminizle bir vakıf kuracak olsaydınız, Türkiye’deki hangi ihtiyaca binaen vakıf kurardınız?

Net söylüyorum. Bu ülkeye yapılacak en büyük şey; eğitim, eğitim, eğitim! Hani diyeceksin ki, “Zaten vakfımızın ortaya koyduğu en büyük hizmet, eğitim hizmeti...” ancak o kadar önemli ki bu konu... Neticede orada yapılacak olan hizmetler çeşitlendirilebilir, ama bu ülkenin en büyük ihtiyacı; eğitilmiş, kaliteli, milli manevi değerleri olan insan profilidir. Aslında buna kaliteli insan kaynağı da denebilir. Bu nokta hiç şüphe götürmez bir gerçektir benim açımdan. Benim bugün, dediğim gibi siyasi bir hayatım var, son derece yoğun bir iş hayatım var. Bunlardan boşalan bir vaktimiz olsa veya siyasetten ayrılacak olsam yakın bir gelecekte kısmet olsa ben yine eğitim noktasında bütün enerjimi bu alana temerküz ettirmek isterdim. Çünkü bu siyasette de normal içtimai hayatta da hep karşımıza çıkıyor. Eğitimden de kastım sadece bir üniversite eğitiminden ibaret değil. Yani üzülmek söyleyeyim ki; günümüzde üniversite eğitimi vermekle insanlarımızı eğitemiyoruz ya da kültür sahibi edemiyoruz.

Bize vakit ayırdığınız ve değerli fikirlerinizi paylaştığınız için şükranlarımızı sunuyoruz.

M. SELMAN MALKOÇ İLE RÖPÖRTAJ

Öncelikle sizi tanımak isteriz. Kendinizden bahseder misiniz? Siz ve aileniz hakkında kısa da olsa bilgi verirseniz memnun oluruz. Özellikle şahsınızın ve ailenizin dününden bu güne geçirdiği evreler ve STK'lar çerçevesinde yer aldığınız işler hakkında kısa da olsa malumat verir misiniz?

Ben Diyanet çevresinde doğdum, büyüdüm. Babam merhum M. Kemal Malkoç 36 sene ilçe müftüsü olarak görev yaptı. Son 19 yılında Eyüpsultan Müftüsü'ydü. Babam emekli olduktan sonra da Eyüpsultan'dan ayrılmadık ve 46 senedir Eyüpsultan'lı olduk.

Ben ve bütün kardeşlerim merhum annemizin terbiyesinden sonra İmam Hatipler'de, Kur'an Kursları'nda yetiştik. Ben İmam Hatip Lisesi'nden sonra birinci seçenek olarak Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ni tercih ettim. O zamanki sınav sistemine göre her tür puan hesaplanıyordu ve puanım İstanbul'daki Tıp, Mühendislikler,

Hukuk vs. gibi bölümlerin tamamına yakınına yetiyordu. Ama baba mesleğini tercih ettim. Kuran'ın ve Hz. Resulullah'ın dilinin hâkim olduğu bir çevrede kalmak istedim.

Kısa bir süre öğretmenlik yaptıktan sonra Diyanet'te vaiz olarak görev aldım. 21 senelik vaizlik görevinin son 13 senesinde Eyüpsultan vaiziydim. Bunu Allah'ın büyük bir nimeti olarak telakki ediyorum ve şükrediyorum. 2013'ten sonra ise tekrar Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenliğine döndüm. Şunu da zikretmeliyim ki öğrenciliğimizde olsun, görev süremizde olsun Türkiye'de Müslümanlar olarak çok zor ve sıkıntılı dönemler geçirdik. Hamdolsun, o günler şimdi geride kaldı, ama onları hiç unutmayacağız. Bugünleri bize gösteren Allah'a çok şükürler olsun.

En genel manada STK'lar özelde ise İlim Yayma ile tanışıklığınız nereden kaynaklanmaktadır? Bir vakıf gönüllüsü olarak vakıfları nasıl değerlendiriyorsunuz?

Babam, resmi görevinin yanında çok aktif ve çalışkan biriydi.

İdaresi altındaki Kur'an Kursları'nın gelişmesi için çok gayretleri ve başarıları vardır. Eyüp İmam Hatip Lisesi'nin ilk açılışında, açıldıktan sonra da arsa ve bina tahsis edilmesinde çok çalışmıştı.

Ben kendimi bildim bileli babamın İlim Yayma Vakfı ile ilgisi vardı. Uzun yıllar boyu her hafta mütevelli heyet toplantılarına katılırdı. İlim Yayma Vakfı'ndan başka Üsküdar'da bulunan İlim ve Fazilet Vakfı'nın da üyesiydi. Emekli olduktan sonra üç sene Türkiye Diyanet Vakfı'nın Marmara Bölge Müdürlüğü'nde bulundu. O dönemde din özgürlüğüne yeni kavuşmuş olan Bulgaristan'da İmam Hatip Okulları'nın desteklenmesi için çalışmaları oldu. Daha sonra da 3 sene İlim Yayma Vakfı Genel Müdürlüğü'nde bulundu.

Bildiğiniz gibi bu vakıflar, herhangi bir tarikat veya cemaate bağlı olmayan, belirli bir kişinin veya grubun hizmetinde olmayan, tek gayesi Allah rızası olan ve Müslüman ahalinin tamamına ayırım gözetmeksizin hizmet eden vakıflardır. Bence bu özellik, bir vakfı diğerlerinden ayıran çok önemli bir özelliktir. Maalesef bu vasfa sahip vakıfların oranı çok fazla değil.

Burada, Merhum Ali Özek Hocamın önderlik ettiği İslam İlimler Araştırma Vakfı'nda devam ettiğim dersleri ve katıldığım faaliyetleri de zikretmeliyim.

İlim Yayma Vakfı özelinde ve STK'ların genelinde nasıl bir kurum bekliyorsunuz? Sizce İlim Yayma Vakfı neler yapmalıdır? Daha önce yaptıklarını nasıl değerlendiriyorsunuz? Bundan sonraki faaliyetler için neleri öngörüyorsunuz?

Vakıf kurumu, İslam'ın medeniyete, paylaşmaya, yardımlaşmaya, insani duygulara verdiği değeri gösterir. Yardımsever insanlarımızın gelir seviyesinin artması son zamanlarda vakıfların güçlenmesini sağladı. Geçen yüzyılda vakıflar binbir zorlukla kurulmuş ve engellerle boğuşan fedakâr insanların çabasıyla ayakta kalabiliyordu. Bugünümüzün temelini o insanlar attılar. Bugün ise devlet yöneticilerimizin desteği ve sağladığı imkânlar var. Bu nimetin kadrini bilmek ve imkanları değerlendirmek lazım.

İlim Yayma Vakfı son yıllarda faaliyet alanını çok genişletti, üniversite kurulması, verilen ilmi ödüller, vakfın görünürlüğünü artırdı. İnşallah bundan sonra da artarak devam eder. Bu yöndeki beklentiler olarak şunları söyleyebilirim:

Birincisi, vakıf faaliyetlerinin masrafını karşılamada gündelik bağışlardan daha çok kalıcı gelir kaynaklarına ağırlık verilmesi iyi olur. Vakıf malını israf etmekten kaçınmak da çok önemlidir.

İkinci konu, vakfın, eğitimi süresinde destek olduğu öğrencilerin kurumsal mensubiyetlerini artırmak iyi olur. Tabii burada benim kastettiğim, yabancı devletlerin istihbarat örgütlerine bağlı vakıf görünümlü ajan ve terörist kurumların yaptığı şekil değildir. Her mensubun her attığı adımı takip ederek ondan bir şekilde istifade etmek değildir. Benim kastettiğim, belirli zamanlarda bu kişileri çeşitli vesilelerle bir araya getirmek, tanışmalarını sağlamak, vakfın gelecekteki faaliyetleri hakkında fikirlerini almak gibi şeylerdir.

Üçüncüsü, öğrencilerin akademik alanda yetişmesinin yanında, toplumumuzun ihtiyaç duyduğu bazı konularda da destek olunması. Mesela, nimetin kadrini bilmek, nimete şükretmek, sahip olduğu şeylerin değerini bilmek, her çeşit israftan uzak durmak, çevreyi emanet olarak bilmek ve korumak, herkesin hayran olduğu şeylerin gerçekten değerli olup olmadığını düşünmek, gerçekten değerli olan ne varsa onu arayıp bulabilmek gibi konular... Evet, içinde yaşadığımız dünyada insanlara böyle bir eğitim vermek zor, ama çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Dördüncü konu, üniversite seviyesine kadar insanın karakteri büyük ölçüde şekillenmiş oluyor. 10-15 yaşları arasındaki çocuklar sokaklarda sahipsiz kalıyor veya cemaat/tarikat adını taşıyan özel maksatlı örgütler bu çocuklarla ilgileniyor. Bazı STK'lar ana faaliyet sahası olarak, bu çocuklarla mahallelerde spor ve sanat dalları vesilesi ile ilgilenmesi, onlara ikramlarda bulunması, onlara sahip çıkması, gerekirse okul derslerinde yardımcı olunmasını belirleyebilir. Bu çalışma, onları uyuşturucuya, suç örgütlerine veya kötü amaçlı akımlara kapılmaktan korumak hususunda önemli bir faaliyet olacaktır.

Beşinci konu, vakıfların konferans/seminer gibi faaliyetleri oluyor. Burada görev verilecek kişileri seçerken çok titiz davranmak lazım. Marjinal fikirleri olan, Ehli-sünnet dairesinin, hatta din dairesinin dışına çıkmış kişiler, popüler isimler bile olsalar buralarda görev yapmamalıdır. Vakıf, her meşrepten insanın çatısı altında geçinebileceği bir yer olmamalı. Aksine vakfın takip ettiği, bağlı olduğu, koruduğu bir çizgisi olmalıdır.

Gelecek perspektifi ile İlim Yayma Vakfı ve STK'lar ne yapmalıdır? Yeni nesil vakıfçılık nasıl olmalıdır? Beklentileriniz olumlu ve olumsuz gördüğünüz hususlar nelerdir?

Tabii vakfımız ilim temelli olan, ilmi destekleme amacına sahip bir vakıf. Türkiye'de Müslümanların kurduğu vakıfların çoğu bu sahada çalışıyor. Öğrencilere burs verme, yurt açma ve son olarak da üniversite kurma gibi faaliyetler. STK'ların eğitim alanı yanında, öğrenci merkezli faaliyetlerin yanında öğrencilerin aileleriyle de ilgilenmesinin faydalı olacağını düşünüyorum. Devletimizin sosyal politikaları sayesinde son senelerde aç ve açıkta kalan kimse neredeyse kalmadı. Bununla birlikte bazı vakıfların, (STK'ların) çalışmalarını ihtiyaç sahibi aileler üzerinde yoğunlaştırmasını dilerim. İşsizi, sakatı, hastası, engellisi, yetimi olan evlere yardım etmeyi birinci faaliyet sahası olarak belirlemiş vakıflar olması lazım. Osmanlı Dönemi'nde devletin ulaşamadığı noktaları bu vakıflar telafi etmiş. Mısır'daki İhvan-ı Müslimin hareketinin halkın gönlünde taht kurmasının sebeplerinden birinin de bu yöndeki faaliyetleri olduğunu düşünüyorum. Allah bu yolda yükü sırtına almış yol yürüyen insanlarımızın yardımcısı olsun.

Bayram KELEŞ ile Röportaj

Kısaca kendinizi tanıtabilir misiniz? (isim- doğum tarihi ve yeri, memleket, eğitim, meslek)

Merhaba Bayram Keleş 1977 Elazığ doğumluyum. İlk ve ortaokulu İstanbul Kumkapı'da okudum. Yeşilköy 50. Yıl Lisesi'nden mezun oldum. Evli ve 4 çocuk babasıyım. Rahmetli babam 1980 yılında bizlerle birlikte İstanbul'a göç etmiş. Ufak çapta bir tekstil işi kurmuş. 1996 yılında babamın emekli olmasıyla beraber babamın kurmuş olduğu tekstil işini biz devraldık. İş hayatına bu şekilde atıldım. Bununla beraber okuyor olduğum üniversiteyi (İşletme Bölümü) yarıda bırakmak zorunda kaldım. Sonrasında yoğun bir iş hayatıyla günümüze kadar geldim.

İlim Yayma Vakfı'yla olan ilişkiniz ne zaman başladı? Vakıf'la aranızda olan ilişkiyi nasıl tanımlarsınız?

İlim Yayma Vakfı'yla olan ilişkimiz babamın vefatı sonrasında kendisi adına bir yurt yaptırma isteğim vesilesiyle başladı. Bu yurdu yaptırmak için hangi vakıfla hangi STK ile çalışıp daha verimli ve faydalı olabiliriz diye araştırma yaparken değerli büyüğümüz Birol Demirkaya abimize (Ümit Kumaşçılık) danıştık. Kendisi de İdris Turan İlter abimizle istişare etmiş. İlim Yayma Vakfı'nın varlığından bahsedince birlikte vakfı ziyarete gittik.

Vakıf'ta Nurettin Alan abi, Adem Yavuz abi, Mücahit Yentür abi ile istişare ettik. Bu şekilde bir başlangıcımız oldu. Genel Merkez'i ziyaret ettiğimizde yurdun katlarını ziyaret ederken en üst katta pencereden baktığımda bir tarafta Süleymaniye Camii'ni bir tarafta Şehzadebaşı Camii'ni gördüm. Sonrasında aklıma ilk gelen burada yurdun öğrencisi sabah namazına nasıl güzel kalkar oldu. Tüylerim diken diken oldu. Öğrencinin buradan hem manevi hem fiziki istifade edeceğini düşündüm. Bunun maneviyatını düşününce de yurdu İlim Yayma Vakfı ile beraber yapmaya karar verdik. Vakfımızın Fetva Yokuşu'ndaki yurduna yapım aşamasında katkıda bulunmak istedik. Vakıfla ilk birlikteğimiz bu yurt sayesinde oldu. Elhamdulillah; doğru bir yerle teşvik-i mesaimiz oldu. Yurdun yapım aşamasında ufak tefek aksilikler yaşandı. Malum sorunlar baya da gündem oldu biliyorsunuz zaten. Bu sorunları aşmamızın ardından Allah'ın izniyle Eylül ayında yurdumuz hizmet vermeye başlayacak. İlim Yayma Vakfı ile geç tanıştık ama tanıştığımız için çok memnunum. Sayın Bilal Bey'in Mütevelli Heyet'inde olduğunu yurt için teşekkür ziyaretine gelmek istedikleri vakit öğrendim. Sağ olsun kendileri ziyarete geldiler, şeref verdiler. Sonra Allah razı olsun Bilal Bey'in tensibiyle kurucu üyesi oldum. Kurucu Üyeliği hikâyemiz de bu şekilde başladı. Nurettin Bey, Adem Bey samimi bir iletişim kurdular.

Vakfın bünyesinde yapılan toplantı ve konferanslara davet ettiler. Allah hepsinden razı olsun.

İlim Yayma Vakfı mensuplarından hukukunuzun olduğu vakfın kurumsal hafızasına ışık tutabilecek tanıdığınız simalar kimlerdir? Bu isimlere dair hatıralarınızı paylaşabilir misiniz?

Yani işin açıkçası İlim Yayma Vakfı'yla uzun bir geçmişe dayalı tanışıklığımız yok. Babamın rahmetli olmasının ardından Birol abinin vasıtasıyla İdris abinin yönlendirmesi, teşvikiyle vakıf ile tanışıklığımız oldu. Ama Allah razı olsun ilgiyle alakalı mesela Nurettin Alan abi olsun, Adem Yavuz abi olsun, Mücahit Yentür abi olsun gerek kişisel gerek vakıf olarak yakın bir dostluk kurdular. Bunun dışında sayın Bilal Bey'in de ziyarete gelip yakınlık göstermesi, ünsiyet ve muhabbet kurması bizleri çok onurlandırdı çok memnun etti.

Zaten şahsi kanaatim bu tarz vakıf kuruluşlarında çok kurumsal durmaktan ziyade samimi bir diyalog halinde olmak çok daha verimli ve güzel bir bağ oluşturuyor.

Sizce kurulduğu tarihten bu yana İlim Yayma Vakfı'nın ülkemize nasıl bir hizmeti olmuştur? İlim Yayma Vakfı ne işe yarar?

Vakıfla tanışıklığımızdan sonra kendimce ufak tefek araştırmalar yaptım. Vakfımızın bünyesinde geçmişte kimlerle neler yapılmış incelerken ülkemizin geleceği adına çok verimli işler yapıldığını gördüm. Çok hoşuma gitti. Ülkemizin gençlerine maddi manevi destek ve imkânı sağlamış olması beni çok etkiledi. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan Beyefendi, Meclis Başkanımız Numan Kurtulmuş Beyefendi, Bülent Arınç Beyefendi ve şu anda hâlâ görev yapmakta olan birçok değerli devlet büyüklerimizin geçmişte İlim Yayma Vakfı'nın yapıtaşlarında emek verdiklerini öğrenince kuruluşa olan bakış açım çok daha derinleşti. Cemiyet 1950'li yıllarda başlıyor. Vakıf 1970'li yıllarda kuruluyor. Günümüze kadar gençlerimizi yönlendirme anlamında birçok alanda fayda sağlamıştır. Vatanına milletine bağlı gençler yetiştirmekte İlim Yayma Vakfı'nın birliği büyük etki sağlamıştır. Bu tür kuruluşlar olmadığında gençlerimiz daha farklı yollara yönelebiliyorlar. Kısacası İlim Yayma Vakfı topluma yön veren kaliteli insanlar yetiştirmeyi kendine görev edinmiş bir kurumdur.

İlim Yayma Vakfı ile geçmişinizden yola çıkarak vakfın geleceği ile ilgili öngörülerini nelerdir? Bizimle paylaşmak ister misiniz?

Ben vakfımızın hizmetlerinde daha verimli ve faydalı işler yapabilmesi için toplumumuzun tabanına yayılması gerektiğini düşünüyorum. Tabana yayılmak lazım. Vakfımızın faaliyetlerini toplumun her alanına duyurup gerekli bağlantıları kurup yapılan bu faydalı işlerin etkisini ve gücünü daha da arttırmalıyız. Bilinirlik ve görünürlüğü arttırmak vakfımıza büyük katkı sağlayacaktır diye düşünüyorum. Ticari vakıflar veya ticari kurumlarla da irtibatın artması gerektiğini düşünüyorum. Ticaret ve Sanayi Odaları ile diyalog kurulup organizasyon yapılabilir. Oradaki esnaflar ve sanayicilerin vakfın faaliyetlerini öğrenmeleri ve yaymaları anlamında bir tanıtım yapılmasını tavsiye ederim. Bu iş tabana yayılmazsa sadece belli bir çerçevede kalacaktır bence. Böyle güvenilir vakıflarımızın ilerlemesi için bizlere düşen maddi manevi ne varsa elimizden gelen gayreti göstermeye hazırız. Ayrıca Bilal Bey'in bu işlerle ilgili özverili çalışmalarından dolayı kendilerine minnettarım, şükranlarımı sunuyorum. Devlet büyüklerimizin desteği ve katkısı vakfımızı daha verimli daha güvenilir kılıyor. Bu güzel sohbet için de ayrıca teşekkür ederim.

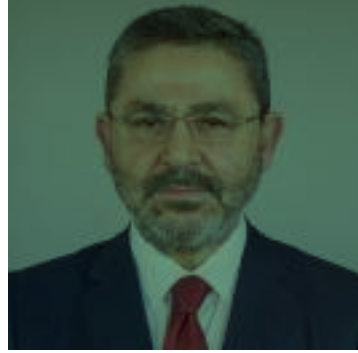

Ahmet AKÇA

ile Röportaj

Seyyide Merve ÖZÇELİK
Marmara Üniversitesi, Felsefe
ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı
Doktora Öğrencisi

Kısaca kendinizi tanıtır mısınız?

1956 yılında Sinop ili, Boyabat kazası, Emiroğlu Köyü, Maşalı Mahallesi'nde doğdum. Yedi yaşındaki hafız ağabeyimin ilkokul çağının gelmesi sebebiyle, onu ve bizi okutma gayretiyle babamın kararıyla 1960 yılında İstanbul'a göç ettik. Eylül ayının yağmurlu bir gününde Beykoz'a geldik. Yuşa Tepesi yolu üzerindeki Tokatköy Mahallesi'nde amcamın bir gecekondu vardı. Bu gecekondu bir odasına altı kişilik bir aile olarak yerleştik.

Eğitimime, Ortaçeşme Hacı Numan İlkokulu'nda başladım. İlkokulu okul birincisi olarak bitirdim. Bu yıllarda Kuleli Askeri Lisesi'ne gitmek niyetindeydim. Daha sonra babamın da isteği ve yönlendirmesi ile İstanbul'daki tek imam-hatip okulu olan İstanbul İmam Hatip Okulu'nun ortaokul kısmına kaydoldum. Kuleli'ye gidemediğim için üzül müştüm. Bu yüzden çok fazla başvurunun olduğu imam-hatip okulunu kazandığıma da pek sevinemedim.

İstanbul İmam Hatip Ortaokulu'nun sınavına girip kazandığımda, bizim de amca evinde altı yıl süren misafirlüğümüz sona erdi ve Üsküdar'a taşındık. Ortaokulu bitirdikten sonra aynı okulun lise bölümüne devam ettim. Lise mezuniyetimin ilk yılı olan 1973'te üniversiteye giremedim. Zaten o dönemde imam-hatip lisesi mezunlarını üniversitelere almıyorlardı. Üniversiteye girebilmemiz için başka bir liseden fark derslerini vererek diploma almamız ve bu diploma ile kayıt

yaptırmamız gerekiyordu. Çocukluğumdan beri hayatımda bir şekilde iş hep var olduğu için, liseden mezun olduğum yıl Garanti Bankası'nın bir sınavına girdim ve bu sınavda birinci oldum. Sınavda birinci olmama rağmen kayıt işlemleri sırasında imam-hatip lisesi mezunu olduğum için işe alınamayacağım söylendi. Ancak kayıt sırada benim durumumu gören ve kendimi savunduğumu duyan bir banka müfettişi bu kaydın hemen yapılması gerektiğini, bankanın böyle bir yönetmeliğinin olmadığını söyledi ve işe alındım. Garanti Bankası'nda çalıştığım yıl üniversite sınavında başarılı olarak ODTÜ'ye girdim; hem de imam hatip diplomamla. İlk defa o yıl ODTÜ ve Boğaziçi Üniversitesi imam-hatip lisesi diplomamızı kabul ettiğinden dolayı ODTÜ'ye kendi diplomamla kaydoldum. Öte yandan diğer üniversitelere imam-hatip mezunlarının alınmayışından dolayı ODTÜ'deki öğrenciliğim sırasında Ankara Aydınlikevler Lisesi'nden de fark derslerini vererek diploma almayı ihmal etmedim.

ODTÜ Matematik Mühendisliği Bölümü'nü kazanıp kayıt yaptırdım. ODTÜ, bizim için, Türkiye'nin sosyolojisini tanıma bakımından önemli bir mekân oldu. Orada farklı düşüncelerden insanlarla bir arada bulunma, arkadaşlık, dostluk kurma imkânımız oldu. Diğer taraftan zor zamanlarımız da oldu. ODTÜ'de KYK bursu alıyorduk ancak bu burs yetmiyordu. Bazen okul yemekhanesinde bir kişilik yemek alır, o yemeği iki kişi yerdik. Bu sıkıntılı durum içerisinde Rahmetli Fethi Gemuhluoğlu'nun başında bulunduğu Petrol Vakfı'na ve Türkiye Milli Kültür Vakfı'na burs başvurusunda bulunduk. Ancak iki kurumdan da de burs alamadık. O zor durumda İlim Yayma Cemiyeti'ne burs için müracaat

ettim, Yunus Can ağabey ile ilk görüşmemi yaptım ve bana burs tahsis edildi. Bu benim imam-hatip okulunda okurken İlim Yayma Yurdu'nda kalışımından sonra cemiyet ile ikinci kez karşılaşmamdı.

ODTÜ'de üç yıl matematik mühendisliği okudum. Daha sonra İstanbul Üniversitesi'nde üç yıl Sosyoloji Bölümü okudum. Sosyoloji Bölümü'nde okurken aynı zamanda Bursa'da Uludağ Üniversitesi'nde dört yıl ekonomi okuyup buradan mezun oldum ve iş hayatına atıldım. İlk işime yirmi beş yaşında İstanbul Cam Sanayi'nde Dış Ticaret Müdürü olarak başladım.

İlim Yayma Vakfı ile olan ilişkiniz nasıl başladı ve vakıfla aranızdaki ilişkiyi nasıl tanımlarsınız?

Ben İlim Yayma Cemiyeti ile Vakfı'nı zihnimde ayırmıyorum. Bana göre ikisi de aynı. Zaten vakıf cemiyetten doğan bir kuruluş oldu. 1972 yılındaki 12 Mart muhtırasından sonra İlim Yayma Cemiyeti, İlim Yayma Vakfı'nı kurmuştur. O dönem dernek mallarına el konulabilirken vakıf mallarına el konulmadığı için, İlim Yayma Cemiyeti yöneticileri -cemiyetin varlıklarını koruyabilmek maksadıyla- vakfı kurup cemiyetin mal varlığını vakfa devrettiler. Ben de vakfın kurucu üyelerindenim. Benim kurucu üye olmam İlim Yayma Vakfı'nın vefat eden kurucu üyesinin yerine İlim Yayma Cemiyeti'nin de talebiyle gerçekleşti. Her kurucu üyenin üyeliği ömür boyu sürer. Vakıfta kurucu üyeliğim hala devam ediyor. Kısacası vakıf da cemiyet de benim için çok önemli kurumlardır. Tabi, benim öğrencilik dönemime kıyasla günümüzde İlim Yayma Vakfı çok büyüdü ve kurumsallaştı. Bu da beni çok mutlu ediyor ve bundan dolayı gönlüm çok müsterih.

İlim Yayma Cemiyeti ile ilk tanışmam ortaokul birinci sınıfa başladığım zamana dayanır. Ortaokulda yurtta kalacağım için babam çok çalışıp bir yıllık yurt ücretimi biriktirmişti. Ancak bu sırada büyük bir talihsizlik oldu, evimize hırsız girdi ve rahmetli babamın benim yurt ücretim için biriktirdiği paranın tamamı çalındı. Dolayısıyla aile imkânlarımızla yurda kayıt yaptırmam imkânsız hale

geldi. Beni kimin yönlendirdiğini hatırlayamasam da bu olay sonrasında kendimi İlim Yayma Cemiyeti'nin Bakırcılar'daki genel merkezinde buldum. Cemiyetin genel merkezinin bulunduğu iş hanının yerinde eskiden Merhum İbnü'l-Emin Mahmut Kemal Efendi'nin köşkü varmış. Daha sonra bu köşk yıkılarak yerine iş hanı yapılmış. Cemiyetin genel merkezi bu iş hanının üst katındaydı. Buraya gittiğimi ve ağır ceza mahkemesi reisliğinden emekli olan ve cemiyetin genel başkan yardımcılığını yapan Abdulkavi Beşer'in huzuruna çıktığımı çok iyi hatırlıyorum. Başımıza gelenleri kendisine anlatınca beni şefkatle dinledi ve onun vesileyle yurda ücretsiz olarak kaydedildim. Ortaokul ve liseyi İstanbul İmam Hatip Okulu'nda bitirdim ve buradaki tahsil hayatım boyunca İlim Yayma Cemiyeti'nin yurdunda kaldım. Bu benim İlim Yayma camiası ile ilk karşılaşmamdı.

Benim İlim Yayma Cemiyeti kurucuları ile çok güzel hatıralarım oldu. Bu hatıralardan unutamadığım birini anlatmak isterim. İmam-hatip okulunda iken kaldığımız yurdun giriş kapısından hariç bir de mutfağın malzeme giriş kapısı vardı. Bir gün bir kamyonun mutfağa erzak indiren bir zatı gördüm. Bu kişinin kim olduğunu araştırdığımda Dr. İsmail Niyazi Kurtulmuş olduğunu öğrendim. (Numan Kurtulmuş Bey'in babası) Bu beyefendi İstanbul'un en değerli ve muteber doktorlarından biriydi. Ancak imam-hatip okuluna ve öğrencilerine çok ehemmiyet verdiği için kıymetli vaktini ayırmış, hususi olarak yurda gelmiş ve bizatihi mutfak malzemesi taşıyarak destek olmuştu. Bu olay çocuk halimle beni çok değerli hissettirmiştir. İlim Yayma Cemiyeti'ni kuran insanlar çok özel, cömert ve güzel insanlardı. Bu insanlar cemiyetin yurtlarına gelir, öğrencilerle hemhal olur, hatta bunlar arasında geceleyin çocukların üzerini örtenler bile olurdu. Burada eğitim alan çocukların her birine ihtimam gösterirlerdi. Bu insanların her biri bir ulu çınar olup memleketimize hizmet etmişlerdir. İşte biz bu ulu çınarların gölgesinde yetiştik.

İlim Yayma Cemiyeti ile ikinci karşılaşmam ise yukarıda bahsettiğim üzere ODTÜ'de okurken arkadaşımın burs arama maceramız sonucunda oldu.

KYK bursu yetmediğinden dolayı ek burs aramaya başladığımızda hiçbir yerden burs alamamıştık. Ancak İlim Yayma Cemiyeti bize o süreçte burs vermişti.

İlim Yayma Cemiyeti ile üçüncü karşılaşmam ise 1989 yılında Kahraman Emmioğlu ile olan irtibatımız sayesinde gerçekleşmiştir. Beni İlim Yayma Cemiyeti'ne davet etti. Kahraman Bey bizim cenahın ilklerinden olup, kendimize örnek aldığımız iş ve akademik hayatta başarılı insanlardan biriydi. O yıl bu vesileyle İlim Yayma Cemiyeti'nde yönetim kurulu üyesi oldum.

İlim Yayma Cemiyeti yurtlarında yetişen birisi olarak İlim yayma Cemiyetine yönetim kurulu üyesi olarak hizmet etme imkânı bulduğum için Allah'a şükrediyorum. İlim Yayma misyonunu din, iman, vatan sevgisi, ülkeye hizmet gibi temel değerlerle belirginleştirmiş çok başarılı bir kurumdur. İlim Yayma Cemiyeti mensubu olmamın, Cenab-ı Hak'ın karşısına hesap vermek için çıktığımda sayabileceğim salih amellerimden biri olmasını ümit ediyorum. Burada çok değerli arkadaşlıklar edinmiş olmak, pek çok hatıraya sahip olmak ve güzel işler yapmış olmak Allah'ın bize bir lütfu olmuştur.

İlim Yayma Vakfı mensuplarından hukukunuzun olduğu, vakfın kurumsal hafızasına ışık tutabilecek tanıdığınız simalar kimlerdir? Bu isimlerle olan hatıralarınızı bizle paylaşabilir misiniz?

İlim Yayma Cemiyeti/Vakfı sayesinde şimdi burada sayamayacağım kadar çok kıymetli insanla tanıştım. Tabi, bunlardan bir kaçını burada zikretmem mümkündür. Talebeliğe başladığımızda İlim Yayma Cemiyeti'nin başkanı Av. Yusuf Türel Beyefendi idi. Biz öğrenciler ondan hem korkar hem de onu çok severdik ve sayardık. Ayrıca Niyazi Kurtulmuş ve Sabri Ülker Beyefendiler ile de yakinen tanışıklığımız olmuştur. Cansu ailesinden Bekir Cansu ve Saim Cansu, Topbaş ailesinden Mustafa Latif Topbaş ise benim ağabeylerim gibidir. Korkut Özal ile Erzurum Sitesi'nde yıllarca çok güzel komşuluğumuz oldu. Kemal Unakıtan ise ağabeyim gibiydi. Yine en kıdemlilerden biri Sedat Çebi Ağabey olup bu kuruma çok emek veren isimlerdendir. Yücel Çelikkalek ise vakfın Bilal Erdoğan Bey'den önceki başkanıdır.

Kendisiyle kıymetli bir dostluğumuz ve bir müddet teşrik-i mesaimiz oldu. Bilal Erdoğan Bey ile de görüşmelerimize devam ediyoruz. Eskilerden olduğum için çok isim tanıyorum ve çok şükür pek çok dostum var. Kahraman Emmioğlu'nun yeri benim için çok başkadır. Sultanahmet Cami İmamı Emrullah Hatipoğlu Hocamız, İlhan Akıncı, Mustafa Ergün, Hamza Akbulut ve diğer isimlerini saymadığım birçok güzel insanla çok güzel dostluklar kurduk. Unutmadığım güzelliklerden birisi de Abdulkavi Beşer büyüğümüz ile olan ilişkimizdi. Cemiyetin öyle güzel bir havası vardı ki bizi bir muhabbet sarmalının içine aniden alıveriyordu. Bu vesileyle, her birimizin cemiyetle yakinen bireysel ilişkimiz vardı. Mesela ben Sabahattin Zaim Hoca'yı cemiyetin kongrelerine götürür, sonra evine bırakırdım. Kendisi çok muhterem bir insandı. Allah rahmet eylesin, mekânı cennet olsun.

Bir başka isim olarak Hasan Sağlam Paşa'yı burada zikretmem gerekir. Türk ordusunun iki harp akademisi bitirmiş tek komutanıydı. Hem Türk Harp Akademisi'ni hem de Fransız Harp Akademisi'ni bitirmiş Hasan Paşa, 1980 darbesinden sonra Kenan Evren'in yaveriydi. Ayrıca mümin bir insandı. Orgeneral Haydar Saltık, Hasan Paşa'nın Cuma Namazı'na gittiğini tespit eder etmez kendisini istifaya zorlamışlar. Daha sonra Hasan Paşa, İlim Yayma Cemiyeti'nin genel başkanı oldu. Onunla da birlikte çok çalıştık. Cemiyet, darbeler döneminin zorluklarını Hasan Paşa sayesinde en az hasarla atlattır.

Bugün yetmiş iki yıllık bir cemiyetten bahsediyoruz. Türkiye'de iş dünyasında, akademik ve siyasi hayatta çok önemli insanlar bir şekilde İlim Yayma'nın imkânlarından, yurtlarından istifade etmişlerdir. İlim Yayma'nın iyilik anlayışını şu veciz sözle ifade edebiliriz. *"İyilik ticaret değildir, Allah için yapılır ve ardından unutulur"*. Memleketin her yöresinde cemiyetin yurtlarında kalmış, bursunu almış pek çok güzel insanla karşılaşabilirsiniz. Bu cemiyetle iyi hatırası olmayan neredeyse yok gibidir. O günün şartlarında bizlerin de içinde olduğu birçok çocuk, evlerinde bulamadığı yemeği İlim Yayma Cemiyeti'nde yiyebilmiştir. Nitekim benim aile evimde kendime özel bir yatağım yokken, İlim Yayma Cemiyeti'nin yurdunda kendi yatağım olmuştur.

İyilik ticaret değildir,
Allah için yapılır ve
ardından unutulur.

Sizce kurulduğu tarihten bu yana İlim Yayma Vakfı'nın ülkemize nasıl bir hizmeti olmuştur?

İlim Yayma'nın bir özelliği de bu camianın Türkiye'nin tamamını temsil eden bir kurum olmasıdır. Bu cemiyetin kuruluş maksadı memleketin milli-manevi değerlerine saygısında, bu değerleri yaşamak ve yaşatmak istemesinde yatar. İdeolojik ya da siyasi kategorizasyon bu cemiyette yer almamaktadır. Burada bulunan bütün insanlar, farklılıklarına rağmen tek bir gaye etrafında birleşmişlerdir. İşte bundan dolayı İlim Yayma, geneli temsil edebilme kabiliyetine sahip bir müessese olmuştur.

Sivil toplum kuruluşlarının tümü, bir hedef doğrultusunda ülkeye hizmet etme ve insanların kalbinde güzel bir iz bırakma gayesiyle çalışır. İlim Yayma Vakfı da kendisine belli bir misyon edinmiştir. Memlekete, dinine, milletine hizmet eden; din, iman, bayrak, toprak nedir bilen ve bunları seven, kendi tarihinden ve coğrafyasından haberdar olan insanlar yetiştirmek için kurulmuş, bu niyetle bu eğitimi almaya istekli insanlara yardım maksadıyla organize olmuş bir topluluktur. Bu saydıklarım bir zamanlar vatandaşın hasretle beklediği hizmetlerdi. Bu hedef, İlim Yayma'nın kuruluş yıllarında insanların dile getirmeye dahi cesaret edemedikleri bir durumken İlim Yayma Cemiyeti bunu fiilen ortaya koymuştur ve müesseseleştirmiştir. 1951 yılında kurulan İlim Yayma Cemiyeti bana göre hedefine ulaşmıştır. Bunu yaparken toplum huzuruna katkı sağlamış ve bu işi fevkalade güzel bir şekilde yapmıştır. Bu manada milletin istek ve arzuları ile ortak hareket etmiş ve bu sayede milletle ahenkli hale gelmiştir. Vatandaşla olan bu ahenk sayesinde İlim Yayma ülke çapında bu derece etkili olabilmiştir. Böylece milletin teveccüh gösterdiği bu hareket sayesinde ciddi bir toplumsal dönüşüme bütün ülke muhatap olmuştur. İlim Yayma Cemiyeti'nin kurduğu bir okul

olan İstanbul İmam Hatip Lisesi ile bu çaba, halka bu derece hizmet eden bir hareket haline geldi. Öte yandan bu okulların her yerde açılması ile birlikte bu çaba, bir şekilde meyvelerini de vermiş oldu.

Farklı bir açıdan şunu da söyleyebilirim ki İlim Yayma, kurulduğu süreçte var olan soğuk savaşın etkisine, İkinci Dünya Savaşı'ndaki ve sonrasındaki zararlı ideolojik akımların getirdiği sıkıntılara ve o zamanın dünyasında var olan yoksulluğa rağmen, faaliyetleriyle Türkiye'de demokratikleşme sürecine katkıda bulunmuş sivil bir hareket olarak değerlendirilebilir. Bu anlamda İlim Yayma Cemiyeti/Vakfı bir sivil toplum örgütü olarak Türkiye'de çok nadide ve sivil toplum çalışmaları adına öncü olacak işler yapmıştır. Öte yandan her bir öğrenci ile özel bir bağ kurmak suretiyle, hayırlı faaliyetlerini halk arasında yayarak hizmetini geniş bir çevrede gerçekleştirmiştir.

İlim Yayma Vakfı ile olan geçmişinizden yola çıkarak vakfın geleceği ile ilgili öngörüleriniz nelerdir?

İlim Yayma Vakfı'nın mevcut faaliyetleri hakkında takdirden başka söyleyecek bir şeyim yoktur. Ama mütevazı bir katkıda bulunmak gerekirse İlim Yayma Vakfı'nın kuruluş zamanında olduğu gibi farklı görüşler ve hayat standartlarına sahip insanlara ulaşmada daha gayretli olunması gerektiğini düşünüyorum. Ayrıca bugün gençlerin genel durumuna bakıldığında dini değerlerimizle beraber temel insani değerlerin de ciddi bir yozlaşmaya uğradığı açıktır. İmkân sahibi olmayı hazmetmeyi başaramadığımızı düşünüyorum. Bu imkânları şükretmek için bir vesile olarak görmek yerine kendimizden menkul olarak görmeye daha meyyal gibiyiz. Toplumda dini ve insani değerleri yaygınlaştırmamız ve değerler eğitimine daha fazla yönelmemiz gerektiğini düşünüyorum. Genele hizmet ederken özel olarak da farklı ve üstün kabiliyetleri olan gençleri daha farklı şekilde yönlendirip, onlara ayrıca ihtimam göstermemiz gerekir. Bunun için de bu özel yeteneği olan gençleri belirlememiz; onların bu yeteneklerini geliştirecek imkânlar sunarak ülkemize ve insanlığa hizmet etme bilinci kazandırmamız gerektir. Gençlere böyle bir ortamı hazırlama görevi ise vakıf ve cemiyetlere düşmektedir. Bir yandan kapsayıcı bir çalışma yaparken öte yandan özel ihtimam ile bireylerle yönelik çabayı birlikte yürütmenin bizi daha güzel yarınlara taşıyacağı kanaatindeyim.

İlim Yayma Vakfı Mütevelli Üyesi

Şenol ÖZBEK İle Röportaj

Dr. Osman YILMAZ
İlim Yayma Vakfı Eğitim ve Kültür Müdürü

Sayın Şenol Özbek, öncelikle sizi tanımak isteriz. Bize biraz kendinizden bahsedermisiniz?

1974 yılında İstanbul'da doğdum. Aslen Kastamonu Çatalzeytin'liyim. Eşim merhum Ahmet Yıldız'ın torunu, Mehmet Yıldız'ın kızıdır. İki çocuğumuz var: Oğlum Mehmet Emir 21 yaşında, Medipol Üniversitesi İngilizce Ekonomi-Finans Bölümü 1. sınıf öğrencisi. Kızım Fatma Zehra 8. sınıf öğrencisi. Şu an ticaretle iştigal etmekteyim. Tesis, yönetim, inşaat ve teknoloji alanlarında faaliyet gösteren, yaklaşık 20 bin çalışanı olan bir grubun Yönetim Kurulu Başkanlığı'nı yürütmekteyim.

Bir "Vakıf İnsanı" olduğunuzu biliyoruz. STK'larla, vakıflarla irtibatınız nasıl başladı?

Rahmetli Babam Mehmet Özbek tam bir vakıf insanıydı. Ülkesine, milletine her şeyini feda edecek düzeyde sevdalıydı. 1960'ları yaşamış, ardından 70'lerde, 80'lerde Türkiye'nin çok zor dönemlerine şahit olmuştu. Bir yandan İstanbul'da maişet mücadelesi verirken, bir yandan da memleket meselelerini çözme mücadelesi veriyordu. Milli Selamet Partisi'nden başlayarak kapatılan Refah Partisi'ne kadar aktif siyasetin içindeydi. Bayrampaşa Belediyesi Meclis Üyeliği, İmar Komisyon Başkanlığı yapmıştı. Bayrampaşa Vakfı'nın da kurucusu idi. Biz çocuklarına iki önemli miras bıraktı: Birincisi hayata ilişkin tecrübedir. Maişetimizi kazanabilmemiz için bizi en iyi şekilde yetiştirdi. İkincisi ise vakıf kültürünü bize miras olarak bıraktı. Hayatın iş ve para galesinden ibaret olmadığını, insana dokunmanın her şey olduğunu biz ondan öğrendik.

Yine eşimin dedesi merhum Ahmet Yıldız Beyefendi ve babası Mehmet Yıldız Beyefendi de hayatlarını vakıf kültürüne adanmış insanlardı. Merhum Ahmet Yıldız İlim Yayma Vakfı'nda mühim görevler üstlenmişti. Kayınpederim Mehmet Yıldız ise 1975'de başladığı İlim Yayma Vakfı Mütevelli ve İstişare Heyeti Üyeliği'ni 16 yıl sürdürdü. Hiç aralıksız vakfın hizmetinde bulundu. Halen de İstişare Heyeti Üyesi. Aynı zamanda MÜSİAD'ın, Ensar Vakfı'nın kurucularından. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi'nin kuruluşunda öncü oldu. Türkiye Gönüllü Teşekküller Vakfı'nın da Yönetim ve İcra Kurulu Başkanlığı'nı sürdürüyor. Onların izinden yürümeye gayret gösteriyoruz. Hem baba tarafından hem kayınpeder tarafından vakıf kültürünü miras aldık. Biz de o emaneti hakkıyla taşıma mücadelesi veriyoruz.

Siz o mirası nasıl taşıyorsunuz?

Merhum Ahmet Yıldız Beyefendi'nin vefatından sonra İlim Yayma Vakfı'nın 48'inci Olağan Genel Kurulu'nda Kurucu Üye olarak seçildim. 52'inci Olağan Genel Kurul'da da Mütevelli Heyet Üyesi seçildim. İlim Yayma Vakfı'nda babamın ve kayınpederimin, onun babasının izinde yürüme gayretindeyim. Tabii ki bunun dışında da vakıflar, dernekler ya da şahsi çabalarımızla o mirası taşımaya gayret ediyoruz.

Gördüğümüz kadarıyla babanızın ve Kayınpederinizin ömürleri vakıf hizmetleriyle geçmiş. Siz vakıflara nasıl bakıyorsunuz? Vakıfların geçmişini, bugününü, geleceğini nasıl görüyorsunuz?

Ben İmam Hatip Lisesi'nde okudum. Bizim okuduğumuz dönemler Türkiye için zor dönemlerdi. Dindar, milletine, ülkesine, bayrağına sevdalı gençler üzerinde çok baskılar vardı. Din eğitimi zordu ama yoksullar için çok daha meşakkatliydi. Biz İmam-Hatip'te okurken Allah O'ndan razı olsun babam bizim için her türlü fedakarlıkta bulunuyordu ama çok yoksul, kimsesiz arkadaşlarımız da vardı. Bütün okul boyunca da, sonra o çocukların üniversite öğrenimlerinde, iş hayatlarında da bir gizli elin hep onların yanında olduğuna şahitlik ettim. İsmi bilmediğimiz nice insan, nice vakıf ve dernek, o yoksul çocukların iyi eğitim görmesi için seferber olmuştu. Bugünden geriye bakınca, bunun ne büyük bir mücadele, ne büyük bir fedakarlık olduğunu daha iyi anlıyorum. O yoksul, kimsesiz çocukların elinden tutulmasa, belki de kaybolup gideceklerdi. Dahası, bugün alını secdeye varan bir nesil var ise, işte hep o fedakar, cefakar ama isimsiz kahramanların eseri. Beni en çok etkileyen işte bu olmuştu. O çocuk yaşlarımda, insanların neden karşılıksız aynı ya da nakdi yardımda bulduklarını sorguluyordum elbette. Düşünün, bir çocuğa para yardımı, giyisi yardımı, gıda yardımı yapıyorsunuz. Ne çocuk sizi tanıyor, ne de siz çocuğu tanıyorsunuz. Belki birbirinizi hiç görmeyeceksiniz. Çocukluk işte: Sanki babamız ya da ona benzeyen insanları paralarını sokağa atıyorlar gibi geliyordu bize. Sonradan anladık ki, o paraların hiç biri sokağa atılmıyor. Çok çok isabetli şekilde kullanılıyor. Yapılanı Allah görüyor. Mülkün sahibi Allah ve siz O'ndan, Allah Teala'dan emanet aldığımızı, yine onun hizmetine tasarruf ediyorsunuz. Biz bunu görerek, bunu yaşayarak büyüdük. Üstelik şunu da fark ettik: Bir ticari işe yatırım yaparsınız, karşılığını az ya da çok görürsünüz ya da görmezsiniz. Bazen kazanır bazen kaybedersiniz. Burada öyle değil. Bir çocuğa, bir gence yatırım yaptığımızda mutlaka kazanıyorsunuz. Allah katında kazanıyorsunuz. Cemiyet nezdinde kazanıyorsunuz. Geleceğinizi aydınlatmış oluyorsunuz. Tek kuruş bile boşa gitmiyor. Bir de şu var: Allah'a hamdolsun bugün semalarımızdan ezan sesi eksik olmuyor. Kur'an eğitiminin önünü kesmeye çok çalıştılar ama bugün çocuklarımız, gençlerimiz Kur'an ile hayat buluyorlar. Camilerimizde daha çok genç görüyoruz. Bütün olumsuz rüzgarlara rağmen ahlaklı, edepli bir nesil yetişiyor. Daha makro planda siyaset ve devlet artık milletiyle, milletin değerleriyle barışık bir hale geldi. İmam

Hatipler'de katsayı sorunumuz yok, başörtüsü sorunumuz yok. Hakim, savcı, öğretmen, doktor kardeşlerimiz başörtüleriyle görev yapabiliyorlar. Hatta başörtülü subaylarımız var artık. Hepsi bir yana, Ayasofya bir yana. Ayasofya'nın zincirleri kırıldı, ibadete açıldı. Hayali bile imkansız bir olaydı ama gerçek oldu. Şimdi tüm bu mücadelede kuşkusuz ismini bildiğimiz kahramanlar var. En başta da Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan. Ama bir o kadar da ismini bilmediğimiz kahramanlar var. Kim onlar? İşte o vakıfları kuranlar, dernekleri kuranlar, o çatıların altında gece gündüz demeden çalışanlar. Bir öğrenci yatağa aç girmesin, yatılı okulda kendisini kimsesiz hissedip hüzünlenmesin diye uğraşanlar. Birilerinden alıp muhtaçlara aktaranlar. Birilerinden bulamadıkları zaman kendi kıt varlıklarını hizmete adayanlar. Onlar olmasaydı, bugün göğsümüzü kabartan zaferlerin hiç biri olmazdı. Vakıflar olmasaydı, vakıf insanları olmasaydı, sadece şu kadarını söyleyeyim, bu topraklar üzerinde, gök kubbede ezan da olmazdı, ezan okuyacak insanımız da olmazdı. Bugün var isek, başımız dik, alnımız ak bu ülkede yaşayabiliyorsak, bunu vakıflara, vakıf kültürüne, vakıf insanlarına borçluyuz. Bugün de gelecek de inşallah böyle devam edecek.

Sizin de bahsettiğiniz gibi Türkiye çok büyük bir değişim yaşadı, yaşamaya devam ediyor. Bu değişim sürecinde vakıflar ne yapmalı sizce?

Vakıflarımızın önünde çok ciddi bir "rehavet" riski var. Dikkatli olmazsak eğer, bu risk bize çok hasar verir. Biraz önce söyledim: Vakıflarımız kısıtlı imkanlarla çok büyük işler başardılar. Sancağı buralara kadar yükselttiler. Ama insanla ilgilenmek ara verilmeyecek bir meşgaledir. Rehavete girdiğiniz anda kaybetmeye başlarsınız. Onun için STK'larımızın o amatör, fedakar, cefakar ruhtan hiç ayrılmaması gerekiyor. Bugünkü kazanımları elde etmek çok uzun sürdü ve çok zor oldu; rehavet olursa, onları kaybetmek çok kısa sürer. Dolayısıyla vakıflarımızın, tüm STK'larımızın her an müteyakkız olması elzemdir. Bir başka husus da şudur: Evet, çok önemli kazanımlar elde ettik, şimdi onları sağlamlaştırma dönemi başlıyor. Vakıflarımızın eğitim, aile, kültürel iktidar gibi konulara daha fazla eğilmesi gerekiyor.

Biraz açabilir misiniz? Eğitimden başlayalım. Vakıflarımız eğitimle ilgili neler yapabilir?

Türkiye'de gençler geçmişe nazaran daha iyi şartlara kavuştular. Eğitim yaygınlaştı ve kalitesi arttı. Özellikle dini ve milli değerlerine bağlı gençlerin sayısı da arttı ama yetmez. Bir yandan da gençlerimizi kaybediyoruz. Kazandığımızdan çok kaybediyoruz. Eğitimin muhtevasını gözden geçirmemiz gerekiyor. Biz nasıl bir mücadele veriyorsak, muarızlarımız da o kadar mücadele veriyor. Bakın uyuşturucu kullanımı gibi bir tehlike var. Bunu biz en başta eğitimle aşarız.

Önemli bir mevzuya değindiniz. Vakıflarımızın zararlı alışkanlıklarla mücadeleye de eğilmesi gerekiyor değil mi?

Kuşkusuz. Cemiyeti tehdit eden ne varsa vakıflarımızın gündeminde olmalı.

Aile dediniz. Onu açar mısınız biraz?

Aile kurumu da tehdit altında. Özellikle internet ve medya aile değerlerimizi yıpratıyor. Bazı sapık akımlar Türkiye'de kendilerine mevzi edinmeye çalışıyorlar. Vakıflarımızın aileyi korumak, çocuklarımızı internetin yanlış kullanımından korumak, özellikle de bir takım sapıklıkların yaygınlaşmasını önlemek için daha aktif, daha cesur görevler üstlenmesi gerekiyor. Aile kurumu yıkılırsa ne din kalır ne de ülke.

Kültürel İktidar konusunda vakıflarımız ne yapabilir?

28 Mayıs seçimlerinde kültürel iktidar konusundaki eksikliğimiz çok öne çıktı. Dikkat ettiyseniz, sanatçı maskesi altında bir takım şarlatanlar gençleri yanlış yönlendirmek için seferber oldular. Gençlerimizi bizim bu şarlatanların etki alanından çıkarmamız önemlidir. Türkiye sanat ve kültür anlamında özgür olmalıdır ve burada yerli, milli, dini değerlere saygılı bir sanat ve kültür camiası teşvik edilmelidir. Bu sadece devlet ya da siyasi iktidar yoluyla olmaz. Burada asıl STK'lar devreye girmelidir. Sanatın her dalında yeni anlayış ve yeni isimlere ihtiyacımız var. Vakıflarımız bunu başarabilir.

Tam bu noktada İlim Yayma Vakfı neler yapmalı?

İlim Yayma Vakfı daha önce de belirttiğim gibi Türkiye'de çok büyük işler başardı. Bugün ulaştığımız seviyede İlim Yayma Vakfı'nın ve ona gönül vermiş vakıf insanlarımızın çok büyük katkısı var. Şimdi ince işleri tamamlamak, risk ve tehditleri göğüslemek için de vakfımız mücadelesini sürdürecektir. Ben de şahsım ve ailemle emanet aldığım bu bayrağı gururla taşımayı sürdüreceğim.

Çok teşekkür ediyorum Şenol Bey.

Ben teşekkür ediyorum. İlim Yayma Vakfı gibi köklü bir vakfın neferi olmak benim için çok büyük gurur. Bu emaneti büyüklerimizden aldık, gelecek nesillere daha iyi şekilde devretmenin mücadelesi içinde olacağız. Allah hepimizin yolunu bahtını açık etsin inşallah.

Nail OLPAK

ile Röportaj

Zeynep ASLAN

İstanbul Üniversitesi, Din Sosyolojisi Ana
Bilim Dalı Doktora Öğrencisi

Başlatıyorum izninizle. Şöyle koyabilirim değil mi?

Tabii. Rahat olun.

Tamamdır çok sağ olun.

Bir şey ikram ettiler mi?

Ben su aldım, yeterli benim için. Teşekkür ederim, çok sağ olun.

Peki.

Öncelikle çok teşekkür ediyoruz bize vakit ayırdığınız için. Bugün ben hem sizi biraz daha yakından tanımak istiyorum. Hem de genel olarak vakıf ve STK kültürü hakkında da sizden bilgi almak istiyorum.

Özelde de İlim Yayma Vakfı ile ilgili birkaç soru yöneltmek istiyorum. Öncelikle sizi tanıyabilir miyiz? Yani Nail Olpak kimdir? Sizi kendi dilinizden bir dinlememiz mümkün müdür?

Evet. Ben 1961 doğumlu Burdur'un bir yayla köyünde, Gölhisar'ın İbecik Köyü'nde yaşayan bir ailenin bu köyde doğan bir çocuğuyum.

Eğitim hayatım biraz hareketli geçti. İlkokul öncesinde Denizli'de birkaç yıl geçirdim. Sonra Denizli'nin Çameli ilçesinde ilkokul birinci sınıfa erken yaşta başlayıp öğleden sonra da ikinci sınıfa atladığım bir süreç yaşadım. Okuma yazmam vardı. Bir sömestr okuduktan sonra köyümüze döndük. İki sınıflı olan bir okulda bir buçuk yıl okudum. O zaman iki sınıflı olan okul ne demektir? İşte birinci, ikinci, üçüncü sınıfların bir odada, dördüncü,

beşinci sınıfların bir diğer odada olduğu bir okulda bir buçuk yıl okuduktan sonra Dalaman'a geçtim. İlkokulu Dalaman'da bitirdim. Sonra ortaokul ve lisede yatılı hayatım var. Nazilli'de ortaokulu parasız yatılıda bitirdim. Aydın Lisesi'nden mezun oldum. Çok güzel bir lisedir, başarılı bir lisedir. Liselerin başarısını irdelemek açısından belki Aydın Lisesi örnek olabilecek liselerden birisidir. 37 kişilik bir sınıfta okudum. Sadece bizim sınıfımızdan 7 kişi İstanbul Teknik Üniversitesi'ne girmişti ve o yıla mahsus bir başarı değildi bu. İlerleyen yıllarda da devam eden bir başarı vardı orada.

Sürekli başarıyı konuştuğumuz bir dünyada Anadolu'daki bir lise olduğundan dolayı söylüyorum Aydın Lisesi örneğinin oldukça önemli olduğunu düşünüyorum. İstanbul'da. Kabataş'ı, İstanbul Erkek Lisesi'ni konuşabilirsiniz ama bu liseleri de incelemekte fayda var.

Evet.

İstanbul Teknik Üniversitesi hayalimdi. 1977 yılında orada Makine Fakültesi'ne girdim. 1980 öncesinin anarşi dönemi, çok sıkıntılıydı. Her gün üç, beş, on kişinin maalesef sebepsiz yere öldürüldüğü bir dönemde okudum. Mezun olduktan sonra enerji alanında yüksek lisans yaptım. Epey uzunca bir süre profesyonel olarak çalıştım. Bir profesyonelin gelebileceği bir noktada bir grup şirket ya da holding içerisindeki en tepe noktalarda görev yaptıktan sonra da kendi isteğimle ayrıldım. Kendi şirketlerimi kurdum. Hayatımı kendi şirketlerimden kazanmaya çalışıyorum. Lise yıllarından itibaren başlayan bir sivil toplum ilgili ilgim, yapılan çalışmaların bir parçası olma gayretim var. Bu bazen farklı dozlarda devam etmiştir. Artarak yahut azalarak. Bazen dünyanın size yüklediği o koşuşturma içerisinde dozu azalır gibi olsa da sonrasında artarak devam etti. Bugün itibariyle de hala hayatımın önemli bir parçası olmaya da devam ediyor. İki oğlum var. Birisi mimar, diğeri mekatronik mühendisi. Her ikisi de kendi alanlarında mesleklerini yapıyorlar. Bu sıralarda da kendi şirketlerimizde birlikte çalışıyoruz.

Çok teşekkür ederiz. Ben biraz vakıf kültürü ve STK'lar hakkında yaklaşımlarınızı öğrenmek istiyorum. Örneğin bir vakıftan beklentiniz nedir?

Şimdi tabii vakıf kültürü dediniz. Zaten iki kelime bence bu işin omurgasını oluşturuyor. Kültürün ne olduğunu, teknik bir adam olarak ben tanımlama durumunda değilim ama vakıf mantığını iyi anlamamız gerekir. Vakıflar bugün itibariyle Batı dünyasında toplum içinde çok yoğun etkisi olan, bu etkisini de sadece bizlerin düşündüğü gibi sosyal çalışmaların yardım alanında değil de ondan çok daha ileri mali boyutlarıyla da -o mali boyutları toplumun ekonomisini bile etkileyecek boyuttaki mali boyutlarından bahsediyorum- götüren yapılar.

Batının sonradan keşfettiği, bizim kültürümüzün temel dinamiklerinden birisi. Biz o sonradan keşfedilen bu yapıyı onlardan sonra sanki adeta yeniden keşfetmeye başladık. Geldiği noktayı azımsamıyorum, küçümsemiyorum ama minik adımlarla ilerleyebiliyoruz. Yani Batı'daki bir vakfın etkisel büyüklüğünü, mali büyüklüğünü ya da ortaya koyduklarını düşündüğümüz zaman bizim vakıflarımız mini minnacık vakıflar. Yani belki çok tepe, uç örnek olacak ama Bill Gates Vakfı'nın bütçesini ve yıllık olarak harcamalarını düşünürsek bu farkı anlayabiliriz. Bu vakfın üst yöneticilerinden birisi ziyaretimize gelmişti. 40-50 milyar dolar civarında bir varlıktan bahsediyoruz. O varlığın içerisinde her yıl 3-5 milyar dolarlık harcamalardan bahsediyoruz. Öyle bakıldığında Türkiye'deki vakıfların tümünün bugün itibariyle kuruluşan itibaren tüm bütçesini topladığımızda bu tür bir vakfın yıllık harcamasının yanında dahi küçük kalabilir.

Evet.

Yani vakıf mantığını böyle görmek lazım. Tabii vakfın temel prensiplerinden birisi güncel bir kavram olarak hayatımıza giren sürdürülebilirlik dediğimiz hadisenin aslında vücut bulmuş halidir. Şimdi yeni girdi değil mi? Yeni söylüyoruz, sürdürülebilir diyoruz. Aslında vakfın kendisi sürdürülebilirliğin çok net bir örneğidir. Ona da şimdi kültür dediğimiz, kendi dinamiğimizden, kendi inancımızdan bakalım. Biz şöyle öğreniriz, değil mi? Amellerin az da olsa sürekli olanı makbuldür diye. Şimdi bu bildiğimiz bir şey. Zaten

bildiğimiz o şey önümüze “sürdürülebilirlik” diye önümüze koyulunca daha sempatik gibi geliyor. Ama çocukluğunuzdan itibaren bildiğimiz bir şey.

Daha yeni bir kavram gibi hakikaten.

Asıl mesele bildiğin bir şeyin, ortaya koyulmasıdır. Vakfın temelindeki hadise odur. Yapılan bir iş -sadece bunu parasal yardım olarak görmemek lazım- her neyse bu işin sürekliliğinin sağlanmasıdır. Bu yönüyle oldukça üzerinde çok düşünülmesi, çok emek verilmesi gereken alanlardan birisi bence.

Çok teşekkür ederiz. Biraz özele çekerek İlim Yayma Vakfı'na geleceğim.

STK kavramını da konuşmak lazım sorularınızda varsa bilmiyorum tabii. Daha sonra da konuşabiliriz.

Tabii, yani ilave edebilirsiniz çok memnun olurum.

STK da bahsettiğim çerçevede. Yine o kadar acıdır ki ismi bile yabancı dilden çevrilerek hayatımıza sokulmuş bir şey. “NGO” kısaltmasından çevirmişiz, STK yapmışız bunu. Açılımı “nongovernmental organization”. Vakıf, STK'dan bir başka unsurdur. Biz niye STK kavramını “nongovernmental organization” dan alarak hayatımıza sokmaya çalışıyoruz? bir düşünmeliyiz. Bu şu demek değil. Bir geri kalmışlık psikolojisi içerisinde bazı kavramları başka milletlerden ya da başka medeniyetlerden almaya karşı olmak değil. Zaten kendi içinde olan ama bir süre sonra unuttuğumuz bazı değerleri başkaları aracılığıyla hatırlamak durumunda kalmak herhalde bu. Üzerinde sorgulanması gereken önemli unsurlardan birisidir bu konu. Bir mühendis olarak, mesleğini seven bir mühendis olarak uzun yıllardır iş hayatında ve bu sivil toplum çalışmalarının içerisinde olan birisi olarak ben sosyolojinin hayatımızdaki önemine de vurgu yapmak istiyorum. Neden? Çünkü sosyolojinin toplumu incelediğini unutmamız lazım. En fazla da bugünlerde. Bugünlerde derken spesifik anlamda demiyorum. Belirli bir seviyeye gelmiş bir toplumun üzerinde düşünmesi gereken alanlardan biri sosyolojik irdelemelerdir. Ben böyle olduğu kanaati içerisindeyim. Buna da dikkat çekmek istiyorum. Unutulan, sonrasında

hatırlamaya çalışacağımız değerler hakkında o kadar çok şeyi konuşabiliriz ki. Belki zaman içerisinde konuşuruz. İlim Yayma'ya geri gelelim.

Ben İlim Yayma'yla olan ilişkinizin ne zaman başladığını sormak istiyorum. Bir de sizin için İlim Yayma Vakfı ne ifade ediyor?

Şimdi üniversiteyi 1977 yılında girdiğimi söylemişim. İstanbul'a tek başıma geldim. Annem babam da “*Hadi oğlum, git kaydını yaptır.*” dediler. İlk defa geldiğiniz koca bir şehir. Maalesef 1980 ihtilaline kadarki dönemde kimin neden öldürüldüğünün bilinmediği, varlık ve imkanların da son derece kısıtlı olduğu bir süreç içerisinde İstanbul'a geldiğim zaman -şimdi rahmetli oldu- o zamanki Yüksek İslam Enstitüsü şimdiki Marmara İlahiyat'ta okuyan kendi köyümdeki bir arkadaşımın referans mektubuyla İlim Yayma'ya başvurduğum.

Bunu bilmiyordum.

Gelişim güzeldir. Arkadaşım bana tarif etmişti: “*İstanbul'a geldiğin zaman Harem'de inersin. Orada arabalı vapurla karşıya geçersin. Vapurun üst katına çık. Tavsiye ederim.*” demişti. İstanbul'u bilmeyen birisinin ilk gireceği en güzel sahne bence odur. Biliyorsunuz işte, Kız Kulesi'nden Topkapı'ya ve Dolmabahçe'ye kadar her şeyi görebildiğiniz bir manzara. “*İşte oradan 86 trolleybüsüne bin, Şehzadebaşı'nda in.*” diye hiç unutmadığım o yol tarifıyla geldim ve valizimi bıraktım, kaydımı yaptırdım. Bir inceleme sürecinden sonra kabulümü yaptılar ve ben İlim Yayma'da bir ay kaldım. İlim Yayma'yı konuştuğumda bazen diyorlar ki, “*İlim Yayma'yı çok konuşuyorsun, ne kadar kaldın ettin?*” Ben İlim Yayma Yurdu'nda toplam bir ay kaldım. Bütün hukukum bundan ibarettir. Ama o bir ayın hayatımdaki önemini şöyle değerlendiririm. İstanbul'a ilk ayak attığım zamanki bir aydır. İlk bir aydır. O ilk bir ayda bambaşka bir ortamın içerisinde de olabildiniz. Bunu görmek lazım. Nasıl tanıştığımız çok belirleyici. Çok çok belirleyici. Yedi arkadaşımın aynı sınıftan İstanbul Teknik Üniversitesi'ne girdim demişim. Hepsi de benim gibi Anadolu çocuklarıydı. Sadece bir tanesiyle haberleşebiliyorum. Dünya görüşlerimiz, siyasal görüşlerimiz ile pek birbirimize

benzemesek de çok güzel bir hukuk içerisinde hala haberleşiriz. Ama İlim Yayma gibi bir ortam olmasaydı ben de başka bir ortamın içerisinde kaybolmuş olabilirdim. İlim Yayma ile hukukum başlangıçta bu. Öneme belki biraz değinmekte fayda var. Şimdi imkansızlıklar dedim. Bir üniversite öğrencisisiniz. Ailenizden uzaktasınız. Gelmişsiniz, ailenizin de imkanları kısıtlı. O çerçevede bugünkü gençlerle kıyaslandığında da kalınabilecek yurt sayısı bir elin parmakları seviyesinde. Yani Fatih'te benim bildiğim dört ya da beş tane yurt vardı. Birkaç tanesi şehir yurtlarıydı. Şehirlerin muhtemelen valilikleri kanalıyla, işte Aydın, Bitlis, Bolu ve Antalya yurtlarını bilirim. Bunlardan ziyade bilinen İlim Yayma Yurdu vardı. Bir de Fatih Camii'nin yanındaki medreselerde vakıf yurdu vardı. Bütün öğrencilerin kalabileceği alan bunlardı. Kredi Yurtları'nın çok küçük sayıda yurtları vardı. Böyle bir dönemde İlim Yayma'nın çatısı altında kalabilmek bence bize verilmiş özel imkanlardan birisiydi. Bunu böyle değerlendirmek lazım. O bir aylık dönemde de kalmadığım dönemlerde de İlim Yayma ile ilişkim devam etti. O bir aydan sonra İlim Yayma'dan eve ayrıldım. Ayrılma sebepim negatif bir şey değildi. Ne vardı peki İlim Yayma'da? Sizi fiziki olarak barındırmanın dışında entelektüel çevreyle buluşturan bir ortamdı aynı zamanda İlim Yayma. Oraya gelen o dönemin işte yazarlarından, düşünce adamlarından, değişik kişilerin gençlerle buluşturulduğu bir yerdi. Bu yönüyle çok önemliydi. Siz ilahiyat okuyorsunuz. Allah rahmet eylesin hiç unutmam, Abdurrahman Gürses hocayla Ali Yakup Hoca'nın beraber gelip İlim Yayma'nın o medrese denilen yerinde gençlerle yaptığı sohbetleri unutmayız. Yani bunlar hayatımızın o dönemdeki bizim için temel bakış açılarıdır. Önemiştir İlim Yayma'yı. Şundan önemiştir. Yapılan her şey değerlidir. Hangi dönemde nasıl yaparsanız mutlaka değerlidir. Ama şimdi varken vermek yokken vermek nasıl farklıysa, arasında bir değer farkı varsa, varken yapabilen vakıflar -yani imkanlar daha iyiyken yapabilen vakıflar- ve derneklerin çalışmalarıyla neredeyse hiçbir şeyin olmadığı bir dönemdeki İlim Yayma'nın çalışmalarını ayrı koymak lazım.

Tabii.

O zaman sadece İlim Yayma ve İlim Yayma gibi

birkaç tane sınırlı sayıdaki vakıf ya da dernek var. Şimdi İlim Yayma Vakfı'nı konuşuyoruz. Tabii bir de cemiyeti var dernek statüsünde. Çok fazla benzer kurumun olmadığı dönemde kurulmuş, o dönemlerde hizmet vermiş. Bu yönüyle çok özel olduğuna inanıyorum. Geçmiş günlerde, Allah rahmet eylesin, Sabahattin Zaim Hoca'yla yapılmış bir radyo röportajını dinliyordum. "Hocam, bize geçmiş Ramazanları anlatır mısınız?" dediler. Üç aşağı beş yukarı hocanın ağzından anlatmaya çalışacağım. Dedi ki "Size şöyle anlatayım. O kadar imkânımız kısıtlıydı ki biz ramazanda İstanbul'da sadece bir yerde iftar verirdik. Çarşamba'da İstanbul İmam Hatip'in bodrum katındaki yemekhanesinde verirdik." İlim Yayma'nın herhalde yemekhaneye bir bağı vardı ya da imam hatip ile. "Yaklaşık 150 kişi civarında kişiye iftar verdik. Ve o 150 kişiye verilen iftarın parasını nasıl temin edeceğimizi düşünürdük." dedi. Şimdi bir İstanbul düşünün. Sadece bir yerde Sabahattin Zaim Hoca gibi birisinin ağzından nakille 150 kişiye iftar veriyorsunuz ve onu nasıl temin edeceğiz diye düşünüyorsunuz böyle imkansızlıkların olduğu bir dönem. İlim Yayma'nın varlığını böyle değerlendirmek lazım. Şimdi bugün bakıldığında şöyle bir çevrenizde herhangi birisini biraz zorlarsanız belki diyebilir ki "150 kişiye olmasa da ben 50 kişiye destek verebilirim" diyebilecek bireylerden bahsediyoruz. Bunun gibi yüzlerce, binlerce kişi benzeri imkanlara sahip. İlim Yayma'yı ben işte bu yönüyle değerli buluyorum. Bir de bir şeyi başlatmak önemlidir. Biraz önce sürdürülebilirlik dedik. Başlattığınız şeyi üstüne koyarak, yani bir öncenin size sağladıklarını korumak, ama korumak yeterli değil bir de üstüne koyarak ilerletmek lazım. İlim Yayma onu yapmaya çalışıyor.

Çok teşekkür ederiz. Çok güzel. Bizim bir sorumuz da İlim Yayma Vakfı mensuplarından hukukunuzun olduğu, vakfin kurumsal hafızasına da ışık tutacağını düşündüğünüz isimler kimlerdir? Bu isimlere dair hatıralarınızı bizimle paylaşabilir misiniz?

E tabii bu şimdi zor bir soru olur. Haksızlık olur. Kime değindiniz, kime değinmediniz konusu gerçekten o çerçeve içerisinde. Ama ilk aklıma gelen geçtiğimiz günlerde vefat eden Halit İlhan

abiyi söylemek isterim. Halit İlhan abi meslektaşım. Benim üniversite yıllarında tanıdığım, özellikle iş hayatına başladığım ve ardından yüksek lisansla birlikte devam eden o süreçten vefatına kadarki dönemde de çok yakın sohbet etme ve işimle, çevremle, sosyal hayatımla ilgili istişare etme imkanını bulduğum değerli abilerimizden birisidir. O da çok zor dönemlerde görev yapmış. Abilikle ilgili bir ifadesi vardır. “*Abi insanın sırtına binmez, insanın sırtında taşır*” diye dostluğu, abiliği, kardeşliği böyle ifade ederdi Halit abi. Ondan öğrendiğim çok şey olduğuna inanıyorum ama hatıralar dediğinizde yani konu bir anda hemen akla gelmiyor. İlim Yayma’nın belki güzel taraflarından birisi de kurucular kurulunda genellikle toplumda kendisini karınca kararınca vakıf ve sivil toplum hayatında bir şeyler yapmaya gayret edenleri toplayan bir yapı olması. Her birisi ayrı bir değer. Birine haksızlık yapmak istemem doğrusu. O yakın zamanda vefat ettiği için aklıma geldi.

Allah rahmet eylesin.

Âmin, inşallah.

Maalesef. İzninizle bir sorum daha var. Sizce kurulduğu tarihten bu yana İlim Yayma

Vakfı’nın ülkemize nasıl bir hizmeti olmuştur? İlim Yayma Vakfı ne iş yapar? Eğitim öğretime katkıları veya sosyal dönüşüm noktasındaki katkılarından bahsedebilir misiniz?

İlim Yayma’yı, ben tabii yönetiminde bulunmadım ama bir aycık bir yurdunda kalmış sonra da bağını kesmemiş birisi olarak bakıldığında eğitim hayatıyla bütünleştiriyorum. Yani İlim Yayma’yı kısaca “eğitime katkı” olarak özetleyebilirim. Eğitim dediğinizde bunun öğrencisiyle ya da öğrenciyi yetiştirecek öğretmeniyle o çerçeve içerisinde değerlendirmek lazım. Başlangıcında sadece belki yurtdunu temin etmek, belki yurttan önce onlara burs vermek, sonra onlara fiziki imkânı nasıl sağlayabiliriz diye düşünmek, işte devamında okullar çerçevesinde bunu genişletmek, sonrasında üniversite boyutuna getirmek diye baktığınızda bence bir alanda ama bir alanı her yönüyle değerlendirerek yoğunlaşan güzel bir çalışma var. Sivil toplumculuğun açmazlarından birisi de şudur: Zaman zaman alanınızda dağılabilirsiniz. Derneklerde bu çok görülür. Özellikle toplumsal hassasiyetin yüksek olduğu derneklerde bugünlerde değil belki ama geriye 10-15 sene öncesine gittiğinizde, zaman zaman kurulan bir iş adamının derneğinde, işte “Gazete de çıkaralım!” yahut “Televizyon da kuralım!” tartışmaları yapılabilir. Ben bunun çok doğru olmadığına inananlardan birisiyim. Bu tür yapılar hangi amaçla kurulduğunu belirlemeli ve o amaç doğrultusunda hareket etmeli ki ihtisasını öyle oluşturabilsin. Böylece de birbirinin üzerine binmeler olmaz. Yani aynısını tekrar eden kurumlar durumunda kalmayız.

Bir kurum çevre ile ilgili çalışmaya karar almışsa o konuda ihtisaslaşır, devam eder gider. Bir başkası gençlerin eğitimiyle ilgili çalışmaya karar almışsa bu konuda devam eder, gider. Bunun doğru olduğuna inanıyorum. O çerçeve içerisinde de demek ki kurucular bu konuyu iyi analiz etmişler. Sonrasında getirenler de bugüne kadar iyi getirmişler. İlim Yayma Vakfı’na odak noktası itibarıyla bakıldığında eğitim eksenli bir vakıf. Bunu da sadece burs yahut yardım noktasında başlatmış olabilir ama bugün çalışmalarını üniversite seviyesine getirmiş, devam eden çok güzel bir kurum.

Yani doğru anladıysam, tabiri caizse yayılarak ilerlemek yerine kendine has dinamikleri muhafaza ederek ilerleyen bir vakıf.

Vakıflar yayılmalı ama kendi alanında yayılmalı. Yani şimdi siz bir kurumu hem öğrenci yetiştirmek hem öbür tarafta bir sanayi tesisi kurup onun üzerinden bir başka şey yapmak, aynı zamanda gazete çıkarmak, “Ama bak iletişim çok önemli! Biz bir şimdi bırak gazeteyi, televizyon hatta internet yayıncılığı yapalım!” gibi her önemli olduğunu düşünülen alanda faal hale getirirsek bu faaliyet olmuyor. Bu şu demek değil, biz eğitimi önceliyorsak o alanda gerekli iletişim kanallarını tabii ki kullanırız. O ayrı bir şey. İletişimden uzak kalmaktan bahsetmiyorum. Ona bağlı olan hangi enstrümanlar varsa bunları kullanırız. Ama kulvarımız ne? “Ben gençlerin eğitimi

alanında üzerime düşeni yapmak istiyorum!” İlim Yayma'nın bunu kulvarda olduğu kanaati içerisindeyim. Yani böyle bir yapı var. Farklı bir örnekte vermek isterim.

Buyurun.

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu'nun (DEİK) başkanlığını yapıyorum. DEİK, 1985 yılında rahmetli Turgut Özal'ın kuruluşunu yaptırdığı, 2014 yılında Cumhurbaşkanımızın yapısını biraz daha farklı bir boyuta getirerek sürdürdüğü ülkeler arası iş konseyleriyle çalışan bir yapı. Türkiye-Amerika, Türkiye-Hollanda, Türkiye-Sudan, Türkiye-Senegal şeklinde 152 adet iş konseyimiz var. Birkaç tanesi hariç biz ülke bazlı iş konseyleriyle çalışırız. Sektörel iş konseylerimiz çok azdır. 4-5 tane kurulmuş vaktiyle kapatmıyoruz, arttırmıyoruz da. Niye böyle çalışıyoruz? Sektörel iş konseylerinin arttırmaya başlarsanız, işte mermerciler iş konseyi, tekstilciler iş konseyi, ayakkabıcılar iş konseyi şeklinde yapmaya başlarsanız zaten bunu yapan ve o alanda güzel, başarılı işler yapan başka kurumların alanına onlar kadar başarılı olamayacak şekilde girersiniz. Gerek yok! Zaten yapıyorlar bunu... Örneğin Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) var, sektörel bazlı yapılanmış bir örgüttür. Bu ülkenin bir örgütüdür. TİM'in başkanı, DEİK'in de aynı zamanda yönetim kurulu üyesidir. Bir gözlemci olarak bu politikanın doğru olduğunu düşünüyorum.

Çok teşekkür ederiz. Peki İlim Yayma Vakfı'yla olan geçmişinizden yola çıkarak vakfın geleceğiyle ilgili öngörüleriniz, beklentileriniz nelerdir?

İnsanlarda olduğu gibi kurumlar da rol model oluyor. Ben İlim Yayma'nın iyi bir rol model olduğu kanaatindeyim. Bunu yaptığı düşüncesi içerisindeyim. Sürdürülebilirlik iki türlü sağlanabiliyor. Aldığımız kararlarla bir de fiziki altyapınızın, maddi altyapınızın güçlenmesiyle. Geçmiş dönemin içerisinde, vakıflarına baktığınızda bunu sağlamışlar. Ve vakfın az önce saydığım gibi mutlaka ilk aşamada gibi devasa yapıda olması gerekmiyor. Burdur'un İbecik Köyü'ndenim demiştim.

Evet.

Biz de köy odaları vardır. Köy odası nedir dersiniz? Köy odası kervansarayın minimize edilmiş şeklidir. Yani birisi köye misafir gelmiş dışarıdan. Ve o gün ayrılma imkânı olmamış, bir yerde geceleyecek, karnını doyuracak bir şeyler yapacak. Köy şartları köylüler ne yapacak? Varlıklı aileler -benim dedemin birisi de bunu yapmış- bir bina inşa etmişler. O binada bu gelen kişi ya da kişiler bir ya da iki kalacak, onların yeme içmesi temin edilecek. Peki bunu kim yapacak? Aileden birilerinin yapması lazım. Yapılacak ama hayrın da bir süre sonra külfet olmaması gerekiyor. Nasıl sağlamışlar bunu? İmkânı olan aileler olduğu için bu katkıyı yapanlar belirli tarla ya

da bahçeleri o binayla birlikte vakfetmişler. Çok demişler ki kim bu görevi yaparsa bu tarlaya da bahçeleri kullanma hakkı da ona aittir. Kendi içerisindeki sürdürülebilirliği köy insanının çok iyi analiz etmiş.

Tabii, evet.

Bu nimet-külfet dengesini koymuş. Hem de güzel tarlada ya da bahçeleri vakfederek bunu sağlamış. Neyi sağlamaya çalışıyor? Hem hiçbirisine sıkıntı vermesin hem de en önemlisi sürdürülebilirliği olsun. “Baba hayattayken oldu, baba vefat etti, gitti...” olmasın. İlim Yayma'yı bu gözle değerlendirdiğinizde, detaylarını bilmiyorum ama bildiğim kadarıyla hayırseverler kaynaklı ciddi bir gayrimenkulleri var. Bu yönüyle de bir örnek oluyor. Tabii bu ‘gayrimenkulcülük’ yapmak değil. Bunun vakfın nakdi bağışlarının dalgalı seyrettiği dönemlerde de sürekliliği sağlamaya yönelik olduğunu düşünüyorum. Bu yönüyle önemli. Eğitimle ilgili olduğu için üniversite çalışmasını değerli buluyorum. Bundan sonraki sürecin sadece üniversitedeki öğrencilerin yetişmesini değil aynı zamanda üniversite bağlamında yapılacak çalışmalarla bizim entelektüel altyapımıza katkı sağlamasının da önemli olduğu kanaatindeyim. İnsanların hayatında 20 sene, 30 sene önemlidir ama devletlerin, toplumların hayatında hiçbir şey değildir. Geriye dönüp bakıldığında, torunumuzun torunu işte 100 yıl sonrasındaki süreçlerde birikimlerden faydalanabilecek. Onların

altyapısını oluşturabilmek lazım. Biraz önce sosyolojiden bahsetmişim hoşuma gidiyor, önem veriyorum diye. Bizler bugün İbn-i Haldun'un hayata bakışıyla ilgili yorumlarda bulunuyoruz. Çok değerli, İbn-i Haldun bizim için önemli. Ama sürekli İbni Haldun'u konuşmanın yeterli olmadığını da farkında olmamız lazım. Bu İbni Haldun'u değersiz görmek anlamında değil ama günümüzün İbni Haldunlarını yetiştirebildiğiniz ölçüde bir anlam ifade edebiliyor. Günümüzün gençleriyle, günümüzün orta yaşlılarıyla ya da yaşlılarıyla o bağı kurabilecek, daha önemlisi sizin sorunuzda bağlamında geleceğin dizaynı noktasındaki geleceğe bakabilmek de önemli. Bu derinlik bence üzerinde düşünülmesi gereken alanlardan birisi.

Bizi DEİK olarak Cumhurbaşkanlığı Bilim Teknoloji Yüksek Kurulu'nun bir toplantısına davet edildik ve bu alandan 5 kişilik bir heyet oluşturarak toplantıya katıldık. Orada otomasyon konuştuk, veri teknolojilerini konuştuk, "big data" konuştuk her şeyi konuştuk. Masada birisi var, hiç konuşmuyor. Herkesi dinledi yalnızca. Bu dediğim olay biraz eski 5-6 yıl önce olabilir, neyse. Kendisini de o güne kadar tanımamam benim için bir eksiklikti. En sonunda kendisi dedi ki "Beyler ben de şimdi konuşmak istiyorum. Önce kendimi tanıtayım, ben Teoman Duralı..." dedi.

Heyecanlandım! Çok ilginç olmuş hakikaten.

Tabii Teoman hoca, Allah rahmet eylesin, Çok özel birisi. Ani kararları da olabilen işte bir gün Aksaray'a doğru giderken, Paris'e bilet alma niyetiyle bilet bürosuna gidip sonra da Tebriz bileti alıp oraya geçtiğini kendisinin aktarımıyla öğrendiğim birisinden bahsediyoruz. Size bir şey anlatayım dedi. "Ben geçmiş bir tarihte Adana'ya konferansa gitmişim. Yanımda da bir yabancı vardı, onunla tanıştım. Sen ne yaparsın? diye sordum. 'Ben otomatik pamuk toplama makinaları satırım.' Dedi." hoca da bunu bir kenara yazmış. Sonra Teoman hoca devam etti; "Bir öğrencim vardı, konferanstan sonra Adıyaman'a onun yanına gittim." dedi. Öğrencim dediği Adıyaman Üniversitesi'nde bir akademisyenden bahsediyoruz. Gene öyle atlamış gitmiş hoca. Ali Hasanmış öğrencisinin ismi. Varınca sormuş, "Ali Hasan nerede?" diye. "Ali

hocamız yok, seyahatte. Niye arıyorsunuz onu?" demişler. "E, ben onun hocasıyım. Ondan soruyorum" demiş Teoman hoca da. Hocamızın hocasıdır diye Teoman hocaya izzet-i ikram ediyorlar, evlerine götürüyorlar filan. Ama hoca diyor ki bir şey çok dikkatimi çekti. Bir evde on beş çocuk, bir evde on sekiz çocuk böyle çocuk sayısı çok fazla. "Beyler bu nedir?" diye bu sorunca, "Hocam bu sermayemizdir bizim!" demişler. Nasıl oluyor bu diye sorunca, "Bu çocuklar yazın Adana'ya gider pamuk toplarlar öyle hocam..." diye cevap vermiş ahali. Ha demiş, "Sizin sermaye el değiştiriyor! Pamuk toplama makinası Adana'ya gelince el değiştiriyor..." Bunu anlattıktan sonra bize döndü. "Bu birdir. İkinci olarak size şunu söyleyeyim beyler, deminden beri sizi dinliyorum. Rekabetten bahsediyorsunuz. O rekabette öne geçebilmek için otomasyondan bahsediyoruz. Bunların hepsinin önemli olduğunu anlıyorum farkındayım. Ama bir şeyi unutmayın lütfen! Japon toplumunun otomasyona ihtiyacı ve bu otomasyona geçiş süreci hızıyla ivmesiyle, Türk toplumunun otomasyona geçiş ihtiyacı ve bunun geçiş süreci ve her ikisinin de sosyolojik sonuçları, sosyal maliyeti aynı değildir beyler!" dedi. "Bunu yapmayın diye söylemiyorum size. Ama yaparken bunun sosyal maliyetinin ne olacağını da iyi düşünün!" dedi.

Çok kritik bir nokta.

Evet, kesinlikle. Mesela bu bizim üzerinde düşünmemiz, çalışmamız gereken alanlardandır. Mesleğini seven bir mühendis olarak diyebilirim ki teknolojik alanda hızlı gidemediğimizi bilen birisi hoca. Günümüz teknolojisi, hızlı değişen teknolojiler, bunun sosyolojik okumasını iyi yapamazsanız, bir süre sonra verim alamazsınız. Maddi gelişiminizle entelektüel gelişiminiz dengeli gitmez. Örnek olarak maddi gelişiminiz, entelektüel gelişiminizin çok önüne geçerse bu başka sıkıntılar ortaya çıkartabiliyor.

Bir sosyal bilimler öğrencisi olarak hocam, bunu ekstra olarak iletmek isterim ben de vakfımıza. Bunların haricinde tek bir sorum kaldı. Sonra birkaç tane de kendi kişisel sorularımı sormak istiyorum Nail Bey. Yeni nesil vakıfçılıkla ilgili aslında birkaç şey eklemek istiyorum. Yani, yeni faaliyet

alanları veya çalışma yürütülebilecek başka sahalara gibi güncellenecek, ilave edebileceğimiz şeyler olabilir mi? Burada biraz da aslında gençlerin vakıflarla ilgili bağlantıları ne olabilir? Nasıl olabilir? Bunları sormak isterim.

Tabii yeni nesil vakıflar üzerinde bu yönde bir çalışmam olmadı ama vakıfların çalışmasını sadece burs ya da fiziki imkân temininden ileriye, gençlerin bugünkü ihtiyaçları çerçevesinde değerlendirmesi gerektiğini düşünüyorum. Şimdi bu ülke bir 'travma' atlattı. Bir FETÖ süreci yaşadı. Bu sürecin en sıkıntılı alanlardan birisi kavramlarımızın içinin boşaltılmasıydı. İşte hoca ya da hoca efendi kavramının ya da cemaat kavramının içi nasıl boşaltıldı ve bambaşka bir yere götürüldüyse aynı çerçeve içerisinde gençlerin de gidip hemhal olabilecekleri ortam ya da imkanlar azaldı. Gittikçe boyun fitiği olacak seviyede sadece önümüzdeki ekranlara ve sosyal medyaya bakarak oradan beslendiğiniz bir dünyaya doğru evriliyoruz. Tamam buna karşı çıkalım, ekranlarımızı kapatalım diye söylemiyorum. Ama sadece oradan beslenen gençlere doğru gidersek tek tip bir dünyaya doğru gidiyoruz. Şimdi bunu her yerde görüyorsunuz, Şili'deki bir alışveriş merkeziyle Şişli'deki bir

alışveriş merkezinin birbirinden pek farkı kalmamış bugünün dünyasında.

Evet.

Yani kendine has 'nev-i şahsına münhasır' dediğimiz ya da İngilizce 'unique' dediğimiz tarzı kalmamış. Ya halbuki Şili'nin ya da işte ne bileyim Senegal'in başka mimari altyapısı vardır, başka ürün kategorisi vardır. Şimdi bu sistemin içerisinde bir taraftan da kendinizin de yoğun kullandığı sosyal medya içerisinde kişileri birebir beslenecekleri ortamlardan da uzak tutarsak o zaman sorunlar ortaya çıkıyor. Bu birebir beslenme yine bu kanallar üzerinden olabilir, dijital kanalları kullanabilirsiniz. Tamam bu olabilir ama o dijital kanallarda doğru kişilerin olmasını, doğru fikirlerin, doğru tartışmaların olmasını da gerekiyor. İki tane oğlum var, bunun çok önemli bir ihtiyaç olduğunu onlardan görüyorum. Şimdi ben oğluma sadece "Bak biz Abdurrahman Gürses hocayı İlim Yayma'dayken şöyle dinlerdik ya da şu yazarı böyle dinlerdik ya da falan hoca efendiden şunları duymuştuk..." dersem, bunları anlatmak tarihte, geçmişte bir şeyleri anlatmak demektir. Onun yaşadığı bir şey değil. Onlara da bunu yaşatabilmek lazım. Günümüzde fiziki şartlar bunu sağlamıyorsa, oluşturacak başka alternatifleri

onlara sunmak lazım. Klasik bir sözdür, hepimiz Hazreti Ömer'e atfen söylendiğini biliriz; *"İnanmış gibi yaşamazsınız, yaşadığınız gibi inanmaya başlarsınız."* Bir süre sonra beraber olduğunuz kişilerin fikirlerinden etkilenmemeniz mümkün değil ama bu gıdım gıdım olur. Yani bugün başlar süreç, 25 sene sonra başka bir yere dönüşürsünüz. Dönüştüğünüzün de farkına varmazsınız. Bu böyle bir risk. Belki bunun önemli olduğunu hepimiz konuşuyoruz da daha fazla dikkat çekilmesi gerektiğine inanıyorum.

Evet, bu çok kritik bir nokta Nail Bey. Ben din sosyolojisi alanında doktora yapıyorum ve bunları bütün gün düşünüyorum. Öğrencilerim üzerinden düşünüyorum. 11 yaşında bir kız kardeşim var, onun üzerinden düşünüyorum vesaire.

Bunları mesela oğullarım da söylüyor. Baba diyorlar senin anlattığın dönemin dünyası ve İstanbul'uyla bugün aynı değil. Ne yönüyle aynı değil? Bize ulaşabileceğimiz kişiler bazında aynı değil. Ulaşabileceğimiz çok fazla kişi olmakla beraber bir savrulmuşluk var. Bu savrulmuşluğun içerisinden nerede seçici olabileceğimiz konusunda sıkıntımız var. Ülke yöneticilerimizin de en önemli gündem maddelerinden birisinin bu olması gerektiğini düşünüyorum. Öyledir belki de ama biz yine de daha da vurgu yapalım. Siz bir havalimanını, bir otoyolu akıllara durgunluk veren olumlu anlamda bir hızla 3 yılda yapabiliyorsunuz. Bütün dünya parmak ısırıyor. Ama kültürel dönüşümü, entelektüel altyapıyı bırakın 3 seneyi, 30 senede bile oluşturamıyorsunuz.

Örneğin din sosyolojisi alanında yazılan ilk tezlere baktığımızda en fazla 1970 yılına kadar geriye gidebiliyoruz. Bu bilimsel bir alan için çok yeni bir tarih. Veya

bunun dışında biz bugün ateizm çalışıyoruz, bu konuyla ilgili İslam'dan kavramlar öne sürmeye çalışıyoruz ama yine bunları Batı'ya ait bir literatür üzerinden ele almak zorunda kalabiliyoruz.

Hep öyle.

Ya bu çok problemlili bir şey evet.

İşte az evvel bahsettiğim STK konusundaki mantığı aynen oraya da koyun. Batı üzerinden İslam tartışıyoruz!

Evet! Düşüncelerin temel taşı kavramlar. Kavramlar üzerinden düşünce üretmemiz gerekiyor. Fakat biz bunları tümüyle Batı literatüründen hareketle kurmak durumunda kalıyoruz. Haliyle tam uyuşmayan, aksayan yerler oluyor. Bu durum sosyal bilimlerde bizi gerçekten zorlayan durumlardan biri. Hatta ben tam da bu konuyla ilgili geçen yıl ağustos ayında Oxford Üniversitesi'nde bir sunum yapmıştım. Sıklıkla başvurduğumuz alana dair kavramların kurucusu yahut temsilcisi olan yabancı hocalar dahi böyle bir farklılığın varlığını onaylayan sözler söyledi. Bu bana çok ilginç gelmişti.

Evet. Unutmadan siz sorularınız burada yazılı olduğu için, ben aklıma gelen bir iki şeyi daha paylaşmak istiyorum.

Buyurun, lütfen!

Şimdi ben de İlim Yayma'nın imkanlarından bir dönem faydalanmışım. Siz de o çerçeve içerisinde ilerliyorsunuz. Bu gibi kurumlarda yapılan ve daha fazla yapılması gereken bir başka süreklilik de kendi mensuplarıyla olan o diyalogunu ileriye götürüp o mensuplarının da daha

sonra imkanları ve şartlar çerçevesi içerisinde beklenen o katkıları verebilmiş olması. Bir öğrenciye yardımcı oldunuz, mezun oldu gitti. Ama gittikten sonra o da bir değer olarak büyümeye başlıyor. O büyümeyi buraya aktarabilmek lazım. İlla İlim Yayma'nın kendi içerisine olmasa bile topluma faydalı olarak bunun aktarılması lazım. Bana STK çalışmaları konusunda "Derdin ne, niye uğraşıyorsun böyle bu işlerle?" diyorlar. Bir defa bu işler gönül işidir. Gönül işi zorla yaptırılacak bir iş değildir. Zamanınızı verirsiniz, imkânınız ölçüsünde paranızı verirsiniz. Ben şöyle bakıyorum. İlk olarak "Kendinizi tanıtır mısınız?" dediğinizde de söyledim. Burdur'un yayla köyünde doğmuş bir çocuğum. Allah rahmet eylesin, baba evimiz anne babama oradadır. Benim mahalle arkadaşlarım hala köyde mutlu bir şekilde hayatlarını sürdürüyorlar. Bir ayrıcalığım olduğu anlamında söylemiyorum. Ama Allah nasip etmiş, bu ülkenin imkanları sayesinde okumuşum, parasız yatılılık da dahil olmak üzere. Sonra da hasbelkader gayretimizle, Allah nasibiyle bir yerlerde görevler yapıyoruz. Buralarda belirli bir kırılma noktasından geçmişiz. Nedir kırılma noktası? Yani açlığı geçmişsinizdir artık. Ortalama bir hayat seviyesi de sürdürebiliyorsunuzdur. Sizin içinde yaşadığınız topluma karşı bir geri ödeme süreciniz vardır. Bu çalışmaları bir geri ödeme süreci olarak da değerlendirilmenin önemli olduğunu düşünüyorum. Ben şahsen bu çalışmalara (vakıf çalışmalarını kast ederek) o gözle bakıyorum ve bir külfet olarak asla görmüyorum. Yapabildiğim ölçüde bir geri ödemedir. Eğer onlar olmasaydı 1977 yılında İstanbul'a gelen Nail, Allah muhafaza sokakta bir kör kurşuna gidebilirdi. Ya da X grubunun içerisinde değerlerine tamamen ters bir hayatın içerisinde de bulunabilirdi. Eğer bunlar olmamışsa bunun olmamasını sağlayan altyapılar gibi yapıları sürdürmeye gayret etmek önemlidir. Bunu illa ki bir kurumun başkanı ya da yönetim kurulu üyesi olarak yapmak zorunda değilsiniz. Onların yaptıkları görevler de önemlidir ama siz de bir parçası olarak da götürebilirsiniz.

Çok teşekkür ederim Nail Bey. Ben bir yandan da süremize bakayım.

Saat şu an 10.41.

Nail Bey, müsaadeniz olursa ben...

Kişisel sorular soracaksınız. (Tebessüm ediyor.)

Bunlar biraz klişe sorular. Hani bilirsiniz, aslında çok gerekli olduğu için klişe haline gelir ya. Ben bir gününüzü nasıl geçtiğini ve bunu nasıl planladığınızı çok merak ediyorum. Çünkü az evvel bir hanımefendiyle de konuştum. Asansörde birlikteydik. Sizinle çalışıyormuş ve o da çok güzel anlattı. Ve ben bütün bu kimlikleri nasıl bu kadar başarıyla sürdürdüğünüzü merak ediyorum.

Ben biraz aldığım eğitim gereği de analitik kafalı birisiyim. Analitik düşünen kişilerle çalışmak bazen zordur ya da başlangıcı zordur, alışsınız kolay olur. Bunu şuradan bile görebilirsiniz. Ben ortaokuldayken dedem ile sohbet ederdik. Dede senin annen kimdi? Baban kimdi? Onun anası kimdi? Bunun babası kimdi? diye sora sora ortaokuldayken soy kütüğü şeması çıkartmıştım. Bu bir miktar demek ki içimizde var yani.

Evet.

Hatta dedemin annesinden gelenleri kırmızı kalemle, babasından gelenleri mavi kalemle filan yazmışım. Ama bunu hayatında uygulamaya da çalışan birisiyim. Planlıyım. Güncel örneğiyle Outlook'u iyi kullananlardan birisiyimdir. Benim Outlook hesabıma baktığınızda günlük olarak süreler, her şey ayrılmıştır. Örneğin sizinle 09.30'da başlayacağım, 10.30-11.00 arasında bir yerde gideceğim örneğin burada yazılı olarak vardır.

Evet.

Süre ve planlamanın değerlerimizle ilgisini şöyle söyleyeyim ben size. Şimdi namaz vakitleri her gün değişiyor Peki İstanbul'dan Adapazarı'na, Adapazarı'ndan Konya'ya kadar değişiyor örneğin. Neden değişiyor? Bilmiyorum inanın. Yani bunun birçok değişik sebebi olabilir. İşte dünya dönüyor vesaire, tamam onlar da var ama neden değişiyor yani? Allah-u Teala insanlara zulüm etmez. Bunu da biliyor muyuz? Evet. Biliyoruz. Niye değiştiriyor peki? Benim yorumladığım bir alanlardan bir tanesi de şu ki Allah-u Teala bize zamanı kullanmayı

öğretmeye çalışıyor. Siz bunun yanına bir milyon tane daha yorum koyabilirsiniz.

Evet.

Bir defa zaman yönetimini iyi götüreceksiniz. Zaman yönetiminin içerisinde mesela başlangıç ve bitiş saati belli olmayan toplantılara katılmamak birinci tercihimdir. Gündemi belli olmayan toplantılara katılmamak birinci tercihimdir. Yazarım, not alırım, iyi takipçiyimdir. Delege ederim ama takip de ederim. İnsanların sıkıntılı olduğu alanlardan birisidir, delege etmezler. Şimdi bu çerçevede gördüğünüzde bir örnek vereyim zaman yönetimi konusunda. 35 kişilik bir yönetim kurulu var. Şöyle bir isimlere bakın kimlerden oluşuyor diye. Herkes değerlidir de 35 kişilik yönetim kuruluna başkanlık yaptığımız bir ortam düşünün. Bizim toplantılarımız saat 16.00'da başlar, 18.30'da biter, 2,5 saattir. Hiç 18.35'te toplantı bitirmedim bugüne kadar. Bütün yönetim kurulu üyelerimiz bilir. 18.30'da bizim toplantımız biter, herkes işine gider Üniversiteden arkadaşlarımızla birlikte olduğumuz aylık dar çerçevede sohbetlerimiz vardır. Biraz bu pandemi sebebiyle maalesef aksadı. Kimisi 10-15 kimisi biraz daha büyüğü. Bir araya geliyoruz, hasret gideriyoruz. Biraz günceli yorumluyoruz. Herkes, o 15 kişinin hepsi bilir ki başlangıç saati ve bitiş saati vardır. Alt tarafı bir sohbet, sohbet ya!

Ne kadar güzel.

Biraz insanları rahatsız edici boyutta belki sıkıyım bu konuda ama başarıyı sorduğunuz için bana eğer ortada bir başarı varsa bunların önemli olduğunu düşünüyorum. Bir vakfın hedefi olduğu gibi siz de kendi hedeflerinizi koyacaksınız. Bir de daima iyi niyetli olacaksınız. Yani fattanlık yapmadan iyide gayret edeceksiniz. Biz bu gayretin sonucuna kader diyoruz.

Çok güzel. Çok teşekkür ederim. Ben sizinle mülakat yapacağım zaman bana ilk söylenen şey "Nail Bey çok dakiktir!" sözü olmuştu.

İşte maalesef ilk on dakikada bugün geciktik.

Estağfurullah, eminim ki bu çok istisnai bir durumdur. Çünkü herkes böyle tanıtıyor sizi.

Benim bir merak ettiğim konu da şu. Karar vermekte zorlandığınızda yani ikilemde kaldığınız durumlar olduğunda nasıl bir yol izliyorsunuz?

Ben istişaresiz karar almayan birisiyim. Bu şirketimde de geçerli, ailemde geçerli, görev aldığım kurumlarda geçerli. Yönetiminde görev aldığım kurumlar var, başkanlık yaptığı kurumlar var. Ailemizde de bir karar verirken, işte örneğin MÜSİAD'ın genel başkanı olmam gündeme geldiğinde önemli bir karardı bu. Yani hayatınızda çok ciddi değişikliklerin olacağı bir kara. Aile meclisinde iki tane oğlum, hanımım oturduk beraber tartıştık bunu. Bunun ailemize etkileri ve neler olabilir? Biz bunu ne ölçüde göğüsleyebiliriz? Buna beraber baktık. Hepimizin hayatında böyle karar vermekte zorlandığımız alanlar vardır ama zorlandığınız kararlarda ne kadar ne olursa olsun mutlaka birileriyle istişare etmeniz gerekir. İstişare de doğru kişiyle yapılır. Yani konuyu bildiğini düşündüğünüz kişiyle yapılır. Aileyi ilgilendiren bir konu varsa aileyle yapılır.

Anladım.

Mesleki anlamda bir karar vereceksen şu projeye girelim mi girmeyelim mi konusunu konuşacaksan o projeyi bilen birisiyle yapılır. Finansmanı ilgilendiren bir şeyse finansmanı bilen bir kişiyle yapılır. Ama istişareyi iyi yapmak lazım. İstişarenin bir de görünmeyen bereketi vardır. Bunu da unutmayalım. Biz görünen kısmını biliriz. Bir de bereket kavramı bizim kültürümüzün bir kavramı biliyorsunuz. Bereketin bir karşılığını ben İngilizcede falan bulamadım yani.

İktisatta bile bereket ile ilgili bir kavram yok bildiğim kadarıyla.

Yok işte, öyle olduğu için bunu söylemek istedim. Zorlanmanın dışında da istişare ederim zaten günlük olarak. Ama zorlanıyorsan mutlaka istişare ederim. Bir de niyet iyiye farklı fikirlerle istişare etmekten asla kaçınmayın. Yani karşıdaki kişinin niyeti iyiye, onun sizin görüşünüze muhalif olmasından hiç rahatsız olmayın. Mutlaka dinlemek lazım.

Yani iyi niyetinden emin olduğumuz, istişare ettiğimiz konuya da vakıf olduğumu düşündüğümüz insanlarla istişare etmeliyiz diyorsunuz.

Evet, bakın çok güzel dini bir şeydir aynı zamanda. İşte herhangi bir dini konuda mesela karara varılacağı zaman, nasıl karar veriliyordu? Ben hastayım diyelim oruç tutacak mıyım tutmayacak mıyım konusunda Arapça ifadesiyle eskiden ne derlerdi sahi? Ben birazcık önce emsile çalışmışım. Ondan sonra baktım öyle olmuyor. Maksutoğlu hocanın Marmara Üniversitesi'nde gece dersleri vardı. Bir sekiz ay kadar da ona devam ettim. Arapça diyemeyiz ama böyle kenarından birazcık bir bilgim var. Ne deniyor? Tabib-i Hazık mı deniyordu? Öyleydi sanırım. Heh, "Tabib-i Müslim-i Hâzık" diye galiba böyle bir ifade geçiyor. Ne demek? Müslüman, ihtisas sahibi bir doktor sizin hastalığınız ve oruçla ilgili bir şey söylerse kabul edeceksiniz. Adam Müslüman, İslam'ın şartlarını kendisi de yaşıyor ve biliyor, e bir de mütehasıs yani ihtisas sahibi. Sana bir şey söylüyorsa tut ya da tutma diye onu yapacaksın. Burada da öyle.

Anladım. Çok güzel. Teşekkür ederim. Son sorum, en zor anlarınızda çıkış yolu için neyi takip edersiniz? Yani öyle anlarda sizi tutup ayağa kaldıran şeyin ne olduğunu merak ediyorum.

Birincisi zor anlarda ve zor kararlarda anlık karar vermemeyi tercih ederim. Bazen o konunun üzerine mümkünse bir fasıla verip "Fikrin üzerine yatalım." derim ben. Çok acilse ya arkadaşlar bir saat bunu bir düşünelim sakın bir şekilde derim, olmuyorsa bir gün bir geçsin üzerinden derim imkan varsa eğer. Mümkünse zor kararları anlık reaksiyonlarla vermemeye gayret ederim. İkincisi yani zorluk insanlar için, bizler için var. Zorluk da kolaylık da. İslami tabirlere, sizin alanınıza girmeyeyim ama bizim vazgeçmek gibi bir lüksümüz yok. Küsmek, "Bu da başıma niye geldi!" gibi düşünmek gibi bir lüksümüz yok. Niye yok? Bir örnek olsun, bana iftira atıldı neden böyle oldu diye üzülen bir arkadaşımız olur mesela. Ben diyorum ki sen Hz. Meryem'den daha mı masumsun? Şimdi Kur'an-ı

Kerim'de Cenab-ı Hak bu kıssaları bize niye anlatıyor? Hepsinin bütün sebeplerini bilemeyiz tabii. Ama örnek alalım, oradan bir şey çıkaralım istiyor Allah-u Teala değil mi? Şimdi düşünsenize biz Hz. Meryem'den daha masum olabilir miyiz? Hayır. Buna rağmen o yaşadığı duruma isyan etmemiş ama. O zaman benim isyan etmek gibi bir şeyim söz konusu değil. Neye tutunursunuz? diye sordunuz ya ona binaen aktarıyorum. Benim öyle bir hakkım yok diyorum. Üzülüyor musunuz Nail Bey? Üzülmez miyim? Tabii ki üzülürüm. Taş değilim ki insanım yani. Efendimi etkilenmiyor musunuz? Nasıl etkilenmem? Ben de etkileniyorum. Etkilenmek ya da üzülme başka bir şeydir ama ondan hareketle koyuvermek başka bir şeydir. Koyuvermeyeceksiniz. Biz dünyanın bir imtihan dünyası olduğunu konuştuğumuzda sadece kendi doktora, okul imtihanımızdan bahsetmiyoruz. Her anımızın, attığımız adımın bile bir imtihan olabileceğini olduğunu düşünüyorsak buna göre hareket etmemiz gerekiyor. Ben süreci böyle görmeye çalışıyorum, gayret ediyorum becerebildiğim ölçüde. Yoksa imtihanı her aşamada yaşıyorsunuz yani. Bir şeyleri istediğim gibi yapamadığın zaman diyorum ki kendime Nuh Aleyhisselam'dan daha önemli birisi misin ki oğlunla olan o ilişkiyi kuramamışsın ya da Lut Aleyhisselam'dan daha mı önemlisin ki hanımınla olan o bağı kuramamışsın. Peki ya Peygamber Efendimiz! Ebu Leheb'e ne diyeceğiz? Öz amcası ya! Hakkında sure var değil mi? Tebbet suresi var. En büyük düşmanı olduğu halde vazgeçmemiş. O zaman bizim hiçbir zaman bırakmak gibi bir lüksümüz yok.

Çok teşekkür ederim, çok güzel bir sohbetti benim için.

Estağfurullah.

Sizi yorduk biraz ama.

Yok yorulmadım, çok zevkliydi benim için de. Teşekkür ederim Zeynep Hanım.

Çok mutlu oldum, çok teşekkür ederim Nail Bey her şey için.

Adem YAVUZ'un Perspektifinden İlim Yayma Vakfı ve Vefa Dergi-Bülten'in Serencamı

Abdulsamet ŞENTÜRK

Sayın genel müdürüm, öncelikle hoş geldiniz. Röportaj teklifimizi kabul ettiğiniz için çok teşekkür ederim. İlk sorumuz tabii ki 'Vefa Dergisi' olacak. Vefa Dergisi sizin için ne anlam ifade ediyor?

Vefa Dergisi, yani vakfın düzenli olarak süreli çıkarttığı başka bir yayını olmaması bakımından, tek olması hasebiyle benim için çok güzide... Özellikle bunun 2005-2006'lı yıllarda, vakfa ilk başladığımız yıllarda basılmasına da öncülük ettiğimiz için ayrıca kıymetli. O yıllarda genel müdür

yardımcılığımızı yapan Necdet Yılmaz hocamız vardı. Doç. Dr. Necdet Yılmaz... Şu anda İstanbul İlahiyat Fakültesi'nde doçent olarak görev yapıyor, o bizi davet etmişti. Tabii o yıllarda bizim yurtdışı hem enerji anlamında hem vakit anlamında çok daha farklı ve fazla imkanlarımız vardı. Necdet Yılmaz davet etti, böyle bir çalışma yapmak istediğini söyledi, ondan sonra başladık. Tekrardan vakfa geldiğimde kaçınıcı sayı olduğunu bilmiyorum, ama bir müddet, ciddi bir süre dergiye ara verildiğini gördüm. Süreli tek yayınıımız olduğu için de bunun devam ettirilmesinin kıymetli ve değerli olduğunu

düşündüm. Evet! Günümüzde her şey dijitalleşiyor, daha elektronik hale geliyor, daha sanallaşılıyor... Ama tabii ki formal eğitim de artık yavaş yavaş tarih olsa bile ben hala yazılı, basılı, görsel ve matbu ürünlere olan ihtiyacın devam ettiğini düşünüyorum. Çünkü bu dijital evrende çok fazla veri akışı var. Her şey kaybolabiliyor. Yazılı ve basılı olduğunda bu kaybolmuyor. Bu noktada Vefa Dergisi, vakfın neşriyatı olması hasebiyle çok kıymetli. Bir de Vefa Dergisi'nin önceki yıllarda, bizim ilk başladığımız zamanlarda ismi **Vâkıf**ı. Hem **vakıf** hem **vâkıf** tarafı vardı. Birinci kısımda vakfın faaliyetlerini anlatıyorduk. İkinci kısımda da yüksek lisans, doktora talebelerimizin yazılarına yer veriyorduk. Onların yazı yetisinin gelişmesi için orada yazma imkânı ve fırsatı sağlıyorduk. Yine ben göreve geldikten sonra **Vâkıf** isminin değişmesinin daha yerinde olacağını ilgili komisyonla, yayın kuruluyla istişare etmiştik. Sonrasında... Kaçınıcı sayıdan sonra olduğunu hatırlayamıyorum, ama derginin ismini **Vefa** olarak değiştirdik. Tekrardan tescilini yapıp, gerekli hukuki düzenlemeleri tamamladık. Şu anda da **Vefa Dergisi** olarak devam ettiriyoruz. Altı ayda bir çıkıyor dergimiz, malumunuz olduğu üzere. Kurucularımız, bağışçılarımız, mezunlarımız arasında bu düzeni devam ettirmemizi bekleyenler olduğunu biliyoruz. Dergilere olan teveccüh eskisi kadar çok yüksek olmasa da, hala ciddi bir kitlenin bunun çıkacağı zamanı sabırsızlıkla beklediğini görüyoruz. Düzenli olarak 1 Ocak'ta ve 1 Temmuz tarihlerinde dergimizi çıkartmış olmayı hedefliyoruz.

Çok teşekkür ediyorum hocam.

Ben teşekkür ederim.

Peki, bugünkü Adem Yavuz on yıl önceye gitseydi İlim Yayma Vakfı'ndaki birimlerin haricinde hangi birimlerin oluşturulmasını isterdi?

Yani on yıl öncesine gidilseydi... Belki... AR-GE gibi birim kurulabilirdi. AR-GE ve inovasyonla alakalı bir birim kurulabilirdi diye düşünüyorum. Vakıftaki personel sayımız çok fazla değil! Ancak kaliteyle ilgili ya da vakfın stratejik hedeflerinin takip edilebileceği ve gözden geçirilebileceği bir birim olabilirdi. Vakfın üniversitesini, o yıllarda bünyesinde bulunan kolejini ve yurtlarını birlikte

ele alabilecek, inovatif işlerin yürütüleceği AR-GE birimi gibi bir birim kurulabilirdi. Hala kurulabilir ama... O yıllarda henüz Bilgi İşlem personelimiz bile yoktu. Bilgi İşlemi Birimi'ni yeni kurduk. Ben geldiğimde Kurucu-Bağışçı İlişkileri Birimi yoktu mesela. Bunları yeni yeni kurduğumuz için, tabii 50. yılındaki bir vakfın birtakım büyük kazanımları olduğu gibi, SWOT analizi yaptığımızda birtakım dezavantajları da oluyor. Köklü bir yapıda bazı değişiklikleri yapmak, geliştirmek pek mümkün olmayabiliyor. Çünkü mesele sadece tabela anlamında; **"Biz bir birim kurduk!"** değil, o birimin kurucusu tarafından, bağışçısı tarafından bilhassa mütevellisi ve icrası tarafından da benimsenmesi ve gereğinin ona göre yapılması gerekiyor. Kişilerin kendini geliştirme ve dönüştürme hızıyla, kurumların ve ekip kültürünün gelişim ve dönüşüm hızı birbirinden eşik olarak farklıdır. Bu sebeple bazı şeyler birazcık zaman alıyor.

Peki hocam, Kurucu-Bağışçı İlişkileri, Kurumsal İletişim, Eğitim Kültür Müdürlüğü gibi çeşitli bölümlerin temellerini ekip arkadaşlarınızla birlikte attığınızı ifade ettiniz. Kurduğunuz birimler sizce kuruluş amaçlarına hizmet ediyor mu? Gelişime açıklar mı? Eğer öyleyse nasıl geliştirilebilirler?

Yani özellikle İlim Yayma Vakfı gibi 50 yıldan beri hizmet eden bir kurumda, biz gelmeden önce Kurucu-Bağışçı İlişkileri'nin, Kurumsal İletişim'in olmaması çok enteresan gelmişti ve dikkatimi çekmişti. Benim müdür yardımcılığı yaptığım yıllarda yapılan bir danışmanlık ve araştırma raporu vardı. O yıllarda raporu duymuştuk, ama raporun kendisini görememiştik. Yıllar sonra o raporu genel müdürlüğe geldiğimde, genel müdürlük dosyalarını karıştırırken dosyaların içerisinde gördüm. Aslında 2006'daki o raporda tespit edilen başlıkların gereği yapılabilmeye olsaydı, belki vakıf şu anda mevcut olduğu durumdan bir 10-15 yıl daha ileride olabilirdi. Çünkü biz, 2017 yılında yönetime geldiğimizde birçok şeyin 2006-2007 yılında hazırlanan o raporda tespit edildiğini gördük. Yani Kurumsal İletişim ile alakalı yönlendirmeler de raporda ifade edildiği haliyle 'Kaynak Geliştirme' ile ilgili bilgiler de bu raporda geçiyormuş. Ama ben o rapora daha sonra ulaştığım için, raporu görmeden, daha önceki sivil toplum kuruluşlarındaki tecrübelerimizden

yola çıkarak ilgili durumları tespit ettik. Bunların gerekliliğini icramıza, mütevellimize anlattık. Sağ olsun onlar da buna destek verdiler. Kurucu-Bağışçı İlişkileri'ni ilk kurarken 'Kaynak Geliştirme' diye yeni bir isim koymak gerekti. 'Kaynak Geliştirme' olarak kısa bir müddet devam ettirdik bu birimi. Ondan sonra bu ifadenin bir sivil toplum kuruluşu için çok doğru olmayabileceğini, birtakım riskleri içinde barındırdığını tespit ettik, o kısa süre zarfında. Sonrasında yine içerik değişmedi ama Kurucu-Bağışçı İlişkileri kavramı orada oturdu elhamdulillah. Kurumsal İletişim kısmındaki süreci de şöyle anlatabilirim; İlim Yayma Vakfı kurulurken İlim Yayma Cemiyeti'nin mallarını, imkanlarını koruma ve kollama üzerine kurulduğu için yaklaşım açısı olarak her zaman kollayıcı, korumacı ve meseleleri içerisinde tutan bir yaklaşımı vardı. Ama gelişen ve değişen dünya çerçevesinde 1951-1952'te cemiyetimizin ve 1973'te vakfımızın kurulduğu zamandan şu güne kadar birçok değişiklik oldu. Bunların bir tanesi de iletişim alanındaki, medya alanındaki değişiklikler. Çünkü 100 yıl önce 10 yılda, 20 yılda üretilen bilgi ya da sağlanan iletişim şu anda belki de bir ya da iki günde sağlanıyor. Bu noktada Türkiye'nin ilk sivil toplum kuruluşlarından bir tanesi olan İlim Yayma Vakfı'nın bu gelişmelerin gerisinde kalmaması gerekirdi. Biz de Kurumsal İletişim birimini ve özellikle de Kurucu-Bağışçı İlişkileri birimini kurduk. Kurduktan sonra bu iki birimin de çok ciddi faydaları olduğunu fark ettik. Bazen keşke daha evvelden bu birimler kurulmuş olsaydı, biz geldiğimizde bazı şeylerin altyapısı olmuş hazırlanmış olsaydı diye düşünüyoruz. Zararın neresinden dönülürse kârdır! Çünkü az evvelki sorunuzda da ifade ettiğim gibi bazı durumlarda kurum kültürünün değişmesi kolay olmuyor. Bunu anlatmak, izah etmek, önemini, gerekliliğini ifade etmek, bununla ilgili altyapıyı oluşturabilmek bir hayli zaman alıyor. Aslında bu iki birimin ya da genel olarak birimlerin kuruluşunu şöyle düşünebiliriz; bir bina gibi baktığımızda ilk yapılan işlem yukarıya doğru çıkmak değil, aşağı doğru inmek olmalıdır, tıpkı temel kazar gibi! Durum itibarıyla... Belki birkaç senede kurulan yeni birimler kapsamında yaptığınız faaliyetler hiçbir şekilde görünmüyor. Çünkü bu faaliyetlerin sahayı ve

zemini tutabilmesi için gerekli altyapı çalışmalarına şuan bir efor harcanıyor. Ama elhamdulillah, gelinen noktada bu iki birimin de dokusu vakfımızın diğer birimleriyle ve genel yapısıyla tuttu. Hatta bugünden geriye baktığımızda "Bu birimler olmadan nasıl bu işler yürüyormuş?" diyoruz.

Bugün ekilen bir tohumun meyvesini toplamak için biraz sabretmemiz gerektiğini söylüyorsunuz anladığım kadarıyla.

Kesinlikle.

Mevcut raporu daha sonra gördüğünüzü ve göreve geldiğinizde tekrar üzerinde durduğunuzu söylediniz hocam. Rapor ve diğer akademik çalışmalar doğrultusunda mı birimleri kurdunuz yoksa ilgili raporu birimlerin kuruluşundan sonra mı gördünüz?

Sonra, daha sonrasında gördüm.

Peki şu an... Çeşitli Avrupa ülkelerinde, yani kıtasal bölgede ve Abd'de de yapılan "Vakıf 3.0" gibi çalışmaları ya da "STK ve Vakıf Şeffaflık Karnesi"¹ vb. raporları inceleyip takip ediyor musunuz?

Bunları güncel olarak takip ediyoruz. Bunları ben, yıllardır, bu alanda hizmet eden birisi olarak... Bu alanda çalışan birisi olarak da takip ediyorum. Ama tabii bu raporları, Avrupa'daki gelişmeleri birebir takip etmek yetmiyor. Onları takip edip, o konuda bilgi sahibi olduktan sonra bunların ülkemizdeki uygulamalarının nasıl olabileceği üzerinde birtakım çalışmalar yürütmek gerekiyor. Çünkü malumunuz olduğu üzere insanların kültürel yapıları, siyasi yapıları, dini yapıları birbirlerinden farklı olduğu için sivil toplum kuruluşuna bakışları da vakıfların fonksiyonları da hukuki olarak örf, adet ve gelenekleri de birbirlerinden farklı oluyor. Türkiye Cumhuriyeti Vakıflar Kanunnamesi 1969 yılında hazırlanıyor. Aynı Medeni Kanun'daki gibi bazı meseleler oradan (Batıdan) alınırken oranın gerçekleriyle örtüşüyor, ama Türkiye'nin

1 2022 NGO & Foundation Transparency Report Card

gerçekleriyle örtüşmeme durumu bizim için risk oluşturuyor. Durum itibariyle sadece onları takip etmek değil, oradan alınan bilginin Türkiye'deki vakıf kültürüne nasıl entegre edilebileceğinin de ayrıyeten müzakere edilmesi gerekiyor, ediyoruz da! Bunlar yapılırken oradaki gelişmeleri izleyebiliriz, bu gelişmelerin felsefesini inceleyebiliriz. Tabii, İlim Yayma Vakfı dediğimiz vakfın çalışma alanı yalnızca eğitim. Vakıf senedinde de belirtildiği üzere yaptığı işlerle eğitimi merkez edinen bir vakıf. Her gördüğü alana giren, her gördüğü faaliyeti yapmaya çalışan bir vakıf değil! Eğitimle alakalı faaliyetlerin takip edildiği mümkün oldukça 'ihtisas' diye tabir edilen yüksek lisans, doktora gibi lisansüstü eğitim tarafına yoğunlaşmış bir vakıf. Avrupa'daki, dünyanın diğer yerlerindeki raporları, onların haricinde ülkemizde yapılan yeni saha çalışmalarının analizlerini ve metinlerini takip elbette ediyoruz.

Sorumuzla da bağlantılı olması açısından 'Kaynak Geliştirme' ismindeki değişiklik dikkatimi celbetti. Mesela Kurucu-Bağışçı İlişkileri, Kurumsal İletişim gibi birimlerin aslında ilk başta isminin 'Kaynak Geliştirme' olduğunu daha sonra bu ismin sakıncalı bir gönderime sahip olması hasebiyle değiştirildiğini ifade ettiniz. Bu ifadeye benzer şekilde 'insan kaynağı' ifadesi gündelik hayatımıza girmiş durumda. İlgili ifade çoğu âkil insan tarafından da sıklıkla eleştirilmekte. Bu gibi ifadeler insanın sanki tüketilebilir bir şey olduğunu çağırıştırıyor. İnsanın bir nesneden daha fazlası ya da bir çarkın dişlisi mesabesinde olduğunu ima ediyor gibi. Bu konuda şahsım adına teşekkür ederim. Bence güzel bir revize olmuş, birimin isim hakkında... Burada bir şey sormak istiyorum; sizce STK ve vakıflar geleneksel bağış yöntemleri dışında nereden, nasıl mali kaynak temin edebilirler? Ne önerirsiniz?

Şimdi... Vakıfların geleneksel kaynaklarını nasıl daha doğru kullanabileceklerini, daha doğru temin edebileceklerini, bunların yöntemlerini ayrı ayrı başlıklar altında incelemek gerekiyor. Çünkü geleneksel yöntemlerle elde edilenler dışındaki vakıf kaynaklarını ayrı değerlendirmek gerekir. Bazı geleneksel kaynaklarımız da aslında sivil toplum

kuruluşları tarafından çok da doğru kullanılmıyor. 1994 yılında belediyelerde başlayan, ifade olarak çok doğru bulsak da 'siyasal İslamcılık' olarak tabir edilen, muhafazakâr-mütedeyyin insanların iktidarda daha fazla söz sahibi olmasıyla başlayan süreçte, sivil toplum kuruluşlarının hizmet alanında bir daralma oldu. Ama maalesef birçok sivil toplum kuruluşumuz, bunu tam manasıyla fark edemedikleri için, eski faaliyetlerini hem kaynak geliştirme anlamında hem de faaliyet anlamında yürütmeye çalıştı. Aslında günümüzde sivil toplum kuruluşlarının yapmış olduğu birçok hizmet, yerel yönetimlerdeki muhafazakâr belediyelerin belediyecilik hizmetlerinin içerisinde bulunuyor. Bunlar nedir? Konferanstır, seminerdir, paneldir, birtakım kaynaşmayı gerektirecek müsabakalardır, yarışmalardır... Bunlar birazcık sivil toplum kuruluşlarının elinden alındığında, sivil toplum kuruluşları saha ve alan kaybetmişler, ama bunun tam manasıyla farkına varmamışlar... Bu konuda yeni, kreatif birtakım alanlar oluşturmaya enerji harcanmamış, işin doğrusunu söylemek gerekirse. Geleneksel yöntemlerimizi de çok doğru kullanamıyoruz. Bugün birçok sivil toplum kuruluşu, 1970-1980'li yıllarda yapılan ev sohbetleri, ev ziyaretleri, aile buluşmaları, hasta ziyaretleri, ölüm ve cenaze ziyaretleri gibi daha çok 'geleneksel' olarak tabir edilen ve neredeyse günümüzde küçümsenen faaliyetlerin bile çok uzağında kalmış gibi görünüyorlar. Bir kere burada bağışçının ve kurucunun hukuku vefa anlamında korunup, muhafaza edilmeli. Sivil toplum kuruluşlarının bağışçısıyla, kurucusuyla, üyesiyle ilişkilerini sıcak tutabilmeleri adına, kişilerin aidiyetini ve var olan bağını daha da kuvvetlendirmek için, bu geleneksel yöntemlerin daha doğru kullanılabileceği çok fazla metot var.

Tabii sizin sorunuza gelecek olursak, geleneksel bağış yönteminin haricinde ne tür bağışlar var? Bu aslında çok geniş bir alan. Hatta şu an için sınırları tam manasıyla tespit edilememiş bir alan. 6 Şubat'ta ülkemizde meydana gelen deprem hadisesi olmasaydı, biz İlim Yayma Vakfı olarak var olan, bugüne kadarki tecrübemizle elde ettiğimiz geleneksel ve klasik bağış yöntemlerinin nasıl değiştirilebileceği noktasında bir dizi workshop

ve çalıştaylar yapacaktık. 50. yıl faaliyetlerimizin içerisine bunlardan bir kısmını da dahil etmiştik. Bu yöntemlerin neler olduğuna gelecek olursak; gençlerin daha fazla aşına olduğu 'start-up' denilen modeller, 'girişim-yatırım ortaklığı' denen mikro kredilendirmeyle desteklenen tohum yatırımlara destek sağlamak gibi yöntemler var. Sonrasında online ve dijital mecralarda bağış toplama yöntemleri var. Artık günümüzde birçok aplikasyon var, yapılan alışverişlerde geri kalan küsuratların bağışlanmasını sağlayan uygulamalar dahî mevcut. Büyük şirketlerle partner olup, onların ürünlerinin satışından birtakım gelirler elde edilmesi, sponsorluk çalışmaları, hayır sahipleriyle proje bazlı birtakım faaliyetler yürütmek gibi aslında birçok yöntem var. Tabi bu yöntemleri, özellikle bu güncel yöntemlere aşına olan gençlerle birlikte geliştirmek gerekiyor. Çünkü röportajında başında söylediğimiz gibi insanlar yeniliklere çok hızlı uyum sağlayamıyor. Bir ağacın aşılması gibi tıpkı... Var olan, yaşı büyük, tecrübeli kişilerinden istifade etmeliyiz, ama bir yandan da ağacı aşlar gibi bu hizmetlerin içerisine birer ikişer gençleri de katıp onların vizyonlarından, bilgi birikimlerinden istifade etmek gerekiyor.

Son dönemde yapılan çalışmalar özellikle sosyolojik çalışmalar, saha çalışmaları STK kaynaklarının politik ve ekonomik şartlara çok fazla duyarlı hala geldiğini vurguluyor. Yani politikadaki herhangi bir değişimin yahut ekonomik şartlardaki herhangi bir değişimin, vakıf ve STK'ların etkin olduğu alanı kısıtladığından veya genişlettiğinden bahsediyorlar. Sizce bu duyarlılık azaltılmalı mı? Azaltılması gerektiğini düşünüyorsanız bunun için önerileriniz, tavsiyeleriniz nelerdir?

Tabii ki bu duyarlılık azaltılmalı! Ama söylediğim şeyi yapmak, söylemek kadar kolay olmuyor. Çünkü en basit tabiriyle dernekleri ifade ederken derler ki: "Dernekler insan topluluğudur, vakıflar mal topluluklarıdır". Maalesef şu anda birçok vakfımız, Osmanlı ve Selçuklu geleneğinde olduğu gibi, yaptıkları hizmet alanının tamamını karşılayabilecek daimî akarlara sahip değil. Bunların birçoğu kamu kaynaklarından destek alırken bazıları da projelerle yahut hayır sahiplerinin destekleriyle bu problemi çözebilmektedirler. Hayır sahiplerinin

destekleriyle çözebildikleri için de hayır sahiplerinin politik yaklaşımları, siyasi yaklaşımları, onların destekledikleri partinin, siyasi görüşün iktidarda olup olmaması, hayır sahiplerinin birtakım ihracat, ithalat ve ticaretlerini yaparken oluşan verimliliği azalttığı ya da arttırdığından dolayı onların hayır ilişkisini etkiler. Bu gayet tabiidir! Çünkü en basit haliyle baktığımızda insanlar, ilk önce hayırlarının zekât kısımlarını verir. Bunu da özellikle muhafazakâr ve mütedeyyin sivil toplum kuruluşları için kastediyoruz tabi! İktidarda kendilerine benzer düşüncedeki kişiler varsa, insanlar yapmış oldukları hayırda kendilerini daha rahat hissederler. Bu sefer daha rahat hissettikleri için sermayelerini bankada ya da kenarda, 'yastık altı' diye tabir edilen bir yerde değil, ticaretin kendi içerisinde, sanayinin kendi içerisinde kullanırlar. Kullandıkları zamanda bu parayı işledikleri için de takdir edersiniz ki kâr ve zarar oranları değişkenlik gösterir. Bu da onların en basit ifadeyle zekatlarını bile etkiler. Özellikle, yani ülkemiz gibi gelişmekte olan ülkelerde, siyasi ve politik değişikliklerden etkilenmemek söz konusu değildir. Bu kurumlar da insanların hayırlarıyla dönüyorsa, ki hayırlardan başka akar olsa da böyledir... Bildiğiniz üzere biz bir pandemi süreci yaşadık. Pandemi sürecinde yaşadığımız hastalıktan dolayı, salgından dolayı insanların işleri kötü gitti. Biz kendi öz varlığımızın kirasını bile tahsil edemedik. Tabi, vakıf olduğumuz için, insanların birtakım yükümlülüklerini azaltmak için indirimlere gittik. Ne yaptık? Öğrenciye burs verirken daha da zorlandık. Akar gelecek ki biz öğrenciye bursu rahat verebilelim. Hayır sahiplerinin bu süreçte işleri yolunda gitmeyince, yani oradan bir akar olmayınca doğal olarak problem oluşuyor. Vakıfların kendi kaynakları sınırsız değildir. Hayır sahiplerinden aldıklarıyla ve akarlarından gelen kiralara dönerler. Siyasi anlamdaki her dalgalanma, o ya da bu sebeple kimi zaman seçim olur, kimi zaman enflasyondaki bir değişiklik olur yahut siyasi konjonktürdeki başka bir dalgalanma olur... İşte bu ve benzeri durumlardan hayır ilişkileri etkilenir. İdeal olan etkilenmemesidir. Ama reelde etkilenir.

Hocam, gönüllülük faaliyetlerini ve aktif katılımı artırmak için diğer STK, vakıf ve derneklere ne önerirsiniz?

Estağfurullah, aslında diğer vakıflara demeyelim de STK sorumlularına ne önerirsiniz dersiniz, bir kere ilk olarak yeniliklere ve gelişmelere açık olmak gerekir diyebilirim. Tabi bu çok klişe bir laftır, çok söylenir. Ben özellikle sivil toplum kuruluşlarının yapmış olduğu işi, sosyal marketçiliğe benzetiyorum. Yani biz bir marketiz. Örneğin bu markette beş çeşit değil de, on çeşit çikolata satıyorsak, beş çeşit kuruyemiş değil de, on çeşit kuruyemiş satıyorsak, beş çeşit unlu mamul değil de, on çeşit unlu mamul satıyorsak bizim müşterimiz çok daha fazla olur. Geldiğinde, aradığında mutlaka alabileceği bir şeyler olur. Ama biz yeni ürünler geliştirmedeğimizde, *“Ben zaten yeterli ürün sunuyorum ve bunu ben kendim istediğim şekliyle sunacağım tabi!”* düşüncesi gibi bir düşünce oluşabiliyor. Vakıf anlamında da *“Ben bu çocuklara, gençlere burs veriyorum, bunlara yatma yeri, barınma yeri sağlıyorum, bunları kampa götürüyorum. Daha ne yapalım! Bunları mutlaka bu şekilde almaları gerekir, beğenmeleri gerekir, ‘like’ atmaları gerekir, ‘RT’ etmeleri gerekir!”* diyorsak bu, 30-40 yıl öncesinde kalmış bir yaklaşım, mantalite ve felsefedir. Günümüzde artık ailelerin çocuklarını yetiştirme şekillerine baktığımızda, okuldaki eğitimlerine baktığımızda, sosyal yaşantılarına baktığımızda artık kurumların merkezde olduğu değil, bireylerin merkezde olduğu bir zamanı yaşıyoruz. Bu durum bu şekilde ne kadar sürer? Devam eder mi, etmez mi? Bunu süreç gösterecek. Ama şu anda her bireyi ‘eşref-i mahlukat’ olarak tanımlıyoruz, kabul ediyoruz. Ama bunun gerekliliğini yapmıyoruz. Biz kendimizi ‘sosyal bir market’ olarak tanımlayıp ürün çeşitliliğimizi arttırabilmeliyiz ki, bireyler, gençler -ve sadece gençler de değil, artık gençlerden etkilenen yetişkinler de benzer reaksiyonlar göstermeye başlıyorlar- hangi ürünü alabileceklerine kendileri karar vermeliler. İkincisi, bunu yaparken artık günümüzde görünüm, yani algı, olgunun önüne geçtiği için ürünü alırken yeni bir tanımlamayla, yeni bir ambalajla ürün elde etmek isteniyor. Neyi kastediyorum? Bugün *“konferans davet”* dediğimizde ve bu şekilde paylaşırken kabul edilmeyebiliyor fakat ona ‘workshop’ dediğimizde bu workshopların da gereklilikleri neyse örneğin ara yerine ‘coffe break’ dediğimizde... Bu algı ilgi çekebiliyor. Bazen de buna *“Ya çok Batıcı.*

Bu Batıya angaje olmak değil mi?” şeklinde bir tepki de doğabiliyor. Zamanında aynı hata 1990’lı yıllarda da yapıldı. Televizyonla mücadeleyi sadece televizyonların kapatılarak yapılabildiğini düşündük. Günümüzde bir baktık ki bu kadar büyük bir alan var ve biz bunun ne yönetmen ne kostüm ne ışık ne ses ne oyuncu ne prodüksiyon kısmındayız. Tamamen bizim dünyamızın dışında gelişen bir galaksi, bir evren oluşmuş. Biz bunun aslında bir tebliğ yöntemi olabileceğini, bir irşat yöntemi olabileceğini o yıllarda kaçırmışız. Bugün de STK’lara değil, aslında kendimize *“Biz ne yapmalıyız?”* sorusunu sorduğumuzda, güncel ayak uydurarak var olan, ihtiyaç duyulan şeylerin -bunlar konferans dinleme ihtiyacı, seminer dinleme ihtiyacı, barınma ihtiyacı, beslenme ihtiyacı olabilir- değişmediğini, ortadan kalkmadığını, ama bunların şekil değiştirdiğini görüyoruz. Biz hala bir konferans salonuna, bir seminer salonuna ya da bir mescide 50 kişiyi doldurmaya gayret etmek zorunda mıyız? Yoksa, bunun yerine iyi bir hocanın videosunu kayda alıp üzerine birtakım efektler, birtakım sesler, bir takım görsel öğeler katıp bunu sosyal medyamızdan paylaşarak binlerce, on binlerce belki yüz binlerce insana ulaşmasını sağlama noktasında mı çalışma yapmalıyız? Artık bunu tartışmamız gerekiyor. Örnekler üzerinden gidiyorum şu an tabi. Yani mantaliteyi değiştirmek lazım, yenilemek lazım. Sistemi yenilemek lazım daha doğrusu. Bunu da tabi hangi kitleye ürün vereceksek o kitlenin istek ve taleplerini göz önünde bulundurarak yapmalıyız. O kitlenin istek ve taleplerine göre yapmalıyız demiyorum! Bunları göz önünde bulundurmalıyız. Çünkü bizim sattığımız malı, ilgisi almadıktan sonra bizim onu satmamızın hiçbir anlam ve değeri yok. Yani ürünümüzü ilgi çekecek kıvama getirmeliyiz. İster fiyat kalitesiyle ister raf ömrü uzatılarak isterse işte kabı ve ambalajı değiştirilerek... *“Çok güzel konferans veriyoruz, çok güzel hoca efendiler var, çok mübarek insanlar var, çok iyi organizasyonlar yapıyoruz...”* Ama bunu o kişinin istediği şekilde vermedikten sonra, o kişi onu aldıktan sonra o ilim, o bilgi, o hizmet, o program, o konferans o panel zayı oluyor.

Amacına ulaşmamış oluyor.

Evet, amacına ulaşmamış oluyor. Durum itibarıyla

bunları yenilememiz lazım. Şirketler bunları sürekli yapıyorlar. Bugün bir Nestle gibi yüz yıllık, iki yüz yıllık firma logosunu yeniliyor. Bakıldığı zaman logosu üzerinde yuvada dört tane, beş tane kuş varken şu anda sayı ikiye düşürüldüğü görülüyor. Niye? Markamız küçülüyor demek isteniyor. Milka'nın sembolünde başlarda bir tane inek üç tane buzağı varken, bir buzağıya düşüyor mesela. Burada bile mesaj veriliyor. Nike-Adidas'ı ele alırsak örneğin Adidas'ın üç tane çizgisi vardır. Yıllardır sadece o üç tane çizgidir logosu. Ama ona sürekli bir makyajlar yaparlar, değişir yani... Serüvene bakıldığında markaların serüveni değişir. Biz sabit duruyoruz. Karşımızdaki hedef kitle sürekli değişiyor, ama biz sabit durarak başarıyı elde etmeyi düşünüyoruz. Bilmiyorum sorunuza cevap oldu mu?

Çok teşekkür ederim hocam. Cevabı takdir etmek haddim değil, okuyucuya bırakalım. Buradan şuna geçmek istiyorum müsaadenizle. STK, vakıf ve dernekler nitelikli insan yetiştirilmesi ve temini hususunda ne tür rollere sahip? İlim Yayma Vakfı bunun için neyi yapıyor?

Sivil toplum kuruluşları, insanların gelişiminde çok önemli bir yere sahiptir. Niye çok önemli bir yere sahiptir? Şundan dolayı; bir kere gönüllü hizmet yapıyorlar. Gönüllü hizmet yaparken burada öncelikli olarak en asgari düzeyde insanlara birlik olma ruhunu vermeye başlıyorlar. Bunu yaparlarken “Birlik olma ruhunu veriyoruz” demeseler de, ortak bir şeyler yapabilme kültürünü, ortak yaşam kültürünü kamu yararı oluşturmak üzere kullanıyorlar. Çünkü sivil toplum kuruluşunda hizmet eden insan, kendisi için hareket etmez. Öyle ürünler yetiştirir ki, hizmetlerin birçoğunun meyvesini kendisi dahî kısa vadede göremeyebilir. Ama bilir ki, o toprağa bıraktığı tohum eninde sonunda meyveye duracak. Belki burada olur, belki başka bir yerde olur... Belki bugün olur, belki başka bir zaman olur... Ama eninde sonunda bir şekilde meyveye duracağını bilir. Zaten STK aslında yolda olma faaliyetidir. Kişi zaten yaparken, eylerken, hizmet ederken kendi hazzını, sevabını alır. Durum itibariyle isabet olursa iki sevabını, isabet olmazsa bir sevabını alır.

İlim Yayma Vakfı burada nasıl bir rol üstleniyor? İlim Yayma Vakfı zaten 1951'den beri imam hatip çalışmalarını, 1973'ten beri imam hatip çalışmalarına ek olarak yüksek lisans, doktora, ihtisas, yurt dışı eğitimi gibi çalışma alanlarını kendisine merkez edinmiştir. İlim Yayma Vakfı, özellikle toplumun kendisine insan yetiştirir. Hiçbir zaman yetiştirdiği insanları kendine bir bağla bağlamak, kendisine râm olmasını sağlamak, kontrolünde kalmasını sağlamak gibi bir beklentisi olmamıştır. İlk önce kişinin kendisine, ondan sonra ailesine, sonra içerisinde bulunduğu topluma, ülkeye, millete, devlete ve dahî mümkün olursa da tüm ümmete hizmet etmesini ve insanlığa hizmet etmesini sağlayacak bir dürtüyle, gayretle hareket eden bir kuruluştur. Elhamdülillah, bunun da güzel numunelerini görüyoruz.

50 yıllık serüvende artık öğrencilerin, buradan hizmet alan kişilerin artık meyve vermiş olması, meyveye durması, yapılan hizmetleri yapan kişiler açısından daha teşvik edici kılıyor tabii ki. Çünkü yeni kurulan bir kurum, kuruluş olsaydık, çok yıllar sonra ürünü görecektik. Ama biz artık yıllar öncesinden dikilen tohumların meyve verdiğini görüyoruz. En basitinden kendimizden örnek verecek olursak, ben 1998-1999 yıllarında İlim Yayma Cemiyeti'nden üniversiteyi kazanan bir birey olarak, Allah bana şu anda vakfın genel müdürlüğünde hizmet etme imkânı sağlıyor, hamdolsun. Durum itibariyle vakfımız kendisine bir ihtisas alanı seçmiştir. İlim Yayma Vakfı, toplumun kilometre taşlarından olan, önde ve öncü olan, eğitim anlamında, bürokrasi anlamında, siyaset anlamında öne çıkan kişilerin akademik anlamda desteklenmesi aracılığıyla toplumun mayalanacağını ümit etmiş ve toplumun dönüştürülmesine katkı sağlayacağını düşünmüştür. Bundan dolayı da yapacağı hizmetlerin alanlarını, örneğin burslarını, kurslarını, yurtlarını, lisans ve lisansüstü olarak tanımlamıştır. Kendisine o alanı hedef ve hizmet için seçmiştir. Çünkü birçok alanda hizmet eden vakıflarımız, derneklerimiz bulunuyor. Lisans düzeyinde, lise düzeyinde hizmet eden kuruluşlarımız mevcut. Fakat yüksek lisans, doktora aşamasına gelindiğinde bu yardımların, desteklerin hepsi birden kesiliyor. İlim Yayma Vakfı, burada çok büyük bir boşluğu dolduruyor.

Genel itibariyle vakıfların sosyal güvenliğin sağlanmasında, aktif toplum ve aktif vatandaşın yetiştirilmesinde kritik bir role sahip olduğunu düşünüyorsunuz?

Kesinlikle!

Sizce vakıflarla, vakıflar bünyesinde yer alanlar arasında bir aidiyet bağı kurulmalı mı?

Efendim, bir daha alabilir miyim?

Vakıflarla, vakıfla iltisaklı olan, yani vakıftan burs alan, o vakfın yurtlarında kalan, orada çalışan insanlar arasında bir aidiyet bağı olmalı mı kurulmalı mı?

Yani bu soru birazcık zor bir soru. İşin derininde yatan felsefesine inersek bir aidiyet kurulmamalı. Aidiyeti oluşturup sonrasında kendine vefa bekleyerek hizmet etmek, çok ahlaki ve etik gelmiyor bana. Ama kurumun devamlılığı ve hizmeti açısından baktığımızda ise hizmetin yürümesi anlamında şahıslara karşı değil, ama kurumun kendisine karşı bu bağın, bu illiyet bağının, iltisakın sağlanması gerektiğini düşünüyorum. Ama bir birey olarak, burada çalışan kişiler olarak bizim böyle bir vefa beklememizin hizmetimize bir halel getireceğini düşünüyorum. Çünkü biz bunları Allah rızası için yapıyorsak, bunun karşılığını biz Allah'tan beklemeliyiz.

Yani takdir beklemeksizin, mutlak açıklıkla değil mi hocam?

Evet, takdir beklemeksizin yapmalıyız. Ama takdir beklemeksizin yaparken de o yaptığımız eğitimlerle, faaliyetlerle o kişinin kurumla olan rabitasının, ilişkisinin de devam etmesini sağlayabilecek süreçleri de bilinçaltına verebilmemiz gerekiyor. Şahıslarla değil, ama hedef kitlesinde yer alan, yetiştirilen ya da istifade edilen hayır sahiplerinin kurucular, bağışçılar, mütevelliler gibi kişilerin kurumla bağlantısının oluşturulmasının kurumların devamlılığına da çok ciddi pozitif katkı sağlayabileceğini düşünüyorum.

Peki hocam, bu bağlamda şahsi kimliğimden sıyrılarak Vefa Dergisi editörü olarak bir

soru sormak istiyorum. Yaklaşık 10.000 mezunumuzdan, maalesef yazı ilanımıza olumlu cevap veren olmadı. Bu kurum ve birey arasındaki makasın açıldığına, kurulan aidiyet bağının bir şekilde zayıfladığına işaret eder mi?

Yani şöyle, bir önceki sorularda sormuştunuz. Bugüne kadar İlim Yayma Vakfı'nın geçirmiş olduğu serüvenden ve kuruluş aşamasındaki 'korunmacı' politikayla meseleye yaklaşıldığından dolayı, mezun olduktan sonra öğrencilerimizle uzun süre bağ kurulmamış vakıf olarak. Vakfımız, 1973'te kurulmuş, buna karşın bizim öğrencilerimizle ilişkilerimizi daha yakinen takip etmesini arzu ettiğimiz İlim Yayma Mezunları Derneğimiz – Vefader, 2010 yılında kurulmuş. Arada çok uzun bir müddet var. Ondandır tabii bu aidiyet bağı, öğrencilerimiz buradayken vakıfla -yurt idaresini kastetmiyorum- olan bağları tam manasıyla sağlanmayınca, yıllar sonra insanlar çoluk çocuğa karıştıktan sonra, bazı bağları suni olarak sonradan yapmaya çalışmak birazcık beyhude bir çaba gibi gözüküyor. Bunu içerde mevcut bulunan öğrencilerimiz için önceden sağlayabilirsek, bundan sonraki 5 yıl için, 10 yıl için bu şartları sağlayabilirsek çok büyük kazanımlar elde etmiş oluruz. Ama bazı bağların geçmişte, zamanında kurulmaması sonraki dönemde kişilerin bu bağları absorbe edebilmesini çok imkanı kılmıyor. Sosyal olaylarda bu çok hızlı gerçekleşen bir hadise değil. Aidiyet bağı denilen şey, "Ben bağladım, oldu!" denebilecek bir şey değil. Yukarıdan aşağıya giden bir ilişkiden ziyade, aslında aşağıdan yukarı gelen bir akış var. Yani talebenin bunu hissedebilmesi gerekiyor. Talebenin bunu hissedebilmesi için de bu bağın çok eskilerden temin edilmesi gerekiyor. Durum itibariyle şu anda belki bizim iletişim kaynaklarımızı, yöntem ve metotlarımızı tekrardan da gözden geçirmemiz gerekiyor. Bir de şu var tabii ki; Türk toplumunda yazma meselesi, birazcık zor görülen bir mesele. Bu kişilere anlat desek belki anlatabilirlerdi. Biraz önce bahsettik ya işte, biz bir sosyal marketçilik yapıyoruz. Bir şekliyle olmadıysa, farklı bir şekliyle denemek gerekiyor. Siz bu anlattıklarımızı bana Âdem hocam, bunları yazın deseydiniz çok daha zor olabilirdi, anlatmak bazen daha kolay olabiliyor. Belki bir de böyle denemek

lazım. Örneğin sesli mesajla soruları sorup, “*Bunlara bir cevap verirsiniz?*” diye kişilere göndersek ya da video istesek belki daha farklı olabilirdi. Ama şu anda dediğim gibi insanların bağları o yıllarda çok kuvvetle bağlanmadığı için bazı kopmalar olabiliyor. Bunun bir sebebi de vakıf o yıllarda ‘korumacılık’ olarak ifade ettiğimiz görevi ifa ediyor, bahsettiğimiz değerleri korumak adına... İlim Yayma Vakfı, o yıllardaki siyasi görüşlerin etkisi nedeniyle devletle ilişkili olarak yapılacak hizmetlerde biraz daha imam hatip mezunları gibi toplumun kıyısında köşesinde bırakılmak istenen gruplara destek sağladığı için vakfımız biraz da bilerek o bağı çok sıkı tutmamıştır yani... Devlete, millete hizmetlerinde burayla ilişkilendirilmeleri onlara (bursiyerlere) ayak bağı olmasın gibi bir düşünce hasıl olmuştur. Bağlarla ilgili durumda bunun da etkisi vardır. Tabi şu anda elhamdulillah, o noktada daha geniş imkanlara sahibiz. Entegre çalışabilmemiz adına devletimiz, milletimiz bu konularda daha tolere, çok daha hoşgörülü bir anlayışa sahip. Ondandır dolayısıyla bugünlerde bu faaliyetleri beraber yürütmek ya da işte mezunlarımızın buralardan yetiştiğini ifade etmek bir problem teşkil etmiyor

Daha önce bursiyeri, öğrencisi ve şu an da çalışanı olduğum İlim Yayma Vakfı’nda çok rahatlıkla kapıyı çalıp veya randevu alıp sizle görüşebiliyoruz. Yahut sizi ziyarete geldiğimizde konuşurken masanın arkasından değil, şu an olduğumuz gibi yuvarlak masada karşılıklı iş birliği oluşturarak meseleleri konuşabiliyoruz. Kurum içerisinde, yani yönetici pozisyonunda yatay ilişkilerini dikey ilişkilere ne derece tercih ettiğinizi düşünüyorsunuz?

Yani genelde yatay ilişkileri tercih ederim. Kendim de buralarda yetişen birisi olduğum için ve sürekli vakıflarda çalışan bir kişi olduğum için personelime, öğrencilerle, diğer arkadaşlarla daha samimi ilişkiler kurmayı tercih ederim. Tabi bu da bir süreç esasen. Niye bir süreç? Çünkü yer yer bu ilişkilerde gerekli mesafe korunmadığında, işin yapılışındaki verimliliği olumsuz etkileyebiliyor. Ama elhamdulillah, bizim şimdi burada 6. senemiz. Yaklaşımımızı ve tarzımızı hem öğrencilerimiz hem çalışma arkadaşlarımız bildikleri için bizim yakın ve yatay ilişkilerimiz işin yürütmesinde herhangi bir suistimale mahal vermiyor. Tabi bunlar birazcık vakit alıyor. İlk geldiğimde belki daha sert görünen bir tavır ve tutum sergilerken, işler yoluna girdikten sonra onu birazcık daha gevşetebilmek, işlerin yürüyüşündeki sıhate herhangi bir hanel getirmiyor, bir problem olmuyor. Yatay ilişkileri daha çok benimsediğim söylenebilir.

Peki, sizin STK geçmişinizi de baz alarak soruyorum hocam. Bugünün Türkiye'sinde İlim Yayma Vakfı olarak değil, Adem Yavuz olarak sıfırdan bir vakıf kuracak olsaydınız hangi boşluğu doldurmak isterdiniz?

(Düşünüyör.)

Hangi problemi çözmeye hizmet eden bir vakıf kurmayı isterdiniz?

"Hangi boşluğu doldurmak", belki bu biraz iddialı bir ifade olabilir, ama "Hangi alanda vakıf kurmak istersiniz?" dersiniz eğer eğiticinin eğitimi için olabilir. Liderlik gibi daha belli birtakım ihtisas eğitimlerinin verildiği, Mimar Sinan'ın ifadesindeki gibi "...Kilometre taşlarını belirleyebilecek...", insanlara yön verebilecek kişilerin eğitildiği bir vakıf kurmayı arzu ederdim. Bunun yanında öğrencilerin spor ve sanatla, kültürle daha iç içe olabilmelerine imkân sağlamak isterdim. Sanatla, kültürle, edebiyatla iç içeyken bazı şeylerin anlatılması ve aktarılmasının günümüzde daha kolay, daha pratik olduğunu düşünüyorum. Yani şimdi Türkiye'deki bir vakıf, amatör liglerdeki 50 tane teknik direktör ya da antrenörü alsa yetiştirse aslında 5000 tane sporcu yetiştirmiş olur.

Evet.

Ya da diyelim ki, Taksim'de muhafazakâr-mütedeyyin ya da muhafazakâr-mütedeyyin

olması şart değil, yerli ve milli 50 tane drama hocasına, bir barınma yeri ya da bir sahne imkânı sağlansa belki 300 tane, 500 tane oyuncunun yetişmesine imkân sağlamış olabiliriz. Ben kültür-sanatın, sportif faaliyetlerin gençlerin ve toplumun yetişmesinde çok ciddi etkisi olduğunu düşünüyorum. Bunda da daha önceden Sağlık, Kültür, Spor Daire Başkanlığı yapmamın etkisi olabilir. Oraya geçerken altyapı için birtakım okumalarım vardı. Bunların da etkisinde kalarak bunu söylemem muhtemeldir. Ama bunların toplumun dönüşmesinde çok ciddi katkısı olacağını düşünüyorum. Yani sporun zaten birleştirici etkisi aşikâr. Spor dediğimizde sadece aşırı endüstrileşen futbolu düşünmemek gerekiyor. Ya da işte sanatın etkisi dediğimizde Avrupa'nın bile hala tartıştığı *"Bu opera ne olacak, hala operaya çok teveccüh yok! Bale de çok kötü durumda!"* dedikleri uç sanat dallarını kastetmiyoruz. Maalesef Cumhuriyet dönemine sanat, estetik gibi kavramlardan Müslüman, muhafazakâr olarak tanımlanan insanlar uzaklaştırılmıştır, hatta öcü gibi gösterilmiştir. Türkiye'deki yabancı dil probleminde de ben aynısını görüyorum. Cumhuriyetin ilk dönemlerinde evlerinde Fransız mürebbiyeler, İngiliz sömürgelerinden gelen mürebbiyelerle İngilizce, Fransızca, İtalyanca dillerini öğrenen, Batıyla entegre çalışacak insanlar; Haliç'in kıyısında Cumhuriyet'in kazanımlarını çok

daha hızlı yaşayan kişiler, bunlara hızla adapte olup ülkemizi uluslararası arenada, yani sanayi, ticaret, bürokrasi, siyaset alanlarında bizi temsil ederken, bir yabancı dil öğrenmeyi, bize başka bir dilin ya da kültür hegemonyası altına girme olarak tanımlattılar, bu şekilde kavratıldılar. Ve bu dil öğrenmeyi aşırı ezilmişlik, ondan sonrasında işte başka kültürlerle özenme, öykünme gibi gösterdiler. Bunun yerine benim çocukluğumda bana *"Bir Müslüman dil öğrendiğinde daha fazla insana tebliğde bulunabilir, daha fazla kişiye irşatta bulunabilir, davette bulunabilir, Müslüman coğrafyasıyla daha iyi iletişime geçebilir"* demiş olsalardı ben çok iyi bir şekilde dil öğrenebilirdim. Ama bize öğretilen şekliyle ya da bu yaklaşımla yahut bizimle öyle kabul ettiğimiz şekliyle dil öğrenmeye karşı *"Biz zaten Osmanlı tebaasıyız, bakiyesiyiz, dünyanın en güçlü milleti biziz! Biz mi öğreneceğiz? Onlar bizim dilimizi öğrensin!"* şeklinde yaklaştığımız için... Bunun da Müslümanlara atılan bir gol olduğunu düşünüyorum. Kültürden, sanattan ve dilden uzaklaştırmanın özellikle muhafazakâr kesime ve mütedeyyin insanlara atılan bir gol olduğunu düşünüyorum. Yani bu alanlarda yahut bu farkındalığın oluşturulabileceği başka bir alanda boşluğu doldurmak iddialı bir söyleyiş olabilir, ama belki bir vakıf çalışması yapmak isterdim.

İlim Yayma Vakfı'nın gelecek 50 yılı hakkındaki ya da yakın geleceğine dair öngörüleriniz nelerdir? Kurumsal, yapısal ve işlevsel olarak ne gibi dönüşümler planlıyorsunuz veyahut ne gibi dönüşümler olmalı?

İlim Yayma Vakfı özellikle 2017 yılında aktif bazı çalışmalara başladı. 2019 ve 2021 yıllarında birincisini ve ikincisini verdiğimiz -inşallah bu sene de üçüncüsünü vereceğimiz- İlim Yayma Ödülleri, öncesinde 2010 yılında Sabahattin Zaim Üniversitesi'nin kuruluşu, İlim Yayma Vakfı'nın belki en önemli dönüşüm noktalarından ve makas ayrımlarından birkaçıdır. Bu süreçte bu ekibin başında olduğum için özellikle Allah'a hamd ediyorum. İyi yürütülebildiğinde, sürdürülebilir hale getirildiğinde Türkiye'nin ve dahî İslam coğrafyasının en önemli ilim ödülleri, akademik çalışmalarından bir tanesinin olacağını düşünüyorum. Allah izin verirse iki ödül sonrasında artık *uluslararasılaşacak*. Bu olurken yöntem ne olmalı? Metot ne olmalı? İlk önce İslam İş Birliği Teşkilatı'na üye ülkelere mi açılmalı? Müslüman ülkelere mi açılmalı? Ya da yurt dışında çalışma yapan Türklere mi açılmalı? Bunun yöntem ve metodunu akademik danışma kurulumuz belirleyecektir. Bu bir kere çok önemli bir vizyon. Türk eğitim tarihi adına, bir sivil toplum kuruluşu adına çok büyük bir hizmet olduğunu düşünüyorum. Bununla birlikte yine önümüzdeki 50 yıllık perspektife bakacak olursak, mutlaka 'uluslararasılaşmalı' diye düşünüyorum. Sadece terimsel anlamda 'uluslararasılaşmak' değil, gerçekten uluslararası birtakım meseleleri hedef haline getirmeli ve bu hedefe ulaşmak için stratejik planlar tekrar gözden geçirilip revize edilmeli. Bu stratejik plana götürecek kaynak, personel, mali sorumluluklar, kurumsal kapasitenin ne olması gerektiği çalışılmalı. Yani öncelikle bu altyapılar iyi kurulmalı. Çünkü *"Ben uluslararasılaşacağım!"* demekle bu hedefler gerçekleşmez. Bu mümkün değil! Yani uluslararasılaşacağım diyorsan, her sene personelin bir kısmının ikinci bir dilinin, ilerleyen aşamalarda üçüncü bir dilin olmasına imkân sağlayacak entelektüel bakışa, bir İK politikasına, yani 'insan kıymetleri' politikasına ihtiyaç olacak... Ondan sonra kaynaklarının ve

mali yönünün ona göre planlanması, hedeflerinin ona göre konulması gerekiyor. Önümüzdeki 50 yıl çok iddialı olabilir, ama önümüzdeki 5 yılda, 10 yılda kesinlikle uluslararasılaşmaya ciddi bir emek verilmesi gerekiyor. Tabi bunlar sadece genel müdürlük tarafından alabilecek kararlar değil. Bizimki sadece iyi niyetli bir düşünce. Bunu asıl, ülkemizin yüzüncü yılında, vakfımızın 50. yılında atılacak adımlar belirleyecek. Kurucu heyetin felsefesi, Allah'a hamdolsun, 50 yıl getirmiş. Bugün atacağımız adımlar, bir sonraki 50 yılın işaret fişegi olacaktır. Durum itibarıyla şu anda ülkemiz çok önemli bir seçimden geçiyor. Bu seçimlerden sonra ivedilikle nasıl ülkemiz adına Cumhurbaşkanımız 5 yıllık planlarını yapacaksa ve dahî 5, 10, 20, 50 yıllık planlamalar yapılacaksa vakfımız da oturup iç ve dış paydaşlarıyla hep birlikte bir sonraki 50 yılın ne olması gerektiğini, o elli yıllık serüvenin ilk adımını atarken nelerin olması gerektiğini bugünden çalışması gerekir.

İnşallah, Allah çalışmalarımızı hayırlara vesile kılar.

İnşallah.

STK'lar arasında ne tür iş birlikleri var? İlim Yayma Vakfı'nın ortak çalıştığı STK'lar var mı? Ne tür faaliyetler yürütüyorsunuz?

İlim Yayma Vakfı'nın özellikle en yoğun çalıştığı, ortak faaliyetler yürüttüğü STK, 1973'te kendisinin de kurulmasına imkân sağlayan İlim Yayma Cemiyeti'dir. İlim Yayma Cemiyeti'yle ortak faaliyetleri bol miktarda yürütüyoruz. Üniversitemizin yönetiminde de İlim Yayma Cemiyeti'mizin başkan ve başkan vekili bulunmaktadır. Bunun yanında, İlim Yayma Cemiyeti'miz ile her üç ayda bir müşterek toplantılar gerçekleştirilmektedir. Birtakım makro ölçekteki kararları beraber alıyoruz. Kurban faaliyetleri gibi faaliyetlerde de İlim Yayma Vakfı olarak biz kurban toplamıyoruz. İlim Yayma Cemiyetimizin kampanyalarına destek veriyoruz. İlim Yayma Cemiyetimizin üniversite kurma gibi bir çalışması yok. Okul kayıt dönemlerinde, üniversite kayıt dönemlerinde bizim üniversitemizin tanıtımlarına katkı sağlıyorlar, Allah onlardan razı olsun. İlim

Yayma Cemiyeti'yle yakın çalışmalar yürütüyoruz. Bununla birlikte İlim Yayma Vakfı yine lisans düzeyinde barınma imkânı sağlayan ENSAR, TÜRGEV, TÜGVA, ÖNDER, KADEM, İMH ve Diyanet gibi birçok kurumla da istişarede bulunuyor. Tabii bir de bunlara ilave olarak belki partner değil, ama çatı kuruluşlar olarak da Türkiye Gönüllü Teşekküller Vakfı (TGTV), Türkiye Gençlik STK'ları Platformu (TGSP), İslam Dünya İş Birliği Teşkilatı (İDSB) gibi çatı kuruluşlarında üyesi olarak onların da yapmış olduğu faaliyetlere destek vererek yahut onların çatısı altındaki diğer sivil toplum kuruluşlarıyla entegre bir şekilde iş birliği içerisinde faaliyetlerini yürütmeye devam ediyor.

Son sorumu soruyorum. Sizi biraz yordum, kusura bakmayın.

Estağfurullah. 30 dakika dediniz 51 dakika olmuş. (Gülüyor)

Evet hocam, kusura bakmayın. Yaptığınız işte kendinizi başarılı görüyor musunuz hocam?

Evet, güzel bir soru. Müslüman yaptığı işi “*ahsen-ü amela*” seviyesinde yapmalıdır. Yani yaptığı işi en iyi şekilde yapmalıdır. Maalesef, ben yaptığım işte kendimi başarılı buluyorum! Niye maalesef diyorum? Çünkü 12 yaşından beri bu işi yapıyorum. Başarılı buluyorum, ama başarılı bulurken Adem Yavuz olarak cüzi irademle çok büyük bir katkımın olduğunu iddia edemem. Bu, Allah azze ve celle'nin bir takdiridir. Burada bizi başarılı kılarak omuzlarımızdaki yükü arttırmıştır, aslında... Ben birçok defa birçok yerde şunu söylerim; STK nasıl yönetilir, ben bunun okuluna gitmemişim. Zaten bu işin Türkiye'de okulu da yok. Türkiye'de bunun okul olmadığı gibi biz Türkiye'de bu iş nasıl yapılır diye paralar verip bunun eğitimini almamışız. Şu anda bankacılık sektöründe çalışıyorsak, bir ajansta çalışıyorsak bunların

çok güzel kursları var. Gidiyorsunuz beden dili, jest, mimik, ikna kabiliyeti, telefonla satış yöntemleri bir sürü eğitimler var. Bu alanla ilgili eğitimler günümüzde artık her geçen gün artıyor. İşte bununla alakalı “Sivil Toplum Örgütlerinin Yönetimi” gibi bir yüksek lisans programı Medeniyet Üniversitesi'nde yeni açıldı. Henüz birkaç üniversitede var. Ama biz bu eğitimlere gitmedik. Böyle bir okuldan mezun olmadık.

Mutfağında piştiniz yani.

Evet, bu işin mutfağında piştik. Ben bu işi çok iyi yapıyorum, çok başarılıyım diyebilirim, ama başarılı olmak benim gayretimden ziyade Allah'ın lütfuyla olan bir şey. Bizi burada istihdam eden Rabbimiz, bizim başarılı olmamızı sağlayandır. Başarılı olduğumuz için de omuzlarımızdaki yükü daha fazla hissediyoruz. Başka sektörde başarılı olduğunda elbette bu başarı, gururla anlatılabilecek bir şeydir. Çünkü bunun okulundan mezun olunmuştur. Diyelim ki iyi bir bilgisayar mühendisi, iyi bir üniversiteden mezun olmuştur. Kendisini tanımlarken “Evet, ben kendimi başarılı olarak tanımlıyorum!” dediğinde onun okulunu okumuştur, branşının okulundan mezun olmuştur, belki eğitimi için maddi tasarruflar da bulunmuştur, örneğin Amerika'da Silikon Valisi'nde şurada burada kurslara katılmıştır... Evet, tam da bundan dolayı ben kendimi başarılı olarak tanımlıyorum, ama bunu aynı zamanda bir lütuf olarak görüyorum. Çünkü ben güzel konuşuyorum, evet, ama iyi de ben bu işle alakalı bir kursa gitmedim ki! Bu bana Allah'ın bir ikramıdır. Böyle baktığımda bu başarının bana verilmiş bir lütuf olduğunu ve verilmiş her imkânın da aynı zamanda bir imtihan olduğunu düşünüyorum. Daima bu imtihanın gerekliliklerini, vazifede olduğum süre zarfında en iyi nasıl yerine getirebileceğimi düşünüyorum. Durum itibariyle sorunuzun cevabı olmuştur sanıyorum.

Abdullah Sert

İLE RÖPORTAJ

Melih Sadık KÜÇÜKER

İstanbul Üniversitesi, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı,
Yüksek Lisans Öğrencisi

Hocam 1948 yılında Kütahya'nın Tavşanlı ilçesinde Kuruçay'da muhafazakâr bir beldede, dindar bir ailede dünyaya geldiniz. Daha sonra bu muhit içerisinde yetiştiikten sonra ilk defa imam hatiplerden nasıl haberdar oldunuz? Ve imam hatibe nasıl başladınız? Aile serencamınızla birlikte buradan başlayalım isterseniz.

Şimdi efendim tabii gerçekten imam hatip konusu, İlim Yayma ile de yakın ilgisi olması bakımından çok önemli diye düşünüyorum. Çünkü İlim Yayma, vakıftan önce İlim Yayma Cemiyeti idi malumunuz. O cemiyeti kuranların ilk yoğunlaştığı hizmet alanı imam

hatiptir. Dolayısıyla hani bizim de aynı bir imam hatip serüvenimiz var. Arz ettiğim gibi böyle muhafazakâr bir aileden ve babamın da özellikle çocuklarını dinini bilen, dine hizmet eden bir evlat olarak yetişmesi noktasında özel bir gayreti vardı. Bir dostumuzun güzel bir sözü vardır, "Biz babalarımızın projesiyiz." der. Babalar bir yerde kendi birikimlerine, kendi dünyalarına göre evlatlarının geleceğine ışık tutan insanlardır. Dolayısıyla hatta benden evvel sekiz yaş büyük abim vardı. Babam onu Konya İmam Hatip Okulu'na göndermek istemiş. Yani benim oğlum imam hatipler açıldığı için imam hatibe girsin diye ki herhalde onun imam hatibe gitmek istediği zamanlarda imam hatipler daha yeni açılmıştır. Yani abim 1940 doğumlu. Demek ki 1953'lerde filan daha imam hatiplerin çok yeni açıldığı, Türkiye'de altı-yedi imam hatibin olduğu bir zamanda babam abimi göndermek istiyor önce ama abim sonra herhalde pek gitmek istemiyor veya şartları mı oluşmuyor bilmiyorum. Dolayısıyla ben ilkokulu bitirince babam beni imam hatibe göndermek istedi. Ve tabii bizim bu civarda imam hatip yoktu. Yani biz Kütahyalıyız. Kütahya'da, Eskişehir'de, Bursa'da imam hatip yok bakın hâlâ. Ve sadece Balıkesir'de var. Balıkesir'de de imam hatip yeni açılmış. Balıkesir İmam Hatip'in açılışı 1958-1959 yıllarındadır. Ben de 1959 yılında ilkokuldan mezun oldum. Ve babam beni imam hatibe götürmek istedi. Fakat o kadar miniğim ki gerçekten yani o okulun böyle en küçüklerindendim. Babamla beraber Balıkesir'e gittik. Şehrin dışında bir okuldu. Babam şöyle bir dolaştı. Orada da bizim köylülerimiz çalışıyorlardı. Yollar, kaldırımlar yapıyorlar. Epeyce bir tanıdığımız var. Hatta

onlardan birisi de babama: “Bak getir buraya, biz buradayız, burada imam hatip var oğlun okusun.” demiş. Ama ben çok ufağım ve okul da yeni açıldığı için ben sonradan tabii onlara katıldım. Okul açılınca Kur’an kurslarından 16-17 yaşındaki insanları toplamışlar. Ben onların içinde kalacağım. Babamın gözü herhalde kesmedi. Bu çocuk bunların içinde ne yapacak? Hep 16-17 yaşında delikanlılar var. Bu daha 11 yaşında. Bir de ufağım hakikaten ve himayeye çok muhtacım. Ve beni geriye getirdi. Balıkesir’den döndük geldik. Hatta misafir kaldığımız abilere bile haber veremedik orada. Ama bu sırada tabii annem adeta kıyameti koparmış. Ya bu 11 yaşındaki çocuğu götürerek, yatırdığı mektebe verecek. Nasıl olacak, nasıl edecek filan diye kadıncağız böyle iki gün ağlamış. Ben dönünce çok sevindi annem. Ama biz burada çocuğumuza din eğitim vereceğiz, biz sahip olabiliriz diye kararlaştırdılar. Ben Tavşanlı Ortaokulu’na gittim. Elhamdülillah orada da Kur’an-ı Kerim okuyoruz, namazlarımızı kılmaya çalışıyoruz. Hatta yani böyle camide vaazlar oluyor aralarda oraya giriyoruz. Ama tabii o günkü ortaokullarda özellikle dini yönden çok sıkı. Hatta zaman zaman böyle bir hatıramı anlatırım. Köyden ortaokula 4 kilometre kadar var. Gidip geliyoruz. Yani bazen yürüyerek de gidiyoruz. Kırk dakikada gidiyoruz. Ama umumiyetle de bisikletle gidiyoruz. Evde bisiklet var havalar güzel olunca onunla gidiyoruz. Kar yağdığı zaman aynı köyden 4-5 arkadaşla

mecburen yürüyerek gidiyoruz. Bizim köyümüz Kuruçay Tavşanlı’ya çok yakındır. Şimdi zaten mahallesi gibi oldu. Bir gün baktım cebimde bir tespih var, pardösünün cebinde. Tam yolun ortasında baktım cebimde tespih var. Eyvah dedim, ben ne yapacağım bu tespihi şimdi? Çocuğuz ya. Bu tespihle okula gidiyorum ama ceplerimizi kontrol ediyorlar bir şey var mı diye. Eyvah diyorum bu tespihi yakalarlarsa bana en az iki üç gün okuldan terk cezası verirler. Niye? Ortaokula cebinde tespihle gidemezsin. Bunlar hangi yıl hocam diyeceksiniz? 1959-1960 yıllarıdır. Çünkü ben 60 İhtilali’nde ortaokul birinci sınıftaydım. Sene sonunda ortaokul biri bitirmek üzereyken altmış ihtilal olmuştu. Tam yaz mevsimiydi. Demek ki 1959’un Eylül ayında ortaokula girdik, 1960’da da ihtilal oldu. Diyorum bu tespihi nereye bırakayım ben burası arazi. Buraya bıraksam herkes alır buradan diyorum. Çocuk akli işte ne yapayım. Dedim şu pardösünün cebini deleyim. Tespih nasıl olsa aşağıya doğru kayar gider. Oraya kadar da kimsenin elleri ulaşmaz. Nereden görecekler orada tespihi dedim. Benim unutamadığım bir hatıradır bu ama Türkiye’yi değerlendirme açısından bunu önemli görüyorum. Yani bir çocuğun cebinde tespih olduğu zaman sanki silah taşıyormuş gibi ceza alan bir süreçten de geçmişiz. Dolayısıyla demek ki ortaokula giderken cebinde tespih taşıyan da bir çocuğum yani. Namaz kılan bir çocuğum. E tabii akşam eve geldiğimiz için muhakkak namazımızı filan da

kılıyoruz. Ortaokulu bitirince ben yine dedim ki ben imam hatibe gideyim benim arzum bu zaten babam da imam hatibe gitmemi arzu ediyor. Fakat bana illa imam hatibe git demiyor. Ben imam hatibe gideyim diyorum. Hatta abim, Allah razı olsun, Allah rahmet eylesin, benimle çok ilgilenirdi. Benim okumam, etmem noktasında kendisi okumadığı için hep aman kardeşim okusun etsin filan diye düşünürdü. Abim diyor ki illa liseye gitsin. Çünkü Tavşanlı Ortaokulu’ndan mezun olan arkadaşlarının bir kısmı Balıkesir Lisesi’ne gittiler. Bir kısmı Balıkesir Lisesi’ne, bir kısmı Balıkçı Ticaret Lisesi’ne bir kısmı da civardaki öğretmen okullarına gittiler. Ben imam hatibe gitmek istiyordum fakat abim diretiyor. Aman imam hatibe gitmesin, normal liseye gitsin. Kendisi gitmediği gibi beni de göndermek istemiyor. Ve biz imam hatibe gittik. Gittik ama bir sürü problem var. Nasıl problem var? Ben ortaokulda okumuşum, arkadaşlar imam hatibin ortaokul kısmında dört sene Kur’an-ı Kerim, Arapça siyer okumuşlar. Bizim gittiğimiz zaman normal ortaokul mezunlarını da imam hatibe alıyorlar. O zaman imam hatiplerin orta kısmı dört sene, lise kısmı üç seneydi.

O zaman bir sene fazladan İmam Hatip’te ortaokul okuyacaktınız.

İmam Hatipler bir sene ortaokulu fazla okuyorlardı. İmam hatipler ortaokul ve lise toplam yedi sene, diğer okullar üç sene ortaokul, üç sene lise eğitim görüyordu.

İmam Hatip Okulu'nun orta son sınıfına hangi sene girmiştiniz?

1962'de ortaokuldan mezun oldum. Doğru ben gittim yine Balıkesir'e, babam yine yanımda. Babamın dostlarından birisi okul müdürüne gitti. Okul müdürü dedi ki "Tamam da yani bu çocuğu nasıl alacağız şimdi? Bu çocuk ortaokul mezunu. Burada bütün arkadaşlar Arapça, Kur'an'ı Kerim okuyorlar. Nasıl intibak edecek buraya?" dedi ve bize kapıları kapattı. Öyle bir müdürümüz vardı. İmam hatiplilerin müdürleri de o yıllarda hepsi dışarıdan müdürlerdi yani imam hatipten yetişmiş insanlar yoktu. Yani burada bir antiparantez diye söyleyeyim. Bize ilk defa imam hatip mezunu bir müdürümüz geldiği zaman öyle mutlu olmuştuk ki, imam hatip mezunları çok sonra geldiler, ta 1964-1965'lerde okullara gelmeye başladılar. Müdürler daha da sonra geldiler hatta. Müdür bize kapıyı kapatınca dediler ki bu iş olmuyor ama burada bir İbrahim Koçaşlı Hoca vardır. O size bir yol gösterir. Akşam onun namaz kıldığı camiye gittik. Allah rahmet eylesin. Benim özel hocamdı. İbrahim Koçaşlı Hoca, kendisi Konya Ermenekli, zannedersen 1932-1933 doğumlu olabilir. O zaman Balıkesir merkez vaiziydi. Uzun yıllar Balıkesir'de vaiz olarak görev yaptı, sonra Türkiye'nin birçok vilayetinde Erzurum'da, Edirne'de müftülükler yaptı Bir ara Tacikistan'da kaldı. Diyanet'in çok itibar ettiği bir insandı. Kendisi ortaokulu, liseyi dışarıdan verdi. İlahiyat mezunu oldu. Yani ben oraya gittiğimde hoca ortaokul sınavlarını dışarıdan veriyordu. Ben ortaokul mezunuydum. Ben liseyi bitirinceye kadar hocamız liseyi de dışarıdan bitirdi. Ben ilahiyatı bitirmeden de hocamız Ankara İlahiyat'ı bitirdi. Yanına gittiğimizde İbrahim Hoca baktı bize böyle, tamam dedi. "Siz yarın gelin, ben de gelip müdür beyle konuşayım. Madem isteğiniz var, ben eksikliğinizi tamamlarım bu delikanlının" dedi. Ertesi gün müdür beye gittik, bisikletine bindi geldi hocam. Müdür Beye dedi ki: "Bu çocuğun velisi ben olayım, siz kaydedin hocam. Biz eksikliğini tamamlarız." Zaten tamamlanacak olan bir Arapça dersi var. Kur'an-ı Kerim okumayı biliyorum. Siyer'de bir evvelki dersi bilmeseniz de mahsuru yok zaten. Ve babama dedi ki: "Siz şimdi gidin daha okullar da açılmadı. Bunun eşyalarını toparlayın. Şimdiki gibi biz o zamanlar hazır yatağa gitmiyorduk yani. Herkes yatağını, yorganını alır, okula öyle gelirdi. Şimdi maşallah çocuğu kaydediyorsunuz, en güzel odalarda kalıyor. Buyur evladım, bir çantayı al gel diyorsunuz. Bizim zamanımızda öyle değildi. Yurda

gidecekseniz yatağınızı, yorganınızı, çarşafınızı, her şeyinizi kendiniz götüreceksiniz. Ve ben hemen gittim. Daha sonra daha okulların açılmasına da herhalde yirmi gün filan vardı. Yatağımızı, yorganımızı alıp tekrar Balıkesir'e geldik. Orada bir Kur'an kursuna yerleştim. Okul açılıncaya kadar derslere başladık. Tabii okul açıldı. Benim gibi dört arkadaş daha ortaokul mezunu olarak gelmişler. Beş kişiyiz biz aynı sınıfta, dörde devam eden. Mücteba Uğur isminde bir hocamız vardı. Ankara İlahiyat'ta hadis hocası olarak vefat etti. "Ne güzel siz madem ortaokuldan gelmişsiniz. Arapçanız da tabii buradaki müfredata göre değildir. Ben sizlere ayrı ders ve sınav yapayım." dedi ve bize böyle ayrı bir lütufta bulundu hocamız. Ama ben o 15 gün içerisinde bayağı bir yol aldığım, iyi kötü okuduğum için "Yok hocam ben normal sınıfla beraber gireceğim." dedim ve ben normal sınıfla beraber girdim sınavlara elhamdülillah. Böylece biz bu okula intibak etmiş olduk. O sene de ben normal öğrencilerin içinde daha üst seviyeyeydim. Diğer derslerde zaten problemim yoktu. Olsa olsa bir tek Arapça'da olacaktı. Kur'an-ı Kerim de okuyordum zaten. Böyle olunca da bir probleminiz olmadı. O beş arkadaştan iki arkadaşımız okula devam etti ben ve bir arkadaşım okulu bitirdik. Diğer üç arkadaşlarımız intibak edemediler, ayrılmak zorunda kaldılar. Tabii biz o dördüncü sınıfta, orta dördte imam hatipleştik. Balıkesir'de benim ortak arkadaşlarım vardı. Kimisi Balıkesir Lisesi'nde okuyor, kimisi Balıkesir Ticaret Lisesi'nde okuyor. Onlarla da hafta sonları buluşuyoruz. Ayrıyeten gelirken giderken beraber oluyoruz zaten arkadaşlarınız var diye. Trenle gidip geliyoruz. Dolayısıyla biz imam hatipleştik, yani o sene güzelce. Daha sonraki yıllarda okulu biraz daha önemsedik. Önümüzde bir sınıf daha var çünkü. Ben dördüncü sınıfta okurken imam hatip okulumuzun sadece lise biri var. Daha lise iki ve lise üçü yoktu. Biz Balıkesir imam hatibin ikinci dönem mezunuyuz. Yaz dönemlerinde ben artık Tavşanlı'ya gitmedim. Allah razı olsun İbrahim Koçaşlı hocamız "Kal evladım burada." dedi. Hem de diğer kalan ilimleri güzelce okuyorum. Klasik bildiğiniz işte izhar, kafiye, muhtar-ul ehadis, kuduri, fıkıh, hadis medreselerde okutulan neler varsa onları yaz tatilinde okuduk. Tabii burada yine babamın hassasiyetini anlatmak isterim. "Oğlum bizim sana burada ihtiyacımız yok. Kal yazın orada. Yazın Kur'an kursları boşalıyor zaten iki üç kişi kalıyoruz orada. Hocanızla derslerinize devam edersiniz. Dininizi güzel öğrenin, güzel hoca olun" dedi. Dolayısıyla biz

elhamdülillah bir taraftan imam hatibe devam ederken hamdolsun bir taraftan da İbrahim Koçaşlı Hocamızdan o klasik ilimleri okumuş olduk. Bu arada son sınıfa geldiğimizde orada bir de Balıkesir Müftüsü Süleyman Efendi talebelerinden Mehmet Emin Hoca vardı. O da Allah rahmet eylesin çok ciddi bir insandı. İlim ehli bir insandı, biraz da ufku da geniş bir insandı. O bize “Arzu ederseniz ders okuyabiliriz” dedi. Ondan da bir iki ders okuduk. Biraz da riyazüs salihine meraklıydı kendisi. “Gelin sizlerle hadis ezberleyelim” dedi. Aşağı yukarı üç yüz kadar hadisi şerifi ezberledik. Sabahları mukabele ediyorduk. Balıkesir benim hayatımda çok önemlidir. Kişiliğin oluşmasında, birikimlerimin oluşmasında İbrahim Koçaşlı Hocam birinci sırada benim hem velim hem hocamdı. Mehmet Emin Hoca’dan da bir ders okumuş oldum. Bu arada da daha çok imam hatiple meşru olan o zaman da imam hatipler çok kıymetliydi. Bir tane imam hatip var Balıkesir’de. Risale-i Nur talebelerinden bazı abiler (Allah razı olsun) çok yakinen ilgilenirlerdi bizlerle. Hani ne yapıyorsunuz? Ne ediyorsunuz? Bir ihtiyacınız var mı? diye. Bizim elhamdülillah yoktu, ben hayatım boyunca hiç burs filan almadım. Zaten yatılı okuduğunuz için bir şeye ihtiyacımız yoktu. Babamız da her türlü ihtiyacımızı karşılıyordu. Allah rahmet eylesin. Fakat onlar da bizlere böyle ilgilenirler, yani karnelerimize bakmak isterler, görünce çok mutlu olurlar. Arif Efendi vardı. İşte “Karnenizi görebilir miyim?” derdi. Hazretin zahiren bizle hiçbir alakası yok. Bir akrabalık bağı yok vesaire. Ama bir derdi var. Ya acaba bu imam hatip talebeleri yani üniversiteye rahat giderler mi? Dersleri nasıl? Bizim karneye bakar böyle işte. Ondan sonra öyle sevinirdi ki adam sanki o gün dükkanına çok fazla kar etmiş gibi. Sevinci İslam adınaydı. Evlerinde Risale-i Nur okumaları olur. Bizlere arzu ettiğiniz zaman gelin derler. Balıkesir’den nakledeceğim bir güzellik de odur. Belki ben ilk sohbet halkası denen şeyi orada gördüm. O Risale-i Nur dersi okuyan abilerin sohbetlerine dinleyici olarak katılmıştım o zaman.

Kişiliğimin oluşmasında bir üçüncüsü belki en önemli sizin dikkatinizi çekebilecek olan Hasan Basri Çantay Hocamızdır. Hasan Basri Çantay Hoca malum Balıkesir’deydi. Balıkesir’in kenarında kendi adına bir cami yaptırmış ama çok küçük bir cami ve evi de var yanında zaten. Orada da hocamız Hasan Basri Çantay Hoca Şifa-i Şerif okuturdu. Kimleri okutuyor? Mehmet Emin Hoca, İbrahim Koçaşlı Hoca, bizim imam hatipte olan Mücteba Uğur Hoca

var. Bizler de Arapça okuyoruz ama bir Şifa-i Şerifi de bilmiyoruz çok ama hocalarımız ders okuyorlar, burada bir Hasan Basri Çantay Hoca var, biz de dinleyici sıfatıyla gidelim diye gidiyoruz. Ben yıllar geçtikten sonra kendime onu model aldım. Hasan Basri Çantay Hoca Şifa-i Şerif’i nasıl okutuyordu diye. Bakıyorum böyle beyaz cübbesini giyiyor, başında takkesi, kitabını ve şerhlerini almış gelmiş böyle yanına. Herkes rahlelerde hocalar, müftü efendi, Balıkesir vaizi, imam hatip hocası.. Tamamen böyle yeni talebeler gibi tertipli bir şekilde etrafında halka oluyorlar. Hoca efendi notlar almış, başlıyor, güzelce o dersi okuyor. Şimdi o dersten kafamda kalan bir şey yok ama kafamda resim kaldı. O dersten dinlediğim, hoca şunu anlatmıştı dediğim bir şeyi hatırlayamıyorum. Fakat Allah rahmet eylesin, Çantay Hocanın o hassasiyetini, o edebini ve o hocalarımızın da hocalarına karşı gösterdikleri ilim öğrenme hassasiyetlerini tabii hatırlıyorum. Sonra ders biter, çok küçük bir odanın dörtte biri kadar bir yer var. Orada da hoca efendi ikramda bulunur. Bazen bir çay, bazen bir gazoz filan. Oradan ayrılırlar. Tabii o sırada imam hatipteyken yazın orada güzel bir şekilde Arapça filan okuyunca biz biraz daha okulun başarılı öğrencisi olduk. Bir takım okulun faaliyetleri oluyor, daha çok tebliğ faaliyetleri, mesleki tatbikat faaliyetleri hep oralarda roller alıyoruz. Beraber okuduğumuz güzel arkadaşlarımız var: Hamdi Döndüren Hoca, İzmir’de Nevzat Aşık Hoca, bizim sınıfta okuyup da böyle üniversiteye intisap eden Erol Ayyıldız ağabeyimiz gibi.. Kimisi üniversitelere intisap etti, kimisi daha serbest hayatta başarılı oldu. Daha alt sınıflardaki arkadaşlardan da çok güzel insanlar yetişti. Ama bizim dönemimizden bahsedebildiğim bunlar var.

Estağfurullah hocam gayet zevkle, keyifle dinliyoruz. Liseden mezuniyetiniz hangi sene olmuştu hocam?

Liseden mezuniyetim 1966’da oldu. Hamdi Döndüren Hocayla böyle bir hukukumuz var. O okul birincisi ben de okul ikincisi olarak bitirmiştım. Okulun mezuniyet törenlerine o zaman önem veriyorlardı. Bana bir vazife vermişlerdi. Hani biraz daha o günkü şartlarda Kur’ân-ı Kerim’deki ayetlerle ilgili bir sunum yap diye. Bana böyle bir kırk dakikalık bir vazife verdiler, okul ikincisi olarak. Oradaki mezuniyet töreninde bir sunum yapmıştım. İşte güneşin, yıldızların hareketleri, bugünkü coğrafi bilgileriyle orada herhalde bir kitaptan istifade ederek anlatmıştım. Biraz da dikkati çekmişti, imam hatipler işte bak fizik, kimyayı, matematiği biliyorlar,

hepsini okuyorlar. Kur'ân-ı Kerim'e de bu ölçülerde daha farklı bakıyorlar gibi. Yoksa Kur'ân'ı Kerim'de hepsi var zaten. Öyle bir sunum olmuştu. 1966 yılında biz imam hatibi bitirdik. Hamdi Döndüren Bey okul birincisi, bendeniz de okul ikincisi olarak okulu bitirdik. Ve o zaman Yüksek İslam Enstitüsü imtihanları bir bulunduğu yerlerde yazılı yapıyor. Sonra sözlüye buraya geliyorduk. Zaten İslam Enstitüsü bir tek İstanbul'da vardı. Daha Konya açılmamıştı herhalde.

Bir Ankara İlahiyat var, bir de İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü var. Zannedersen Konya sonra bir de Kayseri sonra açıldı. Geldik tabii biz orada yazılı imtihanlarımızı herhalde buraya gönderdiler. Bizi tekrar İstanbul'a çağırdılar. Kabataş'ın üstünde, Fındıklı'da bir binanın çatı katında İslam Enstitüsü vardı. İslam Enstitüsü'nün ilk talebeleri bizim hocalarımız orada okumuşlar. Alttaki ilkokul öğrencileri, en üst katta da İslam Enstitüsü yatılı okuyanlar var. Burada geldik, imtihana girdik. Ve yine kader girişte de yine Hamdi Döndüren Bey birinci oldu. Herhalde Balıkesir'e, hocalara ayrı bir önem verdiler. Yoksa diğer arkadaşlar da bizden aşağıya değmiştir yani ama sıralamayı öyle yapmışlardı. Tabii biz de çok heyecanlıyız. Aman diyoruz yani o adımız listede bir çıksın da istersek listenin sonunda çıksın. Yeter ki şu İstanbul'da biz bir okuyalım. Bendenizin de gene ikinci olarak ismimizi yazmışlar. Herhalde o sene yüz kişi filan alınmıştı. İşte birinci Hamdi Döndüren Balıkesir, Abdullah Sert ikinci Balıkesir sonra devam ediyor böyle. Ve böylece burada İslam Enstitüsü ile tanışmış olduk. Tabii bu arada bir anekdot yapayım. Geldiğimizde 1966 yılıydı. Süleyman Demirel 1965'te seçimleri kazanmıştı. 27 Mayıs ihtilalinden sonra İbrahim Elmalı Diyanet İşleri Başkanı idi. Abdurrahman Gürses Hocamız var filan. Bunlar o arada Libya'ya seyahate gidiyorlar, orada Kur'ân-ı Kerim okuyorlar. Ve Türkiye'de bir kıyamet kopuştu o zaman. Eyvah! Laiklik elden gidiyor diye. İstanbul'a geldiğimizde ilk katıldığımız konferans, Milli Türk Talebe Birliği binasında yine laiklikle ilgiliydi. Şimdi bak 1966'dan bugüne kaç sene geçmiştir? 57 sene evvel biz İstanbul'a geldiğimizde laiklik konuşuluyordu. Hâlâ tartışıyoruz şimdi.

Konferansı Ali Fuat Başgil mi vermişti hocam?

Ali Fuat Başgil o gün gelemedi herhalde. Velhasıl, Fındıklı'da imtihana girdik. Sonra dediler ki okulu Bağlarbaşı'nda okuyacaksınız. Biz bu Bağlarbaşı'nda şimdiki Marmara İlahiyat o zamanki İslam Enstitüsü'nün, ilk öğrencileriyiz. Yatılı olarak oraya geldik. Tabii çok eksikler vardı. İki bina arasında yol bile yoktu. O şekilde bir İslam Enstitüsü talebeliğimiz oldu.

Hocam İstanbul'a gelmeden bir taraftan tabii ailenin içerisinde yetiştiğiniz muhit ikinci bir muhit olarak da imam hatip, bir taraftan da imam hatip neslinin ilk mezunları İslam'ın İlk Emri Oku Dergisi bazı neşriyatlar yapıyorlar. Lise yıllarında hangi neşriyatları takip ediyordunuz? İlim Yayma Cemiyeti'ni o zamanlar duymuş muydunuz?

İlim Yayma Cemiyeti'ni şöyle duyduk. İlim Yayma Cemiyeti'nin İstanbul'daki, Anadolu'daki imam hatiplerde zaman zaman yardımları olur veya İlim Yayma Cemiyeti'nin kurucularının Anadolu'daki imam hatiplere de yardımları olurdu. Mesela ne gibi yardımları olurdu? İşte bir kısmı belki zekatlarını filan gönderiyor, kumaş vesaire geliyor. Ben biraz hani okuldan önde talebelere olduğum için benim kendime ihtiyacım yoktu ama böyle ihtiyacı olan talebelere oralardan ve bunlar İstanbul'dan geldi diye yardımcı olurduk. Zannedersen 1964 yılında İstanbul'da imam hatip mezunlarının Tohum dergisi çıktı. Tohum dergisi bize de gelmişti. Ben o zaman dergilere çok merakım olduğum için İslam'ın İlk Emri Oku Dergisi, Tohum çıktı sonra. Ondan sonra Yeni İstiklal, Büyük Doğu, Şule dergisi çıkmıştır.

Hilal dergisi.

Hilal Dergisi de evet. Ben bunların hepsini okuyordum. Yani babam bana kitap noktasında bir açık çek vermişti adeta. Kitap dediğim zaman babam bir şey demez, al oğlum derdi. Çünkü kendisinin de kütüphanesi vardı. Köyde yaşamasına rağmen küçük bir kitaplığı vardı. Ben "İskilipli Atıf Hoca nasıl idam edildi" kitabını herhalde orta birde filan okumuşumdur o kitaptan. Küçük bir kitaptır böyle. Üzerinde de sarı bir resim vardır. Hiç unutmam onu yani düşün, köyde babamın kitapları arasında İskilipli Atıf Hoca nasıl idam edildi diye o kitabı okumuştum o zaman.

Biz İmam Hatip dördüncü sınıfta iken hocalarımız bir Kurban Bayramı'nda İstanbul'a gezmeye getirdiler. Balıkesir'den Bandırma'ya geldik ve denizi ilk defa Bandırma'da gördük. Ondan sonra bir akşam vapurla İstanbul'a geldik. Sabaha doğru tam böyle Haliç'in önüne doğru Karaköy'de indik. O günkü vapurlarda böyle koltuk moltuk yok. Ortası boş. Herkes gazete kâğıdı yayıyor, oturuyor oralara. Böyle güzel çok tatlı, neşeli bir gece yolculuğumuz oldu. Sabah geldik, ışıklar yanıyor her tarafta ve biz Fatih İmam Hatip'te misafir edildik. Doğru vapurdan indik. Yürüyerek Fatih İmam Hatip'e gittik. Orada da altıncı veya yedinci sınıftaki abilerden bize göre abi olanlardan bir rehber verdiler. Ve Kurban Bayramı namazını da Fatih Camii'nde kıldık ama hepimiz uyuyoruz. İstanbul'da ilk bayram namazını on beş yaşlarımızdayken Fatih Camii'nde kıldık. Bizi de orada İmam Hatip'te misafir ettiler. Dolayısıyla da İlim Yayma Cemiyeti'ni ilk tanımamız da 1963-1964 yılları olabilir. 1962 mezun olduğumuza göre demek 1963'ün sonlarıymış o zaman. O yılın dönem sonudur muhtemelen. Bir hafta sonu okul arası mıydı yüzde yüz emin değilim. Dördüncü sınıftaydık. Böyle İstanbul'la ilgili hem İstanbul'da ilk görmemiz hem de buradaki imam hatiple ilk tanışmamız imam hatip öğrencisi olarak Fatih İmam Hatip ile oldu. O şekilde burada İlim Yayma'nın buradaki okulla ilgilendiğini duyuyorduk yani ama daha çok ilişkimiz İstanbul'a gelince oldu.

İlk temaslarınız İstanbul'a geldikten sonra oldu dediniz. O zaman Vefa'daki yurt henüz yok. Nuri Paşa Konağı vardı orada değil mi?

Tabii tabii. Benim Vefa'daki İstanbul İmam Hatip'le ilgili çok fazla hatıram yok ama biz geldiğimizde Fatih'teki İmam Hatip Okulu'nda kaldık. Ondan evvelini bilmiyorum ben.

Vefa'daki değil, bugünkü Fatih'teki İmam Hatip binasında kaldınız.

Evet, bizi oraya götürdüler. Orada güzel misafir olduk.

Yüksek İslam Enstitüsü'ne hangi yıl başlamıştınız hocam?

Enstitüye 1966'da başladım. 1970'te de mezun oldum.

Bir taraftan İstanbul Hukuk'a devamınız ne zaman oldu?

O zaman bizim biraz daha başarılı arkadaşların hepsinin böyle bir heyecanı vardır. İslam Enstitüsü'ne ayrı giriliyor. Fakat diğer üniversiteye girmek için lise fark derslerini vermek gerekiyordu. Benim öyle bir hedefim yoktu bir arkadaşım vasıtasıyla etkilendim herhalde. Ben daha çok İslam Enstitüsü'nde okumak istiyordum. O günkü hedefim daha çok bir öğretmen olmaktı. Ben İslam Enstitüsü'nü bitireyim, gerekirse bir cami köşesinde biz yine ders okuturuz. Hani hocamızdan da ders okuduğumuz için hep okutmak derdiniz vardı. Ama bizim bazı arkadaşlar, biraz daha okulda durumu iyi olan arkadaşları teşvik ediyorlardı. Daha sonra Denetleme Genel Müdürlüğü'nde çalışan Kayseri İmam Hatip mezunu Abdullah Özgönüller diye Kütahyalı bir arkadaşımız vardı. İnanın geldi beni yataktan kaldırdı. *"Senin illa üniversiteye gitmen lazım."* dedi *"Ya git Abdullah Bey, ben İslam Enstitüsü'ne okuyorum"* diyordum. *"Yok yok senin ille de üniversite de okuman lazım, gel fark derslerine girelim."* E nerede gireceğiz? Kabataş Erkek Lisesi'ne gittik müracaat ettik. Tabii herhalde o zaman İslam Enstitüsü'nün ikinci sınıfındaydık. Birkaç ders kalmıştı zaten. Birkaç tanesini verdik. Halbuki o sene yönetmelik değişti. Dediler ki sadece dört dersten girmek üzere İmam Hatip mezunları dört dersi vererek liste diploması alabilirler. Ben orayı bıraktım. Fark derslerini vermek için Kütahya'ya Kütahya Lisesi'ne gittim. Orada da Necip Fazıl'ın oğlu Mehmet Kısakürek'le beraber girerdik imtihanlara. O da nereden geldi bilmiyorum hiç, Kütahya'ya göndermişler. Mehmet Kısakürek'le o zaman tanıştık. Şimdi yine abime döneceğim. Ben tabii İmam Hatip'e giderken abim isyan ediyor ama niye bu liseye gitmedi diye. Yani sadece İslam Enstitüsü'nde okuyacak ama bir üniversite mezunu olup da hukukçu, doktor neyse öyle bir meslek sahibi olsam diye onun kafasında, hayalinde bu var. Ama o da sonra benim İslam Enstitüsü'nde okumamdan dolayı çok memnun oldu. Tabii benimle beraber manevi yolculuk da yaptı. Allah rahmet eylesin. Ben Kütahya'ya gideceğim zaman ona Kütahya'ya gideceğim ben diyorum. Hayrola diyor. İstiyordun ya diyorum, lise fark derslerini vereceğim. Üniversiteye devam edeceğim. Hadi bakalım diyor, gir de görevim diye beni tahrik ediyor. Ümidi yok onun hala. Sonra biz tabii Kütahya Lisesi'nden

mezun olduk. Bir kere de bitti zaten. O sene kaçtığı için üniversite imtihanları, bir sonraki seneye girdik. İslam Enstitüsü'nün üçüncü sınıfındayken üniversite sınavlarına da girdik. Daha çok da o zaman en çok hukuk tercih ediliyordu. Niye hukuk tercih ediliyor? Hukuk mezunları kaymakam filan da olabiliyor. İşte gençlik heyecanlarımız. Daha çok bürokraside görev alırız diye düşünüyorduk. Ben de gerçekten birinci sıraya hukuku yazmıştım, ikinci sıraya iktisat, üçüncü sıraya da sosyoloji gibi bir şey yazdım herhalde yahut edebiyatla ilgili bir bölüm yazmıştım. Hukuk çıktı tabii ilk sarayı yazınca. Ve İslam Enstitüsü'nün dördüncü sınıfındayken de Hukuk Fakültesi'nin birinci sınıfına devam ettik.

Hukuktan mezuniyetimiz hangi sene oldu hocam?

Mezuniyetim 1973 yılında oldu. Yani hukuku normalde dört senedir bitirdim.

Vakıflarda şube müdürü olarak başlamanız da ondan sonra oldu değil mi?

Tabii, ondan sonra oldu. 1973'te mezun olduk. Avukatlık stajı yaptık o sırada. 1974'te de 1973 seçimlerinden sonra koalisyon kurulmuştu, MSP-CHP koalisyonu. Bizim gibi hukuk mezunu epeyce arkadaşımızı vakıflara alalım dediler. Vakıflar da Erbakan Hoca'nın Milli Selamet Partisi hükümetindeydi. Ömer Hami Ulusoy, Rıdvan Nizamoglu, Hüseyin Coşkun Bey vardı. Biz tabii talebelik hayatımızda İslam Enstitüsü'nde okurken adeta Milli Türk Talebe Birliği bizim ocağımızdı. Benim buradaki talebe cemiyetinde de görevim vardı. MTTB'de de kütüphane grubundaydık. Mehmet Alacacı Bey vardır, Birlik Vakfı'nın başkanlarından. Sağ olsun. O kütüphaneden sorumluydu. Kütüphane diyemeyiz belki ama kitap kulübünden sorumluydu. İstanbul'a ilk geldiğimizde hemen MTTB'ye gittiğimiz için İslam Enstitüsü'nde de hiçbir konferansı kaçırmıyorduk. Necip Fazıl konferansı oluyor, rahmetli Kadir abinin daha özel dersleri filan oluyor yan tarafta. Orada Hüseyin Coşkun Bey vardı Milli Türk Talebe Birliği'nin İcra Konseyi'nden. O da hukuk mezunuydu. O, vakıflara başmüdür muavin olarak alınınca o da bizleri, hepimizi etrafında

topladı. Bizim gibi hukuk mezunu arkadaşlara; haydi gelin bakalım, şu işleri yapacağız, bu işleri yapacağız diye telkinde bulunurdu. Biz 1974 yılında vakıflara girmiş olduk. 1978 yılına kadar tam dört yıl vakıflarda kaldık. Vakıflar Karaköy'deydi o zamanlar. 1978'de Ecevit'in Güneş Motel hikâyesine kadar vakıflarda kaldık. O zamanın iktidarı değişince hepimize orada çoğumuzu daha doğrusu bazı arkadaşlar kaldı da öncelikle tabii bizi biraz daha farklı vizyonda gördükleri için bizi hemen aldılar yani. Nereye aldılar diyeceksiniz. Diyarbakır'a emlak memuru olarak gönderdiler. Ben başmüdür muaviniydim burada. Hukukçu olduğum için, hatta Muhakeme Müdürü de bana bağlıydı. Vakıfta bir Muhakemat Müdürlüğü var, aşağı yukarı 20-25 kadar avukat çalışıyordu o zaman orada. O bölüm de bir başmüdür muavinine bağlı. O bölümün de sorumlusu bendim. Ama iktidar değişince tabii o zaman vakıflara bakan devlet bakanımız da Enver Akova yine İslam Enstitüsü mezunuydu. Sabah gittim kapıda birisi bekliyor. Hayrola dedim. Ben dedi Vakıflar Genel Müdürlüğü'nden geldim. Tayininizle ilgili bir evrak var onu imzalamanızı rica edeceğim dedi. Zaten hukuken ben imzalamıyorum demek olmaz. Peki imzalayalım dedik. İmzaladık ve oradan ayrıldık. Diyarbakır'a gönderdiler. Diyarbakır'a gidince de ben de o zaman Maarif'e geçeyim dedim. Madem burada yapacağımız bir şey yok, tekrar efendim oradan Maarif'e döndüm.

Diyarbakır'da kaldınız mı hocam?

Bir gece kaldım. İzin çıktı. Sonra muamelelerini yapıp Millî Eğitim Bakanlığı'na geçmek istedim. Millî Eğitim Bakanlığı'na da o zaman tam işte 1978-1979 yılları, Türkiye'nin en böyle sokak çatışmalarının olduğu bir zaman. Sokaklarda adam öldürüldüğü bir zaman. Beni de Gültepe Meslek Lisesi'ne tam da çatışmalar noktasına verdiler.

Bakanlıktan mı ayrıldınız?

Evet, Millî Eğitim'den de ayrıldım. Nasılsa ben hukukçuyum. Ya dedim bir iş yaparım veya ticaretle meşgul olurum veya avukatlık mesleği yaparız. Veya Diyanet'e dönersek döneriz tekrar gibi öyle hazırladım kendimi. Tabii o sırada bir sene kadar boş zamanımız oldu. Daha doğrusu bir yakınımın

askerlik görevi dolayısıyla onların mağazasına yardımcı oldum. Ve 1979'da sağ olsunlar beni İlim Yayma Yurdu'na davet ettiler.

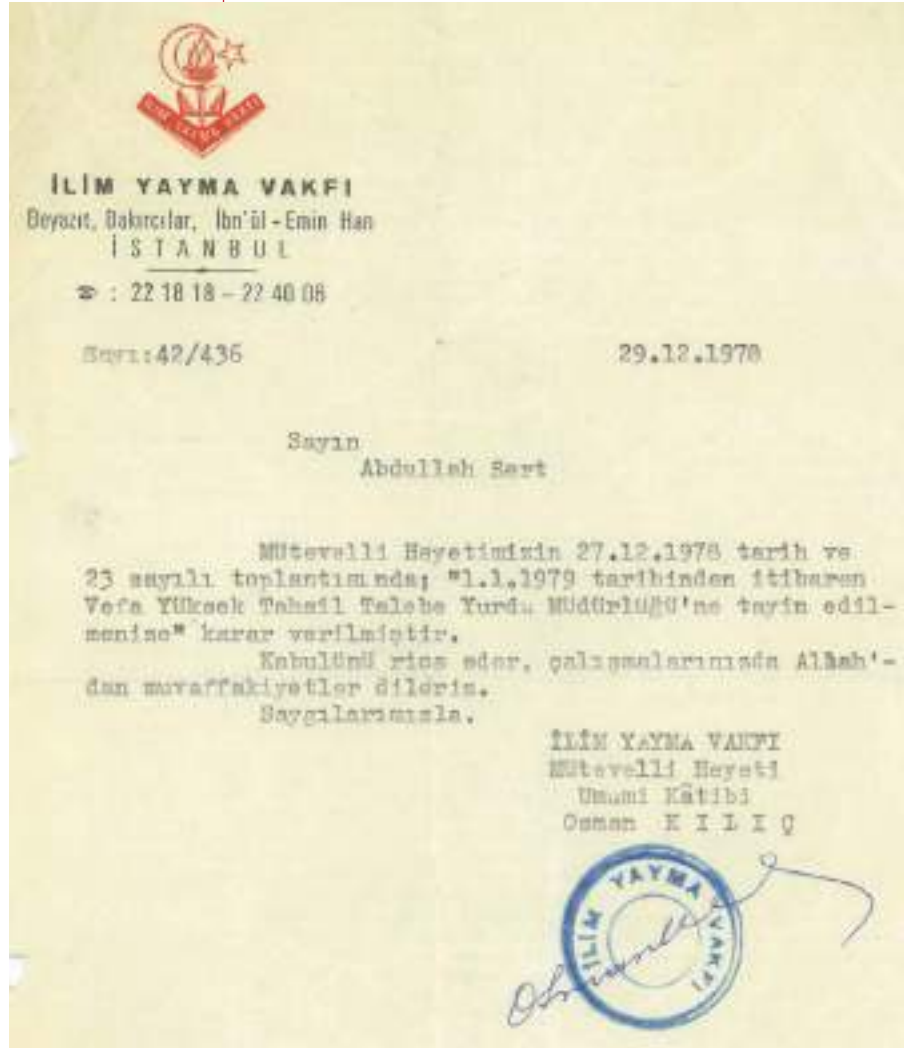
O yıllarda Eymen Topbaş Bey Mütevelli Heyet Başkanı değil mi?

Evet, Eymen Topbaş başkandı bir de Osman Kılıç abiler vardı. O da başkan yardımcısı filandı herhalde. Daha çok beni Osman Kılıç abi davet etti. Eymen abiyle de uzaktan bir tanışıklığım var beni tanıır bilir fakat ben rahmetli Osman Kılıç Bey'le daha çok görüşüyordum. Osman Kılıç bey siyasal mezunuydu, Mülkiye mezunuydu. Osman Kılıç bey, yani bu camiada hakikaten çok entelektüel bir insandı. İlim Yayma'nın da herhalde böyle entelektüel insanlarından biriydi. İlim Yayma'da önemli bir insan olarak düşünüyorum. Hatta onun bir sözü vardı. Çok hoşuma gitmişti. Benim de hayat düsturum olmuştur adeta o. Yani herhalde bir yönetim kurulunda filan bir tartışma olmuş. *"Biz burada Müslümanlarla tartışmak için girmedik biz bu hizmetlere birbirimize yardımcı olmak için girdik."* diye söylemişti o zaman Osman Kılıç abi. Dolayısıyla beni biraz da ikna etti yani Osman Kılıç abi için doğrusu.

Lisans yurdunda müdür olarak başladınız değil mi?

Evet. Lisans yurduna müdür olmam için ikna ettiler. Bir de ben çok istekli, hevesli degildim işin doğrusu. Vakfa geliyorum ama bir vakıf geçmişimiz olduğu için ya bak bir vakıf insansın sen. Burada bir yurt var. Yani niye belki hani o sıralarda da böyle hakikaten gençliği için de çok çatışmaları vesaireler var. Ya ben biraz daha farklı bir şeyler düşünüyor olabilirim kendi hayatımla ilgili. Yakınlarımızdan istiyorsan sana bir müessesenin bayiliğini

verelim, çalışırsın orada diye bir ticaret teklifi olmuştu. Ondan sonra bir taraftan daha hukukçu arkadaşlarımız olduğu için veya işte tekrar İslam Enstitüsü'ne asistanlığa falan müracaat ederiz diye düşünüyordum. O zaman hala İslam Enstitüsü'ydü zannedersem. Ama ben sonra oraya gidince çok mutlu oldum tabii İlim Yayma Yurdu'na müdür olmaktan. O hayatımın bir yılını çok önemsiyorum. Niye önemsiyorum? Yani orada beraber hizmet ettiğimiz gençlerin şimdi farklı yerlere baktığını, kimisinin farklı yerlerde hizmet ettiğini görünce hâlâ hukukumuz devam ediyor. Aradan şu kadar zaman geçmiş. Bir yere gidiyoruz. Aaa hocam o zaman siz müdürdünüz diyorlar. Hatta onlar yani Abdullah Hocamız buradaymış, ya o bize gelsin bizim burada bir siyasi görevimiz var ama veya bizim müsaitse oraya gidelim diye. O vefayı, Vefa Yurdu'nda okumanın vefasını gösteriyorlar. Kaç sene

Yazma Vakfı
Mevlânâ Vakfı Kurumundan

İstanbul, 1979 Yılı 1. Üç Aylık Raporun Sonuçları Hakkında Bilgilendirme

1. Genel Değerlendirme

2. Kurumun Faaliyetleri

3. Kurumun Gelir Kaynakları

4. Kurumun Harcamaları

5. Kurumun Durumu

6. Kurumun Geleceği

7. Kurumun Sorunları

8. Kurumun Çözümleri

9. Kurumun Önerileri

10. Kurumun Sonuçları

11. Kurumun Değerlendirmesi

12. Kurumun Özet Raporu

13. Kurumun Ek Raporları

14. Kurumun Diğer Bilgileri

15. Kurumun İletişim Bilgileri

16. Kurumun Web Sitesi

17. Kurumun Sosyal Medya Hesapları

18. Kurumun Diğer İletişim Kanalları

19. Kurumun Diğer Bilgileri

20. Kurumun Diğer Bilgileri

BAKIRGÖZÜ YAKI
YAZMA VAKFI
1979 YILI 1. ÜÇ AYLIK RAPOR

1. Genel Değerlendirme

2. Kurumun Faaliyetleri

3. Kurumun Gelir Kaynakları

4. Kurumun Harcamaları

5. Kurumun Durumu

6. Kurumun Geleceği

7. Kurumun Sorunları

8. Kurumun Çözümleri

9. Kurumun Önerileri

10. Kurumun Sonuçları

11. Kurumun Değerlendirmesi

12. Kurumun Özet Raporu

13. Kurumun Ek Raporları

14. Kurumun Diğer Bilgileri

15. Kurumun İletişim Bilgileri

16. Kurumun Web Sitesi

17. Kurumun Sosyal Medya Hesapları

18. Kurumun Diğer İletişim Kanalları

19. Kurumun Diğer Bilgileri

20. Kurumun Diğer Bilgileri

1. Genel Değerlendirme

2. Kurumun Faaliyetleri

3. Kurumun Gelir Kaynakları

4. Kurumun Harcamaları

5. Kurumun Durumu

6. Kurumun Geleceği

7. Kurumun Sorunları

8. Kurumun Çözümleri

9. Kurumun Önerileri

10. Kurumun Sonuçları

11. Kurumun Değerlendirmesi

12. Kurumun Özet Raporu

13. Kurumun Ek Raporları

14. Kurumun Diğer Bilgileri

15. Kurumun İletişim Bilgileri

16. Kurumun Web Sitesi

17. Kurumun Sosyal Medya Hesapları

18. Kurumun Diğer İletişim Kanalları

19. Kurumun Diğer Bilgileri

20. Kurumun Diğer Bilgileri

1. Genel Değerlendirme

2. Kurumun Faaliyetleri

3. Kurumun Gelir Kaynakları

4. Kurumun Harcamaları

5. Kurumun Durumu

6. Kurumun Geleceği

7. Kurumun Sorunları

8. Kurumun Çözümleri

9. Kurumun Önerileri

10. Kurumun Sonuçları

11. Kurumun Değerlendirmesi

12. Kurumun Özet Raporu

13. Kurumun Ek Raporları

14. Kurumun Diğer Bilgileri

15. Kurumun İletişim Bilgileri

16. Kurumun Web Sitesi

17. Kurumun Sosyal Medya Hesapları

18. Kurumun Diğer İletişim Kanalları

19. Kurumun Diğer Bilgileri

20. Kurumun Diğer Bilgileri

İlim Yayma Vakfı, Vefa Yüksek Tahsil Talebe Yurdu 1979 Yılı 1. Üç Aylık Rapor

evveldi? Bakanlarımızdan birisi. Bir yere gitmiştim Anadolu'da. Duymuş orada olduğumu, "Ya Abdullah Hocamız da buradaymış. Ne olur biz vakit bulursak oraya gidelim. Veya o müsaitse burada teşrif edebilir mi? Çok memnun oluruz tekrar buluşmaktan." demiş. Çünkü hani Vefa Yurdu'na gidince ben 31-32 yaşındayım, arkadaşlar da yirmili yaşlarda böyle yaşlı bir müdür değil de abi kardeşтик. Bir taraftan Emin Saraç Hocamızın oradaki derslerine de ben katılıyordum.

Emin Saraç Hoca'nın Ekmekçizâde Medresesi'ndeki dersleri sizden evvel mi başlamıştı hocam?

Yok, ben başladığımda devam ediyormuş zaten. Emin Saraç Hocamızı tanıyordum. Evlenirken bizim nikâhımızı da kıymıştı. Dolayısıyla kendilerini çok sevdiğimiz, saydığımız mübarek bir insandı. Bir de baktık ki hoca orada ders okutuyor. Hamdi Aslan, Şerafettin Kalaycı Hocalar hep o zaman onun dersine devam ediyorlar. Şerafettin Bey galiba ben geldiğimde ayrılmış ama Hamdi Aslan Hoca vardı. Daha birkaç gençler vardı Hocamızın derslerine devam ederlerdi. Bir de bizim İlahiyattan bazı hocalar, arkadaşlar, asistanlar hocayla ders okuyorlardı orada.

Hangi günler ders okunuyordu ve ne okunuyordu hocam?

Şimdi hatırladığım kadarıyla Emin Saraç Hocamız Resulullah Efendimizle ilgili bir şey okutuyordu, Hadis-i Şerif ve Şifa-i Şerif okutuyordu herhalde. Ve her dersin sonunda Kaside-i Bürde'den bir bölümü hep topluca okurlardı. Hasan Kâmil Yılmaz Bey hocamız derse geliyorlardı. Onlar da Hâris el-Muhâsibî'nin er-Ri'âye kitabını okuyorlardı orada. Ben de o derslere katılmışım o zaman. Emin Saraç Hocamıza her gittiğimde hem ona hizmet etmeyi, bir hizmetleri varsa oranın müdürü olarak hem de derslerine katılmayı seviyordum. Emin Saraç Hocamız da fakiri sevdiği için daha evvelden tanıştık olduğu için çok mutlu oluyordu. Hatta ta ileriki zamanlarda bile daha sonraki yıllarda aradan yıllar geçti. Ne güzeldi Vefa Yurdu'nda hem boza içerdik sizinle hem siz derslere katılırdınız diye o Vefa Yurdu'nun muhabbetini anlatırdı.

Emin Saraç Hoca'nın dersleri gibi başka dersler var mıydı hocam?

Zannedersem daha sonra bazı arkadaşlar peyderpey çağırdılar, seminerlere çağırıyorlardı. Ve ben kendim orada zaman zaman arkadaşlarla seminerler yaptığım oluyordu. Kütüphanede veya mescitte seminerler olurdu. Ne yazık ki o zaman da yine bizim camianın gençleri arasında ufak tefek itiş kakışlar vardı. Böyle kendi aralarında gençlerin olur ya. Sen şuradansın, ben buradanım filan diye. Ha biz de onlara dedik ya burada böyle bir şey olmaz. Ben hepinizin abisiyim diyordum. Az çok nizama sokulduydum orada. Soktum demeyelim de sokulduydum. Hatta baktım ki arkadaşlar rahat giyinelim diye karyoların arasına çarşaf lar sermişler. Benim de kayınbiraderim Sultanhamam'da konfeksiyoncu. Oralarda biliyorsun mağazalarda soyunma kabinleri vardı. Bildiğim için dedim ki ben "Olur mu böyle şey?" dedim. Böyle affedersin çamaşırhane gibi orası. Bütün odalara soyunma kabinleri koydurmuşum.

Bu da Vefa Yurdu'na sizin hizmetiniz olarak kayıtlara geçmiş olsun hocam ilk defa.

Gerçekten böyle olay yok değil mi? Böyle şey olur mu? Güzelce bütün odaların kenarına birer tane soyunma kabini yaparsanız ben size yardımcı olayım, söylerim dedim. Hakikaten benim o yurttaki arkadaşlar rahatça soyunup giyinsinler diye ilk faaliyetim bu oldu. Bütün odalara mağazalarda olduğu gibi güzel bir soyunma kabini yaptırılmalı, perdeleri çeker soyunur giyinirler. Tabii ikincisi gençlerin işi çok maşallah. Bakalım sabah arkadaşlar okullara giderler ama çoğu yatağını düzeltmez. Ben de hakikaten kendi talebelik hayatımdan beri titizimdir. Kendi yatağını düzeltirim her şekilde. Çağırırdım bazen işte birisini. Şunları düzeltelim hep beraber. Ben de düzeltirim yatakların bir kısmını. Akşam talebeler gelirler hocam yatakları düzeltmişsiniz Allah razı olsun derler. Ya olsun, siz iyi okuyun da biz yatakları düzeltelim. Kimseyle öyle bir takışmamız, etmemiz olmadı hiç. Yani senin eksik farklarını biz tamamlarız falan deyip biz de genç olduğumuz için o zamanlar. Orada iki abimiz vardı o zaman yaşlı, Adem Bey'le, Sabahattin Abi.

İkisi de astsubay emeklisi olduğu için talebeler biraz onları amca falan diye gidip bazen onların masalarına oturuyorlardı. Ben tabii onlar böyle biraz nizama soktum tabir yerindeyse. Dedim bunlar böyle olmaz. Bir disiplin sağlayalım burada. Hem kendi aralarındaki muhabbetleri sağlamak için. Tabii gençlik yılları malum hareketiydi. Orada birkaç arkadaş yurda hakim olmuşlar. Seçimler filan yapıyorlar. Ama kendileri yapıyorlar. Ben biliyorum ama olsun diyorum. Siz kendiniz yapmışsınız artık. Maksat orada geçinmek onlarla. Hani çok da üzerinde durmuyorum yani. Yoksa böyle seçim meçim olur mu?

Yurdun temsilcisini seçmek için mi?

Evet ama üç beş arkadaş hani böyle farklı durumlar meydana getiriyorlar yani ama tartışmanın, çatışmanın anlamı yok. Ben onlara daha çok böyle birkaç seminer filan yapıyordum. Bazen gelin oturun bakalım bir çay içelim filan deyip biraz daha kabiliyetli olanlarla buluşuyordum bu şekilde.

Mütevellide Nazif Çelebi var mıydı o zamanlar hocam?

Bizim dönemde benin muhatap olduğum daha çok doktor Asım Taşer abim vardı. Yurttan o sorumluydu. Ben mesela hiç Eymen abiyle bile muhatap olmadım. Osman abi teklif etti ama ben sadece hatta geçen baktım dosyamda hala raporlar var. Mütevelli heyetine bir aylık çalışmamızla şunlar yapıldı, şu seminerler yapıldı, yurt dışı faaliyetleri düzene koyuldu vesaire diye. Baktım benim kendi dosyama da bir kopyasını koymuştum.

Hocam, Asım Taşer Bey ile bir hatıralarınız varsa alabilirim?

Asım Taşer abi, Allah rahmet eylesin, bizimle olan ilişkisinde gerçekten bir baba gibi bizlerle ilişki kuran bir insandı. Biz vakıf mütevellisiyiz sizi de burada bizim memurumuzsunuz değildi. Bu işi nasıl yapalım diye danıştırdı daima. Fakat Asım abi müthiş ciddiydi. Disiplin sahibi bir insandı. Efendim üç dersten kalan veya iki dersten kalan ertesi gün yurttan kalamaz diyorsa cumhurbaşkanı rica etse yine almaz. Ve yani biraz da Karadenizli

olması hasebiyle celalliydi “Çalışmayacak adam niye oturacak bu yurttan?” derdi. Başarı noktasında Asım abi ciddi bir insandı. O, talebenin başarısını daha ön planda tutan bir insandı. Yani yurttan kalıyorsa başarılı olmalıdır diye söylerdi. O yurdun en güzel taraflarından biri Ekmekçizade Medresesi'nin hemen orada olması ve o yurttan kalan arkadaşlarımızın hemen hemen belki çok ufak tefek fireler vermiştir ama yüzde doksanının namazlara katılmasıydı.

Ekmekçizade Medresesi'nde cemaatle beş vakit kılınıyor muydu hocam?

Tabii kılınıyordu. Ya ama şöyle diyeyim belki hani öğlen talebeler okulda olduğu için kimse olmaz belki ama sabahta, akşamda, yatsıda hep cemaat olurdu.

Ezan da okunuyor muydu?

Ezan zaten duyuluyordu yan tarafta olduğu için ama namazlar hep cemaatle kılınırdı. Ben de biraz da ilahiyatçı da olduğum için cemaate katılmaları konusunda daha biraz ısrarcıydım. Hani namaz vakti ezan okunuyorsa talebeler de oluyorsa gelin arkadaşların namazı kılalım derdim.

Mütevelliden daha çok Asım Taşer ile görüşüyordunuz.

Asım abi gelirdi zaman zaman. Ne yapıyorsun ne ediyorsun? diye veya bir talebimiz olursa ben ona ulaştırırdım özel taleplerimiz olursa. Vakfın diğer faaliyetlerine bizim bir müdahalemiz de olmuyordu. O faaliyetlere katıldığımız da olmuyordu yani. Hani beni çağırıp gel bakalım, mütevelliye bir bilgi ver filan demiyorlardı. Ben yazıp gönderiyordum şunları yaptık diye daha çok. Mütevelli heyeti adına Asım abimiz doğrudan doğruya yurtla meşguldü. Her şeyi onunla konuşurduk.

Siz darbeden önce, Seksen Darbesi'nden önce 1979-1980 döneminde görev yaptınız değil mi hocam?

Şöyle ifade edeyim. Seksen yılında bendeniz Umre'ye gitmiştim. O tarih zannedersen nisan ayı olması lazım. O sırada işte Medine-i Münevvere'de bir yayınevi kurulması arzusu oldu cemaatimiz

tarafından. Benim tabii benim vazifem var İlim Yayma yurdunda. Dediler ki bu işi biz senin yapmanızı istiyoruz. Gidince görüş görevlilerle, onun için oradan müsaade al ve yayınevini kurarsın dediler. Ben de gelince Asım abiye dedim ki efendim hani ben burada hizmet etmekten mutluyum. Gerçekten seviyorum. Gençliğimizden beri bu işlerin içindeyiz zaten ama böyle bir talep oldu benimle ilgili. Asım abi de tabii hem cemaati tanıdığı için hatta buradaki Allah rahmet eylesin merhum Musa Efendi'nin bir ameliyatını Asım abi yapmıştı. Osman Efendi hocamızla çok yakın dostlukları vardı. Osman Topbaş Efendi hocamızın da İlim Yayma Yurdu'na epey hizmeti vardır. İlim Yaymayı en iyi onlar bilirler. Dolayısıyla Asım Taşer abi dedi ki madem artık sana böyle bir cemaatten bir hizmet şey yapılmış. Yani sen de memnunum diyorsun ama biz de izin vermek durumundayız.

Erkam Yayınları'nın kuruluşunu gerçekleştirdik. 29 Mayıs 1980'de biz ilk defa Bedir Gazvesi'ni sahabe efendilerimiz kitaplarını matbaaya vermiştik. 29 Mayıs ile Erkam Yayınları'nın kuruluşu arasında böyle bir şey vardır diye bir ilgi vardır. Hani Bedir ilk zaferidir Müslümanların. Biz de Bedir Gazvesi'ni bir 29 Mayıs'ta İstanbul'un fethiyle denk getirerek bir de hakikaten öyle denk gelmişti. Yani hazırlıklar yaptık. Emek Matbaası'na gittik kitap hangisini, neyi verelim dedik? Bedir Gazvesi'ni verip oradan başlayalım demiştik.

Bu yer İMÇ bloklarında mı?

Yayınevini kurduk deyince o zaman İMÇ Blokları'nda Hisar Tekstil'in bir halı mağazası vardı. Onların normal kadife mağazaları var. Müşteriler hep orada. Bir de üstte bir yerde de bir halı mağazası açmışlar. Oraya da bir

tane müdür koymuşlar. Yani orada çok gelen giden pek olmuyor. Yahu dediler kendine yer buluncaya kadar gel burada bir masa koy, işte kurarsın şirketi vesaireyi. Ondan sonra da kendine bir yer bulur, Çağaloğlu'na taşınırsın dediler. Dolayısıyla ikinci bir oda yoktu. Erkam'ın da ilk idare merkezi İMÇ'de bir masadan ibarettir. Bir masa verdiler bana. Orada kitapların tashihini yapıyorum. Yine bizim İlim Yayma Yurdu'nda talebemiz olan Abdullah Özbey Bey vardı. Daha sonra o Ermenek Milletvekilliği yaptı. Ben onu çağırmıştım bana yardım et filan diye. Sonra o sene galiba okuldan mezun oldu. O da ilk mesai arkadaşımız olmuştu orada. Sonra oradan Çağaloğlu'na geldik. Zannedersen 3-4 ay kadar İMÇ Blokları'nda o masada götürdük işleri. Ondan sonra Çağaloğlu'nda bir yer kiralayıp Erkam'ı da oraya taşıdık.

Ama tabii ben yurt müdürlüğünden ayrılmış olmamla beraber orayla ilğim pek kopmadı. Bizden sonra Hasan Karakaya Bey geldi. Diyelim ki ben danışacağım bir şey olduğu zaman Yunus abiyi arardım. O da gelir giderdi zaman zaman. Biz ayrılınca da onlar dedi ki Hasan Karakaya Bey veya şöyle ben İlim Yayma'da kaldığım için de İstanbul'da tanıdığımız yerlerden bir talebe gelip de ben bu yerde kalmak istiyorum derse hele hukukçu, iktisatçı, merkez binada bir öğrenciyse ben ona muhakkak İlim Yayma Yurdu'nu tavsiye ederdim. Özel olarak tanıdıklarına da referans olurdum. Çünkü İlim Yayma'ya da talebe seçilerek alındığı için biraz da dolayısıyla da ilişkimiz kopmadı hiç. Zaten Çağaloğlu'nda da olunca. Sonra orada da birtakım farklı sohbetler filan olduğunda İlim Yayma'dan da gençler geliyorlardı. Bizim Laleli'de bir abimizin evinde sohbet olduğu zaman. İlim Yayma da oraya yakın olduğu için. Dolayısıyla böyle İlim Yayma ile ilgili bir şeyimiz oldu. Bir de o tahmin ederim tabii eski

binada merdivenlerden çıkınca karşıda böyle çok güzel bir tablo vardı. Böyle bir şelale filan gibi durmuyor mu? Herhalde orada değişti. Onu da ben yine Allah hayırlı ömür versin. Osman Topbaş hocamızdan o zaman rica ettim. Sizde de vakıfçısınız ama şöyle merdivenden çıkınca bizim talebelerimiz güzel bir şey görsün. Şurayı sizin hayrınız olsun. Ben dedim o zaman onlar da hemen İMÇ’de olunca. Orada da kağıtçılar filan var. Bir de oraya öyle bizim bir hatıramız kalmıştı orada.

Eyvallah, ne güzel hocam. Peki aileniz, imam hatip, dergiler, mecmualar bütün bu muhit içerisinde kırk sekizden beri hayat-i seniyeinizde bir görgü ve neşeniz oluştu. Bunun içerisinde sizce İlim Yayma Vakfı’nın nasıl bir fonksiyonu, nasıl bir görevi olmuştur bugünkü durumda?

Şöyle ifade edeyim bir kere İlim Yayma Cemiyeti bizim şu andaki birçok sivil kuruluşumuzun annesidir adeta. Hepsisi ondan doğmuştur gerçekten. Yani şu anda isimleri tanınmayan birçok güzel hizmet edenlerin ilk tecrübe yeri veya ilk tohumu İlim Yayma’da atılmıştır. Onun için İlim Yayma Cemiyeti sonra da vakfın kurulması gerçekten benim şahsımdan o çevrenin insanlarıyla beraber bende iz bırakmıştır. Ne bileyim bir Osman Kılıç abi, bir Asım Taşer abimiz ondan sonra hatta kısmen daha sonra Eymen abimizin daha farklı yönleriyle İlim Yayma’dan tanıdığım güzel insanların benim şahsımda,

özel hayatımda güzel izleri olmaktan öteye İlim Yayma’nın Türkiye’deki İslami hareketin özellikle imam hatip neslinin büyümesinde, gelişmesinde onların Necip Fazıl’ın tabiriyle Agora dediği hayatın içinde roller almasında, İlim Yayma’nın çok özel bir yeri vardır. Bunu siz burada olduğunuz için söylemiyorum. Bunu tamamen kendi sosyolojik tespitim olarak söylüyorum. Niye? Diyelim ki Mahir İz Hocamız İlim Yayma’nın belki ilk hizmetkârlarından. Kurucularında var mıydı yok muydu bilmiyorum ama işte daha sonra kurulan Milli Kültür Vakfı olsun daha diğer birkaç vakıf, bizim Hüdayi Vakfımız vesaire bütün bunlarda hep kurucuları belki ilk önce İlim Yayma’da görev alan insanlardır. Bir model olmuştur. Dolayısıyla İlim Yayma sadece kişisel, birkaç kişi üzerinde değil Türkiye’deki İslami hizmetlerin, özellikle gençliğe yapılan hizmetlerin, imam hatip kuşağının yetişmesinde İlim Yayma madde başı olarak yazılacak bir kurumdur. Bugün de yine devam ediyor, Allah razı olsun. Bakın şimdi o gün sadece bir imam hatiple meşgulken bugün İlim Yayma’nın üniversitesi var. Düşünebiliyor musunuz? Bizler üniversiteye gittiğimiz yıllarda Kocaeli Üniversite’de mesela hukuk fakültesinde bir veya iki kişi vardı İslami camiadan. Hatta diğer üniversitelerde de. Biz talebe birliğinde (MTTB) birtakım seminerler yapacak oluruz. Sağdan sayıyoruz üç kişi soldan sayıyoruz üç kişi. Kimleri sayıyoruz? Koca

üniversitede Sabahattin Zaim Hoca, Nevzat Yalçın, Süleyman Yalçın. Bugün elhamdülillah neredeyse üniversitenin mensubu arkadaşlarla her birinden ayrı ayrı güzellikler alıyoruz. Dolayısıyla bunların da hepsi o gün gerçekten İlim Yayma’ya hem fikren katkı sağlayan hem de İlim Yayma’daki hizmetlerini buldukları yerlerden bir yerlere taşıyan insanlar. Hatta şöyle bir şey hatırlıyorum. Bu 1980 öncesi. Doğru tabii, 1969’da girdik, yetmiş öncesi yani. 1969’da üniversiteye girdiğimizde çok sağ-sol kavgası vardı. Acayip bir şey. Orada daha çok o gün hani kendilerini sol diye isimlendiren, devrimci diye isimlendiren arkadaşların en büyük takıntılarında biri İlim Yayma idi. Orada İlim Yayma ilgili olan bazı hocalar Selçuk Özçelik gibi bizim hukukta olduğu için. Mesela bizim hukukçular onu dile getirirlerdi, işte “gerici” İlim Yayma’nın müşavirlerinden falan diye onları itham ederlerdi. O gün İlim Yayma’ya hizmet eden insanlar bir de bu noktada bir grup tarafından tahkir edilen insanlar. Dolayısıyla İlim Yayma’nın hem cemiyet olarak ilk çıkışta, sonra vakıf olarak ülkemizde çok büyük katkıları oldu. Bugün aşağı yukarı belki siyasette, medyada ondan sonra ticarete başarılı olan arkadaşların büyük bir çoğunluğu hep İlim Yayma’nın hizmetleriyle büyümüşlerdir. Ya seminerlerinde ya burslarından istifade etmiş insanlardır ki benim de çok yakinen tanıdığım arkadaşlar var. Birisinin ismini söylesem öbürü gücenir belki. Ama

yakinen tanıdığım milletvekili, bakan, üniversite hocası, siyasetçi, vilayetlerde, idareci vesaire hayli arkadaşımız var. Bunlar hepsi İlim Yayma'dan çorba içmiş, burs almış arkadaşlardır.

Eyvallah. Hocam çok teşekkür ederiz. Peki İlim Yayma Vakfı'nın bir elli yılı geride bırakıp inşallah bir elli yıl, yüzyıl daha ilanihaye inşallah sonraki nesillere bir hizmet olarak devam edeceği bugünlerde İlim Yayma Vakfı'nın bundan sonra nasıl faaliyetlerde bulunmalı? Neler söylemek istersiniz?

Bir büyüğümüzün çok güzel bir sözü vardır “Bir ülke için en önemli yatırım geleceğe güzel bir miras, güzel bir nesil mirası bırakmaktır.” İlim Yayma Vakfı bugün biraz daha biraz değil özel olarak eğitim üzerine yoğunlaşmış bir vakıftır. Üniversitesi var yani belki bendenizin bakış açısı benim de yani hayallerim, heyecanlarım hatta daha manevi yönden de zaman zaman sohbetlerimizin merkezinde geleceğe ne bırakıyoruz sorusu var. Bir ayeti kerime var “Herkes yarına ne hazırladığına baksın.” diyor ayet-i kerimede. Bunu daha çok ferdi manada anlıyoruz ama bir de içtimai manada baktığımız zaman bugün Türkiye şöyle olsun diyoruz. Peki elli yıl sonra Türkiye nasıl olmalı? Bunun derdinde miyiz? İşte İlim Yayma eğer bir planlama yapıyorsa elli yıl sonra -hani “fütürist” diyorlar şimdi- bizim tahminlerimiz tutar tutmaz. Ama bugünkü idrakimize göre bugünkü imkânlarımıza göre bugünkü okuyuşumuza göre elli yıl sonra tüm dünyayı nasıl okuyabiliriz? Biz Altınoluk Dergisi'nde 1988 yılında bir şey yapmıştık. 2000'li yıllarda nasıl bir Türkiye düşünüyorsunuz diye bir yarışma yapmıştık. Çok farklı şeyler gelmişti. Bizler de bugün belki bir elli yıl sonra veya otuz yıl sonra dünya ne olabilir? Bak olur değil. Olabilir. Bilmiyoruz çünkü. Ne olabilir? Bu olabilirlik içinde ne kadar müspet rol alabiliriz? Hakikaten bunun için oturup ciddi değerlendirme yapmalı. Ona göre de geleceği inşa edecek bir neslin hizmetkârı olmalı İlim Yayma. Çünkü İlim Yayma artık üniversitesini kurdu bugün bu bakımdan üniversite kurmak demek geleceği iyi planlamak demektir. Ama tabii İlim Yayma ilk kuruluşunda bir ana misyonu vardı. Neydi? Tamamen bakış açıları

hani İslam merkezliydi, Kur'an merkezliydi. Hepsi hemen hemen gerçekten kendi ferdi hayatında Müslümanlığı benimseyen, Müslümanca yaşayan insanlardı. Dertleri Müslümanlıktı yani. Dolayısıyla bugün İlim Yayma, ben tabii şimdi yönetimde değilim ama yönetimde olan arkadaşların çoğunda tanyorum. Oturup onlar, yani bir Müslüman gözüyle bakacak, evet çünkü bizim ana meselemiz Müslümanlık, son nefesimizi Müslüman olarak vermek. Hayatımızın farklı dönemlerinde, farklı hedeflerimiz, gayelerimiz olur. Ama şu hayatın nihai hedefi nedir? Son nefesi Müslümanca vermek. Son nefesi Müslümanca vermek için de bugünkü hayatı Müslümanca yaşamak. Bugün biz ulaşabildiğimizi gençliğe, İslam adına ne verebiliriz? Onların hem bilgi hem de şahsiyet özelliği olarak ne katkımız olabilir? Bu sadece burs vermekle olmuyor. Sadece okulda ders vermekle olmuyor. İnsanın inşası, beden ve ruhuyla mütenasiptir ruh ebedir. Beden ihtiyaçlarını bugün burada temenni edemezseniz, öbür taraftan temin eder insan. Ama ruhun ihtiyaçları çok daha ciddi planlamalar istiyor. Dolayısıyla Nurettin Topçu'nun bir ifadesi vardı, yazısında okumuştum. Muallimler diyor, geleceğin ruh mimarlarıdır diyordu. Dolayısıyla İlim Yayma adeta ruh mimarı olmalıdır, ruhların mimarı olmalı. Gelecekte nasıl bir Türkiye hatta nasıl bir İslam dünyası olabilir? Onun içerisinde biz nasıl rol alabiliriz? Türkiye'nin insanı orada nasıl bir rol alır ki bugün bunun derdindeyiz. Bu derdi geleceğe nasıl yansıtırız ve yansıtırken de onu nasıl inşa edebiliriz? Gelecek için bugün de nasıl bir yatırım yapmamız lazım? Maddi olarak ne yatırım yapmamız lazım? Manevi olarak ne yatırım yapmamız lazım? Dijital bir dünya diyorsunuz. Yani gelecek dünya dijitalse biz o noktada ne yapmamız lazım? Ama insan ister dijital dünya olsun ister başka dünya olsun netice Allah'ın kuludur. O kulluğun devam etmesi için yani Kur'an-ı Kerim'in, Resulullah Efendimizin, hayatımızın ana belirleyicisi olması için biz nasıl bir güzellik koymalıyız ortaya? Düşüncelerim bunlardır benim..

Eyvallah. Çok teşekkür ederiz hocam vakit ayırdığınız için.

Nurullah Bayhan

İLE RÖPORTAJ

Melih Sadık KÜÇÜKER

İstanbul Üniversitesi, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı,
Yüksek Lisans Öğrencisi

Merhaba hocam, çok yormayacağım sizi, 5-6 tane sorumuz var zaten. Hatırlayabildiğiniz kadarıyla isterseniz başlayalım.Hocam öncelikle kendinizi tanıtabilir misiniz? Nerelisiniz? Kaç doğumlusunuz? Nerelerde çalıştınız? Şu an ne yapmaktasınız?

1961 yılı Tekirdağ'ın Murathı ilçesinde doğdum. İlkokul, ortaokul ve liseyi Murathı'da okudum. 1978 yılında Balıkesir'de İşletme Fakültesi'nde bir yıllık bir üniversite hayatım oldu. Sonrasında işte malum o yıllar terörün çok yaygın olduğu yıllar,

üniversiteyi bırakıp askeri okula girdim ve 1980 yılında rütbe takarak Deniz Kuvvetleri'nde göreve başladım. 1980-2000 yılları arasında Deniz Kuvvetleri'nde çeşitli birliklerde İkmal Astsubayı olarak görev yaptım. 2001 yılında emekli oldum. Emekli olduktan sonra Deniz Feneri Derneği'nde Lojistik Müdürlüğü, Trakya Temsilciliği, İstanbul Şube Yönetim Kurulu Üyeliği en son da Genel Merkez Yönetim Kurulu Üyeliği görevlerinde bulunduktan sonra oradan da ayrılmış oldum.

2011 yılında İlim Yayma Vakfı ile tanıştım. Vakfın Genel

Müdürü Engin Yılmaz tarafından Vefa Yurt Müdürlüğü için bir teklif geldi. Biz de kabul ettik ve böylece 2011-2018 yılları arasında 8 dönem öğrenci misafiri etme, öğrencilerin hem fiziki ihtiyaçlarının karşılanması, barınmalarının hem de fikir dünyalarının oluşmasında geleceği inşa edecek güzel bir neslin yetişmesinde katkımız oldu. Bundan dolayı kendimi bahtiyar hissediyorum.

Evet biz de sizin öğrenciniz olduk hocam o yıllarda. Biz de kendimizi bahtiyar addedebiliriz herhalde?
(*Tebessüm ediyor*)

Elhamdülillah, yani hakikaten o çatının altında bulunmak öğrenci olarak olsun, işte idareci olarak olsun, gerçekten bahtiyarlık için yeterli ve geçerli bir sebep. Gerçekten çok güzel bir ortam. Yani ben onu şöyle adlandırıyorum. Nasıl ki insanların ruhu var, mekanların da ruhu var. Ben, İlim Yayma Vakfı'nın Vefa Yurdu'nda hâkim bir ruhun olduğunu düşünenlerdenim. Bu öyle bir ruh ki yaşayan canlı bir ruh kültürel olarak kendisinin içinde bulunan, etrafında bulunan kişileri yoğuruyor. Ve hâkim kültür orada hem gelişerek bir taraftan kendisini yaşatırken hem de gelen kişilerin kültürel dünyalarının gelişmesine çok büyük katkıları oluyor. Ben orada idareci olmama rağmen bana da çok katkısı oldu, yetiştirdiğimiz öğrencilere de o ortamın çok büyük katkısı olduğuna inanıyorum.

Hocam peki benim hatırladığım kadarıyla mesela sizin idarecilik yaptığınız yıllarda Vefa Yurdu'na getirdiğiniz bazı yenilikler oldu. Talepler doğrultusunda veya belki siz bunları düşündünüz. Mesela tabildot sistemi vardı galiba, ilk defa normal tabak sistemine sizin zamanınızda geçildi değil mi?

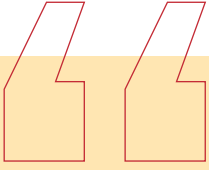
Doğru. Şimdi ben şöyle söyleyeyim. Açıkçası yönetim konusunda, yönetişim olarak adlandırılan yani yönetilen ortamın içinde bulunan, hizmet verilen sektörün tüm paydaşlarının fikirlerine çok önem veriyordum.

Hem çalışanlarımızla hem öğrencilerimize sıkı bir iş birliği içerisindeydik. İletişimimiz sağlamdı. Onlardan gelen fikirleri, önerileri almasını ve bunları değerlendirmesini bildiğimi düşünüyorum. Öğrencilerimizden öğrenci temsilcileriyle olsun, bölüm başkanlarıyla olsun sık sık toplantılar yapıp onların düşüncelerini, taleplerini, önerilerini aldık. Ve bunu da idareciler olarak, kendi aramızda yaptığımız toplantılarda değerlendirip hayata geçirilmesinin faydalı olacağını düşündüğümüz pek çok şeyi hayata geçirdik. Yani bunlardan bir tanesi dediğiniz gibi yemek sistemiyle ilgili çok ciddi sorunlar vardı ben geldiğim zaman bu vesileyle onu çözmüş olduk. Öğrencilerin daha insani şartlarda yaşaması için fiziki, teknik eksikleri gidermiş olduk. Vefa Yurdu'nun çok iyi bir öğrenci kitlesine sahip olduğunu düşünüyorum. Geçmişten beri bizim camianın kıymetli insanların, kıymetli evlatlarının tercih ettiği bir yurt olmuş. Yurdun bu özelliğini biz de sürdürdük. Gelen bu güzel insanların düşüncelerinden istifade ettiklerimizle çok güzel yenilikler ortaya koyduk.

Hatırlayabildiklerimden mesela hocam: Ahmet Yasin arkadaşımızdan dinlemiştim. O zaman tabildotlar vardı. Müdür Nurullah Hoca'nın yanına gittim. Hocam dedim, tabak sistemine geçemez miyiz? dedim diye bizlere aktarmıştı. Zannederim kendisinden

dinlediğim kadarıyla onun teklifi ve sizin de bu teklifi değerlendirmenizle ilk defa porselen tabaklar alınıyor yurda. Böyle bir geçiş oluyor yahut da öğrencilerden gelen talepler tabii ki kaydedilmiş, yurdun hafızasında bunlar mahfuz. İşte çalıştığımız yemek şirketinin galiba dönemde birkaç defa böyle yöresel yemekleri çıkartmasıyla alakalı bir ikram olabilir mi diye bir talep olmuş, bu da değerlendirilmiş ve örneğin Güneydoğu Mutfağı, farklı mutfaklar öğrencilere ikram olarak sunulmuş. Bunun gibi hatırlayabildiğiniz örnekler var mı?

Tabii öğrenciye hizmet olarak bu yemeğin çeşitliliği, yemek sayısı oldukça önemliydi. Mesela ben geldiğimde üç çeşit yemek vardı, bunu biz salatayla beraber, tatlıyla beraber beşe kadar çıkarmıştık. Ayrıca bu konuda ciddi firmalarla, profesyonel firmalarla görüştük, teklifler aldık. İlim Yayma Vakfı'na külfet getirmeyecek, iyi fiyatlarla güzel yemekler sunabilme imkânı elde etmiş olduk. Öğrenciden gelen taleplerle öğrencinin ihtiyaçlarına yönelik durumlardan örneğin medresenin odalarının, öğrencinin hizmetine sunulması vardı. Mesela daha önce medrese odaları çok aktif kullanılmıyordu. Biz orayı öğrencilere her bölüme birer oda vererek o odalarda da medrese odalarında çalışmalarına imkân sağladık. Fiziki imkanlarını artırdık, örneğin çok sıkıntılı bir internet sistemi vardı. İnternet

sistemini
baştan aşağı

değiştirdik, öğrencilerim rahatlıkla interneti kullanabilmelerinin önünü açtık. Öğrencinin eğitime yönelik çok güzel değişiklikler yaptık. Öğrenciler için bir etüt sistemi vardı ama bu etüt sistemi kitapla ders çalışacak öğrenciler için uygun olabilirdi ama mimarların öyle bir ortamda çalışması mümkün değildi. Onlar muhakkak yapıştırıcı kullanacaklar, makas kullanacaklar, kesecekler, biçecekler, gece çalışacaklar sabaha kadar. Onlar için iki ayrı Mimarlık Odası açmış ve onların ihtiyaçlarını temin etmiştik. Yine bize elektronik atölyesi diye bir talep geldi. Dediler ki hocam, biz proje yapmak istiyoruz ama bu etütte yapabilmemiz mümkün değil. Uygun bir alanı Elektronik Atölyesi olarak düzenledik. Onların lehim yapabilecekleri, bir şeyler üretebilecekleri, projelerini hayata geçirebilecekleri imkanlar sunmaya çalıştık. Bildiğim kadarıyla İlim Yayma Vakfı öğrencileri, en son roket yaparak fırlatma üzerine çalışıyorlar. Bu çalışmaların temelinde kurulan elektronik atölyesinin büyük katkısı vardır. Yine üç boyutlu yazıcı temin edip kurduk ve öğrencinin hizmetine sunduk. Tıp öğrencilerine yönelik olması bakımından, onların biliyorsunuz insan anatomisiyle ilgili dersleri var. Öğrenciler geldiler; “*Hocam, bizim Tıp Fakültesi’nde bir tane*

insan maketi var. İnsanın bütün kemiklerinin, eklemlerinin ayrı ayrı parçalarının görülebildiği, sökülüp takılabilen bir maket var ama bu maketi kullanan yüzlerce öğrenci var biz buna yaklaşamıyoruz bile. Bize böyle bir imkân sunamaz mısınız?” dediler. Bunu da yönetime götürdük. Tabii bu konuda Yönetim Kurulu’nun, Genel Müdürümüzün desteğini hiç yad etmeden geçemem, Allah razı olsun onlardan. Öğrencilerimizin fikirlerine, bizim fikirlerimize onlar da değer verdiler. Sonucunda biz bir Sağlık Atölyesi ya da başka bir şeydi adını hatırlayamıyorum, tıpçılar için de bir atölye açtık. Oraya işte gözün yapısını, kulağın yapısını gösteren, bunlara çalışabilecekleri ve insan anatomisi için tüm insan vücudunun bütün parçalarını gösteren o maketten temin edip oraya koyduk. Öğrencilerimiz çok rahat bir şekilde orada, o maketler üzerinde çalışabilmiş oldular.

Eyvallah.

Yurt dahilinde eğitime yönelik de çok büyük katkılarımız oldu. Türkiye’nin önde gelen ilim adamlarından akademisyenlerinden, sanat camiasından önemli kişileri, yani fikir dünyasından önemli kişileri yurdumuza getirip öğrencilerimize hem tanışma hem onları dinleme imkânı, konferanslar vasıtasıyla sunduk. Dediğim gibi Türkiye’nin geleceğini inşa edecek güzel bir neslin yetişmesi için elimizden

gelen katkıyı sunmaya çalıştık.

Eyvallah. Allah razı olsun hocam. Hocam peki sizce İlim Yayma Vakfı’nın kurulduğundan itibaren nasıl bir misyonu olmuştur? Neler yapmıştır İlim Yayma Vakfı’nın bu memlekete kattığı değer nedir? Neler yapmıştır İlim Yayma Vakfı?

Tabii İlim Yayma Vakfı, Türkiye’nin sivil toplum kuruluşu olarak değerlendirebileceğimiz ilk örneklerinden İlim Yayma Cemiyeti’nin bir yavrusu gibi. İlim Yayma Cemiyeti tarafından kurulmuş ve gerçekten ülkede özellikle dönemin baskıcı yönetimleri tarafından İslami ilimlerin öğrenilmesinin önünde engeller konulduğu bir zamanda bu alanda Müslüman camianın evlatlarının dinden uzak yetişmemesi için İslami açıdan, kültürel açıdan doğru eğitim alabilmelerine katkıda bulunmak amacıyla kurulmuş. Bu maksatla da güzel faaliyetler yapmış. İlim Yayma Cemiyeti’nin kurmuş olduğu İlim Yayma Vakfı özellikle Vefa Yurdu vasıtasıyla bugün ülkemizde pek çok ilde görev alan valiler, müftüler, hastanelerde doktorlar, eğitim alanında akademisyenler bunlar arasında da pek çok profesörler var. Velhasıl ülkenin yönetiminde birçok farklı alanda söz sahibi olan insanların yetişmesine vesile olmuşlar. Evet, bence misyonu budur.

Hocam böyle ilk aklınıza gelen,

unutamadığınız bir hatıranız var mı idarecilik yıllarınızdaki ki bu yedi senede? Bizimle paylaşmak ister misiniz?

Vallahi bir anda bu soruyu hiç beklemiyordum açıkçası. (Gülüyor.) Ben onu düşünüp daha sonra söylesem olur mu?

Olur, tabii ki. Belki bazen olur insanın aklında kalan, her zaman paylaşmak istediği bir şey olur onun için sordum hocam.

Doğru, haklısın ama orada görev yaptığım sekiz yıl içerisinde gerçekten bütün günlerimiz dolu dolu geçti. Hep güzel şeyler yaşadık, o güzel şeylerin içerisinde bulunduk. Şunu da söylemeden geçemeyeceğim. İlim Yayma Vakfı gerçekten fikri hür, iradesi hür nesiller yetişmesi için güzel bir ortam hazırlamış. Ben bu ortamı geldiğimde orada buldum ve geliştirilerek devam etmesini temin etmeye çalıştım elimden geldiğince. Biliyorsun geçtiğimiz dönemlerde bir FETÖ terör örgütü ortaya çıktı.

Evet.

Yani bunların genel yapısı insanların iradelerine ipotek koymak ve bu sayede mankurlaştırıldığı bir nesil elde etmek. Bunları da istediği gibi yönlendirmek. İlim Yayma Vakfı bunu yapmadığı gibi kendi bünyesindeki öğrencilerin bu tür ortamlara düşmesine de fırsat vermeyen bir ruh taşıyor.

Fikri hür, vicdanı hür, imanlı, ilimle donanmış güzel nesiller yetişti. Bu benim bulunduğum sekiz yıl boyunca da böyleydi, benden önce de böyle yetişmiş, benden sonra da böyle olduğuna inanıyorum. FETÖ'nün bu yaklaşımına bir panzehir gibi etkisi var İlim Yayma Vakfı'nın.

Eyvallah.

Bu sayede bu sayede; 15 Temmuz'dan sonra bizim mezunlarımızdan, benden önceki dönem olsun, benim dönemim olsun, bizim yetiştirdiğimiz öğrencilerden FETÖ sebebiyle yargılanan kimse olduğunu açıkçası bilmiyorum.

Eyvallah.

Çok az kişi bu konuda belki soruşturma geçirmiş olabilir ama onların da bu örgütle herhangi bir şekilde bir arada olmadığı görülmüştür diye düşünüyorum

Yani bu ruh önemli bir ruh. Bu ruhun geleceğe zedelenmeden aktarılması gerekiyor. Bundan sonraki yöneticilerin de bu düşüncelerimi dikkate aldığını görüyorum. Bu şekilde devam etmek inşallah ülkemiz açısından da en iyisi olacaktır diye düşünüyorum.

Hocam, çok teşekkür ediyorum. Vaktinizi aldık. İnşallah bu dergimizin bu 50. Yıl Özel Sayısı'nda sizin de röportajınız yer alacak, diğer eski idareci hocalarımızla

Müslüman camianın evlatlarının dinden uzak yetişmemesi için İslami açıdan, kültürel açıdan doğru eğitim alabilmelerine katkıda bulunmak amacıyla kurulmuş.

beraber. Mesela geçen gün 1980-1981 döneminde idarecilik yapan Abdullah Sert hocayla röportaj yaptık. Bütün idarecilerle böyle birebir röportajlar yapıyoruz. İnşallah Mezunlar Günü'ne geldiğiniz zaman görüşürüz burada.

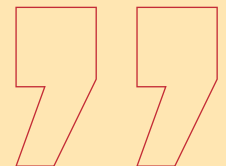
Tamamdır, çok sağ ol kardeşim.

Çok sağ olun hocam. Hoşça kalın.

Teşekkür ediyorum, görüşmek üzere inşallah.

İNŞALLAH hocam. Sağ olun. İyi günler. Eyvallah.

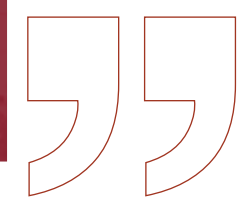
Hayırlı günler dilerim.

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi **NASIL KURULDU?**

Söz, Kurucu Rektör
Adem ESEN'de

Abdulsamet ŞENTÜRK
Rukiye Aslı ŞAHİN¹

Adem Esen kimdir? Kendinizi nasıl tanımlıyorsunuz?

Efendim teşekkür ediyorum. Ben 1961 yılında Konya'da doğdum. İlk ve orta öğrenimimi Konya'da yaptım. Konya İmam Hatip Lisesi'nden 1980 yılında birincilikle mezun oldum ve oradan İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni kazandım. İlim Yayma Vakfı'nın vakıf yurdunda, Vefa'da kalmaya başladım. Dolayısıyla benim İlim Yayma ile tanışıklığım bir vakıf yurdu vesilesiyle oldu. Vefa'dan biz, sabahleyin, aşağı yukarı dersler başlamadan beş on dakika önce çıkardık.

Derslerimize yetişirdik. Böyle bir imkânımız oldu. Allah razı olsun orayı kuranlardan. Bir de hep hatırımda kalan yurdun güzel bir özelliği; herkes birbiriyle çalışmada yarıştırdı. Bir de tabi 12 Eylül'den sonraki bir dönemdi. Türkiye'deki siyasi gelişmeler daha farklıydı. Ama teröre bulaşmamış öğrencileri sadece ilim yoluna ve hizmet yoluna sevk eden bir anlayış vardı. Bu anlayış hala devam ediyor. Bu İlim Yayma'nın farklı bir özelliğidir. Biz gece yarılarında kadar

ders çalışırdık, farklı kitaplar okurduk. Ondan sonra abilerimiz mihmandarlık yaparlardı.

O dönemde hatırladığınız şahsiyetler var mı hocam?

Yani bizden önceki bazı abilerimizi hatırlıyorum ama bizim fakülte yeni kurulduğu için o zaman bizden başka kimse yoktu. Bizden bir dönem önce birkaç arkadaşımız vardı. Biz fakültenin abileri gibi olduk. Mühendisliklerden azdı ve daha çok Cerrahpaşa Tıp'tan, Çapa

Tıp'tan abiler vardı. Onlar çatı katında, daha çok gece yarılarında kadar, ders çalışırlardı. Sabah da erkenden derse giderlerdi. Hukuktan abilerimiz vardı. Ben iki yıl orada kaldım. Daha sonra Fatih Müftülüğü bana bir imamlık verdi, Aksaray'da. Ben eve geçtim. İlim Yayma ile de tabi irtibatımız kesilmedi. Siyasal bitirdikten sonra Marmara İlahiyat Fakültesi'ni bitirdim. Sonra Diyanet'in Haseki Eğitim Merkezi var. Bizim hemen Aksaray'da yakınımızdaydı. Orayı da bitirme

¹ İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, PDR 3. Sınıf Öğrencisi.

imkânı buldum. Dolayısıyla ben iktisat ve ilahiyat konularına birlikte ağırlık veriyordum. Doktoraya tez hazırlarken de Sabahattin Zaim Hoca doktora dersimize geldi. Biz yüksek lisans yaparken aynı kürsüde yani İktisat Fakültesi'nde Sabahattin Hoca o zamanlar yurt dışındaydı.

Sizin danışmanınız mıydı?

Evet, sonra doktora da benim danışmanım oldu. “İslam’da Ücret” diye bir konu çalıştık. Türkiye’de fazla çalışılmamış, İslam dünyasında da sendikal

hareketler ve işçi hareketleri olarak fazla çalışılmamış bir konuydu. Ama hamdolsun biz yaptık. Bu konu hem Diyanet’te çalışmam hem Haseki’de okumam hem de ilahiyatçı olmam vesilesiyle faydalı oldu. Bu çalışma İslam iktisadının ilk çalışmalarından biri sayılabilir. Yani biz Sabahattin Hoca’nın rahle-i tedrisinden de geçmiş olduk. Rahmetli Sabahattin Zaim Hoca farklı bir insandı. Hem akademisyen hem dost hem de iyi bir insandı. Zaten bu üniversiteye ismi de onun için verildi.

Doktorayı bitirdikten sonra Erzincan Hukuk Fakültesi’nde bir kadro açığı varmış. O zaman Erzincan’da yeni deprem olmuştu. Erzincan’da iktisat hocaları

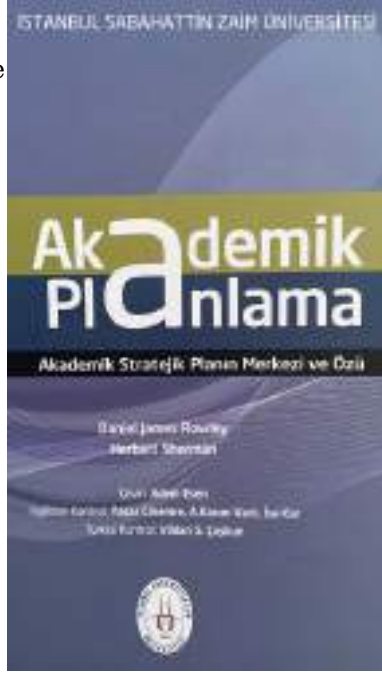
da yoktu. Çünkü üniversite yoktu. Sadece hukuk fakültesi açılmış ve sadece birkaç meslek yüksekokulu var. Hiç olmazsa kadro toplayalım diye beni oraya çağırdılar. Ben de Erzincan’a

gittim. Yardımcı doçent olarak... Kaderin cilvesi orada depremle ilgili bir doçentlik çalışması yaptım. “Erzincan Depremi’nin Sosyoekonomik Etkileri” diye. Yani orada bir sosyal bilimcinin deprem sebepleri, deprem nedir, depremin zararları neden bu kadar fazla bizim ülkemizde, diğer ülkelerde... Gelişmiş ülkelerde

özellikle mesela Japonya ve diğer ülkelerde depremin sonuçları nelerdir, buna karşı ne tür tedbirler alınıyor gibi soruları açıklamış olduk. O zaman çok fazla bilinmiyordu. Literatürde de yoktu. Afet İşleri Genel Müdürlüğü vardı, o dönemde... Ben Afet İşleri Genel Müdürlüğü’nün Ankara’daki kütüphanesinin neredeyse bütünü taradım. Tabii o günkü şartlar bugünküne göre çok daha zordu. Çünkü internet ortamı yok, verilere ancak hard copy olarak erişebiliyorsunuz. Bir de teknik konular fazla. Bu konuda araştırma yapmak benim açımdan da güzel oldu. Çünkü daha sonra belediye başkanı olunca onları kullandım. Bölgesel kalkınma problemleriyle beraber bu konu

kafama yerleşmişti. Yaptığım bu doçentlik çalışması kitap olarak basıldı. 1993 yılında da doçent oldum.

Daha sonra Sivas İktisadi İdari Bilimler Fakültesi’nde kurucu öğretim üyesi olarak çalıştım. O fakülteyi biz kurduk. Orada pek çok arkadaşımızı asistan olarak aldık. O dönemde mesela Sabahattin Hoca, ben doçent olarak oraya geçince bana nasihatlerde bulundu. “Kadronuz varsa iyi arkadaşları alın” dedi. Tabii Anadolu’ya özellikle Türkiye’nin güçlü üniversitelerinden yetişen elemanların gitmesi biraz zordu. Biz İstanbul’dan, Ankara’dan mesela güçlü yerlerden pek çok asistan arkadaşımızı oralardaki mezunlardan aldık. Mesela o arkadaşlardan şimdi Milli Eğitim Bakanı olan bir arkadaşımız çıktı. Yusuf Bey, mesela o bizim aldığımız asistanlardandı. Şimdi rektörlük yapan çok arkadaşlarımız var. O arada tabii Sabahattin Hoca bana tekrar vefa örneği gösterdi. Sakarya İktisadi Bilimler Fakültesinde dekan olmuştu. “İstiyorsan Sakarya’ya gel” dedi. Artık biz Sivas’a yerleşmiştik. Tekrar Sakarya’ya gelmemiz uygun değildi, çünkü burada bir kuruculuğumuz vardı. Sonrasında Konya’da Selçuklu Belediye Başkanlığı için bana teklif geldi ve on yıl belediye başkanlığı yaptım. Erzincan’daki o gördüğüm, incelediğim deprem etkileri ve sonuçlarını mesela belediyecilikte kullandım. Çünkü bir sosyal bilimci ve iktisatçıyım ve de fazla mühendislik bilmiyorum. Orada

benim Türkiye'deki özellikle depremin etkisinden dolayı inşaat teknikleri, inşaatın kontrolü, oradaki idari vesayet gibi pek çok konuları bir sosyal bilimci olarak değerlendirme imkânım oldu. Bunlarla ilgili çalışmalar yaptım. Mesela Konya Selçuklu'daki imar planları, bir belediye başkanı olarak benim ilk işimdi ve imar planları konusunu asla taviz vermezdim. Hatta Sabahattin Zaim Hoca başkan olduktan sonra ilk tebriğe gelenlerden biriydi. Eşiyle gelmişti. Bir Aralık'tı ve Ramazan ayıydı diye hatırlıyorum. Yani demek ki epey oldu... Hoca, arada sırada boş zamanlarında Konya'ya gelirdi ve ilk benim misafirim olurdu. Sonra Ticaret Odası'nın misafiri olurdu ve konuşmalar yapardı. Selçuklu'daki imar planlarına, ben o bakımdan çok önem vermiştim. Şimdiki arkadaşlar da önem veriyorlar, diye hatırlıyorum. Yine mesela inşaatların yapım sürecine dikkat ederdik, belediye olarak. Ayrıca Sivas'ta mesela yine Dinar Depremi olmuştu. Üniversiteden bir proje almıştım. Dinara gittim, inceledim. Semerkent'te sel afeti olmuştu. Dolayısıyla Belediye Başkanlığı'nda hem yereli incelemiş hem yereldeki olayları incelemiş hem de bölgesel gelişmeleri incelemiş oldum.

İlim Yayma Vakfı'na teklifte bulundum. O zaman başkan hatırladığım kadarıyla rahmetli Yücel Çelikkilek'ti. 2007 veya 2008 gibi. Gelin Selçuklu'da özel üniversiteler yapalım, belediye olarak dedim. Hazine arazileri vardı. Biz de belediye olarak imkanlarımızı koyarız, dedim. Yücel Bey başta

olmak üzere Sabahattin Gürkan Bey ve birkaç vakıf temsilcisi Selçuklu'ya geldiler. Kendilerini misafir ettim. Selçuklu'yu gezdik. Bazı projeleri anlattım ve rahmetli Sabahattin Zaim Hoca o dönemde bana şunu söyledi: "Güçlerinizi ayırmayın Hüseyin'e destek olun". O dönemki Ticaret Odası Başkanı Hüseyin Bey'di. Öyle olunca biz vakıf üniversitesi kurma işini geri plana ittik. Konya'da o zaman sadece Selçuk Üniversitesi vardı. Vakıf üniversiteleri falan yoktu. Sonra ben Selçuk Üniversitesi İktisadi Bilimler Fakültesi'ne profesör olarak atandım. Orada çalışırken vakıf yöneticileri beni aradılar ve "İstanbul'da üniversite kurma teşebbüsümüz var. Vakıf üniversite kuruyor. Bu konuda bizimle çalışır musun veya destek olur musun?" gibi bir teklifte bulundular. Sabahattin hoca da vefat etmişti. Ben vakfa "Bir üniversite nasıl kurulur?" diye bir sunum yaptım. Çünkü o konuda çalışmıştım. Sivas'ta ve Erzincan'daki belediyeceilik tecrübelerim de yardımcı olmuştu.

Bir üniversite nasıl kurulur? Yani ilk önce tabii mekânın hazırlanması gerekir. Sonra o mekâna bir kadronun ve ayrıca müfredatın hazırlanması da gereklidir. Tabii tüm bunlar için finansman gerekir. Bunlar hep uzun işler tabii! Bu konuda vakıf benim sunumumu kabul etti. Hoşlarına gitti diye hatırlıyorum. Vakfa Vefa'da bir sunum yapmıştım...

Ardından Selçuk Üniversitesi'ndeyken benim görevlendirmem talep edildi. Sabahattin Zaim

Yani efendim benim akşam beşte işim bitti deyip giderseniz veriminiz düşük olur.

Üniversitesi kuruldu. Tabii ki ben de geldim. Yüksek lisans yurdu'nun bir odasını bana verdiler. Küçük bir odaydı. "Burası rektörlük, üniversite, her şey burası... Kendin kur üniversiteyi" dediler. Ondan sonra ben tabii çalışmaya başladım. Yani ilk önce bir şekilde tanımak gerekiyor. Vakfın imkanları nedir? Neler kimlerden nasıl faydalanabiliriz? Çünkü bir yapı kuruyorsunuz. İlk önce kendime bir plan proje çizdim. Şekillendirdikten sonra çalışmaya başladık. Sonuç olarak da işte böyle bir üniversite ortaya çıktı.

Üniversite süreciyle ilgili, yani kişisel tecrübelerinizi de dinlemek isteriz.

"Sen belediye başkanlığı yaptın, madem tecrübelisin, sunumda da iddialı konuşmuşsun, o zaman bunları yap" dediler. Tabii paraya bakıyorum. Bütçe ayrı. Güce bakıyorum, bir gücü var. Çünkü İlim Yayma Vakfı güçlü

bir vakıf. Ama bu tür vakıfların bir özelliği vardır, bilirsiniz. Sağ elinin verdiğini sol eli bilmediği için bütçesinde öyle devasa paralar kalmaz. Kalmaması da normaldir. Harcayacak yani... Vakıfların amacı budur. Vakfın ciddi bir potansiyeli var görünüyordu. Mesela ben de onu değerlendirdim. O dönemde hem vakıfta hem cemiyette çalışmış arkadaşlardan bir isim listesi aldım. Kim, hangi hocalar hangi üniversitelerde ya da piyasada olanlar kimler? Aşağı yukarı bunların hepsi için bir ajanda tutuyordum ve günlük olarak yazıyordum. Onları davet ediyordum. Bazen iki üç kişilik çalıştaylar yapıyorduk. Veya üç beş kişilik bazen birebir, kendim gidiyordum. Bu çerçevede ilk önce bir yer bulduk kendimize, o yer Eyüp'tedir. Sabahattin Zaim'in küçük bir bürosu vardı. İşte rektörlük orasıydı. Sonra oraya genel sekreter bir arkadaşı atadık. Bir taraftan yer

arayışındayız. Öbür taraftan üniversiteyi şekillendirmeye çalışıyoruz. Ben iktisatçıyım ama iktisat bölümünü bizim dönemimizde burada açmadık. Çünkü vakıf üniversitesinde ilk olarak iktisat bölümünü açarsanız çok düşük puanlarda öğrenci geliyor. Oysa PDR ve psikoloji çok yüksek puanlarla geliyordu. Mesela o arz talep meselesine dikkat ettik. Zaten hangi fakültelerin açılacağı kanunla belirlenmiş... O fakülteler içerisinde de o bölümlerin hangi bölümler olacağı da. YÖK diyor ki: "Orada en az üç tane kadrolu öğretim üyesi olacak" ve onu bulmanız gerekiyor. Örneğin okul öncesi öğretmenliği çok önemli. Ben hala daha bunu önemsiyorum. Ancak öğretim üyesi bulamadık. Ben Konya'da birkaç emekli olmuş hocaya gittim. Bayan hocalar da vardı, eşimle de gittim. Biz yalvardık yakardık ancak onlar yine de gelmediler.

Rektör olarak açıkçası ben burada “*kendi görüşüme göre böyledir, ben şöyle istiyorum*” diye bir şey de yapmamaya gayret ettim. Bu arada rahmetli Hikmet Savcı Hoca'nın ismi eğitim fakültesinde, o dekanı. Mustafa Kemal Bey ve İbrahim Hoca, iki İbrahim İngilizce öğretmenliğinden. Bir başka arkadaş geldi Bolu'dan. Onlarla eğitim fakültesini açtık. İnsan parasını alacak ama yaptığı işe gönlünü de verdiğinde motivasyonu daha yüksek olur, daha verimli olur. Yani efendim benim akşam beşte işim bitti deyip giderseniz veriminiz düşük olur. Ama ya arkadaş ben burada çalışıyorum, bir öğrenci gelmiş. İşte gel bakalım hadi şuna bakalım. Şunu beraber yapalım. Bunu beraber çözelim gibi... Buna dikkat ettik. Yani eğitim fakültemiz güçlü kuruldu. Benim önem verdiğim hususlardan birisi eğitim fakültesinin işleridir. Bunun dışında işletme fakültesi kurduk. Yabancı dilleri kurduk. Yani bir iki sene daha az öğrenci aldık. O dönemde öğrencileri çekmek için birtakım stratejiler uyguladık. Hedef kitle olarak çevremizdeki liseleri belirledik. Neden? Çünkü insanlar yakınlarındaki okulu tercih ederler. Bu aileler için önemlidir. Öbür taraftan fiyatlandırmayı daha makul yapmayı düşündük. Yani orta ölçekli bir ailenin gelebileceği şekilde olsun. Bu civardaki tüm liselere gidelim. Aşağı yukarı hepsine ben gidiyordum. Belli dönemlerde öğrencilere kendimizi tanıtıyorduk. O sıralarda da ben İstanbul'daki bütün üniversiteleri geziyorum. Devlet üniversiteleri de dahil vakıf üniversitelerini geziyordum. Puanlarına bakıyordum. Bir de şöyle düşünüyordum; ben öğrenci olsam nereye giderim? İkincisi, bir öğrenci velisi olsam çocuğumu nereye tercih etmesini isterdim?

Bu süreçle ilgili aklınızda kalan bir anınız var mıdır hocam?

Bir akşam televizyonda Sibel Eraslan ile bir program yapıyorduk. Tam bir hafta sonra da üniversite sınavları vardı. Benim oğlum da lise son sınıfta ve sınava girecekti. Ben o zaman bakın ben de bir baba olarak, veli olarak, çocuğum işte önümüzdeki hafta sınava girecek... Bu sınavlar önemli gibi bir laf ettim. “*Siz yeni üniversite kuruyorsunuz. Bu üniversiteye kendi çocuğunuzu yazdırır mısınız?*” dedi Sibel Hanım. “*Yazdırırım*” dedim, ben çekinmeden. Çünkü biz kuracağımız üniversitede eğitim kalitesinin üst

seviyede olmasını istiyoruz. “*Ben rektör olarak, baş sorumluluğu olarak bunu ben taahhüt ederim. Ben buna çalışacağım. Bu sözü verdim*” dedim. Ve kendi oğlum da burada bilgisayar bölümünü açmıştık ve oraya yazdırdım. İlk mezunlardandır, bizim Aziz.

Mesela rektör olarak sabah saat dokuz civarında ben bütün sınıfları kontrol ediyordum. Bakıyordum dersler nasıl işleniyor diye. Arkadaşlarla da oturup konuşuyorduk. O arada *Akademik Planlama* diye bir İngilizce kitabı çeviriyordum. Çünkü Amerika'daki üniversiteler nasıl çalışıyor, bir kampüs nasıl olmalı, öğrenci, yani öğrenen-öğrenci nasıl motive edilir, öğretim üyesi nasıl olmalıdır, irtibat nasıl olmalıdır araştırıyordum. Pek çok alanı incelemiştik. Buranın ilk kitaplarından birisi olarak onu yayınladık. Biz toplam kaliteye önem veriyorduk. Mesela o arada biz üniversitenin stratejik planını da yapmıştık. Puanlarımızın artması için akademik planlama yanında eğitim öğretim konusuna ağırlık vermiştik. Benim önem verdiğim hususlardan birisi de etkinlik yapılması, öğrencinin belli yerlere kanalize edilmesi idi. O dönemdeki gençlere fuarlara, sergilere

gitmelerini tavsiye ediyorduk ve bazen onlara servis imkânı da sağlıyorduk. Bazen iş adamlarını buraya getiriyorduk. Şimdi geliyorlar, burada tecrübelerini aktarıyorlar.

Peki hocam şu anki tecrübenizle geriye dönseniz. Neyi yapmam derdiniz? Veya şunu keşke yapsaydım dediğiniz bir şey var mı bu üniversitede?

Öyle büyük sıkıntılar oluşturmadık. Keşke yapılsaydı, böyle yapılmasaydı gibi söylenebilecek ufak tefek şeyler olabilir ama o şeyler gelişim sürecinden kaynaklıdır. Mesela yurt dışı ilişkilerine ağırlık verebilirdik ama şimdi o dönemin şartlarında bizim bütçemiz yoktu. Tıp fakültesi açılabilirdi, ama üniversitede tıp fakültesi kurmak çok zor bir şeydir. Masrafı ve maliyeti ağırdır. Onu kadroları ağırdır yani. Çok önemli bir şey ve yutar bitirir. Biz daha çok daha reelden giderek neler yapılabilirin üzerinde duruyorduk. Biz özellikle kampüse ağırlık verdik. Çünkü Sabahattin Zaim Üniversitesi'nin esas belirleyici özelliği kampüs.

Ben bütün İstanbul'daki devlet üniversiteleri ve vakıf üniversitelerinin büyük bir kısmını inceledim. Gittim, gezdim. Yurtlarından tutun hangi bölümleri var, hangi hocalar var, nerede, eğer vakıf üniversitesiyse hazine arazisi ise nasıl kullanılıyor, ulaşımını nasıl hepsini öğrendim. Epey de yer araştırdık.

Bu arada biraz sıkışıyoruz. Çünkü eğitim öğretime başlamamız gerekiyor. Kampüs için zamanında sayın Tayyip Bey'in burayı önerdiğini söylediler. Dedim ki o zaman bir bakayım nasıl diye. Baktım hoşuma gitti yani. Tarım Müdürlüğü'nün bir birimleri vardı o zamanlar. Oranın müdürüyle bir oturduk ve orayı ziyaret ettim. Meğer ki buraya çok üniversite gelmiş gitmişti önceden. Böyle güçlü holdinglerin üniversiteleri falan orayı alamamış,

taksit yapılmamış. Şimdi ben inceledim. Hazine arazisi gözüktüyor burası. Tapu Müdürlüğü'ne gittim. Araştırdık, kafamı kurcaladı. Osmanlı Tapu Arşivi'ne girdik. Resmi olarak istedik. Bu alan ne diye sorduk. Burası Sultan Bayezid Veli'nin Vakfı olarak çıktı. Dolayısıyla zaten kanunlar var. Başbakanlık burayı komple vakıflara devretti. Vakıflar Genel Müdürlüğü de Sabahattin Zaim Üniversitesi'ne bu alanı hayrat kabilinden verdi. Akar olsa kiralari çok pahalı olur. Burası hayrat. Bu kanunsuz değil, usulüne uygun yapıldı. Sultan Beyazıt Veli Vakfı. Abdülhamit eseri burası. Mehmet Akif okumuş. Yani buranın korunması gerekiyor. Ben dedim ki Mehmet Akif'le ilgili bir şey yapalım.

Onu da gündeme getirelim. Bir sempozyum falan. Bütünlüğe önem verelim. Böyle bir şeyi arkadaşlarla konuştuk ve burada Ertuğrul Hoca sağ olsun epey bunun üzerinde durdu. Bir Mehmet Akif Milli Birlik Bütünlük Sempozyumu düzenledik. Sayın Cumhurbaşkanı da -o zamanlar başbakan- programa teşrif etmiş oldu.

Bakın mesela logo. Şimdi güzel bir logomuz var. O nereden çıktı? Kurumsal kapasitenin gelişmesini istiyoruz. Getirildi bir sürü logo. İşte bir Z harfi yazıyor gibi bir sürü. Ama bir arkadaş çizmiş gelmiş, şule şeklinde bu ateş şuleleri çıkıyor ya böyle. Yazmış. Benim Konya'da üniversitede bir ressam arkadaşım var, Selçuk. Şimdi Necmettin Erbakan Eğitim Fakültesinde. O güzel şeyler çizer. Bakması için rica ettim. Şu şuleler bana laleleri hatırlatıyor, dedi. Sanatkâr işte bakış açısı önemli. Hemen hatırladı. Baktım İstanbul'da hiçbir üniversitenin logosunda lale yok. Oysa lale İstanbul'un logosu değil mi? Sonra araştırdım İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin laleyle ilgili o kadar güzel kitapları var ki...İşte laleler oradan çıktı ve logomuzda lale olmasına karar verdik. İşte o laleler de oradan çıktı. Bir arkadaşına verdik, çizdi. Çok güzel bir şey çıktı ortaya.

*Üniversitemizin
2. ve 3. Dönem
Rektörü*

Prof. Dr.

*Mehmet
Bulut*

ile Röportaj¹

Dr. Osman YILMAZ
İlim Yayma Vakfı Eğitim ve Kültür Müdürü

Değerli hocam öncelikle bu görüşmeyi kabul ettiğiniz için çok teşekkür ediyorum. Kıymetli vaktinizden bize ayırmış oldunuz. Bu röportajımızı siz değerli rektör hocalarımızla İlim Yama Vakfımızın 50. yılı kapsamında Vefa Dergimiz için hazırlayacağımız özel sayımızda, hem genel olarak vakfımızın geçmişini tanımak, tanımlamak, anlamak, anlatmak açısından değerlendirme yapmak için hem de doğrudan doğruya Sabahattin Zaim Üniversitemizin kuruluşundan bugüne kadar geçirmiş olduğu serüveni daha iyi anlayabilmek, netleştirebilmek için gerçekleştiriyoruz. Nezaket göstererek kabul ettiğinizden dolayı tekrar teşekkür ediyorum.

¹ Röportaj Dr. Osman Yılmaz, İYV Eğitim ve Kültür Müdürü, İZÜ Eğitim Fakültesi Dr. Öğretim Üyesi.

Biz sizi tanıyoruz hocam. Allah razı olsun. Uzun süre sizinle çalışma imkânım oldu ancak en azından sizi de kendi dilinizden özet de olsa tanımak ve okurlarımıza da tanıtmak isteriz. Bu manada bize kısa da olsa kendinizden biraz bahsedermisiniz? Tabii aynı zamanda Sabahattin Zaim Üniversitesi'yle olan bağlantınıza, üniversiteye gelişinize dair bilgi verebilirseniz mutlu oluruz.

Pek tabii. Çok teşekkür ediyorum. Tüm bu çalışmaların samimi gayretlerin artmasına ve hayırlara vesile olmasını Rabbimden niyaz ediyorum. İlim Yayma Vakfımızın 50. yılı, Cemiyetimizin 72. yılı olmuş oluyor. Bu vesileyle bu sürece gelene kadar başta cemiyetimiz, sonra vakfımız olmak üzere bu câmianın öncüleri, bizlere bu konuda bu kurumların oluşması ve bu günlere gelmesinde, insanlığa bu “güzel insan”ların, “öncü nesil”lerin yetişmesinde emeği geçen bütün büyüklerimizi hayırla yad ediyoruz. Rahmeti rahmana göç edenlere rahmet diliyorum. Hayatta olanlara bereketli, sağlıklı ve nice hayır hizmetleri dolu ömürler diliyorum. Bu vesileyle bizlere de önce talebe olarak sonra da bu hizmetlerde hoca ve rektör olarak görev deruhte etme imkânını lütfeden Cenab-ı Hakk Teala (CC) ya sonsuz hamd ve şükürler olsun. Geniş kesimleri kuşatan böyle bir vakfın hizmetleri üniversite ile taçlandı. Bu güzel câmianın kurduğu müessesede daha önce lisansüstü talebe yurdunda kaldık. Sonrasında da yurt içi ve yurt dışındaki akademik çalışmalarımız boyunca hiç irtibatımız kopmadı. Sonrasında da Ankara'dan İstanbul'a gelip üniversitenin iki dönemi aşan bir süre rektör olarak hizmet etme şerefine nail olduk. Sonsuz şükürler olsun Rabbimize. Bu konuda emeği geçen bizlere bu daveti yapan ve bize güvenen; ahirete göç eden ve hayatta olan büyüklerimize şükranlarımı sunuyorum.

Efendim Çanakkale'de 1970 yılında doğmuşuz. İlk okul öğrenimimizi orada tamamladık. İktisat alanında İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi'ni bitirdikten sonra aynı üniversitede yüksek lisansa başladım. Yüksek Lisans tez döneminde Kırıkkale Üniversitesi'ne asistan olarak intisap ettik. Asistan iken birinci doktoramıza 1994'te Ankara'da

başladık. Doktora derslerini bitirip Yeterlilik Sınavı'nı da verdikten sonra ikinci doktora için 1996 yılında Marmara Üniversitesi'ne, İstanbul'a geldik. İstanbul'daki ikinci doktora programındaki dersleri alırken aynı dönemde vakfımızın yükseköğretim yurdunda kaldık. O dersleri de bitirip yeterliliği de verdikten sonra Hollanda'da doktora yapmaya karar verdim ve Hollanda'ya gittim. 1996-2000 yılları arasında Hollanda Utrecht Üniversitesi'nde üçüncü doktora programını kazandık. O üniversiteden 2000 yılı başında doktoramızı aldık. Hollanda'dan döndük ve aynı yıl Başkent Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak hocalığa başladık. Buradaki İktisat Bölümü'nde hoca ve bölüm başkanı olarak çalışmalarımı 2011 yılına kadar sürdürdüm. 2011 yılında Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi'nde Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde dekan ve rektör yardımcısı olarak göreve atandık. Bu yeni üniversitemizde iki yıl görev yaptık. Hollanda'daki doktora sonrasında süreçte başta İsveç Dalarna, İngiltere Cambridge, Amerika Birleşik Devletleri Harvard ve Princeton olmak üzere farklı üniversitelerde araştırma yapma ve çalışma imkânlarımız oldu. Aynı zamanda özellikle 2002 yılından sonra Ereğli Demir Çelik Fabrikaları (ERDEMİR A.Ş.), İskenderun Demir Çelik Fabrikaları (İSDEMİR A.Ş.), Gübretaş A.Ş., Avea A.Ş., TTNNet A.Ş., gibi Türktelekom A.Ş. grubunun şirketleri başta olmak üzere birçok kamu ve özel şirkette üniversitedeki hocalıkla beraber hem yönetim hem de denetim kurulunda görev yapma imkânı bulduk. Bu tecrübe çalıştığımız iktisat ve iktisat tarihi alanının teori ile pratiğini bir arada tecrübe etme imkanı bulduk hamd olsun. 2012 yılında hem Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) üyeliğine seçildik ve ÜAK kontenjanından seçilerek Yükseköğretim Kurulu (YÖK) üyeliğine atandık. Bu görevleri deruhte ederken 2013 yılı Kasım ayında İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi'ne rektör olarak atandık. 8,5 yıllık rektörlük görev süremizin bitimine doğru da Muhterem Cumhurbaşkanımız tarafından TÜBİTAK Yönetim Kurulu'na atandık.

Hocam siz bu şekilde anlatırken ister istemez şu akla geliyor: Hani rektörlük herkese nasip olmaz. Çünkü çok az üniversite var. Doğal olarak o üniversitelerde şu an Türkiye'de

yaklaşık yüz elli bin akademisyenin içerisinde iki yüz kadar rektörün olması seçkin bir azınlık durumundadır. Ama bu anlattıklarınızdan hareketle zaten ister istemez rektörlüğe kendince gelen bir serüven görmüş oluyoruz. Yani üniversitemize rektör olarak atanana kadar aslında yurt içinde ve dışında iki yüksek lisans ve yurt içinde iki doktoranın derslerini tamamlayıp yeterlilik, ardından Hollanda’da üçüncü doktora gidiyorsunuz doktorayı da oradan alıyorsunuz. Sonra dünyanın en köklü üniversitelerinde bulunuyor, bölüm başkanlığı, fakülte kurulu üyeliği, dekanlık, rektör yardımcılığı, YÖK üyeliği, TÜBA üyeliği gibi bir akademisyenin görev yapabileceği tüm akademik birimlerdeki görevleri tecrübe ettikten sonra, bunlarla beraber alanınız olan iktisat ve iktisat tarihi açısından Türkiye’deki en önemli sanayi kuruluşları olan demir çelik fabrikaları ile tarımdaki gübre fabrikaları ve teknolojinin öncüleri olan Telekomünikasyon sektöründeki deneyimlerinize teori ve pratiği bir arada tecrübe ettiniz, dahası kamu ve özel sektörü çok bu genç yaşlarda yakından tanıdınız.

Hiç şüphesiz bunların hepsi lütf-u ilahidir ve imtihan vesilesidir Osman bey kardeşim. Çünkü her imkan aynı zamanda bir imtihandır. Ne mutlu bu imtihanlardan yüz aklıyla geçebilene! İnşallah bütün bu vazifeleri Allah (CC)’un lütf-u keremi ve yardımıyla O’nun rızasına muvafık olarak deruhte etmişizdir. Evet öyle görünüyor ki Cenab-ı Hakk bizlere erken yaşlarda milletimize ve evlatlarımıza ekonomi ve eğitim alanında hizmet edebilmek için büyük imkanlar verdi ve büyük lütuflarda bulundu. Öncelikle yurt içinde ve yurt dışında “iyi” üniversitelerde bulunma ve iyi hocalardan istifade imkanı bulduk. Sonrasında hocalıkla beraber, sivil toplum (ADAM, İSAR Vakfı gibi)

yanında akademik alanda bir yandan en alt basamak olarak kabul edilirse ki en önemli birimdir -bölüm başkanlığından- en üste yer alan rektörlüğe kadar üniversitedeki neredeyse bütün idari görevleri tecrübe etme imkanı bulduk ve uluslararası alanda bilinen dünyanın köklü üniversitelerinde misafir araştırmacı ve öğretim üyesi olarak bulunduk. Diğer taraftan, Türkiye’nin en köklü tarım, sanayi ve telekomünikasyon şirketlerinde yönetim ve denetim kurulunda yer almak suretiyle endüstri üniversite ilişkisini yakından tanıdık. Tüm bunlara ilaveten YÖK üyeliğiyle de bütün üniversite sistemini hem vakıf hem de devlet üniversitelerini yakından tanıma ve sistemlerini anlama imkanına sahip olduk. Bunların hepsi Allah’ın lütfu ile önemli bir birikim oldu hamd olsun.

Birinci dönemde rektörlüğü ve YÖK üyeliğini aynı zamanda yürüttüm. Bunun da tabii çok önemli avantajları oldu. Hem fakir için hem üniversitemiz için.

Bu muhakkak hocam. Yani bahsettiğiniz gibi zaten alaylı mı mektepli mi sorusunun da cevabını hem alaylı hem mektepli olarak aslında vermiş oluyorsunuz.

Hepsi Rabbimizin lütfu ihsanıdır.

Her imkan aynı zamanda bir imtihandır.

Böylelikle üniversite katmanlarındaki her bir basamağı görüp orada fiili olarak yer almanın hem de üniversite dışındaki sektör tecrübesinin de üniversiteye aktarılmasının hem dikey hem yatay bütün ilişkileri kurmanın merkezinde yer almış bulunuyorsunuz. Bu da tabii üniversitemizin belki de şu an geldiği noktaya büyük bir katkısı olmuştur diye düşünüyorum.

İnşallah.

Tabii bu arada göreve başlamanız 18 Kasım 2013 değil mi hocam?

Evet İZÜ’de o tarihte rektör olarak göreve başladık. 18 Kasım 2013’ten 1 Nisan 2022’ye. Sekiz buçuk yıl.

Yani üniversitenin neredeyse ömrünün yarısından fazlası üçte ikisi...

Öyle görünüyor... Üniversitemiz biliyorsunuz 2010 yılında kurulmuştu. 2011 yılında eğitime başlamış, yani biz göreve geldiğimizde üç yıl geçmişti. Bu üç yıllık kuruluş aşamasında tabii çok önemli çalışmalar yapılmıştı. Üniversitemizin o yıllarda bin civarında öğrencisi vardı. Marmara Üniversitesi’yle bir tane ortak doktora programı vardı. Üç yüksek lisans ve dokuz lisans programı açılmıştı, ilk göreve geldiğimizde durum buydu... Biz tabii hızlı bir şekilde bu programlarla ilgili, özellikle üniversitenin akademik programları yanında gelir gider dengesi açısından sürdürülebilirlik ilkesinden hareketle, başta öğrenci gelirleri ve öğrenci sayısı ile programların ve öğrenci kalitesinin artırılmasıyla alakalı bir takım ruhu içinde hızlı bir şekilde çalışmalara başladık. Görevi devrettiğimiz 1 Nisan 2022’de üniversite on birinci yılındayken, 8,5 yıl içinde, öğrenci sayısı, özellikle lisansüstü öğrenci sayısı ve programları yıllar içinde hem nicelik ve hem de nitelik olarak hızla yükseldi. Lisansüstünde 25 doktora ile 81 yüksek lisans (tezli-tezsiz) programına ulaştık. 38 lisans programı açıldı. Ayrıca misyon ve vizyonumuzla uyumlu 15 araştırma merkezi kurulmuş oldu. Özellikle araştırma altyapısı ve yayınlarıyla dünya ölçeğinde, sürdürülebilirlik, faizsiz sistem, helal kazanç ve helal gıdada (cebe giren para ve ağza giren lokmanın helal olması) öne çıkan bir üniversite oldu. Tabiiyle aynı zamanda gıda, sağlık, enerji, savunma sanayi ve fintek alanındaki teknoloji ve yeniliklere odaklanmış olan Teknoparkımızı da iki sene gibi kısa bir süre içinde devreye almış ve yaklaşık 40 firmayla da faaliyete geçirmiş olduk.

Türkiye’de devlet ve vakıf üniversiteleri içinde bu kadar kısa süre içinde bu tür bir başarıya ulaşmış üniversite sayısını taktirlerinize arz ediyorum. Bu Mütevelli Heyetimizden hocalara, idari personelinden akademisyenlere güzel bir takım ruhu ile ve samimiyetle gerçekleştirilen çalışmalar neticesinde ortaya çıktı. Özellikle bu süre zarfındaki gelişmeler ışığında öğrenci sayısı ve araştırma

altyapısı bakımından bir değerlendirme yapılacak olursa, 11.000 öğrencinin 3.500’ü yüksek lisans ve doktora, 2.500’ü doksan beş farklı ülkeden gelmiş olması, belli alanlarda ulaşılan uluslararasılaşma, uluslararası bir araştırma üniversitesi olma yolunda önemli bir noktaya gelmiş olduğunu gösterir. Tabii bu sayılara bakıldığında, Türkiye’de, öğrenci sayısındaki nicelik bakımından buraya ulaşan üniversitelerimiz elbette var; fakat, araştırma altyapısı, kütüphane ve laboratuvarları, lisansüstü ağırlığı, yüksek lisans ve doktora düzeyindeki öğrenci ve program sayısı ile Teknopark ve araştırma merkezleri bakımından bu noktaya bu kadar kısa bir zamanda ulaşmış bir devlet ve vakıf üniversitesi var mıdır? Bakmak lazım.

Yani burada dengeye baktığımızda yüzde yetmişini aslında lisansın yüzde otuzunu ise lisansüstü çalışmaların oluşturduğu bir yapıdan bahsediyoruz...

Evet.

Buradan hareketle bu durum, üniversitenin aslında uluslararası bir araştırma üniversitesi hüviyetiyle devam etmesi için altyapının sağlama zemininde olduğunu gösteriyor.

Evet Osman bey. Aslında bizim bu üniversitede daha ilk günümüzden itibaren çok önemseydiğimiz ve bizi kısa zamanda diğer üniversitelerle mukayese ederken odaklandığımız on tane öncelikli konu oldu. Aslında bunları on beş madde olarak bütün idarecilerimize, dekanlarımıza, rektör yardımcılarımıza ve mütevelli heyetimize çeşitli vesilelerle hep arz ettim.

Kaçırmamak için şunu sorsam hocam, yani bu bahsetmiş olduğunuz on madde genel olarak neyden bahsediyor? Mehmet Bulut’un zihnindeki üniversite nasıl olmalı mı? Yoksa Sabahattin Zaim özelinde yaptığınız bir çalışma mı?

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi’nde tabii. İlim Yayma Vakfımızın Üniversitesi burası. Tabii bu belli bir birikimin neticesidir. Yani biz buraya

gelirken takriben bir, bir buçuk yıl, Ankara'da **"nitelikli beyin"** yetiştirme yoğun işlerimiz ve deyim yerindeyse bir derdimiz vardı. YÖK üyeliği yanında Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi'nde dekanlık ve rektör yardımcılığı görevimizle birlikte öncesinden başlayan ve devam eden ADAM Vakfı gibi üç bin civarında pek çok farklı ülkeden lisans, yüksek lisans ve doktora yapan öğrencilerimizin bulunduğu ve bir çok akademisyen arkadaşımızla birlikte yürüttüğümüz adeta bir üniversite olarak faaliyet gösteren bir vakıf çalışmamız vardı Ankara'da. Geçmiş 2000 li yılların başına kadar uzanan bir çalışma. Burada seçkin öğrencilere çift kanatlı yetiştirmeleri için verdiğimiz bir eğitim modeli geliştirmiştik. Ankara'da hem resmi kurumlardaki bu görevler yanında sivil toplum alanındaki bu faaliyetleri yürütürken İstanbul'a buraya davet edildik. Aslında burada yani İstanbul'da bu işleri çok daha iyi yapacak arkadaşlar olabilir dedik. Biz de isimler önerdik. Vardı zaten. Ne dediysek ısrarla bizim gelmemizi istedi o zaman bazı büyüklerimiz.

Tabii gelirken bize ait bir uluslararası araştırma üniversitesi tasavvuru üzerinde bir mutabakatımız oldu. Yani mütevelli heyetimiz medeniyet değerlerimizi merkeze alan ama uluslararası bir üniversite inşa etme arzusundaydılar. Biz "ilme ve alime hürmet" ile temayüz etmiş bir cihan devletinin kuruluş, gelişimi, dünyaya nizam verışı ve durdurulmasını okuyoruz. Yani ilimle irfanla ve hikmetle yükseldik, sonra durdurulduk. Yeniden ilim, irfan ve hikmetin izini sürerek ayağa kalkacağız. Yani son yüz yılda biz dünya tarihinde ilk defa Türkler olarak, Müslüman olarak tarihin dışında kaldık. Bu tarihe yeniden girmek için Üniversite en önemli kurumların başında geliyor. Yeniden **"ilim irfan ve hikmetin"** merkezi dünyaya bilim üreten kurumları üretmemiz gerekiyor. Bize ait ama evrensel bir üniversite. Bize ait üniversite derken şunu kastediyoruz: Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de birçok üniversite var. Ama büyük ülkelerin Deniz Feneri diye tabir ettiğimiz birkaç tane büyük üniversiteleri olur. Mesela Amerika'da üç bin, İngiltere'de bin, Almanya'da birçok üniversite var. Bunlar büyük aktör, pivot ülkeler. Mesela Amerika'ya baktığımız zaman onca üniversite arasından on üniversite o büyük devlete

ve dünyaya yön verir. İngiltere'de beş üniversite dünyaya ve ülkeye yön verir. Almanya'da da hakeza. Şimdi bize de, bize ait dünyaya da yön verecek, ülkemizin pergelin ucunu İstanbul'a koyup bütün dünyaya kucak açacak, her alanda öncü beyinler yetiştirecek bir kurum, üniversite gerekiyor değil mi?. Dünya'ya yön verecek, kapsayıcı bu üniversite uluslararası nitelikte olmalı. İlim Yayma dediğimiz câmianın vakfımızın üniversitesi, ilim, irfan ve hikmetin bugünkü öncülerini yetiştirmeli. Sadece ilmi alanda değil, teknolojik alanda, ticari alanda, siyaset alanında, sivil toplum alanında, kamu özel sektör bütün alanlarda güzel ve öncü insanlar yetiştir/il/meli.

Üniversitemizin pergelinin bir ucu İstanbul dedim ya yani İstanbul'un çevresini belki Mevlana metaforuyla söylersek Osmanlı hinterlandı başta olmak üzere Balkanlar, Kuzey Afrika, günümüzün Batı Asya'sı, Orta Doğusu, Kafkaslar yani Karadeniz, Akdeniz, Kızıldeniz, Adriyatik, yine Endonezya'dan Fas'a kadar bu çevredeki geleceğin öncülerini yani bu coğrafyaların beyin gücünü yetiştirecek kurum/lar/dan bahsediyoruz. Bunu da tabii ki bir araştırma üniversitesi yapabilir. Örneğin bugün Türkiye'de Endonezya'dan en çok öğrencisi olan üniversite İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi. Sadece Endonezya'dan 200 tane öğrencimiz oldu bizim. Bu çok önemli bir durum. İşte böyle bir tasavvur için belirlenmiş bu bahsettiğim on madde.

Bunları sıralayacak olursak; on maddenin birincisi uluslararası üniversite olmalı. Bunun gerçekleşmesi için de öğrenci bakımından uluslararası öğrenci sayısının artması gerekir ilk olarak. İkincisi uluslararası öğretim elemanının artması, üçüncüsü uluslararası iş birliklerinin artması gerekmektedir. Bu bağlamda, sadece Avrupa Amerika'yla değil bütün İslam dünyasıyla, bütün dünyayla Erasmus, Mevlana, Farabi gibi programlar çerçevesinde ve bunların dışında, yani Avrupa dışında Amerika'daki Miluwaki, Mary Washington gibi üniversiteler ve Malezya'nın en iyi beş üniversitesi gibi İslam dünyasının iyi üniversiteleri ile ikili anlaşmalar gerçekleştirdik. Uluslararasılaşmanın bir diğer boyutu da fon kullanmadır. Sabahattin Zaim Üniversitesi bundan iki yıl önce Koç

Üniversitesinden sonra Türkiye’de en çok fon kullanan ikinci üniversite oldu. Ayrıca yabancı hoca oranı olarak Bilkent’ten sonra en çok uluslararası yabancı hoca çalıştıran ikinci üniversite oldu. Yabancı öğrenci oranında yine en önlere. Bunlar çok önemli başarılarıdır. Bunlar uluslararasılaşmanın somut objektif ölçüleridir. Dolayısıyla yayınlar, projeler, öğrenci sayısı, fonlar, uluslararası programlar, iş birlikleri, yabancı hoca oranı... Bütün bunların varlığı ile kampüsümüze girildiği zaman hakikaten bir uluslararası üniversite kampüsüne girdiğinizi düşünürsünüz. Geçekten tarihi, doğal ve fiziki yönleriyle örnek gösterilebilecek bu güzel kampüste bir de içini bu şekilde dünyanın renkleri ile doldurdubildiyeniz bugün düne göre çok daha fazla istikbalen ümitvar olabiliriz.

İkincisi, yani bu on maddeyi kısaca arz edeyim isterseniz. İkincisi iyi bir araştırma üniversitesi altyapısı. Bu da araştırma merkezleri, kütüphaneler, laboratuvarlar ve teknoparkla örülmüş lisansüstü ağırlığı olan bir araştırma üniversitesi tasavvur etmeyi gerektirir. Yani lisansüstü ağırlıklı bir üniversite oluşturmak. İlk yıllarda yapmaya çalıştığımız tamamen budur.

Tabii üçüncüsü dil programları. Sizlerin de içinde yer aldığı çok iyi bildiğiniz dil programları bizim en özgün yanımız. Biz öğrencilerimize kendi ana dili Türkçeyi en iyi şekilde öğretip medeniyet coğrafyamızın dilleri, Osmanlıca ve Arapçayı da öğrenme imkânı sunuyoruz. Tabiatıyla mevcut hali ile bir dünya dili olarak da İngilizceyi. Bu üç dili hazırlık ve hazırlıktan sonraki ilk iki yıl içinde mutlaka öğrenme imkânı sağladığımız gibi, üç ve dörtte de bunlara ilave olarak ya İspanyolca ya Rusça ya da Çince gibi bir yabancı dil yani bir diğer dördüncü dili de öğrenme olanağı sunduk. Tabii bunun bir zihni arka planı ve bir uluslararası üniversitenin mütemmim cüzü olma tasavvuru var elbette. Yani günümüzün Avrupası için İngilizce yeter. Biz orada Fransızca yahut Almanca’yı istemedik. Ama Latin Amerika için yani Güney Amerika’ya gelince bu dünyada en çok konuşulan dil İspanyolca, biz de onu önceledik. Rusça bizim yine medeniyet coğrafyamızın bir üstünde geniş bir alanda kullanılıyor. Ve tabii son olarak Çince, geleceğin dünya ekonomik merkezinin kaydığı

Çin... Böyle bir perspektifle yaklaşmış bir mesele bu. Elbette bu hususu sadece dil öğrenme olarak ele almak yeterli değil. Bir başka açıdan bakıldığında bunların aynı zamanda alfabeleri de önemli. Slav coğrafyası... Efendim işte Çince, Çin Japon bütün o coğrafya... Ve zaten Arapça bizim kendi medeniyetimiz işte Osmanlıca, Arapça bu harfler. İşte Latince de yani İspanyolca da böyle işte İngilizce... Yani bu dört dil grubu ile, dünya dil coğrafyalarına hitap edecek şekilde bedelsiz öğretecek bir dil programı tasarladık.

Bu dördüncüsü mü? Üçüncüsü müydü?

Üç hocam.

Dördüncüsü, ortak seçmeli dersler dediğimiz özel bir müfredat içeren yirmi beşe yakın ortak seçmeli ders grubumuz var. Burada şahsiyetli, nitelikli öğrenci yetiştirme, bu öğrencilerin kendi medeniyetlerinin değerlerini, düşüncelerini alarak bir tasavvur kazanmak sureti ile kendilerini yetiştirmelerini sağlama amaçlandı. Bugün aslında çağın en önemli problemlerinden biri üniversite mezunları. Yani kendi ayakları üzerinde duran bir gençten ziyade tedirgin, ne yapacağını bilemeyen bir insan tipi yetişiyor. Biz bunun yerine işte bu derslerle, o şahsiyeti yine İlim Yayma geleneğiyle de uyumlu olarak o kimliği kişiliğe kazandırma amacını güttük. Ortak seçmeli derslerde ikinci bir amacımız daha vardı. İslami ilimler, ilahiyat, hukuk, eğitim ve sosyal bilimlerde olan öğrencilerimize matematik, doğayı anlama, fizik gibi fen bilimleri dersleri koyduk. Ama mühendislere ve fencilere de İslam düşüncesi, Osmanlı kurumları, bilim felsefesi ve tarihi gibi sosyal dersler...”hendese bilmeyen kişi kadı olamaz”... Böylece çağın aşırı ihtisaslaşmasının doğurduğu bu meslek körlüğünden kurtarıp insanı daha hani bizim bilgi bütünlüğü dediğimiz medeniyetimizin en önemli özelliği olan komple alim yetiştirmeye kanalize etmek amaçlandı. Bu, medeniyet birikimimizdeki bilgi bütünlüğünü sağlamaya dönük bir yaklaşımdır.

Beşincisi, tabii bütün bu söylediklerimin de doğal sonucu olarak bizim yetiştireceğimiz insanın günümüzde bu çift kanatlı dediğimiz öncü insan olmasına ihtiyaç var. Müfredatta bir ekstra program

başlattık. Sizlerin de çok iyi bildiği ve yönetiminde bulunduğu bu çalışma, öğrencinin üniversiteyi okurken, gerekli şartları taşımak kaydı ile kendi talebine bağlı olarak devam edebileceği, bizim medeniyetimizde medrese sisteminin yeniden ihyası anlamında, yetenekli, nitelikli öğrencilere yönelik bir programdı. Bu programa dahil olanlar İslami İlimlerden olursa biz buna İslam alimi diyorduk; hukuk, iktisat, tarih, sosyoloji, psikoloji... gibi diğer branşlardan olursa ona da Müslüman alim dediğimiz bir diğer programı da hayata geçirmiş olduk. Bu da Türkiye’de üniversite düzeyinde bir ilkti. Çünkü bu programda devam eden öğrencilere çift diploma vermiş olduk. İslami İlimlerden bir öğrenci bu program kapsamında başka branştan devam etmişse ilgili programda ikinci diploma, diğer branşlardan bir öğrenci İslami İlimleri takip etmişse o da çift diploma almış oldu.

Altıncısı tabii kampüs. Yani kampüsün altyapısı. Burada tabii üniversitemizin mütevelli heyet başkanlarına, üyelerine, danışma kuruluna ayrı ayrı teşekkür ederim. Mütevelli heyetimizin mihmandarlığında, kampüsün hem fiziki altyapısı hem de tasarımı yani mimari durumu da dahil hemen her alanda hep beraber çok güzel çalışmalarımız oldu. Neredeyse her hafta toplandık ve orada istişare ettiğimiz en ince detaya kadar bu çalışmaları birlikte yürüttük. Dolayısıyla bize ait bir kampüs mimarisine ulaşmaya çalıştık. Camiyi ve yanında kütüphaneyi merkezde konumlandırarak, çevresinde eşit uzaklıkta eşit mesafede bir kampüs çalışması gerçekleştirildi. Tabii kampüs demek kütüphane demek öncelikle muazzam bir kütüphane altyapısı, efendim onun çevresinde derslikler, onun çevresinde restoran, yemekhane...

Yedincisi bunlar kadar bir önemli husus da tabii her türlü sanat, kültür ve spor altyapısı. Kulüp çalışmaları başta olmak üzere muazzam bir spor altyapısı var kampüsümüzde. Futbol stadyumundan basket sahasına, tenis kortlarından, golf alanına... Bendeniz lisede okurken amatör lisanslı futbolcuydum. Futbol takım kaptanlığı yaptım. Masa tenisinde şampiyonluğum var. Başkent Üniversitesi’nde hocalar arasında tenis şampiyonluğum var. Belki de bizim bu spor altyapımızın bunda etkisi olabilir. Bununla birlikte daha önemlisi aslında dünyada kampüslere baktığımız zaman şunu görürsünüz: iyi yüksek öğretim kurumlarında spor altyapısı, kültür ve sanat altyapısı çok önemlidir. Yani öğrenci bilginin yanında üniversitede bu alt yapılardan muazzam bir

şekilde beslenir.. Bu yedinci maddemiz, bir farklılık bir özgünlük yani aslında üniversite demek, bize ait bir kampüs inşasında bize ait bir üniversite demek. Evet orada iyi bir eğitim alması için öğrencimizin dersanelere ihtiyaç var, kütüphaneye ihtiyaç var, laboratuvarlara ihtiyaç var. Ama bunun yanında bize dair bir üniversitede vurguladığımız spor altyapısına, sanat ve kültür altyapısına da ihtiyaç var.

Sekizinci olarak özellikle vurgulamak isterim kültür alt yapısının sağlanması için mesela kulüpler yanında özel sanat kursları da açtık. Elliye yakın kulüp kurdurduk. Bu kulüp çalışmaları sayesinde öğrencilerimiz diledikleri faaliyetleri yapabiliyorlar. Yani kulüp faaliyetleri her üniversitede var. Bizim üniversitemizde tabii daha çok öğrenci inisiyatifli bir şekilde bize ait medeniyet merkezli ve teknoloji merkezli kulüplere yer vermeye çalıştık. Yani aslında öğrenci bir taraftan örgün eğitim alırken diğer faaliyetlerle ikinci bir üniversite okuma gibi bir birikime de kavuşmuş oluyor. Dolayısıyla buna öğrenci merkezli eğitim diyoruz. Öğrenci inisiyatifinin en çok olduğu eğitim sistemlerinden birisi bu. Dolayısıyla bizim üniversitemizin sekizinci özgün yanı, öğrencinin önemsendiği öğrenci inisiyatifine bağlı olarak üniversitede alan ve ön açıcı bir sistem olarak bu kulüpcülüktür. “İlim ve zerafet üssü İZÜ”

Dokuzuncusu belli alanlarda odaklanma ile uluslararası sıralamalarda yer almak; yani ranking. Biz üniversitemizin bütün bu çalışmalarını yürütürken uluslararası sıralamalarda yer bulmak önemli. Bugün üniversitelerde eğer dünya liginde yer almıyorsanız bu anlamda yerel kalırsınız. Aslında üniversite düşüncesine ve onu oluşturacak özelliklere küresel bir üniversite, uluslararası bir üniversite fikri ile başlanmış oluyor. Bunun da bir sisteme ihtiyacı var. Bu sistemi kurarken “İZÜ iyi bir eğitim sözü” dedik. Yani iyi bir eğitimi korumak için bir sistem kuruyor olmanız gerekir. Bunun için de müfredat açısından iyi eğitim sözünü, öğrencilerin daha ilk derste aldıkları ders tasarımları ile başlatmak gerekir. Sistemin bir tamamlayıcı unsuru olarak en sonunda öğrencilerin hocayı değerlendirdiği bir yapı kurduk. Yani iyi eğitim sözünün arkasının ne kadar dolu olduğunu bizzat öğrencinin kendisinin notlandığı bir sistem inşa ettik ve bu çok belirgin olarak diğer üniversitelerden farkımız. Hocaların ve tabii bizim en önemli reklamımız öğrencimiz aslında. Yıllar içinde baktığımız zaman doluluk oranı

hep yüzde doksan beş ile yüzde yüz arasındadır. Dolulukta vakıf üniversiteleri içinde hep ilk sıralarda yer aldık. İyi eğitim sözünüle niteliğimiz arttıkça öğrencimiz nicelik olarak da arttı. Nicelik olarak binlerden on bir binlere ulaştığımız gibi puanlara baktığımız zaman nitelik olarak da her yıl daha kaliteli bir noktaya geldik. Yani merhum Sabahattin Zaim Hoca'nın bir tespiti var: -hani zekât miktarı yüzde iki buçuk belki buradan mülhem- "ülkeyi yüzde üçlük o en üst elit yönetir". 11.000 öğrenci tabii bu beş bin öğrenci de olabilirdi, ama on bir bin öğrenciye baktığımız zaman bize ilk elli binden, ilk yüz binden gelen oranlarda çok önemli bir yükseliş olduğunu görüyoruz. Yani bizim hesaplamalarımıza göre, öğrencilerimizin yarısı kendi puanları alanında ilk yüz binden geliyordu. Yani Türkiye'de üç milyona yakın öğrenci sınava giriyor. İlk yüz binden bu on bin küsür öğrencinin, lisans üstünü düşüğümüz zaman yedi bin beş yüz öğrencinin yarısına ulaştığımız zaman merhum Sabahattin Zaim Hoca'nın bu yüzde üçlük dilimine ulaşmış oluyorsunuz. Hatta iki yüz bin ilk yüzde üçe tekabül eder. Orada da bu sayı yüzde yetmiş beşlere varıyordu. O halde bizim öğrenci niceliğimiz artarken nitelik nasıl artıyordu? Bu kurulan sistemle. Öğrenci merkezli, bu öğrenci değerlendirmesi ile... Bir de buna ilave olarak öğrenci değerlendirmelerini taçlandırdığımız hocaların performans sistemi var. Hocaların hem ne kadar iyi eğitim verdiğini, ne kadar iyi ders verdiğini puanlıyoruz hem de ne kadar hoca yayın yapıyor, bunu puanlıyoruz. Malumlarımız sistemin içinde bulundunuz, hoca ve öğrenci bu iyi eğitim sözünün içini en iyi şekilde doldurmaya yönelik bir eğitim sistemi kuruyorsunuz. Yani "İZÜ iyi bir eğitim sözü" nün içini doldurmaya çalıştık ve bunu belli ölçüde gerçekten başardık. Tabii ki daha yapılacak çok iş var ama öğrencilerimizin bizi tercih etmesinin nedenine baktığımız zaman hem nicelik hem nitelik olarak bunu fark etmiş oluyoruz.

Onuncu olarak da Teknoparkımızı kurduk. Bilim ve medeniyetimiz ilim, irfan ve hikmet ölçüğünde kurulmuş. Biz de geçmişimizden güç alarak

"İlim ve zerafet üssü İZÜ"

ilerlerken bugün çağın en önemli konusu haline gelen bir taraftan ahlaki anlamda muhsin insan, güzel insan yetiştirmek diğer taraftan çağın ihtiyacı olan teknolojiyle donatılmış insanlar yetiştirmek meselesi gibi bir medan okuma ile karşı karşıyayız. Elbette tüm alanlarda aynı anda derinleşmek

mümkün değil. Belirli bir ihtisaslaşma gereksinimi doğuyor. İşte bunlardan birisi savunma sanayi, birisi enerji, biri savunma sanayi, biri de islam iktisadı ve finansı. Bir diğeri de helal gıda. Şimdi biz bu durumda üniversitemizde "ağızdan giren lokmanın helal, cebe giren paranın kazancın helal" mottosuna odaklandık. Sabahattin Zaim Üniversitesi; hocası, öğrencisi ve buradaki iklim ile herkes için dünyadaki öncelikle en önemli sorunun helal kazanç ve helal lokma olduğu düşüncesinden hareketle kurduğumuz Uluslararası İslam İktisadı ve Finansı Uygulama ve Araştırma Merkezi (İSEFAM) ile, geliştirdiğimiz program dünyanın bu alanda son iki yılda en iyi eğitim verilen üniversitesi seçildi. Bu alanda Malezya ve İngiltere'de Durham Üniversitesi öne çıkıyordu. Fakat mesela ben yakın zamanda ve daha öncesinde bu bölgelere, Manchester'a, Edinburgh'a ve Glasgow'a gittim. Buralarda konferanslar verdim. Bu yıl Durham'a gittiğim zaman şunu gördüm. Durham İngiltere'de bu alanda, Batıda yani, en önemli üniversiteydi. Fakat şu anda onlar İslam İktisadı ve Finansı alanında yüksek lisans öğrencisi bulamıyor. Oysa biz bu alanda üç programda İngilizce, Türkçe, Arapça olarak hem yüksek lisans hem doktora programlarımızla bu anlamda bir merkez olduk. İşte İstanbul Finans Merkezi... İstanbul'un, özellikle İslam Ekonomisi ve İslami Finans merkezi olması anlamında Sabahattin Zaim Üniversitesi açtığı lisans, master ve doktora programlarıyla verdiği kaliteli eğitimle, açtığı uluslararası İslam Ekonomisi ve Finansı Uygulama ve Araştırma Merkeziyle buna büyük katkı sağlamaktadır. Bu altyapıyla bütün çevreyi yani hukuku, sosyolojiyi, psikolojiyi, siyaset bilimini, uluslararası ilişkileri de besleyen o medeniyet merkezleri tasavvuruyla, hani bu niş alan diyorlar ya, işte bu bize ait olanın bugün dünyanın en önemli ihtiyacı olan faizsiz sistem dediğimiz sistemin inşası

sürecinde bütün sistemi daha paylaşımcı, paylaşım ekonomisi, share ekonomi dediğimiz model, herkesin daha insanca yaşayabileceği bir modele ulaşmasında önemli bir katkı ve rol model sağlıyoruz.

Ve en son olarak da yani on madde saydım, on birincisi de her alanda sürdürülebilirlik. Sabahattin Zaim Üniversitesinin uluslararası arenada en öne çıktığı alan bu oldu. THE-Times Higher Education var biliyorsunuz. Dünyada iki alanda sıralamada yer alıyoruz. Ulusal alanda tabii güzel başarılar elde ettik. Ama önemli olan uluslararası alan. Bu uluslararası alanda yani sürdürülebilirlik endeksine göre üniversite sıralamaları var. Sabahattin Zaim Üniversitesi iki alanda sorumlu üretim ve tüketim ve dünyada fakirliği, yoksulluğu sonlandırma alanında ilk yüz elli üniversite arasında yer aldı. Bu çok önemli bir başarıydı bizim için. Bunun inşallah derinleşerek, gelişerek devam edeceğini umuyorum.

İnşallah hocam. Bölmek istemedim. O kadar güzel anlattınız ki, hiç araya girmek istemedim. Tabii bahsettiğiniz on bir madde üniversiteleşme açısından önemli, bizim kendi kurumsal yapılaşmamız ve girişimimiz açısından çok önem arz eden hususlar. Bakıldığı zaman üniversitelerin kurulduğu dönemden bu ana kadar takip edilebilir bir şekilde bir ilerleme söz konusu. Sadece sözde kalan değil, gerçekten de fiilî olarak yapılmış, gerçekleştirilmiş ve somut çıktıları bulunan hususlar. Hem tüm bu değerleri İlim Yayma camiasına ve bu camianın benimsediği hususları kabullenen tüm bireylere kazandırdığınız için tüm toplumumuz adına hem de icrasında bulunduğum ve içinde yer aldığım için kendi adıma çok teşekkür ederim gerçekten.

Estağfurullah hocam.

Bu maddelerden bazıları özellikle üzerinde durulması gereken hususlar. En azından oldukça dikkat çekici. Tabii, bu biraz da aslında sizin kendinizle ilgili olan hususlar hocam. Çünkü hem yurt dışında çeşitli nitelikli üniversitelerde bulunmanız hem de birden fazla alana karşı ilginizin

olması aslında böyle bir geniş perspektifi kendiliğinden çizmiş oluyor. Ayrıca biz olmayı önemseydiğimiz için de oradaki o güzellikleri bizimle birleştirip bunun bizcesini ortaya koymaya çalışmış oldunuz. Üniversitede de bu bizceyi ifade etmek açısından, özellikle ortak seçmeli dersler noktasında öğrenciyi şekillendirme ya da dil programları özelinde bir eğitim sistemi kazandırma bakımından çalışmalarınızın olduğuna ve ne kadar önemseydiğinizize ben şahit olduğum için net bir şekilde bu durumu bilebiliyorum. Aynı zamanda bunların yoğunluğu da öğrenciye sirayet ediyordu. Bir de Müslüman alim, İslam alimi perspektifiniz vardı ki zaten bu ADAM ve İSAR'dan belliydi hani. Tek taraflı gitmediğiniz için hem üniversite içinde hem dışında devam eden bir süreci bu ve o süreci siz üniversiteye yansıtmış oldunuz. Mesela yapmış olduğunuz bu katkı belki üniversitemizde böyle ama, şahsınız üniversitemiz ve vakfımız açısından bundan sonrası için ne öngörebiliyorsunuz? Çünkü Üniversitesi bulunan bir vakıf. Doğal olarak bu sürecin vakıf ve üniversite sathında bir izdüşümü olması beklenir. Örneğin sizin şu cümlelerinizi çok iyi hatırlıyorum: “Yani bizim vakfımızın üniversitesi varsa o zaman vakfımız üniversitesini daha fazla desteklemeli ve ileri götürmeli, hatta kaynaklarını çoğunlukla burada değerlendirerek üniversitemizin niteliğini ve niceliğini bir üst seviyeye taşımalı”. Bu minvalde gelecek perspektifinde bir Mehmet Bulut Hoca şu an hem üniversite hem vakıf hem de kendisi açısından bu birikimin ötesini nasıl değerlendiriyor? Ne görüyor hocam?

Şimdi Osman bey Türkiye olarak gerçekten yüz yıl önceden başlayan bir durdurulmamız söz konusu. Biz aslında tarih yapan bir millettik. Bunu da ilim, irfan, hikmet, bilim ve teknolojiyle yaptık. Bendenizin alanını biliyorsunuz, Osmanlı Avrupa ilişkileri, ekonomik ilişkileri, sistemleri, mantalitesi gibi konuları çalışıyorum genel olarak. Hem zihinsel düzeyde hem kurumsal düzeyde yapılar düzeyinde

bu mukayeseleri yapmaya anlamaya çalışıyorum. Bu çalışmalardan hareketle şunu tekrar ifade edebilirim ki evet durdurulmuş bir medeniyetin çocuklarıyız biz. Peki bu medeniyet nasıl durduruldu? Burada en önemli mesele bir iktisatçı olarak söyleyebilirim. Yani bizim bugün petrolümüz olsa daha iyi olabilir. Bugün zengin altın kaynaklarımız olsa daha iyi olur. Doğal gazımız olsa kesinlikle daha iyi olur. Evet bunlar çok büyük avantaj. Ama bir toplum, bir ülke için, hele bizim gibi tarih yapmış, on bin yıllık dünya medeniyetlerine merkezlik yapmış bu medeniyet coğrafyasına, bir geçiş güzergahı olan bereketli hilal havzasına bin yıl şekil vermiş, yön vermiş, öncülük etmiş bir medeniyetin çocuklarının bir kere yeni, gerçekten iyi yetişmiş öncülere, yani insan sermayesine ihtiyacı var. En önemli sermaye insan sermayesi ve bu insan sermayesinin kuracağı kurumsal yapılar, daha sonra diğer anayasal sistem dediğimiz bütün... Ama bunun için nitelikli bir beyine ihtiyaç var ki bir kere bu beyinler çift kanatlı olmalı, alanının yıldızı olmalı. Biz ilk boyutunu Mülk suresinin ikinci ayetinde görüyoruz: bismillah “Allah içinizden hanginiz yaptığı işi diğerinden daha güzel yapacak” buyuruyor. Muhsin insanı tarif ediyor. Yani işini daha güzel yapacak mesleğini daha iyi yapacak. Eğitimciyse akranından, dünyadaki rakibinden daha iyi yapacak. Mühendisse daha iyi yapacak. Sağlıkçıysa daha iyi, sosyal bilimci, hukukçu, iktisatçı neyse alanı daha iyi olacak. Ama bu yetmez. Meselenin ikinci boyutunu “ben ancak güzel ahlakı tamamlamak üzere gönderildim” diyen peygamberin ümmeti olarak efendimizin hadisinde görüyoruz. O zaman ilim, irfan ve hikmet geleneğinin mensupları olarak bugün bize düşen vazife, bu değerleri en iyi yaşayan ve temsil eden her alanda her türlü işte tevhit ve adalet üzere bir hayatın tesisi için; ilimde, siyasette, ticarete, finans ve eğitim alanında hasılı her alanda öncüler yetiştirmektir. Sabahattin Zaim Üniversitesi ile aslında biz hep birlikte bir takım ruhu içinde Allahın lütfu ile bir temel atmaya çalıştık. Böyle bir çalışma en çok İlim Yayma Vakfı geleneğine yakışır. Çünkü İlim Yayma Vakfı, Cemiyetten başlamak üzere, Türkiye’deki bütün vakıfların en geniş anlamda çatısını oluşturuyor. Tabii üniversite biraz geç kalmış bir teşebbüs. O da neden? Bahsettiğimiz tutulan, kontrol edilen bir ülke

olmasından dolayı Vakfımıza bu hak geç verildi. Geç de olsa nihayetinde 2010 yılında üniversite kurma hakkını almış olduk. Böylece bahsettiğimiz bu yapıyı inşa etme olanağı bulundu. Biz bu yapı ile, ihtiyaç duyulan öncülerini yetiştirecek bir üniversite kurmaya çalıştık. Sadece sosyal alanda da değil; teknik, fen alanının da çalışmalarımızı yaptık. Teknopark, mühendislik fakültesi, eğitim, sağlık, bütün hepsi var. Hatta tıp fakültemiz de var biliyorsunuz. Henüz eğitime başlamadı. Dolayısıyla komple bir üniversite. Şimdi bu en önemli mesele hakikaten. Bu temelleri nicelik ve nitelik olarak daha da derinleştirmek ve geliştirmek gerekiyor. Biz tabii temel atmaya çalıştık. Bu temeller üzerine eğer ısrar etmek gerekir. Ki bu çok önemli bir şeydir. Biraz önce söylediğim gibi büyük ülkelerin büyük üniversiteleri var. Türkiye de artık büyük bir ülke ve bölgesel aktörle küresel aktör arasında bir noktaya gelmek üzere, middlepower diyorlar buna. O halde bu büyük ülkenin artık bu anlamda büyük işler yapacak üniversitelere ihtiyacı var. Evet bu üniversitelerin üreteceklerine Balkanların da ihtiyacı var, Ortadoğu’nun da, Afrika’nın da Asya’nın da. Oralarda da böyle. Ama Türkiye merkezli bu bahsettiğim çift kanatlı insan tipi, İlim Yayma Vakfı geleneğinin önemsemesi gereken bir mevzudur. Ve her alanda işini en iyi yapan insan yetiştirmesi gerekmektedir. Zaten biz de üniversitemizde İbni Haldun’un maaşlı çalıştırılan dört çeşit insan arasında birinci sınıfta birinci kategoride tarif ettiği yani hem ehliyet ve liyakat hem de güvenilirlik sahibi insan tipi diye tanımladığı o birinci sınıf insanı yetiştirmek üzere bir temel atmaya çalıştık. Daha yapılacak çok iş var, ama bu temelin güçlendirilmesi, geliştirilmesi Vakfın desteklemesi gereken bir husus. Benim kanaatim hep böyleydi. Artık kendi üniversitesi var. Önceden olmadığı zaman bütün diğer alanlarda destekleri vardı. Yine yapabilir. Yine yapmalı. İşte İlim Yayma Vakfı Ödülleri, burslar, bunların hepsini yapmalı. Ama üniversitesi en önemli konsantrasyon merkezi olmalıdır. Çünkü üniversite; bizi yani bu toprakları Selçuklu ve Osmanlı’yı güçlendiren ve geliştiren, dünyaya yön verme konusundaki en önemli kurumdur. Özellikle vurgulanması gereken bir husus var ki o da Osmanlı ilim geleneğinde, öncesinde Nizamiye Medreseleriyle başlayan, daha

sonra Sahn-ı Semanlarla yeni bir boyut kazanan o ilmi merkezler, bizdeki gelenek -ilim, irfan ve hikmet geleneği ile burada sadece zahiri dediğimiz ilmi değil aynı zamanda manevi anlamda da ahlaki değerlerle bezenmiş bir irfan geleneğini de içeren bir kurumdur. Bu nedenle, Osmanlı medeniyeti diğer İslam medeniyet havzalarından çok daha farklı bir şekilde bütün insanlığı kuşatan Müslümanlar arasındaki kardeşliği güçlendirdiği gibi farklılığı güce dönüştüren, farklılıktan güç alan, Yahudi, Hıristiyan, Ermenisi ve Rumu, bizde kendini bulan herkesten yararlanıp herkesin en iyi şekilde katkı sağladığı bir medeniyettir.

Bu tabii ki böyle ama, o zaman bir özel soru sormak istiyorum.

Buyurun.

Şimdi iki binli yıllardan itibaren ADAM'da bir şey yaptınız. Ve o oradaki dokunuş üç beş kişiye değil. İlgili zamanda üç bin kadar bir insan hamdolsun, ve şimdi on binleri aşan dokunduğumuz insan var.

Evet.

Doğal olarak bu bir serüven, yirmi, yirmi beş yıllık bir zaman dilimi aslında. İlim Yayma'ya baktığımız zaman, elli yıllık bir mazisi varsa aslında sizin de bu tarz faaliyetlerdeki kurumsal olarak yirmi beş yıldan bu yana ki yirmi yıl aktif olarak içerisinde bir çalışmanız var. ADAM'da bir iş yaptınız ve sonra İSAR'da. Hala aynı şekilde iki kurumda da çalışmalarınızı uluslararası alana da taşıyarak devam ettiriyorsunuz.

Evet.

Aynı zamanda bunu İZÜ'de de denediniz.

Elhamdülillah.

Peki o zaman soruya gelirsek Mehmet Bulut Hoca'nın zihninde üniversitede başarılamayan bir şey mi var ki dışarıda böyle bir adım atıyor? Yoksa bu yapılan icralar farklı bir yere mi tekabül ediyor? Başka bir yerde mi duruyor?

Aaa! Osman bey şöyle. Sabahattin Zaim Üniversitesi'ne gelmeden rahmetli Abdullah Tivnikli ve Fahrettin Tivnikli kardeşlerle Rabbim bizi iki binli yıllarda buluşturdu. Birlikte bahsettiğimiz hususlarda benzeşen özelliklerdeki insan tipini yetiştirme amacı ile önce Ankara'da ADAM'ı kurduk. Yine benzer dönemde SETA mesela daha politikaya ve siyasete mutfak olması için yine Abdullah Beylerin destekleri ile kuruldu biliyorsunuz. Yani aslında farklı alanlarda aynı amaçla çeşitli kurumlar oluşturulmaya çalışıldı. ADAM, MTTB'nin tarihte yaptığına benzer çalışmalar yapsın diye kuruldu. Sonra biz esas şunu fark ettik. Bizim bugün üniversitelerimiz var, ama biraz önce söylediğim bu coğrafyanın birikimini tevarüs eden insan tipini öncü beyinleri yetiştirmiyor. Elbette burada çok daha detaylar var, ancak bunlarla başınızı ağrıtmayayım. Burada temel bir soru var. Bu üniversitede yetişen öncü beyinlerde nerede eksiklik var? O zaman en önemli eksiklik olarak şunu gördük biz. Köklerle yani bin - bin beş yüz yıllık mirasla, gelenekle bağı kurmak. Dolayısıyla o alandaki eksikliği telafi etmek için, ADAM'da Ankara'da en iyi üniversitelerde okuyan ve YTB bursiyeri olarak yurt dışından gelmiş, lisans, master ve doktora öğrencilerinden seçip bunlara bizim köklerimizdeki o eğitim sistemini, medrese eğitimini vermeye çalıştık. Orada başladı. Sonra bunu İstanbul'da 2008 yılında kurulan İSAR'la beraber Ankara ve İstanbul'da iki yerde de geliştirmeye gayret ettik. Şimdi rektörlüğümüzden sonra bunu yaygınlaştırmaya çalışıyoruz. Balkanlarda Üsküp'te, Balkan Araştırmaları Vakfı ile, Diyarbakır'da DADAM ile Dicle Derneği'nde ve Diyanet'in daha önce ADAM'ın kardeş kuruluşları olarak çalıştığı DADAM, SADAM, KADAM, ÇADAM, İZADAM gibi Türkiye'nin yedi bölgesinde farklı kuruluşlarla bu yapılmaya çalışılıyor. Şimdi doğuda mesela Dicle Derneğinin de desteğiyle üniversitelerde verilmediğini düşündüğümüz dersler, benzer bir uygulamayı yani sadece bir alanda değil hemen her alanda çift kanatlı insan tipini diğer ifadesi ile muhsin ve öncü beyinlerin yetişmesine zemin hazırlamaya gayret ediyoruz. Dolayısıyla bu merkezler bunun için gayret ediyor. Yurt dışında da benzer çalışmalara ihtiyaç var. Çünkü yüz yıllık bir fasıla var Osman bey. Bunu iyi

anlamamız lazım. Osmanlının durdurulmasıyla birlikte bazı ilim irfan müesseseleri kapatıldı. Elbette o müesseselerde bazı eksiklikler, arızalar vardı. Benim dedem Biga medresenin son talebelerindendir. Molla Salih... Ondan bunları, medresenin son talebesi olarak 1992 yılında vefat edinceye dek -ki ben o zaman yirmi iki yaşındaydım- çok dinledim. İmam hatip yıllarım da dahil dört yaşından o yaşına kadar kendisi ile çok özel anlarımız oldu. Ondan bugün de fark ettiğim bu ihtiyacı, bu eksikliği anladım. İZÜ'de kimin buna arzusu ve istidadı ve yeteneği varsa, gönüllü tabii, özel bir program açtık biliyorsunuz. Tüm öğrencilere uyguladığımız ortak seçimlik dersler, dil programları vardır. Fakat bu çift kanatlı insan yetiştirme programına, ilgili ve daha özel bir seçkin grup seçtik sizin de malumunuz. Yani üniversite düzeyinde de bunu telafi etmemiz gerekiyor. Dolayısıyla bugün dünyaya baktığımız zaman aşırı ihtisaslaşmanın doğurduğu her alanda deyim yerindeyse sadece filin kulağını tarif eden, ayağından tutup bir sütun olarak tarif eden uzmanlar meselesi var. Yani bilimde, ilimlerde aşırı ihtisaslaşma söz konusu. Bizim geleneğimiz komple bir alim yetiştiriyordu. O komple alim dediğimiz evet tefsir, hadis, fıkıh, kelam, usulü fıkıh, tasavvuf hepsini öğreniyordu. Ama onun yanında matematik, fizik, kimya, coğrafya ve astronomi... Mesela hani bugün bir kişi Finlandiya'ya gidiyor da diyor ki ya ben bu Finlandiya'da orucun nasıl tutulacağını anlamadım, buraya gelince bir baktım kafam karıştı, yani bambaşka bir durum var, işte yirmi saat aydınlık diyelim... Ya böyle bir ülkede mi varmış? Yani coğrafyayı, tarihi öğreniyordu. Bizim eğitim sitemizde bunların hepsi çok önemli bilimlerde ve her birinin öğrenimine önem verilirdi. Ama bugün bunların hepsi aşırı ihtisaslaşmanın doğurduğu bir sonuç olarak tek bir kişi için sunulan eğitimde bir arada olması çok zor, dağınık biçimde. Bugün 2023 Türkiye'sinde yüz yıllık bir Cumhuriyet tecrübemiz ile, aslında Türk Milli Eğitim Sistemi ve üniversite sisteminde hiçbir komplekse kapılmadan, hiçbir endişeye kapılmadan bizim köklerle buluşmamız gerekiyor. İlkokul, ortaokul, lise eğitimini de, müfredatını da buna göre gözden geçirmemiz lazım. Yani bütün öğrencilerimizin bu köklerle buluşması tanışması lazım. Düşünebiliyor musun hiçbir İngiliz,

hiçbir Fransız çocuğu, Alman çocuğu; mesela yüz yıl önce dedesi ona bir mektup bırakmış olsun, bir eser bırakmış olsun da onu okuyamasın!!! Böyle bir şey dünyada aktör ülkelerde yoktur. Ama biz de mezar taşını bile okuyamaz yani! Biz bugün nüfus kayıt sisteminde bin sekiz yüzlere kadar bakabiliyoruz. Ama onlar Osmanlıca kaç kişi okuyabiliyor? Dedesinin ismini, bırak ilmini!... Dolayısıyla böyle birçok köklü bir noktanın altını daha çizeyim. Bakın bu dil meselesi... İnsanlar dille düşünür. Bu dil konusu Sabahattin Zaim Üniversitesinde en çok önemsenen konulardandır. Tabii bir de şunu iyi anlamak lazım, yüz yıl önce sanki sadece bizde böyle bir alfabe değişimi gerçekleşmiş zannediyoruz. İZÜ'de rektör olarak vazife deruhte ederken bir gün Endonezya'dan bir heyet geldi. Dediler ki yüz yıl önce biz de Arap harfleri ile yazıp çiziyorduk. Endonezya'da da öyleydi. Dolayısıyla Endonezya'dan Fas'a kadar bütün İslam dünyası aslında aynı alfabeyi kullanıyordu. Bin dört yüz yıl... Aynı alfabeyi kullanıyorsanız anlaşmak için başka bir dile, tercümana ihtiyacınız olmaz. Bugün biz gidiyoruz Endonezya'da, Malezya'da, Fas'ta, Suudi Arabistan, Pakistan'da anlaşmak, iletişim kurmak için İngilizce konuşuyoruz. Oysa bütün İslam coğrafyası aynı alfabeyi kullandığı dönemde ne pasaport kullanılıyordu ne de bir tercümana ihtiyacı vardı iletişim için. Bizim editörlüğünü yaptığımız İpek Yolu ve Resilkroad diye iki kitabımız var. Orada anlatıyoruz. Medeniyetler güzergahı İpek Yolu'nda, Endonezya'dan Çin'den çıkan bir kişi ta Balkanlar'dan, Bosna'dan çıkardı. Müslüman toplumlar arasında ne vizeye ne de mütercime ihtiyaç vardı. Çünkü aynı alfabe demek, dilin yarısı ortak kelime demek zaten. Yani bırakın bunu mesela Urduca Ordu kelimesinden geliyor. Ben o insanlarla konuşuyorum, Pakistanlı, Endonezyalı, Malezyalı, Avrupalı olduğu gibi Afrikalı birçok öğrencim var, doktor öğrencim. Onlarla konuşuyorum mesela Urduca'da o kadar çok benzer kelime var ki şaşarsın. Onun için bahsettiğimiz öncü beyinlerin çift kanatlı yetişmesi ve bu dil vukufiyeti o köklerle bütünleşme bu fasılda çok önemli. Şunun altını çizeyim. Şimdi biz ilk defa Osmanlı Para Vakıfları isimli bir kitap hazırladık. Kurumsal yapı için iktisadi kurumlar çok önemli. İşte bu kitap aslında üniversite iktisat

bölümlerinde finans kurumlarını anlattığımız on dört ciltlik eser kapsamında. Beş yüz yıllık Osmanlı vakıf ve finans sistemi biliyorsunuz kurumsal bir yapı. Mesela ben iktisat tarihi, iktisat düşüncesi dersleri veriyorum. Düşünce ve zihniyet olarak Aristo'dan James Buchanan'a kadar batılı iktisat filozoflarını okutuyoruz. Yine ilk defa İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi tarafından basılan bu kitap, İslam iktisat düşünürlerini ve fikirlerini içeriyor. Aynı şekilde bir diğer açıdan ise İslam felsefe ve düşünce insanlarını içeren farklı bir çalışma var. İktisat alanında İmam-ı Azam efendimizle başlayıp Sabahattin Zaim hocamızla bitirmeyi planlarken koronada Arif Ersoy Hocamız vefat etti. Onu da ekledik. Kırk iki düşünür oldu. Şimdi buna niye ihtiyaç var? Ne demek istiyorum? Bizim her yüz yılda iki üç iktisat düşünürü aldığımız İmam-ı Azam'dan Sabahattin Zaim Hoca'ya, Arif Ersoy'a kadar iktisat, düşünce geleneğimizin halkalarını birleştirdik. Ki dört gözle İngilizcesi ve Arapçası bekleniyor İslam dünyasında. Çünkü kurumsal alanda para vakıfları ile düşünce, zihniyet alanında bu dediğimiz İslam İktisat Düşünce Tarihi ilk defa yayınlandı. Bu hukuk, siyaset bilimi, psikoloji gibi tüm alanlarda da ihtiyaç var. Bakın daha yeni yeni ilk defa bendeniz hazırladığım bu kitapla bir tex book hazırlamış olduk. Oysa eğer bize ait o birikime yaslanarak bir şey söyleyeceksek her alanda önce bu gelenekle bağımızı sağlam kurmamız lazım değil mi? Yoksa biz batının felsefelerinin, düşünce sistemlerinin, düşünce okullarının sadece aktarımcısı oluruz.

Aslında bu minvalde çeşitli çalışmalar oluyor; fakat, genel itibarıyla bahse konu içerikleri sizin belirttiğiniz şekilde İslami ilimler yahut felsefe dallarında yapılan çalışmalarda görüyoruz.

Evet ama kopuk kopuk gerçekleşiyor. Bunları o gelenek zincirinin halkalarını tespitinin tanelerini birleştirmek gerekiyor.

İslam Düşünce Atlası gibi eserler çerçevesinde bu çalışmalar yapılıyor ama iktisat gibi birebir alanlarda bu manada derinlemesine bir insicamla ve birbiriyle bağlantılı şekilde sizin çalışmanızla ortaya

çıkması oluyor anlaşıldığı kadarı ile. Allah emeğinizi zayi etmesin.

Mesela biz Malik Bedri Hoca'yı getirdik. İslam psikolojisi alanında dünyada zirve bir kişi. İktisat alanıyla ilgili İslam İktisat Düşünce Tarihi ve İslam İktisat Finans Kurumlarını geliştirmek üzere İZÜ'yü bir merkez yapmaya çalıştık. Onun etrafını İslam psikolojisiyle genişletmek için Malik Bedri hocamızı ağırladık. İslam medeniyeti ve sanatımızı daha yakından öğretebilmek için Celalettin Ökten hocamızın oğlu Sadettin Ökten hocamızı getirdik. Siyaset bilimi, hukuk gibi bütün alanlarda Arife Ersoy, Sabri Orman, Ahmet Tabakoğlu, Sadettin Ökten, Yusuf Kaplan, Kadir Canatan, Mehmet Emin Köktaş, Şükrü Karatepe ve benzeri ne kadar bize ait iyi yetişmiş üstatlarımız, hocalarımız varsa ben onları Sabahattin Zaim Üniversitesi'nde yani bize ait yıldızları ve daha genç yeni yıldızları bir arada toparlamaya çalıştık. Yine bunlar arasında Avustralya'dan getirdiğimiz rahmetli Mehdi İlhan hocamızı da anmak gerekir. Yani bu bahsettiğimiz o çift kanatlı insan yetiştirmenin bugün en iyi yetişmiş üstatlarını burada toparlamaya çalıştık.

Üniversite böylece güçlenmiş oldu hocam. Bu kadrolar belki bahsettiğiniz hem çift kanatlılık açısından önemliydi hem de üniversitenin bir segment daha yukarı çıkması için gerçekten çok büyük katkılar sağladı. Sadece şahsınız değil, bahsettiğiniz hocalarımız da aynı zamanda hem üniversitedeydiler hem de gerek kendi teşebbüsleriyle gerekse zaten kurumsallaşmış yapılarla dışarıda da çalışmalarını devam ettirdiler.

Evet.

Genel itibarıyla baktığımızda bu tarz yıldızlaşmış isimler hiçbir zaman üniversiteyle sınırlı kalmadılar. Çalışmalarını hep daha fazla insana ulaştırmaya gayret ettiler. Peki bu manada hocam, biz şu an İlim Yama Vakfı'ndayız. Ben de şu an İlim Yayma'da hizmet ediyorum. Siz de İlim Yayma Vakfı'nın bir üniversitesinde rektörlük yapmış oldunuz ki uzun bir süre

bu üniversitenin ayaklarını yere bastırır ve kendi omurgasını oluşturur bir hal aldırılmış oldunuz. Bu süreçten sonra başta İlim Yayma Vakfı özelinde olmak üzere, genel itibarıyla STK'lar bundan sonra nerede olacaklar? Vakıflar ne yapacaklar? Ne yapmalılar? Biz onlardan ne bekliyoruz, bir akademisyen olarak, bir kul olarak, bir insan olarak sizin beklemiş olduğunuz şeyler neler, ne yapmalı ki STK'lar bundan sonra amacını yerine getirsin ve kendi yolunu tamamlayabilsin, daha nitelikli hale gelebilsin? Belki bu minvalde biraz daha üniversiteden çıkıp eğer STK düzleminde de düşünebilirsek, içinde bulunmuş olduğumuz yapılar ve belki üniversite kuracak diğer STK'lar için de bir örneklem sunulabilir mi diye düşünüyorum hocam. Pek çok STK'da şu an aktif olarak çalıştığınız için cevabınızı merak ediyorum doğrusu.

Şimdi bizim geleneğimizde üç kişinin amel defteri açık kalıyor biliyorsunuz. Birisi sadakayı cariyeye dediğimiz husus. Ki vakıflar daha çok finanse eden tarafta buna güzel bir örnek. Diğeri istifade edilen ilim. Sonuncusu da güzel evlat yetiştiren ve arkasından ona dua edecek hayırlı nesil yetiştiren insanların amel defteri açık kalıyor. Bu sonuncusu açısından bakıldığında kendi kanından soyundan nesebinden olursa biz buna neseb asabiyeti diyoruz. Bir de sebep asabiyeti dediğimiz talebe yetiştirme var. Tevhit ve adalet silsilesi dediğimiz peygamberlerin varisleri alimlerle beraber onların izini süren nesiller yetiştiren, ister sebep asabiyeti ister neseb asabiyeti olsun hayırda öncülük edecek talebeleri ne kadar çoksa, onlar devam ettikçe buna kim bir tuğla koymuşsa onların amel defteri açık kalacak. Dolayısıyla vakıf şuuru dediğimiz meselede bu üç alanla da ilgili. Yani aslında sorduğunuz sorunun cevabı olarak Resulullah Efendimizin bu hadisi şerifi çok önemli bir yer tutuyor. Öncelikle vurgulanan hususların başında insan yetiştirme diyor. Kendi evlatları başta olmak üzere diğer insanları yani talebeleri yetiştirip hayırlı insana hayrı dokunan, hayırda öncülük edecek, şerre fren olacak insan yetiştirme. Hele bir bu öncü beyin olursa üst düzey beyin, onun bütün yaptıklarının

da sevabından bir o kadar sana geliyor. İki, müessese kurmak. Bu müessese üniversite, okul, hastane... sadece bina değil ama. Belki ilk etapta fiziki olarak anlayabiliriz bunu. Ancak esas o bina neye hizmet ediyor? Biraz önce söylediğimiz bu silsileye o geleneğe yaslanarak bugünün sorunlarını çözüyorsak o insan ve o kurumlar da sadakayı cariyeye oluyor. Yoksa sen müessese kurmuşsun ama fesada hizmet ediyor. Onun faydası yok yani. Hayra hizmet eden müesseseler kurmak. Yani okul, medrese, üniversite, hastane, köprü, yol... ne aklına geliyorsa. Üçüncüsü de biliyorsunuz eser. Yani yazılı eser. Biz ilim insanları, kitap ve makale gibi her türlü ilmi çalışma yapan insanlar, aslında en karlı insanlar, en büyük yatırım yapanlar. İnsanlar bıraktıklarımızdan istifade ettikçe kazanmaya devam ediyoruz. Hani biz iktisatçıyız, iktisatçılar en karlı yatırım peşinde koşar... İşte en uzun vadeli getirisi olan bu. Amel defteri ebediyen açık kalacak insanlar. Şimdi tabii vakıflarımızın en önemli fonksiyonu bu üç alanla ilgili.

Fakat bugün bir konu daha var. Yani bazen vakıflarda eksiklikler olabiliyor. Vakıflardaki görevlerimiz çok önemli, vakıf hizmeti en kutsal hizmet. Tüm bunlara yatırım yapıyorsun. Ama vakıf yönetiminin etkinliği *management* dediğimiz husus biraz farklılık arz ediyor. Aslına bakarsanız, bizim geleneğimizde az önce söyledim üç alanı da daha çok vakıflar ihya ediyordu. Yani vakıf hizmetleri bu üç hususu birleştirebiliyordu. Fakat son yüzyılda bizim tabii kayıplarımız oldu. Mesela malumunuz, Rumeli para vakıflarını çalıştık. On ülkedeki arşiv kaynaklarını topladık. Sonra on yıl çalıştık arşivde bütün belgeleri transkript ettik. Üç dilde özet hazırladık. Yirmi arkadaşımızla bir otobüse bindik, Kavala'dan girdik on ülkeyi dolaştık. Arşivde gördüğümüz belgelerdeki vakıfların yerlerini arıyoruz; ama, yerle yeksan olmuş. Böyle çok büyük kayıplarımız var. Yani bizim vakfiyelerden tespit ettiğimiz ama bugün yerle yeksan olmuş pek çok yer var. Biz Balkanlar'ı çalıştık doğal olarak oradaki malumatı ve kayıpları tespit ettik. Bu kayıplarımız bir tarafa, ama esas mesele vakfiyeleri anladıktan sonra şunu görüyoruz, bu kayıplar yirminci yüzyılda oldu. Öncesinde bakıyoruz beş yüz yıl devam ediyor bu vakıflar beş yüz yıl... Vakfiyelerde

sürdürülebilirlik çok önemli. Dolayısıyla vakfın amacına uygun, etkin ve verimli bir yönetim gerekiyor. Onun için her vakıf üstlendiği misyonuna göre ne kadar etkin ne kadar verimli ne kadar iyi işini yapıyor bunun tespiti ve gerçekleştirilmesi çok önemli bir husus. Biz dünya genelinde Müslümanlar arasında bir vakfın etkin ve verimli yönetilmesi ile ilgili de bir proje üzerinde yoğunlaşmış durumdayız. Yani vakıflarımızın çok hayırlı hizmetleri, çok güzel hizmetleri var. Ama en önemli meselelerimizden biri bugün yirmi birinci yüzyıl dünyasında kamu ve özel sektörün ardından üçüncü sektör olarak vakıf sektörünün varlığının olduğunu bilmektir. Kamu sektöründe demokrasi varsa orada insanlar oylarıyla kim doğru kim yanlış karar veriyor? Evet. Orada yani mikyas ölçü, oy. Özel sektörde kar, karlıysa, adam, üretime, büyümeye, gelişmeye, kara katkı sağlıyorsa seni özel sektör istihdam ediyor. Ama vakıflarda ölçme, değerlendirme neye göre yapılıyor? Biz vakıf etkinlik yönetimi diyoruz buna. Dolayısıyla bu da çok önemli bir şey. Onun için üçüncü sektör dediğimiz vakıf, İslam medeniyetinde ve günümüzde çok çok önemli bir sektör. O halde, bu konuştuğumuz üç alanla ilgili ne kadar etkin ve verimli çalışmalar arttırılabilirse o kadar başarılı olmuş olacağız.

İnşallah, inşallah hocam... Siz bunları anlatırken ben mümkün olduğunca bölmek istemiyorum. Ama en karlı işe yatırım yapmış olduğunuzu görmek mutluluk veriyor.

Elhamdülillah.

Tam soruyu soracaktım siz cevabını vermiş oldunuz Yani niye acaba sadece bu tarz ilmi kurum ve kuruluşlardasınız diyecektim ki siz dediniz ki çok karlı. İnşallah hayra vesile olur hocam ne kadar karlı olsa o kadar iyi olur. Cümleleriniz arasında özellikle vakıf yönetimiyle ilgili, vakıf idare sistemi hakkındaki betimlemenizin kıymetini teslim etmek gerekir hocam. Vakıf yönetimiyle ilgili olarak yapılan çalışmalar şu an zaten revaçta hamdolsun. Bu tarz çalışmalar başlamış ve hatta çok çeşitli açılardan devam etmekte. Hem teorik hem de pratik olarak alanda ve sahada çalışan dertlenmiş bir akademisyen

ve aynı zamanda bu işlerin icrasında aktif bir şekilde bulunan bir kişi olarak sizin bunu yapacağınızı duymak bizi mutlu etti. Tabii vakıf olarak da bunlardan istifade etmek hepimize nasip olur diye dua ediyoruz. Biz de zaten İlim Yayma Vakfı olarak Allah'tan mani olmazsa önümüzdeki dönemde Eylül ayı gibi bu tarz bir çalışmanın içerisine girmiş oluyoruz. Aslında ilanı da inşallah bayramdan sonra yapılmış olacak. Sizlerden de inşallah orada katkı talep edilecektir.

Allah'ın izniyle.

Özellikle vakıf yönetimi meselesinde muhakkak katkılarınızın olacağını düşünüyorum... Elbette tarihte pek çok vakıf kuruldu. Az önce sizin de bahsetmiş olduğunuz gibi izlerini sürdürdüğünüz Balkan coğrafyasında onlarca yok olmuş vakıf malı veya vakıflar var.

Bilfiil kurulmuş müesseseler artık yoklar.

Doğal olarak bundan sonraki süreçte Vakıf yönetiminin doğru bir idareyle vakıfların ve çalışmalarının bekasının mümkün olabileceğiyle ilgili bir çözüm arayışı içerisindeyiz: Sürdürülebilirlik...

Uzun vadeli uzun ömürlülük. Selçuklu ve Osmanlı geleneğinde sürdürülebilirlik çok önemli bir husus. O dönemlerde öyle sistemler kuruyoruz. Üniversite için de bu geçerli. Batı'da üniversiteyi sivil toplum olarak mütevelliler yönetiyor genelde. Orada ne kadar güçlü sistemler kurmuşlar ki Oxford Üniversitesi bin iki yüz elli altı yılından, Cambridge bin iki yüz yetmiş altı yılından bugüne kadar bakın hala dünyanın en önde gelen üniversiteleri arasında. Bizde de Nizamiye bin yetmişli yıllarda kuruldu Alparslan ve Melikşah'ın dönemleri. Nizamülmülk hakkında bir sempozyum yaptık Sabahattin Zaim olarak. O sempozyumda on birinci asırda üniversiteyi konuştuk. Ondan önce, onuncu asırda Kayrevan kurduk biz. Nizamiye'yi ve bu geleneği Osmanlı döneminde Abdülhamit Han'ın son dönemine kadar getirdik. Ama sonra o yapıları sürdüremedik. Şimdi hem o yapılarla güçlü bağ kurma düşüncesindeyim. Örnek olarak veriyorum, yüz yıllık, beş yüz yıllık, bin yıllık yapılar sürdürülebilir yapılar kurmak zorundayız. Vakıf

da zaten böyle bir yapı. Ebediyen devam edecek yapılar kurmak demek vakfetmek. Bu anlamda bu çok önemli. Yani şahsa bağlı değil, sürdürülebilir sistemler kurmak gerek.

Bu konuda örnek vermek gerekirse mesela en son sizin de öncülüğünü yapmış olduğunuz İslam İktisadı Arapça bölümüyle ilgili olarak, hani bildiğim şey, çok fazla öğrencimizin mesela yurt dışından buraya gelip eğitim almasıydı. Sonra onlar vesilesiyle bir şeyler öğrendik ki dış müdahalelerin onların topraklarında engellenmesi ve öne geçilmesinin en büyük unsuru vakıflar. Çünkü ne kadar dış müdahale olursa olsun, oradaki kişiler ya da kurumlar vakıflar arazilerini ilanihaye vakfettikleri için doğal olarak onlara erişilememiş, dokunulamamış. Bu tarz birçok çalışmaya da bu vesileyle sizin öncülüğünüzde aslında Türkiye yeni yeni görmüş oluyor, bunları da öğrenmiş oluyor. Bu bağlamda mesela şu an gördüğümüz bir husus var. Az önce siz on madde saydınız. On beş dediniz mesela. Ben bunun ilk on bir tanesini önemsiyorum demiştiniz ve üniversite için on bir tane madde saydınız bize... Mesela aynı şekilde şu anki çalışmalarınızdan hareketle, bin iki yüzlerde kurulmuş Oxford'dan Cambridge'den alıp bugüne kadar getirdiğimiz bir batı tecrübesi ve bir yandan da binli yıllardan Kayrevan ya da Nizamü'l-Mülk'ten itibaren almış olduğumuz, getirdiğimiz köklü bir doğu tecrübesi var. Her ikisine de baktığınızda, belki araştırmalarınız daha ön çalışmadır ancak, hani eğer varsa zihninizde oturan bazı unsurlar, vakıflar ve STK'lar açısından hangi yönetim maddeleri acaba sürdürülebilirliği sağlar, ne yapılırsa vakıflar ve STK'lar daha iyi bir şekilde idare edilebilir diye düşünüyorsunuz?

Şimdi Osman bey en önemli mesele biraz önce söylediğim insan sermayesi, iyi yetişmiş insan azlığıdır. Bugün ümmetin en önemli meselesi kaht-ı rical yani nitelikli adam kıtlığı hala. Ama yine belli alanlarda iyi yetişmiş insanlar bulmak mümkün. Dolayısıyla yani en büyük ihanet de

buradan oluyor. İşte biz böyle şeylerle karşılaştık yakın zamanlarda, FETÖ meselesini hep beraber yaşadık. Bu nedenle iyi yetişmiş insana yatırım yapmak ve işi ehline tevdi etmek gerekiyor. İyi yetişmiş insanı işini iyi yapan insanı desteklemek önünü açmak gerekiyor. Ehliyet ve liyakate önem vermek gerekiyor. Dolayısıyla bu insanlar çift kanat yani hem işini iyi yapan ehil insan işe vukufiyeti tam hem de güvenilir emin insanlar. Bu kişileri bulduğumuz zaman bunlara önem vermeliyiz. Bunlar o yapıların kurulması, geliştirilmesinde çok önemli rol oynar. Yani ahlakta iyiyi, güzeli; iktisatta karlılığı, verimliliği; sosyal hayatta da faydalıyı ve daha çok gelişmeyi öne çıkaran bir sistem varsa, bir başka açıdan kim daha iyi yapıyorsa "ehsen-ü amela" kıvamında dediğimiz, bunu daha iyi yapanı öne çıkarma, onu destekleyen sistemler kurma çok önem arz ediyor. Dolayısıyla bu vakıflarda da en çok hani biraz önce söyledim gibi bir sistem kurulması gerekiyor. Mesela siyasette bunun ölçüsü oy. Yani öyle yada böyle, eleştirilen birçok yanlar olabilir. Ama netice itibariyle millet destekliyorsa başarılısın demektir. İktisatta, ticari hayatta kar, verimlilik yani sürdürülebilirlik bir ölçüttür. Burada vakıflarda da daha iyi daha faydalı olma konusu ön planda olmalıdır.

Tabii her vakfın kendi misyonu var. Bu çok önemli. İşte o sürdürülebilirliği temin edecek, yüzyılları aşan, bin yıllara varan, yani asırdan milenyuma uzun vadeli hedefler koyup böylesi yapıları kurmanın en öncelikli meselesi iyiyi, güzeli ve daha iyi yapanı öne çıkaran, teşvik eden sistemler kurmaktan geçiyor. En önemli şey bu. Sırrı ben burada görüyorum. Yani nepotizm dediğimiz o olguyu dışlayarak daha iyi, daha samimiyetle ve gayretle bu konulara katkı sağlayan yapılar öne çıkarmak gerekli. Tabii ki her vakfın derinleştiği alan farklı. Kimisi sadece fakirleri gözetir, kimisi garip gurebayı, kimi yetimleri... misyonu neyse o çerçevede en iyi katkı sağlayanların katkı sağlayan yapıları kurup geliştirmesi gerekir. Yani ben öyle görüyorum. Bu bütün kurumsal yapılar için geçerli, vakıf için de böyle.

Evet. Peki İlim Yama Vakfı olarak hocam, İlim Yama Vakfı sizce misyonunu ne kadar gerçekleştirebiliyor? Ya da

geçmişinden bugüne, yarına baktığınız zaman İlim Yayma Vakfı'nı geçmişte yapmış oldukları faaliyetler açısından nasıl değerlendiriyorsunuz? Şimdiden sonrası için ne öngörebiliyorsunuz?

Şimdi bu câmia hakikaten Türkiye'nin en büyük, en güzel, en güzide camiası. Sürekliliği ve kuşatıcılığı açısından gündelik siyaset ve gelişmelerden etkilenmeden tüm kesimleri kuşatması gerçekten de takdire şayan. Biraz önce söylediğimiz güzel insan yetiştirmeyi amaç edinmiş, "rütbetül ilmi e'la'r-ruteb" gibi mottoları öne çıkarmış bir vakıf olarak bunun içini doldurduğu ölçüde başarısının katlanarak gittiğini görüyoruz. Üniversitemiz aslında vakfımız açısından yüzük taşı niteliğinde. Bugüne kadar vakıf güzel insanları, her alanda, Türkiye'de idari, siyasi, ticari ve bütün ilmi müesseselerde çok güzel insan yetiştirmiş. Üniversiteyle de bunu yüzük taşı gibi taçlandırmış durumda. Vakfımızın kuşatıcılığı, geniş perspektifi gündelik gelişmelerden etkilenmeden bunun devam etmesi çok önemli bir durum. Tabii burada özellikle dikkatimi çeken mesela İslami câmianın diğer önemli vakıflarının bu vakıfla birlikte çalışması yani bunlar arasında güzel bir tesanüd ve dayanışma ruhuyla yani hem oraları destekleyen, hem buraları destekleyen insanların bir arada çalışması çok önem arz eden bir husustur. Yani bu kuşatıcılık, o samimiyet, devam ettikçe bu başarı; biraz önce de söylediğim, ehliyeti, liyakati ve başarıyı, iyiyi, güzeli yaparı öne çıkaran, destekleyen yapılar güçlendikçe daha da güzel olacak. Daha iyi olabilir dediğimiz ama eksik kalan yanlar da oluyor Ama bunlar zaman içinde gittikçe bu çerçevede, tecrübeyi, ilmi, ihlası, samimiyeti önemseyen ve bu çerçevede bu öncülleri harekete geçiren bir yapı olduğu müddetçe bu gelişecektir. Daha da güzel olacaktır inşallah.

İnşallah... Baktığımız zaman hocam 1972 yılında yurt kuruluyor. Yurttan sonra Cemiyet yetmiş üç yılında Vakfımızı kurmuş oluyor. Ondan sonra daha çok burs verme barınma imkanı sağlama ile devam eden bir hizmetten bahsediyoruz. O gün bugündür bu devam ediyor. Belli bir süre geçtikten sonra aslında ilköğretim ve ortaöğretime yönelik çalışmalar görüyoruz

vakıfta. Sonra üniversiteyi görmüş oluyoruz. Aslında baktığımızda çok manidar bir şekilde burs ve yurtla başlayan çalışmalar, yirmi beşinci yılına doğru bir yenisi ile güçleniyor. Ortaöğretim hizmetleri de eklemiş oluyor hizmet alanlarına. Ellinci yılına doğru kayarken yirmi beşinci yılda bir karar alınıyor ve üniversiteye geçiliyor. Bu üniversite hayali aslında yaklaşık yirmi beşinci yılın düşüncesi. İkinci yirmi beş yılda üniversiteye geçilmiş oldu. Şimdi hocam üçüncü yirmi beş yıla giriyoruz. Üniversitemizde bunca yıl rektörlük yapmış ve çeşitli STK'larda yer almış birisi olarak, üçüncü çeyrekte sizce ne olsaydı İlim Yama Vakfı kendisini bir basamak daha yukarı çıkarırdı?

Tabii şimdi, bu vakfın en önemli başarı alanlarından birisi üniversite; ama, ortaöğretimde bildiğim kadar şu anda İrfan Okullarını devretti. Aslında orada da özellikle bu 15 Temmuz'dan sonra çok büyük ihtiyaç vardı. Hatta gönlümüzden geçen, 17-25 Aralık'tan sonra Türkiye'de ilköğretim, ortaokul, liseye kadar tüm aşamalarda da İlim Yayma Vakfı'nın geleneği ve birikimiyle, çok başarılı kurumlar üretmesi idi. Bu olabilseydi güzel olurdu. Fakat orta öğretim alanında hedeflenen olmadı sanki. Nasıl oldu, neden oldu? Onu irdelemek lazım, analiz etmek lazım. Hamdolsun üniversitede, yüksek öğretimde bu kurum ile çok güzel bir başarı seviyesi yakalandı, gelişti ve ilerliyor. Aynı şekilde ortaöğretimde de ilim, irfan bağlantısı olabilirdi, olmalıydı. Zaten ilim üniversite diyelim, irfan mektebi de ortaöğretim şeklinde anlaşılabilir. Üniversite ve İrfan Kolejleri ilk geldiğim zaman bütünselliği yansıyordu.

Evet.

İlim yuvası ilim ve zarafet üssü İZÜ. İrfan Kolejleri, ortaöğretim ve mektepleri. Bu güzel bir şeydi. Orada çok daha güzel bir gelişme umut etmişim. Onu çok önemsemek gerektiğini düşünüyorum. Yani ilköğretim ve ortaöğretim, üniversiteye öğrenci gönderiyor. Dolayısıyla dünyadaki iyi örneklerle baktığınız zaman, tabandan başlamayarak alandaki başarı diğer tarafı da besliyor. Onun için bu iddiadan vazgeçmemek lazım. Tabii söylediğiniz

gibi önce yurt ve burs meselesi çok önemliydi. Hala bunlar belli ölçüde devam edecektir. Ama beşikten mezara kadar dediğimiz eğitimden bahsediyorsak eğer, özellikle kurumsal alanda ilköğretimden liseye ve üniversiteye, doktora kadar tüm eğitim alanlarında güzel örnek müesseseler, modeller üretmemiz gerekiyor. Bu camianın faaliyetleri örnekliği, başarılı çalışmaları diğer bütün kurumları pozitif etkileyecektir. Yerine göre kamu kendine, bu anlamda çok önemli dersler çıkaracaktır. Diğer özel sektör ve vakıfları da kapsayan tüm camialar için İlim Yayma Vakfı, aslında örnek bir model kurumdur. İlim Yayma'dan bu anlamda bir misyon ve vizyon olarak böyle bir beklenti olduğunu ve kendisine bu gözle bakıldığını düşünüyorum. Yani netice itibarıyla diğer vakıf camiaları içinde en geniş ve en kuşatıcı olan İlim Yaymadır. Zira, diğer vakıflar daha spesifik alanlarda ihtisaslaşmış durumda. Ama İlim Yayma, adı üzerinde ilim ve irfan merkezi. Dolayısıyla bu anlamda öncülük edecek, model kurum ve örneklik gösterecek kuruluşlar ihdas etmesi bakımından öne çıkmasını bekliyorum ben şahsen.

İnşallah hocam. Kıymetli hocam. Vaktinizi çok aldık. Hakkınızı helal edin. Bu güzel sohbet çok daha ilerleyebilir ama vaktiniz sınırlı. Yine de bu kadar kısa zamanda gerçekten hem vakıfla ilgili hem de üniversiteyle ilgili olarak temel yapı taşlarını özetlemiş olmanız, aynı zamanda da bir duruş ve düşünce örneği olarak bazı değerlendirmeleriniz ki böyle tam köşe taşlarına denk gelecek her bir merhaleyi bize net bir şekilde özetleyecek bu veciz konuşmanızdan dolayı ben çok teşekkür ediyorum.

Estağfurullah.

İnşallah çeşitli vesilelerle, diğer görüşlerinizi, düşüncelerinizi de öğrenmiş oluruz. Farklı şekillerde tekrar okurlarımıza ulaştırırız diye ümit ediyorum. Son olarak ifade etmek istediğiniz bir husus varsa dinlemek isterim.

Şu cümlenin altını çizeyim. İlim Yayma Vakfı

aslında her alanda öncü beyinleri yetiştirdi bugüne kadar. Fakat şimdi Sabahattin Zaim Üniversitesiyle beraber etkinlik alanı yerelden küresel alana etki eden bir ivme kazandı. Bugün mesela benim tezini yönettiğim on beş tane doktora talebem var. Hemen hemen hepsi yabancı. Avrupa'dan Afrika'ya Asya'dan Rusya'ya kadar birçok ülkeden öğrencim var. Mesela siyasete girme konusunda teklif aldım, özellikle emanet üstlendiğim başta doktora öğrencilerim için istifa edip gidemedim. Bunu yaparken de en önemli mazeretim tezleri bitmiş sadece savunmaları kalmış olması ve mağduriyetlerin oluşması endişesi idi. Dolayısıyla buradan bile bakılsa, artık küresel bir etkinliği var vakfın. Bunu hatırımızdan çıkarmamalıyız. Küresel alandan Malezya'dan Pakistan'dan... birçok ülkeden bu üniversitenin başarısıyla ilgili heyetler geçmişte de aradılar halen de aramaktadırlar. Bu vakıf, bu üniversite, bu hikâye bu denli kısa bir zamanda nasıl başarılı oldu? Dolayısıyla artık sadece yerel değil küresel ölçekte biraz önce söylediğim model vakıf olarak izleniyor, takip ediliyor ve izlenecektir. Ümmetin de bu iyi örneklerle, daha iyi örneklerle ihtiyacı var. Yani vakıf kurumu olarak üçüncü sektör çok önemlidir ümmet için. Modern dünyada, kapitalist sistemin tahrip ettiği en önemli alanı tamir eden sektördür üçüncü sektör. Bütün ümmet coğrafyası için çok önemli bu vakıf sistemi. Örneğin, Malezya Yüksek Öğretim Bakanı gelmişti. Bir yere davet ettiler. Ben gidemedim. Toplantılarım vardı. Biz gelelim dediler, geldiler. On dakika uğrayalım diye girdiler, dört saat oturdular üniversitede. Gitti otele benim doktora dersim vardı. Kaçta gelebilirsiniz? Onda gelebilirim dedim. Onda otele gittim. Dörde kadar orada vakıf medeniyetini konuştuk. Yani sekiz saatlik bir seans yaptık. Düşünün... Dolayısıyla bütün dünyada İlim Yayma Vakfı başarısı ile küresel olarak takip edilen, izlenen bir kurum. Dolayısıyla yaptığı her işi en iyi şekilde, en güzel şekilde yapması gerekiyor.

Çok teşekkür ederim Hocam.

Ben de çok teşekkür ederim.

İZÜ Rektörü Prof. Dr. **AHMET CEVAT ACAR** İle Mülâkat

Abdulsamet ŞENTÜRK

Sivil toplum ifadesini kendi perspektifinizden biraz açabilir misiniz?

Bilindiği gibi, her toplumda devlete, kamu yönetimine bağlı 'kamu kesimi' var, bir de onun dışında, elbette devletçe konulan hukuk ve mevzuata bağlı olmakla birlikte, devlete veya hükümete ait olmayan özel ve tüzel kişileri kapsayan özel kesim var. Geniş anlamıyla sivil toplumun özel kesimi kapsadığı söylenebilir. Bununla birlikte, 'sivil toplum' kavramının genellikle daha dar anlamda özel kesimin bir bölümünü oluşturan topluluk, örgüt ve faaliyetler için kullanıldığı görülmektedir. Bu anlamıyla 'sivil toplum', genellikle hayır veya sosyal fayda maksatlı faaliyetleri gönüllülük esasına göre yerine getiren topluluk veya kuruluşları ifade etmek için kullanılır. Bizim kültürümüzde köklü bir geçmişi olan vakıflar, sivil toplum anlayışı ve kültürünün en tipik örneğini oluşturur. Bunun yanı sıra, çeşitli amaçlarla kurulan ve faaliyet gösteren cemiyet, dernek, sendika, meslek kuruluşları gibi 'sivil toplum örgütleri' de sivil toplumun önemli unsurlarıdır. Bana göre, sivil toplumda "sosyal sorumluluk" anlayışıyla ve gönüllük esasına göre topluma veya toplumun bir kesimine yardım ve iyiliklerde bulunmak, kısaca hayır yapmak, öncelikli ve önemli bir yere sahiptir. Ayrıca, sivil toplum kuruluşları bakımından devlet otoritesi ve kamu yönetimi karşısında "özerklik" te önemlidir. Biliyorsunuz milli kültürümüzde "hayır yapma"ya büyük değer ve önem atfedilir. Bu bakımdan ihtiyacı olan insanlara iyilik yapmak, öğrencilere ve fakirlere yardım etmek, hastalara destek sağlamak, çevreyi korumak gibi amaçlara yönelik zorunluluk arzetmeyen gönüllü ve hayır maksatlı oluşum ve faaliyetler, sivil toplumun özünü oluşturur, denilebilir.

Çok teşekkür ediyorum hocam...

Peki hocam İlim Yayma denilince aklınıza ilk gelen şeyler nelerdir?

Bundan yaklaşık 40 yıl önce kaldığım “Vefa İlim Yayma Yurdu”, öğrenci yurtları ve öğrencilere sağlanan burslar geliyor.

Mezunusunuz...

Evet, denilebilir... Yabancı dil kursu, yüksek lisans eğitimi sırasında ve asistanlığa başladığımda Vefa Yurdu'nda kalmıştım.

İkinci olarak, rahmetli büyüğümüz Dr. Asım Taşer ile yaptığımız bir görüşmemiz aklıma geliyor. Ancak genel olarak söylersek, İlim Yayma denildiği zaman aslında ismi ile müsemma olan, 1951'de kurulan bir İlim Yayma Cemiyeti ve onun bünyesinde 1973 yılında kurulan aynı isimli vakfın okuyan gençlere sağladığı yurt, burs ve yardımlar, şimdilerde de yöneticisi olduğum İstanbul Sabahaddin Zaim Üniversitesi'nin kurucu vakfı, İlim Yayma Vakfı aklıma gelmektedir.

İlim Yayma'da kaldığınız yıllarda unutamadığınız anılarınız var mı?

Birçok şey var ama demin adını andığımız İlim Yayma burslarına bakan rahmetli Dr. Asım Taşer ile yaşadığım bir hatıram var. Rahmetli çok ciddi bir kişiliğe sahipti, bütün öğrenciler ondan çekinirlerdi. Kendisiyle İngilizce kursu bursu hususunda bir görüşmemiz oldu. Bu görüşmemizde, “*Sen işletmecisin ticaret mi yapacaksın, ilim mi yapacaksın?*” diye beni adeta sorguladı. Ben de niyetimin “*ilim yapmak*” olduğunu ifade ettim. Kursu kayıt olup belli bir puanın üzerinden not alarak tamamlamam durumunda kurs ücretini vereceklerini söyledi. Yaz sonunda kursu bitirdim, ardından yüksek lisansa başladım, ama kurs ücretini almak için Asım Bey'e gitmedim. Hatırladığıma göre 1981 yılının Aralık ayıydı, arkadaşların hatırlatması ve teşviki üzerine, aynı dönemde asistanlığa başladığımız ve İÜ İşletme Fakültesi'nde uzun yıllar beraber çalıştığımız, şimdi emekli olan arkadaşım Prof. Dr. Hüner Şencan ile Asım Bey'in Fatih Kızıtaşı'ndaki işyerine gittik. Kurs öncesindeki

görüşmemizde söylediklerine istinaden geldiğimi söyledim ve konuştuklarımızı hatırlattım. Asım Bey, “*Ticaret mi, ilim mi yapacaksın?*” diye aşağı yukarı ilk görüşmemizdekine benzer şekilde konuştu. Doğrusu biraz alınmıştım. Ben, ilk görüşmemizdeki sözlerine istinaden geldiğimi, bu arada şartlar değiştiyse buna da bir itirazım olamayacağını, öğrenim hayatımda Kredi Yurtlar Kurumu kredisi dışında bir burs almadığımı ifade ettim. Bunun üzerine, burs talepleriyle ilgili kendisini de üzen tecrübeleriyle ilgili uzunca bir konuşma yaptı. Sonra bana bir form vererek doldurmamı istedi, formu aldı, inceledi ve sonra da gerekli bilgi ve belgelerle yönlendirdiği vakıf yetkilisinden kurs bedelini almamı söyledi. Aldığım bu yabancı dil bursu, hatırladığım kadarıyla KYK kredisi dışında aldığım ilk ve tek burstur.

Tabi unutmadığım başka şeylerde var ama özellikle bazı arkadaşlar aklıma geliyor. Lisanstan beri arkadaşım olan, aynı yurttan ve daha sonra aynı evde kaldığımız ve İÜ İşletme Fakültesi'nde uzun yıllar birlikte çalıştığımız Prof. Dr. Hüner Şencan dostumu elbette unutamam. İstanbul Üniversitesi hukukta okuyan Hüsnü Tuna ve İsmail Durak Ünlü, Tıp Fakültesi'nden Ahmet Özdemir ve Kürşat Türkoğlan, İktisat'tan Hayrullah Gün, İşletme Fakültesi'nden Kudret Büyükcoşkun ve Nuri Sait Altun, yurt müdürü Hasan Karakaya, Edebiyat'ta sohbetleriyle Nejat Çavuş ve İrfan Çalıhan hatırladığım arkadaşlar arasında.

Sınavlarım iyi geçmiş olmasına rağmen; herhangi bir ön görüşme ve referansım, bir hoca dışında tanıdığım olmadığı için kazanacağıma hiç ihtimal vermediğim İÜ İşletme Fakültesi Araştırma Görevliliği sınavını (kendisiyle birlikte) benim de kazandığım bilgisini, Vefa Yurdu'nun giriş katındaki mütalaa salonunda Hüner Şencan'dan alışım da hiç unutmadığım bir hatıramdır. Yurt kantini ve medrese bahçesindeki arkadaş sohbetlerimiz ile medrese mescidindeki cemaatle kılınan namazlarımız da unutamadıklarım arasındadır. Yurt hayatım, üniversitemize adı verilen merhum Sabahaddin Zaim hocamız ve “Sabri Abi” diye hitap ettiğim merhum Sabri Orman hocamızla tanışma, sohbet ve tavsiyelerinden yararlanma bakımından da hayatımda önemli bir yer tutar.

Hangi yıllar arasında kalmıştınız?

1981-1982 yıllarında kalmıştım, dil kursuna ardından yüksek lisans eğitimine devam ederken. O zamanlar Beyazıt'ta, şimdiki İletişim Fakültesi olan binada bulunan İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi'nde ben yüksek lisansa, arkadaşım Hüner Şencan doktora programına devam ederken, Fakültede açılan asistanlık sınavına girdik ve 1982 yılının ilk çeyreğinde göreve başladık, bir süre daha yurttan kaldıktan sonra Hüner'le kiraladığımız eve çıktık.

Hocam o yıllarda politik atmosfer nasıldı, Vefa Yurdu'na yansımaları var mıydı?

12 Eylül 1980'de askerî darbe olmuştu, darbeden sonra siyasi partiler kapatılmıştı, Türkiye'nin bir çok yerinde ve İstanbul'da sıkı yönetim uygulanıyordu, askerî hükümet vardı. Askerî yönetim ve siyasi yasaklar nedeniyle politik hayat pek hareketli değildi. Darbe öncesi üniversiteleri ve toplumun diğer alanlarını kuşatan şiddet içeren ve "anarşi" olarak nitelenen siyasi/ideolojik çatışmalar büyük ölçüde sona ermişti Bu atmosfer, doğal olarak herkes gibi yurttan kalan bizleri de etkiliyordu. Siyasi konular, diğer yerler gibi yurttan da, daha çok özel sohbet ve ortamlarda konuşuluyordu. Diğer yandan, üniversitelerde çatışma ve olayların sona ermesi ile eğitim kesintisiz biçimde yapılmaya başlanmıştı. Üniversitelerde ve sokaklardaki çatışmaların büyük ölçüde sona ermesi, zaten siyasi çatışmalardan olabildiğince uzak duran yurttan kalan bizlerin de eğitimlerimize daha fazla odaklanmamıza imkan sağlamıştı.

Yurttan kaldığınız dönemde yurtdışı eğitim, sosyal etkinlikler ve kültür faaliyetleri nasıldı? Okuduğunuz eserler var mıydı?

Öncelikle şunu söyleyeyim: Bugüne doğru geldiğimizde vakıf ve yurtlarımızda eğitim ve sosyokültürel faaliyetlerin daha profesyonel ve düzenli hale geldiğini görüyorum. O zamanlar bu tür etkinlikler, bugüne kıyasla daha azdı. O zamanlar, yurt yönetiminin resmî, programlanmış eğitim ve kültür faaliyetlerinden çok yönetici ve arkadaşlarca yönlendirilen veya gerçekleştirilen kişilerarası ilişkilere ve etkileşime dayalı gayri resmî sosyal ve kültürel faaliyetler yaygındı. Bunda askerî darbe sonrası şartların da önemli etkisi olduğunu düşünüyorum. Bu faaliyetlere örnek olarak, kantin, mescid ve medrese bahçesindeki ve diğer yerlerdeki sohbet ve tartışmalar ile küçük gruplarca

gerçekleştirilen geziler ve spor faaliyetleri verilebilir. Bunların yanısıra, özellikle ramazan ayında yakın çevredeki cami ve mekanlardaki iftar ve teravih öncesi ve sonrası sohbetleri de anmak gerekir. Kaldığım dönemde, yurttan gerçekleştirilen planlı bir eğitim programı hatırlamıyorum. Bu konuda, öğrencilerin fakülte ve kurslardaki eğitimlerini teşvik edici ve destekleyici bir yaklaşım hakimdi. Yabancı dilde eğitimin bu kadar yaygın olmadığı o dönemde okul dışında özellikle yabancı dil kurslarına katılım oldukça revaçta idi.

O zamanlar, basılı yayınlar daha revaçta ve entelektüel hayat daha canlı idi. Yurttan, hükümetçe yasaklanan yayınlar dışında, kısıtlanan bir yayın olduğunu hatırlamıyorum. İnternet ve dijital yayınların olmadığı, televizyonun da bugünkü kadar çeşitli ve yaygın olmadığı o yıllarda basılı gazete ve yayınlar daha yaygın ve hakim idi. O dönemde camiada rahmetli Necip Fazıl, Sezai Karakoç, Rasim Özdenören, Akif İnan, İsmet Özel, Nuri Pakdil, Nurettin Topçu, Kadir Mısıroğlu gibi mütefekkirlerin eserleri ve yazıları büyük ilgi görüyordu. Bunların yanısıra, farklı ideolojilerin önde gelen yazarları da takip edilirdi.

Dini ve millî değerlere ehemmiyet veren ve yakın duran yayın organları, gazeteler, kitaplar, dergiler yanında "ana akım" diye tabir edilen ve farklı ideoloji ve hayat görüşlerine hitap eden bazı gazete ve dergiler de takip edilirdi. Edebiyatla ilgilenen arkadaşlar vardı, hatırladığım kadarıyla Nejat Çavuş onlardan biriydi.

Ben de yukarıda sözünü ettiğim yayın ve yazarları imkan ölçüsünde takip ediyordum. Yurttan kalırken önce yabancı dil kursu, sonra yüksek lisans sınavları ve akabinde yüksek lisans dersleri ve daha sonra da bu derslerin yanısıra asistanlıkla ilgili görevlerime yoğunlaşmıştım. O nedenle, zamanımızın çoğunu sözünü ettiğim faaliyetler alıyordu. O yüzden yurttaki bazı faaliyetleri kaçırmış olabilirim. Ancak, başta da söylediğim gibi, şu anda bu konularda vakfımız ve yurtlarımızın imkan ve programları daha gelişmiş durumda.

Rektörlükolduktan sonra hayatınızda ne değişti? Yani vakıflarla veya gönüllü faaliyetlerle aranıza mesleğinizin sorumluluğu girdi mi? Hâlâ vakıflarla, gönüllü eğitim programlarıyla iç içe misiniz?

Rektörlük, önemli ve onurlu bir görev, tabii

sorumluluğu da büyük. Amaç ve değerlerini paylaştığım İlim ayma Vakfımızın üniversitesinin rektörü olmanın onur ve sorumluluğunu yaşıyorum. Rektörlük, normal öğretim üyelğine göre, hayatınızda daha çok ve daha önemli bir yer tutuyor, diğer faaliyetlere ve bu arada gönüllü faaliyetlere ayırabileceğiniz zaman da azalıyor.

Genel olarak bakıldığında, şunu da söylemek gerekir: İlim Yayama gibi yakın vakıf ve derneklerle her zaman ilgi ve ilişkim devam etti ve İbn Haldun Üniversitesi Mütevelli Heyeti'nde kuruluşundan İZÜ rektörlük görevini üstlenmeme kadar görev yaptım. Bununla birlikte, örgütlü gönüllü faaliyetlerde resmi görevli olarak çok aktif olduğumu düşünmüyorum. Bunda, yoğun mesai gerektiren akademik görevlerimin, İşletme Fakültemizin Bayezit'tan önce Rumelihisarüstü'ne daha sonra Avcılar'a taşınmasının, sonrasında İstanbul Üniversitesi Rektör Yardımcılığı ve Ankara'da iki dönem TÜBA Başkanlığı görevlerimin ve diğer şartların da kısıtlayıcı etkileri olduğunu düşünüyorum.

Rektörlük göreviyle birlikte, doğal olarak kurucu vakfımız İlim Yayma Vakfı ve faaliyetleriyle olan ilgi ve ilişkimiz de arttı. Bildiğiniz gibi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitemiz, İlim Yayma Vakfı'nın en büyük projesi. Rektörlüğün tarafıma tevdi edilmesiyle vakfın en önemli projesinin yönetimiyle ilgili görevlerim gereği vakıf faaliyetleri içinde önemli bir görev ve sorumluluğu üstlenmiş oldum.

Şimdiki görevimin, İstanbul Üniversitesi ve Türkiye Bilimler Akademisi'ndeki yöneticilik görevlerimden en önemli farkı, İZÜ'nün bir vakıf üniversitesi olması. Vakıf üniversitesi rektörlüğü, devlet üniversitesi rektörlüğünden biraz farklı ve profesyonel bir iş olmanın ötesinde *'vakıf anlayışı'*yla yürütülmesi gereken bir görev. Bu bakımdan, vakıf anlayışına sahip olmak, kurucu vakıf ve üniversitenin amaç ve değerlerini benimsemek önemli.

İlim Yayma Vakfı'mız ve üniversitemiz, medeniyet ve kültür değerlerimize önem veren ve bu değerlere sahip, milletimize ve insanlığa faydalı yeni nesilleri yetiştirmeyi gaye edinmiştir. Ayrıca, vakfımız mili, manevi ve insani değerlerimiz çerçevesinde kapsayıcı/kucaklayıcı bir yaklaşıma sahip gerçek bir vakıftır. Burada, yaklaşık 40 yıl önce akademik kariyerimizin başlangıcında yurdunda kaldığım, yaklaşım ve değerlerini paylaştığım bir vakfın üniversitesinde rektör olmanın büyük

bir onur olduğunu ve bunun görev bağlılığı ve motivasyonumu olumlu etkilediğini belirtmek isterim.

Sabahattin Zaim Üniversitesi'nin yakın geleceği için ne tür planlarınız var?

2010 yılında kurulan Sabahattin Zaim Üniversitemiz, bu sene on üçüncü yılını idrak etmektedir. Üniversitemizin şu anda yaklaşık olarak on bir bin öğrencisi bulunmaktadır. Bunların yaklaşık sekiz bini lisans, üç bine yakın lisansüstü öğrencilerden oluşmaktadır. Bu öğrencilerden 2000'den fazlası, doksan kadar farklı ülkeden gelen uluslar arası öğrencilerden oluşuyor. Otuz sekiz lisans programımız var. Bunlardan müzik ve spor bölümlerine özel yetenek sınavıyla öğrenci alınmaktadır. Diğer bölümlerin talebeleri ise merkezi yerleştirme sınavı ile alınmaktadır. Ayrıca, 90'dan fazla lisansüstü programımız bulunmaktadır. Üniversitemizin öğrenci sayısını aşan yaklaşık 13.000 kadar mezunu da var. Yani, gittikçe büyüyen bir camiyız.

Mütevelli heyet ve rektörlük olarak, vakıf anlayışıyla çalışıyor, kesinlikle sürümden kazanmak ya da nicelik olarak büyümek gibi hedefleri önceleniyor, optimal bir büyüklükle mümkün olduğunca kaliteli bir eğitim vermenin peşindeyiz. Yönetim olarak amacımız; millî ve mânevî medeniyet değerlerimizi özümsemiş iyi insanlar, kendi alanlarında iyi donanımlı gençler yetiştirmektir.

Stratejik ve bütüncül bir yaklaşımla güçlü yönlerimizi koruyup geliştirmek, eksikliklerimizi gidererek her alanda mevcut ve yeni projelerle üniversitemizi geliştirmek, ulusal ve uluslararası düzeyde daha ileri bir konuma yükseltmektir. Bu bağlamda, paydaşlarımızla işbirliği ve koordinasyon içinde, sürdürülebilirlik anlayışıyla üniversitemizin kapasite ve performansını geliştirmeye büyük önem veriyoruz.

Rektörlük görevini 2021-22 öğretim yılının bahar döneminde, 2022 Mart ayı sonunda devraldım. 2021-22 eğitim yılı, enflasyonun çok yükseldiği ve üniversitenin ilk defa personel ücretlerine birden fazla zam yapmak zorunda kaldığı bir dönem oldu. Son bir buçuk yıldır, hızla artan enflasyon ve değişen iktisadî şartlar, artan hizmet maliyetleri karşısında eğitim gelirleri bir yıl boyunca pek değişmeyen özel okullar ve vakıf üniversiteleri için ciddi iktisadî zorluklar ortaya çıkardı. Devam eden bu süreçte, sürdürülebilirlik hayati bir önem kazandı. Buna bağlı olarak, kısa dönemde bu zorlukların üstesinden gelerek sürdürülebilirliği geliştirme üzerinde yoğunlaştık. Bu bağlamda, tercih edilebilirlik ve kaliteyi de gözeterek üniversitemizin mali dengesini iyileştirici, sürdürülebilirliğini geliştirici ciddi değişiklikler yaptık.

Uluslararasılaşma, hem öğrenci sayısı hem de uluslararası hareketlilik açısından önem verdiğimiz konular arasında. Üniversitemiz, oransal olarak yabancı öğrenci sayısının yüksek olduğu üniversiteler arasında yer almaktadır. Bu yıl uluslararası fuarlara katılım ve tanıtım faaliyetlerimizi artırdık. Bu konuda daha iyi bir konuma gelmeyi hedefliyoruz.

Üniversitemizin odaklandığı ve farklılaştığı iki alan öne çıkmaktadır. Bunlar, **İslam İktisadı ve Finansı** ile **Helal Gıda** alanlarıdır. Faizsiz finans ve katılım bankacılığını da içeren İslam iktisadı, özellikle İslam dünyasında yeni ve gelişen bir bilim ve uygulama alanı ve üniversitemiz bu alanda iyi bir konumda. İlgili bölümlerin akademik kadrosunda yabancı hocalar önemli bir paya sahipler. Bu alanda lisans ve lisansüstü programlarımız ve bir araştırma merkezimiz var, buralarda performans ve kalitemizi daha ileri seviyelere getirmeye yönelik faaliyetlerimiz devam ediyor.

Gıda sağlığı ve güvenliği ve bu bağlamda helal gıda, genel olarak ve İslam dünyasında önem kazanan konular arasında. Gıda Mühendisliği bölümümüz

ve Sabri Ülker Araştırma Merkezimiz bünyesinde yer alan laboratuvarlarımızda helal gıda alanıyla ilgili eğitim, araştırma ve yayınlar ile akreditasyon, kontrol ve belgelendirmeye yönelik çalışmalarımız devam ediyor.

Tarihi binaları, doğal özellikleri; eğitim, yurt ve spor tesisleriyle Türkiye'mizin en ferah ve güzel yerleşkelerinden birine sahip bir üniversiteyiz. Üniversitemiz teknoparka sahip bir vakıf yükseköğretim kurumu. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığın tarafından desteklenen teknoparkımızda, üniversite-iş hayatı işbirliğiyle yenilikçilik potansiyeli olan projeleri geliştiriliyor. Bizim teknoparkımız üç bloktan oluşmakta. İnşaatımızın birinci bloğu geçen yıl bitti ve tüm iş yerleri kiralandı. Diğer iki bloğun kaba inşaatları bitti ve bunların tamamlanmasına yönelik çalışmalarımız devam ediyor. Ayrıca üniversitemizin Teknoloji Transfer Ofisi de var. Burada da hocalarımızın Ar-Ge projelerine destek sağlıyoruz. Erasmus ofisimiz de, akademik değişim faaliyetlerine destek veriyor.

Üniversitelerin konaklama yani yurt imkanları önemli. Son zamanlarda kiralara aşırı artışıyla, yurtların önemi daha da arttı. Bu bakımdan, yakın gelecekte hedeflerimizden biri de konaklama kapasitemizi artırmak. Yerleşkemizde her biri yaklaşık olarak 300, toplamda 600 kişilik kız ve erkek öğrenci yurtlarımız var. Üniversitemiz özellikle kız öğrencilerimiz tarafından tercih edilen bir okul, öğrencilerimizin üçte ikisi kızlardan oluşuyor. Yurtlara olan talep mevcut kapasitenin üzerinde. Öğrencilerimize İlim Yayıma Vakfı ve Cemiyeti'ne ait yurtlar ile diğer yakın yurtlarda yer bulma konusunda yardımcı oluyoruz. Özellikle İstanbul'da olağanüstü oranda artan kiralara, yurtlara olan talebi de artırdı. Bu talebi karşılamak için yerleşkemizdeki yurtlara ilaveten, bu yıl Başakşehir'deki bir kız yurdunu İbn Haldun Üniversitesi ile ortaklaşa kullanacağız. Ayrıca, yerleşkemizde yeni bir yurt yapma projemizi hayata geçirmeye yönelik çalışmalarımız da devam ediyor.

Öğrenci yurtları yanında, yerleşkemizde öğretim üyelerimiz için iki bloktan oluşan misafirhanemiz de var. Bunlara olan talep de artıyor. Yeni öğrenci yurdunun yanında misafirhane kapasitemizi artırmak ta orta vadeli hedeflerimiz arasında yer alıyor. Yurt ve misafirhane kapasitemizi artırmanın, üniversitemizin kalite ve tercih edilebilirliği ile hizmet performansını artırma amacımıza da önemli katkı sağlayacağına inanıyoruz.

Bunların yanı sıra, spor tesisleri bakımından da imkanları olan bir üniversiteyiz. Halkalı yerleşkemizde stad, kapalı spor ve tenis salonu, açık tenis kortu, küçük golf sahası, yürüyüş yolları gibi tesis ve imkanlarımız var. Spor tesisi kapasitemizi daha etkin kullanmak ta hedeflerimiz arasında. Bu amaçla, spor okulları ve organizasyonları alanında faaliyet gösteren bir şirketle protokol imzaladık. Önümüzdeki dönemlerde, çeşitli spor programlarını devreye sokmaya yönelik çalışmalarımız devam ediyor.

Bir başka husus, günümüzde tek dalda uzmanlaşmanı yetersiz olduğudur. Yaşadığımız çağda belli bir alanda uzmanlaşma yanında farklı alanlarda beceri ve yetkinlik kazanma da önem kazandı. Bu bağlamda öğrencilerimize “Çift Dal” ve “Yan Dal” eğitimi alma imkanı da sağlıyoruz. Bu yıl, İslami İlimler Fakültemizin de Halkalı yerleşkemize taşınması ile öğrencilerimizin beceri ve yetkinlik çeşitlendirmeye yönelik imkanlarımızdan yararlanma oranı da artmış olacaktır.

Mevcut olan organizasyon ve yönetim sistemlerini daha iyi bir seviyeye getirmek, performans değerlendirme ve teşvikleri geliştirmek de planlarımız arasındadır. Bu yıl, üniversitemize Yükseköğretim Kalite Kurulu tarafından “Kurumsal Akreditasyon” ve YÖK tarafından da “Erişilebilirlik” konusunda “Turuncu Bayrak” verildi. Akreditasyona sahip eğitim programlarımızın ve saygın dizinlerce taranan dergilerimizin sayısını artırmaya yönelik çalışmalarımız da sürüyor. Yine yılın başında İzmir Katip Çelebi Üniversitesi ile yaptığımız protokol çerçevesinde başladığımız yeni “Üniversite Bilgi Yönetim Sistemi”ne geçiş çalışmalarımız da devam ediyor.

Üniversite olarak, eğitim-öğretim, ar-ge ve topluma hizmet alanlarında kapasite, kalite ve performansımızı geliştirerek, medeniyet değerlerimize sahip hem ulusal hem uluslararası alanda nitelikli ve yararlı bireyler yetiştirme, bilim ve toplum hayatına katkımızı geliştirme amacı doğrultusunda faaliyetlerimizi sürdürüyoruz.

Yaptığınız işte kendinizi başarılı görüyor musunuz?

Aslında bu soruyu bana değil de başkalarına, paydaşlarımıza sormak lazım. Bununla birlikte, şunu söyleyebilirim: Amaç ve ilkelerimiz doğrultusunda,

paydaşlarımızla işbirliği içinde, başarılı olmak için elimizden gelen gayreti gösteriyoruz. Zorlayıcı ekonomik şartların ortaya çıktığı görevimin ilk yılında önemli bazı konularda attığımız adımların olumlu sonuçları, bu konuda şevkimizi ve inancımızı artırıyor.

Öğrenciler ne diyor?

(Kız Öğrenci) Hocam hoşumuza en çok giden, sizin öğrencilerin arasına karışmanız. Ayrıca kütüphaneye yaptığınız ziyarette, bizim sınav dönemine denk gelmişti, çikolata ikramınız çok güzeldi. Sizi sadece bu odada oturan birisi olarak değil de öğrencilerle daha yakından ilişki içinde olan biri olarak görmek öğrenciler nezdinde daha çok hoş karşılanmaktadır.

Başarı, istenen sonucu elde etme veya hedeflere ulaşma olarak tanımlanabilir. Başarıyı herkes ister. Biz de yönetim olarak, hedeflerimize ulaşmak istiyoruz. Ancak, “ne pahasına ve nasıl olursa olsun başarılı olmak veya görünmek” gibi bir düşünce ve yaklaşımımız yok. Başarıya, meşru, yani uyulması gereken kurallara uygun yol ve yöntemlerle ulaşılması gerekir. Başka bir ifade ile, karar ve eylemlerimizde hukuk, mevzuat, iş/meslek ve ahlak kurallarına uygunluğa büyük önem veriyor ve dikkat ediyoruz. İşlerimizi, bütüncül ve stratejik yaklaşımla, kurumsal yönetim, şeffaflık ve hesap verebilirlik anlayışıyla yapmaya özen gösteriyoruz. Ayrıca, burası adını bildiğimiz veya bilmediğimiz binlerce özel ve tüzel kişi hayırseverin hayırlarıyla kurulan ve faaliyetlerini sürdüren bir vakfın, İlim Yayma Vakfı'nın üniversitesi. Vakıfların bizim inancımızda ve medeniyetimizde özel bir yeri ve önemi var. Bu vesileyle, 50. Yılına idrak eden İlim Yayma Vakfımızın ve 13. Yılına idrak eden İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitemizin kuruluşundan bugüne, emek ve katkısı olan tüm hayırseverlere ve çalışanlara teşekkür ediyor; Allah'tan ahirete irtihal edenlere rahmet, hayatta olanlara sağlıklı ve hayırlı ömürler diliyorum.

Böyle bir kuruluşta yönetici ve çalışan olmanın sevabının da sorumluluğunun da büyük olduğu inancıyla, halis niyet, salih amel ile “Gayret bizden, Tevfik Allah'tan” diyerek çalışıyoruz. Rabbim, yar ve yardımcımız olsun.

Teşekkürler, hocam.

Ben teşekkür ederim.

Yazar Ahmet Örs İle *İlim Yayma'nın Penceresi* Adlı Kitabı Üzerine Söyleşi;

HATIRDA KALAN İLİM YAYMAYA YOLCULUK

Adem ÜMÜRHAN
İstanbul Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi,
Din Eğitimi Yüksek Lisans Öğrencisi

Yazar Ahmet Örs'ün *İlim Yayma'nın Penceresi* adlı anı kitabı, 90'lı yılların İslami hafızasına ışık tutan değerli bir çalışmadır. Döneme ve İlim Yayma'ya dair farklı kesitler sunan bu çalışma, bir anı kitabından öteye geçerek, özellikle insanı ve insani olanı odağına alan, geçmişle muhasebe yönü güçlü, çok yönlü bir kitaptır. Dönemin siyasi, İslami ve kültürel fotoğraflarını ortaya koyan bu eser, üniversite yıllarında Vefa'daki İlim Yayma Vakfı Yüksek Tahsil Talebe Yurdu'nda kalan Ahmet Örs'ün değişim ve dönüşümüne dair anekdotlara da yer vermektedir. Şimdi de eserin müellifi, anıların failiyle birlikteyiz. Keyifle okuyacağımızı düşündüğümüz kitaba dair gerçekleştirdiğimiz söyleşimize geçelim.

Merhabalar hocam, öncelikle söyleşi teklifimizi kabul edip bize bu fırsatı tanıdığınız için teşekkürlerimi arz etmek isterim.

Merhabalar, rica ederim. Kitap perspektifli bir söyleşiyi tertip ettiği için İlim Yayma Vakfı'na ve bu sohbetle bana eşlik edeceğin için sana şimdiden teşekkür ederim.

Bu kitabınız vesilesiyle sizleri tanıdık. Neden bir anı kitabı yazma işine giriştiniz? Kısa bir açıklama yapmak ister misiniz?

Müslümanların kendi yaşadıkları döneme tanıklıklarını kayda geçirme arzuları pek yok maalesef. Bu alanda hemen hemen hiç yazmıyorlar ya da çok az yazan var. Bilemiyorum, yani bizim dönemleri (1990-2000) anlatan; İslami hareketi, İslami gençliği, onların ne ile ilgilendiklerini, hayata nasıl baktıklarını, ne okuduklarını, kimlerle muhatap olduklarını, üniversite ve dahi yurt ortamları... Bunlara dair pek bir malzeme bulunmuyor. Çok meşhur kişiler dışında da pek hatıratlara rastlamazsınız zaten. Mesela Nuri Pakdil örneği... Nuri Pakdil'in mektupları kitaplaştırıldı. Anılarını Hüseyin Su'nun kendi günlüğünde bulabiliyoruz. Hüseyin Su'nun yazdığı bu günlüğü zannedersiniz Nuri Pakdil, birini tutmuş, "Benimle geçirdiğin saatleri yaz!" diye kendisiyle anlaşmış gibidir.

Bir edebi ürün olarak "Anı nedir?" diye sorduğumuzda genellikle "Önemli kişilerin..." diye başlanır tanımlanmaya ancak bu doğru değildir. Mesela Adem veya Ahmet'in önemli veya önemsiz olduğuna kim karar veriyor? Genel edebiyat veya siyasi kamuoyu bizi önemsiz görebilir. Ama kendi İslamcılık damarımızda bizim adımlarımız

cılız da olsa çok önemlidir. Ben de bu adımları az da olsa görünür kılmak adına böyle bir işe giriştim.

Neden böyle bir kitap yazma gereksinimi duydunuz? Bu kitabı yazmadaki temel motivasyonunuz neydi?

Evet, güzel bir soru ile başlıyoruz. Bu kitaptan bağımsız olarak daha gençken -lise yıllarında- yaşım ilerlemeden bir anı kitabı yazmayı ve bunu yayımlamayı düşünüyordum. Ancak bu düşüncemin nereden geldiğine dair hiçbir fikrim

yok. Edebiyatı sevdiğim için ortaokul yıllarımdan itibaren Türkçe/Edebiyat öğretmeni olma idealim vardı. Okumayı sevdiğim için de bu idealimde herhangi bir değişim olmadı. Yazmayı sevmem, aynı zamanda üniversite yıllarımda yaşadığım ortam ve konjonktürden beslenmem beni bu anı kitabını yazmaya sevk etti.

Yaşadığımız âna tanıklık etmek sadece sizi etkiler ve kısmen sizi bağlar. Bunları kayıt

altına almazsanız yaşananları unutabilirsiniz, bu yaşananlar başkalarına ulaşmaz ve yıllar sonra hem siz hem de başkaları doğru ve yanlış karşılaştırmaları yapamaz. Bundan dolayı anılara çok değer verir ve bunların kayıt alınmasını da önemserim. Diğer edebi türlerde de yazılarım var ancak anı yazımına bambaşka bir değer veriyorum. Zira anı yazımı insani olarak bizi sağaltıyor aslında. Yani anıları sırf ideolojik bir kaygıyla yazmıyorum. Çünkü insanın kendisi ile yüzleşmesi çok önemli.

Bizim İslamcılarda veya radikal sol diyebileceğimiz diğer ideolojik çevrelerde insani vurgu biraz geriye atılır. Bundandır ki, biz iç dünyamıza pek yönelemeyiz ve iç dünyamızı pek onaramayız. Oradaki çatlaklarla yeniden temas kuramayız. Kendimizle yüzleşmediğimizden dışımızdaki insanlara da temas edemeyiz. Kendimizden hareket etmeden karşı tarafı da sağlıklı bir şekilde anlayamayız. Doğal olarak zamanla insani ilişkilerimiz zayıflar.

Kitabınız aracılığıyla eğitim öğretim hayatınız boyunca birçok yurttaki kaldığınızı öğreniyoruz. Ancak bunlar arasında İlim Yayma'yı farklı bir yere konumlandırmışsınız. Neden "İlim Yayma'nın Penceresi"?

Çünkü ben İstanbul'a geldiğimde henüz 17 yaşındaydım. Sonuçta köyden çıkmış İstanbul'a gelmişiz.

Köy çocuğuyum. İlçede İmam Hatip okuyup her akşam köye geri dönüyorduk ama bu defa çok farklı bir tecrübe ediniyordum.

İstanbul benim yaşadığım ilk şehrim, bu manada ilk tecrübemdi. Oradaki evim de İlim Yayma Yurdu oldu tabii ki. Yani oradan hareketle hayata bakıyordum, orada toplumsallaştık önce.

O yıllarda -yani üniversiteye gittiğimiz yıllarda- gençlik hareketleri yoğun, İslamcı gençlik hareketleri güçlü. Ama sonuçta gün bitince dönüp dolaşp yurda gidiyorsunuz. Yurda gelince de ister istemez bir toplumsallaşma süreci içerisine giriyorsun. 400 kişilik bir yurttan yaşıyorsun. Dışarıdan birçok öğrenci geliyor ve sen yüzlerce arkadaşınla düşünsel bir etkileşim, sosyal bir temas halindesin. Dolayısıyla kendi evinden dünyaya bakıyorsun. Tabii o ev de hareketli olmakla birlikte beni koruyan, kollayan, güvende hissettiren, dünyaya doğru ufkumu açtığım bir merkez olarak hayatımın önemli bir yerini teşkil etmekteydi. Dolayısıyla üniversite yıllarımı anlatırken kitapta kendimi bir yere konumlandırmam gerekiyordu. Ayağımı bastığım sabit bir nokta olmalıydı. Son kertede hem

estetik açıdan güzel oldu hem de sosyal bir merkez olarak güzel bir işaretleme olduğu kanaatindeyim.

Peki İlim Yayma ile ilk karşılaşmanız nasıl oldu?

İlim Yayma ile tamamen tesadüfi bir şekilde tanıştık. Üniversiteye geldiğim zaman kuzenim olan ve ilahiyat okuyan Ahmet abi vesilesiyle tanıştım. O zamanlar üniversiteye yeni kaydımı yapmıştım ancak hiç yurt araştırmasında bulunmamıştım. Ahmet abi öncelikle beni Fetih Yurdu'na götürdü. O zaman Fatih Cami avlusundaki medreseler Fetih Yurdu idi. Ancak oraya gittiğimizde boş yerlerinin olmadığını ifade etmişlerdi. Aslında yerlerinin olmayışı hoşuma gitmişti. Çünkü yurdu beğenmemiştim. Hiç unutmam, yurt girişinde daraltıcı, sarı renkli bir lamba vardı. Küçük küçük hücreleri andıran odacıklar vardı. Neyse akabinde Ahmet abi İlim Yayma adında bir yurdun varlığından bahsetti. Ancak o zamanlar nerede olduğumuza ve nereye gideceğimize dair pek bir fikrim yoktu. Gidip İlim Yayma'yı görünce çok mutlu olmuştum. Hem ferah bir ortamı, hem de okula yakın oluşu yurda ısınmamda büyük rol oynamıştı. Zira ben İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde okumuştum. Dolayısıyla tamamen Allah'ın işi olarak İlim Yayma ile tanıştım diyebiliriz.

Sizdeki değişim ve dönüşüme katkısı açısından İlim Yayma Yurdu'nu nasıl değerlendirirsiniz?

Öncelikle okuluma yakın olması açısından yurda ısınmıştım. İkinci olarak okumayı seven bir insanım, çocukluğumdan beri... Özellikle gazeteleri çokça takip

ederdim. Bundan ötürü aslında ben kendimi edilgen bir forma hapsetmedim. Talep eden oldum, değişim ve dönüşümümü bilinçli olarak gerçekleştirebilmek için eleştirel bir tavır takınarak yılmadan yoluma devam etmeye gayret ettim. Yani "İlim Yayma Yurduna geldim ve İlim Yayma ne veriyse onu alayım, hepsi doğrudur veya yanlıştır." gibi toptancı bir düşüncede olmadım.

İlim Yayma'da, gayet tabii olarak dönemin siyasi ikliminin bir yansıması vardı. Dolayısıyla İlim Yayma'daki farklı öğrenci grupları yurttan bir dinamizm üretiyorlardı. Adeta yurt, toplumun küçük ölçekli bir fotoğrafıydı, o dönemde... Bir yandan radikal İslamcı hareketler yükseliyor bir yandan da sistem içinde ilerleyen Refah Partisi yükseliyordu. Bu durumlar dergi, kitap ve gazete yayınlarını etkileyip tetikliyordu. Mesela yurttan konuşmalar ve konferanslar oluyordu. Söz gelimi Ali Bulaç ve Kadir Mısırlıoğlu -tabiri caizse çığırın adamlar- yurttan çokça konuşmalar icra etmişlerdir, o dönemde... Yaşar Kaplan, Erdem Bayazıt, Nazif Gürdoğan ve daha niceleri... Tabii İstanbul'da olduğumuz için yurdun dışında da çeşitli konuşmalara, sempozyumlara ve konferanslara katılabilmek imkânına sahiptik. Eğer üniversite yıllarında evde kalsaydım, sen de bilirsin ki Adem, evde siyasal alanda düşünsel anlamda pek bir şey konuşamazsın. Konuşulacak olanlar da ya yüzeysel konuşulur ya da hiç konuşulmaz. Klasik yurdum insanı profildir bu! Geçim kaygısı, kendini derinden hissettirir ve bu minvaldeki işlerle iştigal ederek hayat geçirilir.

Ama yurttan böyle değildi. Birlikte kaldığın dört yüz insanla her

an dini, siyasi, kültürel veya ekonomik, düşünsel bir konuşmanın içinde kendini bulabilirsin. Kaldı ki o zamanlarda hem dışarıda hem de yurttaki farklı düşünen öğrenci grupları arasındaki siyasi, fikri gerilimler oldukça zengindi. Hatta yurt idaresiyle de zaman zaman farklı düşündüğümüz birçok mesele olmuştur. Doğal olarak mevcut durum bir dinamizmi tetikliyor, bu da bizi besliyordu.

İlim Yayma, İslami çevrelerin yurdu olmakla birlikte siyasi düzlemde bizden biraz farklı düşünüyordu o dönemlerde. İlim Yayma bizimle düşünsel olarak biraz çatıştı. Biz de düşünsel olarak illaki değiştik. Zamanla bazı konuların farkına vardık. Çünkü biz İmam Hatip mezunu bir çocuktuk. Ne bilebilirdik ki o zamanlar İlim Yayma'nın dini ve siyasi olarak geleneksel bir kavrayışı olduğunu.

Hocam burada çatışmaktan kastınız nedir, ne demek istiyorsunuz?

İlim Yayma o dönemde daha muhafazakâr, mukaddesatçı bir yerde konumlanıyordu. Din anlayışı olarak daha gelenekçi bir tavır takınıyordu. O günlerde Refah Partisi'ni destekliyordu. Bugün de mevcut iktidarı destekliyor. Zaten doğrudan irtibat da mevcut. Dolayısıyla biz zamanla daha Kur'an merkezli bir din anlayışına yöneldik. Biz öğrenciler olarak, en azından benim çevrem, Refah Partisi çizgisine de hiç dâhil olmadık. Seçimlerde oy kullanmaz, Beyazıt Meydanı ve başka yerlerde gösteriler falan düzenledik. Daha radikal ve sert bir siyasi söylemi tercih ediyorduk. Tabii bu durum o zamanki Yurt yönetiminin hoşuna gitmedi ilk başlarda. Hem bizi severlerdi, hem de aramızda bir çeşit tatlı-sert bir sürtüşme vardı. Mesela beni 4. sınıfta yurda almamışlardı.

Yurda alınmama sebebiniz acaba takındığınızı söylediğiniz tavır ve katıldığınız eylemler olabilir mi?

Yok, aslında o zamanki Yurt yönetimi, İslam düşüncesi tarihi bağlamında katı bir gelenek savunusu içerisindeydi. Bizim de geleneğe eleştirel tutumumuz ve daha sorgulayıcı Kur'an merkezli bir tavrımız vardı. Tasavvufla olan eleştirel münasebetimiz onların hoşuna pek gitmemişti. Sonuçta bizim yaptığımız çalışmalar yurttaki diğer insanları da etkiliyordu. Onlar da durumun farkındaydılar ve buna göre konumlandılar.

Peki hocam çalışmalarından kastınız nedir? Özel olarak bir şeyler yaptınız mı?

Çalışma derken, özel propaganda yürütmüyorduk tabii ki! Ancak arkadaş olmamız hasebiyle konuşuyor, tartışıyor ve dolayısıyla diğer arkadaşları da etkiliyorduk. Aslında yurt yönetimi genel olarak bizi seviyordu. Çünkü radikal İslamcı gençliği takdir ediyorlardı. Meydana çıkmaları, polise ve devlete karşı dimdik durabilmeleri, küresel İslami hareketleri desteklemeleri hoşlarına gidiyordu. Fikri ayrılıkların yanı sıra diğer bir önemli pürüz noktası Refah Partisi'ni desteklemememizdi.

Hocam o zamanlarda neden Refah Partisi'ni destekleme taraftarı değildiniz?

Bu aslında klasik bir tartışma. Biz sistem içerisinde siyaset yapmayı doğru bulmuyorduk.

Peki hocam düşüncenizde herhangi bir değişim oldu mu? Hala aynı pozisyonda mısınız?

(*Tebessüm ederek*) Evet hala aynı pozisyondayım! Hiç değişmedi ama büyük kopuşlar yaşadık. Biz çok az kaldık, yani... Ancak bizim yerimiz sabit ve bu durumdan son derece memnunuz.

Eylem ve mitinglerden bahsettiniz, içeriğinden söz edebilir misiniz?

O dönemde üniversitelerdeki baskılara karşı duruş önemliydi. Esasen bizim öğrenciliğimiz 12 Eylül'ün uzantısı bir döneme denk gelmişti. İslam coğrafyasındaki işgaller ve bu işgallere karşı direnişler, mücadeleler Beyazıt Meydanında yankılanıyordu. İslami değerlere dönük saldırılara karşı da eylemlilikler yoğundu.

Sohbetimizde zaman zaman değinmekle birlikte İlim Yayma'yı o günkü konjonktürde nasıl tanımlarsınız?

Açıkçası, yani İlim Yayma'nın kurumsal olarak hangi konuda ne düşündüğüyle ilgili pek alakamız olmadı. Bununla birlikte geriye doğru düşündüğüm zaman, o yıllardaki İlim Yayma'yı ve müntesiplerini;

dindar, **maneviyatçı**, **milliyetçi**,

muhafazakâr ve

mukaddesatçı ruhun temsilcileri

gibi bazı sıfatlarla tanımlayabilirim.

Biz dışarıda bir İlim Yayma kimliğiyle bulunmadık ama ilginç şeyler olmadı değil. Mesela nasıl? Öğrencilik yıllarımda bir dernekten, dernek derken ben Tokathıym, bir hemşehri derneğinden burs alıyordum. Bu arada bahsettiğim bu dernek, o zamanlarda daha böyle sosyal demokrat ve Kemalist bir merkezdi. Şimdi, mülakatta diyor ki: “Nerede kalıyorsun?” Ben de “İlim Yayma” deyince, “Zorla namaz kaldırıyorlarmış orada, öyle mi?”, ben de: “Hayır, öyle bir şey yok, namaz kılmayan pek çok arkadaşımız var.” diye cevap vermişim..

Ondan sonra “İlim Yayma ve o taraflar eskiden kurşunlanıyormuş. Sağda solda adam dövmeğe gidiyorlarmış sizinkiler de...” deyince, ben de içimden “Keşke biraz aksiyon adamı olsalardı, genelde herkes ders çalışıyor!” demişim. Demek ki, yani o hareketli ortamlarda böyle bir imajı varmış eskiden İlim Yayma’nın. “Böyle bir şey var.” derken kurumsal değil, tabii o; halk nezdinde... Orada bizim gibi ikamet eden gençler, bir nevi oranın asıl temsilcileriydi. Yoksa İlim Yayma’nın böyle eylemci bir pozisyonu veya yönü olamaz zaten. Birtakım çevreler, İlim Yayma talebelerinden bazılarını Akıncılar’ın devamı olarak görürlerdi. Ancak İlim Yayma, genel öğrenciye yer açmıştır. Genellikle muhafazakâr kesimden gençler oraya gelir, ikamet eder, okulunu bitirmeye çalışırdı. Oradaki dört yüz kişi de ideolojik bir girişim ve emeller içerisinde değildi zaten, bunların sayısı en fazla yirmi otuz kişidir.

90’lı yıllarda yoğun bir laiklik politikası ve tahakküm yolu benimsenmişti. Hatta Refah Partisi’ne yönelik saldırılar da oldu, zaten bir müddet sonra 28 Şubat oldu biliyorsunuz. Yani İlim Yayma’da olmak, Refah Partili olmak, A tarikatından olmak veya B cemaatinden olmak laik devlet için aynı kareyi bütünleyen yapbozun parçalarıydı. O yüzden hepsini, bence olumsuz nitelendiriyorlardı ve karşıt taraf olarak görüyorlardı. Onu hissediyordunuz tabii ki.

Radikal kavramı öğrencilik yıllarınızda nasıl tanımlanırdı? Kimlere teşmil edilirdi?

Tamamen bizim gibiler için ve bizim de içinde yer aldığımız bazı öğrenci hareketleri için kullanılırdı. Latife olsun diye şakayla karışık söyledim bunu. Radikal kavramında kavrayıştaki bir keskinlik vurgulanır. Tabii daha sonra medya yoluyla ve özellikle laik medya dediğimiz seküler çevreler bunda büyük rol oynadı. Yok, işte kan dökücü,

gözü dönmüş İslamcı teröristler gibi birçok anlam yüklediler bu kavrama.

Radikal kavramını, kendi ilkeleriyle net bir şekilde özellikle siyasal alandaki bir duruş anlamında konuşacak olursak aslında keskin bir kavrayışı önceler. Dolayısıyla daha önce değindiğim -hani Kur’an’a yöneliş, içinde bulunduğunuz sistemi net bir şekilde tanımlayış ve ona eleştiriler getirme gibi- durumlar da zaman zaman radikal kavramı altında telakki ediliyordu. Ama işte biraz Müslüman da, biraz şöyle, biraz yanlışları var ama iyi gibi, diye debelenmeye gerek yok kanaatimce. Bu, budur. Kavramları, olguları, nesnelere adıyla çağırılmak lazım. Bir şey neyse, ona o, dememiz lazımdır. Sulandırmamak gerekiyor. Kavramı net bir şekilde tanımlarsanız insanların kafasında soru işaretleri kalmaz. Bundadır ki kavramları esnetir ve kapsamına girmeyen manaları kavrama boca edersek ne elimizde kavram kalır, ne de anlaşılabiliriz. Dolayısıyla o dönemde yaptığımız ve radikal olarak değerlendirilebilecek pozisyonlarımız elbette vardı. Bunlardan dolayı da birçok yerde tepkiler gördük.

Peki, radikal kavramı altında değerlendirilebilecek ne gibi eylemlerde bulundunuz?

Mesela Kur’an İslam’ı söylemi... Yani sırf bu söylemimizden dolayı bile çok eleştirildik. Düşünsel ve itikadî anlamda Kur’an’a yönelmek ve özellikle sahih sünneti ortaya çıkarma gayesi uğruna yaptığımız her eylem, söylediğimiz her beyan başlı başına radikal bir eylem, faaliyet olarak değerlendirilebilir. Ayrıca geleneksel yanlışlardan, hurafelerden ayrışmak ve hem İslam düşüncesini hem de bir Müslüman olarak çok güçlü olmasa da Batı düşüncesini kavramaya çalışmak... Bu işin düşünsel boyutu, buna düşünsel yenilenme veya üretim çabası da diyebiliriz. Siyasal anlamda ise mesela oy kullanmıyorduk.

İlginçtir, internetin ve cep telefonlarının olmadığı bir dönemde on binlerce kişi Cuma namazı için oraya toplanabiliyor, ardından da toplu eylemlerde bulunabiliyordu. Bu sembolizmi beni gerçek manada yetiştiren bir öğretmene benzettim her zaman.

Aynı zamanda okullardaki İslamcı öğrenci gruplarının kendine alan açması adına çalışmalar yaptık. Yeri gelir bu uğurda kavga edersin, yeri gelir afişlemeler yaparsın, yeri gelir bir öğrenci bülteni çıkarırsın, yeri gelir insanları vahiyle, sahih İslam ile buluşturmak için türlü etkinlikler yaparsın, hakikate davet edersin... Gün gelir Beyazıt Meydanı'nda, Cağaloğlu'nda, okul koridorlarında, başka üniversite kampüslerinde İsrail-Filistin meselesinden veya Çeçenistan meselesinden tut ülke içindeki zulümlere kadar türlü meselelerde eylemler üretirsin.

Ben mezun olduktan sonra zaten 28 Şubat süreci başladı. Ondan sonra yine de ülke içindeki birtakım dayatmalara karşı, İslami kimliği savunmaya dair veya birtakım haksızlıklarla ilgili eylemler, yürüyüşler, protestolarla gençlik hareketleri içinde aktif olarak mücadele ettim. Bundadır ki, mesela Beyazıt Meydanı benim için çok sembolik bir

anlam taşır. İlginçtir, internetin ve cep telefonlarının olmadığı bir dönemde on binlerce kişi Cuma namazı için oraya toplanabiliyor, ardından da toplu eylemlerde bulunabiliyordu. Bu sembolizmi beni gerçek manada yetiştiren bir öğretmene benzettim her zaman.

Öğrencilik yıllarınızda geçiminizi nasıl sağlıyordunuz? İlim Yayma'nın ne gibi katkıları oluyordu?

İlim Yayma o yıllarda yurt için makul bir ücret alıyordu. O açıdan memnundum. Bir de, Ramazan ayında adını bilmediğim bir hayırsever amcamız vardı. Adını tam bilmediğim bir firmanın sahibiydi. Ramazan ayı boyunca ücretsiz olarak bir ay yemek veriyordu bize. Şirket, Ramazan'da çalışanlarına yemek vermediği için aşçılarına, malzemeleriyle birlikte yurda gönderiyordu. Biz de, Ramazan ayı boyunca hem ücretsiz hem de çok lezzetli yemekler yiyorduk. Hatta yemek ücretsiz diye yurttan ikamet etmeyen -dışarıdan gelen- birçok öğrenci de bu ücretsiz yemek hizmetinden istifade ediyordu. Dolayısıyla o dönemlerde yurttan kalınması maddi olarak aslında çok uygundu.

Peki İlim Yayma'nın burs imkanları var mıydı?

İlim Yayma'dan maddi anlamda hiç burs almadım. Burs imkânı yoktu sanırım ya da belki de vardı da benim haberim yoktu, bilemiyorum. Bu arada az önce "Öğrencilik yıllarınızda geçiminizi nasıl sağlıyordunuz?" diye sordun ya. Öğrenciyken hiç sıkıntı yaşamadım, çok şükür. Aileme yük olmadan öğrenimimi tamamladım. Burslar aldım, ticaret yapan

Müslüman yakınlarımız beni hep destekledi. Erdoğan, Refah Partili başkanken İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nden bir dönem burs almıştım. Ayrıca bana Başbakanlık bursu çıkmıştı. Cemil Çiçek ilk vermeye başladığı için öğrenciler bu bursu "*Cemil Çiçek Bursu*" diye anıyorlardı. Bereket Vakfı'ndan bir sene kadar burs aldım. Tokatlılar Derneği'nden üç sene burs aldım. Bir öğretmenim aracılığıyla, ticaretle uğraşan iki amcamızdan burs alıyordum, Allah onlardan razı olsun beni desteklediler. Yani anlayacağın Adem, çok burs aldım. Sigara filan da içmediğim için burslarımla hep kitap alıyordum ve bana bolca yetiyordu.

Yurdun hemen yanında bulunan Ekmekçizâde Ahmet Paşa Medresesi'nin size nasıl bir katkısı oldu? Medresenin o zamanki işlevine dair neler söylemek istersiniz?

Mezuniyetimden sonraki yıllarda gittiğimde az buçuk bakımlı olmakla beraber genel itibariyle o yıllarda açıkçası biraz garibandı denebilir. Bakımsızdı yani. Nispeten... Çok aşırı dökük değildi ama bahçesi ve odaları daha bakımlı olabilirdi. Ayrıca odaları çok kullanılmıyordu, kapalıydı. Bizim dönemde de medresenin iki-üç odasını kullandığımızı hatırlıyorum. İdarenin bir tasarrufu olarak odalardan biri bir müddet Edebiyat Fakültesi öğrencilerine tahsis edilmişti. Bir oda da hukukçulara tahsis edilmekle birlikte o dönemde pek işlevsel değildi açık söylemek gerekirse. Küçük olanlar da zaten küçük olduğu için pek kullanışlı değildi. Ama biz bir grup arkadaş olarak her ne kadar sadece bize tahsis edilmemişse de odaları sahiplenmiştik.

Düşünsel bir ortam sağlayan medrese ortamı; mühendisinden ilahiyatçısına, edebiyatçısından hukukçusuna kadar birçok alandan öğrenciyi bir araya getiriyordu. Daha önce değindiğim gibi o yılların gençlik hareketleri içinde düşünce faaliyeti çok yoğundu. Arkadaşlarla Kur'an ve hadisleri, İslam tarihini tartışıyorduk. Okuduğumuz kitapları kritik ediyorduk. Aslında beni besleyen en büyük etkenlerden biri bu ortamda bulunmak oldu. Yani gece sabahlara kadar konuşup tartışıyorduk, ama öyle böyle değil! Yani küçük ama sevimli bir ortam... Tarihi bir ortam tabii... Ben ancak sabah namazını kıldıktan sonra odama çıkıp yatıyordum.

Hocam sorularımı İlim Yayma zaviyesinden daha da özelleştirerek sormak istiyorum. Mesela yemekleri nasıldı?

Yemekler fena değildi diyebilirim. Galiba yemekhane ihaleyle birine veriliyordu. Şimdi ben on yedi yaşındayım, küçüktüm daha birinci sınıftayım o zamanlarda. Normalde bir odaya taşındığın zaman -unutmuyorum on dört numaralıydı odam- yeni gelen bir çocuğun oda başkanı olma ihtimali yoktu. Ama bir hata yapmışlar. Listede birinci sırayı boş bırakmışlar. Bana aslında dediler ki; "*Sen on dört numaraya git!*" Gittim, ben odaya yerleştim, dolabımı doldurdum ve yatağımı düzenledim. Sonra başka bir çocuk geldi galiba. Dedi ki; "*Ben de bu odaya geldim.*" Ben de idareye gidip durumu izah ettim. Odaya yerleştiğimden falan bahsettim. "*Tamam o zaman.*" dediler. Beni aslında başka bir odaya vermişlerdi ilk başta sanırım, ancak yanlışlıkla "*On*

dört numaraya git!" demişler. Odam da tam girişin üst-yanı... Giriş ise, medreseyle yurt arasındaki boşlukta idi o zaman. Tabii beni ilk olarak on dört numaralı odaya gönderdikleri zaman nereye yazacaklar adımı? Elle ilk boş bırakılan yere yazdılar. Sonra oda başkanları toplantıya çağrılınca "*Kim başkan oluyor ki?*" dedik. Onlar da; "*Listelerin ilk sırasında olan kişi o odanın başkanıdır.*" diye cevapladılar. Allah Allah... Neyse, ben başkan olarak gittim. Gidince "*Sen nasıl başkan oldun?*" diye sordular. Oradan bir hoca; "*Ne bileyim, başkan yapmışlar çocuğu demek ki!*" diyerek konuşmaya katıldı. Tüm bunları neden anlattım biliyor musun? Mescitte toplantı yapıyoruz o zaman. Yemekhanenin yemekleri tartışılıyor. Sen şimdi sorunca, meseleyi oradan getirdim. "*Vay efendim bu yemekler kötü! Vay efendim pirinçlerde taş çıkıyor!*" diye tartışmıştık. Başkanlar olarak bayağı tartıştığımızı hatırlıyorum. Yani demek ki bu yemekhane olayı, eskiden beri problemlili bir mevzuu.

Doğal olarak toplu yerlerde her zaman sorun çıkabiliyor. Her sene ihaleyi alan firma değişiyordu. Bir ara iyi bir adamlar geldi. Masalara peçeteler koydular, sonra baktılar ki olmuyor, kaldırdılar. Evet, yemekleri o dönem kısmen ucuzdu ama açıkçası çoğu yemeği dışarıda yedik. O muhitte bulunan bir iki lokanta biz öğrencilerin talebinden ötürü çok kalabalık oluyordu. Demek ki öğrenciler yemeklerden pek memnun değildiler. Aslında ben yurttan da çok yemek yedim ama ilk başlarda tabii ki. Hatta ilk yıl çok kilo almıştım. Altmış dört kilo girmiştim yurda, yetmiş dokuz kiloyla yurttan ayrılmıştım o sene.

*Kalmak için
böyle bir konumu,
önünüzdeki harita
üzerinden elinizle
seçmek istesenez bile
bu kadar
iyisini
seçemezsiniz.*

Allah'tan yemekler güzel değilmiş:)

(*Tebessüm ederek*) Ya aslında biraz dışarıyı öğrenmemiştik o zamanlar. Pilav yiyip yatıyorduk, cahillik işte! Sonra zaten bıraktık pilav yemeyi. Dışarıya yönelmiştik.

Son olarak özellikle Ramazan ayında yemekler her türlü çok iyiydi. Aklıma o dönemki Ramazanlar geldi. İftardan önce o yemekhaneye yurt arasında bir meydan var ya, boşluk alandan bahsediyorum. İşte orası tıklım tıklım oluyordu. Tabii kapılar kapalı ama herkes pencereden sarkmış, bazıları kapıyı tutmuş. Kapı iftar zamanı açılınca herkes bir saldırıyordu, görmen lazım. Ama niye saldırıyorlar? Tabii ki yer bulmak için. Çünkü dışarıdan da geleni olduğundan yer bulamıyordunuz iftar vakti. Güzel zamanlardı...

İslami çevrelerin sizin döneminizden bugüne kadar gelişim, değişim ve dönüşümü hakkında neler söylemek istersiniz?

Bu çok uzun bir soru. Yani İslami çevreler 28 Şubat'la bir kez daha terbiye edildi. Zaten Türkiye

tarihi İslami çevrelerin terbiye edilme tarihidir. Ondan önceki İslami çevreler de; hani çok böyle tevhide bilinçle bilinçlenmiş çevreler olarak değerlendirilemezler tabii... Bizim açımızdan en azından 28 Şubat'tan sonraki süreçler, iktidarlar veya mevcut iktidar zaten bütün İslami çevreleri içine dahil etti. Hepsini tek bir hat üzerinde topladı. Bu çevreler zamanla biraz daha kapitalizmle, sermayeyle ve piyasacılıkla ilişkilendirildi. Dolayısıyla da devletle ve son olarak da küresel sistemle ilişkilendirdi. Çok uzun bir bahis... Ancak o yıllardaki adanmışlığın ve samimiyetin kişisel ve cemaatsel olarak kaybolduğunu çok rahat bir şekilde söyleyebiliriz. Yani o eski sıcaklığını ve dayanışma bilincini yitiriyor gün be gün. Şimdi biraz daha ranta dönük bir arzu ve iştah var. Gerektiği zaman devlet imkanlarıyla veya başka kimliklerle zorbalıklar çok rahat bir şekilde yapılıyor ya da dillendiriliyor artık. Dolayısıyla o eski tadı yok. Hatta hiçbir şekilde yok. Ben daha da ileri eleştiriler yaparım da neyse...

Özetle sekülerleşmenin beraberinde getirdiği samimiyetsizleşme ile birlikte bu İslami çevrelerin -istisnaları olmakla beraber- pek iyi sonuçlar doğurmadığını söyleyebilirim.

İlim Yayma serüveniniz üniversite hayatınızın tam olarak neresinde duruyor? Sizi bugüne getiren arka plânda nelere etki etti?

Değindiğim gibi İlim Yayma'nın doğrudan ideolojik eğitimine ya da propagandasına maruz kalmadım ben. Böyle bir şey de yoktu zaten. Ama şimdi anlıyorum ki, bu iyi bir şeymiş. Merkezî konumu, birçok yere hızlıca ulaşmama ve oralardan istifade etmeme imkân sağlıyordu. Bu vesileyle toplu taşımadan kurtuluyorduk. Birçok yere yürüyerek gidip geliyorduk. Yurdun, tarihî İstanbul'un merkezî noktalarından birinde olması bol bol gezip dolaşmak için büyük bir imkândı. Mesela; Beyazıt Meydanına yakın, Süleymaniye yakın, Eminönü'ne yakın, Sirkeci'ye yakın, okula yakın, Fatih'e yakın... Kalmak için böyle bir konumu, önünüzdeki harita üzerinden elinizle seçmek istesenez bile bu kadar iyisini seçemezsiniz. Ben hâlâ kendimi İlim Yayma Yurduna bağlı, onun bir parçası hissediyorum, sürekli de oralardan geçerken o günleri yâd ediyorum. Ayrıca barınma problemimi çözdüğü için sakın ve rahat bir kafa ile öğrencilik hayatıma odaklanmama imkân veriyordu. Çeşitli seminer ve konferansların icra edilmesi, fikri anlamda çeşitliliği sağlıyordu. Eleştirel bakabilmemize fırsat sağlayan çeşitli perspektifler sunuluyordu. Bünyesindeki öğrenciler genel olarak gelişmeye ve öğrenmeye açık olduklarından, aynı ortamda bulunmak bile illâki insana bir şeyler katıyordu. Dolayısıyla tek veya keskin cevaplar vermemem bu soru özelinde daha sağlıklı olabilir.

“

Yani özetle İlim Yayma Yurdu'nu, kendisi itibariyle bugünkü bende birçok katkısı olan güzide bir kurum olarak tarif diyebilirim.

Sönmez

KURU TEMİZLEME

Ergin Köse Sönmez

Ergin Bey kısaca kendiniz tanıtır mısınız?

İsmim Ergin Köse, 1985 yılında Kastamonu'da doğdum. Yirmi dört yıldır Sönmez Kuru Temizleme'de çalışıyorum.

İstanbul'a ne zaman geldiniz?

1999 yılında İstanbul'a geldim.

İstanbul'a gelir gelmez çalışmaya burada mı başladınız?

Aslında birkaç yerde kısa süreliğine çalıştım. Ancak 1999 yılının Eylül ayından beri buradayım.

Ergin Bey uzun zamandır buradasınız, eskiye nazaran müşterilerinizde bir eksilme var mı?

Eskiden bu muhit daha kalabalıktı ve her kesimden birçok sabit müşterimiz vardı. Ancak buralar kentsel dönüşümle birlikte binaların çoğu yıkıldı, bir kısmı ise satıldı ve insanlar gitmek zorunda kaldılar. Haliyle buranın nüfusu azaldı doğal olarak bizim de müşterilerimiz azaldı.

İlim Yayma Vakfı'nı nasıl bilirsiniz?

Bu iş yerinde çalışmaya başladıktan sonra vakıf hakkında bilgi edindim. Vakıf öğrencilere barınma imkânı sunmakta ve bildiğim kadarıyla öğrencilere burs vermekte. Kaliteli öğrencilerin yetiştirmesini sağladığını bildiğimiz için takdir ediyoruz.

Melih Sadık KÜÇÜKER

İstanbul Üniversitesi, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı,
Yüksek Lisans Öğrencisi

Sönmez Kuru Temizleme'nin sahibi kim?

Adem Sönmez Bey. 1971 yılında İlim Yayma binası açıldığında Adem Bey ilk kiracısı olmuş. O yıllarda iş yerimiz şu anki İlim Yayma binasının giriş kapısının olduğu yerdeydi. Yan tarafımızda kitapçı Cemil amcanın yeri vardı, onun da hemen bitişiğinde ocak başlıkları yapan Recep abi vardı. 2000 yılında biz oradan çıkarıldık ve şu anda bulunduğumuz yere, Tahir Ağa Camii'nin yan tarafına taşındık.

Bir hatıranız var mı?

Vakfın eski mezunlarından ve müdürlerinden muhabbetimizin olduğu kişiler vardı. Sağ olsun Ömer Hoca'yı tanıyoruz kendisi gelip geçerken selamımı eksik etmez. Eskiden talebeler daha girişkendi gelip sohbet ederlerdi. Ancak şimdiki öğrenciler çekingen davranıyorlar, sadece iş gereği konuşuyorlar.

Peki abi çok teşekkür ediyorum.

Rica ederim.

KARDEŞLER BÖREK SALONU

Selahattin Çınar

Melih Sadık KÜÇÜKER
İstanbul Üniversitesi,
Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı,
Yüksek Lisans Öğrencisi

Kardeşler Börek Salonu işletmecisi Selahattin Çınar 1994 yılından beri İlim Yayma Vakfı'nın kiracısı olarak Vefa semtinde dükkânını devam ettiriyor. 50. Yıl dergimizde Selahattin Bey ile Vefa semtini ve Kardeşler Börek Salonu'nun tarihini konuştuk.

Kısaca bir kendinizi tanıtabilir misiniz?

İsmim Selahattin Çınar, Kastamonuluyum. 1973'de Kastamonu'da doğdum. Kastamonu'nun köylerindenim. Babam çiftçilikte uğraşıyordu. 1988 yılının onuncu ayında on beş yaşında iş aramak için İstanbul'a geldim. Yani Allah'ın izniyle o gün bu gündür çalışıyoruz. Allah sağlık sıhhat versin.

İstanbul'a geldiğinizde hangi işle başladınız? Bu dükkâna gelişiniz nasıl oldu?

Biz çocukluğumuzdan beri çalışıyoruz. Pastane işinde başladım. Küçükköy, 500 Evler, Fatih, Fındıkzade semtlerinde çalıştım. 1985'ten 1990'a kadar iki sene kadar çıraklık yaptım sonra pastacı yardımcılığına geçtim. 4-5 sene de pastacı yardımcılığı yaptıktan sonra 1994 yılında askere gidip geldim ve Vefa'da dükkân açtım. İlk dükkân 50 metre aşağıdaydı. Kendi işimizi açmış olduk. İlk dükkânda 1994-2003 yılları arasında kaldıktan sonra şimdi kullandığımız dükkâna geçtik. Bu dükkânda eskiden matbaa vardı. Ali abi diye birisi burada matbaacılık yapıyordu. Kendisi 15-20 sene civarında matbaacılık yapmış, rahatsızlandı ve dükkânı

kapattı. Ondan sonra burası bir iki sene kapalı durdu. Bir ara çay ocağı oldu. Çaycı abi de Süleyman isminde birisiydi. Ufak tabureler vardı, çay ve tost satıyordu. 2002 yılında çaycı da gitti. Tabii yurdun altında başka dükkânlar vardı. Kırtasiye vardı, tüp malzemeleri, çakmak yapan yerler vardı. Bizim yanımızda bir tane çay ocağı vardı. Mesela yurdun öğrencileri komple oraya gidiyordu. Onun yanında şimdi bozacının sokağına taşınan sönmez kuru temizleme vardı. Yurdun giriş kapısı tarafında toplamda 5-6 dükkân kadar olması lazım.

Vefa nasıl bir semtti?

Vefa önceden çok güzeldi. Artık o eski canlılık yok şu an. Potansiyel olarak birçok atölyeler ve konfeksiyonlar vardı. Ayakkabıcısından tut mesela aklına ne gelirse... Yani şu semtin Taksim Meydanı'ndan bir farkı yoktu. İşportacılar, kendi el arabasıyla sebze meyve satanlar vardı. Gerçekten o zamanlar daha güzel, daha hareketliydi. Bugün Vefa Caddesi'ne doğru gidersen harabe halindedir. Yıktilar, yapmadılar. Yaktılar, yapmadılar. Tarihimize sahip çıkamıyoruz. Eskiden yerleşimler, aileler, mesela iş yerleri vardı. Küçük pazara inersen harabe gibi gözüküyor. Maalesef insan gezmeye korkuyor.

Defa

BOZACISI

Zafer BİLGİ
Melih Sadık KÜÇÜKER

Röportaja başlamadan evvel, daha önce Vefâ Bozacısı hakkında yapılan bazı çalışmalarını inceledik ve bu çalışmaların bir bölümünde sizlere de yer verilmiş. Biz de dergimizde yer vereceğimiz mülakatta sizlerin aktarımıyla daha güzel bir çalışma yapmayı ümit ediyoruz. Sizin doğduğunuz yıllardan başlayıp babanız ve dedeniz ile ilgili sorularla devam etmek istiyoruz. Büyük dedeniz Hacı Sadık Bey, Prizren'den (Kreçka?) İstanbul'a göç etmiş.

Dedem İsmail Hakkı Bey bana babasının ismini koymuş.

Tarih kitaplarından bildiğimiz kadarıyla İstanbul'un bir boza geleneği, özellikle Vefâ çevresinde, varmış. Sadık Bey bozaya bir yenilik katarak tahta fiçilerin yerine mermer fiçilerde sunuma hazır hale getiriyor. Bu dükkânın kuruluş tarihi 1876 olarak geçiyor.

Dedemiz 1870'te İstanbul'a geliyor. O zamanlarda İstanbul'da ticaretin yoğun olduğu ve Ramazan ayı eğlencelerinin şaşılaştıran olarak yaşandığı bir dönemdi. Tabii, dedemiz farklı bir vizyona sahipti. Şöyle söyleyeyim, insanlar işlerinin iyi gittiğini fark ettikleri zaman onu büyütme heveslenirler. Ancak dedemiz bunun tam tersini yaparak küçültmeye gitmiş. Şu anda Bulgaristan'da boza, bulgurdan yapma, daha gri bir renkte ve bizim ürettiğimizden farklı bir şekilde insanlara sunuluyor. Ancak bizim gözümüz imâlâtımız olana alıştığı için o bize çok farklı gelmektedir.

1870'li yıllarda İstanbul'da iki yüze yakın boza dükkânının varlığından bahsediliyordu ve kesin olmamakla birlikte bu dükkân sahiplerinin çoğu Ermeni vatandaşlardı. Dedemiz şu anda Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nin bulunduğu yerin arka tarafında yer alan iki katlı bir binada başlıyor. Altı sene boyunca çalışarak geleneksel bozaya müdahalelerle yeni bir formül geliştiriyor. Böylece koyu kıvamında, darı irmiğinden, şekerle (yoksa pekmez) tatlandırılmış bozayı elde ediyor. O dönemlerde yoğurt, salep gibi şeyler omuza asılı değneklerde satılırdı. Benzer şekilde dedemizde aynı usulle bozaları omuzuna astığı değneklerde civardaki mahallelerde satmaya başlamış. Zamanla dedemizin tezgâhından çıkan boza çokça sevilir olmuş ve belirli köşe başlarında beklenir olmuş. Malumunuz o yıllarda sokak lambaları yoktu. Sadık Bey faytonlu arabalara yol göstericisi olsun diye, sokağın başına gazla çalışan bir fener astırıyor ve bu

sokak atık "bozacının sokağı" olarak tanınmış oluyor.

Yıllarca omuzlarda satılan bozalar, çokça talep görmeye başlamış. Ancak insanların bu taleplerini karşılayabilmek için dedemizin sürekli olarak bozaları omuzlarında taşımaya baya zahmetli bir hal almış. Bozasının halk nezdinde çok beğenilmesi kendinse bir özgüven gelerek arkadaşının vasıtasıyla kalıcı bir mekân arayışına girişmiş. O yıllarda Vefâ Senti iki kere yangın geçirmiş ve bizim ilk iş yerimiz yangında yok olmuş. Sadık Bey yanık halde bu binayı alarak restore etmiş. Böylece burası Vefâ Bozacısı'nın ilk binası oldu.

Daha sonra dedem İsmail Hakkı Bey geleneği devralıyor. İsmail Bey iki fakülte (Daru'l-fünun İlahiyat Fakültesi ve Edebiyat Fakültesi) mezunu ve entelektüel seviyesi yüksek birisiydi. Fakat konuşmayı pek sevmeyen bir karaktere sahipti. Hatta babamdan nakille, dedem il idare meclisine seçilmiş ve toplantılara katılıyordu. Ancak toplantılarda hiç konuşma yapmıyordu. Toplantıya katılanlardan biri dedeme hitaben, "İsmail Bey siz toplantılarda hiç yorum yapmıyorsunuz" demiş. Dedem cevaben, "Siz önce şu saatinizi bir düzeltin, iki üç haftadır ayarlamasını yapmıyorsunuz ve daima aynı saati gösteriyor" demiş. Anlaşılan toplantıda yapılan konuşmaları boş olduğu için yorum yapma gereğinde bulunmuyordu. Eskiden köşede bir nalbur Emin Efendi varmış. Dedem birkaç arkadaşıyla birlikte oraya gidip sohbet ederdi. Sohbetlerinin muhtevası da genellikle Kur'ân-ı Kerîm, Siyer ve Hadisler üzerineydi.

Dedeniz İsmail Hakkı Bey'in ilahiyat mezunu olduğunuzu söylediniz?

Evet Daru'l-fünun İlahiyat mezunuydu.

Dedenizin tevellüdü kaçtı?

Dedem hatırladığım kadarıyla hicri 1313 yılında doğmuştu. Milâdî olarak takriben 1890 yılına tekabül etmektedir. Dediğim gibi onların belli toplanma yerleri vardı. Çamlıca'ya Yayıkçı İsmail Efendi'nin(?) yanına giderlerdi. Zaman zaman güreş camiasından bazı ziyaretçileri olurdu. Yaptığı yardımlarından hiçbirinden bahsetmezdi, elinde bir tane zembil ve hasır çantasını yanında daima bulundururdu. Şu köşede bir kasap vardı. Bir keresinde dedeme "Hacı baba yarım kilo et almaya geliyorsun ama koca zembille almaya geliyorsun" demiş. Dedem ise şöyle cevap demiş "Kasap

Efendi alan var almayan var, hacı baba zembille gelir zembille gider”. Dükkânın arka odasındaki ofisinde, devamlı perdeyi kapalı tutardı, dışardan gözükmesine asla müsâade etmezdi. Kendisi boza içmek istediğinde dışarda değil de kendi odasında içerdi. Aynı zamanda bizim de tezgâhta bir şeyler yememizi veya boza içmemizi uygun görmezdi. Demin ki konuya geri dönersek, dedem İsmail Bey okumuşluğun verdiği vizyonla, boza üretiminin zorluğunu idrak etmiş. Haliç tersanesinde çalışan ustalardan rica ederek boza imâlât makinesi yaptırmış. O zamanlar tek motorla çalışan ve dört üniteye hizmet veren bir makine yaptırmış. Tabiri caizse boza üretim makinesini ilk defa yaptırmış.

Tabii, zaman içinde kısmen bu makinelere ekleme, yenilenme ve iyileştirilmeye gidildi. Önceleri paslanmaz bakır kazanlar, odun ateşinde, sonra mazotu püskürten makineler ardından doğal gazla çalışan makinelere geçildi. Şimdi Çorlu’da ürettiğimiz bozayı buharla kaynatan makinelerimizle devam etmekteyiz. Fakat araç gereçlerin değişmesine rağmen bozamızın özünde hiçbir değişiklik olmadı. Bozanın lezzeti hep aynı kaldı. Çünkü biz her zaman ucuz ham madde ve kimyasal katkı maddelerinden uzak durduk.

Siz nerede doğdunuz?

Ben bozacının yanındaki binada, 1951 yılında doğdum. Tam köşedeki evde dedem ve ninem ikamet ediyorlardı. Onun yanında ebeveynim kalıyordu.

Küçük yaşlardan itibaren dükkânla ilgili hatıralarınız var mı?

Şöyle ifade edeyim, abartı olacak biraz, emeklemeden sonra kendimi dükkânda buldum diyebilirim. Burada çok kıymetli çalışanlarımızın, ekseriyeti vefat etti, Allah rahmet etsin hepsine, ayaklarının dibinde büyüdüm.

Daha önce konuşmalarında bahsettiğim ve burayla simgelenmiş kasiyerimiz olan Kastamonulu, iri yarı, güleç yüzlü Koca Mustafa abimiz vardı. İlkokulu üçüncü sınıfta terk etmişti. Yazın memleketinde çiftçilik yapar, kışın gelip burada çalışırdı ve kendilerine tahsis ettiğimiz yatakhane de kalırdı. Koca Mustafa abimiz hoş sohbet bir adamdı. Akşam dükkânı kapattıktan sonra kitaplarıyla iştigal ederdi. O kadar birikimliydi ki burada çalışan herkes, o üçüncü sınıftan terk eden kişinin sohbetini dinlemek için sabırsızlanırdı. Mustafa

abi hesap işlerinde de çok iyiydi. Aynı anda üç beş müşterinin farklı miktarda aldıkları bozaların paralarını alır ve hiç karıştırmadan para üstlerini eksiksiz bir şekilde verirdi. Bazen onunla, bardağa bakmadan boza doldurma yarışması yapardık. İşinde o kadar maharetliydi ki, ben 16 tane bardak doldururken o 22 bardak doldururdu. Burada çalışan Tahir abi, İbrahim abi, Abdullah abi ve Zekeriya usta gibi çalışanlarımızdan da çok şey öğrendik. Çalışanlarımız bana hem iş öğrettiler hem de işi sevdirdiler. Tabii, kendimi bu konuda çok şanslı görüyorum Rabbimin bana bir lütfu olduğunu düşünüyorum. Şöyle de bir durum söz konusu, ben doğmadan bir yıl önce Koca Mustafa abimiz burada işe başlamıştı. Onun ayaklarının dibinde büyüdüm ve Almanya’da staj yaptıktan sonra abimizin kıdem tazminatı vermek bana düştü. Öyle zannediyorum ki bütün bunlar bir ayarlama meselesi ve bizler buna alet oluyoruz. Babam bana, “Koca Mustafa seni çok sever” kıdem tazminatının bulunduğu zarfını kendilerine vermem için uzattı. Ben de zarftaki miktardan habersiz olarak kasadan bir miktar daha ekledim. Babama, “Biz Mustafa abiye ne versek azdır” dedim. O da doğru söylüyorsun diyerek beni onayladı. Zarfı Mustafa abiye teslim etmek için aşağıya geldim ve esas can alıcı sahneyi yaşadım. Bütün aile efradı toplanmıştı, Koca Mustafa abiye sarılarak senin hakkını ödemeyiz dedim ve bu sembolik zarf müessesemizin size küçük bir hediyesi olarak kabul etmenizi istiyorum dedim. Mustafa Bey o vakur duruşuyla cevaben, “Siz bana daha ne vereceksiniz, tam otuz üç yıl kasanızı bana emanet etmişsiniz bu bana yeterdi” dedi. Bana göre bu olayı, yüce karakterli bir Anadolu çocuğunun en güzel misallerinden biridir. Ben, onun zamanının dervişlerinden biri olarak bilirim. Mustafa abi köyüne gitti ve bir ay sonra geri geldi. Burada çocuklarının evi olmasına rağmen otobüsten iner inmez bizim yanımıza geldi. Burada biraz hasbihal ettikten sonra hacca gitmeye niyetli olduğunu ancak maddi açıdan biraz yetersiz olduğunu ifade etti. Mustafa abi hacca gitmen için sağlığın yerinde mi diye sordum. Evet diye cevap verince, müftü beyi aradık ve bir şekilde hacca gönderdik. Hac dönüşünde hemen bize ziyaret geldi ve dizime vurarak “Daha sana bir şey olmaz” dedi. Burada çalışan bütün abilerime teşekkür borçluyum. Ben Maslak’ta oturuyorum. Sabah iş yerime gelirken Alibeyköy’de bulunan aile kabristanımızda bulunan bütün fertlerine ve rahmetli olan bütün ustalarımın ruhlarına birer Fatiha ve üç İhlas hediye ediyorum. Karar aşamasında olduğum anlarda dilimden

düşmeyen dua, Allah'ım benim için hayırlısı
ise kısmet et, değil ise yolumu kes diye niyazda
bulunuyorum.

İlkokula nerede başladınız?

Ben önce Süleymaniye'de (Daru'l-Şifa'nın içinde
doğumhanenin yanında bulunan Sıbyan Mektebi)
Yeni Nesil Kreşine başladım. Bozanın tam
karşısında, Hafız abi ve muhterem eşi öğretmen
Fahriye Hanım oturuyorlardı. Fahriye Hanım
Koca Ragıp İlkokulu'nda görevliydi ve ben de
ilkokula burada başladım.

Bahsettiğiniz okul neredeydi?

İstanbul Üniversitesi'nin kütüphanesinin
bulunduğu yerdeydi. Fahriye öğretmenle
sabahları okula giderdik ve yol güzergahında
bulunan dükkânların isimlerini okumamı isterdi.

Yol güzergahında hangi dükkânlar vardı?

İsimlerini hatırlamıyorum ama Vefâ Lisesi'nin
yanından gidiyorduk, sebinin çaprazında bir yatırı
vardı. Daha sonra bu yatır Şehzâdebaşı Camii
bahçesinin köşesinin girişine naklettiler ve oraya
otel inşa ettiler. Dediğim gibi yol boyunca farklı
dükkânlar vardı ama isimlerini hatırlamıyorum. Ben
beş yaşındayken Şerif adında bir kardeşim oldu.
İlkokul üçüncü sınıfa geçerken kardeşim balkondan
düşüp vefat etti. Tabii, bu elim hadiseden sonra
annem burada oturmak istemedi.

Anladığım kadarıyla o esnada siz burada, dedenizle kaldınız. Aile başka bir yere taşındı.

Aslında okul safhasında iken biz Kanlıcaya taşındık.

Koca Ragıp Paşa İlkokulu'ndan ne zaman mezun oldunuz?

Aslında ben ilkokula başladığım okludan mezun
olmadım. O zamanlar ilkokul beş seneydi. İlkokulun
son üç senesini Kanlıca'da bulunan Sedat Simavi
İlkokulu'ndan mezun oldum. Yani tarih olarak 1960'lı
yılların ortasında ilkokulu bitirdim. Lise eğitimim de
Kanlıca'da idi. Ancak tatil günlerinde sürekli olarak
buraya geliyordum.

Peki burada o zamanlarda hangi dükkânlar vardı?

Az evvel bozacının karşısında adını andığımız Hafız
abinin evi vardı. Şu anda bulunan leblebi dükkânı

vardı. Onun yanında bize ait bir depo ve onun da
yanında bir laboratuvara ait üç dört katlı bir bina
vardı. Tam köşede kömürcü vardı.

Peki köşeye yakın bir yerde mandıra ürünleri satan bir dükkân vardı hatırlıyor musunuz?

Evet.

Rum asıllı bir esnaftı, peki kimdi onlar?

Mösyö Yuvan adında bir adam ve ailesi ikamet
ederdi. Bu adamı herkes gayri müslim olarak
biler ama rahmetli dedemiz vesilesiyle Müslüman
olmuştu. Dedemiz genellikle sabah namazını eda
ettikten sonra Mösyö Yuvan'ın yanına giderdi.
Dediğiniz gibi kendisi sütü olduğu için çanakta süt,
ekmek ve birazda şeker ekleyip (papara?) dedemize
ikram edermiş. 6-7 Eylül olaylarında dedem onların
evinin bulunduğu yere gidip kapının eşigine bir
sandalye koymuş ve bunlar bizim akrabamız
diyerek onları korumuş. Bu aile Paskalya döneminde
bize paskalya böreği getirirdi. Biz de her Kurban
Bayramı'nda onlara kurban eti ikram ederdik.

Tam olarak dükkânı neredeydi?

Şu anda tezhip dükkânının bulunduğu yerdeydi.
Hatırlarsanız eskiden Kitapçı Cemil abinin dükkânı
vardı. İşte Cemil abinin dükkânının bulunduğu yer
Mösyö Yuvan'ın bulunduğu yer idi. Uzun yıllar

burada kaldı. Tabii, sokakların caddelerin isimleri değişti. Örneğin geçen senelerde Emine Erdoğan bir yemek kitabı yayımladı. Kitabın tanıtımına iştirağ ettim ve ayaküstü Emine Hanım'la sohbet ettik. Kendimi tanıttım ve Emine Hanım da evlerinin bir arka sokağımızda bulunduğunu söyledi.

Sizin dedeyi şöyle hatırlıyorlar. Sanat tarihinde Ahmet Vefa oban hocanın babası şerafetin Hoca buralara yakın bir camide görev yapıyordu. Dedenizden bahsederken onun cüsseli biri olduğunu, yaşlılık döneminde titreye titreye yürüdüğünü ve ondan çok korktuğunu söylüyordu. Caminin avlusunda oynarken, dedenizin camiye gelirken özel yapımlı bir ayakkabı giydiğini ve yürükken ayaklarını yere sürttüğünden bahsedirdi. Tam o dönemlerde veya öncesinde camiye yaptırdığından bahsediyordu.

Tabii bu camii (Tahir Ağa Camii) zamanında terk edilmiş köhne bir yapıydı. Bu camii o tarihlerde nalbantlık için kullanılırdı ve maalesef ahır olarak kullanılıyordu.

Bazı fotoğraflarda dediğiniz gibi görüntüler var ama siz bizatihi şahit etmişsiniz daha iyi canlanıyor.

Tabii dedemiz burayı yaptııyor ve özellikle içinde nalbantların kullandığı bazı demir halkaların kapatılmasını istemiyor. İlgisizlikten burasının nalbant olarak kullanıldığını ve ibret alınmasını istiyor. Tahir Ağa Camii mimari açıdan çok önemlidir zira her duvarı farklı taşlardan örme özelliği bulunmaktadır.

İlim Yayma ile ilk temaslarınız ne zaman olmuş?

İlim Yayma ile ilk temasımız rahmetli dedem döneminde oldu. Bu camiye restore ettikten sonra resmi kadrosu olmayan Fikri Yatır hocayı imam olarak vazifelendirmiş. Daha sonra Fikri Hoca'nın tayini çıkmış fakat yine dedem araya girerek daha fazla ücret verip burada hizmet etmesini sağlamış.

Fikri hoca caminin arka tarafında kalıyordu ve talebelere hocalık yapıyordu. Hemen yanındaki müştemilatta yaklaşık on talebe kalıyordu. Dedemiz onların her türlü ihtiyaçlarını karşılıyordu. O yıllarda İlim Yayma civardaki birkaç binayı bünyelerine dahil etmişti. Vakıftan birkaç kişi dedeme gelerek o zamanlarda depo olarak kullandığımız yeri satın almak istediklerini söylediler. Dedem de sormuş, "burayı satın alarak ne yapacaksınız?" Efendim İlim Yayma orayı öğrenciler için yurt yapacaklar demiş. Dedem de talebe okuttuğu için hemen onaylamış ve noter eşliğinde İlim Yayma'ya hibe etmiş.

Tam olarak nereye hibe etmiş?

şu anda yurt olarak kullanılan binanın yaklaşık iki parsellik yeri hibe etmiş ve öylece İlim Yayma ile komşuluk etmiş. Dedemiz 1966 yılında vefat etti.

Peki, babanızın vakıfla irtibatı var mıydı?

Vakfın yönetimi ile ilgili bir görevimiz olmadı. Ama anarşi zamanlarında her yere sızmalar olmuştu hatta yurda bile sızmışlardı. O dönemlerde iki polis bir gruptan kaçarken bize sığındılar. Onlara arka tarafa

açılan kapıdan girmelerini ve ardından da sürgüyü çekmelerini söyledi. Böylelikle onları kurtarmış olduk. O dönemlerde çok kötü hadislere şahitlik ettik. Yurtla karşılıklı yardımlaşmamız oldu. Mesela yine o dönemlerde Bolu'dan bozayı kaynatmak için on beş varil mazot getirmiştim. Beş varilini yurdun kaloriferlerini yakmaları için verdim.

O zamanlarda yurdun idaresi ile hukukunuzun olduğu kişiler var mıydı? Yurdun ilk müdürlerini hatırlıyor musunuz? Mesela buralarda görev almış Kadir Mısıroğlu, Mahir İz, Celalettin Ökten ve Nurettin Topçu hocaları hatırlıyor musunuz?

Hayır hatırlamıyorum.

Gerçi bu hocalar 1950 ile 1960'lı yıllarda görev almışlar, sizin çocukluk yıllarına denk geldiği için hatırlamayabilirsiniz.

Peki yurdumuzun ilk müdürü olan hukukçu Yunus Can'ı hatırlıyor musunuz?

Yok hatırlayamadım. Ama Ömer Aydın hocamızı hatırlıyorum. Çünkü Ömer hoca döneminde zaman zaman iftarlara davet edilirdik. Bizde esnaf olarak icabet ederdik. Ramazan ayının kış mevsimlerine denk geldiği zamanlarda yurdun alt katında iftarımızı yapardık. Yaz dönemlerinde ise iftar programları bahçede yapılırdı. Yücel elikbilek ve İsmet Ağan hocaları hatırlıyorum.

Vakıf bölgenin nabzını tutuyor ama bu nabzı otuz yıl sizlerle birlikte ortak noktaları bulmaya alışıyor.

Bizi kabul ettiğiniz için teşekkür ederiz.

EGEYAPI

Değer inşa eder...

RECEP DOĞANÖZÜ

Tarihi Vefa Leblebicişi

Melih Sadık KÜÇÜKER
İstanbul Üniversitesi, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı,
Yüksek Lisans Öğrencisi

Recep Doğanözü, Tarihi Vefa Leblebicişi işletmecilerinden ve 1990 yılından beri leblebi kavurmaya devam ediyor. Semtin ve leblebici dükkânının tarihini kendisiyle konuştuk.

Recep

Bey, uzun yıllardır Tarihi Vefa Leblebici'si'nde çalışıyorsunuz? Biraz sizi tanıyabilir miyiz?

İsmim Recep Doğanöz, Tarihi Vefa Leblebici'si'nde üçüncü kuşak olarak burada çalışmaktayım. Çankırılıyım. 1972'de Çankırı'da dünyaya geldim. İstanbul'a 1985 senesinde babam Haluk Bey ölünce geldim. Otuz sekiz sene oldu.

Dedenizin leblebi imalatına başlamasının bir hikâyesi var mı Recep Bey?

Eskiden leblebi, üzüm ve fıstıktan başka bir şey yoktu. Kuruyemiş istemeye geldiğiniz zaman yalnızca leblebi, fıstık, üzüm yapılırdı. Kuruyemiş özellikle leblebi ve üzüm karışımıydı. Bizim dükkân kurulmadan evvel Vefa Bozacısı bozanın yanında leblebi de veriyormuş. Dedelerimiz de kırık leblebi, normal leblebi, heybe sırtında sokakta gezerken müşterilerden talepler artınca burada bir dükkân tutuluyor. Dükkân tuttuktan sonra Vefa Bozacısı da, Allah razı olsun, diyor ki dükkân açtınız madem, siz de ekmek yiyin. O zamandan bu zamana böyle bozacı, leblebici karşılıklı olarak devam ediyoruz.

İstanbul'a geldiğinizde hemen dükkânda çalışmaya mı başladınız?

Büyüklerimiz el işinden çalışmayan kendi işinin kıymetini bilmez derlerdi. O yüzden ilk önce bizleri el işinde bir çalıştırdılar ondan sonra dükkâna çekerlerdi. Ben de ilk olarak üç sene konfeksiyonda çalıştım. Aynı zamanda burada çalışıyordum. Akşam leblebi kavuruyordum. Sabahleyin kalkıp işe gidiyordum. Konfeksiyondan sonra berbere girdim, bir sene de berberlik yaptım. Sonra abim askere gidince dükkânda bir insan açığı olduğu hissedildi ve beni dükkâna çektiler. 1990 senesinden beri de dükkânda'yım. Biz uzun yıllardır vakfın kiracısıyız. Mesela geldiğimden beri Ömer Aydın Hocam buranın temelidir. Ve hâlâ da buradadır. Ömer Hocamız baş tacımızdır. Her zaman gelir, bizi ziyaret eder. Nasılsınız? İyi misiniz? İşte ne yapıyorsunuz? İşler nasıl? Bir sıkıntınız var mı? diye sorar. 1985-1995 arası Vefa semti, Teksas gibiydi. Yani nasıl diyeyim? Her gün sabahleyin çöpçüler çöpte ya kol bulurdu ya bacak bulurdu. Ama her geçen gün temizlene temizlene şu anda Vefa çok güzel bir semt oldu.

Çok Teşekkürler.

Bu dükkân kaç yıllık?

Bu dükkânın kuruluşu 1922 senesinde fakat buradaki bazı yaşlı abilerimizden 1918-1919 seneleri diyenler de var. Eskiden bizim dükkâna bir merdiven basamak inilerek girilirmiş. İçeride kazanlarda leblebi kavrulur, leblebi helvası, leblebi tozu yapılırmış. O zamanlar keçiboynuzu, kırık leblebiler heybeler üzerinde satılırmış. Dedem Mehmet Efendi, ortağı amcam Mustafa Efendiyle bu dükkânı kuruyorlar. Bir de ortakları Hacı Fehmi Efendi vardı. Onlar üçü birlikte bu işi yapıyorlar. Vefa'yı canlandıran esasında bozacıdır. Bozacı olmasa burası çok köhne bir yerdir. 1987-1988 yıllarında civarda daha ziyade konfeksiyoncular, aileler vardı. Akşam burası bir curcuna yeri olurdu. Aynı zamanda caddemiz bir yürüme ve güzergâh yeri idi, Süleymaniye çok hareketliydi, oluk gibi insanlar akardı. Topkapı'ya kadar minibüs hatları Vezneciler minibüsünden inip Süleymaniye, Mercan tarafına gidenler hep buradan geçerlerdi.

FAHRİ SAVAŞ ile

Röportaj

Melih Sadık KÜÇÜKER

İstanbul Üniversitesi, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı,
Yüksek Lisans Öğrencisi

Fahri Bey sizi biraz tanıyabilir miyiz?

Adım Fahri Savaş. Aslen Muş, Malazgirt'liyim. 1970 doğumluyum. Seksenden beri de Vefa'dayım.

Vefa'da doğmadınız ama sonradan geldiniz değil mi?

Tabii hep burada kaldım. Hiçbir yere gitmedim. O zamanlar hayat böyle kolay değildi. Allahuteala bu İlim Yayma Vakfı'nın yapılmasına vesile olan herkesten razı olsun. Ben okumadım ama gene İlim Yayma'nın içindeydim. Gidip geliyordum. Orada yemek yediğim, yattığım hatta banyo yaptığım oluyordu. Güzel bir vakıftı. Halen de ben hep söylüyorum. Bizim İlim Yayma Vakfı faydalı bir vakıftır, herkese de faydası vardır. Burada okuyan öğrencilerin çoğu ya iyi bir iş adamı olmuş ya vatana millete hayırlı bir evlat olmuş ya bir avukat olmuştur. Yani bozuk insan çıkmadı buradan. Bunun sebebi de hatırdır. Bu vakfa burs verenler veya yardım edenler temiz para, helal para veriyorlar. Bir gün Erzurum Karayazı'ya gitmiştim. Bir yerde oturdum, yemek yedim. Baktım biri gözümü kapattı. Kalktım, döndüm, tanımadım. Kilo almış, Abi beni tanımadın mı? dedi. Tanımadım dedim. Buranın öğrencisi Karayazı'nın kaymakamıydı Eyüp Bey. Yani böyle insanlar çıktı. Kimi vali oldu, kimi profesör oldu, kimi rektör oldu, kimi iyi bir iş adamı oldu. Gerçekten burada kim kaldıysa şanslıdır.

Siz 1980'de geldiniz. Vefa'da nerelerde çalıştınız, ne yaptınız?

Burada dayılarımın civata fabrikası vardı. Oksijen üretiliyordu. Burada çalıştım. Fabrikada, İşçilerin yattığı bir yer vardı. Ben de orada kalıyordum. O zamanlar ustalar hep çırakları dövüyorlardı. Ben de her sıkıştığımda vakfa sığınyordum.

Fabrikayı biraz açar mısınız?

Türkiye'nin ilk oksijen fabrikasıdır. Eski bir fabrikaydı. Dayılarımın yanına geldim. Burada kaldım. Halen de buradayız. Vakıfta okumadım ama tüm öğrencilerden daha çok gidip geliyordum. Yani halen de fırsat buldukça akşamları gidiyorum, oturuyorum. Ne bileyim kantinde işte üç beş tane çikolata alıyorum. Kim varsa Ömer Hoca'yla hemen çikolata dağıtıyorum.

Oksijen fabrikası ne zamana kadar devam etti?

Oksijen fabrikası 2014'e kadar devam etti. Ağır sanayi olduğu için haliyle buradan kapatıp başka yere taşındık. Şimdiki otopark alanı önceden de vardı. Yalnız kapalı alanlarda o zaman oksijen ve civata üretiliyorduk.

Fahri Bey senelerden beri Vefadasınız, Vakıfla eski bir hukukunuz var. Hatırınızda kalan, bize anlatmak istediğiniz bir hatıranız var mı?

Çok vardır belki ama şimdi aklıma gelmiyor. Mesela rahmetli Kemal Bey ile birlikte öğrenciler burada yemek yerken bir gün biri üstüne yemek dökmüştü, yemek de yayla çorbasıydı. Hiç kızmamıştı Kemal Bey ama o çocuk çok utanmıştı. Sene 1985 veya

1986. Çok kuvvetli kar yağmıştı. Buralardan hiç araç gereç geçemiyordu o zaman. Fırınlara, dükkanlara çalışmıyordu. Hatta bizim burada çalışanlar da vakfa geçti. Sadece vakıfta yemek bulabildik. Yani insanlar vardı ama ulaşım yoktu. Fırından ekmek çıkmıyordu. Bakkal gelmiyordu ama vakıf o zaman ekmek pişiriyordu. Sadece öğrenciler değil mahallenin insanları da yemeğe gelmişti.

Biraz da eki Vefa'yı anlatabilir misiniz?

Eskiden Vefa'nın yüzde seksen beşi aileydi. Yani bunlar genellikle Siirt kökenliydi. Mardin, Malatya Adıyaman, Muş, Diyarbakır'dan gelen aileler vardı. Karadeniz'den Trabzonlular vardı. Daha sonra Bilim Sanat Vakfı'nın ötesinde fabrikalar kuruldu. Genellikle plastik üzerine işte. Oyuncak, tespih, sonra çatal, kaşık gibi... Birkaç yıl içerisinde konfeksiyoncular geldi. Aileler çıktı, işyeri oldu. Ta ki yıkılana kadar, yani eski hali böyle değildi. Sonradan aileler oradan çekildi. İş yerleri Süleymaniye'ye, Küçük Pazar'a kaydı. Mahallede şöyle ailece oturan çok az sayıda kaldı. Hep de bekar evi oldu. Yani abartı olmaz, iki bin tane bekar yatıyordu. Öğrenci yok. Aile yok. Buranın eskilerinden bizim yan tarafta Nail Egzoz var. Çok eski esnaftır orası. İşte Sönmez Kuru Temizleme, leblebici, bozacı, bunlar eski olanlardır. Nihat Bakkal vardı şimdi oğlu Serkan helva satıyor. Gazi Öğrenci Yurdu'nun altında Vefa Giyim vardı, çok tarihiydi, kapattılar. Akif Paşa Sokak'ta At Han'ı vardı. Atları bağlıyordu. Ben buna yetiştim, hurdacılar at arabasıyla iş yapanlar filan atları hanın içine bağlıyorlardı.

Fahri Bey kısa da olsa bu keyifli sohbetiniz için çok teşekkür ederiz.

Selamunaleyküm muhtarım, kendinizi kısaca tanıtabilir misiniz?

Ve aleykümesselam, ben 1959 Adıyaman, Sincik doğumluyum. 1974'ten beri, eskiden Eminönü olarak adlandırılan Fatih'te ikamet etmekteyim. 1989'da gerçekleştirilen yerel seçimlerden bugüne kadar -yani 30 yılı aşkındır- Molla Hüsrev Mahallesi'nde muhtar olarak görev yapmaktayım. Evli ve dört çocuk babasıyım.

Muhtarım bize biraz Vefa'yı anlatır mısınız? 1989'dan beri Molla Hüsrev Mahallesi'nde muhtarsınız, o yıllardan bugüne Molla Hüsrev Mahallesi nasıl bir değişim yaşadı? Eskiden burada aileler daha mı fazla ikamet ediyordu?

Tabii, eskiden Akif Paşa Sokağı'ndaki dokuz numarada lokantam, üstünde de evim vardı. O zamanlar oralar hep aile doluydu. 2006'dan sonra, yani yenileme alanı Süleymaniye'ye girdikten sonra buralardaki aileler tamamen devre dışı kaldı. Zamanla farklı farklı semtlere taşındılar.

Lokantayı ne zamana kadar işlettiniz?

2010'a kadar lokantayı işlettim. Lokantada sulu yemeklerden türlü türlü kebablara kadar birçok yemek çeşidi bulunmaktaydı. 2000'li yıllarda buralar şimdiki zamana göre daha iyiydi. Aileler vardı, insanlar arasındaki birlik ve beraberliğe önem veriliyordu, kültür vardı... Aileler zamanla buraları terk edip buralar boşalınca, buralar kendi kaderine terk edildi.

Peki, bu mahalle sakinleri genel olarak nereliydi? Ne gibi işlerle meşgul oluyorlardı?

Mahalle sakinlerimiz çoğunlukla Malatyalı ve Adıyamanlı hemşehrilerimizdi. Genel itibarıyla tekstil sektöründe çalışıyorlardı. Ayrıca çoğunun iş yerleri de hep Süleymaniye'deydi. Tabii buralara yenileme gelince adamlar mecburen -belki de esnaf hala duruyorlardır- aileleriyle birlikte Bağcılar, Esenler ve Esenyurt taraflarına taşındılar.

İlim Yayma Vakfı ne iş yapar? İlim Yayma'nın ne gibi faaliyetlerinden haberdarsınız?

İlim Yayma, ne istersen onu yetiştiriyor. Öğrenci yetiştiriyor, garibanlara kol kanat gererek onlara yardımcı oluyor, çevreye duyarlı olup yetimlere sahip çıkıyor ve daha nice hizmetler...

Muhtarlık yaptığınız ilk günden bugüne kadar, vakfımız buradaki fakir fukaraya yardımlarda bulundu mu?

Evet, birçok yardımda bulundu. Mesela, bazı dar gelirli ailelerimize yemek yardımı yaptı. Daha çok aynı yardımlarına şahit oldum şahsen, nakdi yardımları hakkında pek bir bilgi yok diyebilirim.

Peki, eskiden beri hukukunuzun olduğu veya tanıdığınız İlim Yayma müntesibi kimseler var mıdır?

Yakinen tanıdığım olarak, ilk aklıma gelen Ömer hocam var. Tabii diğer başka isimler de vardı ancak şimdilerde kimse kalmadı.

Burada mesela bir Ramazan amca vardı benim hatırladığım. Derin bir palto giyerdi, kimdi o Ramazan amca? Bilginiz var mıdır?

Evet evet, tanırdım kendisini. Allah rahmet eylesin, vefat etti. Ramazan amca, Siirtliydi. Yani tabii ben geçmişi hakkında pek bilgi sahibi değilim, bilmiyorum maalesef ancak bizim Kalenderhâne Mahalle Muhtarı Nezir bey var, aslen Siirtli olduğu için o daha iyi bilir. Tabii onun anlattığına göre, Ramazan amca çok varlıklı bir aileden gelmekteymiş. Askerdeyken annesinin ölüm haberini almış. Orada adam bayağı hastalanmış. Ondan sonra kendinden geçmiş felan... Askerliğinden sonra Vefa'dan hiç ayrılmazdı. Hastalandığında, bir gün Ömer hocam ile birlikte kendisini ziyarete gitmiştik. Kendisine "Seni bir yere yerleştirelim." diye bir teklifte bulunduk ancak kabul etmemişti. "Yok, ben hiçbir yere gitmem." demişti. Sağ olsun Ömer abi Küçükpazar'da ona bir otel ayarlamıştı, tüm masrafını karşılıyordu, o da oralarda kalıyordu. Adam günde en az bir defa Vefa'ya çıkardı. Ondan sonra gider yatar, dinlenirdi. Her gün rutin olarak bunu tekrarlardı. Kısacası hiç Vefa'dan ayrılmazdı. Hatta "Ölürüm de Vefa'dan ayrılmam." diyordu. Hakikaten de Vefa'dan hiç ayrılmıyor. Anlayacağınız, uzun yıllardan beri Vefa'da ömrünü geçiren kıymetli bir amcamızdı. Zaten bu burada doğup büyümiş, burada da vefat etmişti.

Vefa semtinin yerlileri kimlerdir? Yerlileri var mıdır?

Buranın ilk yerleri Siirtlermiş. Taa Cumhuriyet'ten önce gelmişler semtimize. Eskiden aşağıda bir sebze hali varmış. Gelenler orada çalışıyorlarmış. Ondan sonra buralarda mülkiyet satanlardan mülkiyet satın almış Siirtliler. Onlar da satınca bizim Malatya ve Adıyamanlılar daha yoğunlukta oldu Vefa semtinde. Şimdi ise, Malatya ve Adıyamanlılar da el değiştirdi. Şu anda nüfus olarak tam anlamıyla karıştı diyebiliriz, yani her ilden insan var.

Molla Hüsrev Mahallesi'nin tam olarak kaç nüfusu var?

40 hanemiz, 1600'e yakın nüfusumuz var. Ama çok sayıda da kayıtsız insan var. Bunlar Suriyeliler değil. Yerli olup da ikameti burada olmayan insanlarımızı kastediyorum. Ayrıca mesela öğrenci yurtlarımız, bekâr evlerimiz var. Onlar da daimi olarak bu mahallede ikamet etmekle birlikte buraya kayıtlı değiller. Mesela bekâr evinde kalanlar çoğunlukla tekstil sektöründe çalışıyorlar. Sabah evden çıkıp akşam saatlerinde eve geliyorlar. Ayrıca apart evler de var. Bahsettiğim üzere, mahallemizde çok sayıda özel yurt var. Mesela bu yurtlarda kalan öğrencilerin ikametini buraya alsak mahallemizin nüfusu hiç olmazsa altı bini geçer.

Dediğim gibi öğrenci yurtlarında kalan öğrencilerin ikametleri başka yerlerde. Şimdi düşünün, mesela lisansüstü yurdunda en az yetmiş öğrenci var, lisans yurdunda da dört yüz elli öğrenci civarındadır. Ancak bendeki verilere göre, mahallemizde ikamet eden öğrenci sayısı yüz otuz kadar. Buna benzer üç dört tane daha yurdumuz var.

Molla Hüsrev Mahallesi'nde Vefa Yurdu'ndan başka kaç tane daha yurt var?

Altı-yedi tane yurdumuz var. Ek olarak bir de kız yurdumuz var. Bizim arka sokağımızda da Gazi Kız Öğrenci Yurdu var. Yukarıda Süleymaniye'de bir yurdumuz var. Ondan sonra arka tarafta bir iki tane daha yurdumuz var. Takriben gibi yedi sekiz yurdumuz var.

Bizi kırmayıp röportajımıza katıldığınız için vakfımız adına teşekkürlerimi sunuyorum.

Ben teşekkür ederim, sağlıkla kalın.

MUSTAFA BOLAT ile Röportaj

Kısaca kendinizi tanıtabilir misiniz? (İsim, doğum tarihi ve yeri, memleket, eğitim, meslek) vermek isterseniz tabii ki.

Mustafa Bolat, Bandırma, 1976. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, İnsan Kaynakları Daire Başkanı.

Vakıf ve yurtla aranızdaki ilişkiyi nasıl tanımlarsınız? Yurt size neleri hatırlatıyor?

Vakıf ile yurt; zihnimde ve ruhumda bütünleşmiş ve özdeşleşmişti adeta. Her ikisi de sıcak bir yuva, samimi dostluklar ve büyük idealleri ifade ediyor. Büyük bir camia, sığınılacak güvenli bir liman bizim için İlim Yayma. Hayatımızın müstesna durağı, ilim yolculuğunun kutlu besmelesi, sabah namazlarının diriliş muştusu...

İlim Yayma Vakfı mensuplarından hakkunuzun

olduğu, vakfın kurumsal hafızasına ışık tutabilecek tanıdığınız simalar kimlerdir? Bu isimlere dair hatıralarınızı paylaşabilir misiniz?

Benim ve birçok dönem arkadaşımız için kurumsal hafızamıza ışık tutacak ve yurt denilince akla gelen ilk isim yurttan kaldığımız dönemin Yurt Müdürü Ömer Aydın abimizdir. Hem İktisat Fakültemizin büyüklerinden hem de vakfımızın en uzun süre görev yapmış yöneticisi olması sebebiyle Ömer abimizin yeri ayrıdır. Rabbim kendisine hayırlı ömür nasip eylesin. Okumamız için verdiği Üstad'ın eserleri hala kütüphanemizin müstesna yerlerinde bulunmaktadır.

Salı akşamlarının vazgeçilmez programı olan Osman Öztürk hocamın sohbetleri, öğrenci başkanımız Rıza Yorulmaz ve yardımcıları (aynı zamanda oda başkanım) Halim Tosun, o dönemki müdür yardımcımız Bilal Önver'in evinde yaptığımız kitap analiz çalışmalarını, güzel

sohbet ortamları ve dostluklar oluşturulmasına vesile olmuştur.

Her ne kadar tanışma bahtiyarlığına ermesek de kaldığımız yıllarda Vakfımızın Başkanlığını yapan Asım Taşer ve Kemal Unakıtan Başkanlarımız İlim Yayma denilince aklımıza gelen mümtaz şahsiyetlerdir.

Sizce kurulduğu tarihten bu yana İlim Yayma Vakfı'nın ülkemize nasıl hizmetleri olmuştur? İlim Yayma Vakfı ne iş yapar? Vefa Yurdu'nun işlevi nedir?

İlim Yayma Vakfı; güzel insan yetiştiren ve bunu yaparken de karşılık beklemeden yapan güzide bir müessesemizdir. Bürokrasiden siyasete, iş dünyasından kültür sanat dünyasına, binlerce insanın yetişmesine katkıda bulunmuş, entelektüel dünyanın merkezinde bir yapı olagelmiştir.

Sizce vakıf ve yurttan hangi yönler iyileştirilmelidir?

Vakıf yönetimi, gençleri yönetime

daha aktif katabilmenin yollarını aramalıdır. Vakfın yönetimi ile ilgili gençlerin görüşleri dikkate alınmalı, gençlerin vakfi sahiplenmelerinin arayışı durmadan devam etmelidir. Vakıf kültürünü çağın yaklaşımları ile bütünleştirerek, Türkiye'nin ihtiyaçlarını ve hedeflerini gerçekleştirici vizyon ortaya koymalıdır. Vakıf senedinde belirtilen hedeflere ulaşmada ana gayemizi kaybettirecek alanlara yoğunlaşılmalıdır.

İlim Yayma Vakfı'yla olan geçmişinizden yola çıkarak Vakfın geleceğiyle ilgili ön görüşünüz nelerdir?

Vakfımız, uzun yıllar düşün ve ilim dünyamıza nice güzel insanlar yetiştirmeye inşaallah devam edecektir. Kurumsal yapımızın güçlendirilmesi ve nitelikli insan kaynağımızın daha verimli kullanılabilmesi ile ilgili çalışmaların ileriki tarihlerde daha mümkün olabileceğini düşünüyorum. İlim Yayma Ödüllerinin her geçen yıl ilginin arttığı, büyük fikirlerin olduğu bir yapıya dönüşeceğini düşünüyorum ve Cenab-ı Allah'tan niyaz ediyorum.

Genel olarak STK'ların işlev ve görevleri hakkında düşünceleriniz nelerdir?

STK'ların, devlet kurumlarının ve bireysel yetkinliklerin eksik kaldığı alanlarda, nitelikli ve hızlı hizmet sunabilecek gönüllü teşekküller olduklarını düşünüyorum. STK'lar, insanların manevi dünyalarına hitap edecek, görev aldıkça insanın varoluş amacına uygun faaliyetlerin gerçekleştirilebileceği yapı taşları, toplumun bireylerinin kendilerini bulabilecekleri merkezler olmalıdırlar.

Bu ailenin bir ferdi olarak vakıfların ve yurdun geleceğini nasıl görüyorsunuz? Bir vakıf, bir yurt yeni dönemde nasıl olmalı?

Vakıf ve yurt yönetimi daha dinamik, daha cesur ve sözü yükselten tarzda oluşturulmalıdır. Karar mekanizmalarında yurt ve vakıf mensupları daha çok bulunmalıdır. Vakıf yönetimi, mezun ve öğrenci bütünleşmesini sağlayacak adımlar atmalıdır.

Sizden sonrakilere vakıf ve yurt ile ilgili ne söylemek istersiniz?

Her bir mensubumuz elini taşın altına koymalı, yurdun geleceği ile ilgili söz söylemelidir. Bu amaç doğrultusunda gerekli ortam, araçlar ve suhulet temin edilmelidir.

İlim Yayma ve Yurt ile ilgili hatıra, anı, şiir vs. varsa paylaşır mısınız?

Osman Öztürk hocamızın danışmanlık yaptığı İBB yönetim kadrosu ile öğrencileri buluşturan toplantısını hiç unutamıyorum. Yurtta kalan arkadaşlarımıza bu buluşma, güzel bir vizyon sunarak, İstanbul ve Türkiye'nin yönetiminde görev alma sorumluluk bilinci oluşturmuştur. Yüksek Lisans Yurdu'nda yapılan mezuniyet gecesi, şiir geceleri ve genç yaşta kaybettiğimiz Ahmet Nurullah Güler'in seslendirdiği Sezai Karakoç Üstad'ın şiirleri, kulaklarımda çınlıyor. Kadir Mısıroğlu'nun FETÖ'ye dair analizleri, 28 Şubat'ın en debdebeli anında dahi "Gelecek Müslümanlarındır" söylemi, rahmetli Metin Balkanlıoğlu hocanın gençleri kucaklayan sohbetlerinin tadı damağımızda kalmıştır. Tirajı yüksek gazeteleri

İlim Yayma,
hayatımızın
müstesna
durağı, ilim
yolculuğunun
kutlu
besmelesi,
sabah
namazlarının
diriliş
muştusu...

almaya başladığımız dönemde, sakıncalı fotoğrafları "engellemek" ile ilgili aldığımız görev ile televizyonun izlenme saatlerinin planlanması süreçleri de gülümseten anılarımdandır.

Vefâ'nın Derneği

Batuhan ŞAHİN
MEB Türkçe Öğretmeni

Vefâ kelimesinin anlamının güzelliği semte aksetmiş. Bu kelimenin dahil olduğu her tâbir güzelleşmektedir. Vefâ Yurdu, Vefâder... Vefâ semti adres beyanlarında ve idari olarak "Molla Hüsrev" olarak geçmektedir. Kendisine hürmet edilip bu güzide semte Vefâ adının verilmesine vesile olan

Şeyh Ebû'l-Vefâ hazretlerinin adını anmamak yanlış olacaktır.

Vefâ semtinde yer alan İbnü'l Emin Mahmut Kemal İnal Yüksek Öğretim Erkek Öğrenci Yurdu'nun meşhur olan ismi Vefâ Yurdu'dur. Onlarca yıldır hizmet veren bu yapıdan binlerle ifade edilebilecek insan geçmiştir. Bu yapı, yolu düşen her insanda bir aidiyet hissi bırakır. Vefâ yurduna yakın olan Ekmekçizâde Ahmet Paşa Medresesi, Şehzâde Camii ve Vefâ Bozacısı insan hafızasında kalıcı bir etki bırakmaktadır.

İnsanların gezmek için geldiği bu bölgede ev sahibi olmak insanı içten içe mutlu eder, zira Vefâ'da mukim olmak övünç kaynağıdır. Ancak süre dolunca Vefâ'dan uzaklaşmak icap eder. Hâl böyle olunca, insan yolunun buraya düşmesini talep eder. İşte bu isteklerin planlı bir şekilde karşılık bulması için Vefâder bulunmaktadır. Bu kuruluşun esas gayesi Vefâ Yurdu'ndan mezun olan ve mensuplarının tekrar mülâki olmalarına vesile olmaktır. Bu hedef doğrultusunda kendisini bu zümreye ait hisseden insanlar yıllar içerisinde Vefâder'e rücu ederler.

Öğrencilerimiz Vefâ Yurdu'nda öğrenci iken Vefâder ile tanışırlar. Bu tanışma, birçok insanın "Pilav Günü" olarak düzenlenen cemiyetin davetine iştirak etmesiyle olmaktadır. Gelenekleşen bu özel günde birçok insanla selamlaşılır, tanışılır ve sohbet edilir. Davetlere icabet ettikçe zamanla insan Vefâder'in müdâvimi olur. Birkaç senenin ardından telefonuna "Değerli Mezun ve Mensubumuz..." ile başlayan mesajlar gelmeye başlar. E-posta kutusuna vefat, evlilik, davet gibi iletiler belirir. Kişide artık aidiyet hissi peydâ olur ve bir zümreye ait olmaya yönelik bir çalışma olduğu idrak edilir. Pilav Günü'nün Vefâder'in yüzü olduğu ancak bundan ibaret olmadığı fark edilir.

17. Geleneksel İlim Yayma Mezunlar Buluşması yani Pilav Günü 11 Haziran Pazar günü gerçekleşecekti. Ancak bu yılki buluşma önceki senelerden bir farkı var. Çünkü lisans yurdumuzun yıkılıp yeniden yapılacak olması hasebiyle mevcut binamızdaki son Pilav Günü gerçekleşecek.

ÎSAR... VEFA'DAN...

Ali METİN
Avukat

Vefa Yurdu bize gençliğimizi ve 400 kişilik geniş bir aile ile geçen fakülte hayatını hatırlatır. Vakfın Vefa Yurdu'na kaydolduğum 1992 yılından bu yana birçok değerli yönetici ile tanışma imkânı buldum. 4 yıllık eğitim harici 2 yıl da yurt müdür yardımcılığı sürecinde değerli ve katkı sunan kişilerle sohbet imkânı buldum. Rahmetli Asım Taşer ve Kemal Unakıtan ile zamanında çalışma fırsatı, kongrelere katılma ve tecrübe etme imkânımız oldu. Av. Yusuf Türel beyin genel kurullardaki itirazlarından, Osman Öztürk hocanın haftalık sohbetlerinden ve yurda gelen sayısız edip ve sanatçıdan da payımızı aldık, istifade ettik. Modern derviş Ömer Aydın abi yurt müdürümüzü ve iki yıl da yardımcısı oldum, şükür. 1998 yurt mülakatlarını şimdilerde Meclis Başkanı

olan Numan Kurtulmuş Bey ile yaptığımız hatırlarım.

İlim Yayma, kuruluşundan bu yana ciddi bir boşluğu doldurdu. Özellikle toplumun yetişmiş insan ihtiyacına ciddi katkı verdiğini düşünüyorum. Devlet ve özel sektörde sorumluluk alabilen özverili ve ehliyetli insanları fakülte çağında elinden tutup, topluma hizmet için uğurlamıştır. Fakülte yanında ikinci bir fakülte ortamı oluşturmuştur.

Vakıf, esasında kuruluşuna tanık olduğumuz üniversite ile ciddi bir mesafe almış olsa da aslında gelecek öngörüsünde benim dileğim, her üniversitenin yanına bir lisans ve yüksek lisans yurdu yapıp işletilmesidir.

Vefa'daki herkesin zaten bir ihtisas alanı var. Yurdun gelecek projeksiyonunda, evvelden

buralarda kalmış mezunlarla iletişimin geliştirilmesi ve mezunların sistematik olarak yurda tecrübe aktarımına gelmesi temin edilmelidir. Bu kapsamda daha önceki yıllarda dört yüze dört yüz (yani dörtyüz öğrenciye dörtyüz mezun) projesini Vefader olarak tatbik etmeye çalışmıştık. Mezun ve mevcut öğrenci tecrübe aktarımı sürmeli ve ayrıca öğrencilerin kendi alanları dışında kültürel altyapılarının desteklenmesi için de konferans, çalıştay ve gezi gibi organizasyonlar çeşitlendirilmelidir.

Vakıf süreci anılarla doludur. Görev de yaptığım dönemde 7 numaralı oda uğrak bir merkezdi. 7 numaralı oda, bozacıyla tam karşı karşıya idi. O tarafta uzun yıllar kadrolu dilencilik yapan bir kadının sesini, o dönem mezunlar unutmamıştır sanırım. Ayrıca yaz dönemi Vefa Lisesi

tarafındaki karpuzculardan nevresimleri bağlayarak karpuz çekenleri de unutmadık. Bursu alınca soluğu aldığımız, Adıyamanlı ezmeci ve pideci Sezai Abi, kitapçılar, Cemil Amca, Kafe Hamido da yok artık, Vefa'da! Belki yakında anılarla dolu bina da tarih olacak. Binalar da kişiler de tarih olacak ancak anılar bâki.

Hayatta kirlendiğimizi düşündüğümüzde Vefa'ya uğrar, en saf halimiz olan 90'lara döner, yurda ve medrese odasına uğrar ya da orta avluda şadırvanda bir abdest alıp Yaradan'a sığırırız...

Yazı ile zor, en iyisi mi bir araya gelip sohbet edelim.

Konu konuyu açsın...
Sonumuz hayrolsun...
Selam ile...

*Bursu alınca
soluğu aldığımız,
Adıyamanlı ezmeci
ve pideci Sezai Abi,
kitapçılar, Cemil
Amca, Kafe Hamido
da yok artık,
Vefa'da!*

Vefa: Annemin Kabul Olan Duası

Dr. Cafer DENİZ
Newcastle Üniversitesi

80'li yılların ortalarında Erzurum'un heybetli dağları arasında soğuk bir Şubat günü İspir'de dünyaya gözlerimi açmak nasip olmuş. Yürümeye başladıktan sonra soluğu İstanbul'da almışız. İstanbul'un ilk camisi olan Arap Camii'nde bir Erzurum geleneği olarak hafızlık yapıp, Galata'da ortaokul tecrübesinden sonra imam-hatip lisesi maceramız ve akabinde üniversite hayatımız başladı. Sakarya Üniversitesi'nden sonra İstanbul Üniversitesi'ni (Maliye) tercih sebebim payitahtta olması idi. Hatta annem üniversite sınavına hazırlanırken (sonradan

öğreniyorum) *"Rabbim camilerin arasında bir yer nasip etsin."* şeklinde dua ederken nokta atışı bir niyazda bulunmuş. İstanbul Üniversitesi'ni çevreleyen selatin camilerinin arasında, annemin kabul olan en manidar dualarından biri de Vefa'daki yurdumuzdur. Bir tarafta usta mimarın çiraklık eseri, bir tarafta Sultanahmet'in mimarının adının verildiği Vefa Bozacısı'nın yan komşusu, bizim karşı komşumuz Mimar Mehmet Ağa Camii. Diğer tarafta Şeyh Ebul Vefa, Molla Gürani, Molla Hüsrev, Kalenderhane, Damat İbrahim Paşa

camileri ve Burmalı Mescid. Bir İstanbul aşığı ve beyefendisi olan Semavi Eyice hocamız yurdumuzun da bulunduğu Ekmekçizade Ahmed Paşa Medresesi'ne ait **“Çok güzel bir sebil”** olduğundan bahseder. Medresenin banisi olan Ekmekçizade Ahmed Paşa'yı Reşad Ekrem Koçu beyefendinin neşrettiği İstanbul Ansiklopedisi'nde kendisi de **“Büyük bir maliyeci”** olarak tanımlamaktadır.

Bu yazının kıymetli okuyucusu muhtemelen diyecektir ki, “Sanki bir yurttan değil de bir tarihten bahsetmekteyiz.” evet, Vefa bir tarihtir, kültürdür, mekandan ötedir, İstanbul'a ve ülkemize asırlardır vatanperver devlet adamları, akademisyenler, işadamları yetiştiren müstesna kurumlardandır.

Şimdilerde vakfımız tarafından kütüphane olarak hizmet veren Recai Mehmed Efendi Sibyan Mektebi, lisans-lisansüstü yurtları ve üniversitesi ile 7'den 70'e halka hizmeti şiar edinmiş bir vakıftır. Vefa adeta kendini insanlığa vakfetmiş kutlu bir semttir. Vakfımız da kendini Vefa'ya ve Türkiye'ye vakfetmiş bir müessese halini almıştır.

Devlet-i Aliyye'nin devlet erkanının ikamet

ettiği bir semtte asırlar sonra mukim olmak, aynı sokaklarda yürümek tarifi imkansız bir hissiyat. İşte böyle bir muhitte fakülte yıllarında kalmış olmak hayatımızın en dolu, en manalı, en güzel zamanlarından bir zaman olarak hiç şüphesiz hafızamızda yeri baki kalacaktır.

Onlarca güzel dost tanımak nasip oldu, hangisini zikretsem gelir bir başka dost hatırıma. Şimdi bakıyorum da haftanın neredeyse her günü farklı kültür, edebiyat, musiki, gezi, seminer ve sair aktiviteler vesilesi ile bu dostlarla kaynaşmışız. Vakfımızın banilerinden kabul ettiğim Ömer hocam sayesinde vakfımızı ve Vefa'yı daha çok tanıdık, tanıdıkça sevdik, sevdikçe tanıdık. Ömer Hoca demişken millete vefalı, şair, üstad Sezai Karakoç'a değinmeden olmaz idi. Kendisi ile tanışmak ve müstefid olmak yine Vefa sayesinde mümkün olmuştu.

Edebiyat ve tarihten bahsedip de şehri İstanbul'u sokak sokak gezmemek olmazdı. Bu minvalde tarihçi Fatih Köse hocam ile şehrin en nadide mekanlarında soluklanıp bir bardak çay yudumlamak haftasonlarını ipe çekmemize vesile olurdu.

Vakfın temeli nasıl bir maneviyat ile atılmış ise İstanbul'un karmaşasında adeta çöl ortasında bir vaha vazifesi görmekte ve sakinlerini avlusunda teskin etmektedir.

Özellikle medresenin orta şadırvanındaki su sesi ve envai çeşit güllerin güzelliği ruhu dinlendirmekte ve Vefa'nın bir ruhu olduğuna insanı ikna etmektedir. Tabi **şerefül mekan bil mekin kaidesi gereğince de burada yurdumuzu kıymetli kılan hususiyetlerin başında tüm değerli vakıf çalışanlarımız ve öğrenciler gelmektedir.** Mesela aşçılardan Bilal ağabeyimiz, güvenlik görevlilerinden Kaan abimiz mütebessim çehreleri ve muhabbetleriyle bizlere her daim bir ahbap gibi davranmaktaydılar. Hala bayramlarda arar hal ve hatırlarını sorar, hayır dualarını istirham ederiz.

Bütün bunların yanında gençlerin fikirlerini projeye dönüştürme, sunum ve yazma becerilerini uygulamalı olarak geliştirme amaçlı yurttan Ergin bey tarafından kurulan "İktisat atölyesi" neticesinde "Vefa'dan Karınca Kararınca" isimli kitap, öğrenciler tarafından yayına hazırlanmıştır. Tüm gayemiz yurda ismini de veren İbnülemin Mahmud Kemal İnal'ın "Semere-i hayat, hayır ile yâd edilmektir" sözüne mazhar olabilmek için idi.

Avlu cephesinden Süleymaniye Camii manzaralı odadan başlayan yolculuğumuz Vefa Bozacısı komşuluğu ile nihayete erdi derken, Mücahit bey başkanlığındaki mezunlar derneğimiz VEFADER ile vakfımıza, dolayısı ile milletimize acizane hizmet etmek benim için bir kıvanç vesilesi oldu. Hatta tadı damağımızda kalan Kudüs'ü ilk defa İlim Yayma ailesi ile ziyaret etmiş olduk, sonra da oradaki onlarca genç arkadaşı misafir ettik yurdumuzda. Bunların hepsi Vefa yönetiminin vizyonu ile ortaya çıkan ekip çalışmasının uluslararası ürünleriydi. Yine her yıl pilav günü münasebetiyle kendi dönemimiz yanında alt ve üst dönemlerden yüzlerce mezunla tanışmaktayız. Fakülte yıllarında hasbihal ettiğimiz eskimeyen dostlarla hayatın onca meşgalesi arasında medrese bahçesinde buluşup

hatıraları yad etmekteyiz. O günlerin kıymeti gün geçtikçe daha iyi anlaşılmaktadır. Eskiye özlem eskimemekte...

Vefa başlı başına bir okul (école:ekol). Bu okul hem kendi bünyesindeki talebeleri yetiştirmiş hem de talebeler birbirini yetiştirmiştir. Bu mezunlar güzide yurdumuzun her köşesinde millete her şekilde hizmet etmektedir. Tam yarım asırdır bu ilim yayılmaktadır. Bizler de bu milli misyon ve vizyon doğrultusunda halihazırda Newcastle Üniversitesi'nde ekonomi alanında doktora eğitimine devam etmekteyiz ve hanemiz yine cami önünde nasip oldu.

Son olarak da belirtmek isterim ki, bu ekol/ école/ okulun daha sağlam zeminlere oturması için yeni yapılacak yurt binamızın tıpkı yanıbaşımızdaki medrese gibi asırlara (tam 4 asır) meydan okuyacak şekilde tasarlanıp akademyanın hizmetine sunulması muazzam bir proje olacaktır. Bu projenin semtin tarihi mimarisine ve kültürüne uygun, medrese ile ahenk içinde bir mimari ile inşa edilmesi bizleri ve tüm İstanbul sevdalılarını eminim mesut ve bahtiyar edecektir. Mesela düzgün kesme taşlarla örülerek inşa edilecek bir yapı Mimar Sinan'ın çıraklık ve kalfalık eserlerinin ortasında adeta filizlenmiş bir umut olarak yeşerecektir. Bu, aynı zamanda mimari dokuya eklemlenen ve sürekliliğine sahip çıkan, bu halkaya yeni bir halka ekleyerek mimari mirasın sürekliliğini de sağlayacaktır. Bunun için yurdumuzda kalmış mimarlardan da fikir alınması kanaatindeyim. Çok sayıda kıymetli mimar mezunumuz olduğundan hiç şüphem yok. Mesela genç mezunlarımızdan mimarlık tarihi uzmanı ve akademisyen Furkan Sağdıç Bey gibi. Bununla birlikte komşumuz olan Vefa Lisesi mezunlarından Prof. Dr. Sadettin Ökten Beyefendi'nin zengin fikir dünyasından istifade etmek şahane olacaktır. İnanıyorum ki böyle bir yapı ileride Vefa'nın simgeleri arasında yerini alacaktır.

Tüm bunların ötesinde Vefa, annemin kabul olan duası olarak her daim hatırımda kalacaktır.

Diyarbakır Karacadağ
Kalkınma Ajansı
Yatırım Destek Ofisi
Koordinatörü

DIYADİN İNAN İle Röportaj

Kısaca kendinizi tanıtabilir misiniz?

İsmim Diyadin İnan, 1981 Şırnak/ İdil doğumluyum. 2006 Yıldız Teknik Üniversitesi İktisat Fakültesi mezunuyum. 2009 yılından beri merkezi Diyarbakır'da olan ve Diyarbakır-Şanlıurfa illerinden sorumlu Karacadağ Kalkınma Ajansı'nda birim yöneticisi olarak çalışmaktayım.

Vakıf ve yurtla aranızdaki ilişkiyi nasıl tanımlarsınız? Yurt size neleri hatırlatıyor?

Yurdu bir kaç kelime ile tanımlamak pek mümkün olmuyor. Yurt en temelinden bana dostlukları, gençliği, heyecanı ve dinamizmi hatırlatıyor. Vakıf ve yurt, esasen ismiyle müsemma olarak Vefa'yı hatırlatıyor. 2001'den beri iletişimde olduğumuz, arkadaştan öte kardeş gibi olduğumuz dostluklarımızı bana anımsatıyor.

İlim Yayma Vakfı mensuplarından hukukunuzun olduğu, vakfın kurumsal hafızasına ışık tutabilecek tanıdığınız simalar kimlerdir? Bu isimlere dair hatıralarınızı paylaşabilir misiniz?

İlim Yayma Vakfı'nda hasbihal ettiğimiz pek çok değerli abimiz oldu. Hepsi de çok değerli ve kıymetlidirler. Ancak kurumsal hafızaya ışık tutacak isimler dersenez; Ömer Aydın, Adem Yavuz, Mücahit Yentür, Nurettin Alan, Muhammed Şimşek, Hasan Keklik, Ahmet Turan, Mehmet Akalın gibi isimler ilk başta aklıma gelenlerdir.

Sizce kurulduğu tarihten bu yana İlim Yayma Vakfı'nın ülkemize nasıl bir hizmeti olmuştur? İlim Yayma Vakfı ne iş yapar? Vefa Yurdu'nun işlevi nedir?

İlim Yayma Vakfı'nın en önemli katkısı ve hizmeti ilim yolunda nesillerin yetişmesine vesile olmasıdır. İlim Yayma Vakfı, İlim Yayma Cemiyeti ile kardeş kuruluşlar olup, her ikisinin de tek gayesi, ilim ile iştigal eden öğrencilere imkanlar sağlamaktır.

Sizce vakıf ve yurttaki hangi yönler iyileştirilmelidir?

Vakıf, daha önce eleştirdiğimiz bazı yönleri vardı. Bu eleştirilerin pek çoğu belki gençliğin getirdiği öneriler olabilir. Ancak kaldığımız yıllarda, yemekhane ve diğer imkanlar kısıtlıydı. Son zamanlarda yapılan atılımlarla bunların ciddi anlamda düzeltildiğini gözlemlemekteyim. Özellikle 2010'lu yıllardan sonra daha görünür olmaya ve mezunlarla ilişkisini güçlendirmeye başlamıştır İlim Yayma Vakfı. Bu adımlara devam edilmesinin yanında, bölgesel anlamda toplantıların yapılması da faydalı olabilir.

İlim Yayma Vakfı ile olan geçmişinizden yola çıkarak vakfın geleceğiyle ilgili öngörüleriniz nelerdir?

İlim Yayma Vakfı'nın en önemli gayesi, üniversite başta olmak üzere ilimle iştigal eden gençlere katkıda bulunmaktır. İlim Yayma Vakfı, yeni teknolojilerle ve yeni nesil enstrümanlarla gençleri yönlendirmelidir. Vakıf, mezunları arasında ekonomik işbirliklerini tavsiye etmelidir. Vakıf, mezunlarını daha nitelikli işler ve gelecek kurmaları için yönlendirme kurulları oluşturmalıdır.

Bu ailenin bir ferdi olarak vakıfların ve yurdun geleceğini nasıl görüyorsunuz Bir vakıf bir yurt yeni dönemde nasıl olmalı?

Yukarıda da belirttiğim gibi yurtların artık yeni nesillere uygun olarak tasarlanması gerekiyor. Girişimcilik, inovasyon ve uzay gibi kavramların konuşulduğu ama İslam'ın ana ekseninde olduğu bir yurt tasarlanmalıdır.

Sizden sonrakilere vakıf ve yurtla ilgili ne söylemek istersiniz?

Burası bir ailedir, bir yuvadır. Vefalı olacak dostlarınızı buradan edirsiniz. Burada kazanabileceğiniz bütün iyilikleri alın lütfen. Bir daha bu kadar iyi bir ortam bulamayabilirsiniz.

İSTANBUL'DA OKUMAK NASİP,

İLİM YAYMADA KALMAK LÜTUFTUR

İbrahim VELİ
ÖSYM Başkan Danışmanı

Kısa Tanıtım

İbrahim Veli, 1975 Trabzon doğumluyum. İlim Yayma ile ilk tanışmam 1993 yılında Vefa Yurdu'na kayıt ile başladı. 1998-2000 yılları arasında ise yüksek lisans yurdunda kaldım. 2011-2013 yılları arasında vakfımızın kurucusu olduğu İZÜ'de görev yaptım. Vefader yönetiminde iki dönem görev aldım. MÜSİAD, EBSAD gibi sivil toplum kuruluşlarında görev yaptım. Halen ÖSYM başkan danışmanı olarak Ankara'da görev yapmaktayım.

Vefa misafırhanesi, İstanbul'da kalıp gurbet yaşamadığım tek yer. Yüksek lisans dönemi boyunca bir eğitim kurumu olarak adeta bize icazet verdi. Orada öğrendiklerimizle yeteneklerimizi geliştirdik. Arkadaş canlısı olmayı, ilkeli ve uyumlu çalışmayı öğrendiğimiz bu ortam, hayallerimize de yön verdi. Gerek iş gerek sosyal hayata kattığımız ne varsa bu birikimin bir sonucudur. 1999 depremini yurttan yaşadım. Özellikle Ramazan'da her akşam bir ilçede iftar açmak, farklı bir camide teravih kılmak unutulmaz hatıralarımdır.

Yurdun Hatırlattıkları

Sinemalar

Misafırhanede kaldığım sürece başta 34 nolu odada birlikte kaldığımız Mücahit Yentür olmak üzere tüm arkadaşlarla çok güzel iki yıl geçirdim. Abdurrahman TAŞ başta olmak üzere dönem arkadaşlarımız İbrahim Sırma, Fatih Cem Oğuz, Halil Genç, Sefer Yazıcı, İdris Sarısoy ve ismini sayamadığım yüzlerce arkadaşlarla halen belirli periyotlarla görüşüyoruz. VEFADER yönetimindeki tüm arkadaşlarla toplantı ve programlar vesilesiyle bir araya geliyoruz. Derneğin 1999 yılında Beşiktaş'a yaptığı ilk gezisindeki tüm simalar aklımda..

İlim öğrenmeye ve yaymaya bu derece önem veren bir sivil toplum kuruluşuyla birlikte olmak gurur verici. Öğrenmek ve öğrendiğini yaşamak adına örnekliklerin sergilendiği böyle kurumlar sayesinde insanın hayata bakışı değişiyor. İlim Yayma Vakfı 50 yıllık birikimiyle hayatın her aşamasında davranışımıza yön vererek birlikte huzurla yaşamamızın anahtarını bizlere erken yaşlarda vermiştir. Bugün "soft skill" denen yumuşak becerileri bize kazandırmıştır.

Vakfın Misyonu

İyileştirme

Vakfımızın çalışmaları her dönem stratejik adımlarla ilerlemiştir. Önce İrfan Okulları sonrasında Sabahattin Zaim Üniversitesi ve nitekim İlim Yayma Ödülleri ile bunu görmekteyiz. Burs verdiği öğrencilerini ihtisas buluşmaları ile multidisipliner çalışmaya yönlendirmesi etki artıran bir çalışma olarak tavsiye edilebilir.

Yurttan kalan ya da burs alan arkadaşların eşlerine yönelik çalışmalar da yapılarak bu birikimin ailelere de aktarılması gerekmektedir. Ayrıca mentörlük çalışmalarının artırılması ve LinkedIn gibi bir platformda buluşturulması faydalı olacaktır. Sorumluluk ve aidiyet bilincini yenileyecek önerilerin ödüllendirilmesiyle marifet iltifata tabii olması sağlanmalıdır.

Öngörüler

STK'nın Önemi

İlim Yayma, 50 yıllık birikimini tüm STK'lara aktarmalıdır. Başta EBSAD ve ESAM gibi düşünce ve proje kuruluşlarıyla ortak çalışmalar geliştirilmeli, mezunlarının girişimcilik yönünü değerlendirecek adımlar atmalıdır. 12. Kalkınma Planı'nda sivil toplumun rolünü güçlendiren tespit ve önerileri Cumhurbaşkanlığına aktarmalı, yurtdışı kuruluşlarıyla yapacağı protokollerle de uluslararasılaştırma faaliyetlerini başlatmalıdır.

Yurdun yeniden inşa edilmesi ve kapasitesinin artırılması vesilesiyle her hafta sonu bir mezun grubun misafir edilmesi ve fikir alışverişi yapılmalıdır.

Her hafta bir il misafir edilerek bölgesel gelişmeler de desteklenmelidir. Kültür sanat faaliyetlerine daha fazla ağırlık verilmeli, Z kuşağının dikkatini çekecek dijital atılımlara da ağırlık verilmelidir.

Yeni Dönemde

Bizden Sonrakilere

İstanbul'da okumak bir nasiptir, İlim Yayma'da kalmak ise bir lütuftur. Bu açıdan hem gayret hem de dua gerekir. Gayretlerimizi buluşturacağımız ve dualarında buluşacağımız insanlara daha fazla değer verelim. Buluşmak için vesileler arayalım. Kuşaklararası buluşmalarla karşılıklı tecrübe ve birikim aktarımını hızlandıralım. Gelenekle gelecek örgüsünü birlikte yaparak "Sabit olan nabit olur." anlayışıyla yol alalım.

Misafirhanede kalırken duvarda asılı olan ve Yavuz Sultan Selim'e ait olan şiir hep aklımdadır:

*Sanma şâhım herkesi sen sâdikâne yâr olur
Herkesi sen dost mu sandın belki ol ayyâr olur
Sâdikâne belki ol bu âlemde dildâr olur
Yâr olur ayyâr olur dildâr olur serdâr olur!*

Aklımda Kalan Şiir

Siyasal Bilgiler Fakültesi, Siyaset Bilimi Ve Kamu Yönetimi -
TBMM Dış İlişkiler ve Protokol Başkanı

KUDRET BÜLBÜL İLE RÖPORTAJ

Kısaca kendinizi tanıtır mısınız?

Öncelikle 50. yıla özel olarak bu türden çalışmalar yaptığımız ve bizi hatırladığınız için teşekkür ediyorum. İlim Yayma belki de ilk başta hafıza, hatırlanma ve bunlar üzerine inşa edilmiş dostluklar demektir. Kendimi tanıtmaya gelince isimim Kudret Bülbül. 1970 Konya doğumluyum (Bu sıralar bir nimet olarak bizimle kalan anneme sorduğumda, “*Harman sonrasında doğdun oğlum*” dedi. Öyle olunca Eylül 1969 gibi görünüyor doğumum). Siyaset Bilimi öğretim üyesiyim. Kırıkkale Üniversitesi’nde başlayan akademik hayatım, Ankara, Kansas (ABD), AYBÜ gibi farklı üniversitelerde devam etti. Bir değişiklik olmazsa bu yaz Ankara Medipol Üniversitesi’ne geçeceğim. Benim kariyerim akademi ile bürokrasi arasındaki gelgitlerle şekillendi. Bürokraside de farklı görevler icra ettim. Başbakanlık Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşar Vekilliği, Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB), TBMM Dış İlişkiler Başkanlığı gibi görevlerde bulundum.

Vakıf ve yurtla aranızdaki ilişkiyi nasıl tanımlarsınız? Yurt size neleri hatırlatıyor?

Neleri hatırlatmıyor ki... Bu soruyla, “Ömrünüzü bir film şeridi gibi ekrana yansıtır mısınız?” der gibisiniz. Çünkü İlim Yayma ilk anından beri hayatımıza o kadar çok dokunuyor ki... Bu mülakat da devam eden o dokunuşların bir parçası aslında. 1987’de İlim Yayma’ya geldiğimde -Öğrenciliğimiz sırasında “İlim Yayma” dediğimizde, kastettiğimiz sadece yurdumuzdu- çok okuyan, lise mezunu bir genç olarak İslami

camia ve pratiklerle çok yakın ilişkisi olan biri değildim. Dolayısıyla İlim Yayma'nın benim gibi lise mezunları üzerindeki etkisi, sağladığı değişim ve dönüşüm çok daha fazladır.

İlim Yaymalılarının oluşturduğu bir ortamlarda tanışmalar yapılırken genellikle yurda giriş ve çıkış tarihi ile birlikte tanışma yapılır. Bu ortamlarda ben 1987 yılı olarak giriş tarihimi veririm, ama ayrılış tarihim olarak 1993'ü belirtmem. Ardından da eklerim: “*İlim Yayma'ya girilir, İlim Yayma'dan çıkılmaz.*” İlim Yayma gerçekten içine girilen bir ruhtur, bir daha çıkılmayan. Türkiye'yi bugün İlim Yayma'da kalsın ya da kalmasin, çok geniş çevreleri de içeren bu İlim Yayma ruhu yönetmektedir. Neleri hatırlatıyor sorunuza gelince, elbette öncelikle kurulan dostlukları hatırlatıyor. 80'li-90'lı yıllar Türkiye'sinde dindar/muhafazakâr kesim henüz pek çok alanda etkili olmadığı için, bizi Türkiye'de ve yurtdışında bir yerlere taşıyan çoğunlukla İlim Yayma'da kurduğumuz dostluklarımızdı ve dostlarımızdı. Biz dostlarımıza, dostlarımız bize köprü oldu hep. Onlarla hep birlikte bir yerlere geldik. İlim Yayma'da kalanlar, çok farklı alanlardan

çalışkan ve başarılı öğrenciler oldukları için, bugün sadece okuduğumuz fakültelerden değil, çok farklı disiplinlerden mezun dostlarımız varsa bu büyük oranda İlim Yayma sayesinde.

BU ORTAMLARDA BEN 1987 YILI OLARAK GİRİŞ TARİHİMİ VERİRİM, AMA AYRILIŞ TARİHİM OLARAK 1993'Ü BELİRTMEM. ARDINDAN DA EKLERİM: “İLİM YAYMA'YA GİRİLİR, İLİM YAYMA'DAN ÇIKILMAZ.” İLİM YAYMA GERÇEKTEN İÇİNE GİRİLEN BİR RUHTUR, BİR DAHA ÇIKILMAYAN.

Tabi ki kaldığımız ortam, bu ortamın manevi iklimi ve faaliyetler, o kanımızın deli deli aktığı zamanlarda, İstanbul gibi bir metropolde, İlim Yayma'nın bize bir liman, bir sığınak olması asla unutulmaz. Toplu iftarlar, ramazanda okunan mukabeleler, sahurda çalınan ezgiler, geziler, medrese odalarında yapılan ve bu odaların manevi iklimi ve mirasıyla şekillenen sohbetler, o sohbetlerle bizlerin de şekillenmesi, öğrenciler olarak bizlerin dönemin İslami faaliyetlerine aktif katılımı,

siyasal gelişmelere bigâne kalmamamız, kendi aramızda yaptığımız bitmek tükenmek bilmeyen “Türkiye'yi ve dünyayı kurtarmaya” yönelik entelektüel tartışmalar, yurdumuzda sıklıkla konuşma yapan Abdulmetin Hoca (Balkanlıoğlu), Emin Saraç Hoca'nın haftalık dersleri, Laleli'deki Osman Öztürk Hocamızın ve onun misafirlerinin sohbetleri (Ali Nar'lar, Sabahattin Zaim'ler ...), seminerler, konferanslar... Konferanslar demişken, o yıllarda RP İstanbul İl Başkanı olan Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ı da konuşmacı olarak ağırladığımızı hatırlıyorum. Daha birçok konuşmacı ile birlikte geçen aylarda kaybettiğimiz merhum Yaşar Kaplan'ı da. İlim Yayma'da kaldığım yıllarda 3 yıla yakın gece memurluğu yaptığım için bu sohbetler daha sonra kaldığım 7 no'lu odada devam

ederdi, gelen konuşmacıdan daha fazla nasiplenmek isteyen öğrencilerle. Yine böyle geç saatlere kadar süren bir sohbet sonrasında, merhum Yaşar Kaplan'ın *"Doktora gitseniz, bir hukukçudan hukuk ya da bir mühendisten mühendislik hizmeti alsanız, harcanan kısa bir süre için gereken ücret rahatlıkla veriliyor. Ama akşamdan beri burada, İslam ümmetinin fikri sorunlarına çözüm bulmak için bütün birikimimizi ortaya koyuyoruz. Bizim camia, sohbet sonrası dönüş için çıkarıp bir taksi parası vermeyi bile çok görüyor."* minvalindeki haklı serzenişini hala hatırlıyorum. Yakın dönemde pek çok alanda mesafe kat ettik. Ama düşünceye yeterince değer verme konusunda aynı şeyi söylemek maalesef zor. Marifet iltifata tabidir denir. İltifat olmayınca da entelektüel birikimimiz, düşünce iklimimiz çok fazla canlanmıyor.

Sizce İlim Yayma ne demek? Sizdeki anlamı/çağrışımı nedir?

Yukarıdaki bahsettiklerimle beraber, **İlim Yayma'nın bendeki yansıması, kadim bir gönül iklimi, Türkiye'nin birikimi, mezunları üzerinden gittikçe dünyaya açılan bir aile ile birlikte yaşattığı ve çağrıştırdığı daha pek çok şeylerdir.** İlim Yayma belki de hayatta başıma gelen en güzel şeydir. Bunun için ne kadar şükretsem azdır. Dostluk, samimiyet, vermek, çalışkanlık, idealizm, kariyer, alın teri, Allah için paylaşım, rıza, özveri, ihsan, okul, ekol, üniversite ve daha pek çok şey...

Bütün bunlar 5 başlıkta toplanabilir:

- 1) **Kadim bir gönül iklimi:** Samimiyet ve ihlasla her taşı döşendiği, kurucu büyüklerimiz her öğrenci üzerine hassasiyetle titredikleri için bu iklimin sonuçları çok mümbit. Belki de bu samimiyet ve ihlasın bir sonucu olarak mezunları bugün her yerde çok etkin.
- 2) **Diğergamlık ve ihsan:** Yaptıklarını bir karşılık bekleyerek değil, Allah için karşılıksız yapması... Bazılarının yaptığı gibi sana şunu verdim, senden şunları isterim gibi maddi bir beklenti ile yapmaması...

- 3) **Çoğulculuk:** İlim Yayma Vakfı'nın vizyonunun bir sonucu olarak, yurdunun sağladığı çoğulculuk öğrencilerinin yetişmesinde çok önemli izler bırakmakta. Bu çoğulculuk Türkiye'nin de İslam dünyasının da insanlığın da belki de en temel ihtiyacı. Bu çoğulculuk esas olarak üç alanda kendini ortaya koyuyordu.

- a. **Zihniyet çoğulculuğu:** İlim Yayma'da yeşilin (İslam'ın) bütün renklerini görmek mümkündü. Çok farklı düşünceden insanlar kalır, farklı fikir sahipleri gelir konuşurdu.
- b. **Mesleki çoğulculuk:** Sadece bir fakülteye yönelik olmaması, çok farklı alanlardan öğrencilerin bir arada kalması. Mesleki çoğulculuk İlim Yayma'da kalanların meslek körlüğü ya da taassubuna düşmemesini önlediği kadar geniş bir networka sahip olmalarının da önemli nedenlerinden biridir. Bugün hangi alanda ihtiyacımız olursa o alanda bir dostumuzu bulmak mümkün...
- c. **Küresel çoğulculuk:** Uluslararası öğrencilerin de kalabilmesi, misafirhanesi ile tüm dünyadan araştırmacılara ev sahipliği yapabilmesi, öğrencilerin tüm dünyaya yayılarak dostluğu ve iş birliğini gezegen düzeyine yayması. 1995'de İngiltere'ye gittiğimde bir İlim Yaymalı karşılamıştı beni. Yüksel Dinçer. 2000'de ABD'ye gittiğimizde ise bir başka İlim Yaymalı, Fatih Savaşan dostumuz bize evini açmıştı.
- 4) **İdealizm ve kariyeri birlikte önceleme:** Bunları yurda alınış v kalış koşulları haline getirmesi. Bugün bu iki kesime ayrı ayrı fazlası ile sahibiz. Yani sadece idealist ya da sadece realist. Oysa hayatta bir şeyleri değiştirebilmek için bu iki unsura birlikte sahip olmak gerek...
- 5) **Sistem içinde ama siyasetten özerk:** 80'li yılların İran, Mısır, Afganistan etkisi düşünüldüğünde, daha sonra 28 Şubat'ta dindarların iyice sıkıştırılmak istenildiğinde, aşırılıklara teslim olmayıp İlim Yayma'nın daima sistem içinde kalması çok değerli. Bu tutum ve duruş mezunlarının aşırılığa kaymasını önlemiştir. Keza vakfın ve yurdun

siyasetten özerk olması vakfı gündelik siyasi tartışmalardan uzak tutmuş, kalıcılığını ve sürekliliğini mümkün kılmıştır.

İlim Yayma Vakfı mensuplarından hukukunuzun olduğu, vakfın kurumsal hafızasına ışık tutabilecek tanıdığınız simalar kimlerdir? Bu isimlere dair hatıralarınızı paylaşabilir misiniz?

İlim Yayma Vakfı mensupları deyince, ilk olarak elbette ve öncelikle İlim Yayma Vakfı'nı kuran, yurtta kalmamızı mümkün kılan kurucu büyüklerimizi hatırlarız. İlk aklıma gelenler, rahmetli Asım amcalar, Sabahattin Kırkanlar, Kemal Unakıtanlar ve hepsi birbirinden değerli diğer mütevelli heyeti üyeleri.. Ahirete intikal edenlerin hepsinin mekânı cennet olsun. Hayatta olanlara rabbim hayırlı ömürler versin.

Burada, benim zamanımda Vakıf Başkanımız olduğu ve beraber de çalıştığımız için, biraz Asım amcadan (Taşer) bahsetmek isterim.

Yurtta gece memurluğu görevime başladığımda, Yurt Müdürümüz Ömer abi ile Asım amca'yı, cerrahlık yaptığı Fatih'teki muayenehanesinde ziyaret etmiştik. Asım amca yaşanan bazı gerginliklerin nedenini sormuştu bana. Ben de "Efendim, yurttaki manevi iklim çok güzel ama maddi mekân bununla çok uyumlu değil. Dışardan içeriye girdiğimizde beton bir zemin karşılıyor bizi. Odaya çıkıyoruz yerler yine beton. Oturuyoruz ranzalarımız demir. Belki yurtta bazı ortamlara halı döşense maddi mekânın sertliği de biraz yumuşayabilir." minvalinde bir cevap verdiğimi hatırlıyorum. Sağ olsun daha sonraları yurtta bu türden değişiklikler yapıldı galiba.

Keza İstanbul SBF'yi bitirdikten sonra dil öğrenmek amacıyla yurtdışına gitmek amacındaydım. Asım amcanın da bu tür arayışlara destek verdiğini biliyordum. Sağ olsun bana bin dolar destekte bulundu. Yurtdışına gidebilmem için doğrusu bu miktar benim için çok yetersizdi. Ama vakıf malını harcama konusunda, her kuruşunda bile, Asım amca o kadar hassastı ki... Asım amcanın verdiği bu miktar inanılmaz bereketli geldi bana.

Daha sonraları doktora amacıyla ABD'ye gidişimde bile, vakıf malı konusunda çok hassas olan Asım amcanın bana bin dolar verdiğinin bilinmesi başka kapıları da açtı.

Yıllar sonra (belki 30 yıl), Ömer abi (Aydın) ile evinde ziyaret ettiğimizde, bir Osmanlı ailesi, beyefendisi, asilzadesi karşılamıştı adeta bizi. Asım amcanın 1940'larda İstanbul'da sadece beş lise bulunduğu ifadesi de bu görüşmede aklımda kalanlardandır.

İlim Yayma mensupları denince herhalde ikinci olarak çalışanlar akla gelir. Burada bizim dönemimizdeki yurt müdürümüz Bahattin amca'yı, müdür yardımcımız Sabahattin amca'yı, kalemdeki Adem amca'yı, gece bekçimiz Hacı Yıldız'ı, çamaşırcımızı mutlaka belirtmeliyim. Yurdumuzu bir aile ortamı gibi hissetmemizde onların özverili çalışmalarının da payı var. Birlikte çalıştığımız sürede ve benden sonra yurttan

kalanlar için Ömer Aydın abinin ilgisini ve gençler üzerindeki etkisini mutlaka zikretmeliyim. Bir vakıf insan ruhuyla, daha çok kitap okuyarak, bizim anlam dünyamızdan daha fazla haberdar olarak daha iyi yetişmeleri için kendisini gençlere adadı adeta.

Hem çok güzel bir aile ortamı sunması hem de yoğun, etkili ve çoğulcu kültürel ve entelektüel faaliyetler nedeniyle, Boğaziçi Üniversitesi'ni kazanan oğluma da yıllar sonra yine İlim Yayma'da kalmasını salık vermiştim. O da orada kaldı. Bir dönem öğrenci temsilciliği de yaptı.

Tabi ki geniş öğrenci kesimleri için İlim Yayma mensupları yurttan kalanlar ve yurda uğrayanlardır. Bunlara yukarıda, kurulan dostluklar bağlamında değinmiştim. Ama birkaç isim daha ekleyeyim. Medrese odasında kalan ve isteyenlere Osmanlıca öğreten Mehmet amcamızı hatırlıyorum. Keza çok güzel sesiyle namaz kırdıran Halit abiyi ve diğerlerini. Şu an İçişleri

Bakanlığı yapan Ali Yerlikaya bakanımızdan sadece Türkiye'nin değil, dünyanın neresine gidersek gidelim, rahatlıkla kapılarını çalıp selam verebileceğimiz İlim Yayma ailemizin değerli üyelerine kadar hepsini tek tek saymak mümkün mü?

Sizce kurulduğu tarihten bu yana İlim Yayma Vakfı'nın ülkemize nasıl bir hizmeti olmuştur? İlim Yayma Vakfı ne iş yapar? Vefa Yurdu'nun işlevi nedir?

Yukarıda da ifade ettiğim gibi, bizim zamanımızda yurdumuzun adı İlim Yayma Yurdu idi. Ben bu ismi tercih edenlerdenim. Bir semt olarak Vefa da elbette değerlidir. Bir sıfat olarak vefa ise, İlim Yayma'nın haiz olduğu vasıflardan sadece biridir. İlim Yayma'nın mazisi Türkiye'nin geçirdiği evrelerle doğrudan ilgilidir. Bu anlamda İlim Yayma'nın tarihi Türkiye'nin de tarihidir. Kur'an okumanın, orijinal haliyle ezanın yasaklandığı, Allah demenin neredeyse suç sayıldığı tek parti döneminden sonra, şehit Başbakan Adnan Menderes ve DP'nin iktidara gelmesi ve ülkenin biraz rahatlamasıyla, kurucu büyüklerimiz 1951 yılında İlim Yayma Cemiyeti'ni kurmuşlar. Güzel faaliyetler yapmaya başlamışlar. Ama ardından gelen 1960 Darbesi'yle kurumsallaşan vesayet rejimi ve 1971 Askeri Muhtırası'yla birlikte, sivil toplum örgütleri ve özellikle dindar kesim daha fazla baskılanınca, o

günkü büyüklerimiz, dernek statüsündeki cemiyetin yanı sıra, daha güvenli olacağı düşüncesiyle vakıf statüsünde yeni bir müessese kurmayı gerekli bulmuşlar ve böylelikle İlim Yayma Vakfı doğmuş.

İlim Yayma Vakfı kurucuları çok doğru, çok vizyoner ve çok yerinde bir bakışla o günkü Türkiye'nin temel ihtiyacının toplumsal ve dini değerlerle barışık nitelikli insan ihtiyacı olduğunu tespit etmişler. Bu ihtiyacı, daha sonraları dinlediğim, 70'li yıllarda İçişleri Bakanlığı da yapan rahmetli Oğuzhan Asiltürk'ün *"O yıllarda kamuda çalışanlar arasında, hizmetliler dışında namaz kılan insan neredeyse yoktu."* sözü de doğruluyor. Vakıf kurulduktan sonra tıbbiyeden mülkiyeye, hariciyeye, sanat, iktisat ve ziraata kısacası sosyal ve fen bilimlerinin bütün alanlarında nitelikli insanlar ki bunlara yönetici elitler demek daha uygun, yetiştirmek için yurt kurmuş, yurt içi ve yurt dışı burslar vermiş, farklı faaliyetler yürütmüş.

Allah, Vakfımızı kuranlardan bu tespiti yapanlardan ve bu doğrultuda küçük büyük her türlü katkıyı verenlerden razı olsun. Bugün geldiğimiz noktada Türkiye'de her alanda yetişmiş insan gücümüz, yönetici elitlerimiz varsa bunda elbette İlim Yayma'nın ve özellikle yurdun etkisi büyüktür. Bizim zamanımızda 400'ü aşan öğrenci kapasiteyle (ki bu öğrenciler

ideali ve kariyeri birleştirmek zorundaydı) İlim Yayma Yurdu muhafazakâr/dindar öğrencilerin kaldığı Türkiye'deki en büyük yurt idi. Batı'da olmadığını biliyoruz, bildiğim kadarı ile İslam dünyasında da muhafazakâr/dindar öğrencilerin birlikte kaldığı daha büyük bir yurt da yoktu. Bu anlamda Türkiye'nin kat ettiği mesafede, geçirdiği değişim ve dönüşümde, yokluk ve yoksunluk günlerini geride bırakmasında, İlim Yayma'nın ve benzer hissiyatla hareket eden gönüllü kuruluşlarımızın rolü büyüktür.

İlim Yayma Vakfı'yla olan geçmişinizden yola çıkarak, bu ailenin bir ferdi olarak vakfın ve yurdun geleceğiyle ilgili önerileriniz ve öngörüleriniz nelerdir?

Kaldığımız yerden devam edelim. Bugün İlim Yayma, Türkiye'de 1970'li yıllarda koyduğu hedeflere, nitelikli insan, yönetici elit yetiştirme hedefine büyük oranda ulaşmıştır. Şükürler olsun, bugün Türkiye'de hemen hemen her alanda yeterince yetişmiş insanımız bulunmaktadır. YTB Başkanı iken, galiba 2015 yılında, İlim Yayma Yönetim Kurulu'nu ziyaretimde ifade ettiğim görüşlerimi burada da tekrarlayayım:

28 Şubat süreci bize sadece kendi meşrebimizin, kendi fiziki ya da zihinsel cemaatimizin içinde kalarak Türkiye'yi yönetemeyeceğimizi öğretti. AK Partili yıllar da bize

sadece Türkiye için hedefler koyarak, sadece Türkiye'de değişim ve dönüşüm gerçekleştirerek Türkiye'yi yönetemeyeceğimizi, Türkiye'de elde edilen kazanımların kalıcı ve sürdürülebilir olmayacağını öğretmektedir. Sadece Türkiye'de belirli bir değişim ve dönüşüm gerçekleştirmek küresel etkilenimin yoğun olduğu bir dünyada kalıcı ve sürdürülebilir değildir çünkü. Bu nedenle kamu, özel ya da gönüllü tüm kuruluşlarımız artık yeni bir vizyonla, ölçek büyütmeli, **Türkiye için koydukları hedefleri küresel düzeye taşımalıdır. Kuşkusuz nihai hedef kızilelme ya da küresel adalettir.** Bunun için kamu, özel ya da gönüllü tüm kuruluşlarımız, küresel düzeydeki muhataplarıyla, küresel adalet için küresel adalet koalisyonları arayışı içinde olmalıdır.

Tekrar İlim Yayma'ya dönersek, İlim Yayma Türkiye için koyduğu hedeflere ulaşmıştır. Evet ama yetmez. Geldiğimiz noktada İlim Yayma ölçek büyütmeli, artık dünya için de yönetici elit yetiştirme vizyonuna yönelmelidir. Bunun için, New York'ta, Washington'da, Londra'da, Moskova'da, Paris'te, Buhara'da, Bakü'de, Berlin'de, Mekke'de, Medine'de, hâsılı küresel başkentlerde İstanbul'daki İlim Yayma Yurdu gibi yurtlar kurulmalıdır. Nasıl 1970'lerde İstanbul'da kurulan yurdumuz Türkiye'nin değişimine ve dönüşümüne büyük katkılar

sağlamışsa küresel başkentlerde kurulacak yurtlar da inşallah küresel düzeydeki adalet eksenli değişim ve dönüşüme büyük katkı sağlayacaktır. Bu vizyon çok uçuk ve uzak bir vizyon gibi görülebilir. 1960'lı, 70'li yıllarda kurucu büyüklerimizin Türkiye için koyduğu vizyon ve elde edilen başarı bu küresel vizyondan daha az ve daha değersiz bir başarı değildir. Yarım yüzyılı aşan birikimi ve deneyimiyle böyle girişim de İlim Yayma'ya yakıştır. *"Kenarı Dicle'de alırsa bir kurt bir koyunu, gelir adli ilahi Ömer'den sorar onu."* bakışına sahip bir medeniyetin çocukları olarak nizamı âlem, küresel düzen/ adalet arayışı her bir Müslüman ve onların kurumları için ayrıca birer sorumluluktur.

Sizden sonrakilere vakıf ve yurtla ilgili ne söylemek istersiniz?

İlim Yayma gelenekten geleceğe bir köprü, bir okul, bir ekoldür. Bir rahmet yağmurudur, manevi bir iklimdir. Bu yağmurlar yukarıda belirttiğim şekilde, küresel başkentlerde de kurulacak İlim Yayımları ile inşallah Türkiye'yi aşarak tüm dünyayı sular, bu iklim cihanı kuşatır, yeryüzü İlim Yayma olur, insanlık, tüm renkleriyle, daha fazla huzur bulur.

İlim Yayma ve yurtla ilgili hatıra, anı, şiir vs. varsa paylaşır mısınız?

İnsan, İlim Yayma'da kalır da hatıraları olmaz mı? Her mezun

eminim İlim Yayma'da kaldığı yıllara dair sayısız anılarla doludur. Ben de beni en fazla etkileyen anılarımdan birini paylaşayım. Söyleşi uzadığı için *"İlim Yayma"* isimli şiirimi paylaşmayı başka zamanlara bırakayım.

Adnan Kahveci: İdeallerinizin %10'u kalırsa...

Yukarıda İlim Yayma'da sıklıkla ziyaretçiler ağırladığımızı ifade etmiştim. Bunlar genellikle yazarlar, akademisyenler, iş dünyasından insanlar olurdu. Şimdilerde İlim Yayma Yurdu'muz pek çok devlet büyüğümüzün uğrak yeri haline geldi. Ama o yıllarda bizim anlam dünyamızdan çok fazla devlet büyüğümüz olmadığı için onları yurdumuzda pek ağırlayamazdık. Bu nedenle aşağıda bahsedeceğim Adnan Kahveci'nin ziyareti bizim için önemli ve pek benzeri olmayan bir ziyaretti. Bu nedenle bu ziyaretten birçok yazımda da bahsettim. O gün orada olanlar bu konuşmayı mutlaka hatırlayacaklardır.

Kahveci 90'lı yıllarda Maliye Bakanı'ydi. Bakan iken bir gün kaldığımız, benim de o sıralar yöneticilik yaptığım, yurdumuza gelmişti. Bir koruma ordusu olmadan gayet sakindi gelişi. Şoförü var mıydı hatırlamıyorum. Ayrılmadan önce, *"Efendim, lütfedip öğrencilerimize bir konuşma yapar mısınız?"* teklifimizi sağ olsun kırmadı. Şu minvalde bir konuşma yaptığını hiç unutmuyorum. *"Arkadaşlar,*

hepiniz mezun olup, hayata atılacak, iş güç kuracaksınız. Bütün bunları yaptıktan sonra siyasete atılın." Konuşmasının buraya kadarki kısmının bir özgünlüğü yoktu. Ama daha sonra *"Bütün bunları yaptıktan sonra siyasete atılırsanız ve şu anki ideallerinizin yüzde onunu korursanız, bu memlekete çok büyük hizmet etmiş olursunuz."* sözleri bizleri şok etmişti. O günlerde, idealden başka bir şey olmayan gençler olarak, rahmetli Kahveci'nin arkasından gülmüştük. *İdeallerimizin %90'ını kaybedecek ve kalırsa eğer kalan %10'u ile memlekete çok büyük hizmet etmiş olacaktık diye.* Siyasette değilim, bu nedenle siyaset için bir şey söyleyemem. Ama farklı kamu kurumlarında ve akademiye yöneticilik yapmış biri olarak gözlemlerim rahmetli Kahveci'yi maalesef büyük oranda haklı çıkarıyor.

Rahmetli Kahveci belki de bu acı durumu gördüğünden, ideallerin daha kalıcı olması için çalışmalarına fazlasıyla ihtiyaç duyulan bir vakfa, o yıllarda devlet büyüklerimizin pek uğramadığı yurdumuza, bizi erkenden uyarmak için gelmişti, kim bilir? Mekânı cennet olsun.

1989'dan bugüne kadar bu topraklara borcumuzu ödemek için gece gündüz çalışıyoruz...

Bugün itibarı ile 3 kıtada, Türkiye, Almanya, Hollanda, Lüksemburg, Bulgaristan, Cezayir, Demokratik Kongo Cumhuriyeti ülkelerinde toplam 25 şirket, 5000+ çalışan ile inşaat ve taahhüt, gayrimenkul geliştirme ve yatırım, sanayi, teknoloji, girişim sermayesi, ihracat - dış ticaret, lojistik, ve madencilik sektörlerinde faaliyet gösteriyoruz.

İktisadi ve İdari
Bilimler Fakültesi,
Maliye Bölümü-İYV
Akademik Danışma
Kurulu Başkanı

FATİH SAVAŞAN

İLE ROPÖRTAJ

Kısaca kendinizi tanıtabilir misiniz?

Ben Fatih Savaşan. 1971 Tokat doğumluyum. Tokat İmam Hatip mezunuyum. İstanbul Siyasal Bilgiler Fakültesi Maliye Bölümü'nü 1993 yılında bitirdim. Kısa süre Sayıştay Denetçi Yardımcısı olarak çalıştıktan sonra yüksek lisans ve doktora için ABD'ye gittim. 2002 sonundan itibaren de Uşak ve Sakarya Üniversitelerinde öğretim üyesi olarak çalıştım. Halen Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İİBF Maliye Bölümü Öğretim Üyesi'yim. Enstitü Müdürlüğü, Dekan Yardımcılığı, Rektör Yardımcılığı ve Rektörlük görevlerinde bulundum. Merkezi Kayıt Kuruluşu Yönetim Kurulu Başkanlığı, Teknopark İstanbul Yönetim Kurulu Üyeliği, Vergi Konseyi Üyeliği gibi üniversite dışı görevlerim de oldu.

Vakıf ve yurtla aranızdaki ilişkiyi nasıl tanımlarsınız? Yurt size neleri hatırlatıyor?

Herkes için böyle midir bilmiyorum ama benim vakıf ile ilişkim yurt üzerinden kuruldu. İlim Yayma Vakfı benim için yurt idi. Vakıf yönetimi ile ilk mülakat sonrası da hiç karşılaşmadım. Beni mülakatla yurda kabul edenin de rahmetli Asım Taşer olduğunu sonra anladım. Bir de Vakıf merkezinde her Cuma akşamı rahmetli Osman Öztürk hocanın sohbetlerini vakıf hanesine yazabiliriz. Ben vakfın ve vakıf yönetiminin görünmezliğini İlim Yayma'nın en önemli özelliği olarak görürüm. Bir imkân sunuyor, elbette barınma ile birlikte gelen ve öğrencilik dönemimizi kıymetlendiren iklimi oluşturuyor vakıf ama bu kadar. Sonrasına geçip tabirimi mazur görün "minnet altında" bırakmıyor. Vefa yurdu, orada kurduğum arkadaşlıklar, bize doğal ortamda sağlanan kültürel etkileşim

**Belki abartı
gelebilir ama
benim için Vefa
Yurdu belki de
üçüncü üniversite
idi. Veya manevi
ve kültürel
etkileşimini de
düşünerek ödünç
alacağım kavram
ile "görünmez
üniversite".**

alanı ile bir bütün olarak İstanbul'un ikinci üniversite özelliğini perçinledi diye düşünüyorum. Belki abartı gelebilir ama benim için Vefa Yurdu belki de üçüncü üniversite idi. Veya manevi ve kültürel etkileşimini de düşünerek ödünç alacağım kavram ile “görünmez üniversite”. Bir şekilde ömrümüzün kalanını etkileyen dört yıl. Gençler için iklim oluşmasıdır önemli olan. Vefa Yurdu bu iklimi sundu hep. Tek tipçi, dayatmacı değildi. Farklı renkler vardı. Renklerin tonları vardı. Gençler bir bakıma o iklimde birbirini yetiştiriyordu. Benim gibi ortaöğretimden biraz daha temeli olarak gelenler ve görece hedefli olanlar için hatta biraz “light” idi ortam. Ben sonradan anladım o ortamın ne kadar bereketli olduğunu. O dönemde kendimce eksik bulduğum, arkadaşlarımızın gittikleri illerde ve buldukları görevlerde öncü roller üstlendiklerini görünce insan yetiştirmenin marul yetiştirmeden veya ağaç yontmadan çok farklı olduğunu...

İlim Yayma Vakfı mensuplarından hukukunuzun olduğu, vakfın kurumsal hafızasına ışık tutabilecek tanıdığınız simalar kimlerdir? Bu isimlere dair hatıralarınızı paylaşabilir misiniz?

Ömer (Aydın) abi. Ben birinci sınıftayken geldi yurda. Dilim döndüğünce yukarıda bahsettiğim yurdun bence ana karakteristiği belki de Ömer abide tecessüm ediyordu. İlkeli ama şefkatli/naif, buyurgan değil. Birlikte yürüyelim iradesi. Böyle olunca eminim benim gibi birçok kişinin de

hayatını olumlu yönde etkileyen bir isim. Tatsız bir hatıra sunmayacak kadar iyi. Hatıra... Çok kere anlattım. Ben aslında hiç sigara içmem. Dördüncü sınıfta rahmetli olan Mehmet (Aşgın) arkadaşımız vardı. Bir grup arkadaşla Fatih'e doğru giderken misafirhanenin oralarda ısrarla bana sigara verdiler. Tam sigarayı yaktım, binanın köşesinde Ömer abi ile burun buruna geldim. Farkına varmadı mı? Bence varmıştır ama ne o zaman ne de sonra hiç bahsi geçmedi. Zaten laf aramızda sigara içen kişi sayısı da az değildi. İkinci isim Kudret (Bülbül) abi. Sonra gece memurumuz da oldu. Birinci sınıf ilk aylarda Beyazıt Meydanı'nda Bilal (Göksu) abi ile yürürlerken rastladım onlara. İlim Yayma Cemiyeti'nde bir konferanstan geldiklerini söyleyince “Neden haber vermediniz ben de gelirdim.” dedim. Sonraki yıllarda çok zaman geçirdik birlikte. Kahvaltılar yaptık. Sahafılardan eski yeni birçok kitap alıp getirirdi. O heyecanını hala hatırlarım. O dönem gençlik hareketi içindeki ayrışmalarda da yerimizi belirlemede etkili olmuştur.

Sizce kurulduğu tarihten bu yana İlim Yayma Vakfı'nın ülkemize nasıl bir hizmeti olmuştur? İlim Yayma Vakfı ne iş yapar? Vefa Yurdu'nun işlevi nedir?

İlim Yayma, barınma hizmetinde bir markadır. Anadolu'dan eğitim için gelen binlerce kişiye ev sıcaklığını ve güvenini hissettirmiştir. Burslar, araştırma destekleri, okullar, şimdi üniversitesi ve yine alanında bir marka haline gelen İlim Yayma ödülleri olmasa bile sadece bu hizmet Vakfı ayrıcalıklı bir yere oturtur. Allah kuranlardan ve hizmeti sürdürenlerden razı olsun. Öyle bir tohum adılmış ki vakıf kurumsallaşma anlamında ve yeni trendleri okuma ve değişimi yönetme anlamında da başarısını sürdürüyor. Markalarımıza göz bebeğimiz gibi bakmamız lazım. Vefa Yurdu bir markadır. Türkiye'de benzeri olduğunu zannetmiyorum. Elbette Türkiye'nin geldiği gelişmişlik seviyesi, Anadolu'dan İstanbul'a gelen kişilerin ailelerinin gelir ve eğitim düzeyleri gibi birçok husus başta barınma olmak üzere Vakıf hizmetlerini etkilemiştir. Yine de Vefa Yurdu gelenekten aldığı birikimi yeni nesil vakıfçılıkla birleştirdiğinde benzersiz bir ortam sunmaya devam edecektir.

“
VEFA YURDU
BİR MARKADIR.
TÜRKİYE'DE
BENZERİ OLDUĞUNU
ZANNETMİYORUM.
”

Sizce vakıf ve yurttta hangi yönler iyileştirilmelidir?

Bu uzmanlık gerektiren bir konu. İlim Yayma Vakfı, yukarıda belirttiğim gibi kurumsallaşma anlamında belli bir seviyeyi yakalamış nadir kurumlarımızdan biri. Geleneği olması bir artısı. Geleneğin oluşması kolay değildir. Kurucu iradenin zamanın ruhunu anlaması ve değişimi ruhu kaybetmeden yönetmesi ile gelenek oluşur. Türkiye'nin sosyoekonomik ve siyasi meydan okumalarının tamamı ile karşı karşıya gelmiş ama hep istikametini koruyarak en az hasarla yeni evreye geçebilmiş. Vakıf, görünen o ki hala dönemin ve geleceğin isterlerini belirleme ve gerekli adımları atma imkân ve kabiliyetini haiz. Bu kadar iyi içinde İlim Yayma mezun ağının yeterince bağının aktif tutulmaması bir eksiklik. Bunu söylerken bu konuda da en başarılı sivil toplum kuruluşlarımızdan biri olduğunu bilerek söylüyorum. Elbette mezunların İlim Yayma misyonuna uygun öncülükleri her yerde ve her şartta devam ediyor. Ama bu vakıfla ilişkinin daha diri tutulmasına engel değil.

İlim Yayma Vakfı'yla olan geçmişinizden yola çıkarak vakfın geleceğiyle ilgili ön görüşleriniz nelerdir?

Vakıf, uluslararası ilişkilere önem vermeli. Dünyada farklı ülkelerde ve müslim veya gayrimüslim coğrafyalarda sosyal ve kültürel alanlarda benzeri hassasiyetleri taşıyan kurum ve kuruluşlarla ilişki içine girmelidir. Ülke olarak iddiasını yükselten ve bu iddia yükseltme işine de en kıymetli desteği veren bir vakfa bu yakıştır. Şu anda üzerine titrediğimiz değerlerimizin, aile yapımızın, teknolojinin getirdikleri yanında götördüklerinin, gençliğin dini yönelimlerinin hülasa karşı karşıya kaldığımız tüm sorunların sadece bizim sorunlarımız olmadığını bilmemiz lazım. Hristiyanlar da başka ülkelerdeki Müslümanlar da benzeri sorunlarla boğuşuyorlar. Hatta bizim gelişmişlik düzeyimizi ve buna bağlı sorunlarımızı bizden önce yaşayanların tecrübelerinden faydalanmak çok kıymetlidir. Gelişim ve değişimleri tehdit olarak görmek ve reaksiyoner tutum geliştirmek yerine başkalarının

tecrübelerinden faydalanmak ve birlikte hareket etmek suretiyle fırsata dönüştürmek gerekir. Bunun en kolay yollarından biri de hedef ve sorun bazlı işbirlikleridir. Zor bir alan ama girildiğinde perspektif kazandıracağını; sorunlarımızı çözmede ve geleceği kurmada destek olacağını düşündüğüm bir açılım olur bu. Biz artık içe kapalı bir ülke değiliz. Diasporası olan ve geçici olarak birçok ülkeye yayılan vatandaşları ile fırsatları kollayan bir ülkeyiz. Böyle bir ülkenin sivil toplum kuruluşlarının artık dünyaya açılması gerekir.

Genel olarak STK'ların işlev ve görevleri hakkında düşünceleriniz nelerdir?

Sivil toplum kuruluşları toplumların en önemli varlıklarıdır. Aslında toplum onlarla konuşur, yol alır. STK'lar, farklı alanlarda hizmet üretirler ve aslında ekonomi, siyaset, sosyoloji, gençlik, yaşlılık, teknoloji her alandaki gelişim ve değişime katkı sunarlar. Sivil toplum kuruluşları, yönetsel ve finansal sürdürülebilirlik şartlarını haiz olmalı ve "Ne iş olsa yaparız." modunda olmamalıdır. Toplumlar değişir. Şimdilerde belki daha hızlı değişiyorlar. O zaman bu değişimin basit bir figüranı, her şeye reaksiyon vereni, mızımzılayanı değil de değişimin dinamosu olmamız lazım. Bu yüzden STK'lar günü kurtarmaya değil geleceği kurmaya odaklanmalı. Çukura düşmemek için sadece önüne bakan kişi belki çukura düşmez ama kafasını vurup beyin kanamasından gidebilir. Onun için pergel metaforu önemlidir. Biz STK'larımız misyonunu yerine getirmek üzere kurumsallaştıkça, gereksiz miktarda siyasete ve güncele dalmayıp geleceği kurmaya odaklandıkça daha güçlü bir toplum haline geleceğiz. O zaman aslında tehdit olarak gördüğümüz için bizi panikleten şeylerin fırsata dönüştüklerine şahit olacağız.

Bu ailenin bir ferdi olarak vakıfların ve yurdun geleceğini nasıl görüyorsunuz? Bir vakıf bir yurt yeni dönemde nasıl olmalı?

Yeni nesil vakıfçılık için özeti. İlim Yayma Vakfı bunu dert edinen kuruluşlarımızdan biri. İşin ehli olmadığım için fazla yorum yapmak istemem ama

son dönemde yapılan açılımlar İlim Yayma Vakfı'nın yine iyi bir örnek olacağını işaretlerini veriyor. Misafirhane yenilendi. Lisans Yurdu da yenilenecek yakında. Elbette daha nezih ortamlar sunulacak gençlere. Ama buyurgan olmama hali ve gençleri yetiştirilecek bir sebze gibi görmeyip onlarla birlikte yürüme kültürü devam etmeli. Çeşitlilik önemli. İklim sunmak önemli. İklim ise sadece mekandaki rahatlık ve konforla ilgili değil. Hatta en az onlarla ilgili.

Sizden sonrakilere vakıf ve yurtla ilgili ne söylemek istersiniz?

Kendine güvenen ve geleceği kurmak için önce kendini geleceğe hazırlayan vakıf olmaya devam etsin. Geleneği önemseme, onu dondurmamak değildir. Ruhunu alıp geleceği ona giydirmektir.

İlim Yayma ve yurtla ilgili hatıra, anı, şiir vs. varsa paylaşır mısınız?

Yurt bizim en güzel yıllarımızın geçtiği mekân oldu. Ramazanlardaki iftar ve sahuruları özlerim. Özellikle sahura ezgilerle uyanmayı. Kütüphanede başlayan seminerlerin odalarda devam etmesini unutamam. Geçtiğimiz aylarda rahmetli oldu. Yaşar Kaplan'ı her gelişinde konferans sonrası 7 numarada ağırladığımızı ve sabah namazı sonrası uğurladığımızı bilirim. Ne güzel insanlar tanıdık. Gençlerle birlikte yürümekten kastım bu. Konuşup gitmemek ve sabah kadar aynı zamanda dinlemek ne büyük bir meziyet. Abdulmetin Balkanlıoğlu'nun bana o zaman çok ilginç gelen hitap tarzı. Allah rahmet eylesin. Çoğunu hatırladığım büyüklerimiz. Hepsi ayrı tarz, ayrı lezzet. Şu anda bilgiye ulaşmak daha kolay ama mekanik. Organik olanın yerine geçmez. Ben günümüz gençlerinin de uygun formatta ruberü iletişimden hoşlandığını biliyorum. Allah hepsinden razı olsun. Osman Öztürk Hoca ne bitmeyen aşk. Her hafta konuşmak ve sadece konuşmayla değil hitap tarzı ile de oturup kalkması, kızması, celallenmesi ile de karşısındaki ile bütünleşme... Namaz için medrese tarafına koşuşturmak ve her fakültenin medrese odasında bitmek bilmeyen sohbetler ve birçok etkinliğin organizasyonu. Mesela ezgi söyleyememe ve enstrüman çalamama rağmen arkadaşların (Muhterem, Yusuf Okan ve Harun) mezuniyet gecesi hazırlıklarında yanlarında kalmam. Saatlerce ve her gün. finallere çalışmamak. "Çalışmıyorum" diye gezinirken Kudret abinin "Konuşmayın, gidin çalışın" (kötülüğü yaymayın!) çıkışı. Sansürsüz ve

**Geleneği
önemseme, onu
dondurmamak
değildir.
Ruhunu alıp
geleceği ona
giydirmektir.**

sansürlü gazetelere göz atmak. Cuma Mektupları'nı satır satır ve tekrar tekrar okuyup anlamaya çalışmak.

Telefon anonsları. Anonsu duyanların merdivenlerden uçarak girişe koşuşturmaları. Veznecilere telefon açmak için gitmek. Gidiş geliş en çok bir kilometre mesafede dünyaya yeniden nizam vermek. Boza içmek, içmek kadar boza kuyruklarını, gelen gidenleri seyretmek ve üstüne sosyolojik tahliller yapmak. Sabah namazına uyanmak ve uyandırmak için sözleşmeler. Çok sıkıştıysak tıpçıların çatıdaki sessiz ve havasız çalışma salonlarına katlanmak zorunda kalmak. O zaman meşhur olan TV açık oturumlarını izlemek için kahvelere gitmek ama zinhar oyun oynamamak ve sigara içmemek. Zemin kattaki büyük kütüphanede her yıl masa kapmışımdır. Hem de tekli. Güzel kaplardım, kitapları dizdim ama çalışmak nasip olmazdı. Bazen niyetlenirsek camı tıklatıp "Hadi gel ya!" ayartmaları. Her gün üniversiteye gitmek ama sorumluluk duygusu ile (!) derse girmemek. Öyle ya, "Ya derste iken dışarıda vaziyet almamız gereken bir şey olursa!" tedirginliği hep galip geldi. Durum o kadar vahimdi demek ki arkadaşlarımın sınav kazanamayacağını haklı olarak düşündükleri için "Herhalde Fatih de MGV'de çalışır" demelerini hatırlarım. Ve ne güzel olur diye düşündüğüm kafamda taptaze. Bülten çıkarmak müthiş bir tecrübeydi. Koşuşturmacalar. Bir saatçi vardı reklam veren. Reklamı yardım olsun diye verirdi. Bültenin ismini renkli bastığımız gün duyduğum mutluluğu hala hatırlarım. Bültenleri hala saklarım. Bizden sonra çıkan sayılarını da elde etmeye çalıştım. Odalarda dönen muhabbetler. Plastik çaycılarda çay yapıp, sohbeti demlemek. Ne çok kültürle, ağızla, fikirle, bakış açısı ile karşılaştık. Hepsi bir şeyler kattı.

Sultangazi Belediyesi Proje Uzmanı

MESUT DÜNDAR

İLE ROPÖRTAJ

Kısaca kendinizi tanıtabilir misiniz?

İsmim Mesut
Dünder. 1979
Malatya, Darande
doğumluyum.
İstanbul Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi
Coğrafya Bölümü
mezunuyum. Şu
an belediyede
çalışmaktayım.

Vakıf ve yurtla aranızdaki ilişkiyi nasıl tanımlarsınız? Yurt size neleri hatırlatıyor?

Vakıf ile geç tanışmış biri olmama rağmen çabuk
ınsındım bunun en önemli sebebi sanırım oradaki
ılımlı ve önyargısız ortamı diyebilirim. 3 sınıf
sonrası yurttan kaldım. Hep keşke daha önce
gelseydim dediğim iyi bir ortamdı. Çok farklı
mesleklerden, farklı memleketlerden bir sürü farklı
insanla tanıştım ve hala o samimi bağlarım devam
ediyor. Yurt denilince aklıma özellikle medrese ve
menemen geliyor. Medrese tarafında vakit geçirmek
çok büyük bir keyif ve huzur verirdi. Her yere çok
yakındı özellikle coğrafya bölümüne 100 metre
uzaklıkta olması ayrıca bir avantajdı.

İlim Yayma Vakfı mensuplarından hukukunuzun olduğu, vakfın kurumsal hafızasına ışık tutabilecek tanıdığınız simalar kimlerdir? Bu isimlere dair hatıralarınızı paylaşabilir misiniz?

Ömer Aydın hocam müdürümüz, Abdurrahim Bey
de müdür yardımcımızdı. İkisi ile hala irtibatım

devam ediyor. Bu irtibatın bugüne kadar devam ediyor olması zaten ortamın güzelliğini anlatmaya yeter bence.

Sizce kurulduğu tarihten bu yana İlim Yayma Vakfı'nın ülkemize nasıl bir hizmeti olmuştur? İlim Yayma Vakfı ne iş yapar? Vefa Yurdu'nun işlevi nedir?

Bence en iyi hizmeti Anadolu insanı ya da Anadolu çocuklarını bağrında barındırmasıdır. Orada kalanların çoğunun köyden kırsaldan gelmiş, İstanbul'da hiçbir bağı olmayan desteğe ihtiyacı olan Anadolu insanların çocuklarıydı bence. Vefa deyince de vefayı, görevden ayrılan, emekli olan ya da vakfa yararlığı olan herkese derin saygı duyulduğunu hep gördüm.

Sizce vakıf ve yurtta hangi yönler iyileştirilmelidir?

Bence yurt sayısı genel prensipleri bozmadan artırılmalıdır.

İlim Yayma Vakfı'yla olan geçmişinizden yola çıkarak vakfın geleceğiyle ilgili ön görüşleriniz nelerdir?

Vakıf'tan yeni vakıfların doğmasını murat ediyorum. Çünkü örnek bir vakıf ve buradan çıkacak

vakıflarında faydalı olacağını düşünüyorum.

Genel olarak STK'ların işlev ve görevleri hakkında düşünceleriniz nelerdir?

STK'ların genel işlevi toplumumuz için zaten önemli iken ve bir vakıf medeniyetinin çocukları olarak vakıfların sayısı ve niteliği artırılmalı bu süreci bizlerin yürütmesi gerekir. Yoksa bizim çocuklarımız hiç de tasvip etmediğimiz vakıfların kucağına ya da ocağına düşmektedir. Vakfımız potansiyeline göre daha da geniş kitlelere ulaşacak şekilde bence sorumluluklarını artırmalıdır.

Bu ailenin bir ferdi olarak vakıfların ve yurdu geleceğini nasıl görüyorsunuz? Bir vakıf bir yurt yeni dönemde nasıl olmalı?

Samimi bağların devam ettiği uzun yıllar içinde bulunduğumuz bir aile olarak görüyorum. Büyük bir aile. Allah korusun ve faydasını artırsın. Yurt olarak sayı artırılmalı prensiplerini bozmadan. Kızlarımıza da hitap etmeli. Yurtta gönüllü çalışma faaliyetleri artırılmalıdır.

Sizden sonrakilere vakıf ve yurtla ilgili ne söylemek istersiniz?

Yurtta daha fazla vakit geçirmelerini tavsiye ederim özellikle medrese tarafında.

Vakfımız potansiyeline göre daha da geniş kitlelere ulaşacak şekilde bence sorumluluklarını artırmalıdır.

İlim Yaymalı Olmak

Rıza YORULMAZ

Avukat - Cihannüma Derneği Başkanı

*Fakülteyi kazanıp İstanbul görününce,
Bir endişe kapladı hepimizi ilk önce,*

*Sonra elimden tutup aldı geldi pederim,
Üstümde hakkı çoktur ellerinden öperim.*

*Kayıt yaptırıp düştük, kalacak yer derdine,
Bir dostumuz gönderdi, İlim Yayma yurduna.*

*Yolu tarif ederek Ömer'i bulun dedi,
Cemal Yener Tosyalı; numara seksen yedi.*

*Bir heyecan başladı kapısından girince,
Nazik, naif bir adam; zayıf, kısa ve ince.*

*Yanında yıldız gibi; kıymetli ve muhterem,
Abilerimiz vardı, Yarabbi ne muhteşem!...*

*İstanbul hayatımız işte böyle başladı,
Zaman bereketlendi, adeta yavaşladı.*

*Yarım ekmek az çorba, ne büyük bir ziyafet,
Bir ceket pantolundu, dört mevsim tüm kuyafet.*

*Çamaşırı kendimiz yukarı idik banyoda,
Ne kadar da mutluyduk, o küçücük dünyada.*

*Sabah namaz olunca çalardı Kara Zulüm,
Herkes davete koşar, tek mazeret var; ölüm!...*

*Mescidimiz hamdolsun tıklım tıklım dolardı,
Melekler gıpta eder, şeytan başın yolardı.*

*Ardından hazırlanır, dağılırdık okula,
Güzellikler içinde, kötü gelmez akıla.*

*Akşam okul biterdi bize başlardı hayat,
Her odada talim var, her tarafta kıraat.*

*Ömer abi sağolsun nakış nakış işlerdi,
Aydınlık istikbali hayal eder düşlerdi.*

*Barınmak değil gaye; ilim irfan yuvası,
Nice güzel adamlar yetiştirdi burası.*

*İlim Yayma bizlere Allah'tan büyük nimet,
Ve de büyük bir şeref, taşırız ilelebet.*

İLİM YAYMA VEFA YURDU

Rıza YORULMAZ
Avukat - Cihannüma Derneği Başkanı

Üniversiteyi kazanıp babamla beraber İstanbul'a okul kaydı yaptırmaya geldiğimizde, bir büyüğümüzün tavsiyesiyle İlim Yayma Vefa yurduna müracaat ettik. Yurdun kapısından ilk girişte okuduğum şey; doğallık, kardeşlik iklimi ve samimiyetti. Bu hususiyetler hiç eksilmedi, bilakis giderek arttı ve adeta hayatımızın bir anlamı haline geldi. İlim Yayma Vefa Yurdu; bir öğrenci yurdunun, insanın olgunlaşmasını, hayatının şekillenmesini ve hayata bakışının oluşumunu nasıl etkilediğinin en önemli timsalidir. Bu itibarla bizim için yurttan öte anlamlar ifade ediyordu. Belki ailemizden, belki okul hayatımızdan daha fazla iz bırakmıştı üzerimizde.

Yurttan 1991-1995 yılları arasında kaldım. Hatırlanacağı üzere o yıllar gerek Türk siyaset hayatında gerekse İslam coğrafyasında birtakım gelişmeler yaşanmaktaydı. Henüz yurda yeni kaydolmuştuk ki; 20 Ekim 1991 Genel Seçimleri, 1 Kasım 1992 Bakırköy'den ayrılan Bağcılar, Bahçelievler, Güngören Ara Yerel Seçimleri, 27 Mart 1994 Yerel Seçimler ve 24 Aralık 1995 Genel Seçimler'in her biri bu döneme denk geldi. Her seçim çalışmasına yoğun bir şekilde mesai harcadık. Seçim dönemlerinde okula gittiğimiz vaki değildi. Çünkü neredeyse sabah namazına kadar afiş/bayrak asıyor, sabah namazını kılıp ancak yatıyorduk. Bununla beraber, Bosna'da, Çeçenistan'da Müslüman kardeşlerimize karşı adeta soykırım uygulanıyordu. Bu kardeşlerimize dua etmek ve toplanan yardım malzemelerinin

taşınmasına yardım etmekten başka bir şey gelmiyordu elimizden.

İşte böyle bir zaman diliminde, sanırım 92 sonlarıydı. Sabaha kadar seçim çalışmalarında bulunmuş, sabah namazıyla birlikte uyumuş, öğleden sonra uyanmış, akşama tekrar seçim çalışmasına gidecek olmanın hazırlıkları içerisindeydik. Birinci katın koridorunda üç arkadaş konuşuyorduk ki bir anons yapıldı; *"Arkadaşlar; yarın sabah saat 08.00'de Gaziosmanpaşa'da, Bosna'ya gönderilecek yardım malzemelerinin istiflenmesinde yardım edecek arkadaşlara ihtiyaç bulunmaktadır. Müsait olanların isimlerini yazdırmaları rica olunur."* Üç arkadaş, acaba bu gece seçim çalışmasına değil de yarın sabahki istifleme çalışmasına mı gitsek diye müzakereye başladık. O esnada yanımızdan geçen bir ağabeyimiz, bizi duymuş olmalı ki, iki arkadaşımızın omuzlarına ellerini koyarak; *"Neyi müzakere ediyorsunuz, siz Hanzala'yı hiç duymadınız mı?"* dedi. Üçümüzün gözleri birbirine baktı, gizli bir anlaşma ve mahçubiyetle sonra başımız öne düştü. Elhamdülillah, hiçbir yorgunluk emaresi olmadan sabaha kadar seçim çalışmalarında, akşama kadar da istifleme çalışmalarında bulunduk.

İlim Yayma bu yüzden bizim için bir yurt değil, bir ocaktır, bir yuvadır, bir medresedir. Allah, o hassasiyeti gösteren, o hatırlatmayı yapan, o çalışmalara çağıran, o şuuru kazandıran tüm ağabeylerimizden razı olsun.

İlim Yayma Vefa
Yurdu;
bir öğrenci
yurdunun, insanın
olgunlaşmasını,
hayatının
şekillenmesini ve
hayata bakışının
oluşumunu nasıl
etkilediğinin en önemli
timsalidir.

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Göğüs Hastalıkları Uzmanı

Doç. Dr.

MEVLÜT

KARATAŞ

İLE ROPÖRTAJ

"Hani insanların doğduğu, akrabalarının ve arkadaşlarıyla büyüdüğü köyleri vardır ya. Bu yurt ve bu mahalle adeta benim doğup büyüdüğüm köyüm gibi. İstanbul'a her gelişimde buralara uğramazsam köyüme gittiğimde akraba, eş, dosta uğramamış gibi hissederim. Bu sebeple İstanbul demek, benim için Vefa demek, İlim Yayma Yurdu demektir."

Kısaca kendinizi tanıtabilir misiniz?

Mevlüt Karataş, 1977 Konya Karatay'da dünyaya geldim. 2001'de İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nden mezun oldum. Halen Ankara Sağlık Bilimleri Üniversitesi'nde Doçent kadrosunda Göğüs Hastalıkları Uzmanı olarak çalışmaktayım.

Vakıf ve yurtla aranızdaki ilişkiyi nasıl tanımlarsınız? Yurt size neleri hatırlatıyor?

Bu soruya şöyle cevap vermek isterim. Yirmi yıldır evliyim ve üç çocuğum var. Eşim ve çocuklarımla yılda birkaç kez İstanbul'a yolumuz düşer. En son eşim ve oğlumla Mayıs ayında İstanbul'u ziyaret ettik. Ziyaretimiz esnasında eşim bana şöyle dedi; "Farkında mısın? Yirmi yıldır evliyiz ve İstanbul'u her ziyaretimizde istisnasız her defasında sen bizi alıp Vefa'ya ve bu yurda getiriyorsun? Yurdu, buradaki anılarını ve bu dar sokakları defalarca bize anlattın ve hala her gelişimizde tekrar

anlatıyorsun. Ben ve çocukların buraya ait anılarını ezberledik. Seni buraya bağlayan şey

nedir?" Evet eşim yıllardır rutin haline getirdiğim bir gerçeği dile getirmiş oluyordu. Sorduğu soruya şöyle cevap verdim; "Hani insanların doğduğu, akrabalarının ve arkadaşlarıyla büyüdüğü köyleri vardır ya. Bu yurt ve bu mahalle adeta benim doğup büyüdüğüm köyüm gibi. İstanbul'a her gelişimde buralara uğramazsam köyüme gittiğimde akraba, eş, dosta uğramamış gibi hissederim. Bu sebeple İstanbul demek, benim için Vefa demek, İlim Yayma Yurdu demektir." Hislerimi umarım anlatabilmişimdir.

İlim Yayma Vakfı mensuplarından hukukunuzun olduğu, vakfın kurumsal

hafızasına ışık tutabilecek tanıdığınız simalar kimlerdir? Bu isimlere dair hatıralarınızı paylaşabilir misiniz?

İlim Yayma denildiğinde ilk aklıma gelen Mehdi Sungur Paşa ismidir. Kendisini yurdumuza yaptığı ziyaretlerinden tanırız. Hatıralarımızda kendisi yetmişli yaşlarda, bedenen zayıf görünen ve asker ciddiyetindeki yüz ifadeleriyle yurdumuzu ziyaret eden emekli bir paşa olarak yer almıştır. Kendisi yurdumuzu ziyaretlerinde özellikle idari kadronun son derece ciddi bir hava içinde asker nizamıyla kendisine bilgi vermesi dikkatimi celp eden hususlardandı. Rahmetli paşa oldukça ciddi bir insandı. Tıbbiye'yi İngilizce okumam nedeniyle okul kitaplarımız İngilizceydi ve sterlin üzerinden satılan oldukça pahalı kitaplardı. Türkçe muadili kitaplardan kat be kat pahalı olan bu kitaplar bütçemi oldukça zorluyordu. Maddi desteğe ihtiyacım vardı. Vakfımız öğrenciye burs veriyordu ben de bu burstan faydalanmak için burs başvurusu yaptım. Heyecanla burs mülakat gününü

beklerken mülakat komisyon başkanının rahmetli Paşa olduğunu öğrendim. Paşa'nın mülakata gelen talebeleri çok çetin sorguladığını, bursa layık olan öğrencileri tespit için adeta kılı kırk yardığını işitmiştim. Ben o zamanlar on yedi yaşlarındaydım. O zamana kadar rütbeli asker görmüşlüğüm yoktu. Komisyonunda bir Paşa'nın olması beni oldukça müteessir etti. O'nun karşısında sorduğu suallere cevap verirken bocalarım sonra da Paşa'dan fırça yerim korkusuyla o yıl çağrılmama rağmen burs mülakatına gitmemiştim. Allah gani gani rahmet etsin Paşa hatıralarımda böyle kalmış.

Sizce kurulduğu tarihten bu yana İlim Yayma Vakfı'nın ülkemize nasıl bir hizmeti olmuştur? İlim Yayma Vakfı ne iş yapar? Vefa Yurdu'nun işlevi nedir?

İlim Yayma Vakfı askeri darbeler döneminde o dönemin münevverleri tarafından kurulmuş bir vakıftır. Gayesi vakıf kültürü içerisinde kalmak suretiyle üniversite okuyan gençlere madden ve

manen yardımcı olmak ve onları milli manevi değerlerine sahip çıkan gençleri ülkemizin ve tüm dünyanın geleceğini tanzim etmek üzere hazırlamaktır. Gerek yurtları gerekse eğitim kurumlarıyla birlikte onlarca yıldır bu gayeye hizmet etmektedir. İlim Yayma Vakfı kurulduğu günden beri adeta bir okul gibi çalışmaktadır. Vakfın çatısı altından ülkemize ve tüm dünyaya hizmet eden birçok insan yetişmiştir ve yetişmektedir. Buradan yetişen öğrenciler iktisadi, siyasal, sosyal ve sanat alanında Türkiye’de parmakla gösterilen kişiler olmuştur. Bugün ülkemizde hangi kamu kurumuna giderseniz gidin yolu İlim Yayma Vakfı’ndan geçen yüzlerce kişiyle karşılaşsınız. Benim görüşüme göre Vefa Yurdu, İlim Yayma Vakfı’nın kalbi konumundadır. Bilindiği üzere vücuttaki kan kalbin sağ tarafına gelir ve temizlendikten sonra tüm vücuda pompalanır. Teşbihte hata olmaz derler Vefa Yurdu da kalp gibi çalışır. Anadolu’nun her köşesinden ilim tahsil etmeye gelen gençlerimiz bu yurttan bir araya gelirler, üniversitede eğitim aldıkları süre boyunca ayrı ayrı kültürleri buraya taşırlar aralarında çok çeşitli paylaşım ve etkileşim olur ve nihayetinde kökü tarihe uzanan İlim Yayma kültürünü de aldıktan sonra mezun olup Anadolu’ya tekrar dağılırlar. Gittikleri ve hizmet ettikleri coğrafyaya bu ilim yayma kültürünü

taşırlar ve o coğrafyalarda öncü ve örnek olurlar.

Teşbihte hata olmaz derler Vefa Yurdu da kalp gibi çalışır.

Sizce vakıf ve yurttan hangi yönler iyileştirilmelidir?

Vakıflar ruhlarıyla yaşamadığı sürece yok olmaya mahkûmdurlar. Vakıf hizmeti süreklilik arz eden bir hizmettir. Yani vakıf ruhunu kaybetmeden süreklilik sağlanmalıdır. Bu anlamda vakıf ruhunu yeniden canlandıracak, gençlerimizi bir vakfın mensubu olma şuurunu ve lezzetini aşılacak ve “*Vakıf İnsanı*” yetiştirecek bir ruh yeniden ortaya çıkarılmalıdır. Bu husus oldukça

Geçmişte bir grup münevver tarafından kurulmuş olan vakfımızı bir ağacın gövdesine benzetirsek şimdide bu ağacın büyüdüğü, gelişti, dallanıp, meyve verdiği görülmektedir.

hayatiyet arz eder. İkinci husus sürdürülebilirlik hususudur. Vakıf ruhunu her daim taze tutmak kaydıyla mensupları kendi çatısı altında tutacak eylem planları hazırlamalıdır. Vakıflar dar bir çerçevede belli bir kisvenin elinde değil ümmetin tamamına kapısı açık olan ve o kapıdan girenlerde aidiyet hissi uyandıran müesseseler değildir. Vakıflar mensupları ve mezunlarıyla “*Vefa*” düsturu çerçevesinde iletişimde olmalıdır. Belirli aralıklarla Vefa toplantılarını büyük şehirler başta olmak üzere İstanbul dışında da gerçekleştirmelidir. Bu anlamda VEFADER’e çok büyük sorumluluklar düşmektedir.

İlim Yayma Vakfı’yla olan geçmişinizden yola çıkarak vakfın geleceğiyle ilgili ön görüşünüz nelerdir?

Geçmişte bir grup münevver tarafından kurulmuş olan vakfımızı bir ağacın gövdesine benzetirsek şimdi de bu ağacın büyüdüğü, gelişti, dallanıp, meyve verdiği görülmektedir. Ağaçların ayakta durabilmesi için öncelikle suya ve torağa ihtiyacı vardı. Vakfımızın geleceği için sağlam temelli iktisadi-mali yapılanma temel husustur. Vakfın geleceğe yönelik meyve verebilmesi için de vakıf ruhuyla beslenmesi ve sürdürülebilir projelerle mezun/mensuplarına ve tüm ümmete hizmet üretmesi gerekmektedir.

Genel olarak STK’ların işlev ve görevleri hakkında düşünceleriniz nelerdir?

Ülkemiz maalesef STK çöplüğü haline dönüşmüştür. Tabela STK’lar oldukça fazladır.

Bu ailenin bir ferdi olarak vakıfların ve yurdun geleceğini nasıl görüyorsunuz? Bir vakıf bir yurt yeni dönemde nasıl olmalı?

Peygamberimiz (a.s.) bir Hadis-i Şerif’te “*Allah katında amellerin en sevimsisi az da olsa devamlı olanıdır.*” buyururlar. Bu Hadis-i Şerif’te devamlılık ve sürdürülebilirlik konusu dikkati çekmektedir. İlim Yayma Vakfı da 1970’li

yıllarda kuruluşundan bu yana ara vermeden milletimize hizmet vermektedir. Bizler de bunun yaşayan şahitleriyiz. Allah'ın izniyle gelecek daha nice yıllar da hizmet vermeye devam edecektir. İlim Yayma Vakfı'nın temelleri hayırla atılmıştır. Temeli hayırla atılan hiçbir müessese de hizmetler Allah'ın izniyle yarım kalmaz. Bu anlamda Vefa'da bulunan lisans yurduumuzun Ekmekçizade Külliyesi merkezinde fiziki olarak yeniden yapılanması faydalı olacaktır. Yurdun kapasitesinin artırılması, modern bir kütüphane ve konferans salonuna sahip olması gibi unsurları varlığı vakfımıza değer katacaktır.

Sizden sonrakilere vakıf ve yurtla ilgili ne söylemek istersiniz?

Bu değerler bizlere isimlerini rahmetle andığımız büyüklerimiz tarafından emanet edilmiştir. Bizler de vakfımızı ve yurduümüzü genç kardeşlerimize emanet etmekteyiz. İnaniyoruz ki onlar **“İnsanların en hayırlısı, insanlara en faydalı olanıdır.”** düsturuyula en güzel hizmetlere imzalarını atacaklardır.

İlim Yayma ve yurtla ilgili hatıra, anı, şiir vs. varsa paylaşır mısınız?

Öğrencilik yıllarında ailem Trabzon'da yaşıyordu. İstanbul-Trabzon arası otobüsle yaklaşık 17 saat süren oldukça yorucu bir yolculuk gerektiriyordu. Bu sebeple bir Kurban Bayramı'nda yurttan kalıp İstanbul'da bayramı geçirmeye karar vermiştim. Bayram namazını Süleymaniye Camii'nde kıldıktan sonra yurda

geri geldim. Bayramlarda öğrenciler genelde ailelerinin yanına gider ve yurt adeta boşalırdı. Müdür odasının önünde birkaç arkadaşla bayramlaştık. Ailemizden uzak olduğumuzdan bizleri hüzün basmıştı. O esnada yurt müdürümüz Ömer Aydın'da oradaydı. Bizim mahzun halimizi görünce Süleyman Teke arkadaşımıza Fatih tarafına gidip bir koç almasını ve yurttan kurban kesmesini söyledi. Bir süre sonra kurban geldi. Medresedeki şadırvanın başında kurban kesildi. Birkaç arkadaşla birlikte yemekhane bölümünde kurban etinden kavurmalar yapıldı. Sonrasında yurttan anons yapıp tüm arkadaşlar kurban etinden yapılan yemeğe davet edildi. Hep beraber güzel bir bayram sabahı yaşamış olduk. Bu anıyı hiç unutmuyorum. Hatta o anları hatırlatan bir fotoğrafımızda mevcuttur.

**İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi,
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü**

**Prof. Dr.
SEDAT MURAT**

İLE RÖPORTAJ

Kısaca kendinizi tanıtabilir misiniz?

Aslen Trabzonluyuz. Babam Trabzon'da doğmuş ancak daha sonra Samsun'a yerleşmişler. Ben 1959 yılında Samsun'da doğdum. İlkokulu Samsun'da bir köyde zor şartlarda okudum. İlkokuldan sonra Kur'an Kursu'na gittim ve hafızlığımı tamamladım. O dönemde İmam Hatiplerin orta kısmı kapalı olduğundan normal ortaokula gittim. Samsun'da ortaokulu bitirdikten sonra da yatılı olarak İzmit İmam Hatip Lisesi'ne başladım. İHL'den sonra İlahiyat Fakültesi'ne gitmeyi düşünürken hem Hukuk hem de Yüksek İslam Enstitüsü mezunu olan bir hocamın tavsiyesi ile 1980 Eylül'ünde Erzurum Atatürk Üniversitesi İşletme Fakültesi'ne başladım. Üçüncü sınıfta iken yatay geçişle MÜ İİBF İşletme Bölümü'ne geçtim. MÜ'den mezun olduktan sonra 1984 yılında hayatımda çok önemli bir yeri olan Prof. Dr. Sabahaddin Zaim hocamın Bölüm Başkanı olduğu İÜ İktisat Fakültesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü'nde yüksek lisans çalışmalarına başladım ve 25 sene Sabahaddin Zaim hocaya asistanlık yaptım. Bu 25 yıllık sürenin son beş yılında merhum İsmet Uçma ile birlikte Sabahattin Zaim hocanın "*İşte Bir Ömrün Hikayesi*" isimli hatıratını tamamladık ve Zaim hocanın vefatından sonra bu kitap İşaret Yayınları'ndan basıldı. Yine Zaim hocanın bölümünde 1985 yılında Araştırma Görevlisi, 1992 yılında Yardımcı Doçent, 1994 yılında Doçent, 2002 yılında da Profesör unvanlarını aldım. İÜ İktisat Fakültesi'nde Fakülte Yönetim Kurulu ve Fakülte Kurulu Üyelikleri, Anabilim Dalı, Bölüm Başkanlıkları'nın yanı sıra Dekanlık ve Rektör Yardımcılığı gibi görevlerde bulundum. Birçok kamu kuruluşunda kurul üyeliklerinin yanı sıra İlim Yayma Cemiyeti, MÜSİAD gibi kuruluşlarda Yüksek İstişare Kurulu üyeliklerinde bulundum, Başbakanlık Kamu

İÇİMDEN "ALLAH'IM
BÖYLE BİR
ORTAMDA OLSAM
NE GÜZEL İLİM
YAPILIR" DİYE DE
İÇ GEÇİRİYORDUM
AMA BİR YANDAN
DA İMKANSIZ
OLDUĞUNU
BİLİYORDUM ÇÜNKÜ
ERZURUM'DAN
BURAYA
GELEBİLECEĞİMİ HİÇ
DÜŞÜNEMİYORDUM.

Görevlileri Etik Kurul Başkanlığı yaptım. Şu anda da Türkiye Kırgızistan Manas Üniversitesi Mütevelli Heyet Üyeliği'nin yanı sıra dört yıldır da Cumhurbaşkanımızın tensipleriyle Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Rektörlük görevini yürütmekteyim. Ancak 6 Haziran itibarıyla Çanakkale'deki Rektörlük görevim sona ermiş ve kadromun bulunduğu İstanbul Üniversitesi'ne döneceğim inşallah. Yaklaşık 25 yıl asistanlığı yaptığım Prof. Dr. Sabahattin Zaim hocamın *"Güzel insan yetiştirme"* hedefi doğrultusunda lisans ve lisansüstü düzeyde yüzlerce öğrenci yetiştirdim. 100 civarında yüksek lisans ve doktora öğrencisine danışmanlık yaptım ve tezlerini tamamlattım. Çoğunluğu nüfus, demografi, işgücü, işsizlik ve istihdam olmak üzere 35 makale ve 30 civarında da kitabım yayınlanmıştır. Kitaplarımın 17 tanesi Cumhuriyetin 75. yılına armağan olarak o zamanki İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı olan şimdiki Cumhurbaşkanımızın imzasıyla yayınlanmıştır.

Vakıf ve yurtla aranızdaki ilişkiyi nasıl tanımlarsınız? Yurt size neleri hatırlatıyor?

İlim Yayma Vakfı, Vefa Lisans Yurdu'nun benim hayatımda çok önemli bir yeri vardır ve benim için bir dönüm noktasıdır. Eğer İlim Yayma Vakfı ve yurdu olmasaydı, ben asla bugünkü konumunda olamazdım. Erzurum İşletme Fakültesi birinci sınıfı bitirip yaz tatiline girerken Yusuf Ziya Kavakçı ve İbrahim Erol Koçak hocalar bana *"Sedat senin hedefin akademisyenlik olsun"* dediler ve Vefa'daki yurttan kalıp İngilizce öğrenebilmek için her ikisi de birer mektup yazarak İlim Yayma Yurdu'ndaki Asım Taşer'e gönderdiler. Mektupları Asım Taşer abimeze verdim ve yurttan kaldım. Burada iki ay ve günde ortalama 10 saat İngilizce çalışarak İngilizcem belli bir düzeye getirmiştik. Akademik hayata girebilmek için gerekli olan İngilizce'yi bu güzel yurt sayesinde öğrenmiştim. Erzurum'a dönme günlerim yaklaşırken yurttan ayrılmak bana çok zor geliyordu. İçimden *"Allah'ım böyle bir ortamda olsam ne güzel ilim yapılır."* diye de iç geçiriyordum ama bir yandan da imkansız olduğunu biliyordum çünkü Erzurum'dan buraya gelebileceğimi hiç düşünmüyordum. Sonra üçüncü sınıfta iken yatay geçişe başvurduğum. Bursa

ve İstanbul çıktı. Ben İstanbul'u tercih ettim. Daha önceden de kaldığım için doğrudan Vefa'ya geldim. Asım Taşer hoca daha önceden de tanıdığı için beni hemen kabul etti ve Allah'tan yurttan yer de olduğu için kalmayı çok arzuladığım Vefa'daki İlim Yayma Yurdu'na yerleştim. O zaman yurttan öğrenci sayısı 300 kişi civardaydı ve Pakistan, Filistin vb. İslam ülkelerinin birçok yerinden yabancı öğrenciler vardı. Bunlarla İslam dünyasıyla ilgili konuları konuşur ve bu arada İngilizce pratik de yapardık. Atmosfer harikaydı hele Ramazanlar harika geçirdi. Birinci sınıfta iken yaz döneminde Asım abinin yanına geldiğim sene 1981 idi. Ben onları tanıdım, onlar beni tanıdı. Geçiş yapıp kalmaya başladığımda ise sene 1983'tü. 1984 Haziran'ında mezun oldum. Yüksek Lisans yaparken de Fatih Sarıgözel Caddesi'nde İlim Yayma Vakfı'nın misafirhanesinde kaldım. Lisans yurdumuzda kalırken yurttan değişik cemaatlerden arkadaşlarımız vardı ama aramızda ağırlıkta olanlar İskenderpaşa'ya ait idi. Benim

bir cemaat bağlantım yoktu ama Marmara Üniversitesi'nin talebe sorumlusuydum. İlim Yayma çok özgür, hiçbir taassubun olmadığı, cemaat yönlendirmesinin bulunmadığı bir yerdi. Ancak buradaki öğrencilerin gittikleri yerler ve birçok ders halkası vardı. Bu ders halkalarından en önemlisi bir önceki YÖK Başkanımız Yekta Saraç Hoca'mızın babası Emin Saraç Hoca'nın ders halkalarıydı. Yurdun yanında bulunan medresede Sahih-i Müslim okuturdu. Ben de hem dinlemek hem de öğrenmek için uzun süre Emin Hoca'nın bu ders halkalarına katıldım. Pazar günleri de İskenderpaşa'da rahmetli Esad Coşan Hoca'yı dinlemeye giderdik. Bu sohbetlerde hem Esat Hoca'yı dinler bir şeyler öğrenirdik hem de değişik üniversiteler ve kurumlardan gelen kişilerle tanışma ve kaynaşma imkanımız olurdu. Belki bir eksiklik olarak kabul edilebilir, bu yıllarda İlim Yayma'da öğrencilere hiç müdahale edilmez ve yönlendirmelerde

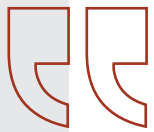
de bulunulmazdı. Böyle bir yönlendirme olmamasının muhtemelen hem olumlu hem de olumsuz yanları bulunmaktadır. Fakat mutlaka planlama yapmak da gereklidir. O dönemde planlama yapılabilseydi 7-8 bin insan belli meslek ve alanlara göre yönlendirilebilseydi belki de 15 Temmuz olmazdı. Yönlendirme olmamasının hür düşünceli gençlerin yetişmesi bakımından iyi tarafları da var ama insanlara hiçbir yönlendirme yapılmadan da olmuyor. Gençliğin hedef alındığı bir dönemde bizim zaman ve insan kaynağı israfına tahammülümüz olmamalıdır. Daha sonraki dönemlerde bu konu üzerinde çokça duruldu ve halen de durulmaktadır.

İlim Yayma Vakfı mensuplarından hukukunuzun olduğu, vakfın kurumsal hafızasına ışık tutabilecek tanıdığımız simalar kimlerdir? Bu isimlere dair hatıralarınızı paylaşabilir misiniz?

İlim Yayma Vakfı ve Yurdu denilince akla ilk gelen isim

kuşkusuz Asım Taşer'dir. Onunla ilk tanışmamızdan vefatına kadar çok esaslı bir dostluğumuz olmuştur. Yukarıda da bahsettiğim gibi, ilk karşılaşmamız 1981 yaz tatilinde İngilizce öğrenmek için İstanbul'a gelip yurda yerleştiğimde

olmuştur. İlim Yayma Vakfı akademisyenliği teşvik için İngilizce kurslarına katılıp başarılı olan öğrencelerin kurs paralarını ödüyordu. Ancak benim yurda gittiğim sene Asım Taşer, bazı kişilerin İlim Yayma'nın imkanlarıyla İngilizce öğrenip akademisyenliği değil de piyasayı tercih etmeleri nedeniyle bu katkıyı artık sağlamamaya başlamıştı. Ben de bu katkıdan yararlanmak için kendisine müracaat ettiğimde *"Ben bu katkıyı sağlayamam. Senin İngilizce öğrenip özel sektöre gitmeyeceğini nereden bilebilirim?"* demişti. Asım Taşer, bu kurs parasını vermeyince o sene gerçekten çok zorda kalmıştım ve büyük bir sıkıntı çekmişim. Ancak 1985 yılında asistan olunca Asım Taşer'in Fatih Kızıtaşı'ndaki muayenehanesine gittim ve kendisine *"Yıllar önce size asistan olmak istediğimi söylemişim ve sizden yardım istemişim ve siz de kabul etmemiştiniz ve bu yüzden de çok sıkıntılar çektim ama gördüğünüz gibi çok şükür asistan oldum."* deyince çok üzülmeşti. 1989 yılında tecil işlemlerimi

İlim Yayma Vakfı ve Yurdu denilince akla ilk gelen isim kuşkusuz Asım Taşer'dir.

zamanında yapamadığım için bakaya kalmıştım ve o anda da doktora çalışmalarım devam ettiğinden hemen askere gitmek istemiyordum ve gerekli mazeret belgelerini hazırlıyordum. Mazeret olarak da bir sağlık raporu almak gerekiyordu. Bunun için de Asım Taşer abiye gittim ve durumumu aktardım ve bir sağlık raporuna ihtiyacım olduğunu söyledimde hayatında böyle bir şeye asla bulaşmamış ve ilkeli bir kişi olan Asım Taşer, istemeyerek de olsa bana geriye dönük bir rapor verdi. Bunun tek nedeni asistan olduğumda kendisine söylediklerimdi. Bunun nedameti ile bana böyle bir rapor vermişti. Vefatına kadar hep görüştük. Hatta bir defasında, aynı zamanda bölümden öğrencim olan İlim Yayma'nın vefakar ve fedakar emektarı Ömer Aydın için *“Sedat hocam bu Ömer Aydın'ı ne yap ne et mutlaka Yüksek Lisansı'nı tamamlat.”* demişti. Ancak bu vasiyeti maalesef çok istememe rağmen Ömer kardeşimizin yurda ayırmış olduğu yoğun mesai nedeniyle yerine getiremedim. Yurtta önemli bir hatıram da benim kaldığım dönemde yurt müdürü ve aynı zamanda El Ezher ve Hukuk mezunu da olan Hasan Karakaya iledir. 12 Eylül 1980'lerden sonra Türkiye'de Cuma namazlarına gitmeyen bir grup ortaya çıkmıştı ve bu ekipten yurdumuzda da kalan bir kısım arkadaşlarımız vardı. Yurtta her gün öğrencileri sabah namazına kaldıran nöbetçi öğrenciler bulunurdu ve bunlar, öğrenciler belki kalkamaz ve uykuya dalarlar diye birkaç

kez odaları dolaşıp tekrar tekrar öğrencileri uyandırmaya çalışırlardı. Ben de nöbetçi olduğum bir sabah öğrencileri namaza kaldırıyordum. İsmi ve kim olduğunu şu anda hatırlayamadığım bir öğrenci bana *“Ne gelip gidiyorsun, ben namazımı kıldım!”* deyince *“Madem kıldın, bunu niye ilk başta söylemiyorsun?”* diye kendisine çıkmıştım ve kendisine *“Size yazıklar olsun! Cuma kılmıyorsunuz, vakit namazı kılmıyorsunuz!”* deyip kendisine *“Onlar namaza tembel tembel kalkarlar, onlar Allah'ı kandırdıklarını zannederler ama kendilerini kandırırlar.”* ayetini hem Arapça aslıyla okudum hem de manasını açıklamıştım ve *“Size başka bir şey demiyorum!”* demiştim. Son sınıfta Eylül ayında yurda gireceklerin listeleri açıklanmıştı ama listelerde benim adım yoktu. Bunun üzerine, 2018 yılında vefat eden ve aynı zamanda iyi bir alim olan yurt müdürümüz Hasan Karakaya hocaya gittim. Yurda alınmama sebebini sordum, o da *“Sedat sen hafızsın ama okuduğun Kur'an'a muhalif olarak bölücülük yapıyorsun.”* demişti. *“Hocam ben Kur'an'a göre hareket eden biri olmaya çalışıyorum. Ben kimseye düşman değilim ve bölücülük falan da yapmıyorum, sadece namaza kalkmayanları uyarıyorum.”* demiştim. Ancak listeye yine de eklenmemiştim. Bunun üzerine Asım Bey'e gitmiştim ve bu durumu anlatmıştım. Bunun üzerine Asım Bey devreye girip beni derhal yurda aldırmişti.

Her ikisine de Allah rahmet eylesin. Yurtta unutamadığımız değerli büyüklerimizden ve kısa bir zaman önce de vefat eden Adem abimiz, yine isimlerini unuttuğum ama birçok hatıramız olan çok önemli görevliler de bulunmaktadır.

Sizce kurulduğu tarihten bu yana İlim Yayma Vakfı'nın ülkemize nasıl bir hizmeti olmuştur? İlim Yayma Vakfı ne iş yapar? Vefa Yurdu'nun işlevi nedir?

Muhafazakar çevrenin esaslı vakıflarının başında 1951 yılında kurulan İlim Yayma Cemiyeti ile 1973 yılında kurulan İlim Yayma Vakfı gelmektedir. İlim Yayma Cemiyeti ülke genelinde yurtları yaygınlaştırırken, İlim Yayma Vakfı da başta Vefa Yurdu olmak üzere ilk, orta ve lise okullarının yanı sıra sonunda Sabahattin Zaim hocamızın ismi verilen bir üniversite kurarak ilmi alanda çok önemli hizmetler vermiş ve roller üstlenmiştir. İlim ve kültür merkezi konumdaki Fatih'te ve özellikle de İstanbul Üniversitesi'ne çok yakın bir yerde böyle bir yurdun kurulması üniversite öğrencileri bakımından büyük bir şans olmuştur. Yurdun böyle bir kültür coğrafyasında kurulması ve mülakatla öğrenci alınması bu yurdun önemini daha da artırmıştır. Bu zamana kadar binlerce öğrenci burada kalmış hem yurtta hem de çevrede düzenlenen ilmi ve kültürel çalışmalara katılmışlar. Mezun olduktan sonra da başta akademisyenlik olmak üzere

GÜNÜMÜZDE GEREK
TÜM DÜNYADA
GEREKSE ÜLKEMİZDE
SAYILARI HIZLI BİR
ŞEKİLDE ARTAN
STK'LARIN BELLİ
ÖLÇÜDE KONTROL
ALTINA ALINMALARI
DA GEREKMEKTEDİR.
AKSİ DURUMDA
FETÖ VB.
OLUŞUMLAR ORTAYA
ÇIKABİLMEKTE VE
SADECE GENÇ Dİ-
MAĞLARI DEĞİL TÜM
TOPLUMLARI İFSAT
EDEBİLECEK GÜCE
KAVUŞABİLMEKTE-
DİRLER.

özel ve kamu sektörlerinde veya siyaset gibi çeşitli alanlarda hizmetler vermeye başlamışlardır.

Sizce vakıf ve yurtda hangi yönler iyileştirilmelidir?

Vakfın güçlü olabilmesi için öncelikle maddi yönden daha da güçlendirilmesi ve çok daha geniş katmanlara hitap etmesi gerekmektedir. Ayrıca hem ulusal hem de uluslararası alanlarda yurt sayısının artırılmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Sadece ülkemizdeki değil, dünya genelindeki değişimler ve gelişmeler dikkate alınarak bunu tamamlayan iyi bir planlama yapılarak öğrenci seçimine gidilmelidir. Başta akademik hayat olmak üzere kamu ve özel sektöre yönelik en iyi öğrencilerin yetiştirilmesi ve bu alanlarda istihdam edilmesine önem verilmelidir.

İlim Yayma Vakfı ile olan geçmişinizden yola çıkarak vakfın geleceğiyle ilgili ön görüşünüz nelerdir?

Bizim medeniyetimizin bir vakıf medeniyeti olduğu düşünülerek bu alanda bir ruh ve heyecan oluşturularak vakıf insanlarının yetiştirilmesine özen gösterilmelidir. Ayrıca aile ve gençliğimizin hedef alındığı ve sosyal medyanın alabildiğine yaygınlaştığı bir zamanda bu alanlardaki bozulmalara karşı acilen önlemler alınarak vakfımızın da bu alanlardaki çalışmalarına daha fazla kanalize edilmesi gerekmektedir.

Genel olarak STK'ların işlev ve görevleri hakkında düşünceleriniz nelerdir?

Menfaat grupları, baskı grupları, cemaatler, gönüllü teşekküller vb. isimlerle zikredilen ve bugünkü yaygın kullanımıyla Sivil Toplum Kuruluşları "STK" yeni oluşumlar değildir. Tarihi çok eskilere dayanmaktadır. Kur'an-ı Kerim'de Ali İmran Süresi 104. Ayetinde Yüce Rabbimiz: *"Sizden hayra çağıran, iyiliği emreden ve kötülükten meneden bir topluluk bulunsun. İşte kurtuluşa erenler onlardır."* diye buyurmaktadır. Bu bana göre bugünkü anlamda STK'ların kurulmasını emreden bir ayettir. Yine Hz. Peygamber Efendimiz'in *"İnsanoğlu öldüğü zaman, bütün amellerinin sevabı da sona erer. Şu üç şey bundan müstesnadır: Sadaka-i cariye, istifade edilen ilim, kendisine dua eden hayırlı evlat."* mealindeki Hadis-i Şerif de bir anlamda STK'ları teşvik etmektedir. Vakıflar konusunda çok zengin bir medeniyet oluşturan ecdadımızın ilham kaynağı işte bu vb. Ayet ve Hadis-i Şerifler'dir. Osmanlı'da devlet genel olarak; vergi toplama, adaleti gerçekleştirme ve güvenliği sağlama ile ilgilenirken toplumda bunun dışında ekonomik, sosyal, sağlık, eğitim, kültürel ve teknolojik gibi birçok alandaki yapılanmayı vakıflara ve Ahi birliklerine bırakmıştı. Aslına baktığımızda günümüzde de tüm devletlerde böyle bir yapılanmaya doğru bir kayma bulunmaktadır. Günümüzde gerek tüm dünyada

gerekse ülkemizde sayıları hızlı bir şekilde artan STK'ların belli ölçüde kontrol altına alınmaları da gerekmektedir. Aksi durumda FETÖ vb. oluşumlar ortaya çıkabilmekte ve sadece genç dimağları değil tüm toplumları ifsat edebilecek güce kavuşabilmektedirler. Günümüzde bir devlet, Osmanlı'da olduğu gibi günümüzde de belli alanların dışındaki tüm çalışmalarını özel sektöre, vakıflara ve STK'lara devretmek durumundadır. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de sosyal medya ve kitle iletişim araçları ile aile ve gençliğe ciddi saldırılar yapılmakta, küresel ısınma ile birlikte büyük doğal felaketler oluşmakta, gıda, su ve enerji krizleri artık tüm dünyayı tehdit eder hale gelmektedir. Tüm bunlara karşın toplumlar bilimsel çalışmalarla bu sorunlara çözüm üretmeye çalışmaktadırlar. Bu çalışmalar yapılırken insanlar da bireysel ama daha çok kurumsal gayretler içerisinde olmalıdırlar. İşte teknolojik gelişmelerle maddi refahın alabildiğine arttığı bir dünyada, gelir dağılımında büyük adaletsizlikler, işsizlik, sefalet, savaşlar, katliamlar, bunalmalar ve intiharlar daha büyük bir oranda artış göstermektedir. Tüm dünyada bu sosyal, ekonomik, demografik, siyasi ve kültürel buhranlara karşı yeni bir medeniyet açılımına ve arayışına ihtiyaç bulunmaktadır ki buna cevap verebilecek deneyimler de yine bizim kadim medeniyetimizde bulunmaktadır. Ülkemizde STK'ların bir menfaat grubu olarak değil de yerli ve milli duygularla hesabi değil, hasbi olarak çalışmaları,

güç ve kudret amaçlı değil sadece milli, manevi, insani ve İslami amaçlarla ortaya çıkan sorunlara çözüm üretebilecek bir şekilde yapılanmalarına ihtiyaç bulunmaktadır.

Bu ailenin bir ferdi olarak vakıfların ve yurdun geleceğini nasıl görüyorsunuz? Bir vakıf bir yurt yeni dönemde nasıl olmalı?

Vakıf vb. kuruluşlar gelecekte çok daha fazla önem kazanacaklardır. İlim Yayma Vakfı ve Yurdu bu zamana kadar ortaya çok büyük eserler koydu ve çok önemli hizmetlere imza attı. Yetiştirdiği insanlar bugün gerek sosyal hayatta gerekse siyasi hayatta çok önemli pozisyonlarda hizmet vermeye devam etmektedirler. Bugünkü ülke yönetiminde çok etkin bir şekilde de yer almışlardır. Ancak hiçbir şeyi yeterli görmeden daha güzele ve daha mükemmele ulaşmak için çok daha fazla çalışmaya ihtiyaç bulunmaktadır. Buraları idare edecek kişilerin ve kalacak talebelerin esaslı bir manevi eğitimden geçirilmeleri, kişilik ve karakter sahibi şahsiyetler olarak yetiştirilmeleri, hesabi değil, hasbi davranışlara sahip olmaları, esaslı bir insan gücü planlaması yapılması, mesleki yönlendirmenin tam olarak yerine getirilmesi için ne gerekiyorsa yapılmalıdır.

Sizden sonrakilere vakıf ve yurtla ilgili ne söylemek istersiniz?

Bizim için hem vakfın ve hem de yurdumuzun çok derin

anımları bulunmaktadır. Bunlar bizi evlerimizden çok daha fazla etkilemiştir. Buralarda kalmak için özellikle ben ve benim gibi birçok kişi çok heyecan duymuş ve birçok kişiyi devreye sokmuştur. Ama kapasitesi sınırlı olduğu için buraya girebilenleri çok şanslı kabul etmekteyim. İstanbul'un ilim ve kültür merkezinde, böyle bir oluşumun kıymetini çok iyi bilmeli ve elimizden gelen her türlü katkıyı vermeliyiz. Bizden sonra kalanların da buranın kıymetini çok iyi bilmelerini ve böyle bir yerden azami düzeyde yararlanabilmelerini özellikle tavsiye ederim.

Avukat - İBB Meclis Üyesi

MUHAMMİT KAYNAR

İLE
RÖPORTAJ

Malumunuz olduğu üzere pek çok öğrencisine bir yuva olan vakfımız, 50. yılına erişmiştir. Geçen bunca yılda muhakkak sizlerin de hatırasında yer eden pek çok anı birikmiştir. Belki bir şiir belki bir denemeye konu edilebilecek tecrübeleriniz vardır. Kim bilir size kattıkları ya da sizden aldıkları ile vakıf ve hatta daha özelde Vefa Lisans Yurdumuzla ilgili anlatılası nice notlarınız kalbinizde zihninizde dile gelmeyi satırlara dökülmeyi beklemektedir. 51 yıl sonra Vefa Lisans Yurdumuz yıkılmakla karşı karşıyadır. Bu da yaşanmışlıkların aktarılmasını bir nebze daha hissettirmektedir. Ailemizin pek kıymetli mensubu sizden, vakfımız ve yurdumuzla ilgili düşüncelerinizi, tecrübelerinizi, hatıralarınızı kaleme dökmenizi istirham ediyoruz. Bende kalsın dersiniz de en azından aşağıdaki sorulara cevap vererek vefa dergimizin 50. Yıl özel sayısı için katkı sağlamış olursunuz.

YURT, SADECE BARINMA İHTİYACIMIZIN
KARŞILANDIĞI BİR MEKÂN DEĞİL, KİMLİK VE
KİŞİLİĞİMİZİN ŞEKİLLENDİĞİ, OLGUNLAŞTIĞI BİR
YUVAMIZ, İKİNCİ ÜNİVERSİTEMİZ OLDU.

Kısaca kendinizi tanıtabilir misiniz?

1972 Kastamonu/Araç doğumluyum. 1990 yılında Kastamonu İmam Hatip Lisesi'nden, 1994 yılında İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldum. Aynı üniversitede Özel Hukuk Anabilim Dalı'nda yüksek lisans yaptım. "Konut ve Çatılı İşyeri Kiralarında Kira Bedelinin Belirlenmesi" konulu yüksek lisans tezim kitap olarak yayımlandı. 1995 yılından itibaren serbest avukat olarak çalışmaktayım. 1999-2004 ve 2004-2009 dönemlerinde Eminönü Belediyesi Meclis Üyeliği görevinde bulundum. Halen, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Zeytinburnu Belediyesi Meclis Üyesi, İBB Hukuk Komisyonu Başkanı olarak görev yapmaktayım. Evli ve 4 çocuk babasıyım.

Vakıf ve yurtla aranızdaki ilişkiyi nasıl tanımlarsınız?
Yurt size neleri hatırlatıyor?
İlim Yayma ve yurtla ilgili duygularınızı ve hatıralarınızı paylaşır mısınız?

1990 yılında Kastamonu İmam Hatip Lisesi'nden mezun olduktan sonra İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne kaydoldum. Rahmetli Asım Taşer hocamızın zorlu mülakatını geçerek İlim Yayma Vakfı Yurdu'nda kalmaya başladım ve mezun oluncaya kadar 4 yıl süreyle yurttta kaldım. Mezun olduktan sonra staj döneminde de Ömer hocamızın hoşgörüsüyle kayıt dışı kaçak kalmışlığımız oldu tabii.

Yurttta ilk karşılaştığım kişi, müracaatımı alan rahmetli Adem amcamızdı. Lise yıllarında bir İlim Yayma gönüllüsü

olan Edebiyat öğretmeninin "İstanbul ikinci bir üniversitedir." sözünün gerçek anlamını İlim Yaymalı olduktan sonra fark ettim. İlim Yayma sayesinde üniversite yıllarımız sadece akademik eğitim aldığımız bir dönem değil, hayatımızın en kıymetli yılları oldu. **Yurt, sadece barınma ihtiyacımızın karşılandığı bir mekân değil, kimlik ve kişiliğimizin şekillendiği, olgunlaştığı bir yuvamız, ikinci üniversitemiz oldu.** Her biri "Görünmeyen Üniversite" nin öğretim üyesi olan hocalarımızdan sohbetler dinledik. **Osman Öztürk Hoca'nın sohbetleri, Mahmut Toptaş Hoca'nın tefsir dersleri, Kadir Mısıroğlu'nun konferansları bunlardan sadece bir kaçıdır ve unutulmazdır.** İlim Yayma Yurdunda kalmak, ailemizin yanından uzaklaşmak olmadı. Hep bildiğimiz, tanıdığımız, aile gibi olacak insanlarla tanışacağımız, "İlim Yaymalı" olacağımız bir mekan oldu. Ömür boyu sürecek dostluklar kurduk. Küçük medrese odalarında kitap okumaları, çaylı sohbetler, teşkilat toplantıları

olurdu. Bazen bu soğuk ve nemli odalarda sabaha kadar birkaç devlet kurup yıktığımız olmuştur. Sabah kalkışına ve akşam yatışına martılar eşlik ederdi. Geç vakitlere kadar bozacıların muhabbetleri semtte bir uğultu oluştururdu. Gecenin sakinliğinde, Vefa Lisesi'nin önünden kundura sesleri ara sokaklara doğru uzayıp giderdi. Kâğıt toplayıcıların yürüyüşü daha düzensizdi. Çaycı Hamido'nun bir hayli müdavimi vardı, maçlar orada seyredilir, espriler havalarda uçuşurdu. Bazen içeri girdiğimizde, dünyanın en kirli havasının orada olduğunu zannederdik. Kahtalı lokantacıda bir tas çorba ile bir sepet ekmek tüketilirdi. Her gün önünden birkaç defa geçtiğimiz Fatih Reşat Nuri Tiyatrosu'na gidenlerimiz de olurdu. Açıkçası o zamanlar bize uygun oyunlar pek olmazdı. Şehzadebaşı Camii'nin bitmeyen restorasyonu... Caminin yapımından daha uzun sürdüğü anlatılırdı ve biz mezun olduktan yıllar sonra bitti. Kültür gezilerimiz olurdu. Bu geziler sayesinde, İstanbul'un çeşitli yerlerine saklanmış tarihi ve manevi iklimin havasını teneffüs ederdik. Hukukçular ile Tıpçılar sürekli çalışırdı, bunların kitapları göz korkuturdu. Kırtasiyeciler rahmetli Cemil Amca ilk nasıl gördüysek hep öyleydi. Korsan anonsçularımız olurdu. Aslında aranmadığı halde "Telefonun var." diye anons edilen arkadaşın kim bilir hangi hayallerle telefona koşup da ahizeyi kulağına götürdüğünde atılan kahkahanın içinde kaybolup giden aldatılmışlık hissi. Şaban abinin geç gelenlere "Bir daha almam ha..." deyişleri. Bütünlemeye kalanların yurtta

kalmak için Ömer abi ile köşe kapmaca mücadeleleri. Bosna'dan veya Afrika'dan gelen kardeşlerin en güzel şekilde ağırlanışı. Master yurdunda yenen ve hala tadını hiçbir yerde yakalayamadığımız menemen. Türkiye'nin ve dünyanın tüm renk Müslümanları ile tanışma imkânı. En büyük kazanımımız da şimdi gidebileceğimiz her yerde bir İlim Yayma'lı dostumuzun kapısının bize açık olduğunu bilmek. Şunu açıkça söyleyebilirim ki, gerçekten kazandığımız fakültelerin bize sunduğu katkılardan çok daha fazlasını İlim Yayma Fakültesi madden ve manen sunmuştur. Bunu orta yaşlara geldiğimiz bu günlerde çok daha iyi anlayabiliyoruz. Bizim için İstanbul dünyanın merkezidir. İlim Yayma da İstanbul'un merkezidir. Dünya İstanbul ile daha güzeldir, İstanbul Eminönü'yle, Eminönü Vefa ile Vefa da İlim Yayma ile... Bu müesseseleri toplumun yararına sunan büyüklerimiz ne güzel insanlarmış ki dünyanın en güzel semtine, en güzel eserini bina etmişler. Allah onlardan ve devam ettirenlerden razı olsun. Burada kendimizi bulduk, başkaldırımızı buradan yaptık, buradan meydan okuduk dünyaya.

İlim Yayma Vakfı mensuplarından hukukunuzun olduğu, vakfın kurumsal hafızasına ışık tutabilecek tanıdığınız simalar kimlerdir? Bu isimlere dair hatıralarınızı paylaşabilir misiniz?

Aynı dönemde yurtta kaldığımız dostlarımızın tamamına yakını şu anda ülkemiz ve milletimiz için önemli görevleri ifa ediyorlar.

Akademik ve mesleki hayatını başarı ile sürdürenler var. Bu bereketli müessese o kadar çok güzel insan yetiştirdi ki, hangisini burada zikretsem diğerlerine haksızlık etmiş olurum. Dedik ya, İlim Yayma Fakültesi İstanbul'un merkezidir diye. Nerede milletin ve memleketin yararına, ümmetin menfaatine bir faaliyet varsa orada İlim Yaymalı vardır. Diriliş tohumunun atıldığı merkezlerden birisi de burasıdır.

Sizce kurulduğu tarihten bu yana İlim Yayma Vakfı'nın ülkemize nasıl bir hizmeti olmuştur? İlim Yayma Vakfı ne iş yapar? Vefa Yurdu'nun işlevi nedir?

İlim Yayma Cemiyeti'ni ve sonrasında İlim Yayma Vakfı'nı kuran büyüklerimizi rahmetle, şükranla yad ediyorum. Allah hepsinden razı olsun. Vefattan sonra da kesilmeyen amel için çok güzel bir örnek olan müesseseler kurmuşlar. Öğrencilik yıllarında dönemin şartlarının da etkisiyle İlim Yaymayı biraz eleştirirdik. Ancak yaşamız ilerlediğinde ne kadar doğru bir anlayışla kurulduğunu ve konumlandığını anlıyoruz. Bunca badireyi en az hasarla ve hedefinden

sapmadan atlattığını ve övgüye layık nesillerin yetişmesine nasıl öncülük ettiğini bizzat görüyoruz.

Sizce vakıf ve yurttan hangi yönler iyileştirilmelidir?

Yurdun fiziki şartları bizim dönemlerimize göre çok çok iyi. Fiziki şartların konforlu boyuta geçmesini ben şahsen tercih etmem. Fiziki şartlar içinde bulunulan dönemin şartlarını vasat ölçüde yansıtsın yeter, asıl manevi ve kültürel derinliğin artırılması gerektiğini düşünüyorum. Yurttan yetişen insanların vakıfla ve birbirleriyle irtibat noktasında son dönemlerde önemli çalışmalar yapılıyor. Bu çalışmaların devam etmesinin ve daha da güçlendirilmesinin iyi olacağını düşünüyorum.

İlim Yayma Vakfı ile olan geçmişinizden yola çıkarak vakfın geleceğiyle ilgili ön görüşünüz nelerdir?

Vakfın, yıllardır süregelen özgün duruşunu devam ettirmenin önemli olduğunu düşünüyorum. Belirli bir yapı ile anılır olmanın İlim Yayma misyonuna zarar vereceğini düşünüyorum.

Genel olarak STK'ların işlev ve görevleri hakkında düşünceleriniz nelerdir?

Türkiye'de STK tanımında ve uygulamasında problemler olduğu kanaatindeyim. Sivil toplum kuruluşlarının sivil kalamadığını, sivil olmayan bazı kuruluşların STK gibi algılandığını ve işin daha da ilginç tarafı, diğerlerinin

de ona göre şekillenmesi gerektiği düşüncesinin olduğu bir anlayışın baskın olduğunu gözlemliyorum. STK'ların çok daha fazla inisiyatif alması gerektiği, devletten ve güncel siyasi gelişmelerden bağımsız olarak plan ve program yapmaları, daha özgün ve özgüvenli olmaları gerektiği kanaatindeyim. Ayrıca STK'ların alan bazlı kurulması ve çalışması gerektiğini düşünüyorum. Herkes her konuda bir şeyler yapmaya çalışmak yerine, herkes iyi yaptığı işi yapmalı. Diğer konularla ilgili olarak o işi yapana destek olunmalı. Bireyin hayatının her alanını kuşatmaya da kalkışılmamalı.

Bu ailenin bir ferdi olarak vakıfların ve yurdun geleceğini nasıl görüyorsunuz? Bir vakıf bir yurt yeni dönemde nasıl olmalı?

Rahmetli Asım Taşer hocamızın mülakatlarda aradığı kriterler yurdun öğrenciye bakışı açısından yol gösterici olabilir. Hem idealleri hem de başarıyı bir arada tutan anlayış. Tek tip insanı hedefleyen değil, daha kuşatıcı, Anadolu'dan üniversite okumak için gelenlerin ağırlıkta olduğu, gayesi vatana ve millete hizmet etmek olan, iyi yetişmiş, başarılı ve bir duruş sahibi gençlerin yetişmesine ev sahipliği yapmak.

Sizden sonrakilere vakıf ve yurtla ilgili ne söylemek istersiniz?

Bu müessesenin kıymetini

bilmek, sahip çıkmak, bizden

öncekilerin bize sunduğunu

biz de sahiplenerek daha

ileriye taşıma hedefiyle

hareket etmek.

Marmara
Üniversitesi
Siyasal Bilgiler
Fakültesi,
Siyaset Bilimi
ve Kamu
Yönetimi
Bölümü

Prof. Dr. İDRİS SARISOY İLE RÖPORTAJ

Malumunuz olduğu üzere pek çok öğrencisine bir yuva olan vakfımız 50. Yılına erişmiştir. Geçen bunca yılda muhakkak sizlerin de hatırasında yer eden pek çok anı birikmiştir. Belki bir şiire, belki de bir denemeye konu edilebilecek tecrübeleriniz vardır. Kim bilir size kattıkları ya da sizden aldıkları ile vakıf ve hatta daha özelden Vefa Lisans Yurdumuzla ilgili anlatılabilecek nice anılarınız, dile gelerek satırlara dökülmeyi beklemektedir. 51 yıl sonra Vefa Lisans Yurdumuz yıkılmakla karşı karşıyadır. Bu da yaşanmışlıkların aktarılmasını bir nebze daha önemli kılmaktadır.

Ailemizin pek kıymetli mensubu olan sizden, vakfımız ve yurdumuzla ilgili düşüncelerinizi, tecrübelerinizi ve hatıralarınızı kaleme almayı talep etmekteyiz.

Bende kalsın dersenez de en azından aşağıdaki sorulara cevap vererek Vefa dergimizin 50. Yıl özel sayısı için katkı sağlamış olursunuz.

Kısaca kendinizi tanıtabilir misiniz?

Ben İdris Sarısoy. 07.09.1974 Bafra doğumluyum. Esas memleketim Sinop. İlkokulu, Sinop'un Dikmen ilçesine bağlı Göllü Köyü'nde (1986), ortaokulu, İstanbul İmam Hatip Lisesi'nde (1991), liseyi, İstanbul Şehremini'de (1994); üniversite eğitim dönemimi, lisansı Erciyes Ü.İ.B.F. Maliye Bölümü'nde (1998), yüksek lisansı, İstanbul Üniversitesi SBE Maliye Anabilim Dalı Maliye Teorisi Bilim Dalı'nda (2000), doktorayı da Marmara Üniversitesi SBE Maliye Anabilim Dalı Maliye Teorisi Bilim Dalı'nda (2006) tamamladım.

Mesleki hayatıma 2002 yılında Bülent Ecevit Üniversitesi İ.İ.B.F. Maliye Bölümü'nde Araştırma Görevlisi olarak başladım. 2007'de Yard. Doç. Dr. 2014'te Doçent ve 2020'de Prof. Dr. unvanlarını aldım. 2014'ten bu yana Marmara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Kamu Politikası ABD'de görev yapmaktayım. Evli ve üç çocuk babasıyım.

Vakıf ve yurtla aranızdaki ilişkiyi nasıl tanımlarsınız? Yurt size neleri hatırlatıyor?

İlim Yayma Vakfı'nın lisansüstü misafirhanesinde 2 yıl (1998-2000) kaldım. Daha sonra da lisans yurdunda yaklaşık 2 yıl (2000-2002) gece idare memurluğu yaptım. Bu benim için birinci dönem olarak ifade edebileceğim yılları kapsıyor. Lisansüstü eğitim için geldiğim İstanbul'da farklı alanlarda ve üniversite eğitimi alan akademisyen ve akademisyen adayları benim akademik dünya hakkında gerçek bir vizyon oluşturmamı ve gelecek planları yapmamı sağladı. Dünyaya ve geleceğe farklı pencerelerden bakan çok kıymetli insanlarla tanışmamı ve dost olmamızı sağladı lisansüstü misafirhanesindeki ortamımız. Bu sayede biz de geleceğimiz ve hedeflerimizle ilgili daha doğru kararlar verebildik. Lisans yurdundaki iki yıl boyunca büyük bir motivasyonla yürüttüğüm gece idare memurluğu görevinde öğrenci kardeşlerimizle harika

işler yaptık. Kulüp faaliyetleri, sinema eleştirileri, geziler ve daha birçok aktiviteler. Bunlar bir taraftan öğrencilerle faaliyet yapma konusunda bana büyük katkılar sağladı, bir taraftan da öğrencilerle olan iletişim yeteneğimin gelişmesini sağladı. Bu iki döneme şimdi dönüp baktığımızda iki şeyin çok önemli olduğunu düşünüyorum. Birincisi, gerçek ve menfaat ilişkisi olmayan dostlukların oluşmasını sağlaması, ikincisi ise bir karşılık beklemeden bizlere olabildiğince en iyi şekilde hizmet edecek bir ortam sağlamasıdır. Bunlar sayesinde bir menfaat ilişkisine dayanmayan dostlarımızla muhabbetimiz halen devam ediyor. Diğer taraftan hayatın "İyi ve faydalı olma" üzerine inşa edilmesinin ne kadar kıymetli olduğunu öğrenmiş olduk.

Sizce kurulduğu tarihten bu yana İlim Yayma Vakfı'nın ülkemize nasıl bir hizmeti olmuştur? İlim Yayma Vakfı ne iş yapar? Vefa Yurdu'nun işlevi nedir?

İlim Yayma Vakfı, bugüne kadar

elbette çok sayıda ve güzellikte hizmetlerin öncüsü ve hamisi olmuştur. Bunların çoğu toplumun birçok kesimi tarafından da bilinmektedir. Ancak son yıllarda bu hizmetlere yenisini dahil etmesi, geliştirmesi ve bunlar için yeni hedefler belirlemiş olması vakfın bundan sonraki hizmet alanlarında da güzel çalışmalar gerçekleştireceğinin en güzel habercisidir. Bu yeni hizmetlerin başında, iki yıllık yoğun ve kapsamlı bir çalışmanın sonucunda ortaya çıkan ve birçok yönüyle Türkiye'deki en kıymetli akademik ödül niteliğine haiz olan "İlim Yayma Ödülleri'dir". Bir

Türkiye'deki en kıymetli akademik ödül niteliğine haiz olan "İlim Yayma Ödülleri'dir."

sivil toplum kurumu olan ve ilmi faaliyetlerin gelişmesi ve yaygınlaşmasını temel misyon olarak destekleyen İlim Yayma Vakfı'nın yeni dönemde nitelikli ilmi çalışmaları daha yüksek bir tonla desteklemesi alanda önemli bir eksikliğin de giderilmesine katkı sağlayacaktır. 2027 yılından itibaren İlim Yayma Ödülleri'nin uluslararası nitelikte düzenlenecek olması bu vizyonun ne kadar engin olduğunu göstermektedir. 2017 yılından itibaren akademik desteklerin geliştirilmesi ve vakfın akademik destekleri sağlanmasında daha etkin bir sürecin yürütülmesi için oluşturulan İlim Yayma Vakfı Akademik Danışma Kurulu bir başka değerli kurumsallaşma süreci olmuştur. Bu yapılanma bir taraftan vakfın akademik desteklerinin doğru şekilde kullanılmasına, diğer taraftan da yeni akademik destek alanlarının oluşturulmasına (Bursiyerlere akademik yayın teşvikleri, özel doktora araştırma bursları vb.) imkan sağlamıştır. Bu iki yeni hizmet, daha önce karşılıksız olarak barınma ve burs desteğinden yararlanan gönüllü birçok mensubuna vakfımıza hizmet etme fırsatı vermiştir.

İlim Yayma Vakfı ile olan geçmişinizden yola çıkarak vakfın geleceğiyle ilgili öngörüleriniz nelerdir?

İlim Yayma Vakfı, bugüne kadar ulusal düzeyde birçok alanda hizmetler gerçekleştirmiştir. Bunların devamlılığının

Vakfın bir taraftan bugüne kadar başarılı bir şekilde gerçekleştirdiği faaliyetleri arttırırken diğer taraftan da sahip olduğu çok geniş ve güçlü beşeri sermaye potansiyelini geliştirerek artık uluslararası bir yapıya dönüşmesinin önemli bir atılım olacağını düşünüyorum.

sağlanmasının en önemli hedeflerden biri olması gerektiğini düşünüyorum. Vakfın

potansiyelini geliştirerek artık uluslararası bir yapıya dönüşmesinin önemli bir atılım olacağını düşünüyorum. Hem İlim Yayma Ödülleri hem de akademik destekler ve burslar bu sürecin yürütülmesinde öncü olabilecek iki önemli hizmet alanı olabilir.

Genel olarak STK'ların işlev ve görevleri hakkında düşünceleriniz nelerdir?

STK'ların temel olarak sivil olması gerekir. Bu anlamda kamu kurumları ile iş birliği yapmalı ancak eleştirel veya karşı çıkma gücünü zayıflatmamalıdır.

Sizden sonrakilere vakıf ve yurtla ilgili ne söylemek istersiniz?

İlim Yayma Vakfı, sizlerden sadece iyi ve faydalı bir insan olmanızı

bir taraftan bugüne kadar başarılı bir şekilde gerçekleştirdiği faaliyetleri arttırırken diğer taraftan da sahip olduğu çok geniş ve güçlü beşeri sermaye

bekler. Bu kurum, daha nitelikli bir sosyal sermaye oluşturmanıza imkan sağlar. Bu sermaye, hayatınızın sonuna kadar refah içinde yaşamanızı sağlar.

1943 YILINDAN BERİ
ÜLKEMİZ İÇİN ÇALIŞIYOR,
3 KİTADA BÜYÜK VE
GLOBAL ADIMLARLA
HEDEFLERİMİZE İLERLİYORUZ

3 Kitada
110.000+ KONUT

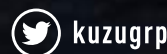
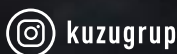
Tamamlanan
500+ PROJE

Tamamlanan
İNŞAAT ALANI 12,5 milyon m²

Asya, Avrupa ve Afrika olmak üzere üç kıtada 80 yıldır istikrarlı yükselişini sürdüren Kuzu Grup, faaliyet gösterdiği tüm alanlarda lider oyuncu olma vizyonuyla hareket etmektedir

Kuzu Plaza, Yeşilköy Caddesi No: 19 34153 Florya / İSTANBUL T +90 212 663 26 66 F +90 212 573 28 09 www.kuzugrup.com

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi İslam Tarihi ve Sanatları Bölüm Başkanı

Doç. Dr.

FATİH KÖSE

İLE RÖPORTAJ

Kısaca kendinizi tanıtabilir misiniz?

1977 yılı Kahramanmaraş doğumluyum. Vakıf ile irtibatım ilim yolculuğum esnasında oldu. Bize zor zamanlarda kucak açarak lisansüstü çalışmalarımızı yapacağımız bir ilim yuvası oldu.

Vakıf ve yurtla aranızdaki ilişkiyi nasıl tanımlarsınız? Yurt size neleri hatırlatıyor?

Vakıf ve yurt bana hep ilmi bilmeyi, bilgiye iltifatı hatırlatmıştır. Yurdun girişinden üst katlarına kadar her katta duvarlarda yer alan hat levhaları adeta bizlere kadim medeniyetimizi özetlerdi: “Rütbelerin en yücesi ilim rütbesidir” hadisi ile “Vakıfın şartı Allah'ın hükmü gibidir” mealindeki ilkelerin yanı sıra “Vakıf duası” “Vakıf bedduası” yine hatırımda kalan levhalar arasındadır. Kısacası İlim Yayma Vakfı, vakıf geleneğimizdeki ifadesiyle marifete iltifat gösteren, ilmi talep edene yardım eden günümüz ifadesiyle bilimsel faaliyetleri sonuna kadar destekleyen ve ön planda tutan bir kurumdur.

İlim Yayma Vakfı mensuplarından hukukunuzun olduğu, vakfın kurumsal hafızasına ışık tutabilecek tanıdığınız simalar kimlerdir? Bu isimlere dair hatıralarınızı paylaşabilir misiniz?

İlim Yayma Vakfı mensuplarından İsmet Ağan Beyefendi, Ömer Aydın Abi, Ömer Çınar, Abit Balın gibi isimler ilk aklıma gelenler. (Daha birçok isim var şüphesiz. Aklıma ilk etapta gelmeyen isimler gücenmesinler lütfen:)

Sizce kurulduğu tarihten bu yana İlim Yayma Vakfı'nın ülkemize nasıl bir hizmeti olmuştur? İlim Yayma Vakfı ne iş yapar? Vefa Yurdu'nun işlevi nedir?

Şüphesiz İlim Yayma Vakfı oldukça köklü ve kurumsal bir yapı. Uzun yıllar adına yaraşır, kuruluş amacına uygun bir şekilde bilimsel faaliyetlere katkı veren, lisanstan başlayarak doktora süreci de dahil olmak üzere yükseköğretimin her kademesinde ilim yolcularına desteğini esirgemeyen ve onlara uygun ortam ve imkanlar hazırlayan bir kurum. Vefa Yurdu yıllardır, milli ve manevi değerlere bağlı, vatanına ve milletine faydalı, tarihini ve bugünü iyi bilen kaliteli, nitelikli, ahlaklı ve hoşgörülü mezunlar yetiştirir.

VEFA YURDU YILLARDIR, MİLLİ VE
MANEVİ DEĞERLERE BAĞLI, VATANINA VE
MİLLETİNE FAYDALI, TARİHİNİ VE BUGÜNÜ
İYİ BİLEN KALİTELİ, NİTELİKLİ, AHLAKLI VE
HOŞGÖRÜLÜ MEZUNLAR YETİŞTİRİR.

Sizce kurulduğu tarihten bu yana İlim Yayma Vakfı'nın ülkemize nasıl bir hizmeti olmuştur? İlim Yayma Vakfı ne iş yapar? Vefa Yurdu'nun işlevi nedir?

Vakıf ve yurtda zamana ve şartlara bağlı olarak, temel kuruluş ilkelerine bağlı kalınarak birçok yönde iyileştirmeler tabii olarak yapılabilir, yapılmalıdır da. Bu hususta da öncelikle hâli hazırda yurtda kalan öğrencilerin görüşleri kesinlikle dikkate alınmalıdır.

İlim Yayma Vakfı ile olan geçmişinizden yola çıkarak vakfın geleceğiyle ilgili öngörüleriniz nelerdir?

Vakfın geleceği ile öngörülerim, vakfın vakfiyesinde belirtilen şartlara uyulduğu müddetçe daha da gelişeceği yönündedir.

Genel olarak STK'ların işlev ve görevleri hakkında düşünceleriniz nelerdir?

STK'ların en başta gelen görevi ve amacı, insanların faydasına olacak hizmetler

yapmaktır. Bu hususta büyük bir ihtiyacı gidermekte ve boşluğu doldurmaktadırlar.

Bu ailenin bir ferdi olarak vakıfların ve yurdun geleceğini nasıl görüyorsunuz? Bir vakıf bir yurt yeni dönemde nasıl olmalı?

Vakıf ve yurt, günün şartlarına uygun bir şekilde imkanlarını daha da etkin hale getirmelidir. Büyük bir kütüphane yapılabilir mesela. Recai Mehmet Efendi Sıbyan Mektebi mütevazı etkinliklerin yapılacağı, özellikle fotoğraf sergilerinin düzenleneceği bir İlim Yayma Vakfı Müzesi / İlim ve Vakıf Müzesi ve Kültür Merkezi olabilir.

Sizden sonrakilere vakıf ve yurtla ilgili ne söylemek istersiniz?

İstanbul'da üniversite okumak bir ayrıcalık. İstanbul'un "Nefs-i İstanbul", "Suriçi", "Tarihi Yarımada" dediğimiz bugün Fatih ilçesinde yaşamak, ikinci hatta üçüncü bir üniversite okumaya bedeldir, şayet değerlendirilebilirse tabii. Bu

sebeple vakfın ve yurdun konumu Fatih'in Vefa'sında yer almaktadır. Dolayısıyla yurdun ve Vefa'nın kıymetini bilerek vakfın sunduğu imkanlardan ellerinden geldiği kadar istifade etmeliler. Bunu gerçekleştirebilirlerse ileride İstanbul'un, Vefa'nın ve tabii ki de Vefa'nın merkezinde yer alan yurdun kendilerine kattığı değeri daha da iyi anlayacaklardır.

İlim Yayma ve yurtla ilgili hatıra, anı, şiir vs. Varsa paylaşır mısınız?

Anılar çok tabii. Eski yurdun kantinindeki sıcak sohbetler, hafta sonu yaptığımız "Bilinmeyen ve Fark Edilmeyen Yönleriyle İstanbul Gezileri serisi, boğaz turu, piknik etkinliği, Edirne gezileri, konferanslar, kurslar, özellikle eski yurttaki şark köşesinde karşılıklı saygı, sevgi ve hoşgörü içerisinde yaptığımız başta tarih, sanat, kültür ve din olmak üzere çeşitli akademik sohbetler ve ilmi tartışmalar unutamadıklarım arasındadır. Tabii bir de kantinde yediğimiz menemenin ve içtiğimiz o nefis çayların tadı başka oluyordu.

Çorum Hitit Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. ALİ ÖSMAN ÖZTÜRK İLE RÖPORTAJ

Kısaca kendinizi tanıtabilir misiniz? Dilerseniz, kendinizden bahsederek başlayalım.

Bendeniz, Ali Osman Öztürk. 1972 yılında doğduğum Kütahya'nın Emet ilçesinde çocukluk yıllarımı geçirdim. İlk, orta ve lise (İHL) tahsilimi ilçemde tamamladım. 1991 yılında hayatımın dönüm noktası olarak kabul ettiğim, Vefa Yüksek Tahsil Talebe Yurdu'na ve İlim Yayma Vakfı ailesinin bir ferdi olabilmeme vesile olan İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Kamu Yönetimi'ne giriş yaptım. 1995'te bu bölümü başarıyla bitirdikten sonra, aynı üniversitede Avrupa Birliği ve Endüstri İlişkileri alanında yüksek lisans derecesi ile 1997 yılında mezun oldum. Kamu Yönetimi alanında, Amerika Birleşik Devletleri'nde yapmak üzere North Carolina State University'de 2000 yılında başladığım -öğretim görevlisi-asistan olarak (burslu)- doktora eğitimimi 2005 yılında tamamladım. Mezuniyetimin ardından, yeni kurulmakta olan Kamu Sektöründe Liderlik (Leadership in the Public Sector) programında kurucu koordinatör

olarak görev aldım. 2005'ten, Türkiye'ye döndüğüm 2011 yılına kadar, Kamu Sektöründe Liderlik Programı Müdürlüğü ile Uluslararası İlişkiler ve Kamu Yönetimi Bölümünde öğretim üyesi olarak çalıştım. 2011 yılında Türkiye'ye eşim ve iki oğlumla dönüş yaparak, 2011-2014 yılları arası İstanbul Ticaret Üniversitesi ve Medipol Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak çalışırken, 2013 yılında doçentliğimi Kamu Yönetimi alanında almış oldum. 2014-2019 yılları arasında akademiye ara vererek, Ankara'da sırasıyla Başbakan Müşaviri, Başbakan Başmüşaviri, Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü ve 2017-2021 yılları arasında

TRT yönetim kurulu üyesi görevlerinde bulundum. 2018 yılı itibarıyla Kamu Yönetimi alanında Profesör olarak İstanbul Medipol Üniversite'sinde yeniden akademiye döndüm. Halen, 2019 yılı mayıs ayından bu yana Çorum'da bulunan Hitit Üniversitesi'nde Rektörlük görevini ifa etmekteyim.

Vakıf ve yurtla aranızdaki ilişkiyi nasıl tanımlarsınız? Yurt size neleri hatırlatıyor?

İlim Yayma Vakfı'nı kendi adıma büyük ailem ve Vefa Yüksek Tahsil Talebe Yurdu'nu ise İstanbul'daki evim olarak addederim. İlim Yayma Vakfı benim adıma Anadolu'nun her

bir köşesinden -birçoğu ilk kez doğduğu büyüdüğü şehirden üniversite öğrenimi için başka bir şehre- İstanbul'a tahsil gayesiyle gelmiş gençlere kucak açan bir vakıftır. İlim Yayma, sadece üniversite eğitimim boyunca kaldığım bir barınma mekanı değildir. İstanbul'un vaveylasından kendisine sığındığım ve bana üniversite eğitimimden daha ötesini bahşeden bir vahadır benim için. Geçirdiğim her bir güne çok şeyin sığımış olduğunu yıllar sonra idrak ettiğim, ömür boyu sürecek dostluklara aralanan bir kapıdır İlim Yayma. Vefa'da, Cemal Yener Tosyalı Caddesi'nde bulunan lisans yurdunda ve lisansüstü misafirhanesinde dolu dolu geçirdiğim yedi yıl hayatımın en güzel günleridir benim için.

İlim Yayma Vakfı mensuplarından hukukunuzun olduğu, vakfın kurumsal hafızasına ışık tutabilecek tanıdığınız simalar kimlerdir? Bu isimlere dair hatıralarınızı paylaşabilir misiniz?

O kadar çok isim var ki... Üzerimde hakkını ödeyemeyeceğim o kadar kıymetli büyüklerimiz ve hocalarımız var ki hangi birini sayayım bilemiyorum. İlk olarak, yurda kabul mülakatımı gerçekleştirmiş olan merhum Asım Taşer beyefendiyi hatırlarım (Allah rahmet eylesin). Asım Bey, her yıl yapılan mülakatlarda, her bir öğrenciyle tek tek ilgilenip büyük bir ciddiyetle sorduğu

sorularla sadece bizi yurda kabul için değil, üniversite eğitimimizin önemini ve yurtda binbir fedakarlıkla sunulan imkanları farkına varmamıza vesile olan bir vakıf insanıydı. Daha sonra, hemen her hafta sonu hiç aksatmaksızın sohbetlerine devam eden merhum Prof. Dr. Osman Öztürk hocamızı hatırlarım. Nasıl başladığını ve bittiğini fark edemediğimiz, Müslüman bir genci ilgilendiren hemen her konuya dair bizleri bol bol tebessüm ettirdiği, gönül sohbetleriyle hatırlarım Osman hocamızı (Rabbim rahmet eylesin). Dediğim gibi, o kadar çok muhterem büyüğümüz var ki, hepsini burada zikretmemiz mümkün değil. Merhum Mehdi Sungur Paşa'dan merhum Yücel Çelikkbilek'e kadar üzerimizde birçok emeği olan hocalarımız ve büyüklerimizden Rahmet-i Rahman'a erişen vakıf insanı büyüklerimizi rahmetle anıyor, hala hayatta olanlara şükranlarımı arz ediyorum. Allah onlardan razı olsun.

Sizce kurulduğu tarihten bu yana İlim Yayma Vakfı'nın ülkemize nasıl bir hizmeti olmuştur? İlim Yayma Vakfı ne iş yapar? Vefa Yurdu'nun işlevi nedir?

İlim Yayma Vakfı'nın milletimizin geniş bir kesiminin gönlünde

yer edinmiş olmasında, gönül ve vakıf insanı olan temsilci ve müntesipleri, hiçbir beklenti veya menfaat beklemeksizin ilim ve irfan yolunda memleket evlatlarına kucak açan bir oluşum olması en büyük rolü oynamıştır. Vakfı destekleriyle ayakta tutan iş insanları, bağışçılar, emeğiyle vakıf faaliyetlerine omuz veren gönüldeşler ve memleketin dört bir yanında hizmet eden mezunlar emanet bilinciyle beklentisiz bir dayanışma içinde olunabileceğini memleketimize göstermiştir. İlim Yayma Vakfı, geçmiş ile geleceğin bir arada harmanlanabileceğini 50 yıllık hizmet ve tecrübesiyle ispatlamıştır. Kaldığım dönemde ismi İlim Yayma Vakfı Yüksek Tahsil Talebe Yurdu olan, yeni

İLİM YAYMA,
SADECE ÜNİVERSİTE
EĞİTİMİ BOYUNCA
KALDIĞIM BİR
BARINMA MEKANI
DEĞİLDİR.
İSTANBUL'UN
VAVEYLASINDAN
KENDİSİNE
SİĞİNDİĞİM VE
BANA ÜNİVERSİTE
EĞİTİMİMDEN DAHA
ÖTESİNİ BAHŞEDEN
BİR VAHADIR BENİM
İÇİN.

adıyla İbn'ül Emin Mahmut Kemal İnal Yüksek Tahsil Erkek Talebe Yurdu ise İstanbul'da üniversite eğitimi almak üzere gelen Anadolu gençleri için başlı başına bir yüksek eğitim mekanı, bir üniversitedir. Türkiye'nin payitahtı İstanbul ise, bizler için de İstanbul'un merkezi Vefa Yurdu'dur.

İlim Yayma Vakfı ile olan geçmişinizden yola çıkarak vakfın geleceğiyle ilgili öngörüleriniz nelerdir?

Varlık nedeni ilim ve irfan olan bir vakfa, Allah'ın rızası ve milletin duası dışında hiçbir beklentisi olmayan gönül insanlarına her zaman ihtiyaç olacaktır. Zamanın ruhu ve ihtiyaçlarına göre insanı merkeze alan, hayrı ve güzelliği önceleyen vakıf insanlarını bir arada toplayan yapı olarak İlim Yayma Vakfı gibi özgün vakıflar bundan böyle de var olacaktır. İlim ve irfan yolculuğunda omuz verdiği gençlerden; insanlığa, vatanına ve ailesine değer katan evlatlar olması dışında hiçbir beklentisi olmayan vakıf anlayışı üzerine inşa edilen ve yürütülen yurt hizmetlerine de her zaman ihtiyaç olacaktır.

Sizden sonrakilere vakıf ve yurt ile ilgili ne söylemek istersiniz?

Halen İstanbul'da eğitimini sürdüren ve Vefa Yurdu'nda kalan oğlumu yurda yönlendirirken söylediğimi burada da müsaadenizle paylaşmak isterim. *“Kalacağın yurt, seni üniversitenden daha fazla yetiştirecek bir vakfın yurdu. Büyük ihtimalle sen bunu, yurttan kaldığın ve içinde bulunduğun zaman diliminde fark edemeyeceksin. İnan, ben de öyleydim. Ama bir fırsat verilse ve hayatının hangi dönemini bir kez daha yaşama nasip olsa, benim tercihim vakıfta ve yurttan*

geçirdiğim o yıllar olurdu. Ne olur, zamanı ve mekanı doya doya yaşa”.

İlim yayma ve yurtla ilgili hatıra, anı, şiir vs. varsa paylaşır mısınız?

1991-1995 yılları arasında yurdumuzda kalan öğrenci arkadaşlarımız diğer üniversitelere oranla çoğunlukla İstanbul Üniversitesi'nin farklı fakültelerinde öğrenim görmekteydi. Hemen her yıl, diğer üniversiteler dönem sonu sınavlarını İstanbul Üniversitesi'ne göre daha erken bitirir ve finalleri biten arkadaşlarımız evlerine, memleketlerine dönerdi. O dönemlerde, yurdumuz daha bir sakin hale gelirdi. Hele hele, İstanbul Üniversitesi'nde ise Siyasal Bilgiler Fakültesi, final haftasını diğer fakültelere göre daha geç belirlediği için özellikle yurdumuzda kalan hukukçu öğrenci arkadaşlarımızı da memleketlerine uğurlayınca, yurdumuz tamamen biz Siyasallı öğrencilere kalırdı neredeyse. Her dönemin son iki haftalık final dönemi, yurdun sadece biz Siyasallılara kalması ise özel organizasyonlar için mükemmel bir fırsat oluyordu bizler için. Bir taraftan, final haftası olmasının yoğunluğu ve gerginliği diğer taraftan elimize geçen her bir fırsatta bir aksiyon içinde bulurduk kendimizi. Gece yurda girişlerin son bulduğu 11'den sonra, sabaha kadar çalışırken açlığımızı bastırmak için uç uca bağlanan çarşaflar oldukça önemli bir işlevi görürdü. Eğer bir odada çarşaflar bağlanmaya başlanmıyorsa ya Vefa Lisesi'nin önüne her Mayıs ayı gibi gelip, Eylül ayına kadar kalan karpuzcudan bir Diyarbakır karpuzu alınırdı ya da yan caddede tam karşımızda olan meşhur Vefa Bozacısı'ndan litrelik pet şişelerde boza alınırdı. İşte o yurdumuzun tamamen biz siyasallılara kaldığı ve elimizde ne var ne yok paylaşarak geçirdiğimiz final haftalarının tadını hiç unutamam.

İlim Yayma

Rıza YORULMAZ
Avukat - Cihannüma Derneği Başkanı

*Şerefli bir maziden, kutlu bir istikbâle,
Atılan adımların izidir; İlim Yayma,
Gönülden bir bağlılık, yıldıza ve hilâle,
Milli yerli olmanın özüdür; İlim Yayma.*

*İstikamet üzere elli seneden beri,
İlim irfan yolunda her gün daha ileri,
Vasat ümmet çizgisi, değişmeyen rehberi,
Bir sevda yangınının közüdür; İlim Yayma.*

*Hikmet dolu bir bakış, ufukların ardına,
Hızır misali koşar, mazlumların derdine,
Tohumları can verdi, Anadolu yurduna,
Milletimin yükselen sözüdür; İlim Yayma.*

*Nice çile, eziyet, nice dertler çekildi,
Nice imtihanlardan, başarıyla çıkıldı,
Aydınlık geleceğe, meşaleler yakıldı,
Bitmeyen Şubat'ların yazıdır; İlim Yayma*

*Ehli sünnet harcıyla, karılmıştır mayası,
Ardında gözü yaşlı anaların duası,
Gönlünde tükenmeyen, bir memleket sevdası,
Kardeşlik türküsünün sazıdır; İlim Yayma.*

*Mütevazi vav gibi, dimdik elif misali,
Ötelere bırakmış, sevgiliyle visali,
Bir Ebubekir, Ömer, Osman, Ali emsali,
Peygamber ayağının tozudur; İlim Yayma*

*Kardeşlik bağlarımız sardı bizi derinden,
Bu bağlar kurtarıyor, bizi dünya kirinden,
Dilerim ki kalbimin en müstesna yerinden,
Alnımıza yazılan yazıdır; İlim Yayma.*

YUSUF TÜLÜN

İLİM YAYMA CEMİYETİ GENEL BAŞKANI

Bir STK olarak İlim Yayma Vakfı'nı tanımlar mısınız?

Sivil toplum kuruluşları, toplumsal sorunlara çözüm bulmak, toplumun refahını artırmak, belirli bir amaç doğrultusunda çalışmak ve genel olarak topluma hizmet etmek amacıyla kurulan örgütlerdir. İlim Yayma Vakfı da bu amaçlardan yola çıkarak kurulmuş ve Türkiye'de çeşitli sosyal, kültürel çalışmalar ve eğitim faaliyetleri yürütmektedir. Çalışmalarını eğitim üzerine inşa eden İlim Yayma Vakfı, ülke ilmine katkı sağlamak ve bu maksatla ilim yolunda olan insanımızın çalışmalarına maddi ve manevi destek sunmaktadır. Bu bağlamda İYV'yi, ilim yolunda ilerleyen gençlerimizden lisans ve lisans üstü çalışma yapanların ihtiyaç duydukları zemini hazırlayan ve nitelikli ilim insanların yetişmesine imkan sağlayan öncü bir kurum olarak tanımlamak yerinde olacaktır.

Sosyal ve siyasal paradigma değişimi ile günceli iyi okuyabilen İlim Yayma Vakfı, Türkiye'nin sayılı ve köklü hayır kurumlarından biri olarak, “İlim, İrfan, İnsan” düsturuyla memleketin ilim talibi gençlerine hizmeti kendine amaç edinmiştir. Kurulduğu yıldan bugüne amacından sapmadan çalışmalarını aralıksız sürdürmeye devam eden İYV, dinamik ve gelişime açık bir sivil toplum kuruluşu olarak aynı sahada faaliyet gösteren paydaşlarına örnek teşkil etmektedir.

Bir STK olarak İlim Yayma Vakfı'nı nerede konumlandırıyorsunuz?

İlim Yayma Vakfı, faaliyet alanları ve kurumsal vizyonu bağlamında bir eğitim kurumu olarak ön plana çıkmaktadır. Nitekim “*Bilimin ve teknolojinin tüm imkânlarını kullanarak topluma yön veren kaliteli ilim adamlarını toplumumuza ve insanlığa kazandırmak*” gibi bir vizyon ile 50. yılına giren

İlim Yayma Vakfı'nın ana hedefi, bilgi ve kültürün yayılmasını desteklemek ve bilimsel çalışmaları teşvik etmektir.

İLİM YAYMA
VAKFI'NIN ANA
HEDEFİ, BİLGİ
VE KÜLTÜRÜN
YAYILMASINI
DESTEKLEMEK
VE BİLİMSEL
ÇALIŞMALARI
TEŞVİK
ETMEKTİR.

İYV, sahih bilgiyi üretebilen, muhataplarına ürettiği bilgiyi ulaştırabilen ve eğitim gibi temel bir meselede kendisine kamu politikası ile eşgüdüm içerisinde hareket alanı oluşturan müstakil bir sivil toplum kuruluşudur.

İlim Yayma Vakfı'nın çalışma alanlarını ve faaliyetlerini değerlendirir misiniz?

İlim Yayma Vakfı'nın ana hedefi, bilgi ve kültürün yayılmasını desteklemek ve bilimsel çalışmaları teşvik etmektir. İYV, çalışma alanını son dönemde lisansüstü eğitim ağırlıklı bir merkez üzerine bina etti. Akademik çalışmaların desteklenmesi hususunda prestij bir çalışma olan İlim Yayma Ödülleri bu kapsamda atılmış önemli adımların başında gelir. Lisans ve üstü derecede eğitim hayatına devam eden ve akademik başarısı ile öne çıkan genç ilim adamlarının nitelikli burslar ile desteklenmesi hususu da İYV'nin ülkemizin Türkiye Yüzyılı hedefine yapmış olduğu önemli katkılar kapsamında değerlendirilebilir. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi'nin kurucu vakfı olarak İYV, ulusal ve uluslararası bir marka haline gelen yükseköğretim sistemimize önemli bir katkı sunarak dahil olmuştur. Aynı zamanda İYV, yatılı eğitim tecrübesi ile mezkûr sahada önemli ve köklü kurumların başında gelmektedir. Uzun süredir yurt işletmeciliği de yapan İYV, yurt üzerinden güçlü bir sosyal muhit üretebilmiş nadir bir kurumdur.

Yakın ve uzak gelecekte İlim Yayma Vakfı, kurum ve faaliyet bakımından nasıl olmalı?

Yakın ve uzak gelecekte İlim Yayma Vakfı'nın gelişimi ve hedefleri konusunda bazı öneriler aşağıda sunulmuştur:

1. Çok Disiplinli Yaklaşım:

İlim Yayma Vakfı, çalışmalarında bilim, sanat, kültür, teknoloji ve sosyal bilimler gibi farklı disiplinleri kapsayan bir yaklaşım benimsemelidir. Çeşitli alanlardan uzmanların bir araya gelerek inter-disipliner çalışmalar yapması, yenilikçi fikirlerin ortaya çıkmasını sağlayabilir.

2. Teknoloji:

İlim Yayma Vakfı, yakın ve uzak gelecekte teknolojiyi etkin bir şekilde kullanmalı ve dijital dönüşümü benimsemelidir. İnteraktif eğitim materyalleri, sanal veya artırılmış gerçeklik gibi yenilikçi modelleri çalışmalarında sıkça kullanmalıdır. Teknolojik gelişmeleri yakından takip ederek, eğitim ve bilimsel çalışmalarda daha etkili yöntemler geliştirebilir.

3. Stratejik İş Birlikleri:

İlim Yayma Vakfı, diğer sivil toplum kuruluşları, üniversiteler, kamu kurumları ve özel sektörle iş birliği yaparak ortak projeler geliştirebilir. Bu vesile ile daha geniş bir etki alanı ve kaynakların daha

etkin kullanımı gibi hususlarda sürdürülebilir çözümler üretebilir.

4. Uluslararası İlişkiler: İlim Yayma Vakfı, uluslararası platformlarda daha aktif bir rol üstlenerek yahut yurt dışındaki benzer kuruluşlarla iş birliği yaparak deneyim paylaşımında bulunabilir. Bu sayede daha geniş bir perspektif kazanıp küresel düzeyde daha etkili bir şekilde faaliyet gösterebilir.

5. Etkin İletişim: Vakıf, iletişim stratejilerini güçlendirerek toplumla daha etkili bir iletişim kurabilir.

6. Sosyal Sorumluluk: Vakıf, toplumsal duyarlılık alanını daha da genişletmeli ve sosyal sorumluluk projelerini öne çıkarmalıdır. Kabiliyetli ancak fırsat bulamadığı için potansiyelini kullanma imkanı bulamamış gençlerimizin keşfedilmesine yönelik burs programları, mentorlük çalışmaları gibi sosyal projeleri desteklemelidir.

İlim Yayma Vakfından ve daha genelde bir STK'dan beklentileriniz nelerdir?

Bir STK'dan, özellikle İlim Yayma Vakfı gibi faaliyet gösteren kurumlardan beklentilerin başında toplumsal faydayı optimize etmek gelir. STK'lar, çalışmalarını fayda esasına göre bina ederken aynı zamanda toplumsal normları ve ihtiyaçları da bu kapsamın içerisinde değerlendirmek durumundadır. Esasında toplumsal değer yargıları çerçevesinde amme hizmetini sunması temel beklentinin odağını oluşturur.

Keza bir STK'nın toplumsal fayda ile beraber faaliyetlerin şeffaflığını göz önünde bulundurması ve kapasite geliştirme çalışmalarını göz ardı etmemesi gerekmektedir. Paydaşlarına düzenli olarak bilgi akışı sağlamalı ve hesap verebilirlik esasına riayet etmelidir. Ayrıca büyüklüğü yahut faaliyet gösterdiği sektör ne olursa olsun her kurumun kendine has bir kültürü vardır. Bir STK olarak ülkemizde yarım asırdır nitelikli çalışma prensibini düstur edinen İYV'nin kurum kültürü konusunu taze gündem olarak çalışmalarının başında tutması gerekmektedir. Nitekim hedef kitle ile uzun soluklu yol yürümenin başında kurumsallaşmış bir kurum kültürü gelmektedir.

Uzman olduğu alanlarda teorik ve pratik çalışmalar yapmak, bu sahada araştırma yapanları desteklemek, araştırmacılara eğitim desteği sağlamak, teknolojiyi ve sahih bilgiyi azami surette çalışmalarının odağına almak gayretini canlı tutması İYV gibi bir STK'dan temel beklentiler olarak ifade edilebilir.

Hülasa, bir STK'dan beklentileri, topluma değer katma, şeffaf ve etkin bir şekilde yönetme, inovasyon ve uluslararası iş birliklerini güçlendirme, eğitim ve kapasite geliştirme fırsatları sunma olarak ifade edebiliriz. Elbette, her STK'nın amaçları ve faaliyetleri farklı olabilir. Bu nedenle beklentiler de kurumun misyonu ve hedefleriyle uyumlu olarak şekillenmelidir.

İlim Yayma Vakfının geliştirilmesi gerektiğini düşündüğünüz yönlerini belirtir misiniz?

İlim Yayma Vakfı'nın faaliyetlerini daha geniş kitlelere ulaştırması için erişilebilirlik ve kapsayıcılık önemli faktörlerin başında gelir. Eğitim alanında güncel olana ve teknolojiye yatırım yapması gereken İYV'nin, dijital eğitim platformları, çevrimiçi kaynaklar ve uzaktan eğitim imkanları gibi modern araçları kullanarak öğrenci ve paydaşlara daha etkili bir şekilde ulaşması gerekmektedir.

Kurumsal anlamda geliştirilmesi gereken bir diğer yön olarak yerel ve uluslararası kuruluşlarla iş birlikleri ve ortaklıklar ifade edilebilir. Üniversiteler, araştırma merkezleri, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör gibi paydaşlarla iş birliği yaparak daha kapsamlı ve etkili programlar geliştirilebilir. Böylelikle ihtisas çalışmalarının önü açılabilir.

Vakıf, iletişim stratejisini güçlendirerek toplumla daha etkili bir etkileşim kurabilir. İlim Yayma Vakfı faaliyetlerini ve başarılarını daha geniş kitlelere duyurarak toplumda farkındalık yaratabilir. İyi hikayeleştirme ve medya ilişkileri ile vakfın hedefleri, etkileri ve ihtiyaçları konusunda daha fazla bilinirlik sağlayabilir. Bu yönüyle halkla ilişkiler ve kurumsal iletişim faaliyetlerine daha kapsamlı yatırımlar yapması gerekir.

Binsat Ailesi Güçleniyor!

- ✓ 27 Yıllık Tecrübe
- ✓ 9000+ Seçkin Personel Kadrosu
- ✓ Günlük 69.000 Pax Catering Hizmeti
- ✓ Günlük 3.740,000 m² Temizlik Hizmeti
- ✓ 5.750 Kişiye Servis Taşımacılığı
- ✓ Matbaa Hizmeti; 2 Tesis, Yıllık 1300 Ton Baskı Üretim, Yılda 50 Milyondan Fazla Sayfa Basımı

Özel Güvenlik Hizmetleri

Temizlik

Catering

Kafeterya İşletmeciliği

Peyzaj

Teknik

İlaçlama

Otomotiv

Lojistik

Matbaa

Turizm

Teknoloji

Binsat dinamik ve tecrübeli kadrosuyla tüm iş kollarında çözüm odaklı hizmet vermektedir.

Av. Fehmi Bülent YILDIRIM İHH Genel Başkanı

Bir STK olarak İlim Yayma Vakfı'nı tanımlar mısınız?

Benim zihnimde İlim Yayma Vakfı denince, kendini bu ülkenin maddi ve manevi kalkınmasına adanmış insanlar yetiştiren köklü bir kurum gelmiştir daima. Daha üniversite yıllarımda tanıştığım İlim Yayma Vakfı, benim gibi yüzbinlerce gencin hayatına bir şekilde dokunmayı başarmış, onların hayat yolculuğunda ülkelerine ve toplumlarına yararlı insanlar olarak yetişmesinde önemli roller oynamış bir kurumdur. Misyonu adında saklı olan bu kurumun ilmin yayılması uğruna 50 yıldır yaptığı fedakârlık bugün siyasetten akademiye topluma önderlik yapan birçok insanın hayatında somut olarak görülmektedir.

Bir STK olarak İlim Yayma Vakfı'nı nerede konumlandırıyorsunuz?

Bir sivil toplum kuruluşu olarak İlim Yayma Vakfı, Türk ve İslam medeniyetinin zengin birikimini sahiplenerek günümüze taşıyan ve temel ilgi alanı olan gençler üzerinden bu değerleri gelecek nesillere aktarmaya çabalayan bir konumdadır. Bu yönüyle toplumumuzu ileriye götürecektir önemli dinamiklerden biri olarak görüyorum. Yıllardır yapılan faaliyetleri sayesinde yetişmiş olan gençler bugün ülkenin yönetiminde söz sahibi olmuş ehliyetli ve duyarlı insanlar olarak karşımızda durmaktadır. İlim Yayma Vakfı, bu toplumun makûs kaderini yenip kendisine batıdan dayatılan rolü elinin tersiyle ittiği büyük bir dinamizmin adıdır. İlim Yayma Vakfı, aslında görünen yöneticilerinin, binalarının ve kurumlarının ötesinde çok daha büyük bir misyonun somutlaşmış halidir bence.

İlim Yayma Vakfı'nın çalışma alanlarını ve faaliyetlerini değerlendirir misiniz?

Gençlerimizin akademik gelişimi için yapmış olduğu çalışmaların bereketli sonuçlarını her dönemde gözlemliyoruz. Yurtları, bursları, akademik programları, kişisel gelişim aktiviteleri, rehberlik ve danışmanlık hizmetleri gibi onlarca faaliyetine şahitlik ettiğimiz İlim Yayma Vakfı'nın, ilgilendiği bir genci her alanda geliştirmeye çalışması takdire şayandır. Türkiye'de bilimin gelişmesi için atılan adımlarda İlim Yayma Vakfı'nı en önde görmek gerçekten toplumumuz ve medeniyetimiz adına gurur vericidir. Kurduğu üniversite ve yurtlar, kendi başarılarını ispatlama konusunda imkânları kısıtlı olan binlerce gence umut ışığı olmuştur. Sadece ülkemizde değil, ülkemizdeki misafir öğrenciler aracılığı ile bunun somut sonuçlarını İslam dünyasının birçok coğrafyasında görmeye başladık.

Yakın ve uzak gelecekte İlim Yayma Vakfı, kurum ve faaliyet bakımından nasıl olmalı?

Bunu kuşkusuz kurumun yetkili kurulları çok daha

iyi takdir edecektir. Benim dışarıdan bir göz olarak en önemli beklentim, İlim Yayma Vakfı'nın kendini güncelleme özelliğini kaybetmemesidir. Tarihin derinliklerine uzanan medeniyet değerlerimizi günümüze taşıma misyonunu nasıl yerine getiriyorsa, bunları geleceğe taşıma konusunda da hassasiyetini koruma becerisini sürdürmeli. Güncel tartışmalardan uzak durması bu yönüyle çok yerinde bir tutumdur.

İlim Yayma Vakfı'ndan ve daha genelde bir STK'dan beklentileriniz nelerdir?

Tabii gerek Türk toplumu olarak ve gerekse İslam dünyası olarak büyük sınamalardan geçtiğimiz bir dönemdeyiz. Osmanlı'nın yıkılışı sonrası yaşadığımız kaos döneminin şoklarını yeni yeni üzerimizden attığımız bu dönemde güncel salgın, savaş ve krizlerin atlatılmasında sivil toplumun rolü yadsınamaz. En zor anlarda STK'lar toplumumuzun kılcal damarlarına kadar uzanan bir kabiliyete ve iyileştirme potansiyeline sahiptir. İlim Yayma Vakfı'nın bir STK olarak açık kapatmayı sürdürmesi en büyük temennim. Daha yakın bir zaman önce yaşadığımız deprem felaketi bize sivil toplum dayanışmasının

önemini bir kez daha göstermiştir. Kamu kurumlarının yanı sıra, yüzlerce STK sahada elinden geleni yaparak yaraların sarılmasında önemli rol oynadı. Bu anlamda Türkiye'nin medeniyet değerlerinin korunması ve ülkemizin maddi ve manevi kalkınması anlamında İlim Yayma Vakfı ve diğer STK'lara hayati roller düşmektedir.

İlim Yayma Vakfı'nın geliştirilmesi gerektiğini düşündüğünüz yönlerini belirtir misiniz?

Yukarıda söylediğim gibi gerek Türkiye ve gerekse İslam dünyası olarak önemli sınamalardan geçtiğimiz bir dönemdeyiz. Bu tür en dönemlerde maddi ve manevi kaynaklarımızı güzel şekilde değerlendirmemiz gerekiyor. Bu tür kriz ortamlarından güçlenerek çıkma konusunda iyilikte yarışa devam etmek gerekiyor. Şu ana kadar doğru adına yaptığımız ne varsa, bundan sonra artırarak devam ettirmeliyiz. Biz Müslümanlara biçilmek istenen role razı olmadığımız için İlim Yayma Vakfı gibi kurumlarımız hep olageldi. Bu anlamda İlim Yayma Vakfı'nın daha nice 50 yıllara ulaşacak hayır kervanında rolünü oynaması en büyük beklentimizdir.

İstanbul Ticaret Odası

Şekib Avdagiç
İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı

Bir STK olarak İlim Yayma Vakfı'nı tanımlar mısınız?

Türkiye'nin özünü temsil eden kurumlar vardır, bu kurumlar Türkiye'nin hem saklı gücünü hem de yazıyla kayıt altına alınmamış mesuliyetlerini bir ulu çınar gibi üzerlerinde taşırlar. İlim Yayma Vakfı da Türkiye'yi taşıyan böylesi STK'ların en başında gelir. Bu yüzden vakıf halini 1972'de alıp 1973'te faaliyete başlasa da onun kökenini, İstanbul'un fethedildiği 1453 kadar geri götürmek; bir şehrin ve ülkenin ancak ilimle payidar olacağını bilen büyük sultan Fatih Sultan Mehmet'in temelini attığı eğitim yuvası medreselerimizden başlatmak doğru olacaktır. Çünkü İlim Yayma, Fatih'in ruhunu taşır.

İlim Yayma Vakfı'nı farklı kılan ise, Hz. Mevlânâ'nın "İnsana derdi yol gösterir." mısrasında ifade ettiği üzere bir derdi ve davası olan hayırseverlerin omuzlarında yükselmesidir, onların sivil inisiyatifleriyle şekillenmesidir. Bu nedenle diyebiliriz ki İlim Yayma Vakfı'nın yapı taşlarını, içinden çıktığı toplumun hassasiyetleri oluşturur. Dolayısıyla Vakıf, geçmişle bağlarını koparmak yerine güçlendirerek geleceği inşa etme ülküsünü en güçlü şekilde savunan, hayata geçiren ve yeni deyişlerle ifade edebilen çağdaş bir "Hilf'ül-Fudül" hareketidir.

Bir STK olarak İlim Yayma Vakfı'nı nerede konumlandırıyorsunuz?

İlim Yayma Vakfı, dönemsel ömre sahip bir STK değildir. Kadim ülkülerden beslenen bir yapı olarak zamanlar üstüdür. Resmî yaşı 50 yıla ulaşan geçmişi bize gösteriyor ki İlim Yayma Vakfı milletimizin dünüyle de bugünüyle de geleceğiyle de bütünleşmiş bir vakıftır. Milletimizin inanç hamulesiyle yoğrulan hedefleri, enerjisinin kaynağıdır. İlim Yayma, canlı bir organizma gibidir. Esasını oluşturan evrensel inanç ilkeleri ışığında sürekli yenilenen strüktürü, onu Mutlak Mürebbî'yi taklit eden bir konuma eriştirir. Dolayısıyla dikte edici hiyerarşik anlayışın değil, ruhları ve gönülleri fetheden bir fütüvvet anlayışının günümüz temsilcisidir.

Bizim inancımızda Anadolu, dört sütun yani "evtâd-ı erbaa" üzerinde yükselir ve Anadolu'yu bu dört sütun mayalar. İlim Yayma bu dört sütunu uhdesinde birleştirerek, 21. yüzyılda Anadolu irfanını diri tutmaktadır. Bunlardan Hünkâr Hacı Bektaş'ın "bir olma, iri olma, diri olma" ilkesi, Hacı Bayram Veli'nin "İnsan için ancak çalıştığı vardır" hükm-i ilahisini yaygınlaştıran uygulaması, Hz. Mevlana'nın ilmin derûni bir arınmayla tam olacağı prensibi ve nihayet Şeyh Şaban-ı Veli'nin ilim uğruna katlanılan uzun yolculukların sonunun başarı olduğunu müjdeleyen örnek yaşamı İlim Yayma'da cem olmuştur. Bu haliyle İlim Yayma Vakfı milletimize ve coğrafyamıza yol gösteren bir şimal yıldızıdır.

İlim Yayma Vakfı'nın çalışma alanlarını ve faaliyetlerini değerlendirir misiniz?

Doğu'nun bilge metinlerinden birinde denir ki "Kim bilebilir hakikati milyonlarca insan arasında / Belki bin kişi / O bin kişi içinde kim erişebilir hakikatin özüne / Belki bir kişi." Bu mısraların halk içinde somutlaşmış hali ise "Bir mih bir nalı, bir nal bir atı, bir at bir komutanı, bir komutan bir orduyu muzaffer kılar" sözünde gizlidir. Kanaatime göre İlim Yayma Vakfı'nın faaliyetlerini ve çalışma alanlarını en iyi bu iki söz açıklar. İlim Yayma, "vatana ve millete faydalı olabilecek insanlar" yetiştirmek için çıktığı yolda, vatanın ve milletin önünde yürüyecek bir nesli yetiştirme çabasıdır. Bu çaba, bir kişiye ulaşmış olsa bile hedefine varmış olacaktır. Ne mutlu bize ki 1950 yılından bu yana geçen onlarca yıl, bunun muhteşem örnekleriyle doludur.

O yüzden "düzeyli" eğitimiyle göz dolduran üniversitesinden "kaliteli" öğrenci yurtlarına, verdiği "nitelikli" burslardan bilimsel çalışmaları özendiren akademik yarışmalarına kadar İlim Yayma Vakfı'nın odağında hep "nitelikli ve düzeyli" faaliyetler yer alıyor. Bu faaliyetlerin esasını ise derdi olan, duruşu olan, davası olan gençlerle birlikte yol yürümek oluşturuyor. Hiç şüphesiz konformizm tuzağına düşmeyen, maruz kalmak yerine yol açıcı olmayı ilke edinen bir neslin yetişmesiyle ihtişamlı bir geleceği kurmak, bu yaklaşım sayesinde gerçekleşecektir.

Yakın ve uzak gelecekte İlim Yayma Vakfı, kurum ve faaliyet bakımından nasıl olmalı?

"Kavramlarının kavgasını veren, onlara namusu gibi sahip çıkan" bir nesil yetiştirmek, İlim Yayma'nın geçmiş her faaliyetinde olduğu gibi yakın ve uzak gelecekteki her gayretinin de temel hareket noktası olmalıdır. Kavramlarımız, bizim yoldaki yön işaretlerimiz gibidir. Onlar başkalaşırsa, biz kendimiz olmaktan çıkar, doğru diye düşündüğümüz yolun bizi menzile ulaştıracağından emin olamayız. Dolayısıyla çok faaliyette bulunmak, çok sayıda yurt açmak, çok sayıda öğrenciye ya da gence ulaşmak gibi bir hedef, İlim Yayma'yı ana amacından uzaklaştırabilir.

Nasıl ilk kurulduğu yıllarda İlim Yayma'yı güçlü yapan mutlak inanmış insanlarla yola çıkması olmuşsa, şimdi de böyledir. O gün Mutlak Varlık Sahibi'nin gücünden başka güç tanımayarak, sadece ona güvenip dayanarak, yola çıkan bu vefakâr ve cesur insanlar, tıpkı Hz. Şuayb kıssasında anlatılan "raht" gibiydiler. Kavmi, Hz. Şuayb'a "Eğer rahtın olmasaydı, seni taşta tutardık" diyordu. Arapça'da

“raht”, üç ile on arasında kişiyi ifade der. Demek ki bizi hakikate ulaştıracak bir ilim hareketinin gelecekte taht kurması için rahtı olması yeterlidir. Onların ehliyetleri ve samimiyetleri, güçlerinin kaynağıdır. Tıpkı İlim Yayma gibi...

İlim Yayma Vakfı’ndan ve daha genelde bir STK’dan beklentileriniz nelerdir?

Sivil toplum kuruluşları, içinden çıktıkları toplumun ve toplulukların sesidir. Dolayısıyla hangi amaçla ilgili kurulduysa o olanla ilgili faaliyetlerini en etkin şekilde yürütmeleri esastır. Ancak bunu yapmaya devam ettikleri sürece, kuruluş amaçlarını hakkıyla yerine getirirler. Dolayısıyla genişleme, STK’ların amaçladıkları çalışmalarını hakkıyla yerine getirme, nitelikli şekilde sürdürmelerini tehdit eder, belki de engeller. Bu sebeple STK’lardan genel beklentim, odaklarını kaybettirecek bir bölünmeye, dikkat dağınıklığına düşme eğiliminden uzak durmalarıdır. Hepimiz biliyoruz ki, bir STK’nın etkinliği; reklam ve tanıtımın çokça olması, sosyal medya gücünün yüksekliği gibi unsurlardan oluşmaz. STK’nın etkinliğini ve başarısını belirleyen tek kıstas, kuruluş amaçlarını her sene hangi oranda gerçekleştirip gerçekleştiremedikleridir.

İlim Yayma Vakfı’nın geliştirilmesi gerektiğini düşündüğünüz yönlerini belirtir misiniz?

İlim Yayma’yı Cemiyet olarak ele alırsak 1951’den, vakıf olarak düşünürsek 1973’ten beri diri tutan güç, inançlarına bağlılığı, inançlarıyla şekillenen faaliyetleridir. İkinci önemli özellik ise ağırlıklı hayırsever iş adamları ile akademisyenler ve toplum diğer katmanlarından gelen temsilcileri buluşturup toplumsal bir mutabakatı önce kendi bünyesinde tesis edebilme kabiliyetidir. Bu, tüm STK’lara örnek olacak bir üstünlüktür. Onu dinamik kılan özelliktir. Bu özelliğin devam ettirilmesi esastır. Osmanlı’yı 600 yılı aşkın bir süre ayakta tutan kuvvetlerinden biri, “kanûn-ı kadim’e sıkı sıkıya bağlılığıydı. Kanûn-ı kadimden yani toplumun ve devletin eskiden beri deneyimleyerek oluşturduğu birikimden uzaklaşma kargaşa ve krizlerin başlaması demektir. Bunu önlemenin yolu ise daima istikamet üzere olup ana yoldan yani önceden belirlenen ilkelerden sapmamaktır. Dolayısıyla İlim Yayma’nın en büyük yeniliği, oluşturduğu geleneği unutmadan yola çıkış amaçlarına sınırsız sahip çıkmasıdır.

Diğer bir unsur da uygulamaya yönelik yaklaşımlardır; ulusal düzlemin yanı sıra küresel bir yaklaşıma sahip olmak gibi. Tıpkı fiziksel imkanlarının ve mekân sayılarının artırılması, teknolojik altyapısının güçlendirilmesi ve faaliyetlerin finansmanı için çözümler üretebilmesi gibi...

CIHANNÜMA

Derneği

Rıza YORULMAZ

Avukat - Cihannüma Derneği Başkanı

Bir STK olarak İlim Yayma Vakfı'nı tanımlar mısınız?

İlim Yayma Vakfı, vakıf medeniyetimizin güzide kuruluşlarının başında gelmektedir. Faaliyetlerini ismiyle müsemma bir şekilde, eğitim, ilim ve talebe hizmetlerine yoğunlaştırmıştır. Bu hizmetlerini yerine getirirken kaynağı belirsiz veya şüpheli bağış kabul etmemekte, kabul ettiği bağışları ve mevcut vakıf malvarlığını da son derece hassas bir şekilde tasarruf etmeye gayret etmektedir. Yöneticilerini ve çalışanlarını seçerken de vakfın gayesine hizmet etmeyi şiar edinen kişileri tercih etmektedir. Bu özelliğini, barınma hizmeti verdiği öğrencilere de sirayet ettirmektedir. Bu itibarla vasat ümmet çizgisine sahip, yerli ve millî nesiller yetiştirmiştir, yetiştirmeye devam etmektedir.

Bir STK olarak İlim Yayma Vakfı'nı nerede konumlandırıyorsunuz?

İlim Yayma Vakfı; müktesebatıyla, yetiştirdiği nesillerle, kurumsal kimliği ve duruşuyla ülkemizin birikimi ve geleceğidir.

İlim Yayma Vakfı'nın çalışma alanlarını ve faaliyetlerini değerlendirir misiniz?

Bir hadisi şerifte buyurulduğu üzere, "Ya öğreten ol,

ya öğrenen ol, ya dinleyen ol ya da ilmi destekleyen ol. Beşincisi olma, helak olursun." düsturunu tam da İlim Yayma da görüyoruz.

Yakın ve uzak gelecekte İlim Yayma Vakfı, kurum ve faaliyet bakımından nasıl olmalı?

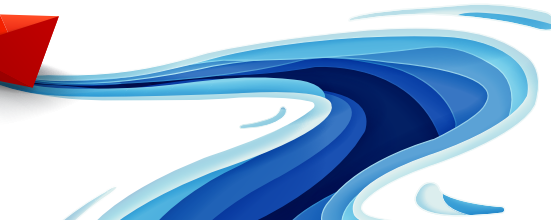
Özünü değiştirmeden, daha geniş kitlelere hizmet vermeli. Anadolu'nun değişik noktaları, başta gönül coğrafyamız olmak üzere dünyanın dört bir tarafına ulaşabilmeli.

İlim Yayma Vakfı'ndan ve daha genelde bir STK'dan beklentileriniz nelerdir?

Devletin ulaşamadığı, ihmal ettiği alanları kuşatması, sivil iradeye sahip olması, doğru bildiğini söylemekten kaçınmaması, toplumu doğru yönlendirmesi ve belli konularda öncülük etmesi.

İlim Yayma Vakfı'nın geliştirilmesi gerektiğini düşündüğünüz yönlerini belirtir misiniz?

- Mezun potansiyelini daha verimli kullanmalı
- Mezunlarını daha sık bir araya getirmeli
- Mezun öğrenci buluşmaları düzenlemeli
- Mezun ettiği sembol isimleri unutmamalı (Örneğin yurt öğrenci temsilcileri mutlaka irtibatta tutulmalıdır.)

MEHİR VAKFI K O N Y A

Mustafa ÖZDEMİR

Bir STK olarak İlim Yayma Vakfı'nı tanımlar mısınız?

İlim Yayma Vakfı, kendini ilme hizmete adanmış, adı gibi ilim uğrunda çaba sarf eden nadide kuruluşlarımızdan birisidir. Hz. Peygamber'in, "Dünyayı isteyen ilme sarılsın, ahireti isteyen ilme sarılsın, her ikisini de isteyen ilme sarılsın." hadis-i şerifinin hayata geçirilmiş kurumsal kimliğidir. Bu sebeple "İlim rütbesi, rütbelerin en yücesidir." sözünün somutlaşmış görüntüsüdür.

Bir STK olarak İlim Yayma Vakfı'nı nerede konumlandırıyorsunuz?

İlim Yayma Vakfı, belli bir strateji doğrultusunda hedefe giden yolda sabırla yürüyen ve bugün semereleri görülen bir kuruluştur. Özellikle devlet yönetiminde aktif görev alan güçlü karakterlerin; sosyal ve kültürel alanda toplumu değerleri doğrultusunda bilinçlendiren ve yönlendiren, kimliğin korunmasında aktif rol oynayan fikir adamlarının; ülkemizi dünya üzerinde söz sahibi güçlü bir aktör yapacak teknik donanıma sahip güçlü beyinlerden oluşan kadroların bereketli arazisidir.

İlim Yayma Vakfı'nın çalışma alanlarını ve faaliyetlerini değerlendirir misiniz?

İlim Yayma Vakfı, Allah'ın bu millete bahşettiği kabiliyetlerin imkânsızlık sebebiyle açığa çıkamaması sebebiyle heba olmasını engelleyerek kendilerini geliştirmeye fırsat sunan bir sığınaktır. Bu yönüyle hem nimetin şükrünü eda hem de millete ve insanlığa hizmetin adıdır. Dolayısıyla barınma ve burs imkanlarının düşünülmenin ötesinde bir anlam ifade ettiğini belirtmek gerekir. Bunun yanında dersler dışında bilimsel, sosyal ve kültürel aktivitelerin gençlerimize kazandırdığı bilgi ve beceri onların hayatına katılan yüksek standartlı enerjidir.

Yakın ve uzak gelecekte İlim Yayma Vakfı, kurum ve faaliyet bakımından nasıl olmalı?

İlim Yayma Vakfı'nın bünyesinde bulunan Sabahattin Zaim Üniversitesi'nin kısa, orta ve uzun vadeli hedefler belirlemesi ve bu doğrultuda nitelikli elamanların yetişmesine katkı sağlayacak daha da zengin bir alt yapı ile donatılması düşünülebilir. Özellikle sosyal bilimler alanı günümüz dünyasında çok önemli hale gelmiştir. Bu bağlamda İlahiyat, Sosyoloji, Psikoloji, Antropoloji, İktisat gibi alanlara ağırlık verilmesi, araştırma merkezlerine ödenek ayrılması, lisans üstü öğrenim yapan enstitülerin güçlendirilmesi ülkemiz bilimsel hayatına değerli katkılar sağlar. Özellikle oryantalizmin projelerini deşifre edecek ve bunlara karşı duruş belirleyecek çalışmaların yapılacağı merkezler önemlidir. Bunlar istenildiği şekliyle geliştirilebilirse ülke siyasetine yön verebilecek alt yapı hizmeti vazifesi de görebilir.

Bu konuda ikinci bir husus da öğrencilerin eğilimleri doğrultusunda geliştirilmiş mimari ile yurt projeleri hayata geçirilebilirse gençlerimize dönük hizmet ağı genişletilmiş olur. Böylece manevi değerlere bağlı nitelikli gençlerin sayısı artırılmış olur.

İlim Yayma Vakfı'ndan ve daha genelde bir STK'dan beklentileriniz nelerdir?

STK'lar toplumun taleplerini yetkili mercilere ulaştırarak yerine getirilmesini sağlayan baskı kurumlarıdır. Bu sebeple toplumsal taleplerin tespit edilip toplum ile yöneticiler arasında

köprü vazifesi kurmak STK'ların asli görevidir. Bu konularda alan araştırmaları yaptırarak toplumsal ihtiyaçları belirlemek ve çözüm önerilerini ilgililere sunmak sonra da takipçisi olmak hem idareye hem de topluma en değerli katkıdır. Bu, hükümetin elini güçlendirecek de bir stratejidir. Zira ciddi bir kamuoyu oluşturmadan bazı taleplerin yerine getirilmesi pek mümkün olmayabiliyor. O sebeple hükümeti bazı icraatlarında yalnız bırakmamak gerekir. Bunu siyasi saikle değil sosyolojik bir proje olarak düşünmek yerinde olur. Özellikle kültür ve eğitim alanında buna ciddi ihtiyaç bulunduğunu belirtmek gerekir.

İlim Yayma Vakfı'nın geliştirilmesi gerektiğini düşündüğünüz yönlerini belirtir misiniz?

İlim Yayma Vakfı'nın stratejisi oldukça tutarlıdır. Özellikle eğitim-öğretim alanına yapmış olduğu katkıları güçlendirmesi, öğrencilere destek programlarını arttırması, Sabahattin Zaim Üniversitesi'nin sosyal bilimler alanında öne çıkan bir yapılandırma ile güçlendirmesi, sosyal projelere ağırlık vermesi, toplumun taleplerini tespit eden alan araştırmalarına ağırlık vermesi şeklindeki öneriler önceliklerimiz arasındadır.

“İlim Yayma Vakfı gibi köklü ve kadim kuruluşlarımızdan hepimizin öğreneceği çok şeyler var.” diyerek muhabbetlerimle değerlendirmelerimizi arz ediyorum.

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI SÖYLEŞİSİ

Prof. Dr. Ali ERBAŞ
Diyanet İşleri Başkanı

**Öncelikle, İslam düşünce
ve medeniyetinde vakıf
kurumundan kısaca bahseder
misiniz?**

Yüce dinimiz İslam, bize tevhit ile Allah'a kullukta; güzel ahlak ile insani değerlerde buluşmayı öğretir. Hayat kitabımız Kur'an'ı Kerim'in temel hedefi, güzel ahlakın egemen olduğu bir toplum ve iyiliğin, merhametin, adaletin hâkim olduğu bir dünya inşa etmektir.

Bu bakımdan İslam medeniyeti bir iyilik medeniyetidir. İslam'ın zekât, sadaka-ı cariyeye, karz-ı hasen, infak gibi değerleri, iyiliğin, yardımlaşmanın ve dayanışmanın en güzel örneklerini teşkil etmektedir. Dinimizin iyilik mefkûresini ortaya koyan pek çok ayet-i kerime ve hadis-i şerif, İslam toplumlarında bir iyilik hareketi olarak vakıf geleneğini doğurmuştur. Bir malı insanların yararı için Allah yoluna adama düşüncesi, vakıf anlayışını eşi benzeri olmayan müstesna bir kuruma dönüştürmüştür. Sadaka, infak ve hayırda yarışmaya teşvik eden ayetler ve hadis-i şerifler, vakıf ahlakını Müslüman hayatının ayrılmaz bir parçası haline getirmiş ve hayatın her alanında vakıfların kurulup kurumsallaşmasına rehberlik etmiştir. Vakıflar sayesinde Müslümanlar; başta eğitim ve yardımlaşma olmak üzere iyiliği, barışı ve toplumsal huzuru güçlendirecek hizmetlerde bulunarak dünyaya örnek olmuşlardır. Hatta günümüzde devlet eliyle gerçekleştirilen pek çok faaliyet, geçmişte vakıflar vasıtasıyla sivil bir hizmet olarak başarıyla yerine getirilmiştir.

İlim Yayma Vakfı, adında da açıkça belirtildiği gibi ilme hizmet için kurulmuş bir vakıf. Bu bağlamda dinimiz İslam, ilim karşısında bizlere nasıl bir sorumluluk yüklüyor?

Öncelikle şunu ifade edeyim ki bilgi, değerli bir imkân ve büyük bir güçtür. İnsanın yaratılışından bahseden ayetlerde ilk insan Hz. Âdem'in varlık âleminde temayüz etmesinin bilgiyle ilişkilendirilmesi son derece manidardır. Yüce kitabımız Kur'an'daki **قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ** "De ki: Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?" ilahî fermanı, ilmin bizim için ne denli mühim bir ayrıcalık sağladığına vurgu yapmaktadır.

Bu meyanda okumayı, anlamayı, aklını kullanmayı, bilgiye sahip olmayı emreden ve tavsiye eden birçok ayet-i kerime ve hadis-i şerifin varlığını hepimiz biliyoruz.

İslam inanç ve düşüncesinde bilginin kaynağı, yüce Allah'tır. Bilginin nihai amacı ise sağlam bir bilinç inşası ile insanoğlunu iyiliğe ve hakikate ulaştırmaktır. İslam'ın getirdiği bütün ilke ve değerler, insanın kendini ve rabbini bilme hedefine, kimlik ve anlam arama serüvenine rehberlik etmektedir. Dolayısıyla İslam'a göre ilim ile iman ve amel arasında sıkı bir ilişki vardır. Müslümanın bilgiyle, ilimle, bilimle ilişkisi, hakikatle ilişkisiyle eş değerdir. Bu sebeple Rasul-i Ekrem (s.a.s.) "Hikmet müminin yitiğidir" buyurmuş ve nerede olursa olsun onun alınmasını salık vermiştir. "Ya öğreten ya öğrenen ya dinleyen ya da ilmi seven/destekleyen ol, beşincisi olma, helâk olursun!" hadis-i şerifiyle de Müslümanın ilim karşısında takınması gereken tavrı ortaya koymuştur.

Tabii ki bilmek ve bilgi sahibi olmak yetmez, bilgiyi bilince dönüştürüp onunla amel etmek ve onu insanlığın hayrına kullanmak gerekir. Nitekim Peygamberimiz (s.a.s.), dualarında, fayda vermeyen ilimden Allah'a sığınmıştır. "Bilgi çağı" ve "bilgi toplumu" gibi kavramlarla nitelenen bir çağda insanlığın derin bunalımlara düşürülmesinin en temel sebebi, malumat yığınlarının içerisinde doğru bilginin ve hakikat bilincinin kaybedilmiş olmasıdır.

Bir STK olarak İlim Yayma Vakfı'nı nasıl tanımlıyor ve nerede konumlandırıyorsunuz?

İçinde bulunduğumuz yüzyılda insanoğlu, maalesef bilgi, bilim, anlam ve değerler krizi yaşamaktadır. Bu kriz ne yazık ki hayatı hemen hemen her alanda kuşatmış, insanı değerlerinden ve aslı bağlarından koparmıştır. Neticede insanın başta yüce Yaratıcı olmak üzere, kendisiyle ve çevresiyle insicamı bozulmuştur. Böyle bir vasatta insana yeniden hakikatin yolunu gösterecek, onu kendisiyle yüzleştirecek doğru bilgiye duyulan ihtiyaç aşikârdır. Bu da elbette nitelikli bir eğitimle mümkündür. Bu bağlamda gençlerin milli ve manevi değerler ekseninde yetiştirilmesi hususunda sivil inisiyatifin önemli bir rolü vardır. Ben bu anlamda

İlim Yayma Vakfı'nı böyle bir gayeyle kurulmuş ve yarım asırdır milli ve manevi değerlerine bağlı, vatana ve millete faydalı, ilmî, fikrî ve kültürel donanıma sahip şahsiyetli gençler yetiştirmeyi hedefleyen bir sivil toplum kuruluşu olarak görüyorum. Gücünü kendi medeniyet köklerimizden alan bir sivil toplum kuruluşu olarak İlim Yayma Vakfı, kurumlarla toplum arasında önemli bir köprü vazifesi icra etmektedir. Eğitim-öğretim alanındaki toplumsal ihtiyaçların karşılanması hususunda sistematik ve profesyonel bir yaklaşımla gayret göstermekte; ilmî ve akademik hayatın desteklenmesi noktasında önemli roller üstlenerek idealist gençlerimizin daha güzel bir gelecek yürüyüşüne maddi ve manevi boyutuyla ciddi katkılar sunmaktadır.

İlim Yayma Vakfı'nın çalışma alanlarını ve faaliyetlerini değerlendirir misiniz?

İlim Yayma Vakfı'nın toplumla kamu kurumları arasında bağ kurarak bilgi, kültür ve değerler alanında önemli hizmetlere öncülük ettiğini görüyoruz. Kamu yararını gözeten bir kuruluş olması hasebiyle İlim Yayma Vakfı, kurulduğu günden bu yana öğrencilere verdiği burslar, açtığı öğrenci yurtları, çeşitli alanlardaki destekleme kursları ve kurduğu üniversite ile ülkemizin eğitim ve kültür hayatına değer katmaktadır. Düzenlediği sempozyum ve konferanslarla, çıkardığı yayınlarla bir taraftan lisans, yüksek lisans, doktora öğrencilerinin akademik gelişmelerine katkı sağlarken diğer taraftan da bilgiyle bilinç arasında kurduğu ilişkiyle gençlerimizin ilim, irfan ve hikmet ehli bireyler olmaları için çalışmaktadır. Bu alanda öncü kuruluşlarımızdan biri olan ilim yayma hareketine gönül ve emek veren bütün kardeşlerimi bir Diyanet İşleri Başkanı olarak takdir ve tebrik ediyorum. Bu tür inisiyatiflerin artarak ve çeşitlenerek devam etmesini son derece önemsiyorum. İnanıyorum ki istikbalimiz, böylesine anlamlı ve değerli faaliyetlere öncülük edenlerin özverili gayretleriyle şekillenecektir. Vakıf işi, gönül işidir. Kuşkusuz bu tür hizmetlere öncülük edenler, ahirette hem kendi yaptıklarının mükâfatına hem de o hizmeti sürdürenlerin sevapları kadar mükâfata nail olacaktır.

İlim Yayma Vakfı'ndan ve daha genelde bir STK'dan beklentileriniz nelerdir?

Yüce dinimiz İslam'ın hedeflediği erdemli insan, faziletli toplum idealinin gerçekleşebilmesi hususunda sivil toplum kuruluşlarımıza büyük görevler düşmektedir. STK'larımızın öncelikle *”حَيْرُ النَّاسِ مَنْ يَنْفَعُ النَّاسَ. İnsanların en hayırlısı insanlara en faydalı olanıdır”* nebevî ilkesini benimseyerek hayırda yarışmayı bir ideal haline getirmeleri elzemdir. Eğitim ve kültür hizmetlerini önceleyerek sadece ülkemiz için değil tüm insanlığın faydasını gözeten projelere öncülük etmeleri gerekmektedir.

Diğer taraftan bugün inancın, ahlakın, doğru bilginin ve değerlerin itibarsızlaştırıldığı bir çağa tanıklık ediyoruz. Özellikle son yıllarda, küresel ölçekte yaşanan sosyo-kültürel, ekonomik değişimler ve teknolojik gelişmeler, bireysel ve sosyal hayatta ciddi dönüşümlere sebep oluyor. Bu durumun olumsuz yansımalarından da en fazla gençler ve çocuklar etkileniyor. Günümüzde gençlerin başta şahsiyetleri olmak üzere duygu, düşünce ve ideallerine artık büyük ölçüde internet, dijital ortamlar ve sanal mecralar yön veriyor. STK'larımız, bu hususu mutlaka önemsemeli ve ciddi bir farkındalıkla bu alanda varlık göstermelidir. Referansı Kur'an ve sünnet olan bir oluşumun bu hususta duyarsız davranması düşünülemez.

Bilinmelidir ki bunalımlarla kuşatılmış insanlığın kurtuluş umudu, inançlı, duyarlı, güzel ahlaklı ve çalışkan bir gençliktir. Kendini ve Rabbini bilen, milli ve manevi değerlerine bağlı, sorumluluk bilincinde bir gençlik... Bunun için Sivil Toplum Kuruluşlarımız, çağın gereklerini ve ihtiyaçlarını, gençlerin beklentilerini ve eğilimlerini dikkate alan bir yaklaşımla hizmet üretmek durumundadır. Temel hedefimiz, İslam ahlâkını hâiz, inancına, kültürüne ve değerlerine bağlı ilim ve irfan sahibi bir nesil yetiştirmek olmalıdır.

Son olarak İlim Yayma Vakfı'nın kişisel dünyanızdaki karşılığı nedir? Duygu, düşünce ve varsa hatıralarınızı paylaşmak ister misiniz? (Bir kelime sınırlaması olmaksızın yazmanızı rica ediyoruz.)

Benim dünyamdaki karşılığı; İlim Yayma Vakfı, ülkesi ve insanlık için can-ı gönülden gayret edenlerin, *”وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبُرِّ وَالْتَّقْوَى” iyilik ve takvada yardımlaşın*” ayetinin yolundan gidenlerin bulunduğu yerdir. Öğrencilik yıllarımızda bizim için ikinci bir aile yuvası olmuştur. Orada nice güzel insanlarla tanıştık. Güzel arkadaşlar edindik. Güçlü dostluklar kurduk. Şüphesiz, bir insan için hayattaki en büyük nimetlerden biri güzel çevre ve iyi arkadaştır. İlim Yayma Vakfı vesilesiyle ülkemizin yönetiminde milletimize hizmet eden nice güzel insanlarla tanışmış olduk.

Diğer yandan İlim Yayma Vakfı bizim için ikinci bir okul olmuştur. Başta yurt hizmetleri olmak üzere seminerleri, sohbetleri, özel dersleriyle bize büyük katkılar sunmuştur. Bu bağlamda merhum Emin Saraç Hoca'mızla mescitte yaptığımız tefsir ve hadis dersleri buna güzel bir örnektir.

Ayrıca, İlim Yayma Yurdu'nun merdiven başında, arkadaşlarımızı namaza kaldırmak için okuduğum sabah ezanlarını unutmak mümkün değil.

Bu güzide vakfımızın kurulmasına öncülük eden saygıdeğer hocalarımıza şükranlarımı sunuyorum. Geçmişten günümüze bu kutlu çizgiye emek ve gönül veren kardeşlerimize teşekkür ediyorum. Ahirete irtihal edenlere Yüce Allah'tan rahmet diliyorum. Hayatta olanlara da sıhhat ve afiyet içerisinde daha nice hizmetler nasip etmesini Rabbimiz'den niyaz ediyorum.

YediHilal

Samet PAÇACI
YediHilal Genel Başkanı

Bir STK olarak İlim Yayma Vakfı'nı tanımlar mısınız?

İlim Yayma Vakfı, camiamızın en köklü vakıflarından birisidir. Kuruluşundan itibaren ilim, irfan ve eğitim gibi mühim alanlarda yürüttüğü nitelikli çalışmalarla iyiliğin ve güzelliğin yayılması noktasında öncü konumdadır. Günümüzde devam ettirdiği çalışmaları dikkate alacak olursak, kuruluşunda yer alan güzel insanların temiz niyetlerle bir karz-ı hasen olarak ne kadar bereketli bir yol açtıklarına şahitlik edebiliriz.

Bir STK olarak İlim Yayma Vakfı'nı nerede konumlandırıyorsunuz?

İlim Yayma Vakfı kuruluşundan bugüne kadar süren kesintisiz çalışmalarıyla camiamız için anlamlı bir hafıza meydana getirmektedir. Bundan dolayı bu güzide kurumu Türkiye müslümanlarının toplumsal ve kurumsal hafızası olarak tavsif etmek mümkündür. Kendisi bir STK olarak bugün bu topraklarda hayırlarda yarışan yüzlerce sivil toplum kuruluşumuza tecrübeleriyle ışık tutacak, onlara kurumsallık ve süreklilik açılarından yol ve yöntem gösterecek bir pozisyondadır. Günümüzde İlim Yayma Vakfı bünyesinde yetişmiş insanların ilmi, iktisadi, siyasi ve gönüllü faaliyetlerde Türkiye'nin önünü açacak çalışmalara imza atıyor olmaları da, bu güzide kurumun Türkiye için ifade ettiği anlamı ortaya koyan en önemli göstergedir.

İlim Yayma Vakfı'nın çalışma alanlarını ve faaliyetlerini değerlendirir misiniz?

İlim Yayma Vakfı, eğitim alanında yaptığı çalışmalarla Türkiye'de ilmi üretkenliği ve irfanî müktesebatı beraber omuzlayacak nesillerin yetişmesine ciddi katkılar sunmaktadır. Sabahattin Zaim Üniversitesi bir uluslararası araştırma

üniversitesi olma vizyonuyla vakıf üniversiteleri arasında özgün bir yerde bulunmaktadır. İlim Yayma Vakfı, lisans ve lisansüstü düzeyinde sağladığı eğitim burslarından ilmi çalışmaların teşvik edilmesi için düzenlediği İlim Yayma Ödülleri'ne kadar yaptığı çalışmalarla göstermektedir ki Türkiye'de ilmi üretimin katlanarak devam etmesi için gayret gösteren köşe taşı bir kurumdur.

Yakın ve uzak gelecekte İlim Yayma Vakfı, kurum ve faaliyet bakımından nasıl olmalı?

Eğitime ve ilmi üretime yaptığı hizmetlerle nâdide bir yerde bulunan İlim Yayma Vakfı, Sabahattin Zaim Üniversitesi'nin lisans ve lisansüstü eğitimlerde Türkiye'de bir numara olduğu bir geleceği düşlemeli. İlim Yayma Ödülleri ile nitelikli ilmi çalışmalara yapılan katkı, farklı ilmi disiplinlerde kurulan komisyonlarla Türkiye'nin önünü açacak ilim adamlarını bir araya getirmelidir. Bu birlikteliğin sunduğu yeni ufuklar gençlik hareketlerinin de ihtiyaç duyduğu ilmi ve eğitime yönelik ihtiyaçları gidermeye matuf hamlelerle bereketlenmelidir.

İlim Yayma Vakfı'ndan ve daha genelde bir STK'dan beklentileriniz nelerdir?

Türkiye'de sivil toplum kuruluşlarının canlılığı göstermektedir ki toplumumuz hayırlarda yarışma ve güzellikleri çoğaltma noktasında dünyaya örnek teşkil edecek bir konumdadır. Her STK kendini vakfettiği konularda nice güzelliklere imza atarak ümmet olarak insanlığa hayır yolunda şahitler ve önderler olma mükellefiyetimize ön ayak olmaktadır. Temennimiz odur ki, İlim Yayma Vakfı da ilim, irfan ve eğitim yolunda açtığı bereketli yolda iyiliği çoğaltmaya devam etsin, kutlu yürüyüşü daim olsun.

Yeni Dünya Vakfı

Bir STK olarak İlim Yayma Vakfı'nı tanımlar mısınız?

İlim Yayma Vakfı, kurulduğu tarihten günümüze kadar millî ve mânevî değerler ekseninde milletimize hizmet sunan bir hayır kurumudur. Gençlerimizin ilim-irfan yolunda yetişebilmesi için büyük gayretler gösteren, mücadele ve azmin sembolü bir sivil toplum kuruluşudur. İman ve feraset sahibi gençlerin yetişmesi için ilk İmam Hatip Okulu'nu açan, daha sonra bu millî şuuru güzide vizyon ile geliştiren ve büyüten bir sivil toplum kuruluşudur. Kuruluş felsefesinden taviz vermeden ilk günkü azim ve gayretle mücadele eden İlim Yayma Vakfı, toplumun sosyal dokusuna, millî ve mânevî değerlerine katkı sunmaya devam etmektedir.

Bir STK olarak İlim Yayma Vakfı'nı nerede konumlandırıyorsunuz?

1951 yılında dava şuuru içinde mânevî duyguların verdiği feyz ile bir araya gelen 68 hayırseverin gönül birliği ile kurduğu İlim Yayma Vakfı,

Mahmut GÖKSU
Mütevelli Heyet Başkanı

sosyal faaliyetleri ile toplumun hiçbir kesimini diğerinden ayırt etmeden, milletimizin genelini kucaklamayı kendisine vazife bilen bir sivil toplum kuruluşudur. Dünden bugüne aynı ilke ve hedefler doğrultusunda ilerlerken, yarına miras kalacak kadim değerlerimizin korunması hususunda da gayreti herkes tarafından takdir edilmektedir. Muasır medeniyet seviyesine ulaşabilmek için nitelikli öğrencilerin yetişmesine özen gösteren, onlara her türlü fırsatı sunan İlim Yayma özellikle Anadolu insanının büyük kentlerde ve seçkin üniversitelerde tutunmasına katkı sağlamıştır. Bilgisi, zekâsı ve kalemi dışında hiçbir sermayesi olmayan birçok gencimize Vakıf yurtları sıcak bir yuva, güzel bir mektep, güvenli bir ortam olmuştur. Vefa İlim Yayma Yurdu gençlerimize verdiği mânevî ruhla beraber dünya medeniyetinin ulaştığı seviyeyi yakalamak için büyük bir gayret ve iman aşılamaktadır.

İlim Yayma Vakfı'nın çalışma alanlarını ve faaliyetlerini değerlendirir misiniz?

Ülkemizin kalkınması ve ümmete umut olması için millî, mânevî değerler ile barışık kendisini yetiştirdiği çağın yetkinlikleriyle donatmış gençleri yetiştirmeyi amaçlayan İlim Yayma Vakfı bu konuda iyi bir yol izlemiştir.

Vakıflar, devletin tek başına yapmak zorunda olduğu savunma, adalet ve güvenlik dışında sosyal hayatın hemen her alanında bin yıldır bulunduğu topluma hatta tüm canlılara hizmet vermiştir. İlim Yayma Vakfı da bu ruhla kurulduğu günden bugüne hizmetlerini büyüterek gelmiştir. Bugün ülkemizde teknoloji, savunma, enerji ve altyapı gibi alanlarda önemli mesafelerin kaydedilmesi bu ruhla verilen emeklerin meyvesi olarak kabul edilebilir. Fikren ve amelen yetişmiş insan gücü fedakarlıkla donatılırsa “**vakıf insanı**” diye tabir ettiğimiz mümtaz şahsiyetler ortaya çıkar. Bugün bilimde, tıpta, teknolojiye, teolojide ve tüm alanlarda diploma sahibi, öne çıkan birçok insan olmakla beraber topluma yol gösterecek, köşe taşı ağırlığında yetişmiş vakıf insanı bulmakta zorlanıyoruz. İşte İlim Yayma Vakfı, söylediğimiz kalite ve kalibrede vakıf insanı yetiştirmek için kendini konumlandırmalıdır.

Yakın ve uzak gelecekte İlim Yayma Vakfı, kurum ve faaliyet bakımından nasıl olmalı?

İlim Yayma Vakfı, dava ve dert sahibi kişilerin özellikle eğitim alanında gördükleri eksiklikleri gidermek adına kurulan bir vakıftır. Vakfın 2053 ve 2071 vizyonu bugünden şekillenmelidir. Türkiye Yüzyılı'nın başladığı bir dönemde bu vizyonu götürecektir ve şahlandıracak ancak bu ruhtur. Özellikle Cumhurbaşkanı'nın ortaya koyduğu bu yüksek hedefin altını doldurmak da yine bu ve benzeri vakıfların tezgahından geçmiş gayretli, azimli, eğitilmiş ve şuurlu insanlarla olacaktır.

İlim Yayma Vakfı'ndan ve daha genelde bir STK'dan beklentileriniz nelerdir?

Tarihini bilmek, ancak gelecek tasavvuruna sahip olanlar için bir anlam ifade eder. Eğer geleceğe dair iddiamız, teklifimiz, derdimiz varsa geçmişimizi de bilmek zorundayız. Tarihinden kopan insan atomik, mekanik bir yapıya dönüşür. Zira tarih, bir milletin canı, nefsi ve ruhudur. Çünkü bir milletin geleceğini belirlemek, o milletin

tarihini tanımlamaktan geçer. İşte İlim Yayma Vakfı'ndan ve diğer STK'lardan beklentimiz tarihini bilen ecdadına saygılı geleceğe emin adımlarla yürüyen nesiller yetiştirmek olmalıdır.

İlim Yayma Vakfı'nın geliştirilmesi gerektiğini düşündüğünüz yönlerini belirtir misiniz?

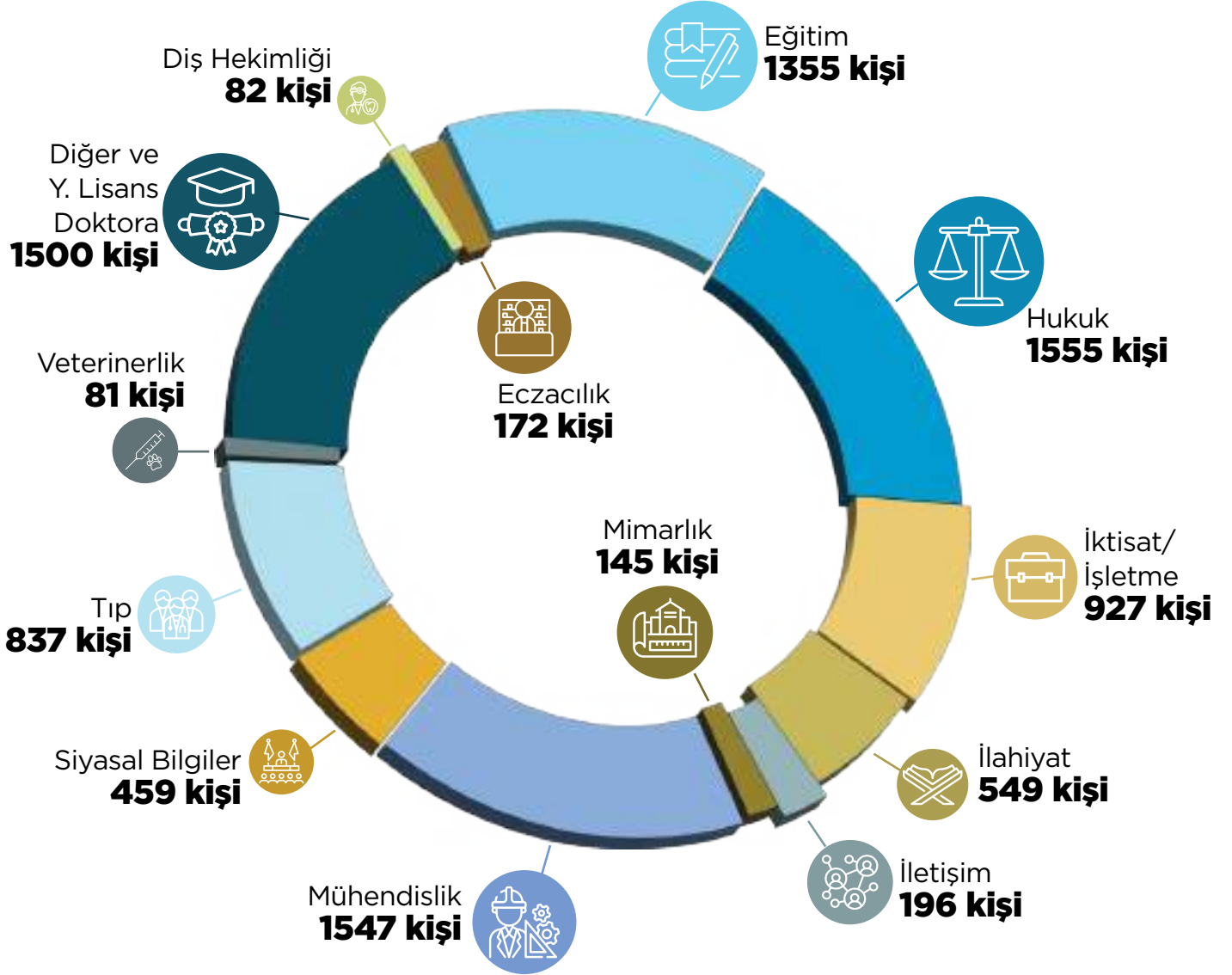
Hassasiyetlerimizin ve mensubiyetlerimizin davranışlara dönüşmesi gerekir. Bizi biz yapan değerlerimizi yaşatmak lafla olmaz. Okuyan genç nesillere, bu toprakların kadim geleneğini anlatmak, öğretmek ve yaşatmak durumundayız. Taklitçi bir nesille yüzleşmek istemiyorsak yarınlar için bugünden çalışacağız. Yarınlarımızı güçlü tarihimiz ve ilimle inşa etmeliyiz. Bu da ancak dertli yüreklerin ve dava sahibi insanların yapacağı bir mücadeleyle olur. Bu mücadelenin başarıyla yürütülmesinde sivil toplum kuruluşlarına çok büyük görevler düşmektedir. Gücünü İslâm Medeniyeti'nden ve tarihimizden alan her vakıf, dernek, platformlar bu manada çok önemli birer kaledir. Bizler sivil toplum kuruluşları olarak, özümüzü tekrar yakalayıp gençlerimizi meydana öylece çıkarmalıyız. İlim Yayma Vakfı da bu bilinçle 50 yıldır hiç durmadan bu mücadelenin içinde yer almaktadır. Gençleri hem mânevî anlamda hem de ilmi, kültürel ve tarih bilinci anlamında geliştirmeye çalışan bir vakıf olarak yoluna devam etmelidir.

MEZUN BİLGİ DAĞILIMI

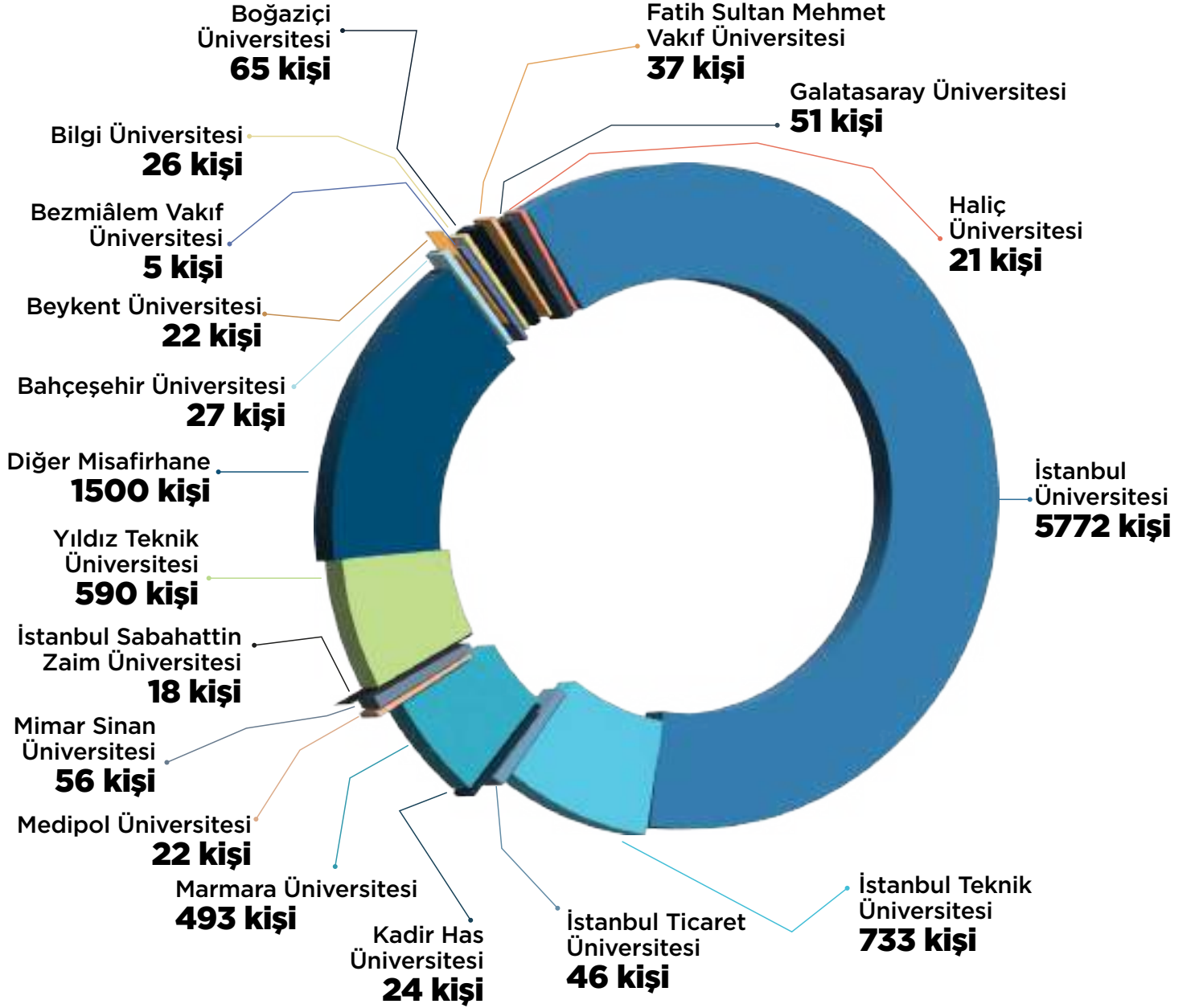
BÖLÜMLERE GÖRE MEZUN DAĞILIMLARI

Diş Hekimliği	82	İktisat-İşletme	927	Siyasal Bilgiler	459
Eczacılık	172	İlahiyat	549	Tıp	837
Eğitim	1355	İletişim	196	Veterinerlik	81
Hukuk	1555	Mimarlık	145	Diğer ve Y. Lisans - Doktora	1500
Mühendislik	1547				

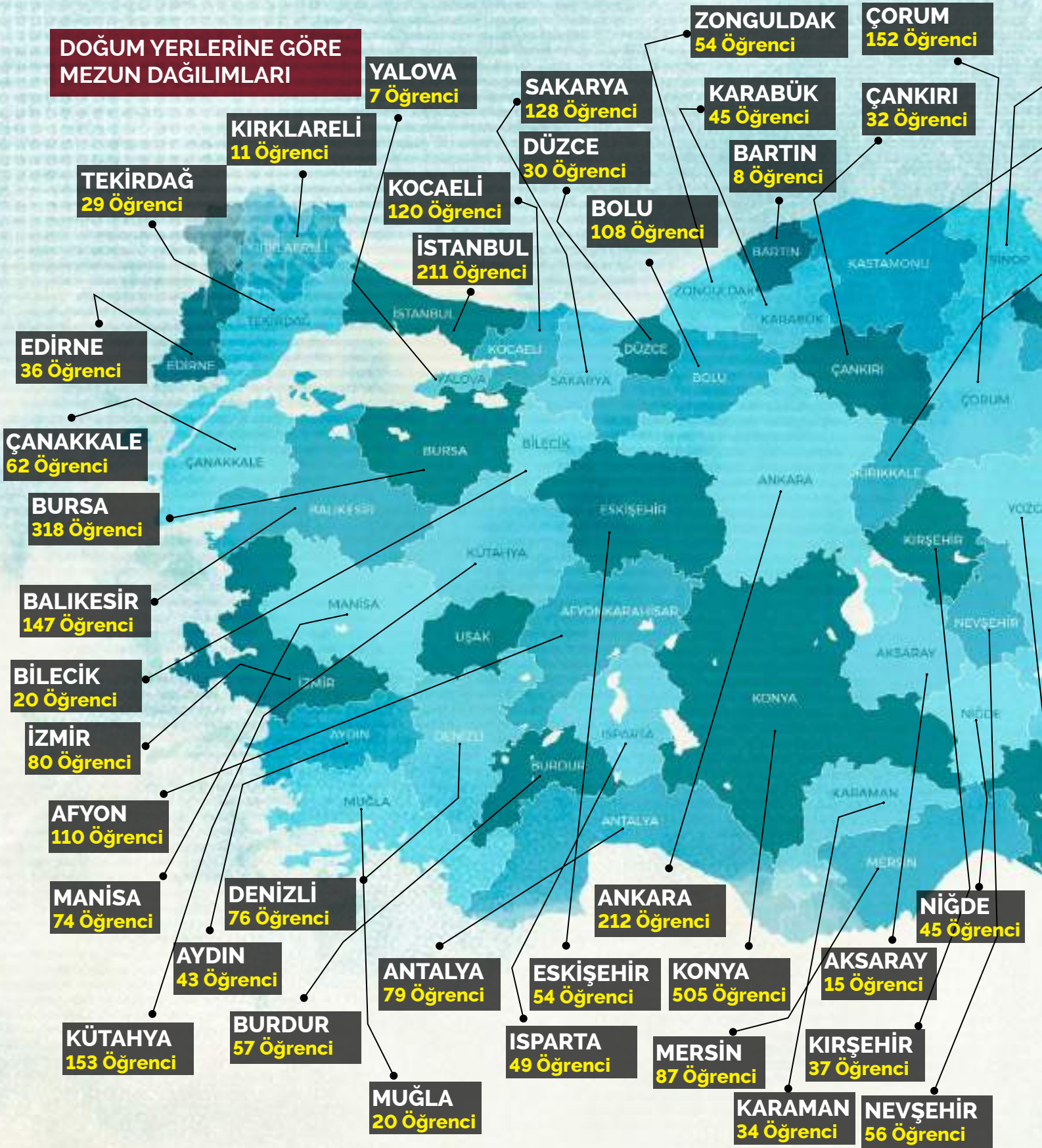

ÜNİVERSİTELERE GÖRE MEZUN DAĞILIMLARI

Bahçeşehir Üni.	27 Kişi	Galatasaray Üni.	51 Kişi	Marmara Üni.	493 Kişi
Beykent Üni.	22 Kişi	Haliç Üni.	21 Kişi	Medipol Üni.	22 Kişi
Bezmiâlem Vakıf Üni.	5 Kişi	İstanbul Üni.	5772 Kişi	Mimar Sinan Üni.	56 Kişi
Bilgi Üni.	26 Kişi	İstanbul Teknik Üni.	733 Kişi	İ. Sabahattin Zaim Üni.	18 Kişi
Boğaziçi Üni.	65 Kişi	İstanbul Ticaret Üni.	46 Kişi	Yıldız Teknik Üni.	590 Kişi
Fatih Sultan Mehmet V. Üni.	37 Kişi	Kadir Has Üni.	24 Kişi	Diğer-Misafirhane	1500 Kişi

DOĞUM YERLERİNE GÖRE MEZUN DAĞILIMLARI

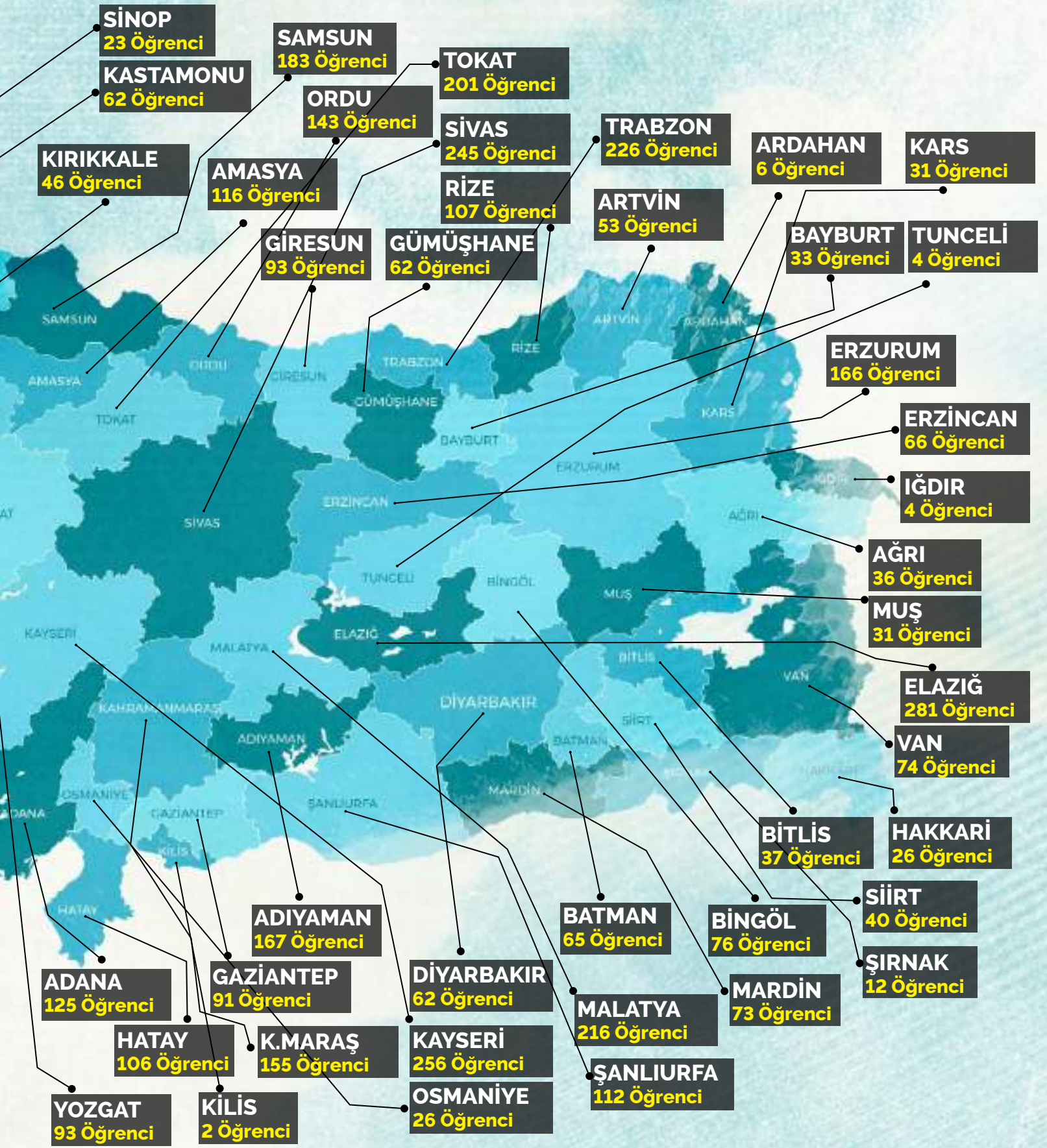

Adana	125 Öğrenci
Adıyaman	167 Öğrenci
Afyon	110 Öğrenci
Ağrı	36 Öğrenci
Aksaray	15 Öğrenci
Ankara	212 Öğrenci
Amasya	116 Öğrenci
Antalya	79 Öğrenci
Ardahan	6 Öğrenci
Artvin	53 Öğrenci

Aydın	43 Öğrenci
Bayburt	33 Öğrenci
Balıkesir	147 Öğrenci
Bartın	8 Öğrenci
Batman	65 Öğrenci
Bilecik	20 Öğrenci
Bingöl	76 Öğrenci
Bitlis	37 Öğrenci
Bolu	108 Öğrenci
Burdur	57 Öğrenci

Bursa	318 Öğrenci
Çanakkale	62 Öğrenci
Çankırı	32 Öğrenci
Çorum	152 Öğrenci
Denizli	76 Öğrenci
Diyarbakır	62 Öğrenci
Düzce	30 Öğrenci
Edirne	36 Öğrenci
Erzurum	166 Öğrenci
Elazığ	281 Öğrenci

Erzincan	66 Öğrenci
Eskişehir	54 Öğrenci
Gaziantep	91 Öğrenci
Giresun	93 Öğrenci
Gümüşhane	62 Öğrenci
Hakkari	26 Öğrenci
Hatay	106 Öğrenci
İğdır	4 Öğrenci
Isparta	49 Öğrenci
İstanbul	211 Öğrenci

İzmir	80 Öğrenci
K.maraş	155 Öğrenci
Karabük	45 Öğrenci
Karaman	34 Öğrenci
Kars	31 Öğrenci
Kastamonu	62 Öğrenci
Kayseri	256 Öğrenci
Kırıkkale	46 Öğrenci
Kırklareli	11 Öğrenci
Kırşehir	37 Öğrenci

Kilis	2 Öğrenci
Kocaeli	120 Öğrenci
Konya	505 Öğrenci
Kütahya	153 Öğrenci
Malatya	216 Öğrenci
Manisa	74 Öğrenci
Mardin	73 Öğrenci
Mersin	87 Öğrenci
Muğla	20 Öğrenci
Muş	31 Öğrenci

Nevşehir	56 Öğrenci
Niğde	45 Öğrenci
Ordu	143 Öğrenci
Osmaniye	26 Öğrenci
Rize	107 Öğrenci
Sakarya	128 Öğrenci
Samsun	183 Öğrenci
Siirt	40 Öğrenci
Sinop	23 Öğrenci
Sivas	245 Öğrenci

Şanlıurfa	112 Öğrenci
Şırnak	12 Öğrenci
Tekirdağ	29 Öğrenci
Tokat	201 Öğrenci
Trabzon	226 Öğrenci
Tunceli	4 Öğrenci
Van	74 Öğrenci
Yalova	7 Öğrenci
Yozgat	93 Öğrenci
Zonguldak	54 Öğrenci

YABANCI ÖĞRENCİLER

YABANCI ÖĞRENCİLER

Amerika	6 Öğrenci	İran	1 Öğrenci
Afganistan	1 Öğrenci	İsrail	1 Öğrenci
Afrika	1 Öğrenci	İsviçre	4 Öğrenci
Almanya	72 Öğrenci	İsveç	1 Öğrenci
Arabistan	15 Öğrenci	KKTC	5 Öğrenci
Arnavutluk	5 Öğrenci	Pakistan	16 Öğrenci
Avusturya	2 Öğrenci	Karadağ	1 Öğrenci
Azerbaycan	3 Öğrenci	Kazakistan	1 Öğrenci
Belçika	8 Öğrenci	Kenya	9 Öğrenci
Bosna Hersek	7 Öğrenci	Kuveyt	7 Öğrenci
Bulgaristan	6 Öğrenci	Libya	2 Öğrenci
Cezayir	1 Öğrenci	Lübnan	4 Öğrenci
Çeçenistan	12 Öğrenci	Makedonya	7 Öğrenci
Çin	5 Öğrenci	Mısır	5 Öğrenci
Dağıstan	2 Öğrenci	Moğolistan	4 Öğrenci
Doğu Türkistan	5 Öğrenci	Özbekistan	1 Öğrenci
Fas	1 Öğrenci	Rusya	3 Öğrenci
Filistin	61 Öğrenci	Sırbistan	1 Öğrenci
Fransa	18 Öğrenci	Somali	5 Öğrenci
Gana	3 Öğrenci	Sudan	1 Öğrenci
Gürcistan	1 Öğrenci	Suriye	30 Öğrenci
Hırvatistan	1 Öğrenci	Suudi Arabistan	15 Öğrenci
Hindistan	2 Öğrenci	Tanzanya	20 Öğrenci
Hollanda	3 Öğrenci	Tunus	2 Öğrenci
Irak	6 Öğrenci	Ürdün	29 Öğrenci
İngiltere	2 Öğrenci	Yunanistan	9 Öğrenci
İngušetya	3 Öğrenci		

RUSYA

KAZAKİSTAN

MOĞOLİSTAN

DOĞU
TÜRKiSTAN

OSNA
ERSEK
KOSOVA
BULGARİSTAN
DAĞ
MAKEDONYA
YUNANİSTAN

İNGUŞETYA
ÇEÇENİSTAN
GÜRCİSTAN

DAĞİSTAN
AZERBEYCAN

ÖZBEKİSTAN

Bartın
Çorum
Kırıkkale
Balıkesir
Konya

TÜRKiYE

KIBRIS

LÜBNAN

FİLİSTİN

ÜRDÜN

SURİYE

İRAK

İRAN

PAKİSTAN

ÇİN

LİBYA

MISIR

KUVEYT

BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ

HİNDİSTAN

MYANMAR
(Burıma)

SUUDİ
ARABİSTAN

AFRİKA

KENYA

SOMALİ

TANZANYA

İlim yolundaki çabalarından,
milletimize kattığı değerlerden,
bugünlere gelmemizdeki
gayretlerinden dolayı

Rahmetle Anıyoruz

Abdulkadir Çavuşoğlu
30.11.1995

Abdulkadir Uluğ

Abdulkavi Başer
1989-1990

Abdullah Tivnikli
6.11.2018

Abdurrahman Korkut Özal
2.11.2016

Abdurrahman Şeref Güzelyazıcı
15.05.1978

Ahmet Aydın Bolak
28.07.2004

Ahmet Büyükdemir
1.01.1976

Ahmet Edip Uğur
8.09.2021

Ahmet Fikret Evyap
22.11.2022

Ahmet Sani Gezici
20.06.1994

Ahmet Yıldız
7.04.2019

Ali Aypar
5.10.1998

Ali Oğuz
1.05.2006

Ali Rıza Cansu

Ali Sünnetçioğlu

Asaf Ataseven
8.09.2008

Asım Taşer
13.06.2016

Asım Ülker
6.07.2001

Ata Köseoğlu
1985-1986

Ayhan Songar
2.07.1997

Bekir Sadak
5.07.1993

Beşir Akınel
2002-2003

Burhanettin Zaim
17.03.2001

Cavit Aydın
16.03.1997

Cemal İzzet Atay
16.12.1992

Cemalettin Tunç
1.06.1990

Cemalettin Yavaşca
9.06.2009

Ertuğrul Alemdar
1997-1998

Eymen Topbaş
9.07.1991

Fahrettin Kerim Gökay
22.07.1987

Fahri Atabey
2.08.1994

Fatma Murat Kaplan
1983-1984

Fatma Şener
1983-1984

Fatma Zehra Tezcan
1983-1984

Fazlı Sofuoğlu
12.10.2000

Fehmi Bilge
14.08.1976

Ferruh Ertürk
24.08.2011

Feyzullah Değerli
9.12.1999

Hacı Raşit Küçük
1980-1981

Hacı Refik Bürüngüz
27.06.1986

Halit İlhan
23.12.2022

Hamdi Türel
15.12.1988

Hamid Çağıl
1980-1981

Hasan Sağlam
6.10.2002

Hasan Tahsin Uğur
20.10.2009

Hayriye Civa

Hüseyin Tokuz
3.09.2012

İbrahim Bodur
23.05.2016

İbrahim Halit Çizmeci
5.03.2022

İhsan Tekin

İsmail Hakkı Uğur
15.10.1980

İsmail Niyazi Kurtulmuş
10.10.1986

Kazım Savaş
25.02.2018

Kemal Şadoğlu
6.04.1996

Kemal Unakıtan
12.10.2016

Mahir İz
9.07.1974

Mehmet Avni İman
6.05.2019

Mehmet Aydın
29.09.2014

Mehmet Bilginoğlu
29.10.2017

Mehmet Durmuş Ocakçioğlu
13.11.2017

Mehmet Ece
6.08.1994

Mehmet Güler

Mehmet Mehdi Sungur
23.04.2018

Mehmet Rahmi Bilge
2.11.2016

Mehmet Üretmen
27.04.1980

Muammer Topbaş
18.07.1994

Musa Uğur
17.07.2015

Mustafa Doğanbey

Mustafa Kalaycıoğlu
12.06.2019

Mustafa Kemal Malkoç
26.08.2019

Mustafa Köseoğlu
4.10.2004

Mustafa Nazif Çelebi
11.07.1988

Mükerrem Zehra Ertürk
17.01.2006

Münevver Ayaşlı
20.08.1999

Nevzat Yalçıntaş
15.07.2016

Nezahat Tezcan

Niyazi Güney
1.09.1977

Nuri Keçebaş
21.11.2001

Orhan Cahit Doğru
28.08.1987

Osman Alptekin
7.09.2007

Osman Kılıç
8.01.2003

Osman Nuri Çataklı
29.05.2018

Osman Nuri Tiryakioğlu

Osman Öztürk
1.12.2014

Osman Talay
1.05.1998

Ömer Çizmeci
18.02.2006

Ömer Kirazoğlu
19.07.1989

Ömer Lütfi Çulha
10.06.1986

Ömer Lütfi Take
23.04.2016

Ömer Okyay
1.11.1984

Ömerül Faruk Topbaş
20.12.2013

Rıfat Tandoğan

Sabahattin Topbaş
18.09.2001

Sabahattin Zaim
10.12.2007

Sabri Özpala
3.09.2020

Sabri Ülker
12.06.2012

Sadullah Talay
12.09.1995

Saniye Alemdar

Sdıka Bilimer

Süleyman Kuşçulu
1.04.1977

Süleyman Sabit İshakoğlu
6.06.1984

Süleyman Süleymangil

Süleyman Yalçın
20.12.2016

Şaban Çavuşoğlu
12.06.2007

Turgut Özal
17.04.1993

Vasfi Çizmeci
26.09.1996

Vefa Poyraz
24.07.2018

Yaşar Bektaşoğlu

Yusuf Türel
31.08.2000

Yusuf Ziya Yapar
27.04.1996

Yücel Çelikkilek
19.03.2020

Mekânları cennet olsun

Her birini rahmetle anıyoruz, yüce Allah'tan mekanlarının cennet olmasını niyaz ediyoruz.

ADI - SOYADI	ŞİRKET	İŞ ÜNVANI	VEFAT TARİHİ
Abdulkadir Doğrul		Avukat	8.11.2014
Abdullah Gül	İstanbul Yapı Kredi Sanat Merkezi	Arşiv Uzmanı	28.09.2022
Adem Kırçalı			13.11.2015
Adem Özalp		Eski Yurt İdare Memuru	7.11.2022
Ahmet Acar	Konya Selçuk Üniversitesi	Kütüphaneci Öğretim Görevlisi	10.09.2020
Ahmet Bulut			17.11.2003
Ahmet Ermiş		Eski Vakıf Genel Müdürü	16.01.2011
Ahmet Gödeoğlu	İstanbul Fatih Medical Park Hastanesi	Opr.Dr.Uzman Göz Doktoru	23.01.2021
Ahmet Görgülü			
Ahmet Korkmaz			9.10.2020
Ahmet Nurullah Güler			25.11.2015
Ahmet Özmen		Avukat	10.10.2020
Ahmet Yağbasan	İstanbul Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi	Araştırma Görevlisi/Moleküler Biyoloji ve Genetik	26.10.2021
Alaattin Türkkorur	Kahramanmaraş Devlet Hastanesi	Op. Dr.(Ürolog)	6.02.2023
Ali Kuyuksil	Gaziantep Polis Meslek Yüksek Okulu	Yard.Doç.Dr.İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler	16.11.2020
Cemil Çini	Sahil Eczanesi	Eczacı	27.08.2017
Emirhan Şenlik			24.01.2020
Erdal Karakaş	İstanbul Anadolu Cumhuriyet Savcılığı	Savcı	23.06.2021
Fethi Umut Gümüş		Avukat	17.08.1999
Fevzi Gür	Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü	Uzman	31.03.2020
İsmail Özen		Emekli Din ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni	7.01.2019
Kemal Özyalçın	İstikbal Mobilyaları Bayiisi	Sahibi	8.07.2017
M Feyyaz Güven			6.07.2018
Mahmut Akay	Kaytur İnşaat / Mutlu Avukat Ortaklığı	Avukat	6.03.2018

ADI - SOYADI	ŞİRKET	İŞ ÜNVANI	VEFAT TARİHİ
Mehmet Ali Yiğci	İstanbul Türkiye Denizcilik İşletmeleri A.Ş.	Genel Müdür	4.05.2019
Mehmet Celaleddin Özdemir		Avukat	17.03.2019
Mehmet Çetin			25.11.2020
Mehmet Durusoy			
Mehmet Emin Aksoy	İstanbul Serbest	Avukat	15.11.2020
Mehmet Fevzi Kincir			
Mehmet Hatipoğlu	Bursa Çekirge Kliniği	Uzman Doktor	
Mehmet Koç			15.07.2012
Mehmet Kök	Kök Hukuk Bürosu	Avukat	9.09.2008
Mehmet Selim Kiraz		Hakim	31.03.2015
Mehmet Zeki Kaplan			
Metin Erkaya	Kudret Erkaya Göz Hastanesi	Göz Doktoru	6.02.2023
Muharrem Keleşoğlu	Konya İl Milli Eğitim Müdürlüğü	Uzman	16.08.2020
Murat Kutlu Sezen	İstanbul Sezen Hukuk Bürosu	Avukat	8.11.2020
Mustafa Koçak		Avukat	7.01.2018
Mustafa Nuri Kelkit	Bursa İdare Mahkemesi	Savcı	12.12.2019
Mustafa Uysal	Etlük Aşağıeğlence Merkez Camii	İmam	
Mürsel Türk			
Müslüm Yiğit			26.07.2021
Necmettin Kuyucu	Meşet Yalçın Lisesi	Müdür Yardımcısı (Coğrafya Öğretmeni)	3.04.2019
Orhan Özdemir	Halk Bankası		31.03.2016
Osman Epeçim	İstanbul Hırka-İ Şerif İlköğretim Okulu	Müdür	25.05.2022
Osman Kartal	Özkartallar Ltd.Şti	Yönetim Kurulu Başkanı	6.11.2016
Osman Özdemir	Bahariye Mensucat	Dış Ticaret Müdürü	14.07.2015
Osman Sivil	İstanbul Sivil Müşavirlik Hukuk Bürosu	Avukat	15.10.2021
Sabri Uğur	Bahkesir Belediyesi	Eski Başkanı	2.06.2017
Selahattin Turgut			21.07.1977
Serkan Yurteri			26.07.2012
Şükür Bağdatlı	Türk Silahlı Kuvvetleri	Binbaşı	21.03.2012
Yasin Ocak	İstanbul Analiz Hukuk Danışmanlık Ofisi	Avukat/Marka Vekili	9.05.2021
Yunus Can		Avukat	26.09.2018
Yusuf Çelik			
Yusuf Ergün			25.01.1985

Vefa Lisans Yurdu

KISA KISA HABERLER

Eğitim, Kültür ve Sanat Faaliyetleri

Eğitim, kültür ve sanat faaliyetleri kapsamında öğrencilerimizin gelişimlerine katkıda bulunmak ve farkındalık oluşturmak için Lisans yurdu bünyemizde Kitap Fuarı, Kurum Ziyaretleri, Umre Ziyareti, İftar Programları, Ahde Vefa Ziyaretleri, Mezun Buluşmaları, Atölye Çalışmaları, Güneydoğu Yöresel Lezzetler Sofrası, Meşk Dinleti Programları ve deprem bölgesine destek faaliyetleri gerçekleştirildi.

Sabah Namazı Organizasyonları

Vefa Lisans Yurdu
öğrencilerimiz ile
İstanbul'un farklı
noktalarında bulunan
tarihi camilerde
Geleneksel Sabah
Namazı programları ve
kahvaltı organizasyonları
gerçekleştirildi.

LİSANSÜSTÜ BURSİYER PROGRAMLARI

Eğitmen
Ar. Gör.
Musa Elmas

TEMEL SEVİYE FARSÇA KURSU

Başlangıç Tarihi
15 Nisan Cumartesi

Bitiş Tarihi
28 Mayıs Pazar

Süre
6 Hafta 12 Oturum
(18 Saat)

Ders Günleri

Cumartesi
10.30 - 12.00

Pazar
14.00 - 15.30

İLİM YAYMA VAKFI

50

PROF. DR. KASIM KÜÇÜKALP

SOSYAL BİLİMLER EĞİTİM PROGRAMI

KONU: DEKONSTRÜKSİYON

- DEKONSTRÜKSİYON NEDİR?
- DEKONSTRÜKSİYON BİR YÖNTEM MİDİR?
- DERRIDA'YA DEKONSTRÜKSİYONU DOĞURTAN TEMEL SAKLAR NELERDİR?
- DEKONSTRÜKTİVİST BİR METİN OKUMA NASIL GERÇEKLEŞİR VE NE TÜR ÇIKTILAR ELDE EDİLEBİLİR?

5 HAZİRAN 2023 PAZARTESİ
20:00

İLİM YAYMA VAKFI

50

LİSANSÜSTÜ BURSİYER PROGRAMLARI

ARAPÇA YÖKDİL KURSU

ARAPÇA YÖKDİL KURSU
ARAPÇA
DR. ABDUSSAMET BAKKALOĞLU

10 Ocak - 3 Mart
21.00 - 23.15

DR. ABDUSSAMET BAKKALOĞLU
Çiftmenliğinde
Online olarak gerçekleştirilecektir.

İLİM YAYMA VAKFI

İLİM YAYMA VAKFI LİSANSÜSTÜ ÖĞRENCİ SEMPOZYUMU

BASVURU TARİHİ
10 NİSAN - 10 MAYIS 2023

SEMPOZYUM TARİHİ
03-04 HAZİRAN 2023

İLİM YAYMA VAKFI

50

İLİM YAYMA VAKFI

Prof. Dr. İbrahim Kaşın
Cumhurbaşkanlığı Sekreteri

**İLİM YAYMA VAKFI
LİSANSÜSTÜ EĞİTİMLERİ
AÇILIŞ KONFERANSI**

Dijital çağda iyi, güzel ve doğruya sahip çıkmak

10:00
7 Ocak 2023
Cumartesi
İstanbul / Beşiktaş
Zaim İsmailoğlu
Kültür Merkezi

İLİM YAYMA VAKFI

**LİSANSÜSTÜ BURSİYER
BİLGİLENDİRME TOPLANTISI**

- DOKTORA BURSİYERLERİ -

16:00-17:00
27 Aralık 2022
Zoom üzerinden online olarak gerçekleştirilecektir.

İLİM YAYMA VAKFI

**LİSANSÜSTÜ BURSİYER
BİLGİLENDİRME TOPLANTISI**

- YÜKSEK LİSANS BURSİYERLERİ -

15:00-16:00
27 Aralık 2022
Zoom üzerinden online olarak gerçekleştirilecektir.

İLİM YAYMA VAKFI 50

2022-2023
AKADEMİK DÖNEMİ
**İNTERAKTİF
EĞİTİM
PLANLAMA
TOPLANTISI**

SOSYAL VE BEŞERİ
BİLİMLER

3 OCAK 2023 SALI
14:00 - 15:00

Zoom üzerinden online gerçekleştirilecektir.

İLİM YAYMA VAKFI 50

2022-2023
AKADEMİK DÖNEMİ
**İNTERAKTİF
EĞİTİM
PLANLAMA
TOPLANTISI**

İSLAMİ İLİMLER

3 OCAK 2023 SALI
15:00 - 16:00

Zoom üzerinden online gerçekleştirilecektir.

İLİM YAYMA VAKFI 50

2022-2023
AKADEMİK DÖNEMİ
**İNTERAKTİF
EĞİTİM
PLANLAMA
TOPLANTISI**

MÜHENDİSLİK VE MİMARLIK
FEN VE MATEMATİK

3 OCAK 2023 SALI
16:00 - 17:00

Zoom üzerinden online gerçekleştirilecektir.

İLİM YAYMA VAKFI 50

2022-2023
AKADEMİK DÖNEMİ
**İNTERAKTİF
EĞİTİM
PLANLAMA
TOPLANTISI**

EĞİTİM VE FİLOLOJİ
CÜZEL SANATLAR VE SPOR BİLİMLERİ
HUKUK
SAĞLIK BİLİMLERİ

3 OCAK 2023 SALI
17:00 - 18:00

Zoom üzerinden online gerçekleştirilecektir.

12 Ekim - Ayasofya'ya Vefa Sabah Namazı Programı

6-14 Ekim Kitap Fuarı

Lisansüstü öğrencilerimizin kitap ihtiyaçlarının karşılandığı kitap fuarı gerçekleştirildi.

31 Ekim- Lisansüstü Kaynaşma Programı

İlim Yayma Vakfı Vefa Lisansüstü Yurdu konferans salonunda güz dönemi açılışı ve kaynaşma programı gerçekleştirildi.

LİSANSÜSTÜ YURDU ETKİNLİKLERİ

Öğrencilerimizin sosyal ve sportif faaliyetlere katılımını artırmayı hedefleyen etkinlikler gerçekleştirildi.

Alanlarında uzman akademisyenlerle öğrencilerimiz buluşturularak hasbihal programları gerçekleştirildi.

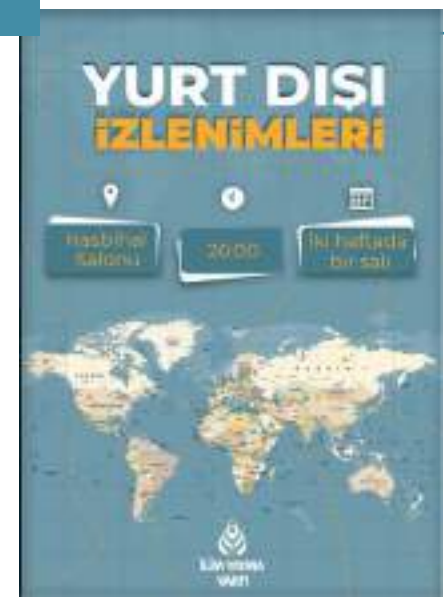

LİSANSÜSTÜ YURDU ETKİNLİKLERİ

Lisansüstü öğrencilerimizin sportif faaliyetlerine yönelik spor salonu kullanıma açıldı.

Öğrencilerimizin uluslararası tecrübelerini artırmak amacıyla yurtdışı gezilerine katılan öğrencilerimizin sunumları gerçekleştirildi.

LİSANSÜSTÜ YURDU ETKİNLİKLERİ

Keşf-i İstanbul Dersleri

İki haftalık periyodlarla tarihçi-yazar Zafer Bilgi Hoca'nın "Keşf-i İstanbul" dersleri gerçekleştirildi. "Keşf-i İstanbul" dersleri, şehir ve şehirliler arasındaki irtibatı İstanbul'un mekânsal konumlanışı ve tarihi yapıları üzerinden tespit ediyor.

Sene boyunca öğrencilerimizin İngilizce Reading/Speaking yeteneklerinin geliştirileceği etkinlikler gerçekleştirildi.

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

KISA KISA HABERLER

Bazı kahramanlar vardır, hiç görmeyeceği insanlar için canlarını verir. Milletinin istikbali için, gelecek nesillerin hür yaşayabilmesi için mücadele ederler. Atalarımız bizleri hiç görmeden bizler için fedakarlıklar yaptılar. Onların bu erdemini anmak ve hatırlamak için en büyük demir gemilerinin geçmeye çalıştığı lakin başaramadığı, geçemedikleri Çanakkale'ye gittik. Ecdadımızın bu başarısını sevinçle, fedakarlıklarını derin bir saygıyla yad ediyoruz.

Ekmeğ, paylaştıkça daha lezzetlidir derler. Bizler de On Bir Ayın Sultanı Ramazan ayında, İlim Yayıma Vakfı İZÜ Erkek Konukevi olarak öğrencilerimize ekmeğin en tatlı hali olan paylaşarak yemenin ve birlikte iftar yapmanın lezzetini tattırdık. Öğrencilerimiz beraber oturdukları masalarda birlikte ezanın okunmasını beklerken aralarında oluşan samimi sohbetler ile bu anı zenginleştirdiler. Anımız, yemekten daha tatlıydı.

Camiler dostlarla güzel dedik ve İlim Yayma Vakfı İZÜ Erkek Konukevi öğrencileriyle birlikte teravîh namazını Fethin sembolü ve İstanbulumuzun göz bebeği olan Ayasofyamızda eda ettik.

Hep akademi ve resmiyet olmaz dedik, İlim Yayma Vakfı İZÜ Erkek Konukevi öğrencilerimizle divanlara bağdaşlarımızı kurup hep birlikte samimi bir hasbihal programı gerçekleştirdik.

Sabah Namazı günün ilk görevidir. İlim Yayma Vakfı İZÜ Erkek Konukevi öğrencilerimizle günün ilk görevi olan sabah namazını birlikte eda ettik.

Fatih'in fethettiği tarihi yarımadaımız gerçekten de ismi gibi tarihle dolu. Nice medeniyetlerin ve imparatorlukların taş diktığı bu yarımadaının tarihi mekanlarını gezmek, hikayelerini dinlemek ve geçmiş zamanlara güzel bir yolculuğa çıkmak için tarihi yarımada gezi etkinliğimizi gerçekleştirdik. Geçmişini bilen bir nesil kaybolmaz dedik. Rehberlerimiz eşliğinde İlim Yayma Vakfı İZÜ Erkek Konukevi öğrencilerimize geçmişin bilinmeyenlerini anlattık ve hatırlattık.

Sağlam kafa sağlam vücutta bulunur der bir atasözü. Biz de zihnimizin zindeliğini vücudumuza da yansıtmak için İlim Yayma Vakfı İZÜ Erkek Konukevi öğrencilerimizle tüm resmi kurallara uygun ve hakemlerin tayin edildiği bir futbol turnuvası düzenledik. Maçta daha iyinin, maçtan sonra da dostluğun kazandığı bu turnuva ile öğrencilerimiz takım oyununun, koordinasyonun ve iş birliğinin önemini spor yaparak öğrendiler. Keyifli ve heyecanlı turnuvarımız, güzel anılar ile birlikte geriye bu unutulmaz kareyi bıraktı.

Ulusal güvenliğimiz, parlak istikbalimiz ve milli istiklalimiz için savunma sanayindeki gelişmeleri nasıl tüm dünya takip ediyorsa, İlim Yayma Vakfı İZÜ Erkek Konukevi öğrencileri de büyük bir şevkle takip ediyor. Ülkemizin askeri havacılık sektöründeki ilerleyişine büyük katkıları olan Baykar Teknoloji'nin yeni ürünü olan insansız savaş uçağımız Kızıl Elma'nın galasına öğrencilerimizle birlikte katıldık.

Anadolu köylerinin ve bozkırlarının vazgeçilmezi olan sazımızı bir aşık eline aldı. Öğrencilerimizle sevgi ve hasret dolu türkülerle eşlik ettik.

İlim beynin yakıtıdır. Yakıt yüklenmezse beyin kendi kendini sindirir. Bu düsturla İlim Yayma Vakfı İZÜ Erkek Konukevi öğrencilerimizle hayat, erdem ve iman üzerine ilmi seviyelerini yükseltecek olan Riyazu's Salihin okumaları yaptık.

Yaşlılık, yorgunluk ve mesafeler bahane olamaz. Hele ki tarihinizde 90 yaşında Hicaz'dan çıkıp İstanbul surlarına kadar gelmiş olan Ebu Eyyüb el-Ensari varsa. Biz de o büyük sahabeyi yad etmek ve sabah namazımızı eda etmek için Eyüp Sultan Camii'ni ziyaret ettik.

İlim Yayma Vakfımızın Vefa yurdundaki tarihi Medrese Mescidi'ni İZÜ'lü öğrencilerimiz de görsün dedik ve iki yurdumuzun öğrencilerini tarihi İbnül Emin Mahmut Kemal İnal Yükseköğrenim Yurdumuzda buluşturduk.

İhsan Süreyya Sirma Beyefendiyle öğrencilerimizi bir araya getirdik. Seminerde İhsan Bey öğrencilerimize değerli tecrübelerinden aktardı.

Müzik ruhun gıdasıdır denir. Bu maksat ile öğrencilerimizin ruhunu geliştirmek, müziğin ritmiyle gönüllerine dokunmak ve güzel bir anı bırakmak için İlim Yayma Vakfı İZÜ Erkek Konukevi'nde musiki programımızı gerçekleştirdik.

VEFADER

F a a l i y e t l e r i

1 OCAK KAHVALTISI

Geleneksel Kahvaltı Programı İstanbul ve çevre illerde bulunan üyelerimizle Sabahattin Zaim Üniversitesi'nde kıymetli mensuplarımız, mezunlarımız, mezunlarımızın aileleri ve misafirlerinden oluşan yaklaşık 800 kişinin katılımıyla gerçekleşmektedir. Bu organizasyonla mezunlarımızın sahip olduğu dostluk bağlarını tazelemeye; ilme, sevgi ve saygıya dayalı sosyal ilişkilerini güçlendirmeye gayret gösterilmektedir.

PİLAV GÜNÜ

Her yıl gerçekleştirdiğimiz “Geleneksel Pilav Günü Buluşması”nı İlim Yayma Vakfı Vefa Yurdu'nun bahçesinde kıymetli mezun ve misafirlerimizin katılımıyla gerçekleşmektedir. Türkiye'nin tüm illerinden yaklaşık 1000 mezunumuzun katılımı ile gerçekleşen buluşmamızda dostluk bağlarının tazelenmesi, hatıraların yad edilmesi, çeşitli dönemlerden mezun ve mensupların birbirleri ile tanışmaları sağlanmaktadır.

VEFA
İLİM YAYMA VAKFI

ONLAR BİZLERE EMANET...

çünkü: **BİZ VEFA'LİYİZ**
"İlme Niyet, Hayıra Davet"

TAKIM BURS 500 TL
BAŞARI BURS 300 TL
CEYİZ BURS 150 TL

BURS ORGANİZASYONU

Mezun öğrencilerimizin katkısı ile lisans yurdumuzda kalan ihtiyaç sahibi öğrencilerimize 9 ay süre ile burs verilmektedir. İhtiyaç Bursu'nun yanı sıra Dil Destek Bursu, Proje Destek Bursu, Başarı Bursu, Kitap Bursu vb. burslar ile yurt öğrencilerimiz desteklenmektedir. Ayrıca Teknofest'e katılan öğrencilerin kurmuş olduğu “Vefa Takımı” hem maddi hem de danışmanlık olarak destek verilmektedir.

İFTAR ve BAYRAMLAŞMA

Mezunlarımızın yoğun olarak yaşadığı İstanbul, Ankara, Kocaeli vb. illerimizde iftar ve bayramlaşma programları düzenlenmektedir.

YENİ ÖĞRENCİLERLE BULUŞMA PROGRAMI

Her yıl Vefa yurdumuza yeni kayıt yaptıran öğrencilerle farklı mekanlarda mezunlarımızın da katılımı ile bir araya gelerek tanışma programı düzenlenmektedir. Derneğimiz yeni gelen öğrencilere tanıtılarak bölümlere göre mezunlarla tanıştırılmaktadır.

VEFA BULUŞMALARI

Alanında uzman öğretim üyesi, bürokrat, iş adamı vb. mezunlarımızla her ay düzenli olarak; mezunlarımız ve yurt öğrencilerinin katılımı ile Vefa Buluşmaları Programı icra edilmektedir.

DİRİLİŞ KAMPI

2017 yılından itibaren her yıl Kocaeli Diriliş Kampı'nda Türkiye'nin çeşitli illerinden gelen mezunlarımız ve çocuklarının katılımı ile doğal bir ortamda çeşitli etkinliklerin yapıldığı Kaynaşma Kampı gerçekleştirilmektedir.

KUDÜS ORGANİZASYONU

Aileleri ile birlikte mezunlarımız ve yurdumuz öğrencilerinin katılımı ile kutsal topraklar Kudüs ziyareti gerçekleştirilmiş olup milli, dini ve manevi değerler tazelenmiştir.

KUDÜS'TEN GELEN MİSAFİR SPORCULAR

İlim Yayma Vakfı ve VEFADER'in destekleri ile Filistin'den gelen spor takımları 10 gün süre ile misafir edilerek; çeşitli gezi, ziyaret ve spor müsabakaları gibi etkinliklerde dolu dolu bir program gerçekleştirilmiştir.

SURİYELİ AİLELERLE KAHVALTI

Suriye'deki savaş sebebiyle vatanlarını terk ederek ülkemize gelen yardıma muhtaç Suriyeli ailelerle kahvaltıda bir araya geldik. Mezunlarımızın destekleri ile nakdi ve aynı destekler vererek ailelerin çocuklarıyla eğlenceli vakit geçirerek yaşadıkları olumsuzlukları bir nebze de olsa unutmalarını sağlamaya çalıştık.

AKADEMİK DANIŞMA KURULU

Mezun akademisyenlerimiz ile bir araya gelerek toplantı gerçekleştirilmiş, toplantıda alınan karar gereği Akademik Danışma Kurulu oluşturularak İlim Yayma Vakfı'nın vermiş olduğu burslar, yurda alınacak öğrenciler vs. destek vermektedir. Ayrıca İlim Yayma Ödülleri Programı'nı gerçekleştirmektedir.

KOMİSYON TOPLANTILARI

Bölgelere göre mezunlar bir araya getirilerek komisyon toplantıları gerçekleştirilmekte ve görüş alış-verişi yapılmaktadır.

ÖĞRETMENLER GÜNÜ

Her yıl 24 Kasım'da mezun öğretmenlerimizle bir araya gelinmektedir.

BÖLGE TOPLANTILARI

Mezunlarımızın yoğun olduğu illere ziyaretler yapılarak birbirlerinden haberdar olmaları sağlanmıştır.

MENTÖR-MENTİ PROGRAMI

Mezunlarımız ve öğrenciler bir araya getirilerek bölümlerine göre eşleştirme yapılmış, mezunlarımızın öğrencilere tecrübelerini aktarması sağlanmıştır.

ATÖLYE ÇALIŞMALARI

Mezunlarımız ve çocukları biraraya gelmiş, atölye çalışmalarını gerçekleştirilerek bilgi ve beceri paylaşımı sağlanmıştır.

TEKNOFEST

Derneğimizin destek verdiği ve yurttan kalan öğrencilerin oluşturduğu Vefa Havacılık Takımı, Amerika'da düzenlenen International Rocket Engineering Competition (IREC) Yarışması'nda 6. olmuş, ayrıca yine çoğunluğunu yurt öğrencilerinin oluşturduğu İTÜ Hyperbee Takımı da Teknofest'te 3. olarak bizleri gururlandırmışlardır.

DİL EĞİTİMİ

Vefader'in destekleri ile yurttan kalan öğrencilerin yabancı dil konusunda gelişimini artırmak için Kanada'da 2 aylık kurs için ilana çıkmış ve 60 öğrenci başvuru yapmıştır.

Yapılan mülakat neticesinde, 3 öğrencimiz Kanada'ya gitmeye hak kazanmıştır.

DEPREM

Ülkemizi derinden etkileyen 6 Şubat 2023'te gerçekleşen Kahramanmaraş merkezli depremde yurdumuzda kalan ve depremde aileleri etkilenen 26 öğrenciye ilk anda derneğimiz burs bütçesinden yardım yapılmıştır. Ayrıca bölgede depremde etkilenen mezunlarımız için de kampanya düzenlenerek destek verilmiştir.

İLİM YAYMA ÖDÜLLERİ

2023

S Ü R E C İ

İLMEK
KAYMAYI

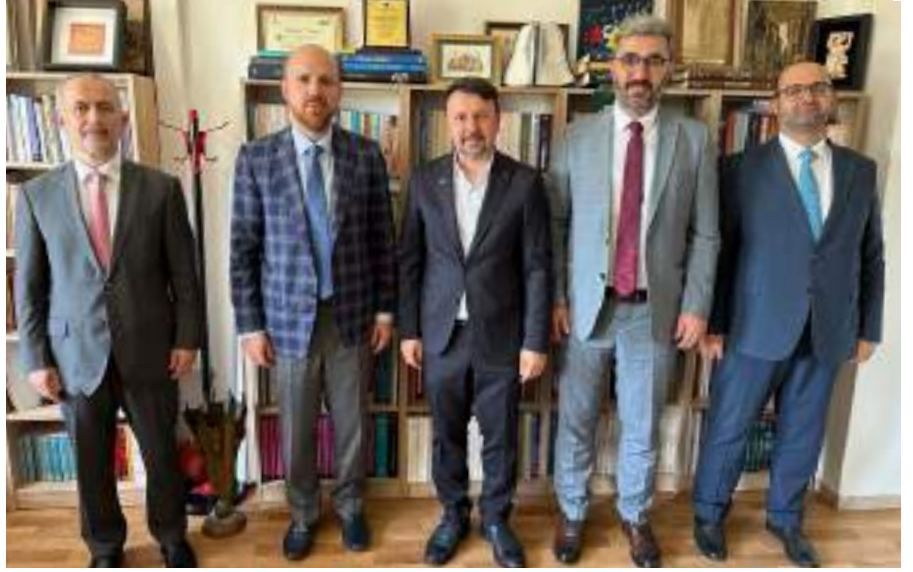
Örülüyor

Türkiye'nin Akademi Ödülleri olan İlim Yayma Ödülleri üçüncü kez gerçekleşiyor. Akademi dünyasında heyecan uyandıran ve yoğun ilgiyle takip edilen İlim Yayma Ödülleri, yoğun ve titiz bir çalışma ile yürütülüyor.

İlim Yayma Ödülleri, 2023 yılında yoluna hızla devam ediyor. 2 yılda bir düzenlenen Türkiye'nin Akademi Ödülleri'nin çalışmaları, 5 Mayıs'ta İlim Yayma Vakfı Genel Merkezi'nde yapılan Ödül Komisyonu toplantısıyla başladı. 16 Mayıs'ta başvuru sistemi paneli sekretarya eğitim toplantısı yapıldı ve akabinde ödül başvuruları alınmaya başlandı. Aynı tarihte sosyal medyada da tanıtıma başlandı. 18 Mayıs'ta tanıtım ve sponsorluk dosyaları hazırlandı ve basılı hale getirildi. Ayrıca ziyaretlerde takdim edilecek hediyeler tespit edildi ve hazırlıkları yapıldı.

AKADEMİSYENLERİN VE KURUM BAŞKANLARININ ZİYARETLERİNE BAŞLANDI

Titizlikle geçen teknik süreçlerin ardından 25 Mayıs günü itibariyle ziyaretlere başlandı. **Ankara Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Necdet Ünüvar, Yüksek Öğretim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Erol Özvar, Hacettepe Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mehmet Cahit Güran, RTÜK Başkanı Ebubekir Şahin, ÖSYM Başkanı Bayram Ali Özer;** İlim Yayma Vakfı Genel Sekreteri Prof. Dr. Ömer Çınar, İlim Yayma Vakfı Akademik Danışma Kurulu Başkanı Prof. Dr. Fatih Savaşan, İlim Yayma Vakfı Akademik Danışma Kurulu üyesi Prof. Dr. Erol Kam, İlim Yayma Vakfı Genel Müdürü Adem Yavuz, İlim Yayma Vakfı Eğitim-Kültür Müdürü Dr. Osman Yılmaz ve İlim Yayma Ödülleri Koordinatörü Ömer Başbuğ kadrosuyla ziyaret

edildi. Önceki yıllarda ödül alan hoca ziyaretleri kapsamında **Doç. Dr. Hümeyra Özturan, Prof. Dr. İlyas Kemalöglü, Prof. Dr. Fikretin Şahin, Prof. Dr. Zekai Şen;** İlim Yayma Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Necmeddin Bilal Erdoğan, İlim Yayma Vakfı Akademik Danışma Kurulu Başkanı Prof. Dr. Fatih

Savaşan, İlim Yayma Vakfı Genel Müdürü Adem Yavuz, İlim Yayma Vakfı Eğitim-Kültür Müdürü Dr. Osman Yılmaz ve İlim Yayma Ödülleri Koordinatörü Ömer Başbuğ kadrosuyla ziyaret edilerek tanıtım sürecine devam edildi.

KÖŞE YAZARLARI BULUŞMASI VE BASIN LANSMANI DÜZENLENDİ

14 Haziran'da Four Seasons Bosphorus Hotel'de **Köşe Yazarları Buluşması ve Basın Lansmanı** toplantısı gerçekleştirildi. Türkiye'nin en büyük akademik ödül töreni vurgusunun işlendiği ve detayların paylaşıldığı etkinlik, basın dünyasının da yoğun ilgisiyle gerçekleşti.

Etkinliğin ardından toplantının ve organizasyonda gerçekleştirilen röportajların medyaya servisine ve tanıtımına başlandı.

REKTÖRLERİN KATILIMIYLA AKADEMİK TANITIM TOPLANTISI YAPILDI

21 Haziran'da Türkiye'nin dört bir yanından gelen üniversite rektörlerinin katılımıyla Ataşehir Sheraton Hotel'de Akademik Tanıtım Toplantısı gerçekleştirildi. Rektörlere İlim Yayma Ödülleri koşulları, süreci ve tanıtımı yapıldıktan sonra İlim Yayma Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Necmeddin Bilal Erdoğan ve İlim Yayma Vakfı Akademik Danışma Kurulu Başkanı'yla istişare yapıldı. Aynı süreçte Ödül Başvuru Sistemi kontrolü, sekreteryası ve iletişim kanalları (mobil-mail) aktif olarak takip edildi.

10 Temmuz'da da mutat Ödül Komisyonu toplantısı İlim Yayma Vakfı Genel Merkezi'nde gerçekleştirildi.

BAKANLIK VE BİLİM KURUMLARI ZİYARET EDİLDİ

Milli Eğitim Bakanı Prof. Dr. Yusuf Tekin, Milli Eğitim Bakan Yardımcısı Doç. Dr. Kemal Şamloğlu, Milli Eğitim Bakan Yardımcısı Dr. Nazif Yılmaz, TÜBİTAK Başkanı Prof. Dr. Hasan Mandal, Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) Başkanı, Prof. Dr. Muzaffer Şeker; İlim Yayma Vakfı Genel Sekreteri Prof. Dr. Ömer Çınar, İlim Yayma Vakfı Akademik Danışma Kurulu Başkanı Prof. Dr. Fatih Savaşan, İlim Yayma Vakfı Mütevelli Heyeti Üyesi Dr. Hızır Ashyüksel, İlim Yayma Vakfı Akademik Danışma Kurulu üyesi Prof. Dr. Erol Kam, İlim Yayma Vakfı Eğitim-Kültür Müdürü Dr. Osman Yılmaz ve İlim Yayma Ödülleri Koordinatörü Ömer Başbuğ kadrosuyla ziyaret edildi.

Tüm süreç boyunca İletişim Komisyonu çeşitli aralıklarla gerek çevrimiçi gerekse de yüz yüze toplantılar gerçekleştirdi. Yoğun ve titiz yürütülen çalışma sürecinde İlim Yayma Ödülleri'nin akademik dünyada ilgiyle karşılandığı da gözlemlenmiş oldu.

KONUTUN MARKASI

Bizim için konut üretmek, yaşamlara yön veren büyük bir sorumluluk.
Yeni konut projelerimizin yanı sıra ticarete yön verecek
Artaş Ticaret ve Sanayi Merkezi projemizle sorumluluğumuz şimdi
çok daha büyük. Konutun ve ticaretin markası olarak her alanda
farkımızı yaşatmaya devam ediyoruz.
45 yıldır olduğu gibi...

AVRUPA KONUTLARI CAMLIVADI

AVRUPA KONUTLARI SAKLIVADI

AVRUPA KONUTLARI ESENTEPE

AVRUPA KONUTLARI YENİMAHALLE

AVRUPA RESIDENCE YAMANEVLER

AVRUPA KONUTLARI ATA

ARTAS TİCARET ve SANAYİ MERKEZİ

444 38 25
artasgrubu.com

f @ / ArtasGrubu

HASTANE SEKTÖRÜNDE TÜRKİYE'NİN EN MUTLU İŞYERİ ÖDÜLÜ 2.KEZ MEMORIAL'IN

Memorial Sağlık Grubu, Happy Place to Work tarafından gerçekleştirilen "Türkiye'nin En Mutlu İşyerleri" araştırmasında ikinci kez en yüksek puanı alarak hastane sektöründe yeniden "Türkiye'nin En Mutlu İşyeri" seçildi.

12 Hastanesi, 2 Tıp Merkezi ve 1 Wellness Merkezi ile 23 yıldır tıbbın her alanında hizmet veren Memorial'ı bugünlere taşıyan hastalarımız, doktorlarımız, sağlık personelimiz ve tüm çalışanlarımıza teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Biz büyük ve mutlu bir aileyiz!

Türkiye'nin YILDIZ'ı
Dünyanın Dört Bir Yanında
PARLIYOR!

130'dan fazla ülkede
350'ye yakın
marka

194
Milyar TL ciro

Türkiye'de **25**
12 ülkede toplam
46 fabrika

75 Bin
Çalışan

